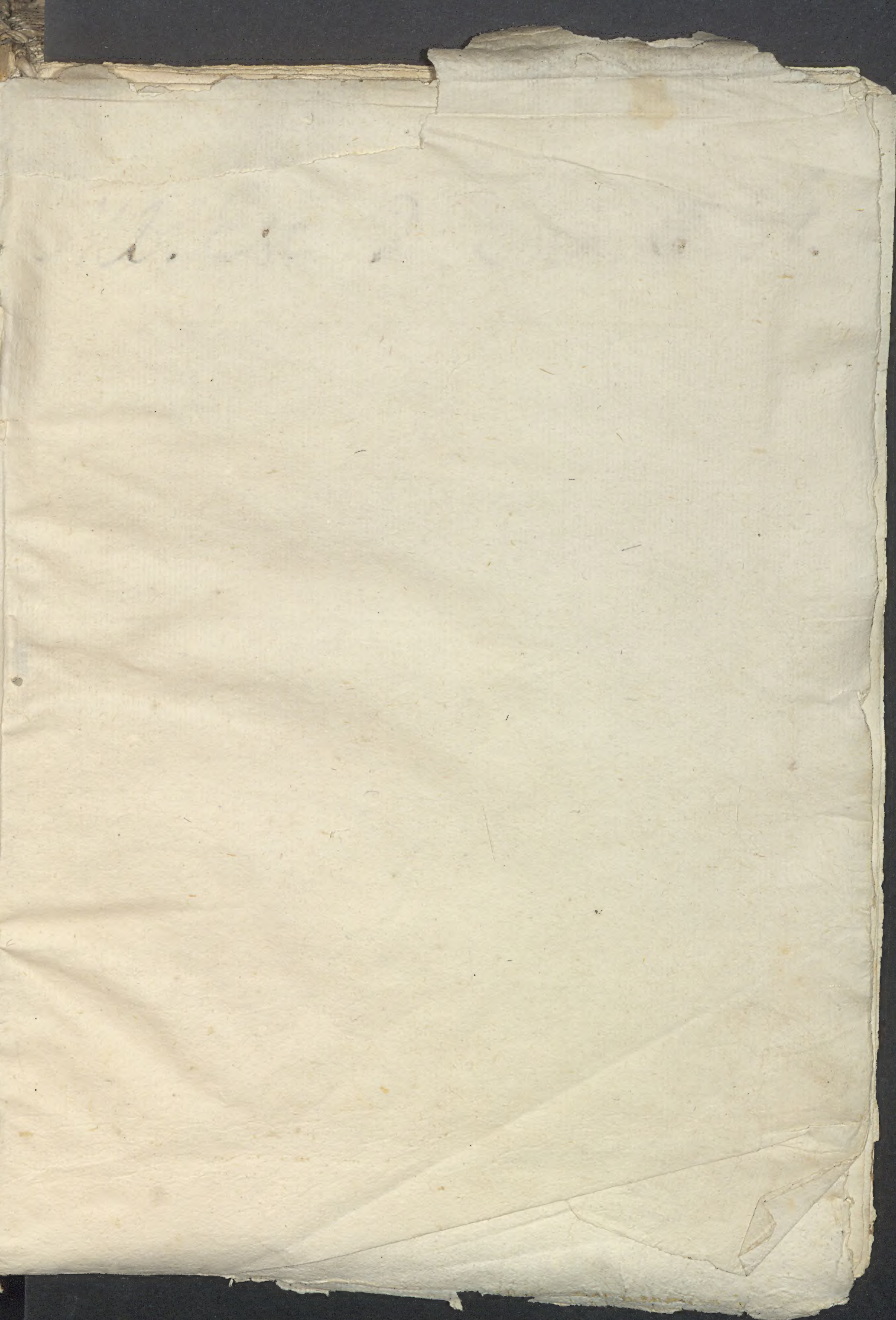
— Con 22 [illegible]

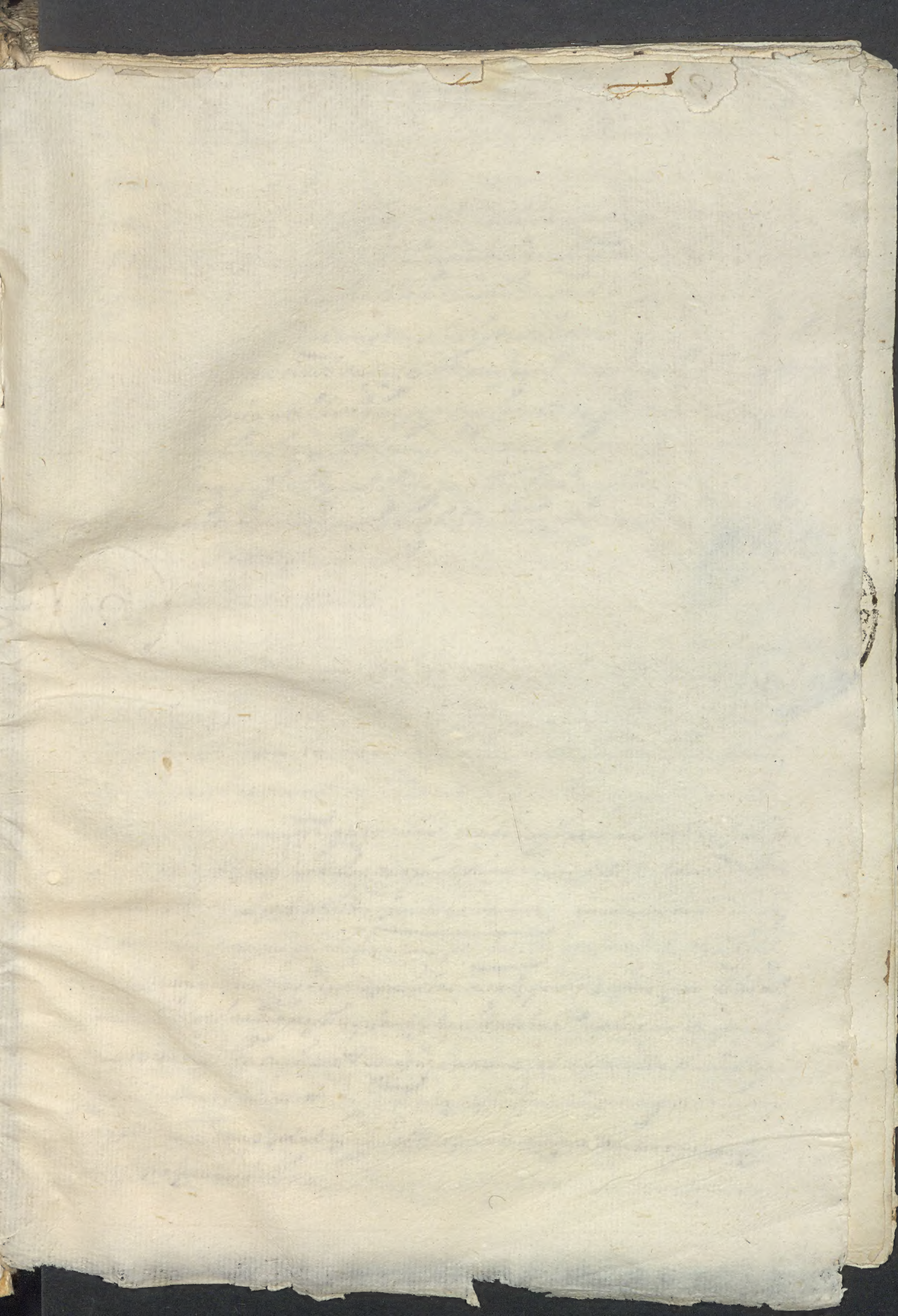
M. S. en 4.º pergamino con 257 hojas utl.

Quæstiones theologicæ

Rotulata

Quæstiones theologicæ diversorum.

Quaestio disputanda utrum veritas sit verior alia formaliter.

Antequam quaestionem proponamus, supponendum est primo quod nomen veritatis secundum D. Thomam prima parte, q. 16, art. 6 dicitur analogice de obiecto vero, et de ipso vocali, et scripto, et ipso mentali vero, quod aliis tribus convenitas cum hoc discrimine, quod in obiecto est causaliter sicut in regula, et mensura; in ipso vocali, et scripto, ut in signo; in mentali vero subiective ac et formaliter. sicut sanum dicitur analogice de animali primo, et medicina analogia attributionis, quia ratio significata per tale nomen in solo animali formaliter convenit; in medicina sicut in causa, et in urina sicut in signo. quod inde [illegible] q. 1 de veritate art. 3o asserit, veritatem sumi tripliciter ante rem et sic est in verbo, formaliter et sic est in intellectu componente, et dividente, et post rem et sic est in voce tamquam signo declarativo veritatis.

Secundo supponendum est, quod veritas ut dicit conformitatem cum principio est duplex transcendentalis, et formalis transcendentalis quatenus est conformitas rei cum idea Divina, cui conformatur et quatenus est conformitas cum re, quam repraesentat, dicitur veritas formalis, quae solum invenitur in ipso mentali, de hac in dubium venit, an sit una formaliter verior quam alia. quod est inquirere an veritas formaliter, sicut aliae formae accidentales, magis, et minus suscipiat. Et quia veritas formalis potest accipi dupliciter, fundamentaliter quatenus dicit causas, et fundamenta, seu principia illius; et formaliter quatenus dicit rationem formalem constitutivam illius, quae est ipsa conformitas, seu adaequatio cognitionis cum re; de hac vero secunda acceptione est quaestio. quantum de veritate in 1a acceptione nemo dubitat quaerere an veritas formalis suscipiat magis, vel minus; et an veritas formaliter magis, vel minus suscipiat. quod adhuc sufficit ex aliquo capite suscipere magis, vel minus, sed ad [illegible] exigitur, latitudinem admittere secundum rationem formalem veritatis.

Pro quo scienotandum quod dicta forma secundum esse fale specificum, et metha-
physicum admittere gradualem latitudinem quia secundum eum esse indivisibilis, et
invariabilis taliter quod nec de potentia Dei absoluta secundum illum methaphysicum
conceptum possit augere, et magis, et minus suscipere, quia sicut Philosophus
octavo methaphysicorum species rerum sunt sicut numeri; unde sicut addita unitate
vel ablata non augetur, sed essentialiter variatur numerus; sic eiusmodi ter ad-
dita, vel ablata specifica differentia non augetur essentia, sed essentialiter varia-
tur essentia, seu forma; ex quo infero, latitudinem, vae cuius dicitur magis, et,
minus recipere, incompetere secundum conceptum essentialem, et methaphysicum, qui essentiali
est, sed solum illi competere secundum individualem formam, quia ipsae ad subiecta comparan-
tur, et hoc modo sunt aliquae formae quae subiecta denominant secundum magis, et,
minus, ut patet in calore, qui modo magis, modo minus subiectum denominat, et se-
cundum illum dicitur unum subiectum calidius alio formaliter et negative.

Unde dico pro hoc, stare absolute
necessitate esse inter species differentias, quia aliquae dant subiecta in quo sunt specifice,
et sunt formae variantes, quae requirunt a materia secundum magis, et minus participari,
quia constitutiones debet esse fixum et stabile; unde forma constituta requirit parti-
cipari divisibiliter, et gradualiter. Sunt autem aliae formae quae licet dent esse spe-
cifica subiecto in quo sunt, tamen ad illud non comparantur modo divisibili, sed subiecta
reducunt ad mensurationem quandam indivisibilem; unde sunt incapaces recipiendi
magis, et, minus, et in specie, et qualitate, quae requirunt participari secundum
magis, et minus; sed solum propria subiecta respiciunt communicando indivisibilem
commensurationem excludentem excessum, et defectum; quae figura circularis vel
(Vide aequalitate) non participatur a circulo secundum magis, et minus, quia
in rae forma circuli importatur formaliter quaedam determinata partium commensuratio,
et per indivisibilitatem; sunt denique aliae formae quae nec specificant subiecta
nec circa illud indivisibilem commensurationem exercent, et sic licet secundum
se et conditione non suscipiat magis, et minus; tamen secundum formam individualem
quae subiecta recipiunt latitudinem admittunt, et huiusmodi sunt calor, et frigus et alia similia

principi non datur, et suppositis inquirimus: quomodo veritas iudicij intellectualis denominet, an tribuat illi denominationem divisibilem, sicut aliae formae quae sunt capaces intentionis, an vero communicetur modo determinato, et minime indivisibili, qualiter formae sunt tales ut communicentur, et aliae quae individualiter consistunt.

Circa cuius resolutionem duae versantur sententiae oppositae, prima affirmat formalem veritatem formaliter magis, et minus suscipere latitudinem graduum admittere secundum formalem denominationem; unde una veritas dicatur formaliter verior alia; hanc sententiam defendit Pater Suarez, et... Vazquez, et communiter authores recentiores. Secunda sententia oppositam docet veritatem formalem non admittere talem latitudinem gradualem sicut formae extensibiles; unde una veritas non denominatur verior alia. Hanc communiter tenent omnes discipuli D. Thomae, pro cuius resolutione sit

Prima conclusio

Una propositio mentalis non dicitur formaliter verior alia. Haec conclusio est expressa D. Thomae pluribus in locis, praesertim 1. p. q. 16. a. 2. et 4. ... ubi ... quod intellectus in quantum cognoscens sit verus, in quantum habet similitudinem rei cognitae, quae est forma eius in quantum cognoscens, et propter hoc conformitatem intellectus, et rei veritas definitur. Sic D. Thomas, quo veritas consistit in conformitate; sed conformitas non suscipit magis, et minus, nec datur una magis conformitas; ergo non datur una magis veritas. Clarius nostram conclusionem expressit q. 2. de virtutibus art. 9. ad 1. ubi ait, cum veritas consistat formaliter in adaequatione intellectus et rei, si consideretur secundum rationem aequalitatis non suscipit magis et minus; ergo secundum D. Thomam non datur una propositio verior alia formaliter.

Probatur primo: quia veritas formalis formaliter consistit in adaequatione iudicij ad rem intellectam, sed nulla adaequatio potest formaliter denominare secundum magis, et minus, quia veritas formalis non admittit gradualem latitudinem, quia unum iudicium dicatur verius alio formaliter, nam de ratione veritatis, et admittit communiter ... minus; ...

quia virga quatuor cubitorum e[st] qualis cum alia eiusdem mensurae, sicut alia viginti cubitorum cum alia eiusdem mensurae; ergo quantum ad aequalitatem nulla erit latitudo. Unde si aliquis excessus, aut defectus invenitur, erit quantum ad entitatem et numerum non vero quoad qualitatem.

Secundo probatur ... a priori, quia aequatio formaliter importat qualitatem inter extrema; sed qualitas nullatenus admittit latitudinem; ergo adaequatio illa non dicit ...; quia qualitas importat negationem excessus, vel defectus; quae non admittit latitudinem; probatur, quia si ea magis excedat conceptus qualitatis destruitur per excessum, si autem in minus declinet eadem destruitur per defectum; quia importat negationem excessus, et defectus; ergo cum formalis veritas in aequalitate consistat nequit magis, vel minus suscipere.

Confirmatur.

quia res quae per excessum vel defectum tollitur nequit formaliter suscipere magis vel minus sed veritas formalis destruitur per excessum vel defectum; ergo non suscipit magis, vel minus; minor patet, quia ex eo formae intensibiles magis, vel minus suscipiunt, quia admittunt in subiecto excessum vel defectum, quibus illum non admittentes non suscipiunt magis et minus. Minor probatur, quia si iudicium dicat magis, aut minus, quam petit obiectum, ipso redditur falsum, quia deficit a proportione, quam cum obiecto debet habere; ergo veritas formaliter destruitur per quemlibet excessum vel defectum. Nam ... et explicatur hoc, licet aureus circulus sit materialiter perfectior ligneo, non tamen dicitur rotundior, quia figura circularis formaliter resultat ex indivisibili commensuratione partium quantitatis ad unum indivisibile, quae deficit per excessum vel defectum; sed veritas formalis denominat iudicium adaequatum et commensuratum cum obiecto, tollitur per excessum vel defectum; ergo formaliter nequit magis, vel minus suscipere.

Secunda Quaestio.

Datur magis perfecta alia, haec D[ivus] Tho[mas] probat verbis sequentibus ... 2 Metaph. ... sed sic videretur esse rei, quae est in veritate ... dicitur ... methaphysicae eadem est dispositio rei in esse et veritate; Unde quae sunt magis entia sunt magis vera, ex quibus sic arguitur: perfectio veritatis sequitur ad

entitatem; sed entitas una est perfectior alia; ergo una veritas erit perfectior alia, et id per unam ipso est perfectior alia.

Secundo probatur, quia veritas dicitur major, vel minus perfecta quatenus habet fundamentum firmiora; sed multae sunt propositiones quae habent firmiora fundamenta, quam aliae; ergo datur una ipso perfectior alia, minor patet, quia perfectiora fundamenta habet haec propositio Deus est, ac ista homo currit; major etiam est clara, tum quia eo quod habet fundamenta firmiora habent etiam firmitatem et stabilitatem majorem quae resistit falsitati; sed talis firmitas, et stabilitas veritatem perficiunt; ergo major est vera: tum etiam quia eo veritas necessaria est perfectior contingenti, cum propria veritas necessaria habet fundamenta firmiora, ac per consequens magis falsitati resistit, quod dicit quod prius.

3.a Dico esse certior alia.

Hic dico breviter probatur, quia certitudo secundum Divum Thomam (in 3.o distinctione 23. q. 2.a art. 3.o quaestiuncula 3.a in corpore) nihil aliud est, quam determinatio intellectus ad unum; sed est una determinatio ad unum quam ad aliud; ergo certitudo potest esse una una alia; ac consequens una ipso erit certior alia, major est Angelici Doctoris; minor probatur ab eo, tunc datur una certitudo, quando fortius est quae determinationem causat; sed intellectus magis determinatur ab uno, quam ab alio; ergo similiter est una determinatio, et certitudo; minor probatur, quia intellectus respectu primorum datur certior una certitudo, quam respectu Dei; sed natura non est quia causatur alumine intellectus, in quo prima videntur; ista autem Dei ignis; ergo una datur determinatio ab uno, quam ab alio; — Unde de scientia, et fide dicit Divus Thomas. et ideo fides habet majorem certitudinem, quantum ad firmitatem adhaesionis, quam sit certitudo scientiae, vel intellectus, quamvis in scientia sit una quoad evidentiam eorum quae acceditur.

Arguitur 1.o eo veritas formalis in sensu proprio major, vel minus, quia consistit in indivisibili; sed hoc non probat formalem veritatem et etiam ut veritas formalis in indivisibili consistat secundum magis, vel minus

potest participari; maxime cum dicimus; et aliqua forma denominet aliquod subiectum secundum magis, vel minus, quod obstat constitutionem indivisibilem secundum essentialem conceptum; dummodo secundum participationem subiecti gradualem latitudinem admittat; sed sufficit, ut secundum subiecti participationem admittat latitudinem gradualem, et magis, vel minus recipiat: ergo veritas simpliciter potest iudicium intellectuale denominare secundum magis, vel minus.

Et constat quia potest veritas perfectius radicari in uno actu, quam in alio: maior probatur; etiam si forma indivisibilis sit secundum se, et subiecto applicata potest intendi, et remitti: ergo potest secundum subiecti participationem admittere gradualem latitudinem; v. gr. etiamsi forma caloris sit secundum se indivisibilis, potest ab subiecto, in quo recipitur latitudinem admittere: ideo quia ab uno subiecto perfectius participatur quam ab alio: ergo similiter veritas etiamsi secundum se indivisibilis consistat, potest in subiecto secundum magis, vel minus participare.

Respondebis assignando disparitatem; quia veritas ... secundum essentialem conceptum, hoc est abstracte: sed etiam physice seu in concreto non admittit latitudinem, est enim de genere formarum ... secundo [illegible]; Unde nec secundum se, nec subiecti participatione suscipit magis, vel minus, sicut ibi diximus de qualitate, et figura ... at vero calor secundum subiecti participationem habet latitudinem gradualem, licet metaphysica sua essentia sit indivisibilis: Unde in subiecto potest magis, vel minus suscipere.

Sed Dices: etiamsi veritas metaphysice considerata constat ... indivisibili, tamen ut in subiecto potest magis vel minus suscipere, sicut alia ... invisibiliter ... resolutio; probatur; eo ipso, quod veritas formalis participatur ab subiecto proprio maiori, aut minori perfectione, secundum exercitum formalem denominationem veritatis suscipit magis, vel minus; sed veritas formalis cum maiori perfectione participatur ab uno, quam ab alio subiecto: ergo etiamsi veritas ... constat, quod veritas in uno iudicio intensa, firmior, et immutabilior est quam in alio.

quæ in alio; et in recto, quo assero Dari contrarium quæ in hoc Primum curritur major; eo calor secundum suam denominationem, qua subiectum denominat, suscipit magis, et minus; quo fit participatio modo vertitur participatio, ab una quæ ab alio subiecto, quo vel alius quia forma secundum trahitur in subiecto.

Ridiculo ans.

quia calor est forma, quæ concretive accipit latitudinem codo ans; veritas autem nec concretive, sed ut veritas; reducere ne ipso ans

l, secundo, quia amai perfectione ab subiecto participatur, l, radicatur in illo proveniente maioritate ex ipsa codo ans; proveniente ex subiecti conditione nego ans; alias quo causis extrinsecis, et Dari, ergo est, quia ut dicatur quod aliqua forma dat denominationem gradualem non sufficit quod ab uno, alio subiecto perfectius participetur: alias æqualitas, et æternitas, et similes, forma incapaces suscipiendi magis, et minus denominarent subiectum cui insunt secundum formalem excessum, et unum æquale esset alio æqualius, quod in metha est absurdum.

Videtur

aliquam forma det formalem denominationem latitudinis non sufficit, quod bigamia, omni perfectio proveniat ab subiecto, l, fundamento; sed quod formaliter ab ipsa mutet forma proveniat: ut in figura circulari patet, quia licet in annulo sit firmior, et immutabilior quæ in ligno, non tamen dicitur rotundior; et hinc ergo concludit formaliter veritatem omnis iudicii habere excessum in necessitate, et firmitate, quod totum argumentum perfectionem quæ denegamus; imo intentum De hoc defendimus.

Rep. 2. arg.

propositio est falsior alia; ac proinde falsitas suscipit magis, et minus, et similiter veritas magis, et minus suscipiet; ans. et hic ab aliquibus negetur, concedatur, quia falsitas in recessu consistit; sed in hoc est magis, l, minus; quo ipso Quod cons. pro, quia iuxta Philosophum contrariorum eadem est disciplina, sed veritas, et falsitas opponuntur contrarie, quo si una suscipit magis, et minus, etiam et alia.

Secundo, probatur: eo falsitas suscipit magis, et minus quia magis, et minus a veritate recedit; sed datur unum pro magis, et minus a falsitate

recedunt; quia si una magis, et minus suscipit ita alia, nam ipsa, quod ipso magis falsitati repugnat magis a falsitate recedit, sed una ipso magis a falsitate recedit; V.g. ita Deus est trinus ipso cum ipsa est falsa, et haec Deus quaternus ipso potest esse falsa; quia una quia magis a veritate recedit, suscipit magis, et minus, ita alia quia magis a falsitate elongatur magis, et minus suscipiet. Patet dato, sicut magis est falsa recedit a veritate, et illi repugnat, ac falsitati; ita ipso vera repugnat falsitati quae veritatis.

Confirmatur quia nequitia una magis intelligitur mala, seu minus veritas respectu alterius, quia magis totaliter a recto participatur, sed veritas unius ipsius magis resistit veritati alterius; ergo erit magis, et minus participatio; probatur maior, quia ideo calor ut docto totaliter frigiditati resistit, quia [illegible] secundum gradualem radicationem, quod in calore et duo non contingit, ergo nequitia intelligi-[illegible].

Respondeo concedo ans; et nego cons; et ratio disparitatis est quia falsitas consistit in recessu a veritate, seu in inadaequatione, quae magis, et minus recipit, quatenus magis, et minus recedit ab adaequatione; Veritas vero consistit in adaequatione, quae consistit in indivisibili; unde nequit magis, et minus recipere, quae ratio deducitur ex Augustino in epistola [illegible] verbis; licet omnia recta sint aequaliter recta, non tamen omnia curva sunt aequaliter curva; quia rectitudo consistat in indivisibili, non autem curvitas. Unde ad primum confirmationem de contrariis Physicis cedo, de logicis nego, loquitur enim Philosophus de frigore, et calore qualitatibus physicis, non autem logicis; Ut patet in vitio, et virtute quae sunt contrariae, et tamen virtus consistit in medio, a vero vitio.

Ad secundum

Contrariorum eadem est ratio quantum ad praedicata communia cedo, quantum ad ea quibus differunt nego; quia licet contraria [illegible] conveniant aliquo modo in quantum respiciunt idem obiectum; hoc tamen accidit in praedicatis differentialibus ut patet in [illegible] vitii, et virtutis. Ad secundum confirmationem concessimus, et omni dicto quo

Resistit falsitati alterius vae veritatis nego de vae fun-
saepe tam tales obiectivae quia habet immutabilitas et firmitas
damenti codo dj. et trad eius quaelibet firma resistitur contrariae
vae magis intentionis; quia ambo summo di aggti sunt incapaces; sed
atque firmitatis quae ex fundamento, vel alia quae habent. Unde
ne necesse recurras ad gradualem latitudinem formae nec obest oppositio
falsitatis; negatur enim suppositum, nempe quod falsitas sit
in rebus, et obiective vae cuius veritati veritati; unde iudi-
cium falsum recedit a veritate magis, quam aliud vae falsi falsi-
tatis, quia ut diximus, non falsitas obiectiva est cuius veri-
tati veritati, quod certum est iuxta D. Thom. 1 parte q. 17 arto 1 in
corpore ubi docet falsitatem in rebus nec inveniri proprie
et simpliciter; quia res per actu intellectus divini, et creati nullatenus
dicitur falsa nisi secundum quid, quia quaelibet res creata habet
ex se conformitatem intellectui divino, vel creato, et per se debet habere ad suam
veritatem nisi secundum quid.

Ad 2 per ad confirmationem dico quod
maior resistentia formae contrariae firmiter ex maiori radicatione
intentione insensibili, quia sunt multae expellentes contrariae
sine eo quod minigra sit intentio, ut sunt multae intensibiles.
Unde ut diximus, potest provenire ex fundamento, ex obiecto,
alia quavis causa, a qua firmitatem habet: sicut una forma substan-
tialis magis resistit alteri formae introducendae, non quia maior intentionis
cuius est incapax, sed quia ex parte subiecti dicit dispositionem firmiorem
qua magis conservatur, et vae cuius alii repugnat.

Sed D. 2 arg.
Si falsitas veritati indivisibili suscipit magis, et minus
similiter veritas, probatur; quia falsitas consistit in relatione
adaequationis iudicii ad obiectum, sed haec relatio suscipit
magis, et minus, ergo veritas in eadem indivisibili consistat.
Resp. distinguo relatio suscipit magis, et minus ex se eo dato
ex fundamento nego, quia relatio est secundum se, et falsitas

suscipiat magis, et minus; tamen a fundamento potest suscipere, quatenus
magis, et minus fundamenti refunditur in relatione; sicut diversitas
fundamenti reperta in istis facit eas fraliter diversas. Ut patet in al-
bo tante relatione similitudinis ad alterum album. et dissimilitudi-
ad nigrum, quae tamen sunt fraliter distincta distinctione fundamenti. et a
falsitate. ——— ergo similiter veritas potest suscipere magis,
et minus fraliter a fundamenti disparitate; Secundo
ex eo quod magis, et minus fundamenti ita refunditur in rela-
tione falsitatis, ut tamen sequitur falsitas fundamentaliter
magis, et minus suscipere, sed hoc ipsum veritas habet, ergo simili-
ter etc.

R[esponde]o negando suppositum, quoniam ita, quod fundamentum
fraliter veritatis magis, et minus suscipiat: enim adequatio,
quae dicitur indivisibilitate, non sicut inadequatio, quae est fundamentum
falsitatis, et dicit magis, et minus ——— Ad 2um distinguo sequitur
magis, et minus fundamentaliter falsitatem fundamentali et proxime
ex quo sequitur ipsam ita suscipere eodem modo fundamentaliter remote,
ex quo non refunditur in relatione [illegible], et ita [illegible], et nego [illegible]
[illegible] fundamentum est duplex remotum et proximum tum veritatis, quam falsitatis
fundamentum enim falsitatis remotum sunt causae ipsius falsitatis et
causae huius propositionis falsae homo est animal, quae sunt firmiores causis huius
Petrus currit; fundamentum autem proximum est inadequatio ipsius intus cum
[illegible] quae suscipit magis, et minus; unde ex hoc refunditur in rela-
tione, non autem sic in relatione veritatis, quia fundamentum remotum sunt cau-
et proximum est adequatio. ex qua non recipit latitudinem, non refunditur di-
visibilitas generis magis, et minus in relatione veritatis.

Contra arg. etsi veritas
fraliter indivisibili consistat, tamen potest magis, et minus denominare subiectum;
ergo. probatur ant. 1. sanitas secundum Phil. suscipit magis et minus, et tamen consistit
in adequatione humorum, [illegible] habet ergo sanitatem, quia habet humores duc-
tos ad qualitatem, ergo et veritas; Secundo relatio similitudinis con-
sistit in extremorum [illegible] et tamen suscipit magis, et minus, ergo Angelus
dicitur similior Deo, quam bruta; ergo veritas, quae consistit in adequatione

relationes inter et extrema magis, tamen non suscipit; 3º. bonitas moralis consistit in adequatione cum regulis morum; et tamen suscipit magis, et minus, quia una virtus moralis est perfectior alia, ergo idem. = Quarto satisfactio ex iusticia est adequalitate; sed datur satisfactio iusta, que excedat equalitatem, ut patet in satisfactione Christi Domini, que fuit excessiva, et ubi hi termini fuit superabundans. 5º. Quinto peccatum consistit in hoc, rectitudinis debite, ac proindè in indivisibili, et tamen suscipit magis, et minus, unumquodque peccatum est alio maius, ergo idem; patet maior, quia in hoc consistit in indivisibili, ut patet in genere rationali. Sexto. falsitas consistit in indivisibili, et tamen suscipit magis, et minus; ergo idem. maior, quia in hoc, quod est non attingere nulla datur latitudo; sed in hoc, quod est non attingere consistit ratio falsitatis; ergo probatur. Cum autem veritas consistit in indivisibili, nisi per eius adequatio consistit in hoc quod est non attingere, et inter attingere et non attingere, sicut inter esse, et non esse nulla latitudo, sed etiam falsitas consistit in non attingere rem, et veritas non suscipit magis et minus, ergo nec sanctitas.

Septimo. Veritas transcendentalis consistit in adequatione cum idea divina, et tamen suscipit magis, et minus. 8. Octavo. Veritas obiectiva consistit in adequatione obiecti cum iudicio; et tamen suscipit magis, et minus; ergo idem, quod prius.

Respondeo ad argumentum

nego antecedens. ad consequentiam [illegible], nego consequentiam, quia sanctitas non consistit in stricta adequatione, sed in quadam dispositione explicata, proinde proportionis imperfecte, parum autem deficientis a perfecta adequatione, que dicitur temperatamente ad pondus, unde potest suscipere magis, et minus, et sic convincit argumentum in ipso termino falso: = Ad secundum respondeo, quod relatio similitudinis, idem dicit convenientiam, requisitam petit convenientia duorum extremorum in aliqua forma, seu qualitatem cum qua determinali, in convenientia potest esse magis,

mi admittendo in actt. alb. ut docto, dictore(?) latione similitudinis, et aliis(?) ad(a)equatur, quia habent aliquas gradus infinito; sed quia hic cum a invariis in alio relatio finita est, mag. in relatione Veritatis finita est adequatio, quia est indivisibilis, ac proinde magis, vel minus non suscipit.

Ad 3um

Actus bonus secundum quod dicit adaequationem cum rebus non admittit latitudinem quantum ad hoc idem dicimus, quod de veritate, quod contra procedit indivisibilitatem adaequationem excludentem minus, vel magis; sed quod actus bonus in sibi requirit adaequationem cum rebus, sed etiam obiecti, vel circumstantiis, nec non potest absolute magis, vel minus suscipere juxta earum obiecti, vel circumstantiis, quod non contingit in se formali, quod sumitur eius veritas a forma, quae est adaequatio, quae cum non suscipiat magis, vel minus, inde est &c.

Sed 2o iudicium a Deo factum de aliquo creato est formaliter verum, sed huiusmodi Veritas non adaequatur cum obiecto indivisibiliter, ergo: min. prob. quia tale iudicium excedit huiusmodi obiectum, sed in adaequatione est excessus, ergo iudicium Dei excedit eius obiectum creatum. Veritas ipsius requirit inaequalitatem in vitera(?) forma, quia tale iudicium est quod divinum est in creato, sed omne increatum, et divinum dicit excessum respectu cuiuscumque obiecti creati.

R.

neg. min. ad prob. in qua etiam adsumitur nam tale iudicium dicit excessum entitativum respectu obiecti creati eodem modo, excessum formalem et iudicialem neg. et dist., quia si tale iudicium consideretur in sua entitate in hoc excedit obiectum, sed secundum formalem latitudinem iudicialem obiecti non excedit, sed ei adaequatur, in hoc currunt qualitates; nec repugnat pro inconvenienti aliquod divinum quam creato speciali adaequatione, quia divina omnipotentia et in entitative creativas omnes potentias excedat, tamen secundum formalem productivam ei adaequatur, nec illas excedit, quia Dei potentia nequit se extendere ad magis quam ad totam collectionem potentiarum.

Ad quartum vero probatur resp. concessimus dictorum

excedit aequalitatem ex motivo iustitiae, sed [illegible]; ex alio motivo

cedo [illegible]. Unde licet satisfactio Christi Domini excesserit ad rigorem

debitum, id tamen fuit ex iustitia, sed ex motivo dilectionis, et charitatis:

satisfactio vero [illegible] ex iustitia solum petit [illegible] aequalitatem; ita [illegible]

D. Thomas 2. 2. q.e 62 arto 3.o in corpore. medium iustitiae est aequale, et

aequale realiter est medium inter magis, et minus, ut clare docet doctrina

[illegible], et sic si aliquis satisfaciens plus quam debet conferat, hoc nascitur

ex liberalitate.

Ad quintum [illegible]. et ad [illegible] quod [illegible] ...

et [illegible] in individuo dicitur; primo in facto esse [illegible], quod in fieri nego [illegible]

mors exercitas quia [illegible] totius in se accipient magis, et minus,

quam nihil [illegible] in subito [illegible]. [illegible] autem in fieri qualitas [illegible],

[illegible] in recessu, in quo est magis, et minus, et [illegible] magis, et minus [illegible]

[illegible] et idem dico de peccato, [illegible] importat privationem simpliciter, sed secundum

quod ita D. Thomas 1. 2. q.e 73 arto 2.o; et idem dicimus de falsitate, quia [illegible]

in recessu, hoc in [illegible] attingere, in quo est latitudo; Veritas autem in accessu [illegible]

[illegible], in quo non datur magis, et minus.

Ad ultimum [illegible] dico [illegible]; Veritas

transcendentalis dicitur [illegible] adaequationem [illegible], importat adaequationem

seu conformitatem adaequationem [illegible]; et [illegible] imitationis [illegible] [illegible] inde est

magis, et minus [illegible], quod ex D. Thoma 1.a parte q.e 16 arto [illegible] constat ubi

[illegible] res [illegible] dicuntur [illegible] transcendentaliter, quia assimilantur [illegible] Divinae

de Veritate obiectiva dicitur [illegible] [illegible] suscipit magis, et [illegible] adaequationem

[illegible] [illegible]. suscipit magis [illegible], et [illegible] rei [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] quod dicitur veritas obiectiva, consideratur dupliciter, et [illegible]

praescindendo a [illegible] adaequationis, et [illegible] adaequationem [illegible] ipso;

si primo modo consideretur magis, et minus [illegible], sed hoc tantum est [illegible]

[illegible] [illegible] sit veritas, [illegible] accideret, [illegible] modo magis, et minus [illegible]

pere;

Quarto arg. Veritas increata magis a veritate creata quam Idea creaturarum ab ipsa veritas alia; (?) ans. Veritas increata analogatur cum creata, sed ea, quae sunt analoga, recipiunt magis et minus; ergo veritas increata et creata (?) forma; Deo, et Creaturis nil datur univoce; ergo veritas increata analogatur cum creata; confirmatur 1.º veritas creata est participatio veritatis increatae; sed omne participatum recipit magis et minus; ergo.

Secundo confirmatur. Veritas transcendentalis est analoga ad creatam et increatam; ergo similiter veritas formalis.

Respondebis licet nihil Deo, et datur aliquid univocum cum creaturis in ratione entis eodem modo, dicendum (?) disto eodem modo, Veritas analogatur et participatur in ratione entis, eodem modo in alia ratione (?). quia Veritas formalis creata dupliciter consideratur, et in ratione entis, et in ratione formalis Veritatis; in 1.º analogantur, et ante in ratione et ratione recipit magis et minus, et ante in 2.º quia consistit in adaequatione intellectus cum obiecto cognito, quae non est magis et minus, attingere (?) implicat, (?) Veritas creata est participatio increatae in ratione entis, et in ratione (?), et in 2.º transcendendo a gradu et qualitate, qualiter conveniant, si (?) in hoc deficere (?) qualitas.

Sed contra est, quia in ratione formalis Veritatis, (?), aliquid in ratione formalis est 2.º veritas, ed omne secundum (?) a 1.º in ratione formalis est.

Secundo sapientia formaliter in ratione sapientiae dicitur analogice de creata, et increata; ergo similiter Veritas. 3.º quia in ratione formalis Veritatis conveniret univoce veritas Divina et creata, in Deo daretur compositio ex genere, et differentia; sed hoc est falsum; ergo (?) quia (?) sic esset per rationem genericam, praeter (?) differentiis, quae facerent compositionem cum Deo. patet 3.ª quia faceret compositionem cum illo (?) quod veritas traheretur ad Divinam, sed Deus contraheretur (?) poneret cum illo.

Resp. quod Veritas formalis in ratione adaequationis formaliter

sumpta solum formaliter a Deo dependet in linea entis,
quia in hoc comparatur ad illum ut ad causam primam, a qua
habet perfectionem — At vero veritas formalis veritatis, in qua
nullum explicatur respectum, nec dicit ad Deum, et sic non est
quo ad formae causas in genere causae finalis, licet in genere
causae efficientis a Deo dependeat; Unde dicitur materialiter
est veritas in genere causae efficientis, seu entis, non vero in ge-
nere causae finalis, ut ex se manifestum. — Ad 2um dicimus cognitionem
esse cognitionem quae attingit causas quatenus eas penetrat, et quia
hoc fit magis, et minus, inde est quod sit inadequata. et ita
dicitur de cognitione comprehensiva, cum autem in hoc sit una,
Ad 3um dicimus esse uni-

univoce et non analogice; primum patet, quia nulla est implicatio, in eo
quod aliquod praedicatum Divinum conveniat univoce ut patet in obiectis metaphysice
quo dicimus abstrahere a creato, et increato. Quaeremus si univoce conveniunt in substantia,
quod sit praedicatum genericum patet, quia omnia praedicata habent differentias, per quas contrahantur,
et sic non est genericum, sed specificum participabile indivisibiliter a pluribus, cum quibus
[illegible] facta positione metaphysica, quia non reperitur sub ratione differentias contrahentes, sed ut
substrata analogia [illegible] potest inveniri, sicut ex eo quod univoce conveniat sanitas conve-
niat Deus cum Creatura, non sequitur compositionem facere, quia abstrahit specificatione
non est generica — nec obstat quod dicitur de transcendenti ali veritate, quia
ut diximus, consistit in imitatione ad naturam Divinam, in qua est magis, et minus
quatenus vera magis, et minus conformatur cum idea Divina.

Quaestio 2a. dico-
tur cognitio una alia intra formalem veritatem? [illegible] primo datur cognitio ma-
gis vera quam alia, quae est magis vera — Secundo datur cognitio perfectior
alia quae est verior — 3o Visio beatifica est perfectior fide; ergo est verior, patet
[illegible] quia visio beatifica, et fides sunt actus intuitus veri; ergo visio beatifica
fide perfectior, est etiam verior — Quarto quia primum sunt [illegible] de
illata.

Veritas, cui propter illud, et propter quod unum quodque tale, et illud magis; de vera propter praemissas, quae erunt magis verae. [illegible] Veritas fundamentaliter [illegible] magis, et minus, et [illegible] sumpta; [illegible]

Veritas fundamentalis e causa veritatis formalis; sed ad incrementum causae crescit effectus, quod de [illegible] fit de certitudine, et fundo veritatis; crescit in caritate [illegible] in veritate.

Ad hoc argumentum [illegible] adjuvans [illegible] concedit [illegible] negatur, ratio disparitatis e, [illegible] dicitur [illegible], eo quod aliter se habere [illegible] potest, et [illegible] dicitur aliter habeatur, quae alia, eo quod [illegible] firmius [illegible] connexione quae alia, [illegible] connexione connectitur rationale cum homine, quae [illegible] visibile; unde [illegible] homo e rationalis e magis [illegible] quam ista homo e risibilis altior veritas, et [illegible] dixi consistit in adaequatione, aggregatione excessus, [illegible] defectus. Unde nec plus, nec minus recipit.

Nec obstat quod si tota veritas in adaequatione aggregatione excessus, [illegible] defectus consistit, ita necessitas in [illegible] aggregatione contingentis; et certitudo cum omnimoda aggregatione formidinis, et evidentia et [illegible] veritas aggregatione obscuritatis, [illegible] veritas aggregatione divisionis, et infinitas aggregatione finiti, et sic de aliis, consistit. Et tamen magis, [illegible] minus recipiunt, [illegible] similiter veritas; [illegible] quia aliud negatio excessus [illegible] defectus, et aliud negatio sui oppositi [illegible] multae [illegible] sicut [illegible] negatio sui oppositi; ac proinde magis, [illegible] minus recipiunt; at [illegible] veritas [illegible] aggregatione excessus, [illegible] defectus, consistens in indivisibili [illegible] non suscipit magis, [illegible] minus.

Ad [illegible] quod [illegible] dicitur [illegible], quatenus habet connexionem [illegible] propter [illegible] dicitur [illegible] quatenus habet fundamenta validiora [illegible] alias, et [illegible] accedit, et [illegible] in hoc dicit magis, [illegible] minus; [illegible] alia [illegible]; at [illegible] veritas [illegible] dixi [illegible] aggregatione consistit quae dicit indivisibilitatem [illegible] Ad [illegible] omnes [illegible] veritas eodem modo habent, [illegible] eodem [illegible] dicitur [illegible]

vitio B. est perfectior, licet in terrae co... dicitur ... vera aliquatenus ...

go. ——— Ad quartum ... Axioma debere intelligi quando praedicatum, quod est propter aliud indivisibile, est susceptibile, ut non quando est propter aliud in indivisibili consistit; unde Deus est homo propter verbum, et non quod Pater est magis homo; quae explicatio communiter ex D. Thoma de veritate art. 7 ad 2 quod etiam a ... dicitur, et Philosophus tantum dixit primas propositiones esse certiores, seu evidentiores, non autem veriores; quod nos dicimus.

Ad ultimum, probatio

Concesso antecedente ... ad probationem dicitur, ad incrementum causae crescit effectus quando effectus non consistit in indivisibili, nego quando consistit in indivisibili, concedo; licet enim effectus divisibilis crescat ad incrementum causae, tamen effectus qui in indivisibili consistit non crescit, ac magis, et minus non suscipit, et patet in ... quae qualitas fundatur in quantitate, et tamen non crescit ad quantitatem aucta; et Paternitas fundatur in actione generativa, et tamen actio generativa, ... suscipit magis, et minus, non tamen Paternitas.

Ultimo arguitur: quia una propositio potest simul falsa, et vera esse, et alia totaliter vera; sed haec propositio, quae vera est, verior alia propositio falsitate, quod ... non patet a simili; calor enim qui a frigiditate compatitur, minus est illo, qui nullum frigiditatis gradum admittit, major probatur, quia haec propositio omnis homo disputat est simul vera et falsa, quod talis propositio erit minus vera, quam alia totaliter vera; minor probatur est falsa si aliquis homo non disputet, ad falsitatem enim universalis sufficit falsitas unica; quoad secundum vero probatur, scilicet quod sit vera saltem inadequate, ex tali propositione universali inferri potest haec particularis Petrus disputat; sed propositio vera nequit inferri ex omnino simpliciter falsa, quod talis propositio est vera saltem inadequate.

Respondetur quod talis propositio illata per ... ab illa propositione universali est vera virtualiter, ex illatione sed non falsitas ...

intrinsecae, et non e contra, quia ut propositio dicatur vera illative ex eo requi-
ritur quod sit vera valide, sicut ut aliquid dicatur [illegible] judi-
ciae et formaliter habeat veritatem ut patet in judicialibus per causam veritatis
[illegible] formaliter sana.

Sed dices quod ex tali propositione illata, ut sit vera, re-
quiritur propositio inferens esse vera formaliter et intrinsece, quia si est solum di-
probans ex antecedente falso nullo modo vera dici requiritur vera veritate illativa,
si ex tali propositione illata est vera, sicut et quod propositio inferens est vera veritate
intrinseca, probans quia per se totaliter incertum et nullius habens certitu-
dinem nec illative potest certum causare ut patet in conclusione ginatelica [illegible]
[illegible], ex quam potest [illegible] certior [illegible] evidens, quod
similiter ex antecedente unde quamquam falso requiritur veritas, quod ut ex tali propositione
vera, propositio ex qua inferatur est vera.

Respondeo quod ex tali propositione nullatenus vera
veritate intrinseca, ut si sic potest [illegible], quam esse vera, et ita de
[illegible] ad bonitatem [illegible] requiritur veritas premissarum sed [illegible]
nexus [illegible] in dialectica [illegible]. Unde diximus quod ex vero non requiritur
nisi verum, at vero ex falso potest verum [illegible] potest verum [illegible] et aliquando falsum; nec dico
[illegible] dicitur de certitudine, quia dico certa non solum dependet a [illegible] dependen-
tia illativa, et logica, sed requirit essentialem connexionem cum ipso ex parte materiae
quam amoviimus, quae certitudo non respicit [illegible] certitudo objectiva primi. Unde
ex causa incerta conjunctio certa oritur, veritas quae intus
adjungitur formaliter cum [illegible] resultat a veritate [illegible], sed tantum [illegible]
Unde solum petitur per dispositionem [illegible].

Dico quod veritas potest considerari dupliciter in esse entis
seu secundum quod habet esse, et potest considerari formaliter secundum quod
adaequationis actus iudicii cum objecto cognito, secundum quod conceptus verus
est quod analogantur veritas recta, et in recta [illegible] secundum modum
[illegible] analogis, quod secundum hunc conceptum non analogatur [illegible]

n participat latitudine gradus; nec est inconveniens, quod dicuntur
de univ[ers]alitate analogentur, et univocentur secundum alia; ut patet
in signo ad placitum, et naturali, quae licet in essentiis dicantur analoga,
quia tamen in aliis univocantur. nec in ista ratione dicitur
primo, vel secundo [illegible] in hoc consistit explicatur, et ratio est quia
Veritas est forma, et forma in qualibet est actus primus alius non supponens
in eodem genere, sed in genere causae, et formalis entis; ad illud quod dicitur
de sapientia formaliter ipsa susciperet magis, vel minus tamen de gradibus
ne sapientia [illegible] altissimas causas, quatenus eas penetrat,
et haec in hoc est magis, vel minus, penetratio plures, vel pauciores causas penetrare,
inde est, quod a ratione formali sapientiae analogentur. Consequenter [illegible] sapientiae
magis, vel minus suscipit. Ad 2m. Veritas consistit in adaequatione
intellectus cum re, et adaequatio [illegible] non suscipit magis, vel minus, inde neque dicitur
analoga. Pro quo dicimus ad istas solutiones non [illegible] ad alia recurrimus formaliter
ex eo quod veritas creata, et increata analogentur in respectu particulari ver
veritatis secundum magis, vel minus, seu quia ipsa suscipit magis, vel minus,
constat [illegible] quae in qualitates participativa creata, et increata [illegible]
omnes [illegible] participatur secundum magis, [illegible] quia ista haec latitudinem
admittit.

Haec Dis. defensa fuit in
maiori Collegio D. [illegible] Hispalensi
a N. Ioanne Andrea de Acorso
anno Domini N. Xti 1653

Materia de Divina providentia, de qua D. Thom. 1. p. q.

Disputatio 1.a de existentia efficacis praedefinitionis.

Dubium primum

Utrum ad existentiam actus liberi sufficiat decretum indiferens.

Praerequiri aliquod decretum ad existentiam actus liberi creati ab omnibus supponi debet; tum 1.o quia actus liber supponit essentialiter substantiam intuitivam cum omnibus mediis requisitis ex parte actus 2.o ad illius efficientiam; hoc autem dari nequit absque praevio decreto Dei de conferendo subsidio; tum etiam quia implicat creaturam aliquam tam intuitive existentem et potentia intra libertatis. tum etiam quia implicat creaturam existere absque concursu immediato Dei in operationem libere et voluntarie praestito; quod de operatione libera creaturae esse etiam intelligendum, constat, quae contra durandum communiter supponunt, quem satis feliciter sequutus est Lodovicus a Dola de concursu Dei 2.te 4.a Concursus autem voluntarius, et liber includit actum liberum voluntatis divinae est tamen non levis dificultas in explicanda huius decreti natura.

Authores scientiae mediae

Cum Molina in concordia q. 14. art. 3. disp. 16. et 31. Suarez de gratia tomo 1. prologomenon 2. Cap. 18. lib. 10. oposculorum. Cap. 15. et disp. 22. methafisicae sect. 4. Communiter docent decretum praerequisitum non esse ab intrinseco efficax et infallibiliter connexum cum actu, eo quod libertatem illius everteret, sed indiferens ad actum et illius omissionem, coniungibilem divisive cum quolibet extremo libertatis contrarietatis aut contradictionis, et in libertate actus, ex quo indiferentia concursus divinus ad actum liberum vocatur indiferens, non quia in exercitio de tratus non sit, ut potentia identificatus cum actione creaturae; sed quia ad illum ... aplicatur divina omnipotentia per decretum indiferens, quod Deus non vult determinate amorem praecedere, et e contra ad horum actuum omissionem, sed indiferenter offertur concursus reliquens illius determinationem voluntati creatae pro sua innata libertate eligens actum amoris vel detrat omnipotentiam, ut concurrat ad illum.

Dissident tamen valde in assignando obiectum huius decreti, quod namque Deus vult per hunc actum, et an hoc decretum sit absolutum, aut conditionatum, an unum, aut multiplex, et quamvis conveniant in eo quod non est omnino efficax ab aliis vocatur sufficiens, ab aliis in efficax, ab aliis semiefficax. Sed quia mens explandi hanc sententiam est aliquorum, quos [illegible]

suppresso

supressio nõe referunt, et laudant RR. Complutenses. tractatu de predes. tr. disp. 9. cap. 4. et Obiedo. 1° phicorum. puncto. 9 § 4. apud quos qd supposita voluntate cum oibus intrẽ requisitis ex pte actus 1i ad amandum, aut odio habendum, l. ad utriusq3 omissionem, nullum requiritur decretum, quo Deus efficacitr, aut inefficacitr vellit cum voluntate concurrere; sed sufficere decretum quo statuat excludere oẽ detrãtionem, sive creatam, sive increatam pre-cedentem actum voluntatis, et ad illum necessitatem. unde sicut huiusmodi detractio n̄ sit, sufficiat omissio pura decreti predetrãntis, nullum ẽ necarium decre-tum ad concurrendum cum voluntate creata, preter illud, qd nãrio in Deo supponitr ad constituendum voluntatem cum oibus intrẽ requisitis ex pte actus 1i.

~~pulcram cogitationem apelant Complutenses rellati ubi~~ Hanc itaq3 apelant Complutenses pulcram cogitationem rellati ubi supra fundm illius ẽ, quia ex una pte integra manet voluntatis libertas, hec mm pot exprime-mus suae libertatis qd maluerit eligere, absque coactione ab aliquo extra se de-terminari, et ex alia sufficienter intelligitur parata esse pōa ad concurrendum per hoc, qd contulerit Deus voluntati creatae oĩa pũa intra libertatis; nolit q3 libe-rum exercitium impedire.

Hec tn cogitatio lict videatur satis conformis suae medie-tati tn displicet illius Authoribus ut minus conformis perfectioni providentiae Dei, et contra illam obstare videtur; q̃ ultra pũa intra libertatis n̄ indigebit voluntas alterius ope ab bene operandum sic mm constituta solum indiget, ut be-ne operetur, q̃ n̄ impediatur; hoc autm quid distum ẽ ab hoc, q̃ ẽ alterius ope indigere; et ẽ manifestum absurdum, qd ab adversariis n̄ admittitur, et merito; ẽ mm pãrium cuiusdam discipuli Pelagii, qui ut refert Hieronimus, illud probabat, eo qd destruitur libertas, quae alterius ope indiget, constatq3 a vbis a Hieronimo rellatis, quae talia st: aut vtor semel potestate, quae mihi data ẽ, ut liberum servetur arbitrium, aut si alterius ope indi-ges, libertas arbitrii in me destruitur. quae ibi reprehendit Hieronimus, et pasim similia, et Sti PP. et contra sentiunt, qd ultra pũa intra liber-tatis, et indifferam in actu 1°, indiget ho alterius ope ad bene operandum.

Nec sufficit; si di-cas qd in sna, quam impugnamus indiget ho concursu simultaneo n̄ inquam suffi-citat, tm q̃a ut plures probabilitr docent, hunc concursum n̄ negabat Pelagius, et tm reprehenditur a Hieronimo, tamquam alterius ope asserens non indigere; q° ut alterius ope indigeat ultra pũa intra libertatis, et concursu

simultaneo

simultaneo, alio debet indigere, qd sine novo decreto n intelligitur, tum etiam qa n altero decreto n indiget, quamvis requiratur concursus simultaneus n e v, qd alterius ope indiget, concursus tn simultaneus subditur voluntati creatae, etiam constitutae in actu 1o soli illi, quamvis tn requiratur concursus potentiae vitalis ad actum vitalem, n e verum Deum indigere alterius ope ad producendum actum vitalem, qa concursus potentiae vitalis requisitus illi subditur. tum denique qa sine alio decreto concursus Dei ad amorem prae odio voluntarius n e concursus autem Dei n voluntarius spi Deo implicatorius e. id hec modus infra ponderantur.

Modo reiicitur 1o, qa nulla creatura pot existere absque eo qd Deus vellet ipsi communicare existentiam, ut constat ex illo sapientiae 11. quomodo posset aliquid permanere, nisi tu voluisses; nisi tn permanentia in ee semel habito, positivam voluntatem Dei ratio desiderat, 2m ee illius illam a fortiori debet supponere, ett n negabunt adversarii. et audiu 9, hoc factum e quia ipse voluisti, oes tn vie tue paratae st, et tua iudicia in tua providentia posuisti; qd exponunt Patres de actu voluntatis increatae ad Philipens. 2: Deus e qui operatur in nobis velle, et perficere pro bona voluntate sua; ut legit Augustinus de dono perseverantiae cap. 4. idem docet Apostol. de oibus operibus Dei ad efesios 1o qui operatur oia 2m consilium voluntatis suae.

Eandem veritatem docuit August. ubi supra illis verbis, nec inepte aliquid facit, nec nisi volens, l. qo n facit actum liberum, l positive vult illum producere, seu ad illum cum voluntate creata concurrere; idem docet D. Thomas pluribus in locis, et praecipue. l. p.te q. 25 art 5. in solutione ad 1m, ubi loquens de omni pa Dei sic habet; n est pot ee, qd aliquid faciat, qd n praesciverit, et praeordinaverit se facturum; et subdit roem, qa actum facere subiacet praescie, et praeordinationi, qua roe infra utemur; et 2o, a Gentes cap 23 inter alias qq hanc veritatem prosequitur, hac roe constat, qa operatio Dei qua creaturas producit, et creat, e actio immanens; intellectio,

et volito, et consequenter Deus operatur intellig.° et volendo, atque adeo quidquid ab ipso causatur, cognitus, et volitus e a Deo: ex quo intelligit cum 25 sequenti roe 45. Deus non posse facere quae non pot velle, scit quod non nisi volendo facit, pro qua veritate adducit D. Hilarius lib. de synodis illis verbis: oibus creaturis subitam voluntas Dei attullit, et infra talia creata sunt qualia ea Deus facere voluit.

2° ultra illa, quae infra adversus alios modos dicendi proponemus, quae a fortiori intellus falsitatis convincunt, ex hac cogitatione sequitur, non alius concursus Dei exigere actus bonus ad sui existam, atque peccatus, aut actus malus, neque alia in Deo voluntate praeparante, seu aplicante potentias ad concurrendum, quod mirtat, nam in sententia horum authorum Deus ad utrumque phisice per oipoa concurrit a creatura determinatus, etiam ad finale malitiae. 2us etiam ritat, quod ad utrumque existam requiritur Deus excludere sive per decretus positivus, sive per puram omissionem, omnem detractionem antem, et necessitantem, sed neuter exposcit, ~~neque expresse rursus~~ Deus velle positive concurrere: quod actus bonus ad sui existam non amplius exposcit, neque ex parte concursus Divini, neque ex parte voluntatis Dei praeparantis concursus, quam actus malus, seu peccatus.

Ex quo ulterius evidenter, inferetur, quod illo modo concurrendi ad peccatum, inferre debent, Deus non esse authorem illius, sed illud permittere; ex eodem modo concurrendi ad actum bonum, et praeparandi concursus ad illum, tenentur etiam admittere, si coherenter loquantur, Deus non esse authorem illius, sed solum illum permittere, vel saltem dari actus bonus, cuius Deus author non sit, sed permissor.

3° Reiicitur, quia ex hac cogitatione sequitur non esse necessarium, ut ignis ~~[illegible]~~ operetur, vel quaevis alia causa naturalis suum effectum producat, aliquod decretum ex parte Dei praeparans oipoa ad concurrendum cum illa decernens quod positive productionem effectus, sed sufficere Deus per omissionem, seu positivus decretum, excludere impedimenta ad concurrendum, quod adversarii non admittunt. sequella manifesta videtur, si modo e parata sufficienter oipoa ad concurrendum cum voluntate

Creata

creata in actu 1.º constituta, per hoc, qd nolit eius liberu exercitiu impedire?
quare n erit sufficienter parata ad concurrendu cu igne per hoc praecise, qd
nolit eius operatione impedire? et tn ignis aplicatus ad passu e determinatus
ad comburendu, et de facto comburit, si a Deo n impediatur, similiter voluntas
in actu 1.º libertatis constituta e determinata ad unu ex extremis liberta-
tis vage; g.º et haec solutio solu indiget a Deo n impediri, nec e naturis de-
cretu, quo vellit concurrere cu illa, pariter g.º, et quaevis alia caa naalis.
Imo in
Caa naalis potiori e rao, caa tn libera quaevis vage determinata ad aliquid
ex extremis suae libertatis, supposito qd a Deo n impediatur decreto deter-
minandi, et tn indiferens ad hunc supposita n impeditione, ad ponendu unu
extremu prae alio, amore vg, prae odio, et ad hunc indifferentia, et n impedi-
tione suppositis, n videtur a Deo sufficienter praevium, et dispositum, quo ex-
tat amor prae odio, cu ex vi illoru neuter actus determinate ponatur. caa
autem naalis, ut ignis vg e determinatus ad comburendu, et combustio infallibiliter
ponitur existente igne, et aplicatione ad passum, Deoque illius actionem
n impediente; g.º potiori titulo dicendu e ee a Deo praevium, et dispositum
ignis combustione, parata q.º ergo positio ignis, et decretu n impediendi
illius actione ad concurrendu, qua actu liberu decretu ponendi caa indi-
ferentis in actu 1.º illa qd n impediendi.
Et urgetur, cu decretus illis in Deo
respectu ignis n pot componi carentia combustionis, cu haec ee imponit ex determina-
tione ignis, qui liber n e, nec potens ad n comburendu, nec per determinatione
Dei, qui suppositiva volens n impedire actione ignis; cu decreto autem caa
libera n impediendi, componi pot carentia amoris, et concursus oppo ad illum;
g.º potiori titulo intelligitur opposita parata ad concurrendu cu igne, quam
ad concurrendu cu voluntate ad amorem, causa gratia, nam eo potiori titulo in-
telligitur sufficienter parata, et aplicata ad concurrendu, quo magis determinata e,
ut concurrat; sed magis determinata e ad concurrendu cu igne ad combustione cu decretis,
quibus n pot coniungi carentia combustionis, qua ad concurrendu ad amore decretis,
quibus pot coniungi carentia amoris, et concursus oppo ad illum; g.º potiori titulo
é

ē parata ad cõcurrendũ cũ igne, quã cũ voluntate creata.

2.º urgetr, ergo posita n̄ impeditione ex p.te Dei, eēt sufficienter parata ad cõcurrendũ cũ voluntate creata ad liberũ amorẽ, q.a voluntas creata quãtuvis indiferens ad amorẽ, et odiũ ex innata libertate põt se determinare ad amorẽ prę odio, et cõsenti ipsa õipoã ad cõcurrendũ ad illũ; sđ ignis ex sua n̄ãa ē determinatus ad obiurendũ: g.º posita n̄ impeditione ex p.te Dei determinabit oipoã ad cõcurrendũ; in utroque g.º casu per decretũ n̄ impediendi sufficienter ē parata oĩ põa, et in neutro ē nãriũ decretũ positivũ cõcurrendi.

6 Diers, disparitatẽ consistere in eo q.d etiã si cõcedatr nãriũ decretũ, quo Deus vellet positive cõcurrere cũ cãã n̄ãli, nullũ sequitr inconveniens, et aliũ perfectiorẽ arguit providentiã erga operationes n̄ãles, ideo illius necessitas neg.da n̄ ē; ē in Deo cõcedenda p̄videntia perfectissima põlis; ex cõcessione autẽ decreti n̄arii ad existẽtiã actus liberi quo Deus vellit positive ad illũ cõcurrere, sequitr eversio libertatis, quã propter Deo ē oĩno denegandũ.

Sed prẽterquã q.d decretũ nãriũ etiã efficax ad existẽtiã actus liberi, illius libertatẽ n̄ lędere, infra ē probandũ; et prẽterquã q.d decretũ inefficax super additũ illã n̄ lędit in s.a adversariorũ; atque adeo hoc super addendũ ēē = 2.a ē, nan operatio causę n̄ãlis nequit exigere perfectiorẽ p̄videntiã in Deo, quã actus liber, quo in creatura perfectior ē, potiori titulo perfectiorẽ exigit providentiã; g.º operatio cãę n̄ãlis, et n̄ liberę nequit exigere providentiã in Deo includentẽ decretũ efficax cõcurrendi, quã actus liber n̄ desiderat ãns adeo certũ Videtr, Vt Paul 1.º ad chorint. 9. Videatr negare Curaz deo de bobus, in telligeremus speciali quo daz m.º, et titulo, subitaz liberaz divine subiici providentię, ut explat D. Th.s 1. in q.a art. 2. ad 5.ũ quã veritatẽ agnovit etiã Aristot. in 1.º ethicorũ dicens, q.d Deus maxime curat de his, quę diligunt intũ; unde docuit D. Th.s 1. 3.º a gen tes pluribus in locis precipue. cap. 69. ãe 9. c.ũ ... p. 8. 9. 90. ubi ex

man

nam perfectione subitaneè intuabatur pbat electiones humanas, et actus liberos potiori titulo, et spetialiori subtia pvidentiè, qua operationes nâales, et adducens argutus desumptus ex lesione libertatis, et loca sacra, quæ nobis contr apponuntr, etia ducens Aug. fuerunt opposita, quæ 2ⁿᵘᵐ sonare videntr, in legitimus explicat sensus: ita Gregorius ... et Damascenus qui Divinam providentiam erga actus liberos negare videbantr eo qd arerebant Deus illos n̄ prædetrare, etia exposuit, ut infra videbimus.

Ex qq ui sic licet arguere: D. Thas ex lesione libertatis n̄ motus ad negandos gᵃ actus liberos providentiam eandem, atque gᵃ nâaios, sed potius perfectionem eē asrât, cu quo libertatem sponit; gᵒ qui cu perfectissima providentia Dei gᵃ actus liberos illorum, libertatem sponere nesciunt, audiendi n̄ si: sed defendenda providentia perfectissima gᵃ illos, et de inde pro viribus cu illa libertatem sponere, ut fecit D. Thas, et quidem qd reqr ut Deus sit perfectus Provisor actuum liberorum, et et nâlium, illorum libertatem, et nam destruere n̄ potest.

2ᵒ, ex eo qd sit perfectior pvidentia, quæ claudit decretum positivum concurrendi, non sequitr, exigi nâaio ad existentiam operationis nalis; gᵒ etia si Deus sequitr, exigi nâaio ad existentiam operationis nalis; gᵒ etia si Deus posset illam hære, n̄ sequitr sine illa existere n̄ posse operationem nalem; ani pbr, perfectior ē providentia actus liberi, si Deus sferat auxilium efficax ad illum ex inte efficaci illius, et directus ex sua media, et tamen sine his existere pot in bonum si; gᵒ similitr.

Tandem, providentia actus liberi absque decreto ad illum notô ē positive imperfecta, aut n̄? si 1ᵐ, gᵒ absque decreto illo n̄ pot existere actus liber, si 2ᵐ, gᵒ si operatio nalis existat absque simili decreto Dei pvidentia n̄ erit positive imperfecta, quamvis n̄ eet ita perfecta, ac eet cu illo; oia inconvenientia, quæ deduci possunt ex negatione illius decreti gᵃ actus nâaius, deducuntr

ex

ex negatione illius q^a actus liberus; et rão apriori illius provatiba, que utrumque iuncit, et potiori titulo erg^a actus liberus.

Alij Velitis ex necessitate decreti q^a actus narius placuit necessitatem illius erga actus liberus absque inconvenienti hac ratiocinatione deducere: actio naria orita nario a causa naria, et nali, n necessitate oino infalibili, et methafisica, sed phisica, cum qua de pota absoluta potest sponi carentia operationis; et tamen Deus per decretum oino infrustrabile, et metaphisice infalibile, cum quo carentia operationis n pot iungi, facit, qd actio nalis necessitate solum philosofica oriatr ex tali causa; g^o similiter decreto omnino infalibili pot Deus facere, ut actus ex cáa libera stringentr oriatr; necessitas m phisica minor e metaphisica, et metaphisice impedibilis; sig^o hec a Deo caaca per decretum metaphisice infrustrabile, poterat etia libertatem, et stringentr per decretum metaphisice infrustrabile, poterat etia libertatem; que rão desumitr ex D. Th^a pluribus in locis. videatr imp^ti q. art. 1° ad 2^m

§ Secundus

Alij modi referuntur, et Reiiciuntur.

2us mus dicendi e Suarez. ubi supra asserentis narium ee decretum ad existentiam actus liberi, quo Deus vellit cum voluntate concurrere, hoc tamen decretum n ee absolutum, sd conditionatum, scilicet sub determinatione voluntatis create. docet itaq^s qd Deus praeparat ex parte sua ad concurrendum huiusmodi decreto, volo cum voluntate concurrere, si ipsa se determinaverit, et ad actum, adque ipsa se determaverit, amorem scilicet, odium, qd decretum iungi pot cum carentia concursus ad amorem, et cum carentia amoris, nam cum sit conditionatum, deficiente conditione deficit concursus per illud volitus.

Sd hic mus dicendi contra displicet; et reiicitr 1° decretum liberum debet respicere obtum stringens, sd Deus ad amorem concurrere, si voluntas ad illum se determinaverit, e oino narium, cum m voluntas

aut

ad amorem se determinat, implicat, quod non sit amor, et ita concursus divinus ad illum naturalis, immo cum illo identificatur; ergo concursus sub conditione determinationis voluntatis creatae non potest esse obiectum decreti liberi = 2º. Deus concurrere ad amorem, si voluntas ad illum se determinaverit, est omnino naturale; ergo ut parata sit omnipotentia ad concurrendum naturaliter non est Deus illud obiectum decernere. Deus mere ex se, et secluso decreto paratus est ad faciendum id, quod non potest non facere = 3º, actus, et determinatio voluntatis creatae idem est cum concursu Divino, ut ipsi asserunt; ergo hoc decretum volo concurrere, si voluntas se determinaverit, idem est, atque istud, volo concurrere, si concurrat; et hoc volo concurrere ad amorem si voluntas ad illum se determinaverit, idem est, atque volo concurrere ad amorem, si concurrant ad amorem; huiusmodi autem decreta indigna sunt Deo.

Propter hoc asserunt R.R. P. Suarez non asseruisse decretum hoc esse conditionatum, sed quasi conditionatum, quod sic ab ipso appellatur, quia non est decretum efficax, sed inefficax, quia non aliter habet effectum nisi ex determinatione voluntatis creatae, eo modo, quo habitus charitatis dicitur, quod sit paratus ad concurrit ad actum charitatis, si voluntas se determinat ad illum, per quod solum concurrit ad actum charitatis, si voluntas determinatur ab illa. similiter decreto sit notatum concurrere cum voluntate determinatus ab illa. Deus vult concurrere cum voluntate ad actus tam bonum, quam malum, non tamen efficaciter ad bonum prae malo, vel e contra, sed huius determinationem relinquit voluntati creatae, et propterea decretum dicitur conditionatum, et obiectum illius illius conditionate signatur licet re vera conditionatum non sit, sed absolutum inefficaciter tamen volitum.

Sed cuiuscumque sit ista sententia falsa est, et pro illa in sensu a nobis explicato. P. Alarcon tractatu 2º de scientia Dei. disp. 9. cap. 8. adducit Suarez, qui in opere non leve fundamentum habere testatur P. Oviedo ubi supra, controversia 8. puncto 4. § 3.

Quidquid tamen de hoc sit, sic explicata sententia nobis placere non potest, et in primis contra illam fatendum est, vel Deum non esse authorem actus boni, vel esse authorem peccati, quod ex eo manifestum videtur, quia Deus eodem modo ad utrumque concurrit, et eodem modo praeparat omnipotentiam diligentibus, qui diligunt iustitiam, eandem docuit D. Thomas 3º contra Gentes pluribus in locis. praecipue. cap. 6.9. de re 9 cap. 83 et 90.

per

Per decretum solum inefficax, et quasi conditionatum, quo vult concurrere ad actum bonum, si voluntas ad illum se determinaverit, et similiter ad actum malum sub conditione quod voluntas illum eligat; ergo vel utriusque est author, vel utriusque solum permissor, quod a P. Suarez non posse negari, ex eo mihi persuadeo, quia tomo 1° metaphysicae disputatione 22. sectione 4. a num° 28. ex eo probat peccatum in Deum tanquam in suum authorem non reduci, quia Deus non vult efficaciter actum malum, sed solum inefficaciter, et conditionate vult actum bonum, et relinquit determinationem ad illum voluntati creatae; ergo contra operis determinatio ad actum bonum non debet reduci in Deum tanquam in primum authorem, et originem, et consequenter nec actus.

2°, nam vel Deus hoc decreto vult indiferenter omnia extrema libertatis contrarietatis, et contradictionis, vel solum extrema positiva libertatis contrarietatis, si hoc 2m dicatur, sequitur 1° hoc decretum non velle omissionem liberam; nec etiam inefficaciter, sive indiferenter, et consequenter hanc esse contra Dei intentionem et providentiam; ideo enim decretum saltem indiferens admittunt ad actum positivum, ut iste praeter providentiam Dei, et illius intentionem non eveniat.

Sequitur 2°, non esse in voluntate liberam potentiam ad omissionem, nam licet decretum hoc sit indiferens, est tamen necessario connexum cum aliquo ex extremis positivis vage, per illud enim vult Deus efficaciter concurrere, sed non ad amorem determinate prae odio, sed indiferenter relinquendo determinationem voluntati creatae; ergo illo posito non potest voluntas non concurrere, et consequenter non est libera ad pure omittendum.

Si autem dicatur 1m, scilicet Deum per hoc decretum velle indiferenter omnia extrema libertatis etiam contradictionis, sequitur Deum velle per hoc decretum extrema positiva, vel negativa, et consequenter velle concurrere, vel non concurrere; concursus enim identificatur cum extremo positivo, et negatio concursus cum omissione extremi positivi, et alias velle plura indiferenter, et sub disiunctione est velle unum, vel alterum, atque adeo obiectum decreti esse concurrere, vel non concurrere, quod expresse concedunt aliqui ex Authoribus oppositis, esse autem falsum constat, quia concurrere, vel non concurrere est obiectum necessarium; ergo Dei decretum liberum terminare non potest = insuper huius modi decretum esse superfluum constat, nam Deus ex se determinatus est ad concurrendum, aut non concurrendum cum sit necessarium concurrere, vel non concurrere, et consequenter absque decreto quaeque parata est

opera

oipōa atque cum illo.

aliqui, qd extrema libertatis, quę disiunctè si naria, si detr̃ate stringentiā m̃ quę provat sic tendit decretū m̃o tā disiuncto, qd sufficit, ut obtū decreti sit stringens.

Sed 3ª e: nā quavis qdlibet ex extremis sit stringens, eo ipso, qd decretū tendat in illa m̃o disiuncto, obtū decreti ē narius; g° solutio ē nulla; pbr ant, eo ipso, qd disiuncto modo Deus tendat, n̄ vult decreto illo existere amorē p̄rę odio, nec existere odiū p̄rę amore, aut omissionē alicuius ex his actibus p̄rę actu, sd in obiecto nil aliud datr stringens; g° nil stringens vult Deus per tale decretū; mai ē certa, si m̃ Deus vellet amorē p̄rę odio ē velle efficacitr amorē, seu velle n̄ eē odiū, qd cū libertate absqs AA. n̄ opponitr.

Dices 2° cū aliis, qd posita voluntate cū oibus intrē requisitis ad utrampque libertatē, stringens ē aliqd ex extremis libertatis existere, n̄ ē narium aliqd illorū etiā vage dari, pot m̃ Deus predetrarē, et necessitare voluntatē ad amorē, quo posito nullū extremū libertatis existeret, solū m̃ eēt amor narius, qui extremū libertatis n̄ ē.

Sed 3ª quia ex hac solutione sequitr, qd si Deus heret decretū n̄ predetrandi voluntatē, per illud absqe alio eēt parata oipōa, atque absque decreto, quo vult positive scurrere.

Alia via incedit P. Alarcon. tractatu 2°. de scīa Dei. disputatione. 9. cap. 8. qui postquā alias si ei reiecit, docet oipōā aplicari ad scurrendū per quandā obligationē moralē ortā ex decreto, quo Deus se voluit obligare ad scurrendū cū causis 2ᵃ sc̄ᵃ illarū propensionē, inclinationē, et libertatē, qd decretū stare asserit ex revelatione Dei; ait qd eē efficax, quatenus ex illo oritr aliud decretū, quo Deus hic, et nunc scurrit cū causa 2ª ad suos effectus sc̄ᵃ illius naā propensionē et libertatē; qd 2m decretū includitr in promissione Dei, et ē quasi indiferens, quo in actu 1° aplicatr oipōā ad amorē, et odiū cū subordinatione ad voluntatē creatā, in cuius potestate, et n̄ Dei ē amor l odiū supposito decreto.

Sed etā hic m̃us displicet 1°, quia tandē aplicationē

diviņę

divinę oipōę reducit ad decretų indiferens relicta determatione ad vnų prę alio voluntati creatę, cui subordinat oipōą; 3ª quę militant ōia quę 3ª precedentes nūs addiximus = displicet 2º, quia in eventu loquitur, etiamsi nō decretų indiferens, qd paulo antea reiecerat = 3º, quia huius decreti spectantis determinatione voluntatis creatę nequit asignari motivų, qd necessario existere debet ex ca ipsius, ut decretų existat assumptus ptr, qª huius decreti motivų nequit ēē amor, hic nō ē motivų decreti determinate amorę, nec pot ēē odiū eadę ratione, nec pot ēē amor, odiū vagē, qª hoc disiunctų vagē sumptų nunquā datr in rerū nāa, motivų autų decreti existere necesse ē, vt existat decretų; qº decretų indiferens ab ipso pōitų implicat ex eius doctrā. hac nō. rōe reiicerat decretų conditionatų Pis Suarez, et indiferens aliorų.

4º, qª hoc decreto, ut ab ipso assignatr, n̄ magis vult Deus amorę, quā odiū; qº vt existat amor prę odio n̄ ē sufficiens; ans ab ipso asseritr, et cōa ex eodę Pe qui putat, et bene nullū amorę Dei super omnia, quę B Petrus elicuit, precessisse a Deo per decretų, quo decrevit n̄ magis amorę Dei, quā odiū fieri a B. Petro, et oppositų ēē absurdų.

5º. qª posito, qd Deus se obligavit ad concurrendų cū cāa 2ª ex ª ipsius nāa, nil determinationis addit 2m decretų; 1º nō Deus manet determinatus ad concurrendų cū cāa libera ad amorę, si ipsa se determinaverit ad illū, et similitr ad odiū = 6, qª promissio, et obligatio orta ex promissione, nāria n̄ ē, ut Deus concurrat, Deus nō absque obligatione, et promissione pot facere qd promittit, qd per se videtr evidens, et insuper qª 2m decretų, qd ex promissione oritr, quo immediate aplicatr oipōa, pot Deus habere, quū precesserit promissio; qº hęc absque necessitate astruitr.

Dicere autų, qd casu quo existeret 2m decretų sine 1º, Deus talitr concurreret, ut posit n̄ concurrere, atque adeo nāriū ē, qd precedat promissio, vt ipse videtr asserere = insufficiens ē, qª Deus concurrere talitr, qd possit n̄ concurrere, n̄ pot ēē inveniens, nisi inveniens reputetr Deus ēē Dominus suarū actionū, seu creaturarū, et influxus in illas, immo, ut Deus ēēt liber immediate, ut posset n̄ concurrere, rellegan[d]a ēēt promissio ans, si

hac

hac oblata illud subsisterat. tum etiam q° posito hoc decreto indiferentem iam n̄ eet liber, nec in eius potestate eet occurrere, l. n̄ occurrere, sed solum in potestate creaturae.

§ tertius

alij modi referuntur, et Reiiciuntur.

Plurimus dicendi ē aliorum, qui ut vitent Deum ee Authorem peccati, l. solum permissorem actus boni, aserunt praeparari oipam ad actum bonum per decretum semiefficax, quo vult occurrere ad illum, et ē medium intr volitionem efficacem, et inefficacem, ad actum v. malum per decretum pure inefficax, ex cuius discrimine inferunt Deum ee Authorem actus boni, et solum permissorem peccati.

Sed nec isti vitant inconvenientia, l. n. ex vi huius decreti tenetur conari quantum pot ad actum bonum, l. n̄; si 1m, sequitur plene ee efficax, et infallibiliter connexum cum existentia actus boni, atque incompossibilis illius carentia, alias actus bonus ee Deo impossibilis; l. saltem Deo conanti quantum pot ad eius existentiam posset resistere humanum arbitrium, qd ex tantis implicationibus aparet, et ee contra scripturam, et PP. infra stabit = si dicatur 2m sequitur tale decretum ē oino inefficax, cum etiam ex illius suppositione pot n̄ ee actus bonus, quatenus ē ex parte Dei, qui ex vi illius n̄ tenetur facere, quantum pot, ut existat.

2° nam si actus bonus exigit decretum semi efficax, ut sufficienter sit aplicata oipa ad occurrendum, n̄ erit sufficienter aplicata ad actum malum, n̄ posito simili decreto q. illa; g° l. ad utrumque, l. ad neutrum tale decretum requiritur; ans pbr, tum q. concursus oipae ad utrumque actum equalis ē; g° equalem et eandem exigit aplicationem voluntatis divinae. tum etiam q. eo actus bonus tale petit decretum, quia creatura ē exigens previde poni, ab eoque per intellectum, et voluntatem causari; qd sihoc titulo illud n̄ petit, ex nullo capite tale decretum desiderat, sed titulus iste militat in actu malo; g° ad utrumque desideratur, l. ad neutrum. tum denique, quia actus ē potens transire abono in malum absque intrinseca mutatione ut frequentiori adversariorum; g° si actus bonus ex parte sibi intrinseca exigit decretum semi efficax, pariter et actus malus, qui quantum ad intra abono n̄ distinguitur.

3° Deus taliter vult occurrere ad actum malum, ut n̄ posit n̄ ee actus malus ex determinatione Dei, sed solum ex

determinatione

determinatione creaturae; sed hac ratione decretum actus boni vocatur semiefficax, quo etiam decretum actus mali erit semi efficax; mirum docetur ab ipsis, qui aserunt decretum actus boni esse semiefficax, quia Deus taliter illum vult, ut nec determinet decretum praedeterminans, nec prius necessitans istam ad oppositum; mali etiam constat, quia si Deus necessitaret ad actum malum, non esset liber, si autem ad actum oppositum non esset parata ompa ad currendum ad actum malum liberum.

Tandem quia si semel Deus potest inefficaciter velle actum malum, poterit absque aliqua imperfectione ipsum efficaciter velle, si non obstet laesio libertatis, ut disputatione ultima ponderabimus; quod decretum semi efficax non constituit Deum Authorem actus boni, sed potest esse Authorem peccati, cum quod illud simile decretum sit possibile. Propter haec alii, quos referunt complutenses disputatione citata cap. 4° aserunt, Deum parare ompa ad concurrendum ad actum bonum per decretum praedictum; ad actum vero malum nullum requirunt decretum, quo aliquo modo velit concurrere ad ipsum, sed solum requirunt, quod non vellet efficaciter actum bonum aut necessitare ad malum. hi decursi sunt. Aliqui aserunt (et plures alii hoc ipsum valde capiunt) ompam ad actum malum nullo modo concurrere, praetereaque decretum aplicans ompam non esse necessarium. alii vero concursum physicum ompae concedunt, et decretum negant. Sed primi non satis tute procedunt, ut infra videbimus; est modo communissima omnium Theologorum sententia, Deus concurrere ad entitatem actus peccati cum Aug. 3° de trinitate cap. 9. et 9. et D. Thom. 1. 2. q. 79. art. 2. pro quo etiam adducit Dionisium cap. 5. de divinis nominibus. et in 2. dist. 37. art. 2 docet oppositam sententiam nullos, aut paucos tenere, quia propinquissima est duplici errori. = 2i manent reiecti ex dictis; si modo concurrit Deus, non potest non voluntarie, et per intellectum, et voluntatem concurrere.

Sed non est praetermittenda explicatio huius sententiae quam adhibet P. Obiedo ubi supra; aserit quod ad odium v.g. et eius omissionem praeparare Deum ompam hoc decreto, volo, ut quatenus est ex me, non deficiat actus odii, ut iuxta libertatis non confundam, quia tamen actum vellem a voluntate non esse = et ad amorem, et eius omissionem instante praecepto praeparat ompam hoc decreto: volo, ut quatenus est ex me non deficiat amoris omissio. etc.

Quae satis implicata expositio reicitur, quia velle quod non deficiat odium, quatenus est ex se, est velle esse odium, idem modo est non deficere odium, atque esse, ut

ipse

ytre 1.a Varq; et alios arguitatur; g.o in explicatione fatetur Deus velle esse actus odii, g.o ii.a, quae explicat, et sequitur, negat = 2.o velle non deficere odium quatenus est ex se; est velle quatenus est ex se non esse illius omissionem; g.o in potente odio Deus proregens, et illud omittente, non odio Deus haberet ex Deo non est, et consequenter nec vitare peccatum odii, quod non nisi per omissionem fit.

Et idem est de altero decreto constituente libertatem ad amorem, et eius omissionem, nam instante praecepto amoris, Deus velle quatenus est ex se non deficere omissionem est velle, quod existat omissio. Insuper velle quatenus est ex se, quod non deficiat omissio, est velle quatenus sit ex se, quod non sit amor, quia deficere omissionem est esse amorem; g.o velle quatenus est ex se non deficere omissionem, est velle quatenus est ex se non esse amorem; et consequenter si ex determinatione voluntatis existat, ut potest, non existet, quatenus est ex parte Dei, atque adeo ab ipso non exit, cum tamen omne donum perfectum desursum sit descendens a Patre luminum.

§ Quartus

Decreta indiferentia rationibus expelluntur.

Expeditis inter referendos varios modos explandi decretum indiferens satis constat nullo ex praedictis modis consequenter explari, atque ad existentiam actus liberi esse insufficiens, est tamen modo positive probandum.

1.o: actus liber exigit essentialiter providentem causam, et posito solum decreto indiferenti absque providentia Dei existeret; g.o non sufficit ad eius existentiam decretum indiferens; minor probatur, posito solum decreto indiferenti non existeret amor prae odio vg. ex dispositione Divina; g.o existeret absque providentia Dei; ante probatur, ex vi decreti indiferentis, Deus non disponit esse amorem, quam odium, cum decretum indiferens indiferenter in utrumque feratur, et in illorum ut ponatur amor vg. solum ex determinatione creaturae, g.o posito solum decreto indiferenti non existeret amor prae odio ex dispositione Divina; consequentia autem probatur ex definitione providentiae tradita a Boetio. lib. 4 de consolatione prosa 6. addita a D. Th.a hac q. 22 art. 1 quae talis: providentia est ipsa divina ratio in supremo omnium principe constituta quae cuncta disponit; g.o id, quod ex dispositione Dei non existit, absque eius providentia existit.

Confirmatur 1.o posito solum decreto indiferenti, existere amorem prae odio esset a casu respectu Dei, et praeter illius in-

tentionem

intentionē, sed hoc, et inse ē absurdū, et ē existere amorē absque providentia Dei; g° solo decreto indifferenti n̄ existeret amor ex providentia Dei; mi̅r ostat, et ma̅r pbr, illud ē acasu respu Dei, et preter illius intentionē, qd ē preter eius voluntatē, et qd existit, quin Deus existere vellit, quia roe pbat D. Thos. l. 1° Gentes. cap. 78. roe 4. Deus velle oīa bona in singulari, et detrate, quia ex oposito fieret, et sequeretur acasu existere; sed posito solū decreto indifferenti, amor detrate pre odio existeret existeret preter Dei voluntatē; n̄ m̄ Deus vult amorē detrate pre odio, sed utrunque indiferenter respicit: g°.

Pbatr 2°, id m̄ qd existit Domino n̄ iubente, absque Dei providentia existit, qua propter teste D. Thā 3° la Gentes. cap. 9. ex persona blasfemantiū indicitr Is. quis ē iste, qui dixit, et fieret n̄ iubente Domino? sed amor pre odio existeret Domino n̄ iubente, cū Deus n̄ vellit unū pre alio existere: g°.

Pbatr, qd n̄ existit ex detrone Divina, existit absque Dei providentia, si existit; sed amor potius quā odiū existet absque detrone Dei, g° absque Dei providentia, mi̅r ulne redditr ab adversariis, qui ideo decretū indiferens admittunt, ut adequata detrtio soli voluntati creature tribuatur. ma̅r autē ē D. Thē. 1p.te q. 23, art. 1. et l. 3. la Gentes ubi pxime; ibi m̄ fatetur, qd negare Deū pretermi-nare electionēs nras, ē auffere ab illo illarū providentiā, qua propter Damascenus, qui id videtr negare, interpretatur de predetrone necesitante, n̄ aut de predeterminatione n̄ agente quā n̄ negavit Damascenus, ut nec providentiā; cōa autē ē legitima.

Aliqui autē providentiā Dei salbare stendunt asserendo amorē pre odio ex providentia existere; qa Deus tribuit ex propria detratione pria intria libertatis, et alias preparat oīpōa ad suxxendū cū illa, n̄ volens equaliter utrūque actū, sed magis amorē, quā odiū, seu actū bonū, quā malū; illū m̄ vult semiefficaciter, hunc autē pure inefficaciter, seu nollo mō, ex qua disputatione oritr voluntatis actus, atque adeo amor pre odio n̄ existit preter Dei intentionē, aut acasu respu illius, g° n̄ existit absque eius amore.

Sed ex dictis facile reiicitr, qa in sia saltē P. Suarez asserentis utrunq; sationate velle, seu utrunq; semi efficaciter, aut absolute inefficaciter, equalr

q in sensu a R.R. explatō, inquo ipsi sequuntr authores oportet, ut testatr obiectō, vbi supa. § 4. nū. 39. n̄ solbitr arguts.

2° qa saltē sequutr actū malū abs que Dei providentia existere, quē Deus nullo mō vult, aut n̄ vult semi efficacitex = 3° qa ex illa positione sequutr solū ex dispositione, & providentia Dei here voluntatē indifftā, & libertatē in actu 1°. n̄ 2 amorē prē odiō in actu 2°; g° solutiō ē nulla; ans ostat explicitū; ex illa m̄ solū ex determinatione Dei Domino quē iubente existere voluntatē liberā in actu 1°, n̄ autē qd ipso iubente sit amor prē odiō, qa hic adequate existit ex determinatione voluntatis creatē;

Propterea alij Rent existere amorē prē odiō ex providentia Dei, qa Deus prēvidens per sciā mediā, qd si voluntati ↄferat hanc libertatē, & oferat indiferentē ↄcursū ad amorē, & odiū voluntas eliciet amorē prē odiō, quatenus m̄ disponit ↄferre voluntati libertatē quā prēvidit per amorē determinanda.

Sed ↄa ē 1. qa amor (& idē ē dequolibet voluntatis actu) petit essentialitr ex dispe, & providentia Dei procedere, st quēlibet alia creatura, vt pbat. D. Thas locis citatis, sd Deus ↄferre pria intra & ↄferre ↄcursū indiferentē prēvidentē actū determinatū, quē voluntas ē elicitura, nariū n̄ ē in 11a horū A A quī directionē sciē mediē, & ipsā sciā negant ēē nariā ad existentiā actus liberi, ne eius lēdatur libertas; g° prēvisio hēc precedens decretū indiferentior nāria n̄ ē ad providentiā Dei, & coentr illa n̄ intellecta debet salbari adequate providentia.

Nec pot dici cū aliqqu. sciā hanc, & eius directionē n̄ ēē nariā; aut essentialitr exigi ab actu libero, requiri tā expte Dei, vt Deus provide ad illū ↄcurrat = ↄa m̄ ē, 1°. qa n̄ semel essentialitr exigitr, seu presuponitr ad existentiā actus, licet hoc ab actu n̄ exigatur, n̄ salbatur illēsa libertas in illorū prīpijs, ↄcā quē, qdlibet nāriō ans existentiā actus, illā quē infalibilitr inferens, si in potestate voluntatis n̄ sit eius lēdit libertatē, qd debet ēē v. m̄ sibe ab actu exigatur, sive n̄, cū eadē sit rāo in vtroque casu, ideo m̄ qd presupponitur ex exigentia actus, eius lēdit libertatē, qa per actus adquiri n̄ pot; nec per eius omissionē pot voluntas facere, qd n̄ sit; sd si semel suponatr n̄ pot, quocumque titulo hoc sit, per actū adquiri: g°.

2°, nā implicat ēē nariā expte Dei provisionē illā ad existentiā

existē actū, et actū illā n̄ exigere; g. tū q.ª actū essalitr petit a Deo provide causari; exigit m̄ causā p̄a in essendo, et in caūando perfectissimā, et absque aliqua imperfectione, eius m̄ exigentia reduci devet ad aliquā caā et priū absque imperfectione existeni, et operani; g.º implicat eē naūā caā ex p.te Dei, vt Deus provide et absque imperfectione ad actū concurrat, et ab actu essaliter n̄ exposci: tū etiā naū q.d q.º exigitr per se ex parte causē ad productionē efectū, exigitr ab efectu, qua propter quia causa requirit virtutē et eē ad efectū productionē, totū hoc essaliter exposci efectū ex parte caē: g.º si ex parte Dei hec previsio prerrequiritur, ab actu essaliter exigitur.

Quod vlterius ɔfirmatr; etenim q.ª Deus n̄ ɔcurrere ad actū liberū ē imperfectio ex p.te Dei, nedū Deus obsui imperfectionē exigit ɔcurrere, sd efectus etā illius eget concursu, illā que essaliter exposcit, ut ɔcurrat: g.º si Deus ex parte ɔcursū n̄ prevident actū a voluntate eliciendū esset imperfectio ex p.te Dei, nedū Deus hoc exigit, v.m etiā ipse actus.

2.º prialiter reūcitur: in obto sciē mediē ex p.te ɔditionis ingreditr divina providentia; et tā scia media n̄ ingreditur; g.º hec in ɔceptu divine providentiē n̄ clauditur, et ɔsequenter illa n̄ intelecta debet salbari providentia Dei; minor ē certa, alias obtū sciē mediē n̄ ɔtingeret, sd narū eēt, cū ex p.te ɔditionis poneretur aliquid essaliter ɔnexū cū actu, scilicet auxiliū, preparatio oipoē per decretū indiferens, et scia media actus sub illis, q.d ɔplexū absque actu poni n̄ potest: mar autē facile ɔstat; naū ex p.te ɔditionis debent poni oēs ɔditiones, seu causē, aqq.us actus essaliter essaliter dependet, sd precipue inter illas ē divina providentia. g.º hec ingreditur ex parte ɔditionis.

3.º naū preparando ɔcursū previdendo quē actū sit electura voluntas, n̄ ē providere actū, sd solū disponere pria actus, et previdere dispositionē circa actū a voluntate ponendū; g.º etā hac previsione admissa, divina providentia cc.ª actū n̄ salbatur, hec m̄ debet debet eē n̄ previsio determinationis, seu dispositionis voluntatis, sd disp.o, et determinatio Dei, cuius executio sit determinatio creata. naū vt docet D. Th.s hac q. 22 art. 3 Deus immediate oiū hēt providentiā, et oia se solo disponit: vnde quāvis admittat ɔcursū in gubernatione, seu executione exteriori, n̄ tā in providentia, quia humana est

executio

executio divina, et preordinata a Deo, non mediate quatenus contulit principia ad illam, sed immediate, quia ipsius ordinationis, et determinationis creatae praeexistit praeordinatio in Deo.

Ex quo alterà conficitur ratio ad probandum assumptum: quae sic formatur: implicat actum liberum existere Deo caeco, et ignoranti concurrenti sed decreto indifferenti caeco et ignoranti modo concurreret, ergo insufficiens est hoc decretum ad existentiam actus liberi: minor probatur; ille caeco, et ignoranti modo concurrit ad aliquem effectum, qui praeparat concursum, nesciens quinam effectus consequendus est, qui ponendus ex alterius disputatione, quam nescit; sed Deus per decretum indifferens sic praeparat omnia; ergo caeco et ignoranti modo concurreret; maior videtur nota, et hoc exemplo manifestatur: qui praeparat manum ad scribendum, quam alteri tradit, ex cuius determinatione formanda est potius litera A quam litera B. caeco, et ignoranti modo concurrit ad illam formandam: ergo maior est vera; minor etiam constat, Deus enim praeparat per decretum indifferens omnia ad concurrendum illam subordinans, et tradens voluntati creatae, ex cuius determinatione ponendus est amor prae odio; quod autem praeparet concursum nesciens effectum ex determinatione voluntatis ponendum probatur, nam praeparat non praevidens illum; ergo nesciens; antecedens probatur; illum non praevidet per scientiam simplicis intelligentiae, quae solum ad possibilia tendit; nec per scientiam mediam, quae tale praeparationem non praecedit: nec per scientiam visionis, quae supponit exsistentiam effectus, et determinationem voluntatis: ergo Deus praeparat concursum non praevidens effectum sequendum, atque adeo ignoranti modo = ex quo etiam sequitur praeter eius intentionem existere unum actum prae alio, quamvis unum prae alio desideret, quod exemplo adducto manifestum est, quamvis modo tradens alteri manum ad scribendum desideret literam A potius quam B. praeter eius intentionem existit, nec ipsi est voluntaria, quamvis sit volita.

Dices, quod sit Deus pro priori ad decretum indifferens non videat effectum sequendum, videt tamen absolute, tam per scientiam mediam, qua praevidet actum ponendum sub conditione sui concursus, seu decreti indifferentis; quam per scientiam visionis, qua actum existentem intuetur; quod sufficit, ut non concurrat ignoranti modo, ad hoc enim necessarium erat non solum non videre actum ponendum pro priori ad decretum indifferens, sed nullo modo illum videre.

Hoc tamen non sufficit ad inconveniens vitandum; et in primis quod Deus per scientiam visionis videat determinationem voluntatis, non sufficere; probatur; nam notitia effectus subsecuta ad illius existentiam non tollit

quominus

quominus causat ad illum concurrens caeco, et ignoranti modo illum producat, ut patet in exemplo adducto; quod modo puer videat literam, quam ex alterius detractione fravit, non obest, quominus caeco, et ignoranti modo concurrat, et ratio est, nam scientia effectus requisita ut causa non caeco modo procedat, debet dirigere eius operationem illam quo praecedere; quod praestare non potest notitia ad existentiam effectus consequuta.

De scientia media idem probatur; haec modo etiam non consequitur existentiam absolutam actus liberi; voluntas modo potest se determinare ad actum amoris, poterit esse media existentia illius scientiam mediam adquirere; et per omissionem amoris facere quod non existat; ergo consequitur ad existentiam actus, et sic ista hac de causa non vitatur inconveniens scientiae visionis, pariter nec scientia media: tum etiam nam Deus per scientiam mediam cognoscit, quod si praeparet concursum per decretum indiferens, concurrit ad amorem, ad quem se determinabit; ergo videt se caeco modo concurrentem, atque adeo sic concurrit purificata conditione.

Tum denique quamquam scientia media non subsequatur ad existentiam actus, existit tamen in Deo concomitanter ad decretum indiferens, et in signo quasi disparato, sed notitia concomitans, et in signo existens quasi disparato ad concursum causae non tollit, quominus caeco, et ignoranti modo concurrat. ergo

§ Quintus

Decretum indiferens excluditur ex adversariorum principiis

Denique aliis omissis, quae infra commodius adducimus, probatur assumptum, nam si sufficeret decretum indiferens ad existentiam actus liberi, absque aliquo inconvenienti negaretur illius necessitas; consequens non admittunt, nec admitere possunt, ut constat ex dictis, et ex dicendis clarius apparebit: ergo sequella probatur; in primis inconveniens non esset, negata illius necessitate, quod voluntas praevenienta omnibus intrinsece requisitis ad se determinandum, se determinaret ad unum actum prae alio, et oppositum ad concurrendum cum illa: posito modo decreto indiferenti voluntas adhuc sub illo indiferens est, et oppositum determinat, nec esset inconveniens, quod positis omnibus intrinsece requisitis ad concurrendum, Deus non posset illius determinationem, aut ejus concursum impedire. Tum quia hoc non sequeretur; ut modo posset impedire determinationem voluntatis, sufficeret, ut esset paratus, quod voluntas operaretur ultra praevia intra decretum illam non impediendi

Tum etiam, nam licet hoc inferatur, in

conveniens

inveniens tamen non est, nam voluntas expedita ad se determinandum, tam per gratiam intrinsecam, quam per extrinsecum decretum indiferens, et si quid aliud requiratur ad eius expeditionem non potest a Deo impediri absque eo quod hoc reputetur inveniens ab his A.A: ergo si constituatur haec omnino expedita praecisse principiis intrinsecis inveniens reputari non debet, quod a Deo impediri non possit, cuius probatur; ideo enim tale inveniens non reputatur, quia Deus omnino liberum est voluntatem sic expeditam constituere, ex cuius libera determinatione non posse illam impedire, inveniens non est; sed si esset omnino expedita positis praecisse intrinsecis requisitis, sic expedita constitueretur a Deo, gratia intrinseca liberere conferendo; ergo inveniens non esset, quod ex illa supppositione Deus liberam ipsam impedire non posset.

Confirmatur, nam in sententia plurium ex adversariis absque decreto indiferenti determinato ad malum peccati, quod negent possibile: voluntas est omnino expedita ad se determinandum ad illud, et Divinam omnipotentiam ad concurrendum cum illa; ex qua suppositione Deus non potest impedire determinationem voluntatis ad illud, nec concursum suae omnipotentiae; ergo inveniens non est, quod absque decreto indiferenti, ex suppositione alias Deo libera, sit potens ad impediendum determinationem voluntatis creatae, et concursum suae omnipotentiae.

Dices, esse inveniens voluntatem creatam positis solum intrinsecis requisitis ad operandum non posse impediri a Deo; si enim Deus causam naturalem expedeterminatam ad operandum impedire potest, ut constat in igne Babilonico; a fortiori poterit causam liberam impedire, quae minus determinata est ad aliquid exercitium vage quam naturalis ad determinatam operationem.

Contra tamen est, nam ad hoc sufficit, quod principiis intrinsecis superaddatur decretum non impediendi, ut nuper diximus = 2º, nam causam naturalem impediri non posse a propria operatione, inveniens non debet reputari, si enim causa libera potens amorem elicere, et impedire eius existentiam, ex suppositione decreti indiferentis a Deo non potest impedire ex illa suppositione; quod minus, quod causa naturalis aplicata ita determinata sit ad operationem, ut Deus illam impedire non possit, quae a nullo agente creato potest impediri.

Quod amplius explicatur, inveniens non est, Deum non posse impedire amorem liberum ex suppositione, cum qua voluntas creata potest carentiam amoris iungere; ergo multo minus debet

reputari

reputari inveniens Deum non posse iungere carentiam operationis causae naturalis cum existentia illius, et aplicationis ad passum supp[ositu]m; cum qua nullum agens creatum potest carentiam operationis iungere.

Et quidem si non implicat Deum producere causam creatam, quae in actu 1° indiferens ad amorem, et odium possit se determinare ad amorem, quin Deus ex suppositione indiferentia possit amorem impedire, nullum inveniens agerere debet, in eodem fore possit amorem impedire, nullum inveniens, si Deus creet causam 2am ex se determinatam ad operationem, ex cuius suppositione non possit illius operationem impedire.

Exemplum autem adductum non est ad rem; non enim negamus Deum non posse impedire operationem causae naturalis, sicut et liberae, sed asserimus in propositis oppositum sine inveniens negari. praeter quam quod secunda illa dici posset, Deum operationem ignis impedisse auferendo illius intra virtutem, vel aplicationem per aplicationem alicuius intermedii impedientis eius in Pueros operationem vel per productionem qualitatis resistentis obustionem.

Est tamen advertendum, quod secunda nostra sententia, licet Deus possit impedire exercitium causae liberae praeventae omnibus requisitis in actu 1° ad illud. quatenus potest facere, quod non existat amor decernendo efficaciter actum odii, et quod non existat odium decernendo amorem, si tamen voluntas habeat omnia intra requisita ad libertatem contrarietatis, et contradictionis, in secunda asserente posse dari puram omissionem Deum non posse esse exercitium libertatis impedire colective, licet possit quodlibet divisive, ex vi cum decreti, quo sic liberam voluit constituere voluntatem, manet necessitatus ad decernendum aliquid vage, cum libertate tantum ad decernendum amorem prae odio, vel e contra, quod absque inveniens dicitur; nam cum exercitium causae liberae sit non solum actus, sed ipsius carentia, non potest absque utraque collective existere, cuius oppositum in causa naturali contingit, et in libera in secunda asserente non posse dari puram omissionem liberam; in illa enim exercitium tantum causae naturalis quam liberae est sola operatio, vel illam essaliter supponit, et Deus potest ad nullam operationem concurrere.

Pater obiedo 1° phisicorum puncto 9. necessitatem decreti indiferentis probat, ex eo, quod perfectio providentiae petit, quod omnis efectus existat non solum non repugnante voluntate Divina, sed positive determinante, nec efectus non ita dependens erat voluntarius respectu Dei, nec in se, nec in causa.

Sed haec non debent reputari invenientia secunda sententia decreti

decreti indiferentis; q° ad illa vitanda frustra ponitur; ans pbr discurrendo per singula, et in lºis n̄ debet reputari inveniens efectu existere n̄ determinante positive voluntate Divina; posito m̄ decreto indiferenti, existit amor præ odio absque hac determinatione; decretu m̄ indiferens n̄ determinat ad amorem, sd relinquit voluntatem indiferentem, et oipōa, et cu illo e iungibilis tã amor, quã odium, et illius omissio.

Dicere autem ee determinatione indiferentem, n̄ sufficit, nã præterquã qd videtur in terminis implicare, determinatio indiferens eadem existeret negato decreto indiferenti, ex vi m̄ decreti sferentis præ intra libertatis esset determinatio ad aliquod exercitium vage cu indifrãe, ut voluntas ex propria determinatione eligeret amorem præ odio, quæ et non maior e determinatio decreti indiferentis.

Quod autem n̄ debeat censeri inveniens effectum existere n̄ vollente Deo positive, pbr eodem modo: nã posito decreto indiferenti existit amor præ odio, quin Deus vellit existere amorem præ odio, sd solum amorem, l. odium = 2° nã si esset inveniens existere effectum, quin Deus vellet positive illius existãm, eo esset, qª e inveniens existere, et n̄ existere ex determinatione voluntatis Divinæ, sd ex alterius determinatione; sd hoc raro fatendum e sª præ decreti indiferentis, ut vidimus; q° sª illa ratium n̄ e, ut existat efectus, qd Deus vellit positive illius existentiam.

Deinde eadem rõe, qua posito decreto indiferenti, ex providentia Dei existeret effectus, existeret illo negato; sd m̄ Deus per decretum indiferens parat oipōa ad scurrendum cognoscens per sciã mediam actum, a voluntate eliciendum; pariter negato tali decreto sferret præ intra libertatis cognoscens per eandem sciã actum a voluntate eliciendum.

~~Post~~ Præterquã qd decreto, quo Deus vellet voluntati præ intra libertatis, vellet aliqd exercitium vage, qua rõe velle phisicam prædeterminationem ad actum, e velle actum; sd negato decreto

indiferenti

indiferenti, velle prius intra libertatis esset velle prius ex quo infalibiliter sequitur aliqd exercitius vagé; g° esset velle aliqd ex illis vagé saltē.

Dices, negata necessitate decreti indiferentis, decretu; oferendi pria intra ēē solu; virtualē volitione alicuius exercitii liberi n̄ aut; fiale adque adeo vltra illud aliud decretu; admittendu; ē respiciens formaliter libertatis exercitia. = Contra ē, na; ladexista exercitii liberi sufficit hęc virtualis volitio, aut n̄, si 1.m, hemus intentu;, si 2.m ex 1.o decreto nascio sequitur 2.m cu; virtuali m̄o volitione alicuius effectus, qualis ēēt decretu; illud, n̄ oponitur carentia decreti requisiti ad effectus existā. ex quo vlterius infertur decretu; illud ēē inseparabile a 1.o, qd negant A.A. opositi.

Quod aut; voluntas divina eode; mo sit caā effectus, negato decreto indiferenti; pbr sic: voluntas divina ea ratione ē causa, qua aplicat oipoā ad rcurrendu;; sd eode; mo ē aplicata decretro indiferenti, atque illo negato; g° eode; mo esset caā effectus; mir pbr, negata necessitate decreti indiferentis esset aplicata oipoā ad aliqd exercitius voluntatis vagé per decretu; oferens pria intra libertatis, et alias detraxeretr a voluntate creata ad vnu; exercitiu; pre alio, sd hoc solu; prestaret decretu; indiferens; g° eode; mo esset aplicata oipoā per vnu; decretu; adque per aliud.

Ex quo deducitur ēē eode; mo voluntarius effectu; Deo, et patet, na; eo mo ē voluntarius, quo ē a voluntate; sd ē eode; mo a voluntate divina scesso decreto indiferenti, atque illo negato; g° eret eode; mo voluntarius = et oferatr, eode; mo esset liber in Dei potestate, posito m̄o decreto indiferenti, ē in potestate Dei actus, quatenus ē in eius potestate here decretu; indiferens, quo semel pro libertate Dei posito, in eius potestate n̄ ē qd sit, l n̄ sit actus amoris. vg. sd solu; in potestate creaturę; sd negata necessitate talis decreti esset in potestate Dei decretu; oferendi pria intra, quo semel posito pro libertate Dei, ca; n̄ esset in eius potestate ēē, l n̄ ēē actus, negato decreto indiferenti, atque illo sseso, et coenter eode; mo esset liber, et voluntarius; g° ut hęc inrvenientia vitentr, frustra ponitr decretu; indiferens.

Sed quid in hoc immoramur? cu; ipsi vltro fateantur actu; liberu; creaturę n̄ ēē Deo liberu; immate, sd solu; mediate, cu; quo immediata; providentia; cca illu; statuere

impole

impõle ẽ; vt iã vidimus. et ut credo in eorũ pñijs fatendũ ẽ, nullo mõ ẽẽ voluntariũ, et liberũ; nã in iª ipsis cõe voluntas creata in statu absoluto hẽt in sua potestate sciã mediã amoris. vg. qª põt elicere amorẽ, ẽ potens medio illo adquirere sciã mediã amoris, st sciã visionis; sed Deo nullo mõ ẽ libera, aut voluntaria sciã media. nec in eius ẽ potestate, illã hẽre, aut ñ hẽre, ut ipsi fatentr, qº nec etiã ẽ ipsi voluntarius amor, quo adquiritur, neque in eius ẽ potestate; eadẽ mõ ratione, qua ipsi voluntarius ẽ actus, quo aliquis trũs adquiritur, ẽ ipsi voluntarius trũs adquisitus, sin ignoret talẽ actũ ẽẽ illius adquisitionẽ, et eadẽ ratione qua in alicuius ẽ potestate adquisitio, ẽ etiã trũs; qº si Deo nullo mõ ẽ voluntarius trũs, scilicet sciã media, aut in eius potestate; nec etiã actus, qui ẽ eius adquisitio.

§ Sextus
Solbuntur argumenta.

§ Arguitr in faborẽ decreti indiferentis pluribus locis sacrae pgs denotari videtr, qd semel collata hoĩ indifrãs liberi arbitrii Deus deposuit curã electionis illius. quale ẽ illud Eclesiast. 15: Deus ab initio ostituit hoẽ, et trelinquit eũ in manu consilii sui. et infra: apposui tibi aquã, et ignẽ, adqd volberis porrige manũ tuã: ante hoẽ ẽ vita, et mors, bonũ, et malũ, qd placuerit ei, dabitur illi = et Mathei. 11 Tolite iugũ meũ super vos; venite adme oẽs, qui laboratis, et alia huius mi, quẽ late ogessit faustus Regiensis, et iã dudũ fuerunt opposita Aug. et frequenter D. Prospero: ex qqᵘ deducere conantr Deus semel colata indifrãs voluntati, ipsi adequate relinquere determinationẽ unius prẽ alio, nec ẽẽ nariũ decretũ eficãx, sd sufficere ex pte Dei decretũ indiferens.

Hec autẽ siquid probarent adintentũ ouincerent ñ ẽẽ nariũ decretũ indiferens, sd sufficere priã intrãs libertatis; ouincerent etiã electionũ nostrarũ ñ ẽẽ in Deo immediatã providentiã; nec actus liberos descendere immediate a Divina providentia, quẽ ñrẽ providentiẽ casa ñ esset. sd audimus D Prosperũ in Epistola ad Rufinũ pro nobis orespondentẽ, sed audiantr si obiiientes, et dictũ libero arbitrio utentibus: sine me nil potestis

potestis facere. et nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, tra-
xerit eum, et nemo potest venire ad me, nisi datum ei fuerit a Patre meo.
et sicut Pater vivificat mortuos, ita et filius, quos vult, vivificat; et ne-
+ mo novit filium, nisi Pater, et [cui] voluerit filius revelare. quae omnia, cum
sint immutabilia, et nequeant in alium sensum ulla interpretatione de-
torqueri: quis ambigat, tunc liberum arbitrium coartationi vocantis obe-
dire? cum in illo gratia Dei effectum credendi, obediendi quod generaverit,
alioquin sufficeret moveri hominem, non etiam fieri in ipso novam voluntatem:
sed scriptum est, praeparatur voluntas a Deo. et sicut ait Apost. Deus est, qui ope-
ratur in nobis velle, et perficere pro bona voluntate; pro qua bona
voluntate, nisi quam in ipsis operatus est Deus, et non alia, quia qui donave-
rat velle, donaret, et facere. in quibus ultra indifferentiam voluntatis, quae
per decretum indifferens in sua natura sistitur, indigentiam ulterioris vo-
luntatis, et gratiae ad bene operandum evidenter demonstrat: nec solum
securum omnino indicat a Voluntate demandum; sed gratiam ibi subiicientem
voluntati, et ex speciali volitione, et dispositione Dei descendentem; quam
non solum libero arbitrio utentibus indifferentiam liberaliter donat, sed et opera-
ri, qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suae, et tamquam absurdum intulisse
videtur contrariorum assumptum ibi, alioquin sufficeret moveri hominem, licet ipsi conferen-
do indifferentiam in actu primo, non etiam nobis voluntatem novam in ipso fieri, nec con-
ferens indifferentiam, ut docet idem S. Doctor de vocatione gentium lib. 2. cap. 3. dis-
positionem suarum abstulerat potestatem, ut aliter quam occulto iusto quo iudicio
statuerat illius ordo deberet.

Praefata quoque testimonia ad id inducuntur, ut ho-
mines esse liberi arbitrii ostendantur, non ut eorum electiones a Divina providen-
tia subtrahantur, quam collata semel indifferentia, ulterior voluntas, et dispo-
sitio Dei necessaria non sint, sic ea intellexit D. Thomas 3. contra Gentes, cap. 90.
et in hac quaestione 22 hoc idem argumentum solvit sic. ad 4um dicendum, quod in hoc, quod dici-
tur Deus hominem sibi reliquisse, non excluditur homo a Divina providentia, sed osten-
ditur, quod non praefigitur ei virtus operativa determinata ad unum, sicut rebus naturalibus,
quae aguntur tantum quasi ab altero directe in finem, non autem se ipsa agunt,
quasi se dirigentia in finem, ut creaturae rationales per liberum arbitrium, quo
consiliantur, et eligunt; sed quia ipse actus liberi arbitrii reducitur in Deum
tamquam in causam, necesse est, ut ea quae libero arbitrio fiunt, Divinae providen-
tiae subdantur; providentia enim hominis continetur sub divina providentia, sicut causa
particularis sub causa universali.

2o Arguitur: decretum requisitum ad veritatem actus liberi,

nequit

nequit ee' nexu cu eius existã; g° indiferens; coa stat, et ans pbaxi pot oibus, qq' decretu efficax impugnari solet, de qq' infra; mo autem sic pbx; decretu requisitu stituit in actu 1° expeditu caa libera creata; sd nil stituens actu 1m causæ liberæ pot ee' nexu cu illius actu; g° nec decretu requisitu; mix pexse nota videtur, na caa libera potens e' jungere omissione actus cu oibus expte actus 1i requisitis ad illu, seu stituentibus actu 1m, qd præstare n posset, si aliqd ex his requisitis nexeretur cu actu; mai autem pbx: nequit g° nil expte actus 1i, se tenens potest nnecti cu actu; mai autem pbx: nequit intelligi caa libera potens in actu 1° ad actu, qui intelligatur parata oipoa ad scurrendu cu illa, cu n sit caa 2a sine influxu 1æ operari nequit, atqe adeo neqe in actu 1° potens intelligi stituta, qui 1a intelligatur parata ad scurrendu cu illa; qua ~~xxxx~~ xõe caa nalis ignis vg. n e' plene potens ad calefaciendu sine posito decreto scurrendi cu illo; sd decretu requisitu ad existã actus liberi e' illud, quo paratur oipoa, nec aliud exigitur; g° hoc decretu n e' nexu cu actu, sd indiferens.

Cfpatur; Deus parat oipoa ad scurrendu cu caa nali per decretu oino nexu cu eius operatione; g° ad scurrendu cu caa libera per decretu indiferens; coa pbx, na ideo 1m ita stingit, quia caa nalis cu operatione nectitur; sd caa libera cu ppria operatione n nectitur, sd e' indiferens ad illa; g° requirit parata oipoa per decretu n nexu, sd indiferens.

Ad Argm Rd; ngdo ans; ad pbatu ngdo e' mai intellecta de oi decreto requisito ut existat actus, n m negamus aliqd ex decretis requisitis se tenere expte actus 1i, nimiru decretu sferendi pxia intra libertatis; negamus tn oe decretu requisitu ee' huius mi, ad cuius pbatione claritatis gra, distinguitur mai; nequit intelligi voluntas creata expte actus 1i potens, n intellecta oipoa ad scurrendu parata in actu 1o, sto mai; parata in actu 2o per aplicatu actuale oipoe ad scurrendu, ngo mai, et ngdo e' mix, aut disting da distione mais; sd decretu requisitu ad existã actus liberi e' illud quo paratr oipoa in actu 2o per actuale aplicatione: concedo mix; in actu 1° subdistinguo illa, e' requisitu per exclusione alterius actualiter aplicantis, ngo mixe, aliud n excludens, transeat mix e' ngda e' coa.

Dicimus g°; qd ut voluntas creata sit potens in actu 1° debet intelligi parata oipoa ad concurrendu; hec tn præparatio sistit in eo qd posit Deus se determinare ad scurrendu; et m voluntas creata parata e'

ad

ad concurrendum cum potentia, per hoc, quod possit se determinare adactum, pariter non dicimus de potentia divina, quam praeparationem in Deo praerequiri, ut voluntas creata sit potens in actu 1o libenter fatemur; negamus autem hoc sufficere ad existentiam actus liberi: ultra non requiritur decretum, quo Deus vellit efficaciter ad amorem concurrere; sicut non in voluntate creata praeter potentiam ad concurrendum requiritur se ad concurrendum determinare, pariter in Deo, qui non minus liber est in concurrendo, quam creatura; potiori quo titulo exigit Dominus, qui est supremus Dominus amoris creati ad illum non concurrere, nisi ex determinatione propriae voluntatis, quam creatura: haec tamen determinatio, sicut non requiritur, ut ~~voluntas creata~~ Deus sit potens concurrere, sed ut de facto concurret; pariter non requiritur ut voluntas creata possit, sed ut de facto, et cum subordinatione ad Deum se determinet. nec imaginandum est Deum parato, reparare potentiam per hoc quod vellit ipsam subiicere creaturae, sed per hoc, quod possit sibi subiicere voluntatem creatam in concurrendo: ad probationem subiunctam idem dicimus, scilicet, quod ut ignis possit calefacere, decretum concurrendi cum illo non requiritur, sed ut de facto, et cum subordinatione ad Deum calefaciat.

Ex his ad confirmationem constat ignem habere paratam potentiam ut possit per hoc, quod Deus possit se determinare ad faciendum, quod calefaciat; applicatio autem in actu 2o, ut calefaciat, requiritur, ut calefaciat, non ut possit. nec inveniens est esse necessarium ad concurrendum cum utraque causa decretum efficax, nam cum utriusque operationem causet Deus 2a similem voluntatis suae, utramque debet causare ex propria electione, et determinatione,

Sed dices, implicat voluntatem libere elicere amorem, nisi habeat paratam potentiam ad concurrendum cum illa ad odium, sed implicat paratam esse ad concurrendum ad odium, si Deus vellit efficaciter ad amorem concurrere; ergo hoc decretum non est necessarium ad existentiam liberi amoris, sed est impossibile cum illo; maior supponitur, et probatur minor, implicat Deum esse paratum ad concurrendum ad odium, et velle efficaciter non concurrere ad illud, ut ex terminis notum videtur; sed Deus volens efficaciter concurrere ad amorem, vult efficaciter non concurrere ad odium cum amore impossibile; ergo Deus volens efficaciter non concurrere ad amorem non est paratum ad concurrendum ad odium.

l, aliter idem argumentum proponatur, esse paratam potentiam ad concurrendum cum voluntate ad amorem est velle concurrere ad amorem, si per ipsam non steterit, sed implicat invelle concurrere, et velle efficaciter concurrere ad entitatem odii cum amore

impossibilem

impossibile; quia implicat esse paratam potentiam ad concurrendum ad amorem, et velle efficaciter ad entitatem odii concurrere; minor probatur, Deum velle concurrere ad amorem, si per voluntatem non steterit, est velle, ut non nisi per voluntatem stet omissio amoris; id velle efficaciter concurrere ad entitatem odii est velle non esse amorem, et consequenter omissionem amoris per ipsum stare, et non solum per voluntatem creatam; quia implicat velle concurrere ad amorem, si per voluntatem non steterit, et velle efficaciter ad entitatem odii concurrere.

Sed hec eidem falsae imaginationi nituntur, non enim ut iam diximus, seu monuimus, putandum est, Deum parare potentiam, per hoc quod illam subiiciat voluntati creatae, ita ut creatura uti possit potentia, quasi illius domina, illam devolutam, et disponeret, quod ipsa factura sit, et sit tamquam famulatrix, quae alteri praestat famulatum, illi subiiciendo propriam operationem, cum nil, nisi ex determinatione Domini, cui se voluntarie subiecit, operatur; sic Deus in honorem suam. haec tamen indigna sunt, et longe absunt a perfectione Dei, eius supremo dominio, et immediata providentia; per hoc enim, quod homini sceleratum liberum arbitrium, non nisi suarum dispositionum abstulit potestatem; ut ex Prospero vidimus; sufficienter quoque intelligitur parata potentia, si Deus tamquam supremus Dominus in sua heri potestate electionem reciprocam intelligatur potens, pro suo nutu facere, quod voluntas creata ex se indifferens determinetur ad amorem prae odio, licet est; etenim creatura est potens ad amorem eliciendum cum subordinatione ad Deum, et Deus est potens concurrere subiiciendo sibi voluntatem creatam ut famulam morem donorum, ut loquitur Prosper infra adducendus; et ratio videtur manifesta, Deus enim concurrit ut primus Dominus actus liberi; homo autem ut 2us, atque adeo non sic uterque debet esse paratus proprio ad concursum, ut creatura possit uti potentia, quasi illius Domina, alias Deus primus Dominus concurreret, id est, ita ut Deus possit uti voluntate creata, ad actum, quem ipse disposuerit.

Ex quibus ad Argumentum secunda maior in sensu explicato, negatur consequentia est minor; ad probationem negatur maior, quae nedum ex terminis non est nota, sed ex terminis repugnans est, nec potest habere veritatem, nisi esse paratam potentiam sit illam subiici voluntati creatae, quo nihil dominantis rationi: nos vero, qui illam paratam intelligimus per hoc, quod possit sibi subiiciendo voluntatem creatam facere quod existat entitas odii et omittere eius malitiam, negare non possumus esse paratam ad concurrendum ad entitatem odii, quamvis vellit efficaciter existere amorem, sit ipsa voluntas amans in actu 2o retinet potentiam ad odium habendum, in quo sensu est parata ad illud, pariter Deus ipse.

Ad 2m negatur consequentia est maior absolute, nam ut Deus sit sufficienter paratus ad concurrendum ad aliquod exercitium determinatum, non est necessarium illud, tamen, etiam inefficaciter velle, sed posse illud a voluntate poni, per quod non negamus, quod quoties Deus percipiens actum amoris praedefinit actum odii, vult inefficaciter actum amoris,

sed

sed asserimus hoc inefficax decretum non sufficere ad exsitam amoris, nec ad illum esse necessarium non sufficit, quod ultra illud requiritur decretum efficax, non est necessarium, quia semel posito decreto efficaci amoris, decretum inefficax eiusdem necessarium non est, quamvis non sit cum illo impossibile.

Quo autem modo cum negatione decreti efficacis necessarii ad amorem per voluntatem stet amoris omissio, infra explabimus, et modo breviter dicimus, quod ut per voluntatem stet, sufficit voluntatem libere omittere, quod recte componitur cum negatione decreti efficacis ad amorem, immo decreti illius negatio est omnino necessaria ut omissio amoris sit, et libera sit voluntati, media modo illa, in libere omittendo, Deo subordinatur, et sicut decretum efficax actus illius libertatem non tollit, sed infert, pariter negatio decreti non aufert omissionis libertatem, sed infert.

Sed dices, licet hoc verum sit, inde non inferri, per solam voluntatem stare omissionem amoris peccaminosam, quod necessario videtur dicendum, alias non solum in voluntatem, sed in Deum, per quem staret, refunderetur peccatum; quod exemplo adducto suadetur, etenim quia predefinitio actus illius, et eius libertatem infert, non solum per voluntatem stat exsita actus, sed per Deum predefinientem, imo per Deum potiori titulo; ergo pariter si negatio decreti infert omissionem peccaminosam, per Deum omissionem ponentem stabit omissio peccaminosa.

De hoc etiam arguto redibit sermo disputatione 3. ad quod modo dicendum omissionem amoris peccaminosam posse considerari in esse phisico, et in esse morali, sicut et actus malus; sub prima consideratione in Deum refunditur, sicut et entitas peccati commissionis; sub 2a autem minime, sed solum in voluntatem creatam stat, nam licet ex permissione divina inferatur lege, non tamen phisice; ipsa autem carentia actus in esse phisico est a Deo, et a voluntate creata, aggregatur, eo modo, quo non esse rei causari potest.

Sed adhuc instabis, ut per voluntatem stet omissio actus, non sufficit posse Deum illum predefinire, si habeat decretum, alias non concurrendi ad illum cum voluntate; ergo ut per voluntatem stet omissio amoris, non sufficit Deum posse illum predefinire, si habeat decretum non concurrendi ad illum, seu concurrendi ad entitatem odii; et consequentia ut parata sit copia ad amorem, ita ut per voluntatem stet illius omissio, non sufficit Deum posse illum predefinire, si habeat decretum non concurrendi ad illum; antecedens probatur in sententia non admittente puram omissionem liberam, si Deus decerneret non concurrere cum voluntate ad aliquem actum, retineret potentiam ad illum predefiniendum, et tamen per voluntatem non staret omissio actus, quem tunc stringeret, alias ipsi esset libera, quod

qd n admittit ii.a qua supponimus; q.o verum e ans.

R. ans ee verum in ii.a qua supponit illius pbatio; si. n Deus decerneret ad nullum actum concurrere, careta carentia oys actus, quae ut pote pura n esset libera voluntati, atque adeo per ipsam n staret; n tm esset ex eo qd n esset parata oppoa in actu 1.o, aut per hoc, qd voluntas esset impotens antea ad actum, sed qa Deus ad nullum exercitum liberum illam detraheret, sed ad solam omissionem puram, quae in hac ii.a libera n e; e tm neganda, qa si Deus poterit praedefinire amorem praedefiniat actum odii, cum hoc sit liberum voluntati, omissio amoris ad odium consequta etm ipsi esset voluntaria, et libera; atque adeo per ipsam staret. Et haec de hoc Dubio.

Dubium Secundum

Vtrum ad existentiam actus liberi sufficiat decretum Concomitans?

Pater Vasqz 1. p.te disp.e 99. a cap. 5. usq ad 8.m quem imitantr Aliqui R.R. quos referunt, et sequentr Complutenses civitati tractatu de praedestinat.e disp.e 10. cap. 10. vidit insufficientiam decreti indiferentis; qua ppter asserit ee nrium decretum efficax cca singula opera nra, ut in Deo salveti perfecta pvidentia, qd optime pbavit ex P.P. praecipue ex Magno Greg.o lib. 12 moralium cap. 2. ita docente: cuncta Deus praesciens ante secula decrevit qualiter per secula disposuit; qd usque ad tempora ipsius Vasqz fuisse indubitatum apud oes testatr ipse in fene capitis 5. asserit tm decretum hoc n ee ans, sed concomitans; discriminantr tm illius A.A. in illo explando. in eo qd; Vasqz consequentius ad male peccati illud requirit, et etm extendit ad causas nales, ad quarum operationes n ans, sed concomitans decretum requirit, ut et nrarum; Alii autm frequentius illud censent requisitum solum ad actum liberum, et bonum.

§ 1.us

1.us modus explandi decretum concomitans refertur, et Reiicitur.

1.us modus e Vasqz ubi proxime, qui asserit hoc decretum ee simul cum nra operatione, ut et concursus Dei, n illam praecedens ordine causalitatis, qd fieri n posset, nisi praecederet sua media, qua Deus sic praevidit: si ~~[illegible]~~ Pnus tali vocatione

excitaretr

excitaretr, ~~ipse mihi deesset; et ideo ego n debere illi cooperari~~, nec illi deesset meus cursus, sentiret, et similiter respu n sentientis sic, si tali vocat excitaretr, ipse mihi deesset; et ideo ego n deberem illi cooperari. Deus g° sic prævidens decernit in 1° signo tali vocatione Pruz prævenire, qua prævidit sensorem; in 2° 2° decernit cooperari cum determinatione voluntatis, quam prævidit sub conditione futura, ex quo infert decretum n antecedere; sed comitari determinationem liberam; qd si scia media n præcederet, decretum præcederet nram determinationem, et sic illius aufferet libertatem; vel sequeretur determinationem creaturæ, ex quo etiam sequeretur cursum Dei et posteriorem cursu creaturæ.

Sed in hoc mo explicandi multa imbibuntr valde dificilia; et in 1° obtm sciæ mediæ asignatum e omino narium n stringens, nam ex pte conditionis ponitr aliquid meritum cum sensu immo cum illo identificatum; conditio m e, qd ponatr vocatio, et n desit cursus Dei, sed n deesse cursum idem e atque ee cursum; g° cursus Dei ex pte conditionis ponitur, et consequenter aliquid merum, et identificatum cum sensu; ac proinde fit obtm necessarium.

Nec dici pot (ut aliqui benigne interpretantr) per cursum Divinum intellexisse illius oblationem factam per decretum indiferens, quia in n sentiente n apponit ex pte conditionis cursum Dei, qd facere deberet, si per cursum intelligeret decretum indiferens.

Sed quidquid sit de hoc etiam falsum e decretum hoc narium supponere sciam mediam; nam eo ipso qd sit narium ad existam actus liberi, debet ingredi obtm sciæ mediæ, sed obtm sciæ mediæ ab illa n dependet, sed ad illam supponitr; g° decretum hoc sciam mediam n supponit, sed ad illam supponitr; mir pbr, nam n pot ee, aut videri cursus sub conditione futurus sine illo, sine quo futurus n esset; sed eo ipso, qd decretum sit narium, ut actus liber sit n esset futurus sine illo; g° n pot intelligi sub conditione futurus absque illo, et quin videatr simul decretum.

2°, nam in sa huius Aa decretum n e aliud quam essa Dei et cursus adextra cum ipso acti identificatus, g° implicat, qd videatr actus sub conditione futurus, quin videatr cursus Dei cum illo identificatus, implicat videri, n viso decreto, qd ad essam Dei nil addit præter cursum.

Ex quo 3 Reiicitr, qa in statu conditionato propriori ad sciam mediam ad illum respectum esset futurus conditionate sensus cursus Dei, et decretum comitans; g° n præviderer liber; coa pbr, nam in statu absoluto n esset liber, nisi scia media præcederet decretum determinans.

g°

3 Ergo Petrus qualis erat ... necessario cum effectu 30
possibili, et id circo in nulla suppositione ... est exigentia ...
creatione causa quantum correspondeat effectus aut
... aut possibilis —

Quid causa prima habeat qs.

Et probatur nam tam causativum sicut in actu constituitur essentialiter tam entitas ad quod natum est requiri aliud sicut exigitur ad disputandum ... exigimus definitionem pt ... habe. virtus aut potentia per constituente ... virtus aut potentia causativa effectus necessario connectitur cum illo ... possibile ... Ergo tam secundum vos qualis causa necessario connectitur cum ente possibili ... effectus ... id necessario connectitur cum aliquo ... necessario tollitur aut destruitur illo ablato aut destructo. Dicta ablata possibilitate ... effectus necessario tollitur virtus aut potentia creativa ... cum nullatenus sit possibilis virtus aut potentia creativa ... possibilis, aut creari ... fieri aut creari. Ergo virtus quae constituitur tam essentialiter necessario connectitur cum effectu possibili aut causabili.

Confirmatur: nam per modum causalitas actualis aut creatio connotat terminum aut effectum actualiter causatum, ita virtus aut potentia causativa connotat terminum aut effectum possibiliter causabilem: sed causalitas actualis aut actio ... virtutis causativae necessario coexistit cum effectu actualiter causato aut producto: ergo possibiliter virtus causativa, quae constituitur tam essentialiter necessario connectitur cum effectu possibili aut possibiliter causabili, et id circo, sicut causa actualiter causans necessario exigit effectum aut terminum exercite existentem aut actualiter causatum, ita potens causare necessario connotat effectum aut terminum possibiliter causabilem, atque de ... entitas secundum vos ... potentia causativa necessario connectitur cum effectu aut possibili, aut causabili. =

Confirmatur 2o: nulla potentia potest esse aut intelligi absolute causativa quin illi correspondeat actio aut causalitas saltem possibilis, cum potentia causativa sit aliquid potens influere, et id circo essentialiter connotat influxum, sive actionem saltem possibilem, sed ... necessario exigit possibilitatem actionis, aut causalitatis debet necessario exigere possibilitatem termini aut effectus, et id circo cum illo necessario connecti: Ergo potentia causativa solum debet necessario connecti cum termino aut effectu possibili. maior videtur certa, et per quam plurimis instantiis persuaderi. nam exclusa possibilitate actionis calefactivae

calefactivae, nullatenus possunt dari aut intelligi ... aut ...
calefactivae, et sublata possibilitate virtutis, nequit nullatenus
dari potentia virtualis, atque de exclusa possibilitate actionis secundum se
necessario est ut tollatur potestas ad agendum; ergo non est magis necessaria
connexio potentiae calefactivae cum possibilitate calefactionis, quam potentiae sumptae
communiter sumptae cum possibilitate actionis aut causalitatis in communi.
Et minor probatur, quia ratione qua causalitas aut actio ... dicitur possibilis, eo illi
correspondet terminus possibilis aut causabilis, ... omnino impossibilis tractatio
actionis ad terminum possibilem: ergo eo ipso quod terminus secundum se est ... necessario
... necessario exigat possibilitatem causalitatis aut actionis etiam debet
necessario exigere possibilitatem termini.

2º Probatur quia non obstante independentia termini increati
... possibilitas necessario connectitur cum eorum possibilitate: ergo ...
... necessario connectitur cum sui termini possibilitate, et antecedens probatur, nam tantum
... constituitur intra terminum ... virtus productiva creaturarum quae
... constituitur in potentia activa, qua Deus dicitur omnipotens: sed virtus pro-
ductiva aut causativa creaturae necessario connectitur cum earum possibilitate:
ergo ... creatae secundum rationem ... necessario connectitur cum possibilitate
... minor probatur: nam posita impossibilitate creaturae possibilis
... deficeret Deo virtus productiva ipsarum, sicut enim de
necessario ... reperitur in Deo virtus aut potentia productiva chimerae
... propter eius absolutam impossibilitatem aut repugnantiam, ita posita
impossibilitate ... creaturae possibilis deficeret Deo virtus aut potentia pro-
ductiva ipsarum cum sit impossibilis, imo inintelligibilis virtus produc-
tiva aut causativa termini omnino impossibilis: ergo virtus ...
... aut causativa ... quae Deus constituitur productivus creaturae necessario connectitur
cum earum possibilitate.

Obj.: et magis explicatur. Negatur quod si deficeret
absolute possibilitas creaturae possibilis, inimice deficeret virtus
aut potentia causativa ipsarum: ergo nullus modi potentia necessario connectitur
cum earum possibilitate; ... et antecedens ..., quia in hypothesi in qua de-
ficeret ... possibilitas creaturae possibilis ... Deus ad
... causabilis ad extra ... modo de facto ...
Deus ad extra ... chimerica: sed de facto caret Deus virtute aut
potentia causativa entis chimerici: ergo in supposito quod deficeret absolute
possibilitas ... creaturae possibilis, ... deficeret ex parte Dei potentia ...
... ipsarum cum nulla potentia causativa ... termini omnino impossibilis ...
eo quod ... illius ... redderetur possibilis. ...

Huic argumento, cui pro lite innititur nostra 1ª sententia ad versari occurrerunt varijs solutionibus. 1º Item quod etsi nomines creaturae quae de facto sunt possibiles caalitati Dei omnipotentis, simpliciter impossibilitarem, et redderentur absolute impossibiles, inde tamen nullatenus sequeretur in Deo defectio omnipotentiae, quia ut Deus dicatur omnipotens sufficit ut quantum est ex se sit potens producere quid quid nonne pugnat aut contradictionem involuit, quapropter si tolleretur absoluta possibilitas omnium creaturarum Deus permaneret omnipotens, quantum ex se posset illas producere, si fuissent possibiles.

Unde omnipotentia Dei non exigit absolutam possibilitatem creaturarum sed tantum modo posse illas producere, si fuerint possibiles aut sub conditione quod non repugnent; quod ab aliquibus contrariorum explicatur asserendo, quod Deus est absolute omnipotens supposita impossibilitate creaturarum, quia posset conditionate ipsas producere, nimirum si non repugnarent.

Quamvis haec solutio sit celebris inter Thomistas, seruitas existimantes per illam totaliter enervari vim nostri argumenti, potest tamen facillime refutari nedum ex nostris principijs, verum etiam ex doctrina cui ipsi communiter adhaerent; unde 1º reicitur praedicta solutio quia sublata possibilitate absoluta creaturarum possibilium, nullatenus posset Deus vere et realiter potens dici illas creare, ac producere. Probatur consequentia: nam ut Deus sit potens absolute et realiter ad producendum aliquid non sufficit ut conditionate possit illud producere nimirum sub conditione, si non repugnaret; ergo exclusa possibilitate absoluta creaturarum, nullatenus Deus erit potens vere et realiter illas producere. Probatur antecedens: nam Deus de facto non est vere et realiter potens producere alterum Deum, et tamen conditionate posset plures Deos producere, si pluralitas Deorum non repugnaret; ergo ut realiter erat illam posse producere non sufficit conditionata potestas asserta ab adversarijs, nimirum quod posset, si illius productioni non repugnaret, alioquin absolute verificaretur Deum esse vere et realiter potentem ad peccandum, quia si peccatum non repugnaret Dei rectitudini Deus posset causare illud.

2º Reicitur, nam ex eo quod possent conditionate producere creaturas impossibiles nimirum ex eo quod — i. sub conditione quod non repugnarent non inferretur dari in ipso potentiam productivam ipsarum, sed solum quendam potentiam conditionalem, sed potentia conditionalis dependens ~~~~ a positione conditionis impossibilis vere et realiter non est potentia possibile, sed tantum improprie et nominaliter; ergo ex negatione possibilitatis absolutae creaturarum possibilium, sequitur in Deo negatio absolutae potentiae productivae creaturarum, et idcirco omnipotentia Deo necessario connectitur cum possibilitate absoluta creaturarum, quae dicitur a possibilitate conditionata

conditionatae. maior est certa et minor probatur 1o quia conditionalis nichil ponit in esse idem positione ablata et positis, nisi purificata conditione; ergo potentia conditionata quae dicitur convenire alicui entitati, dependenter a conditione conditionis impossibilis, non est vere et positive potentia. 2o probatur eadem minor, nam si potentia conditionata dependens a conditione impossibili esset vere et positive potentia in ea ipsa quam conditionatam respicit, posset absolute verificari Deum modo habere potentiam causandi alterius Dei, aut Deos habere potentiam ad volandum, si certum sit Deum habere conditionatam potentiam ad producendum alterum Deum, nimirum sub conditione quod non repugnaret et Deos potentiam conditionatam volare, nimirum si haberent alas: ergo potentia quae asseritur aliquibus conditionate causare aliquid non est vere et positive potentia causativa.

3o Resistitur, nam quemadmodum possibilitas absoluta creaturarum est aliquid absolutum distinctum a Deo, ita conditionata possibilitas, cum utraque possibilitas distinguatur a potentia productiva ipsius Dei, ut patet. Ergo non obstante omnimoda independentia Dei a quocumque obiecto creato et creabili, eius omnipotentia necessario connectitur cum conditionata possibilitate creabilium, ergo non obstante perfectior independentia omnipotentiae necessario connectitur cum possibilitate absoluta creaturarum; minor probatur, nam quemadmodum potentia absoluta potens aliquid causare connotat possibilitatem eius causabilis absolutam ab ipsa. ita potentia conditionata potens causare connotat conditionatam possibilitatem sui effectus: ergo potentia absoluta potens causare necessario connectitur cum possibilitate absoluta sui ipsius, eatenus enim modo non est necessarium absolute potens causare chimeram, quia haec absolute repugnat seu caret absoluta possibilitate: ergo omnipotentia Dei non obstante eius independentia a creaturis necessario connectitur saltem cum possibilitate conditionata ipsarum et idcirco adversarii velint nolint tenentur concedere omnipotentiam divinam necessario connecti cum aliquo possibili distincto a Deo, et idcirco falso affirmant causam invictam secundum quam causam esse omnino absolutam a quacumque conditione cum suo effectu.

Alii vero fatentur praedictam solutionem esse omnino deserendam, unde dicunt, quod deficiente possibilitate creaturarum possibilium Deus non denominaretur omnipotens, quia ex defectu huiusmodi denominationis, sequeretur Deo deficere aliquam perfectionem intrinsecam divinitatis et idcirco omnipotentia quoad perfectionem intrinsecam nullatenus exigit possibilitatem creaturarum, quamvis ad perfectam Deo denominationem omnipotentiae necessario connotat possibilitatem creaturarum, cum huiusmodi denominatio non sit omnino intrinseca Deo, sed partialiter constituatur per aliquid extrinsecum, nimirum per possibilitatem creaturarum.

Haec solutio licet videatur aliquantulum probabilior ut redeamus ad solutionem, ceterum nullatenus satisfacit argumento. Unde 10 dicitur, quia sicut Deus denominatur intrinsece potentia creativa, quae

quia in intelligibilia est intelligere ipsum minimum omnino terminis infinita comprehendit, et ita posset sic notio causare. Deinde est intrinseca et denominatio intrinseca adaequate; ergo deficere aliqua denominatio intrinseca illi deficeret: sed verificatur omnipotentia ex denominatione intrinseca Dei: ergo deficiente positione deficeret denominatio omnipotentiae in Deo deficeret etiam aliqua perfectio intrinseca.

2º Deinde, nam quamvis ad modum loquendi etiam qua Deus aut aliquid potentiae causandi denominatur potens facere aut creare, connotat futuribile, ita tamen ut ex eo... habet facere aut agere... aliter connotat factum: ex nullo tamen ... agens ... actualiter efficiens ... actionis productione ipsius per modum qualitatis: tamen ... denominatur potens creare ... quae notio connotat ... positione, non tamen divine requisitae eiusmodi denominationis sic aliquo modo extrinseca, et ... deficiente positione deficeret Deo aliqua perfectio ... et intrinseca, atque inde ... perfectio intrinseca notio ... cum ... positione.

Ultimo tandem ... ex doctrina ... notio ... qui actum omnipotentiae ... modis ... notio ad cognitionem ... cognitionem ... notio ... in illa ... cognitionem ... notio ... in connexione ... determinat ad cognitionem ... notio ... et ideo nullatenus ... connexione notiva ... habet ... absolute ... ad cognitionem ... tamen ... connexionem ... notio ... ad ... cognitionem ... esse connexio in illo ... notione ...

Proponuntur et solvuntur
Argumenta

Argumentor ... secundum ... notio ... particularis ... denominatio ... nullatenus connexa ... positione ... secundum re

se non exigere om̄, [illegible] [illegible] existentiam ut soli
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] vere et non [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] omnis [illegible] divina non [illegible] necessitas [illegible] naria [illegible], [illegible]
[illegible]: [illegible] minor [illegible] [illegible] [illegible] divina e perfectio in
[illegible] Dei realiter identificata nat. divinæ: [illegible] nulla [illegible]
[illegible] divina realiter Deo identificata realiter [illegible]
[illegible]: [illegible] omnipotentia divina nullam [illegible] [illegible]
[illegible] possibilibus: minor vide [illegible] [illegible], [illegible] id [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] exigit illud ut possit existere [illegible] nulla
perfectio [illegible] realiter identificata Deo [illegible] exigit [illegible]
existentiam creaturis; alioquin Deus dependeret intrinsece in [illegible]
[illegible] creaturis, [illegible] omne id quod indiget altero ad [illegible]
[illegible] [illegible] videatur dependere a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], nonenim aliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dependere
dere a [illegible], nisi [illegible] indiget eius [illegible] ut possit existere [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] perfectio [illegible] sit independens a creatis
possibilibus necessarium e ut negetur [illegible] perfectionem [illegible]
divinam esse [illegible] [illegible] [illegible] creaturis.

Ad hoc argumentum [illegible] Achilli [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible] creaturis possibilibus facillime
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] minor, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adequate perfectio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non exigere possibilia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], namque supra diximus per [illegible]
exigit [illegible] [illegible] altero quin ab illo dependeat dependen-
[illegible] [illegible] [illegible] altero quin ab illo dependeat dependen-
[illegible] [illegible], quæ sola dicitur dependentia stricte accepta [illegible]
[illegible] inextrinseco dependenti, quisenim ambigit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] filio quin [illegible] [illegible] [illegible] connexione [illegible] personam
[illegible] dependere [illegible] filio dependentia stricte sumpta? [illegible]
connexione [illegible] [illegible] possibilibus nullatenus dedimus illam [illegible]
[illegible] dependere, [illegible] [illegible] [illegible] tantum arguat Deum esse adeo perfec-
tum, ut eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
possibilia creaturis; [illegible] esse [illegible] dependentiis creaturis [illegible] omne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad extra, [illegible] [illegible] [illegible] requireret
subtinere [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] creaturis, [illegible] nulla
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnino [illegible] — Nec
[illegible] [illegible] instantia [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] dependet [illegible], [illegible] exigit illa ut [illegible] [illegible] exigit
illam ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et perfectione, [illegible] non exigit

... nullatenus ... ex absoluta ... , et poterit ...
per ... , et ... ; et ideirco nullatenus dependere ... .

Ad ... non deficiente potestate ... creatura nullatenus sequeretur ex parte Dei defectus alicuius virtutis intrinsecae aut perfectionis. Ex ... quoad ... perfectionem intrinsecam Dei ... necessario ... Tale videtur certa, cum id quod necessario ... cum alio necessario ... deficiat deficiente illo cum quo ... et ... id quod ... impossibili ... quod deficeret ... creaturarum ... aliquo modo impossibili ... omnes, quomodo ... chimera ... cum ... existentia extra Deum essent absolute impossibilia ... chimerae non sequitur in Deo defectus alicuius ... impossibilitas chimerae ... intrinsecae ... doctrinam ... Deus non ... impossibile ...
[struck through: ... intrinsecae ... virtutis divinae ... defectum ... potest ... impossibilitatem ... non quidem potest ... suum ...]
... evidens ... Deus ... dum se est, potentia ad omnia quaecumque impossibilia, licet propter suam ... non possunt fieri ... alicui ... Dei ... inde quia ... deficeret potentia absoluta omnis creaturae, nullatenus sequeretur in Deo defectus virtutis aut perfectionis intrinsecae. Maior et minor videntur ... et consequentia ... ideo modo ... potentia in Deo ad productionem chimerae ... non arguit in Deo defectum perfectionis aut virtutis intrinsecae, quia chimera est secundum se impossibilis, et nullatenus potest fieri aut ... secundum ... deficiente potentia omnis creaturae ... secundum ... indifferentia ... Dei ... in illo eventu non ... impossibilia, et ideirco in ... negatio potentiae aut virtutis intrinsecae, ... sequeretur ... in Deo ... suam ... impossibilitatem ... fieri a Deo propter ... .

Ad hoc ... negando ... probatur ... deficiente ... creaturae ... Dei omnino deficeret virtus causativa ... Deus ... formaliter aut eminenter ... intrinseca ... , et ideirco ... deficeret Deo perfectio intrinseca ... sic perfectio intrinseca Dei ut docet D. Thomas ... defectio ... incorporea ... perfectionis divinae ... ex parte Dei defectum intrinsecae perfectionis divinae ... neque urget ... doctrina instantia adducta de chimera ... non sequitur in Deo defectus intrinsecus ... absoluta impossibilitate ... aut perfectionis intrinsecae ... impossibilitate ... virtutis ... non sequitur absolute et simpliciter chimera ... impossibilis ... in ... causativam ... potestatem causativam ... voluntas ... in ... causalitate ... Deus ...

[illegible] Dei [illegible] se extendere [illegible] ad chimeram quia
Deus habet [illegible] ipsius nimirum possibilitatem; et idcirco quod
dicimus Deum non posse producere chimeram [illegible] repugnantiam, cum impo
ssibilitate ipsius chimerae et non propter defectum alicuius perfectionis intrinsecae.
Secundum omnia [illegible] quae defectu [illegible] creabilitati Dei [illegible]
absolute impossibili chimerae non [illegible] possibilitas Dei non [illegible]
minari ad hoc s. illud [illegible] [illegible], verum etiam eius modi posse
nullatenus esse posse [illegible] intrinsecae causae: cum nullus omnino possit
esse [illegible] absolute [illegible] quia illi correspondeat [illegible] creabilitas
absoluta; cum circa [illegible] exemplaritate particulari chimerae
[illegible] intrinsece defectum perfectionis intrinsecae tamen
deficiente universaliter possibilitate omnium creaturarum, sequeretur absolute
in Deo absoluta carentia potentiae activae; sicut modo in [illegible]
defectum potentiae visivae intrinsecae, ex hoc quod [illegible] posse non posse
extendi ad hoc s. illud obiectum invisibile; sed tamen si absolute
deficeret visibilitas omnium obiectorum visibilium s. si absolute et universaliter
[illegible] visibile, [illegible] sequeretur [illegible] nullatenus posset videre
[illegible] omnino carere potentia visiva.

[illegible] replicatur, quod si deficiente possibilitate omnium creaturarum
possibilium, Deus nequeat denominari absolute potens producere
creaturas non tamen hinc deducitur Deo deficere aliquam perfectionem
intrinsecam: quod [illegible] probatur, nam et si deficiente existentia omnium creaturarum
existentium, Deus non denominetur actualiter [illegible] aut producens
[illegible] creaturas, non hinc infertur Deo deficere aliquam perfectionem
vel virtutem intrinsecam: ergo similiter, consequens certum est [illegible], quod
[illegible] identificatur Deo [illegible] producere posse creaturas possibiles [illegible]
magis [illegible], quae [illegible] aut producit creaturas existentes, [illegible] omnino nos
[illegible], quae Deus non agat ad extra [illegible] actione distincta a sua
[illegible] [illegible], deficiente existentia [illegible], quae actualiter [illegible]
[illegible] producuntur a Deo, [illegible] deficere [illegible]
denominatur [illegible] aut producens creaturas absque aliquo de
fectu intrinsecae perfectionis: ergo existente possibilitate creaturarum possibilium
[illegible] modo deficeret Deo denominatio potentis producere absque
defectu alicuius perfectionis et virtutis intrinsecae.

[illegible] magis [illegible] Deus [illegible] absolute potens producere creaturas
possibiles [illegible] denominatio [illegible] intrinseca Dei: [illegible] denominatio
[illegible] extrinseca: [illegible] defectum denominationis extrinsecae nullatenus in
fertur in Deo defectus alicuius perfectionis intrinsecae: [illegible] quando
[illegible] sublata absolute [illegible] creaturarum possibilium Deus denomina

denominationis ... unde nominatur et absolute potens illas producere non tibi requireretur ex parte Dei defectus alicuius perfectionis intrinsecae idcirco virtus divina quoad nam perfectiora intrinseca non dependet ... nario ... creaturis. minor patet, nam eadem ... deficiente denominatione qua Deus denominatur ... aut ... creaturis non sequeretur quod deficeret aliquam perfectionem intrinsecam, quamvis ... ... Dei ... denominando extrinsecam nullatenus ... a b aliqua perfectione intrinseca Dei. et minor, nam ... possibilitas ... solum partialiter ... ad ... Deo ... denominationis qua denominatur potens illas producere, sicut enim Deus dicitur quasi impotens ad producendas chimeras ob impossibilitatem ... dicitur potens producere ... ex potentia eiusmodi effectus; ... denominatione, qua Deus dicitur ... impotens producere chimeras ... ... intrinsece ... impotens ... ... partialiter ... denominationem qua Deus denominatur potens producere ... , ... et ... ... possibilitas, et idcirco eiusmodi denominatio ... Dei ... denominationis extrinsecae qua deficiente, nullatenus deficeret Deo aliqua perfectio intrinseca.

Ad ... obiectionem ... ... disparitatem, ... est ... qua Deus denominatur libere ... aut producens creaturas existentes, quoad entitatem non dicitur ... ab ipso Deo, ... quoad denominationem exigit ... ad ... ... mutabile, cuius modi est ... existens creatura; et idcirco deficiente existentia creaturae existentis, deficeret Deo denominatio qua denominatur libere ... aut producens creaturas, quin nullatenus dependeret ex parte Dei aliqua perfectio intrinseca ... ... disparitas, nam ... qua Deus denominatur absolute ... potens producere creaturas possibiles, ... quoad entitatem, verum etiam quoad denominationem est absolute et simpliciter perfectionem ... ... in recto nec in obliquo aliquid ... ... deficeret ... denominatio simpliciter ... illi perfectionem ... et ... ... cuiusmodi est virtus ... ... creabiles ... solutio fundatur in doctrina divi Thomae quaestione 2a de Veritate art. 3o ... ubi tradit disparitatem nuper ... ... asserendo quod Deo nihil ... deperiret ... si ... ponantur non esse actualiter ... perfectioni divinae, ... auferatur ... ... producendi ... qua quidem absolute perficeret ipsi ... ... quae ... ... producentis existentes creaturas ... deficeret Deo absque defectu alicuius perfectionis intrinsecae, non ... ... denominationes potentis producere ... ... illi deficere ... ... perfectionis intrinsecae. Legatur divus Thomas loco supra allegato ubi ... doctrinam ... egregio exemplo.

Ad 2.^m Ab hac denominatione data denegatur ... cuius probatione dico quod denominatio qua Deus denominatur absolute potens producere creaturas de connotato exigit aliquid intrinsecum nimirum possibilitatem obiectivam creaturarum; caeterum formaliter praestans hujusmodi denominatione formaliter, nullatenus est illa extrinseca possibilitas; sed virtus Dei praedictivus eminenter effectus creabiles ante se, quae continentur vocari ab theologis gratia sua, unde si Deo deficeret denominatio omnipotentis absolute illi deficeret aliqua perfectio intrinseca, nimirum potentia activa qua cuius denominatur potens producere creaturas. quocirca si denominatio dependet a possibilitate creaturarum aut denominetur omnipotens hinc sequitur perfectionem intrinsecam intrinsece nasci connotatam Deo, et nasci ex connexa creaturis possibilibus nec obstat instantia adducta de denominatione, qua Deus denominatur quasi impotens producere chimeram, ob positivam impossibilitatem ipsius, ad quam dico quod Deus dici impotentem circa chimeram aut alterius ... ipsi repugnantis non est denominatio positive proveniens ab aliqua perfectione positiva ipsius Dei, sicut denominatio omnipotentis; sed quaedam denominatio negativa, nimirum conveniens Deo quatenus eius activitas aut potentia causativa nequit extendi ad huius modi ... ob specialem eius repugnantiam aut impossibilitatem quapropter quamvis concedamus denominationem illam, qua denominatur Deus impotens ad producendam chimeram esse proprie extrinsecam ac illam praecise provenire ab impossibilitate extrinseca ..., id hinc potest rationaliter deduci denominationem, qua Deus denominatur absolute potens causare creaturas possibiles, esse extrinsecam. ex quibus colligitur quod quamvis Deus sit potens intrinsece producere creaturas, et ideo denominatio, qua Deus denominatur potens, sit formaliter et intrinseca proveniens a perfectione intrinseca Dei, caeterum nasci concedendum est eiusmodi denominationem nasci exigere connexam intrinsecam Dei. nimirum possibilitatem extrinsecam creaturarum tanquam tanquam ... formaliter proveniat denominatio omnipotentis, sed solum tanquam conditionem ipsi connexam; sicut ea quae formaliter denominant hominem potentem videre lapidem non est ... visibile visui, sed potentia visiva intrinsece in videntem lapidem ... improportionaliter loquendo ... Deus potens creare creaturas ... non est possibilitas obiectiva creaturae; sed virtus Dei eminenter ... ipsius eiusmodi est, et ideo nasci ... connexum ...

Ad 3.^m argumentum, nam cum intrinsece est magis nasci per impossibilitatem creaturarum: ergo non connectitur nasci cum possibilitate ... est: ergo nullatenus ... eventualiter ... ex ... connectitur, infinitum ... quia ... necessitas creaturarum dependere a necessitate ... et ideo esse magis necessarium esse quam creaturas possibiles, et ... quae magis necessaria ... nasci connectitur minus nasci: ergo ...

Confirmatur 1.º ... ipsa divina nasci connecti cum creaturis possibilibus quia omni ... creaturae ut possibiles eadem necessitate connectantur cum ...

et sic , et consequenter quia datur mutua connexio inter duo modi ex-
trema. Ergo ex mutua connexione inter ipsa extrema potest sequi [illegible]
divina [illegible] magis [illegible] quam potest: Ergo etiam increata [illegible]
potest [illegible] cum possibilitate [illegible]. Ergo sequela [illegible]: quia extrema [illegible]
ter se [illegible] mutua connexione [illegible] necessitatis cum possibilitate, ut pate-
[illegible], nam eatenus [illegible] in aequalis necessitatis cum possibilitate quia sibi invicem
[illegible] connexione [illegible] aut reciproce, seu quia requirit esse sine
possibilitate et possibilis sine [illegible]: Ergo ex mutua connexione inter [illegible]
[illegible], sequitur [illegible] potest esse aequalis necessitatis cum ipsa [illegible], et ideo [illegible]
[illegible] [illegible] magis [illegible] quam esse potest. in [illegible].

2° Ergo: quia non magis explicatur ad infinitam superiorem
ipsam [illegible] potentia [illegible] creaturarum possibilium quam ad perfectionem divinam
[illegible] illas posse intelligere; sed infinita [illegible] [illegible] non [illegible]
nario cum veritate obiectiva aut intelligibilitate obiectiva creaturarum possibilium
[illegible] necessario [illegible] connectitur cum creaturis possibilibus [illegible] videtur [illegible]
[illegible] [illegible] constituitur Deus potens intelligere [illegible] in-
telligibile [illegible] ipsam constituitur potens causare omne possibile [illegible]
causabile [illegible]: quia infinita [illegible] divina non exigit ne-
cessario intelligibilitatem, aut veritatem [illegible] alicuius obiecti creati [illegible]
[illegible]: Ergo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existentia, non [illegible]
veritas obiectiva [illegible] [illegible] ad perfectionem divini intellectus, et consequenter [illegible] infinita-
[illegible] [illegible] [illegible] ad perfectionem divini intellectus, et consequenter [illegible] infinitas
non connectitur necessario cum veritate obiectiva creaturarum, [illegible] exigit necessario
infinitam intelligibilitatem [illegible] Dei [illegible] divinam cum intelligibilitate
existentia creaturarum.

3° Ergo: [illegible] increata connecteretur cum creaturis possibilibus, non posset
infinite, aut qualitative cognosci [illegible] [illegible] cognoscerentur [illegible]
infinite, aut qualitative cognosci [illegible] posse videre infinite et quid-
ditative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absque visione, [illegible]
ditative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non connectitur necessario cum creaturis
possibilibus [illegible] [illegible] [illegible] requirit cognosci unum relativum
possibilis [illegible] [illegible], [illegible] eatenus requirit cognosci unum relativum
sine alio [illegible] relatio [illegible] necessario cum suo correlativo: Ergo
si [illegible] increata connecteretur cum creaturis possibilibus, requireret etiam increata
quidditative cognosci [illegible] [illegible] cognoscerentur.

Ad haec ergo [illegible] [illegible] et negando [illegible] ad [illegible] probationem nega-
tur [illegible], cum certum sit et omnino indubitatum [illegible] secundum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessario quia [illegible] [illegible] [illegible]
esse [illegible] [illegible] necessario cum [illegible] quae [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible] creaturis possibilibus, [illegible] modo posset [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] necessario [illegible] cum possibilitate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] necessita [illegible] [illegible] [illegible] illa

inter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], itaut non posterior [illegible]

magis necessitas [illegible] [illegible], et necessaria connexio inter causas cum positiva [illegible] effectum; nam eodem modo [illegible] verificatur esse magis necessarium Deum esse quam creaturas esse posse; ita verificari debet cognitionem Dei [illegible] Deitatis esse magis necessariam quam eius ordo ad creaturas possibiles, et nihil omnino, ergo, quod Deus seipsum comprehendit necessario, necessario exigit ordinari ad creaturas; ergo magis necessarium quam [illegible] non dependeat [illegible] minus necessario potest cum illo necessario connecti.

Ad 2um [illegible] 2do modo [illegible] probatur distinguo ant. extrema inter se connexa connexione mutua sunt equalis necessitatis, sicut extrema eiusdem ordinis 2do modo, si dicunt diversi ordinis nego etc. quod et si multoties verificetur equalis necessitatis inter extrema mutua connexione connexa, quia huiusmodi extrema sunt eiusdem ordinis propter eorum commodum conveniendum imperfectione causali, aut propter mutuam independentiam unius ab altero secundum rationem causae et effectus, ut patet in initio adducta de personis Divinis, quae sunt equalis necessitatis inter se, non propter eorum mutuam connexionem, sed quia aeque conveniunt utrique eadem natura ex exclusione causalis dependentiae unius personae ab altera. Caeterum cum inter [illegible] non verificatur, quod extrema connexa mutuo, sint equalis necessitatis, et praecipue si sint diversi ordinis, ut accidit cum intercedit mutua connexio inter extrema inequalia, et diversi ordinis, quorum unum subordinatur alteri subordinatione causalis dependentiae, ut patet in proprio necessario connexo cum [illegible] quod quidem magis necessarium [illegible] illud commune adaequate [illegible] praeter quod commune [illegible] tale, et illud magis. Ex quo constat [illegible] etiam si magis necessaria sit [illegible] necessitas cum creaturis possibilibus propter causalis dependentiam earum ab ipsa [illegible] [illegible] [illegible], quia ex illis infertur creaturas posse esse eiusdem [illegible] necessitatis cum [illegible], sicut non infertur ex mutua connexione proprii et [illegible]

Dicies quod ideo dicitur magis necessaria quam proprium, cui subordinatur, quia eiusmodi connexio fundatur independentia [illegible] [illegible] dependeret a proprio, nullatenus diceremus minus necessarium [illegible] illius ut [illegible] se patet, [illegible] illud esse potest [illegible] ab aeterno convenit creaturis possibilibus non dependet causaliter a Deo: ergo [illegible] dependentiam non [illegible] ostendum [illegible] creaturas possibiles esse minus necessarium quam [illegible] causa increata, supposita [illegible] connexione. [illegible] probatur 1o. nam prius non dependet a posteriori dependentia [illegible] aut causali, cum quaevis causalitate cedat [illegible] saltem prioritate naturae: sed prius intelligitur creaturas esse posse quam Deum esse [illegible] potentem ad producendum illas, cum sit causalis sit [illegible] ideo Deus potest producere [illegible] angelum, quia homo [illegible] se [illegible] quod [illegible], [illegible]

esse habens non repugnantiam. sicut vice versa, Deo Deus non potest producere, timebam 2da pars existere in aliquid immo et repugnant ipso esse, posse creari non dependere causaliter a Domini pot. Dei. 2o probatur minor: nihil potest dependere a Deo causalitate vera, et reali, quin vera causalitate Dei ipsius; sed creat. possibilis nullatenus tam causalitate divinae ipsius, cum Deus non operetur ad extra, actione necessaria Dei vera, et conver. sicut esse possibile creari est aliquid necessarium, requiritur sub ipsi, ut eius Dei causalitati, alioquin Deus causaret aliquid necessario ad extra, quod repugnat contra communem et unanimum sententiam theologorum qui asserunt causalitatem divinam libere exerceri ad quemcumque effectum ad extra.

Ad obiectionem R. P. de ma. et negando mi. ad cuius probat. dico mai. et nego mi., cum enim possibilitas creaturae non dicat in abstracto esse existentiale, sed solum modo importet essentiale dico quod creatis existere deveniat, sed solum modo importet esse potentiale causaliter dependens ab ipsa Dei ipsius, et quamdam non repugnantiam ad esse, non esse ab alio, hinc requiritur ab eius huiusmodi possibilitatis, unde patet causa increatum esse priora inesse ad esse huius modi possibilitatis, unde illam ipsius causae quae asserit Deum esse potentem ad producendum hoc, quo primo est secundum ipse posse, ponderatur possibilitas creaturae, cum esse causa inesse, ut Dei omnipotens, ut ostendit arg., sed tantum modo designat eius modi possibilitatem esse causa incognoscendo, tum me dium per quod necessario inferatur ipso possibile est, quod repugnat ut aliquid eius sit possibile, quin obtineat causalitate impot. actiua ipsius, quin propter quasi propter mutuam connexionem necessariam quandam ipsibilem praestantur causa increata et creatae possibilis, mutua illatione inferatur existere ipsius esse rerum effectus; et vice versa ex possibilitate eius modi effectus esse Dei ipsius effectus; et vice versa ex possibilitate eius modi effectus esse Dei ipsius procedit ~~etiam~~ ex terminis cum arguitur ab esse possibile creari ad esse procedit etiam in secundo ad causam inesse essendi Dei ipsius, procedit a causa independens inesse; quod autem vice effectu dependenti ad prius independens inesse; procedit arguitur, etiam vera, ex ipso deducitur creat. esse possibile, procedit arguitur vice et inesse ad ipsius subiicibile eius modi causalitati quin propter veri et vigorosi cognoscendo, ~~neque~~ creat. esse possibilis quia continue obtineret impot. divinae, sed vera causalitas designat causa inesse, et altera ipsius quin cui causaliter subordinatur possibilitas creaturae, ideo Deus esse potentem producere creat. possibiles, quin inesse creditur secundum se tantum possibilis tantum modo dicitur causalitate logica nimirum, quod designat nos obtinere necessario, et indivisibiliter inferunt Deum esse potentem producere creat. possibiles, quod ipsi ~~causa~~ ad causandum quod proprie loquendo dicitur causa incognoscendo, sicut inesse habeat nos effectus necessario vera possibilitatem creaturae possibilis inesse

roe aprioristicis omnibus sicut impossibiles etiamsi in rao apriori ad destruendum Dei potentiam [illegible] ipsius; quod ut supra edocuimus Deus existe et intrinsece est potens, non autem dicitur impotens, aut quasi impotens ad producendum [illegible] impossibile, roe alicuius defectus intrinsece aliqualiter causantis impossibilitatem obiectiuam ea secundum se repugnantis, sed sola et adequata rao denominationis negatiue quod Deus denominatur non potens producere [illegible] impossibilem, est propria repugnantia aut impossibilitas obiectiua ipsius.

Ad 2 probationem mi: distinguitur mai: nihil potest causari ab eo quod per causalitatem Dei ipsa ratione posati [illegible] mai, ratione alia aut exercita, nego mai: et eodem modo distinguitur mir: et neg. csq. nam etsi causalitas diuinae obiectae non tres actualiter ad creaturas in statu mere possibilis, potentialiter tamen ut terminabilis ad illas, cum earum possibilitas consistat in ipsa [illegible], aut non repugnantia ad existendum, existe causabili a potentia actiua Dei; et eo modo sicut tres actu existentes in existendo dependent ab eadem potentia actualiter operante, ita etiam possibiles dependent ab eadem potentia ut potenti operante, non positiue actiue earum esse, sed tanquam a priori, cuius virtute indigent ut ea ducantur ad actus.=

2° probationem [illegible] licet esse possibile creaturae, quod ab aeterno illi non dependeat a Deo effectiue, et idcirco non tres ad liberum operis, non dependeat tamen ideo aliter a 1ª causa, nam ea in effectiuae productionis dependentiae habet consequentias praedicatorum essentialium quod est esse creabili habet consequentias praedicatorum essentialium, in qua fundatur vis potentiae, quae conformatur et idea quatenus a potentia dirigitur ad operandum, et eodem licet illud esse non dependeat effectiue a potentia Dei, dependeat tamen ingenerica exemplaris, seu idealis, in qua essentialis dependentia fundatur connexione necessaria, et natura ipsarum creaturarum possibilium cum esse 1ª causa.

Ad ut penitus euanescat vis propositi argumenti, potest aliter responderi argumento proposito, distinguendo duplicem necessitatem, aliam positiuam imperfectione positiua fundante negatiuam, quae consistit in [illegible] tam physice quam logice ad non existendum, et haec solum creaturis possibilibus, cum Deus ita actu existit ut omnino modo operis Deo, cum Deus ita actu existe existat ut omnino illi repugnet non existere, aliam quae dicitur necessitas negatiua, quae tantum consistit in immutabili connexione pro [illegible] quam necessitatem nullatenus tollitur a potentia ad dicatorum essentialium quam non esse existentiale, a praedicatis quae consideratur creaturae possibiles esse eius dem necessitatis logice aut physice [illegible] diuina [illegible] earum connexionem cum ipsa [illegible] deducitur illas esse absolute et simpliciter possibiles necessitatis cum esse Dei sit neg° tam physice quam logice esse creaturarum tantummodo sit necessarium logice et non physice.

Ad 2um opp. R. dist. ma: et distinguendo min: si intrinseca per
fectio rei ipsius non connectitur necessario cum veritate obiectiva creaturarum possib.
connexione immediata conc. mi, connexione mediata nego min. et cons. nam
quemadmodum defectus perfectio intrinseca Dei ipsius necessario exigit
eminentialiter causaliter continere effectus ab ipso producibiles, ita
perfectio intrinseca Dei ipsius nec exigit mediate cognitionem compre
hensivam ad creaturas in ipsa causaliter continentur, cum nequeat aliqua causa
comprehensive cognosci, quin explicite in illa cognoscantur sui effectus
quare propter aliquam sequeretur intrinsecus defectus in ipsa Dei, si
eius cognitio non tenderet ad esse creaturarum possibilium, cum ex hoc sequeretur
divina cognitio erga ipsum Deum non esse comprehensiva, et proinde quamvis
Deus ipsius non connectatur necessario cum intelligibilitate obiectiva creaturarum
connexione immediata cum eius immediatus obiectus sit esse intelligibi
le ipsius Dei, tamen ipsius Dei debet connexione mediata cum iis
possibilibus, mediante scilicet connexione cum ipso necessario cum illis
connexa. Ad ultimum opp. R. distinguendo mag: scilicet increata connexa necessario
necessario cum creaturis possibilibus requireret cognosci quidditative, quia similiter
cognoscerentur eiusmodi creaturae secundum rationem communem possibilis, conc. ma. se
cundum rationes particulares speciei distinctivas eiusmodi creaturarum
nego ma. et eodem modo distinguitur min. et nego cons. quia si
enim quidditative potest cognosci ipsum Deum absque explicita cone
xione creaturarum quae in ipso causaliter continentur, nullo tamen par
to per quidditative attingi, quia cognoscantur possibilitates creaturarum
in communi secundum quam rationes creaturae possibiles particulares sunt attingi
biles causaliter a causa increata, nec requiritur ad cognitionem quid
ditativam alicuius possibilis, quod explicite attingantur rationes in causaliter
subiecti eius causalitati, sed sufficit, ut confuse cognoscatur ratio
specialis communis, ratione cuius attingit reliqua. nam ut quidditative
cognoscatur potentia visiva non exigit, ut cum ipsa cognoscantur
omnes, et singuli colores sub suis rationibus ~~specialis~~ differentialibus, quae eius
eiusmodi potentia visiva secundum se sit visiva omnium colorum
sed sufficit, ut cognoscatur ratio specialis visibilitatis in qua conveniunt omnes
colores, ratione cuius specificant potentiam visivam, exigitur omnes speciales
connexionis nec ipsius Dei non attingit aliquam creaturam particularem secundum
suam particularem differentiam, sed ratio communis entis possibilis in qua conve
niunt omnes creaturae subiicibiles ipsius Dei, quamvis exigatur ad connexio
quidditativam Dei ipsius sufficere quod cognoscatur eius connexio
cum ratione communi possibilis, quamvis ad comprehensivam cognitionem ipsius
exigatur necessario connexio explicata cum possibilibus secundum suas di
ferentias specificas, et particulares, ut communiter docetur in
1a parte q. 25 ex quo colligitur connexio necessaria ~~divinae~~ ipsius Dei cum illis —

Vide Segdia, qui naria ad alias sol. vidas de actibus et si est dare la longe de Connexiones omnigos.

alle[x]ione cum possibilis, tamen absolutissimas ab huius modi connexione
quam cognoscitur, non cognosci, quia ulterius necessario habere in tum ad
huius modi possibilis.

Ex dictis colligitur 1º connexionem causae cum effectu posse esse communem
cuique causae, namque ad modum quo effectus causari secundum
exigit ex ipsa [illegible] effectibile, ita causa exigit terminum
ab ipsa receptibile possibiliter, et causa [illegible] infallibile
et indiminuendo de reliqui speciebus causis particularis; quod
sicut requirit subsistentem rationem causae quia illi correspondet [illegible] effectus sub
ratione effectibilis, ita requirit dari [illegible] potens causare mutatis
rationem correspondentem [illegible] potiter receptibilis in eius potentia re
ceptiva, similiter potest dari [illegible] potens similiter causare, quia
illi correspondet [illegible] potentia ab[illegible] eius infractione et quare
non solum causa effectus connectitur mutuo cum possibilitate rationis
suarum, verum etiam reliquis causis. 2º colligitur quamlibet causam non
solum connectitur mutuo cum suo effectu non solum in actu 1º considera
tam, verum etiam in actu 2º, cum tamen hoc discrimine, quod causa
in actu 1º considerata debeat correspondere effectus solummodo ut possibilis,
in actu 2º considerata debeat correspondere effectus actualis seu
sub existentia positus, ut patet ex dictis in praecedenti [illegible].

3º colligitur quamvis causa mutuo connectantur cum possibilita
te sui effectus, nihilominus causa secundum rationem et reduplicationem causae de
pendet a suo effectu, sed potius vice versa; nam causa secundum
reduplicationem causae connectitur cum effectu et ideo requirit
ab illo dependere, potest habere rationem causae et illi inter plures causas
creaturae quae non solum [illegible] sui effectibus, ut causae, verum etiam
ut [illegible] in alio genere, quae quidem dependent a suis effectibus,
ut [illegible] huius modi effectus excutiunt rationem causae in illam ut patet in materia
[illegible] et ipsi causae formae, ab illis tamen dependet non prout causa
ut [illegible] effectus illius in alio genere causae, in quo materia et forma sibi in
[illegible] in diverso genere et idem dicitur in [illegible] proxime
[illegible] in diverso genere causarum suos effectus, ex quibus causantur in genere
operationis, quae effectrice causa [illegible] ad quam per se ordinatur operatio illa
causae finalis [illegible] et si causa reduplicatione sumpta
sit causa illi correspondens quo [illegible] et si causa reduplicative sumta
non dependeat a suo effectu tamen specificative accepta potest depen
dere, ut [illegible] causabilis a suo effectu in alio genere causae.

[illegible] colligitur connexionem causae cum suo effectu non esse relationem
transcendentalem, cum ordo transcendentalis dicitur in habitudine depen
dentiae essentialis, cum illud dicatur transcendentaliter referri ad aliud,
cuius entitas dependet ab ipso; sed causa secundum rationem causae non
pendet a suo effectu, imo ipsa est ratio dependentiae ipsius effectus, et conse
quenter illa connexio necessaria qua causa connectitur cum suo effectu non potest esse
transcendentalis ordo.

Ultimo infertur esse posse [illegible] nihilominus esse [illegible]

de nominationes extrinsece provenientes a potentia activa ipsius [illegible]
eo esse possibile creari, nam haec denominatio extrinseca: potentia. verumtamen
ipsa obiecta quae Deus possit illas producere, [illegible]
obiectum omnino distinctum ab ipsa, ipsi quae correspondet et non [illegible]
[illegible] eius causalitate; nam quemadmodum obiecta per se producibilia
[illegible], ita [illegible] est intrinsece [illegible] impossibilis,
[illegible] possibiles intra Divina, non constituuntur intelligibiles [illegible]
[illegible] intrinsecam illorum: ergo similiter res possibiles adeo non constituuntur
absolute possibiles per eius [illegible], et per possibilitatem obiectivam correspondentem
[illegible] eius modi obiectorum.

Confirmatur, nam ratio formalis constituens rem absolute possibilem est illa
per quam res constituitur obiicibilis Divinae [illegible]; aut possibiliter [illegible]
causalitati ipsius [illegible] esse absolute possibile nihil aliud sit quam
illam esse subiicibilem [illegible], quae propter [illegible] ad existendum, et [illegible]
[illegible]; et res non constituitur subiicibilis causalitati Divinae [illegible]
quia Deus potest illam producere: ergo possibilitas effectuum non est denominatio
extrinseca illius proveniens ab obiecto, et est aliquid omnino
distinctum ab ipsa. [illegible], res constituitur subiicibilis causalitati
obiectorum Divinae, [illegible] non repugnantia ad existendum; ideo
[illegible] subiicibile causalitati Divinae, et vice versa
enim homo est [illegible] subiicibilis; [illegible] homo esse non repugnat, ut chimera
chimera incapax; quia homo [illegible] formaliter [illegible]
[illegible] dicit repugnantiam: ergo nulla res constituitur formaliter [illegible]
bilis causalitati Divinae per obiectum causativum ipsius, et per [illegible]
[illegible] non repugnantiam, ut egregie docet D. Thomas [illegible]
de potentia artic. 3 [illegible] sicut res dicuntur absolute et simpliciter
impossibiles propter [illegible] terminorum, res cuius sequuntur [illegible]
causalitatem Dei obiectorum, ita res constituuntur absolute possibiles [illegible]
[illegible] praedicatorum [illegible], in qua fundatur [illegible]
repugnantiae ad existendum; ex quo [illegible] plus quam satis esse
possibilitatem creaturae possibilis [illegible] distincta, individua obiecta et
[illegible] sufficienter dicta.

Finis

[illegible]

Erarij [illegible]

[illegible]

[illegible] quę [illegible]

[illegible]

[illegible] de qua [illegible]

[illegible]

[illegible] tam [illegible] est corrai [illegible]

[illegible] supelle [illegible]

[illegible] humilē, aprodig [illegible]

[illegible] pi [illegible]

[illegible] vila [illegible]

[illegible] posuion [illegible]

[illegible] doctissima [illegible] loquitur [illegible]

[illegible] nostre [illegible] fuere

[illegible] Destruere [illegible] posse [illegible]

[illegible] locum antequę [illegible]

Dubium 14.

Cum sit de fide, quod sacra Scriptura sub una litera plures sensus literales [illegible]

1a. Quo affirmantes loquendo indistincte contra desenimus sacrae Scripturae, et de omnibus quae de his in 2o. 3o. tractatibus dixi igitur quod in sacra Scriptura praeter sensum literalem plures alii sensus reperiuntur. [illegible]

Ut supponi deputat haereticus [illegible] Barnes. [illegible] 16 ex locis sacrae scripturae. 1o. ex Ioan. cap. 19 illis verbis: ad Iesum autem cum venissent [illegible] non fregerunt ejus crura ut Scriptura impleretur: os non comminuetis ex eo [illegible] Exodi 12, [illegible] legale [illegible] agni [illegible] tamen praeter sensum literalem, [illegible] veteris [illegible] complebatur veritate Evangelii [illegible] sensus mysticus [illegible] [illegible] agnus Paschalis [illegible] praeter sensum literalem reperitur [illegible] loco sensus mysticus [illegible] Scriptura veteris testamenti in [illegible]

Apostolus ad Galatas 4 ait scriptum est enim, quod Abraham habuit duos filios, unum de libera et unum de ancilla. quae verba inquit Paulus, sunt per allegoriam dicta: haec enim sunt duo testamenta: ergo [illegible] Apostolus in hoc loco praeter sensum literalem dari sensum allegoricum, [illegible] qui [illegible] duo filii duo testamenta reparabant. Item idem Apostolus 1a ad Corinthios 9 dicit scriptum est enim in lege Moisi os bovi triturantis. Numquid de bobus cura est Deo? quasi dicat Apostolus non [illegible]

prialis Dei, indeo est circa Lobe literaliter intentos, est circa prædicatore mysthice designatos qui de labore suo vivere poterant.

3°. Item ad Corinthios loquitur: nolo vos ignorare fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt, et postpauca assignat: omnia in figura contingebant illis. Ergo præter sensum literalem assignatum expresse Paulus sensum figurativum, seu mysthicum; plura sunt loca in sacra scriptura, quæ prolixum est recensere, in quibus inveniri possunt plures sensus præter sensum literalem. Quod vero sit etiam de fide omnes conveniunt, tamen quibus pessima omnium de hæ in sacra Scriptura literaliter, hæc ab S. Patribus conficta esse, ut hæretici dicunt. Quantum ad sensum literalem certius est namque in sacra Scriptura, quæ plures historiæ narrantur, et fidei dogmata propriis vocibus stabilita, quod sub aliud patet sensus literalis evidentissime. De sensu allegorico iam constat ex verbis Pauli ad Galatas 4. de duobus filiis Abrahæ, quæ sunt allegoriæ dicta, et nihil aliud communius invenitur in epist. Pauli ut constat ex supra locis citatis. De sensu mystico constat ex Ioanne cap. 3. ubi dixit Christus Dominus, sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in illum non pereat: quibus verbis denotans Christus quemadmodum a serpentibus Hebræi aspectu serpentis ænei sanabantur, sic nos a Diabolo peccati per fidem eius

in Adq incarnavit, a peccati morte sana-
remur. At tamen de sensu anagogico desdeex
cipit 9 ad Hebreos ubi ostendit Paulus taber-
naculi illud veteris legis tranmigratiq exemplar fuisse
tabernaculi veri qd fecit Deus et non homo; in quo
[illegible] proprio sanguine introivit Xpus, aeterna re-
demptione inventa; hic a, appellat sensus anagogicus
[illegible] superiorum ducens intelligendum et ad supe-
riora mentis erigens, qd de animo sensibus instituen-
[illegible] sacra Scriptura [illegible] propositum est [illegible] manifestum
[illegible] qui censuram [illegible] verba [illegible] apud
[illegible] de sensibus sacrae Scripturae [illegible]
[illegible] Clementi [illegible] [illegible], qui [illegible]
[illegible] verba [illegible] apud eumdem Authorem [illegible]
[illegible] Chatholicos DD [illegible] mystice sacrae Scrip-
turae intelligunt potius [illegible] scriptionis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] vocato-
[illegible] [illegible]

Dubium [illegible]

Quot et quales sint sensus Sacrae Scripturae
Communis omnium [illegible] DD. [illegible]
[illegible] sensus sacrae Scripturae [illegible]
[illegible] sensus literalis et mysticus seu
spiritualis. [illegible] mysticus [illegible]
[illegible] allegoricus, moralis, seu tropologicus, et anagogicus [illegible]
omnia [illegible] membra [illegible] ex [illegible]
[illegible] lib 1o [illegible] Genesis [illegible] sic dicens.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] familiares [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sensus [illegible] sensus
literalis qui [illegible] est ille
qui Author [illegible] ex [illegible]
[illegible] sensus [illegible]

[illegible]

spiritus sive [illegible]

exsurgunt sensus literalis [illegible]

[illegible] sensus spiritualis qui ideo [illegible]

spiritus in corpore latet, [illegible]

[illegible]

namque latet [illegible] hic

sensus mysticus dividitur in Allegoricum, moralem seu tropologicum, et anagogicum. Allegoricus est, qui sumitur ex [illegible] veteris testamenti. Idest qui est figura novi testamenti, seu mysteriorum gratiae, [illegible] facti. Moralis est ille qui ex rebus gestis sumitur, Idest qui instruit nostri [illegible] viuunt, et mores quos imitari debemus; amplectendo bonum, et fugiendo malum. Anagogicus est qui sumitur ex statu presenti Ecclesiae, sive novi, sive veteris testamenti. Idest qui ordinatur ad significandum statum gloriae sive Ecclesiae triumphantis. Haec tamen sufficiunt ad [illegible] dictum sensum postea, [illegible] discutiemus de probet, [illegible] omnia [illegible] isto [illegible] disticho.

Litera gesta docet, quid credas Allegoria,
Moralis quid agas, quo tendas Anagogia.

Huius divisionis [illegible] scriptura [illegible]

quia [illegible]

[illegible] ex [illegible]

[illegible] Cum [illegible]

quas sacra script tradit [illegible] recte credendum et ad recte operandum

si ad recte operandum est moralis sensus [illegible] recte cre-

[illegible] distinguere Idest ordinem credibilium.

Patet

ex [illegible] Demum [illegible]

Ecclesiae medius est inter statum [illegible]

triumphantis, et veteris testamenti [illegible]

[illegible] a effectus [illegible] clarius [illegible]
bis. [illegible] Sensus spiritualis qui ad rectam [illegible]
lendum ordinatur
ipsa [illegible] etiam est sensus allegoricus [illegible]
[illegible] in illis eandem figuramus quousque [illegible]
[illegible] significant [illegible] [illegible] ethice
sensus anagogicus [illegible] D. Th. [illegible]
[illegible] sit [illegible] sacrae Scripturae hos omnes
sensus continere, ita [illegible] propter
[illegible] [illegible] [illegible] R. 1.
Dicuntur affirmative [illegible] D. Thomas in quodlib. [illegible]
art. 16. ratio huius est, quia Author sacrae Scripturae
est Spiritus Sanctus totum ordinem universi disponit et
ordinat ad finem supremum, [illegible] solius Dei, qui
[illegible] providentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] inferiorum [illegible] superiorum ordinare,
[illegible] sacra Scriptura [illegible] ordinantur ad
[illegible] res significandas [illegible] significare solius
est [illegible] cuius Author principalis est Deus
[illegible], [illegible] concludit D. Thomas his verbis [illegible]
in [illegible] sua humana industria [illegible]
[illegible] [illegible] sensus literales [illegible] soly
[illegible] Scripturae [illegible] Spiritus Sanctus est Author.
hoc [illegible] [illegible] illud Psal. 44. lingua mea
calamus scribae. Quod si opp. homo potest
rebus ad significandum [illegible] solum vocibus [illegible]
his quibus familiaris erat usus hieroglificorum
et [illegible] signis, quae vocantur ex consuetudine [illegible]
[illegible] sacrae scripturae propter sensum literalem
alios sensus [illegible].
[illegible] D. Thomas
potest homo res posse ordinare aliquid ad significandum
[illegible] [illegible] res [illegible] ad [illegible] ordinando
et Dei providentia [illegible], [illegible] homo
[illegible] ad Deum [illegible]. [illegible] ad Deum [illegible]

tinet dedrata signainstruere ad aliquy finem, adquem ptinet dirigere in tali fine; sicut etiam q.ao ordinarius Rexque curnus multi praevidentes nisi duce, scribit, ut a periculo praecidendis, cum qui signare sciant scripsit fundatis rubricis gestis Lldq ordinarius cubrisignare soli finis proedeinis signare dedrata ad nos. Dicta Circa sensum literalem adverte, tres partes habere, non qd in tres sensus dividitur, sed quasi in diversos modos eiusdem sensus. Historicus, a paes, sive intus sithistoria, etymologia, et analogia; historia est simplex geometria, etymologia, et analogia; historia est simplex de enarratio facti, quae passim in Scrip. sanctis habetur. Etymologia est cum assignatur ratio divinitus dicti. ut cum Deus Matthei 19. assignauit causam, quare Moises Iudaeis permisit repudium uxorum, scilicet propter duritiam cordis eorum. Analogia est cum veritas unius Scripturae ostenditur veritati alterius non repugnare; quod frequenter in novo testamento reperitur praecipue ad Romanos et ad Galat. Circa sensum Allegoricum adverte non solum dirigi ad Christum Deum qd in veteri testamento figuratum, sed etiam ad eius membra, quae sunt fideles, ut docet D. Thomas quodlib. citato. constat quia ex illo Iosue 4 ubi duodecim lapides de Iordane allegorice sumuntur 12 Apost, qui in novo testamento fuerunt primo Ecclesiae fundamenta: Verum omnes lib. sacrae scrip. debeant interpretari Lldq quadruplici sensu assignatis, postea examinabimus. Nunc, a Ioao dicta divisione aliqua argumenta propono, ut eius veritas amplius ex eorum resolutione eluceat.

Proponuntur, et solvuntur argumenta.

Arg. 1o Arg. D arguto multiplicitas sensuum parit confusionem, et tollit arguendi firmitatem; ergo talis divisio non est ponenda; ant. constat ex multiplicibus

nõ praeditarum ... ; sed potius ex defectu huius alicuius fallaciae assignandi. Cum sic, sed sacra Scriptura debet esse efficax ad ostendendam veritatem, et absque omni fallacia; ergo in ea nõ debent plures sensus sub una littera comprehendi.

Respondeo distinguendo maiorem: multiplicata sensuum parit confusionem, si una vox plura significet aequivoce, sic ut eius significet in quo ... voces ... significata diverso modo ad significandum ... translatam; voces sacrae scripturae unum literalem significant ex quo sumitur argumentum; significatum vero alii sensus explicat.

Arguitur 2.o in sacra Scriptura plura figurate de Christo dicuntur, et etiam de aliis hominibus. Patet ex Daniele 8. ubi per hircum caprarum intelligitur Alexander Graecorum; sed tales locutiones figuratae non alterant sensum, cum literalis; ergo etiam eaque figurate dicuntur de Christo Domino sunt sensus literalis.

Respondeo ex D. Thoma ... hircus, et alia huiusmodi, quae aliquando a Christo Domino designantur, non fuerunt res aliquae, sed similitudines imaginariae ordinatae ad illas personas significandas.

In calce huius dubii observandum est cum Illustrissimo Bañes, quadruplex esse dictorum sensuum generatim dici eodem modo sed diverso a nostris DD. sumuntur, nam allegoria idem est, ac sub alio dictum; anagogia idem, quod sursum ductio, eo quod alterius mentis ferat, quae significat

vocessinant. Tropologia vero ily de figurata locutione, quae propter omnes textus sensus praeter literalem hic vocabus signantur, ut constat ex quod D. Origines homilia 10 super numeros, et Augustinus lib. ad Honoratum cap. 3 et 15 de Trinit. cap. 9 et Hieronimus in comment. saepe allegorias tropologias vocat, et sic de ly anagogia, quod observari oportet, ut aequivocatio vitetur. Vide, quo modo anagnatur cum ... ... Ang. D. art. 10

Dubium tertium.

An in omnibus sacrae Scripturae libris tam veteris, quam novi testamenti quatuor sensus

reperiantur.

Dubitandi autem huic praebent difficultatem propositae negativae duae auctoritates. 1a Aug. lib. 16 de Civit. Dei cap. 2 dicentis: non omnia quae gesta narrantur in prophetica historia aliquid signare pensanda sunt, sed propter illa, quae aliquid signant, et ea illa quae nihil signant, intexuntur. Altera auctoritas D. Chrisostomi homilia 65 super Math. dicentis: in parabolis non oportet omnia cura peragi ... sequent, et apponit exemplum in patre familias conducente operarios, in quibus voluit docere ut pro aequalis denarii praemio aequaliter remuneraretur, sed intentio praecipue ostenderetur, quod gratis Deus nos vocat et tamquam omnia Deus de ... ... fiat. Nihilominus dubium sequentibus ... dirimemus. 1a D. omnes libri, seu historiae veteris testamenti possunt exponi duobus quadruplici sensu à nobis satis explanatis, hujus D. est communis ... SS. PP. sacrorum que Interpretum. ... ... D. quodl. 7 art. 15 his verbis: inter omnia, quae ... ...

Scripturae narrantes, 1a ... ad veteris testamenti spectant et hodie ... literales, ad facta veteris testamenti pertinent, possunt quatuor sensus exprimi.

Idem docet 1.2 q. 102 art. 2 ubi postquam assignavit causam literalem praeceptorum ceremonialium veteris legis scriptae, scilicet, propter cultum exhibendum Deo tempore legis scriptae, postea assignat alios sensus, causasque eorum praeceptorum his verbis. Alio modo possunt eorum causae assignari secundum quod ordinantur ad figurandum Christum, et sic habent causas figurales, et mysticas, sive accipiantur ex ipso Christo et Ecclesia, quod pertinet ad allegoriam, sive ad mores populi, quod pertinet ad moralem, sive ad statum futurae gloriae, prout in eam introducimur per Christum, et pertinet ad anagogiam. Si quis obiciat hunc locum D. Thomae solum probare de praeceptis ceremonialibus veteris legis, ex inde tamen colligere universas sacrae Scripturae historias triplicem sensum secundarium. Dicimus quod etsi D. Thomas solum loquatur in casu singulari, eius tamen ratio communis et generalis est pro ... libris veteris testamenti, ... eam conclusionem ... ex verbis Pauli 1 ad Corinthios 10 asserentis, quod omnia in figura contingebant illis. Manifestum est autem quod Paulus cum haec verba protulit loquebatur de historia populi Israelitici in deserto peregrinantis et non tantum de praeceptis ceremonialibus veteris legis, quem locum D. Thomas ... interpretatur, et tamen ... ad probandum casum singularem; ergo idem intendit D. Thomas historias veteris testamenti in quadruplici sensu posse explicari. Secundo probatur 2° ex eodem D. Paulo asserente quaecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt, sed nostra doctrina non solum constat ex his quae ad mores pertinent, id est quod possumus bonum, et fugere malum, sed etiam constat ex his, quae ad fidem ... pertinent, et ad statum praesentis Ecclesiae, quaeque ad statum futurae gloriae, in quibus non solum confirmatur fides, sed etiam erigitur spes, quae ad futura tendit ...

hęc omnia ad qu[illegible] doctrinę ptinent, h[illegible] omnia [illegible] intelli, et debent S. D[octor]ꝭ capita[illegible] [illegible] explatis [illegible], sequenti. 9º, præfata doctrina [illegible] annotare oportet quod S. D[octor]ꝭ capitati [illegible] docta interpretatio fieri debet [illegible] veteris testamenti [illegible] [illegible] pertinent ad hos sensus accipiendos; [illegible] aduertit D. Thom. quod [illegible] etiam priora bene possunt posteriora signari, id non e[illegible]: quare frequenter e sensus Alleg. in veteri testamento, qui in nouo.

Sed rogabis an id, qd de historia in coi asserimus etiam de quocumque in parti loco intellendum sit, ita ut minimus locus veteris testamenti in quadruplici sensu interpretari posit.

Respon.º negative id quod tenet M. Bañes 1 p q 1 art 10 et [illegible] colligitur ex doctrina D. Th. 1 2 q 102 art 2 ad 3 ubi ait, qd sicut in lege humana multa circumstantia haent causam in parti, et si haent illas in coi, ita multa partes ceremoniarum veteris legis si haent [illegible] causam literalem, quare præcipe[illegible] tendunt in parti, et si haent illas in coi; Inde numerus animalium que in lege veteri immolabantur, determinatus si erat, et quantum ad hoc si oportet mistica[illegible] sensum inuestigare. et etiam in nouo testamento plura reperiuntur, que si omnes quatuor sensus capiunt, si enim omnia sigillatim ita intellendum sit, ut ex multis sensum misterium inferatur et hoc e, qd fortasse intendit D. Ac[illegible] in allegata auth circa sensum parabolicum. Et D. Aug[illegible] allegatus dum loquens de pphetica historia affirmat q[illegible] ppter illa, que aliquid signant ea que nil signant connumerantur, hoc, e, libenter admittendum e in veteri testamento, quam in nouo.

[illegible] 9º ea loca, que ptinent ad nouum testamentum, si de Xto Domino loquuntur possunt 9º [illegible] exponi [illegible] sensus seu relatos, hoc e 1º a Abulense seu cap 2 Mathei asserenti in nouo testamento allegoricum sensum [illegible] veteri testamen 9º [illegible] e inter Sacros DD. qui passim [illegible] ca Scrip. sacre exponunt allegorica, [illegible] apud M. Bañes eo quod expresse docet [illegible] D. quodlib. 7 art 15 his verbis. eo

... Dominica ... [illegible] praeterea ex vera ... a[illegible]
[illegible] referendo ad eius corpus mysticum, et ... [illegible]
referendo ad actus [illegible] quae [illegible] ipsi debemus re[illegible]
[illegible]: et anagogice ... [illegible] Christo e nobis ... [illegible]
demonstrantur. Sic [illegible].

[illegible] ... Quaeritur ... ad [illegible]
allegoricum sufficit aliquid exponi [illegible] quod est ... [illegible]
mysterii. Et stabit [illegible] ... de [illegible] ... sed [illegible]
D. Thomas ipsum caput Christi ... [illegible] ... [illegible]
sit figuralis ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
sit [illegible] D. Thomas ... [illegible] debet ... allegoricum a
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible] ... carnalis in vita Christi ...
[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... Christus nobis
... [illegible]. [illegible]

... [illegible] ad [illegible] D. [illegible]
... [illegible] ... allegoricus sensus sumitur ex ...
... [illegible] ... [illegible] ... testamenti ...
... [illegible] ... [illegible] ... novi testamenti ...
figuram ... [illegible] ... figuralis, ... novo lex
... [illegible] ... [illegible] ... vetus lex ... [illegible]
... testamento ... locus ad credendum sensum allegoricum.

[illegible] ... [illegible] D. Thomas ... novi testamenti ex [illegible]
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ad corpus Christi ... [illegible]
... corpus eius mysticum. [illegible]

ad hanc ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... Pauli: omnia in figura con-
tingebant illis: sed corpus Christi ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible] ... corpus mysticum ...
... [illegible] ... ad sensum allegoricum ... [illegible] ...
... [illegible] ... [illegible] ... figuram ... [illegible]
lux legis evangelicae ... [illegible] ... ego sum lux mundi ...
... [illegible] ... [illegible] ... figuraliter, sed corpus
Christi est ... [illegible] ... mystico ... [illegible]
... [illegible] ... allegorica ex ... [illegible] ...
mysticum. ... [illegible] ... [illegible] ... dico ...
... ad ... allegoriam ... allegoriae ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]
Verbo ... [illegible] ... plenitudine Patris:

et figuras seu tropos eius, i.e. quae imponat [illegible] figuras verbales, pariq. modo [illegible] Bellarminus [illegible] de verbo [illegible] Ecclesia ad [illegible] conspectum [illegible] Unde [illegible] intellectum allegoricum. [illegible] ad [illegible] respectu [illegible] figurativum [illegible] sicut [illegible] ordinavit [illegible] Ecclesia [illegible] et [illegible].

Adde quod [illegible] Patres [illegible] dicentes [illegible] Ecclesia [illegible] ad [illegible] Ecclesiae [illegible] ita rigorose, cum [illegible] literalis [illegible] communiter [illegible] modo [illegible] phanis [illegible] figuralis [illegible].

Dubium 14.

An licitum sit Doctori Catholico novum sensum in S. Scripturis invenire?

In simplici sensu [illegible] de sensu literali [illegible] de sensu accomodatitio. Circa [illegible] Doct. [illegible] sensus literalis [illegible] ex [illegible] invenire [illegible] sacras literas [illegible] sensum [illegible] sensus [illegible] [illegible] sensus [illegible] licet [illegible] [illegible] sensum [illegible] vestigiis SS. PP. [illegible] Doct. Christiano novum sensum literalem invenire, qui nec sacrae Scripturae contextui, nec sensui PP. [illegible] ac sensus [illegible] indagare, et [illegible] sensus [illegible] intelligentiis [illegible] PP. [illegible] sensus intelligentiis. [illegible] ter [illegible] licet [illegible] sensum literalem elicere. Respondeo [illegible] ex [illegible]

cap. 27 ubi ait quod omnis sensus quem suscipimus Cha-
tolica ecclesia Spiritus contextui fuit expressus ab Spiritu sancto
et ex ipso viscera infusa fuit, quod sensus ab Spiritu sancto
nullo modo lamentatus est. Sed quemcumque sensum
ex litera, si alius esset Ecclesiae doctores ab Spiritu sancto explici-
tum, ergo nullo modo cendus est tamen. Confirmatur ex Sancto
D. Thoma 1 p. q. 1 art 10 ubi hic ait quod standum est omnino
ut illa scripturae ad eum sensum cogere debet, quod
falsus sensus, qui in se veritas. Convenit et pariter rationi
ex circumstantia literae scripturae aptari penitus excludatur
hoc enim ad dignitatem Scripturae pertinet, ut sub
una litera multos sensus contineat, ut sic diversis
intellectibus conveniat, et unumquodque ut miretur re
in divina Scriptura posse invenire veritatem quam mente concepit.
Deinde sic procedit: Unde non est inconsequens Moi-
si et alios sacrae Scripturae auctores hoc dicentes esse denique
Adversa vera, quae poterant intelligere, ipsi cogitarent
et ea sub una litera serie designarent, ut singuli
quibusdam eorum sensus Authoris. Unde si etiam aliqua
vera ab expositoribus sacrae Scripturae literae aptentur, quae
author non intellexit, non est dubium quin Spiritus sanctus intel-
lexerit, qui est author principalis sacrae Scripturae. Unde
omnis veritas quae salva litera circumstantia quorundam
Scripturae aptari est eius sensus. Confirmatur ex Mag. Cano
lib. 7 de locis cap. 4 ubi satis docte, et nervose o-
stendit adversus novatores, qui Deo eos sanctorum
mentem divinae Scripturae interpretantur in illis locis,
in quibus uno ore omnes PP. convenerint.
Deus quos affert Catholicorum authoritates, Pontificumque
decreta; at ubi locus vel obscurus est, vel non satis
exploratus licitum est novum sensum invenire, et praeter
eos intelligentiam, quam Antiquorum ingenio elabo-
ratae, ut ait praedictus author nos populo Xtiano si
volumus, pergratum utilissime possumus, possumus
etiam vetustati omnibus dare, obscuris lucem, fastidi-
osis gratiam, dubiis fidem, omnibus magnum etiam ro...

At tandem dicti capitis debent prædictis adiungi ver-
ba Vincentij Lirinensis verbis utramque Doc-
trinæ, quodcumque q° ait in Ecclesiæ plantatione Dei agri-
cultura PP. labore satum, hoc idem filiorum industria
collatum, floreat, maturescat, proficiat, perficiatur, et prisca
illa coelestis Philosophiæ dogmata processu temporis excurentur,
limentur, poliantur. Sed nefas est ut commutentur, de-
truncentur, mutilentur, humanorumque ingeniorum
quasi extranea additamenta recipiant. accipiant licet
evidentiam, lucem, distinctionem, sed retineant necesse est pleni-
tudinem, integritatem, proprietatem: huc usque ille ethice de t-
pae D.

De 2a, a, inquam affirmativa licet verum [illegible]
aperire D[illegible] ex authoritate D. [illegible] citatis, quidem
exemplo probat Dominus Mag. Bañes. Ad confirmare
possumus ex illo Ioan. 20. cum Xtus D. Magdale-
næ apparens post eius gloriosam resurrectionem dixit noli me
tangere, qui locus obscurus videtur, et usque ad hunc
non satis explorabilis, illum quem explicat D. Aug. hoc modo.
Noli me tangere, id est, non dum enim ascendo ad Pa-
trem, quasi dicat, non dum in corde tuo, et fide tua æqua-
lis sum Patri. Sed quidam Moderni sic explicant, ac
si Deus dixisset, ne sis occupata in me tangendo
ut me cognoscas, non dum enim discedo, sum adhuc per quadra-
ginta dies apud Discipulos meos. manebimus non,
quibus me congrue agnoscere potes, et [illegible] amplecti, sed
potius pro nunc festina ire ad Apostolos meos, et eis an-
nuncia veritatem; quam interpretationem ait Dominus Bañes, valde
com.. est, et literalis videtur. 3a. D. o. licitum est cuique D.
aut Concionatori quæcumque loca sacræ Scripturæ [illegible]
ea decenter applicando doctrinæ; proceruis intelli-
gentia nota sensum accomodatum non est ab Spiritu Sancto
intentum et si sit proprium, id est tantum applicatio unius rei
ad aliam per quandam allusionem, vel similitudinem quam protractantibus
dicentis. Unde dicturus [illegible] probatur [illegible]

nec arguitur ex illo affessi pot efficaciter ad probandum aliquid de sinit forte dua mas, ibi eadem dao etiam circumstantiis occurrant, in hic eoque sit eadem dao tamen sonido quia identitas sentitur est. Post a huiusmodi allusio non solum ex sacra Scriptura, sed etiam ex prophanis authoritatibus afferri, ut videre est in concionibus DD. Exemplum est in D. Leone qui satis eleganter quamdam antipatriam applicat Sanctis Apostolis, Petro et Paulo historiam de Romulo et Remulo Romae fundatoribus imo Scriptores canonici, quod plures eo aliquando utuntur ut patet ex D. Paulo in suis epistolis. Unde licitum est cuicumque similiter applicare, si enim hic sensus (ut diximus) sit sine sancto et intentione quasi pro explicatione alicuius de ditis certis atque infallibilis. [illegible] probatio his ea est quam insinuantibus ab exemplis sacris DD, imo et D. Pauli etiam a dae, quae quilibet sacrae Scripturae, et sanctorum DD. authoritate et [illegible] licitum est in sua doctrina, et maxime in sua ordine reformandos, persuadendum que bonum, ad quid melius praestatur de methaphoris, similitudines et allusione et colores Rhethoricos, quibus ipsa veritas nuda, atque ornatur, sed in hoc Tristi sensus accommodatius, et ad hoc ordinatur ut [illegible] Hoc a intelligendum est sobrie satis, si enim in doctrina Chatholica tantum debet miceri profanitatis, ut potius videatur ciceroniana oratio quam Chatholica Doctrina. Principium namque enimale orationis sua ex sacra Scriptura hauriri debet quamvis alia dicta sint aliis immedica quante sufficiunt.

Artus
Utrum, a Scriptores Canonici usi fuerint testimonio Sacrae Scripturae in sensu accomodatio?

Aliqui affirmant, ut ex Iansenio licet Vasq. disp. 14. nos a, dicimus duo; 1º non est 1ª dignitas sacrae Scripturae aliquando uti in sensu accomodatio, et hoc patet ex testimonio Pauli in exemplis supra relatis maxime ex prophana historia loquens ad Corinthios ait sicut et quidam Poetarum vestrorum dixerant, ipsius enim et gens

5 # Dubitatur 8.º

Utrum offensa peccati mortalis sit simpliciter infinita?

Duplex est sententia in hoc dubio; 1a. negativa quam tenet Scotus in 4 dist. 13 q. 21; 2a. affirmativa, quam tenet Anselmus et alij quos sequimur. Contra 1am. Ob. 1º. a Deo actus attingens objectum infinitum quantum attingibile est, infinitus evaderet, ex illo; nam si naturalis cognitio nostra Deum attingeret quantum attingibilis est, simpliciter infinita ratio evaderet, et idem de actu charitatis; sed quolibet peccato mortali offenditur Deus quantum offendibilis est, nam aliter posset offendi, quam ab illo auferendo suum ultimum finem quoad affectum, quod in quolibet peccato mortali invenitur; ergo peccatum mortale in ratione offensae est gravitatis simpliciter infinitae. Quod si eius obiter in quolibet peccato mortali Deus offenditur quantum ... totum ... quolibet peccato mortali ... per peccatum ... tum conatur peccare; ergo quodlibet peccatum mortale Deum offendit, quantum offendibilis est; ergo affirmans dicta adversus. Respondent Scotus cum aliis: quia ... deducunt ex parte actus, negant vero ex parte objecti, quod explicant exemplo Angelorum, duo namque Angeli ... inferioris ... et ... quantum ... est ex parte objecti, cum hoc ... ex parte ... alio Angelo inferiori ... peccatum ... Deum offendit quantum offendibilis est, quod si ... alio peccato alterius ... excedatur ... in alio excessu ... sit ... inde non tollit quin utrumque peccatum ... sit Dei ... offensibilis, et ab illo in ratione offensae infinitae simpliciter. Datur ... charitatis ... creaturae ultimo fini ... etiam in Deo quoad affectum, ... tamen ... amari, etiam ... actu ... ... nullus ... diligit Deum quantum diligibilis est, quamvis quodlibet peccatum mortale auferat a Deo quoad

attentis Dei distinctis nullus eorum adaequatiuum in
traeoffensibilis. Explicatur hoc: Deus ex parte obiecti est infinite
diligibilis, quia proponendo creaturis et reliqua omnia dili-
gendo, quia a quolibet actu Charitatis praeponitur. et tamen
nullus actus Charitatis adaequat diligibilitatem Dei infi-
cacionem. Deus ex parte obiecti est aliter inoffensibi-
lis, quia ablata quoad ipsum ratione ultimi finis, et homo
quolibet peccato mortali committit, et inde colligitur
quodlibet peccatum mortale aequare Dei inoffensibilitatem. Dé-
camus solum, nullum peccatum gravissimum non excedit Dei in-
traeoffensibilitatem sed ad summum potest illi aequari, quod pecca-
tum magis gravius non adaequat offensibilitatem Dei; ipsa vero, tum
quia repugnare videtur duo inter se inaequalia cum alio adae-
quari. tum etiam quia peccatum minus gravius non adaequat of-
fensibilitatem [illegible] peccati, et tamen non excedit; sed ad summum
potest aequari cum Dei inoffensibilitate; ergo adaequat peccatum
magis gravius. Utrumque in exemplo, sicut argumento d. solum
[illegible] Angelus superior non excedit intelligibilitatem
Angeli, sed solum illam adaequaret, si staret Angelus inferior et
[illegible] adaequare [illegible] debemus, nisi etiam adaequatur quia
[illegible] [illegible] de peccatis est dicendum. Quo probatur [illegible]
cum sit actio destructiva boni infiniti bonum [illegible]
tae, sicut malea infinita. et peccatum mortale est destructivum Dei
quae bonum infinitum. [illegible] gaudet [illegible] infinita; nisi [illegible] pec-
catum mortale tollit a Deo ratione ultimi finis; quia [illegible]
Dei, [illegible] a [illegible]. non est bonum infinitum et malum infinitum;
sed actio destructiva adaequatur in ratione mali cum non est [illegible]
[illegible]; quod actio destructiva boni infiniti bonum est malum infinitum. De-
hanc ratione [illegible] [illegible] eodem modo Charitatis actus (ut [illegible])
est adoptivus Dei quo peccatum mortale est destructivum illius; et
tamen actus Charitatis infinite bonitatis non est; quia peccatum mor-
tale in hac [illegible] [illegible] malum [illegible]; [illegible] pec-
catum mortale solum affectu est destructivum Dei, quo hoc modo sibi [illegible]
[illegible] aufferat rationem ultimi finis. sed actus Charitatis dat Deo
affectu in illo rationem ultimi finis affectu [illegible]; quo eodem modo

modo ē actus Chatis ędificamus Dei, quo peccatum mortale &c.

Respondent actus Chatis ñ posse recipere ēē Dei p̄ mōy effus, nisi Idimate ex pae p̄ij sub rōne ī, qa hoc eet Deus, ex pae tri sub Idbone ī, qd ēē Dei fuctibile foret. et Idgat ab ēē diuo inspecto p̄ mōy effus ñ posse dignitas infita recipere; peccatu aū Idimate, sed attuba respiciendas Dei p̄ mōy effus qualitate ñ ēē Dei inspecto p̄ mōy effus infitas decipit moraly simpl.

Daly. D a 1º ideo ēē Dei ñ pot effus inspici ab amore nisi sub illa dupli Idtione, qa sola proposic pot subintelligere eos fugitiuis; Id ñ ēē Dei soly pot subintelligere eos potiles nisi diuine ex pae p̄ij s. p̄ eis pae peccatoris ad destruendy ēē diuy; 2º solo modo peccatu ē destruens Idimate diuini ēē, quo actus Chatis ē quasi ędificamus illius.

Cel destrñ Dei tribuit gravitas offensy p̄ mōy Tristefamilis extre, h p̄ mōy p̄s moralis, ñ 1ª, ergo infinite fut ab, nec Deus qd pro, cum nunquam posse fit Deum sequitur infra, nullatenus pot demire intra infra pbar talis. p̄s; sed hi Acthores fatentes ēē diuy ñ posse etiā moraliter intrinsecis informare offensy. quocirca ipsi dicunt peccatu ñ infinitari a Deo ut offensy subto, qa moraliter comparativy illi, q ñ ēē Dei requit ēē sua offensio moraliter informans intra et illg ingere eius infito dōno.

Ratio ē Dei in causatiōes p̄s moralis informantis offensa debetēē possle moraliter; sed sui ēē destruo ñ ea moraliter obtinere valet eos posse iuxta istoy posiū; ergo sui infinitare offensy, et illius sua moralis, pot mōy offensy Dei moraliter sit possle, sequitur Deus ēē moraliter destructibilis; sed hoc ñ minus requirit, quod Deus ēē mutabilis, qa hi Acthore communiter impossibile indicant et adeo indicant Deus ēē ñ posse mōy moralis offensy, qa alia mutare, et moraliter. 3º ñ ēē Dei obtinere requirit eos possiles ad huc moraliter.

Omnio amplius ex minus requirat Deus ēē impossibile ad destroy, quod in poss ad p̄s receptiuy; sed hi Acthores impossibile consent Deus ēē impossibile receptiuy p̄s moralis; 1º impossibile debent consedere Deus ēē impossibile ad destroy moraliy. B. o. pbr D. 1º ab aliis &c.

probet peccato mortale prae[illegible] Ad 2um Creatus est
illi praepositus, in quo gravius offensa videtur, si enge-
antelao [illegible] est infinita, cum intercedat est [illegible]
infinita distantia; ergo peccatum mortale in quo offen-
sa est gravius infinitis vicibus. Ad 3um . D[illegible] praed[illegible] Cha-
[illegible] Deus praeponit Creaturis, quas possumus etiam [illegible]
cum intercedat extrema infinita distantia; et tamen [illegible]
illa non gaudet dignitate infinita; ergo ex hoc praecise quod
peccatum mortale Deus postponat Creaturis, quibus intercedit ma
infinita distantia, non recte colligitur esse in ratione offensae in-
finitum simpliciter. Ad 4um . a[illegible] distancia illa infinita
[illegible] modo actu [illegible] alteriati potuerunt [illegible] [illegible]
non [illegible] illis in aliqua [illegible] infinita; ergo nihil [illegible]
magis praemiari, non [illegible] intensive. Tandem [illegible]
bari 5um sic, poena aeterna [illegible] [illegible] infinita, de [illegible]
[illegible] respondere; sed peccatum mortale condigne poena
aeterna meretur, imo Deus in aeterna punitione [illegible]
[illegible] punit, ut [illegible] communis [illegible] [illegible]; ergo peccatum
in genere moris est infinitum; cum quod id habet in ratione mali,
[illegible] in ratione offensae infinitum, per majorem infinitatem effectus. Resp.
[illegible] in [illegible] [illegible] infinita, sed poena aeterna est poena in-
finita, utpote excedens poenas infinite intensivas durantes finito
[illegible] tempore; ergo sequitur [illegible] [illegible] [illegible], non
[illegible] infinita in genere moris. Quae [illegible] efficax nihil est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] meriti de
condigno vitam aeternam, et tamen illorum merita non infinita in
genere moris; ergo aeternitas praemii, praemiis infinitis [illegible], et per
aeternitatem poenae, poena infinita est [illegible]. Omissis igitur [illegible],
[illegible], nisi ad ea quae dicenda reducantur, [illegible]
1o mo 2o ex [illegible]

[illegible]

Ex quo sic consistit argumentum primum; peccatum est offensa infinita effectus infinitus moraliter in genere et infinita in genere mali; quia effectus infinitus physice in causa finita physice [illegible] negatur; ergo effectus infinitus moraliter [illegible] in causa finita moraliter; quia effectus requirit semper causam proportionalem excedere, et excedere, si infinitus est, et causa finita; sed peccatum quo Deus offenditur, [illegible] effectus infinitus, demeritum eius [illegible] moraliter [illegible] meritum [illegible] ergo [illegible] infinitum simpliciter in genere moris. Confirmatur: vis satisfactoria [illegible] satisfactionem Christi Domini quo [illegible] demeritoria poenarum infinitarum [illegible] categorematice infert [illegible] peccato mortali [illegible] simpliciter in genere offensae; [illegible] in peccato mortali invenitur, quia iuxta D. [illegible] poena infinita, quae est simpliciter infinitum in genere offensae. [illegible] pondetur ad [illegible] moralis poenae infinitae sufficere [illegible] peccatum in ordine superiori [illegible], quia gaudeat [illegible] infinitae, [illegible] infinitas [illegible] possibiles [illegible] infinitas [illegible] syncategorematice. [illegible] respondere posset [illegible] meritis Christi Domini sufficere [illegible] in superiori ordine existant, et gaudeant vi satisfactoria [illegible] categorematice; at hoc [illegible] [illegible] dicti [illegible] valeamus [illegible] sustinere. [illegible] aliud est in [illegible] infinitatem [illegible], et aliud illas [illegible] continente, ut sufficiens [illegible] efficax: [illegible] infinitas in [illegible] exemplo adducto [illegible] contrat, bene tamen [illegible] pro aliquo exemplo [illegible] [illegible] infinitas [illegible] possibiles; sed ad hoc [illegible] peccatum [illegible] infinitum effectum, ut sufficiens [illegible] [illegible] moralis, [illegible] infinitum [illegible] intermedium. [illegible] vis efficax physice esset categorematice infinita sub continentia possibilis effectus [illegible] negatur causa finita physice [illegible] superiori ordine [illegible]; [illegible] efficax moralis effectus infiniti categorematice sub [illegible] possibilis effectus [illegible] negatur causa moraliter finita, [illegible] superiori ordine [illegible], sed peccatum [illegible] offensam [illegible] dicta [illegible] si [illegible] possibilis poena categorematice infinita [illegible] peccatum [illegible] condigne [illegible] manens [illegible] quoad gravitatem ex prima offensa sumpta; [illegible] est [illegible] superioris in ordine; [illegible] infinitum in genere offensae. Denique [illegible] si peccatum [illegible] infinitum in genere offensae, [illegible] gauderet [illegible] [illegible], poenarumque [illegible] condigne [illegible]

q. i. 1ª r. mi. carentia Dei, visionis ē par maior. de
ordinis cuj gravitas culpæ mortalis, cuj utpote. D. Obla
ry. gravitas peccati gaudeat relative infinitæ. extra //
D. ancolita Deo, et illius offensiva, carentia a dicit vi-
sionis etiā separata a Deo: sed hac poena rep[illegible] pec-
catū mortale condignè, sed ultra condignū ut Deus pec-
catores punit, q. poena superioris ordinis, ñ ea ~ qualitas ra-
tionis offensæ, et disproportionalis inferioris ordinis gravitati
exit, sed in ordine infinita simpl. 3° pb. D° fundamento ex
D. Th. assumpto etenim offensæ gravitas crescit iuxta incremen-
tum dignitatis personæ offensæ, ut Arist. et D. Thom. fatentur, et cuj il-
lius dignitas personæ offensæ, omnia namque a-
lia omnia Regi, et exemplis clarescit; iniuria namque illata
irrogata plebeo minor est illa, quæ irrogatur equiti, et hæc illaque
irrogatur in Rege, q. Rex equitis, et æque plebeij in dig-
nitate excedunt; sed persona offensa per peccatum mortale commissa ē infinita
dignitatis infinitæ simpl. ergo offensa Dei Deus
gravitatis simpl. Communis solutio huius rationis ē, offensæ gravitatem cre-
scere arithmethicè, hoc ē ad equalitatem, et incrementum dignitatis personæ
iniuriatæ, sed solum Geometricè, idest secundum proportionem. Unde
ex eo q. Deus offensus per peccatum mortale sit dignitatis infinitæ sim-
pliciter non sequitur peccatum in ratione offensæ ē gravitatis infinitæ simpliciter
pliciter, sed solum excedere offensam irrogatam creatis, sicut ex
actu creatæ perfectioris esse sequitur actum attingendi obiectum
infinitum gaudere affectione infinita, sed solum quod excedat actum
infinitum gaudere affectione infinita, ut patet in visione beatifica. D°
irrogata solutio verè ex Angelis D°
q. eadem ratio ē transfundendi gravitatem in offensæ ordinis superio-
ris, et gravitatis infinitæ simpl. dicit relativè Arithmeticè crescere
dicunt personæ offensæ communicato offensæ gravitatem ordinis
superioris, quocirca Doctores fatentur posse ē pura crea-
tura pro ea dignè satisfieri q. et gravitatem infinitam simpl.
pro maior. ideo offensæ communicari gravitas ordinis superio-
ris, q. persona cui irrogatur ordinis superioris ē. sed ordinis
D. q. persona cui irrogatur ordinis superioris ē, sed ordinis
ē ordinis superioris, sed etiā dignitatis infinitæ q. eadem ratione, qua
transfundit superioritas ordinis transfundere debet infini-
tas: 2°. persona offensa ex se ī communi potest dare infini-
tatem offensæ, quæ superioritas ordinis, et alia ex parte of-
fensæ nulla ē ratio assignabilis, car unum, et non aliud partiatur
q. si solum ē in ordine superiori gravitas offensæ divinæ,

ad etiam est infinitasimus. Respondebis 1º. influxus per-
sonae limitatur a finitudine cognitionis, ne in actus offensivus
infinitas transfundatur, quia licet non influat persona nisi per cognitio-
nem cognitio, qua attingitur, sit finita, limitatur ab illa, ne of-
fensae gravitas diminuatur. Sed contra 1º. cognitio non solum
est finita, sed etiam ordinis inferioris; sed inferioritas cognitionis
non obstat, quominus offensa, quae superioris ordinis est, transcen-
dat in offensae gravitatem superioris ordinis; ergo limitatio cognitionis
obstare non potest quin persona offensa, quae infinita est, gravitatem
infinitam offensae communicet. Probatur, nam est a paritate, siquidem quae
ideo inferioritas cognitionis non obstat transfusioni superioritatis, quia
solum conditio, non vero ratio formalis ex parte personae dantis gravitatem, quia
eadem etiam limitatio cognitionis obstare non poterit transfusioni
infinitatis. Si forte dicatis cognitionem non solum esse conditionem, sed etiam
rationem formalem ex parte personae offensae ad dandam gravitatem, nam offen-
sivus crescit vel minuitur aut decrescit gravitas offensae cum
incremento aut decremento cognitionis, quae impedientis obiecti et
personae offensae, ac proinde limitatio illius impediat personae infinitas seu
infinitas actui offensivo communicet. Sed contra 2º. inferiori est
Deus apprehensio obiecti solum est conditio in ordine voluntatis, sicut est in
physica solum est Deus ad [illegible] in [illegible]. 2º. quia crescente
[illegible] in peccato crescit peccati malitia, et tamen voluntarium est
ratio formalis malitiae; ergo ex eo quod crescente cognitione crescat gravitas offen-
sae male colligitur cognitionem esse rationem formalem. 4º. quod eadem incrementum
cognitionis possit augere malitiam aut offensae, quatenus auget rationem vo-
luntarii, quae sit ratio formalis malitiae aut offensae, non quod ipsa cognitio sit
esse ratio formalis. Deinde quamvis cognitio Dei quam habemus per fidem finita
sit, ut tamen ut [illegible] Maiestatis offensae, quae quidem [illegible]
concurrit ut ratio formalis, dato quod concurrat est ideo non impediat transfu-
sionem infinitae gravitatis; ante est certum; et consequentia [illegible] quod ex inde infinita
impediret, quia impotentia [illegible], et plena cognitio auget malitiam; sed quia
Dei Maiestatis offensae habet fides, quamvis finita sit, est tamen esse [illegible]
tia cum illi patet obtinere infinitatem Dei, ad [illegible] iniuria, est non im-
pediat transfusionem gravitatis infinitae. Siquidem quia cognitio, quam [illegible] superio-
ritas Maiestatis offensae impedieret transfusionem superioris in gravitatem offensae,
si tamen cognitio non tenet superioritatem [illegible] offensae et [illegible] cognitio
inferioris ordinis sit non impedit transfusionem superioritatis. Ergo quamvis cognitio
finita sit obtinet attingere infinitatem personae offensae impediat transfusionem
superioritatis in actus offensivus; cognitio tamen, quae licet finita infinitatem Dei
deum attingit maiestatis offensae impediret, non infinitatem transfundendo.
Respondebis 2º. limitari personae infinitas ne actui offensivo
infinitas communicet ex limitatione conatus peccati [illegible] obiecti personae ex
dare actui infinitas, si finito modo attingatur illam [illegible] attingatur, quae
qua Deus offenditur peccator, limitatus est, limitetur persona infinita, ne in illum
[illegible] fundat infinitam gravitatem. Sed contra 1º. limitatio actus in modo attingendi
ab operante non tollit quin persona infinita operans det actui infinitas [illegible]

Qo phi maior. Item ꝗ̃ fulcenti opinionem, Authores Stꝗ peccatũ in ratione offensionis e infinitũ simpliciter, ideo Christi in ratione satisfactionis, quoniam omnes illi praeter Deum, qui posse fatentur a pura creatura Deo digne satisfieri; ꝗ taliter comparati ad Deum, eo quod alij ipsum in ratione offensionis, ac actus charitatis in ratione satisfactionis; sed inveniunt in comparatione ab obiecti: unde malitia respectu obiecti si excedit bonitatem, respectu obiecti bonum dicitur; quoniam Deus comparatur ad Deum, i. Deus, quod Deus est in quo discriminantur, at quod peccatum in ratione offensionis Deum respicit obiectum morale. Denique ꝗ̃ maior. Item Deus subiiciatur hominis offensionis effective absolute quia huius subiectionis est incapax, subiicitur tamen illi effective, et ordinate effective, id est, quia Deus aptus est ad talem subiectionem offensionis subiiceret: sed in hoc consistit obiectum morale offensionis etiam quoad tendentiam, gravitatem offensionis in prudentem estimatione ita se habet. Deus eo quod in ratione possibilitatis subiicitur; ac si in effectu subiicitur: ergo Deus est obiectum morale offensionis, idest, per ordinem ad existimationem prudentis. — Facit etiam in hoc huius ratio, Demum prima ratio recedendi, quo dicitur habitu et ordine ad honorandum et offensam in offensionem; sed in morali existimatione verificari debet.

Arg. 1°. ex D. Tho. in 4 dist. 15 q. 1 art. 2 ad 4 ubi ait dicendum quod in culpa offensa habet quamdam infinitatem ex infinitate divinae Maiestatis, itaque satisfactio habet quamdam infinitatem ex infinitate divinae misericordiae prout est gratia informata: sed infinita satisfactionis ex infinitate misericordiae Dei non est talis simpliciter, sed solum secundum quid; ergo infinitas offensionis proveniens ex infinitate Maiestatis offensae non est simpliciter talis; sed solum secundum quid. Resp. similiter tenetur quod infinitas, non a, quoniam infinitas, ergo offensa vera infinita est; satisfactio, ergo infinitas consistit in ratione tamen ac si esset infinita. Probatur ex D. Tho. ad Annibaldum dist. 15 q. unica art. 1° his verbis: ideo aliqui dicunt quod satisfactio aequalis offensis prout est gratia informata est aequalis, sed solum secundum acceptationem divinam quia Deus ratione gratiae eam acceptat ac si esset offensionis aequivalens quod dicitur alius expectat D. Thomas: ideo quod illa opera infinita esse, eo per acceptationem, quod infinita acceptantur, alia quia in se talia est. Arg. 2°. malitia peccati infinita, quia gravitas offensionis infinita esse dicitur: probatur consequentia: gravitas offensionis sequitur maiorem moralem, unde quo maior est malitia, eo maior est offensa; sed gravitas

funda requirendi infinita, si gravitas fundetur in objecto
quod sit malitia &c. Alij respondent gravitatem offensae
ex intrinseco in peccato malitiae ex parte conversionis, id est ex
parte aversionis, itaque malitia sub hac ratione finita sit, sub illa
infinita. Sed non placet hic solutio; peccatum quamque sub hac
aversionis ratione infinitum sit, et solum aliquid, eo quod tendit
a termino infinito, scilicet Deo, sub hac ultimo fine, sicut actus Charitatis
directus tendit ad Deum est aliquid infinitum, gra-
vitas, ac offensa est infinita semper, quia illius infinitas requirit
fundari in peccato sub hac aversione. Alij respondent, quod
licet malitia sumpta ex objecto finita sit, illa tamen quae sumitur
ex circumstantia personae offensae infinita est, et ad hanc requiri-
tur infinita offensae gravitas. Sed nec hoc sufficit quia
nec tamquam malitia in peccato reperta, etiam si sumatur
ex circumstantia personae sumitur ab illa, ut ab objecto extra excitante
et specificante malitiam; sed malitia sumpta ex objecto, quam-
vis infinito, infinitam non est ex hac ratione, et aliquid ut quod-
tamen malitia odij Dei, etiam malitia affectus, quo quis infini-
tos homines vellet occidere, quae finita sit semper, etiam objectum
semper infinitum; quia malitia sumpta ex circumstantia personae infinita
est si poneret, quamvis persona ex qua sumatur infinita sit simpliciter.
Nec sufficit
respondere cum Cornejo ubi supra, id solum induere duos objectos
quod directe attingitur a peccato, persona, a offensa non est natura,
quod directe attingitur, sed sufficit attingi indirecte, et ideo
ut hanc fundat malitiam in actu, requiritur tamen etiam personae
offensae in suos objecto, attingit quod sufficit. Nam quod objectum et infinitum
sit, ut hanc fundat in actu suam infinitatem, inde colligitur, quod non est
ipso dat, sed specificans concurrit, et ideo illius concursus tem-
perari, et contrahi ex finito modo, quo actus attingitur; sed
hic dico passiva efficacia militat sive indirecte sive directe
attingatur. Et circumstantia personae si peccat directum quia attin-
gentiam, bene tamen probat personae infinitam dare infinitatem simpliciter
et objectum infinitum dare infinitatem aliquid quid. Unde rursus in-
stando argumentum in meritis Christi Domini, quorum bonitas finita est, et
tamen valor meritorius est semper infinitus, sicut quia hic cum non valet
bonitas actus Charitatis in Christo Domino est finita; quia valor me-
ritorius est finitus; sic in praesenti licet non consequenter
malitia odij Dei est finita, quia gravitas offensae in odio
est finita. Respondetur malitia namque odij Dei quae non est su-
perior ordinis ad bonitatem dilectionis Dei, et tamen
gravitas offensae odij Dei est infinita ordinis ad actum
Charitatis sub hac ratione satisfactionis; quia sicut hic non valet

malia odij Dei n' e superioris ordinis, ad bonit. gra-
tis Charitatis; q' gravitas offensæ odij Dei n' e su-
perioris ordinis ad illa; sic nec ignorantia tenet in qua ex
[illegible] malis peccati in effectu limitato gravitatis
offensæ. 2. Denique ad utrumque respondeo adillius [illegible]
[illegible] gravitatem ex [illegible] [illegible]
[illegible] subsequenti ad causam [illegible] effectu [illegible]
debere q' [illegible] subtrahere [illegible] et [illegible]
[illegible] itaque [illegible] Charitatis [illegible]
Di, et [illegible] ex obto [illegible]
[illegible] Xti Di [illegible], quod [illegible] e [illegible]
[illegible] ipsa bonitas ex obto [illegible] ad illa subsequenti
effectu; [illegible] infinitum [illegible] bonitas [illegible]
[illegible] et tamen effectu sequi [illegible]
[illegible] gravitas [illegible] ex obto [illegible]
[illegible] malitia [illegible] ex obto [illegible]
[illegible] effectu gravitas tamen [illegible] ex [illegible]
[illegible] singulis [illegible] malitia [illegible]
[illegible] sit, q' [illegible] subsequenti [illegible]
[illegible] subtrahere, [illegible] malis [illegible]
[illegible] quomodo, [illegible]
[illegible]
[illegible] seq [illegible] Xti Dei [illegible]
[illegible] 1.º [illegible]
[illegible] meritorius, l. demeritorius apud Deum [illegible]
[illegible] bonum, l. malum; [illegible] meritum [illegible] sequi [illegible]
[illegible] malitia [illegible] limitata malitia [illegible]
[illegible] e [illegible] quo ulterius sequitur [illegible]
[illegible] gravitatem infinitam offensæ. [illegible]
[illegible] solum [illegible] e [illegible] separabiles, [illegible]
[illegible] ubi [illegible] quo [illegible] ab obto [illegible]
[illegible] e inseparabile ab illo; [illegible]
[illegible] e inseparabilis [illegible]
[illegible] subtrahere, [illegible] denominatur [illegible]
[illegible] peccati [illegible] quid creati, [illegible]
[illegible] debet [illegible] denominationis, [illegible] effectionis [illegible]
[illegible], quod peccati malitia, q' ad [illegible] sequitur [illegible]

exp[illegible] [illegible] gratiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quatenus [illegible] [illegible] bonitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictas [illegible] [illegible] [illegible] etiam [illegible]

que in [illegible] [illegible] [illegible] paulo ante dicebamus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gravitatem [illegible] offensæ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] esse [illegible] infinitæ [illegible] falsum; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] condignè [illegible] [illegible] peccatum veniale [illegible] offensæ [illegible] [illegible] mortale [illegible] offensæ Dei [illegible] [illegible] [illegible] mortale esse [illegible] infinitæ [illegible] [illegible] peccatum veniale esse [illegible] infinitæ. [illegible] qui hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] pro peccato veniale [illegible] satisfacere. [illegible] [illegible] [illegible] Obstat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicens, quare [illegible] [illegible] infinitæ [illegible] [illegible] [illegible] ob [illegible] [illegible] huiusmodi [illegible] incidere. [illegible] [illegible] [illegible] q. 7 de malo art. 1 ad 1 et art. 5 ad 1, et [illegible] [illegible] art. 5 et aliis in locis peccatum veniale [illegible] [illegible] quid peccatum; [illegible] [illegible] sub aliqua [illegible] infinitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatum mortale [illegible] [illegible] malum et tamen [illegible] infinitæ [illegible] [illegible] ex [illegible] peccati [illegible] [illegible] gravitatis offensæ et [illegible] [illegible] peccatum veniale [illegible] quid peccatum [illegible] [illegible] infinitum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] peccatum veniale [illegible] [illegible] [illegible] malum [illegible] offensæ [illegible] quid tale, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid tale [illegible] malum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a Deo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quo gravitas [illegible] [illegible]; [illegible] peccatum veniale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid, et [illegible] [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinitum [illegible]. [illegible] amplius, [illegible]

Namque in ratione offensae extrinsecus, simpliciter, infi-
nitae, etiam dementia est, et Deum Christum mereretur
poenam aeternam et infinitam, quod aecillus dixit. Respo.
2°. his et aliis solvendis omissis quae majores, ad probl.
dico, quod licet peccatum veniale Dei, ut subjectum, respiciat
si accipitur ab illo gravitatem infinitam quia non est levis offen-
sa, et incapax recipiendi infinitatem illam a veneratione ab
ipso, sed a subito incapaci esse non repugnat, et quidem
ex Doctrina Authoris nostri solvere tenendo, cum doceat
peccatum mortale in ratione offensae esse superioris ordinis ad
satisfactionem omnium purarum creaturarum, cum tamen de pec-
cato veniali hoc negent, inquirimus quia ab eis cum pec-
catum mortale superioris ordinis est incompensabile a
pura creatura, veniale autem, et hac, quae tradidi-
mus, notis ad solutionem necessariis. Opponeres 1°. quia sicut solus
influxus obiecti, ita etiam influxus moralis subiecti limitatur
ex limitatione propria nec in actum transfundit suam infinitatem. 2°.
quamvis Deus sit subiectum morale offensae mortalis non fa-
cit illam gravitatis suae infinitatem. Iam contra 1°. colligitur, sa-
ne probatur: Deus per modum subiecti per peccatum offensum [illegible] ex
se transfundit infinitatem in actum offensivum, et tamen venialis
peccati impedit suo influxu, ne culpae veniali infinitatem pa-
[illegible] communicet, quia influxus subiecti per peccatum limitatur ex
limitatione propria, nec actui suam infinitatem communicet. 2°. probatur contra;
quia merita Christi Domini valorem a persona Verbi infinita,
ut a subiecto, sed non quodlibet opus Christi Domini recipit a persona
Verbi infinitatem. Respondeo, quod Deus non dat omni offensae gravi-
tatem infinitam, non est, quod persona offensa per peccatum non dat gravi-
tatem offensae per modum subiecti, sed tantum per modum obiecti, et Deum
nec peccato mortali debiti infinitatem. Respondeo ad 2um quod aliud
enim est influxum subiecti dependere a proprio [illegible] et apponente
subiecti actum capax recipiendi influxum subiectum. Aliud vero
limitari ab illo. Inde [illegible] sic; Tertio itaque oppositum
Christi Domini non enim influxu personae limitati a proprio effectu, alias
videret meritis suam infinitatem; et tamen ut persona Christi Domini
valeret opera magis quae a proprio elicianti [illegible] valo-
ris, unde si humanitas Christi Domini operetur actus varios, sed

plene libera, tales actus si cent infiniti valoris meritorij, et satisfactorij, pariter infinitè essent. Et ex his ad 2m obiectionem. Dicamque quodlibet opus Xti Dni acciperat propria Christi infinitatis valoris, nec quia includebat omnia requisita ex parte subiecti ad illius infinitatem requirenda; quod si opus aliquod Xti Dni efficeret, cui requisita deessent, ut si actus semiplenus esset, tale opus non requireret infinitatem valoris meritorij. Unde exemplum meritorij Xti Dni potius est pro nobis, quia Xti Dni nos gra.

4o obiectum infinitatis attactus pactus Christi finitus, ideo et infinita dignitas moralis. Ad 4m pro offensa quamvis infinita sit, non tamen actu infinito, ob infinitatem gravitatis moralis; patet cor, quia eo ens est alteria, quia infinitas est limitatus ex parte et tamen finito, atque illa est ideo, cum infinitas obiecti limitata ex parte actus, et eius; etiam infinitas partis offensi est limitata ex limitatione tenaci et eius offendentis. Contra et si actus crearet imperfectione ad incrementum obiecti non requiri quod si obiectum esset finitus actus creationis fecione requiri infinitatem, et tunc gratia cuitar offensio augeatur ad aumentum partis, et inde colligitur quod si pro offensa infinitas sit diminuta, offensa gravitas ad infinitatem ascendat. Respondeo: cum tamen in 3a parte d. Dama an 1o c. et disputa a. inq. dignitas actus Christi ex parte obiecti infinitatis, ideo infinita est intensione in eo ex obiecto infinito, infinitam dignitatem gravitatis offensa. Imperfectio est in genere malitia moralis, et ideo tamen ex parte illi obiecti limitatio voluntatis creatae, quae potius continuat, ut actus in se non infinita, infinitatem gravitatis. Voluntas et si finita est tamen 4a ratione defientia et defectio in hoc genere infinita. Hinc solvitur difficultas. Sequitur namque ex illa malitiae moralis ab incremento infinitatis obiecti infinitatis in tali offensa, requisita in malitia ipsa est eius obiecti ex quo offensa alia est dei quod hoc responsio quomodo Dei magni alia obiectio Dei quod hoc responsio quomodo dignitas, et potius occurrendi infinitas hoc est infinitum gravitas ipsa, consultar ex iis cogitatur. 1o foret sequela, hic ob trahere possent ad meritum infinitatis forte et aliter iuxta hanc limitationem voluntatis creatae, impedimentum est spiritualis, et defectus infinitatis ex obiecto, eius infinitatem intrinsecè malitiae ex proxima offensa, in quo cum nobilitas tamen finitum infinitatis existimatur, ex proximo offensa, gratia actus malitiae attingentes obiecti infinitatis, infinitatem capacitatis ex parte malitiae ipsius. Respondeo ad 2m, dominio solvi defectum eius. Cogitat ad quod directionem actus ex dictis inter probandi.

... Deus in actu Charitatis comparatus voluntati peccatoris
vel offensa comparata ad offensum est subiectum morale; ita hoc
quod differt subiectum ab obiecto, quod hoc quod est ..., denunciatur,
quod in hoc obiecto; id est ... Dominium ... actuali actus, et
influxu proprio; et ideo Deus actu Charitatis quaelibet infi-
nitam dignitatem ... confert, bene, quia Maiestas Dei offensa ...
offensa gravitas ... infinita, quod ... ratione ... aut
subiectum ... limitatur ex influxu proprio, et subiectum limitatum ... illius
dubium ... actusque ... Academici modo
... dicta disparitas, ex qua ... ad ... De
hanc ... acriter insurgerit ... ostendere volentes
Maiestas offensa ... subiectum ... tamen ad offensum
comparari. 1°. quia si Deus esset subiectum morale offensae, sequeretur
... in tempore mutari intrinsece moraliter: consequens est absurdum, probatur
sequela, ideo ... intrinsece, quod transit de ...
intrinseco ad ... intrinsecum: at Deus ... tempore ...
esse intrinseco morali ad esse intrinsecum morale offensae ... ergo
... moraliter intrinsece mutaretur. 2°. subiectum est ... intrinsecus ad
... quae intrinsece recipit; at Deo repugnat esse ...
intrinsece ad aliquam ... etiam moralem; ergo repugnat illi esse
subiectum receptivum offensae. 3°. quia sequeretur omnium pec-
catorum offensas eodem tempore existere ... offen-
sae; consequens est absurdum; ergo et sequela. ... divi-
no physice ... a subiecto ... recipitur, sic
accidens morale ... a subiecto morali; ... intrinsecum
... Deus ... est ... eodem tempore existere omnes ... offensas. 4°. quia sequeretur offensam adorari debere ado-
ratione latriae. Consequens est absurdum; ergo et sequela; quia Deus
et quidquid ... moraliter adoratur adoratione latriae,
... Christi ... qui ... adorant, quia ...
... moraliter; 5°. Denique impugnatur: quia pec-
catum Deum offendit ... aversionis ... at huius aversionis
... non est subiectum illius; ergo Deus ... non est subiectum mo-
rale offensae. ... difficultas ... offensa dicitur ... aversionis
aversionis, sequitur tamen ad illa; ... sequitur ad
... aversionis ... mutari in aliquo ...

Querrio, q° offensa subtrahi de e[illegible] Deus [illegible] subtractio morale aversionis, et etiam subtractio finale morale offensae poterit. Atque [illegible] convergent. Ad 13 dico sequelam mutatione morales [illegible] Dub[ium] 1. [illegible] q° sequelam mutare moralem [illegible] ad prudentem existimationem [illegible] sequelam. Similiter dico [illegible] q° hoc modo mutari moraliter nihil aliud a quo haberi [illegible] ad existimationem prudentem, ac si veneris physice mutaretur. [illegible] huius existimationis mutare affectivam offensionem, vel ablutionem [illegible] dignitatem, ergo q° quis Deum O. M. graviter offendit, Deus [illegible] affectu, et offensa dignitate. Vide ad [illegible] prudenti iudicio ad existimandum sic se haberet, ac si ablutio [illegible], et Deus sic se haberet ad gravificandam offensam ac si ablutio mutaretur illius. [illegible] statum [illegible] esse tamen in genere morali ad offensionem [illegible] aliud est, quod sic haberet in ordine ad existimationem prudentem, ac si re ipsa [illegible] pateretur. Ad 2ᵐ q° sequelam in [illegible] namque moralis offensio [illegible] sumitur [illegible] pura morali, [illegible] physice [illegible], [illegible] hoc multiplexe, ideo offensa multiplicatur [illegible] multiplicatis [illegible] offensionis; et [illegible] [illegible] [illegible] meritoriis [illegible] quantum [illegible]. [illegible] morale sequiturque morali, quin ex hoc [illegible] inferatur. Verbum mutari [illegible] [illegible] etiam dicitur numeratum [illegible] meritorii valoris. Ad 4ᵐ sequelam ad omnia [illegible] dicitur [illegible] illis, quos [illegible] adversus; offensaque [illegible]. Ad [illegible] dicitur [illegible] aversionis, et offensae in peccato non est [illegible] [illegible] ex [illegible] art. [illegible] illis verbis, [illegible] quaestione, [illegible] [illegible] aversio, [illegible] fieri [illegible] aversio, offensa, et reatus. [illegible] manifesta est [illegible] ad peccatum [illegible] offensae, et aversioni [illegible] aversioni Deus [illegible] offensae non respicit Deum [illegible]. Ad [illegible] in hoc [illegible] offensae habet morale [illegible] dicitur [illegible] aversionis, [illegible] dicitur, quin inter [illegible] aversionem et offensam respectu, etsi [illegible] ad [illegible] sequatur [illegible] respicit [illegible] et aversionis [illegible] subtrahi [illegible] in ordine ad eundem [illegible] modo [illegible] explanati.

2.° omnis effus infinitus petitu[r] infinita et hoc clarius in-
finitas; sed nulla [illegible] e[st] ambitus [illegible] offensa [illegible]
infinita, q[uia] [illegible] hoc q[uia] infinita petita [illegible]
infinita physice, si e[st] physice infinita, [illegible] [illegible] [illegible]
infinita; [illegible] infinita offensa [illegible] debilis [illegible] infin-
ita; 1.° gravitas offensa infinita [illegible]. [illegible] petit
ut explicemus, quae sit [illegible] offensa infinita gravi-
tas. Circa quod inter se [illegible] Auctores [illegible]
aliqui consent[iunt] [illegible] infinitas offensa [illegible] quod creatura sit [illegible]
moralis efficiens [illegible] offensa, quae [illegible] infinitas
non infinitas ingerit omnis, et [illegible] offensa gravitas infinita
[illegible] Cornejo, [illegible] Franco, [illegible]
[illegible] moralibus capessentis infinita [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] talis causa [illegible]
omnis effus infinitus petitu[r] infinita [illegible] effus [illegible]
modo [illegible] perfectior
e[st] voluntas creata, quae hoc physice [illegible] modus [illegible]
[illegible] quod nulla [illegible] offensa infinita, [illegible] modus [illegible]
[illegible] Per quod [illegible] Franco [illegible]
[illegible] impediat physice infinitas actus, [illegible]
[illegible] quae solus ex dictis [illegible] infinitas effus
sive moralis, sive physica sit petita infinita [illegible] infini-
tas gaudendi; [illegible] voluntatis solius physice, [illegible]
[illegible] 2.° [illegible] infinita; licet [illegible]
pure moralis. [illegible] voluntas infinita [illegible]
[illegible] talis, [illegible] infinita
imo sola [illegible] creata potius [illegible] dicunt
imperfectior. [illegible] arguebamus [illegible] solum
[illegible] infinitas [illegible] Dei [illegible]
[illegible] malitia [illegible] tempus [illegible]
[illegible] sequela [illegible] infinita petens [illegible] infinita [illegible]
[illegible] limitari [illegible] tollendus [illegible]
[illegible] malitia [illegible] pec-
cati; [illegible] voluntas, [illegible] physice e[st] infinita [illegible]
[illegible] impediat [illegible] infinitas [illegible]

ex imperfectione cuiuslibet vitii ingeramenti. Si dicatur 2º

dicti moralis inferri posse 1º id 2º actus aeneatus cuius ratione

trahitur prius e primam offensam; ante eam actus per huiusmodi solus peccare, trahe

Deus, et Voluntas creata solus ex tamen subtractus. Gravamentus offensa

tensa cum infinita sit, [illegible] prius resultans originis ipsius causa. Dico

ergo omne quod 1º est, per expiationis causatis aliud 1º et in quo

tanquam primarius causatur; admittit tamen 1us productus potest [illegible]

si in supponente aequus iste modus secundario sequatur, cuius

causa est Voluntas creata quo modus interquirit ab

alio, quam a Voluntate creata efficiente causa. 2º quod primam

offensam sequitur prius quod huiusmodi resultat[illegible]

Id solum prius quoque 2º debet assignari prius quod est prius quo

Distinctio, quod est in [illegible] entis actus offensivi, ac proinde

prius offensus talis modus [illegible] subsequatur, et hoc ex ipsius

inveniri ante istum modum fundamentum gravitatis infinitae offensae

[illegible] talis major Dei offensa gravitatis infinita. Perinde

est prius quo resultat infinitas prius quam debet illud dicitur

tota initiare, id prius quo resultat physica perfectio in ipso

actu ipso, quam offensa moraliter actus offensivi ex ipso

infinite gravificat. Secundum modus dicendi est per huius

infinitatis distinctionis Creati a Creatore, quae sit in [illegible]

[illegible], in esse entis et infinitatis. Sed hic modus displicet

1º quia si fingeremus aliud Deum a vero, quem colimus, illius quoque

offendentis talis offensa Dei infinita, et tamen distantia

offendentis ab offenso, id est creaturae quaeliter, 1º est

Creatus et Creatore [illegible] infinitas offensae, tota;

[illegible] esse non est, realiter [illegible] absque praeexistente

Maiestas Regia offensa distat offensi gravitas ad [illegible]

in spectantis, sive est permanenter sive in Rege quatenus

dicitur offendatur, 2º ratio dandi Regis gravitas et distantia

offenduntur ab offenso, id dicitur prius offensi. Et quia

dandi gravitas infinita offensae [illegible] in Deo ex entitate

creati a Creatore, id Maiestas ipsa divina [illegible]

vitata. Dominus [illegible] his et aliis quaerens [illegible]

haetus ex dictis resp. ad arg. fundamentum tenemus dicti

tamquam habemus infinita Maiestas divina [illegible] offensa

[illegible] sicut [illegible] Dei quod [illegible] actum, quae est humana,

dicitur de in linea morali per contraria tales actus et

infinite meritorios illos Dicam, et humanos Domini

... Verbo sufficienter etiam infinitum [illegible] gravitatis [illegible]
tatis infinitae extrinsecalis, et pariter quod Deus
est subiectum [illegible] offensae. Hoc etiam [illegible] formaliter gravificantis
offensae. Ad confirmationem respondeo: aliud esse [illegible] de offensa
gravi in concreto, aliud de gravitate offensae in abstracto
[illegible] gravitas. [illegible] loquatur [illegible]. Solum
[illegible] correspondentiam, quod licet [illegible] infinitum [illegible]
[illegible] substantiae [illegible] offensae [illegible]
ad [illegible] Decreti non est magis [illegible] in hoc genere
[illegible] alterius [illegible]
[illegible] qui [illegible] gravitatis [illegible] illam [illegible]
[illegible] cat, [illegible] decreti [illegible] loquatur [illegible]
gravitas non est [illegible], sed aliquid [illegible], Maiestas of-
fensi. Sed dices: hanc solum [illegible] offensa divina
quatenus infinitam malitiae, et odio digna, sed Maiestas divina
[illegible] summo amore, [illegible]
[illegible] offensa infinita in [illegible] gravitatis [illegible]
[illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] in [illegible] quo quis existimat [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] odio, et [illegible]
[illegible] moralis [illegible] gravitas offensae. [illegible] Deus quod est
offensae et gravitatis illius, sed [illegible] subiectum esse [illegible]
[illegible] offensae [illegible] gravitatis infinitae. Denique [illegible]
peccatum [illegible] offensae infinitae gravitatis [illegible]
gravificans [illegible] offensae, sed Maiestas divina
infra non est offensa, sed extra [illegible] comparatione [illegible]
[illegible] offensae gravitatis infinitae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ex quo [illegible]
[illegible] dico Deum esse subiectum offensae, non tamen gravitatis illius
[illegible] in abstracto, nec offensae gravitatis in concreto [illegible]
[illegible] partis [illegible]
[illegible] partis [illegible]. Unde [illegible] dicendum est gravitatis of-
fensae in abstracto [illegible] subiectum [illegible]
[illegible], ipsa [illegible], quae infinite gravificat.

Ad vltimum q[uo]d sit Deus offensus non infinitum, et ita gratia infinita offensus infinitus physice, et tamen infinitam exigere moralem, sicut gratia maxima diuina est p[ro]pria infinitae satisfactionis non physice, sed moraliter, et ita Deus est subiectum moraliter offensum infinitum moraliter, etiam si physice satisfaceret [illegible]. Vel si hoc non placet dicatur offensum esse grauitatis infinitae simpliciter, q[uod] [illegible] concedimus, non tamen intra, sed extra, nec ex hoc colligitur esse [illegible] infinitum actus Charitatis, et [illegible] ad [illegible] infinitum, est enim dispositio manifesta [illegible] obiectum actus Charitatis [illegible] illud vt [illegible] extrinsece denominans, sed [illegible] vt obiectum [illegible], [illegible] offensa non vt [illegible] sed vt denominans [illegible] p[ro]pria offensio [illegible] esse ad offensum comparatum [illegible] solum dicitur infinitae grauitatis, sed infinita simpliciter [illegible] denominatiua [illegible]. Ad 6.um non stat aliquid esse infinitum moraliter, quin sit [illegible] infinitum physice, sed offensa physice infinita non est, ergo nec moraliter; maior prob[atur] 1.º [illegible] aliquod esse infinitum solum moraliter est esse finitum re ipsa, existimari tamen [illegible] infinitum: eo quod parum distet a magnitudine infinita [illegible], sicut reipsa finitum, potest parum ab infinito distare [illegible] existimari [illegible] existimationem [illegible] infinitas [illegible], idem q[uo]d [illegible] finitum distet infinite ab infinito, ergo non stat aliquid esse infinitum moraliter, quin sit physice infinitum. Q[uo]d [illegible] non est infinitum [illegible] infinitum existimari iudicio [illegible] idem [illegible] debet [illegible] reputatione [illegible] infinitum [illegible] re vera est infinitum physice, infinitum est [illegible] solum [illegible] infinitum moraliter, q[uo]d physice infinitum est. 2.º non sequitur aliquid esse infinitum moraliter, nisi [illegible] aliquod [illegible] physice infinitum [illegible] [illegible] ideo [illegible] infinitae physice [illegible] infinita physice [illegible] [illegible] quod [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] moraliter [illegible] [illegible] aliquid reipsa infinitum, et [illegible] sed in aliqua re infinita sufficienter [illegible] iudicandum [illegible] comparari [illegible] valorem seu [illegible] iudicio [illegible] [illegible] est. Ad [illegible] [illegible] q[uo]d [illegible] ad infinitum [illegible] physice infinitum est, [illegible] infinitum [illegible] ad [illegible] physice [illegible] q[uo]d est infinitum [illegible] ad [illegible] existimationem, et [illegible] effectus moralis physice infinitum non est, etsi re vera [illegible] infinitum moraliter

Ad 3m distinguo maiorem nisi aliquod sit physice infi-
tum, et physice verum, in moraliter [illegible] [illegible]
etiam sub eadem distinctione et consequentiam, quia malitia est physice
infinita, et sufficit virtus quod sit physice infinita, sed insuper [illegible]
quando quod talis sit physice infinita, et quod Deus [illegible] et
sua gravitas offensae ex infinitate physice ad eius mora-
ter, sit consequens, quod illud redditur infinitum moraliter, et tamen
illud virtute physice infinitum. Denique arguitur: si peccatum est
infinitum in ratione offensae, unum peccatum maius alio non est,
ratio eius sit; sint infinita [illegible] assensus in [illegible])
in peccatis inaequalitas est; peccatum in ratione offensae
non est infinitum simpliciter; probatur sequela, unum infinitum non est maius
alio in illo genere, in quo est infinitum; sed si peccatum in genere
non est infinitum simpliciter, in hoc genere unum maius alio non est.
Respondent 1o, consequentiam adducunt probationem distinguunt de infinito
per se et in genere entis, et de infinito [illegible] [illegible] quod
licet loquendo de infinito simpliciter in ratione infiniti unum infinitum
maius alio, quia in commoda neque [illegible] in quarto intensive
maius alio, quia in [illegible] excedit aliud loquendo tamen [illegible]
[illegible] distinctum unum non excedit aliud loquendo tamen [illegible]
ter de infinito, et si infinitum per se potest a nullo excedi;
infinitum tamen detractionis ex se [illegible], et quod peccatum non est in-
finitum per se, sed in genere detracto consequens sit, quod positum unum pec-
catum est maius alio, et si quodlibet sit infinitum, [illegible] modo
dicendi favere videtur Angelicus Doctor infra q. [illegible] art. 2.
ad 2. Respondent alii 2o, in ratione malitiae et in ratione
offensae, 1o modo infinita non est, et sic unum excedat aliud
2o, ut infinita, et unum alio maius non est. Ita Conrado
ubi supra, cui [illegible] videtur favere D. Thomas [illegible]
art. 8, ubi [illegible] probat poenas peccati tantum non esse infinitas
quales peccatorum omnium poenas esse aequales, et non esse
infinitam infinite maius, quae causas intensive non concluderet,
si unum infinitum maius alio esset adhuc moraliter. Media
via considerandum, sed antequam illam explicem, adducte Stoi-
corum errorem dicentium omnia peccata esse
aequalia sub omni ratione, quod [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] illum distinctionem intellectum [illegible] consequens [illegible]
magis, est minus, [illegible] authores asserentes peccata esse inae-
qualia in ratione malitiae, et aequalia in ratione offensae infi-

bonae libertatis errore

Peccata sunt inaequalia quia licet in ratione [illegible] liceat, et in ratione offensae aequentur ad invicem, et quoad [illegible] versa gravitatis offensae, ut videlicet, una ex propria offen[illegible] et ex objecto, intentione, et aliis circumstantiis, quibus [illegible] permissis. Ad probandum quod peccata in ratione offensae ad gravitatis sumptae ex objecto et aliis circumstantiis inaequalia sunt, gravitate personali, quae in offensa Dei [illegible] Primum [illegible] inaequalia esse omnia peccata mortalia [illegible] a parte [illegible] [illegible] [illegible] quae infinita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] gravitas personalis [illegible] ex persona offensa [illegible] gravificante [illegible] omnium peccatorum licet gravitas ex aliis capitibus sumpta [illegible] inaequalitas [illegible] [illegible] [illegible] argumenta.

Oppone 1°. [illegible]

[illegible]

capitibus ... [illegible] ...

... [illegible] ...

[illegible]

Quamvis peccatum haberet rationem iniuriae versus Dei, adhuc loq [illegible] ... difficultas, quia si peccatum non offenderet Deum [illegible] considerando ius proprium ipsius, offenderet tamen et amicum. [illegible] omne peccatum includit virtualiter odium Dei, et eius amicitiae [illegible] et non inobedientia offendat Deum ut legislatorem, et [illegible] cum Deo offendit ... etiam iniuri- [illegible] eius punitor, ut docet D. Thom. super Psalmu[m] [illegible] illa verba *tibi soli peccavi*. Valet adhuc doctrina [illegible] procedenti dicta, ... aliquid agit [illegible] lege

amicitiæ, reconciliatis cum amico decet ei satisfactionem
exhibere, ... ageret ... illius iuxta ...
[illegible] ... posit Deo [illegible]
Factis quales professionem ipsi ... iuxta ...
[illegible] certum omnino ... Pelagius ...
... satisfacere Deo pro ... peccato mortali
cum ... [illegible] ... adhuc ... efficaciter
valeat, sed ... de hoc ... et auxilio ...
do. Prop.[e] 2[a]
... purum creatum posse satisfacere ad æqualitatem
pro peccato proprio mortali. Sic Scotus in 4 d[ist]. [illegible]
§ 4 quantum ad istum art. Alensis, Aureolus, [illegible]
Deludanus et alij. Longe ... purum creatum ...
satisfaciendum ad æqualitatem. Ita communiter Theologi, quos
præsenti refert, et sequitur Cabrera, Coninck, Lessius
et alij Moderni tam intra quam extra scholam [illegible]
supposita ... de infinitate peccati facilimo ...
... satisfactio ... finiti valoris, et dignitatis, cum eius dignitas
sumatur a bonitate actus, et digni[ta]te personæ satisfacientis
... bonitas actus, quam dignitas personæ hominis gratia ornati
... sed finitum ... æquale infinito, ... ad satisfa-
et eius valor ... offensæ irrogatæ
per peccatum mortale. Obiicies, quod possibile est peccatum
cum ignorantia Dei invincibili, [vel] inadvertentia inculpabili
... personæ ... sed tale peccatum ... infinitum ...
... haberet malitiam offensæ ... pro illo posset [illegible]
satisfacere. Ad hoc varie respondent Theologi, [illegible]
alij ... possibile ignorantiam invincibilem Dei, [illegible]
... inculpabilem ad offensam Dei in peccato ... [illegible]
... dicunt tale peccatum ... Theologi ... [illegible]
... satis bene explicato. Alij ... dicunt quod non
posse pro illo satisfacere; ita ... Lugo, et Cipullo. Alij
dicunt quod ... posset ... et posset pura ...
pro illo satisfacere quia ... ad offensam Dei. Alij dicunt ...
posset ... pro illo satisfacere quia ... Deus [illegible]
... et ... amorem infinitum, quo ad æqualitatem [illegible]
posset ... inadvertentia ... [illegible]
... malitiam ... offensæ ... Alij ... negant ... suppo-
... quod ... possibile ... pro illo peccato
... nulla ... offensa ... possibilis satisfactio. Quomodo [illegible]
... Videatur Oviedo 12 ... [illegible]

Haec autem difficultas [illegible] in probanda [illegible] negativa
infinitae peccati: neque Cornejo, et Arango dicunt quod [illegible]
infinitas peccati posset realiter pro illo satisfacere. Existimo
[illegible] et Cipullo etiam negantem infinitatem peccati affirmantes
non posse quamvis creatam pro illo satisfacere. Unde oportet
[illegible], quae [illegible] impossibilitas satisfactionis etiam negata infinitate
peccati examinanda ut clarior sit resolutio. Quaeritur
[illegible] cap. 5 quamvis [illegible] actus [illegible], et [illegible]
[illegible] sanctificantis esset [illegible] satisfactorius pro offensa [illegible]
[illegible] debito [illegible] affirmant [illegible] creaturam non posse [illegible]
[illegible] pro peccato satisfacere, quia [illegible] peccatum hoc incurrit de-
bitum carendi omni auxilio divino [illegible] Celestinus
[illegible] epist. 1 cap. 4 [illegible] ad cap. [illegible] Gallorum vers. 8 [illegible]
[illegible] de incarnatione et Bernard. de libero arbitrio
[illegible] pro debito carendi
[illegible] ut hoc Deo non potest satisfacere pro debito carendi
omni auxilio divino [illegible] debet a
Deo recipere auxilium gratiae, et [illegible] viribus [illegible] satis-
facere. Unde satisfactio [illegible] suppositum a Deo [illegible]
[illegible] debitum carendi omni auxilio, [illegible] hoc non potest satisfacere
ad aequalitatem pro toto debito peccati [illegible] neque satisfactio
[illegible] debet supponere gratuitam [illegible] debiti [illegible]
[illegible] ad aequalitatem [illegible]
[illegible] neque etiam si hoc posset [illegible] actus
[illegible] sanctificantis [illegible] gravitatis
[illegible] satisfactio, neque [illegible]
[illegible] debiti per [illegible] debitum [illegible] pec-
catum hoc meretur [illegible] et similiter [illegible]
quod [illegible] si satisfecerit ad aequalitatem pro omni pec-
cato. [illegible] peccatum hoc meruit carere omni beneficio [illegible]
[illegible] incarnatione ad reparationem generis humani ordinata [illegible]
[illegible] beneficiis [illegible] a Deo exhibitis, [illegible] peccatum hoc meruit
quod [illegible] si [illegible] et si [illegible] quod
Deus nullum [illegible] auxilium ad reparationem generis humani
[illegible] ergo satisfactio [illegible] supponit per debiti re-
missionem, debitum [illegible] carendi [illegible] et incarnatione [illegible]
[illegible] quod debitum [illegible] supponitur remissum ante satisfactionem
[illegible].

Contra [illegible]

Dico posse responderi, quod etiam si satisfactio condigna supponeret culpam geminam, aut offensam adhuc posset pro illa satisfacere. Nam debitum extinctum per gratiam potest iterum alio titulo extinguere. Secundum satisfactionem debitum [illegible] extinctum uno titulo potest denuo pluribus aliis titulis extingui. Unde peccata semel remissa possunt iterum atque iterum remitti, quoties recte fuerint confessa, ut dictum est in materia de poenitentia; et opera iusti satisfaciunt Deo pro [illegible] quoties illa eliciunt, etiam si peccata sint iam remissa quoad culpam, et totam poenam. Ita [illegible] Bañes, et Caietanus [illegible] dicimus [illegible] quod etiam verificatur de satisfactione condigna pro peccatis remissis; et Christus Dominus satisfecit [illegible] titulis pro peccatis [illegible]. 3° probatur ex D. Thoma [illegible] articulo ad 1o. Res ordinis inferioris quantumcumque crescant multitudine, affectione, aut intentione non possunt adaequare id, quod existit in ordine superiori, quo [illegible] vita, fama, pecunias, quae sunt ordinis inferioris, adaequari non possunt. Unde peccata venialia non adaequant gravitatem peccati mortalis. Sed peccatum mortale [illegible] in infinitum [illegible] habet tamen gravitatem superioris ordinis ad quamlibet satisfactionem purae creaturae [illegible] creaturae satisfactio compensari non poterit ad aequalitatem offensae peccati mortalis. Probatur min. [illegible] gravitas offensae [illegible] offensae, et satisfactio ad [illegible] satisfacientis [illegible] illius [illegible] satisfactio [illegible] potius [illegible] sed Deus [illegible] ordinis superioris ad quamlibet creatam [illegible] satisfacere [illegible] etiam offensa Dei est superioris ordinis ad quamlibet satisfactionem purae creaturae. [illegible] humiliatio personae [illegible] superioris ordinis, ad humiliationem personae finitae, nec una [illegible] aliam compensari; sed Deus per peccatum mortale subditur et humiliatur [illegible] creaturae. Unde peccatum est Dei subiectio, et humiliatio [illegible] satisfactio [illegible] purae creaturae [illegible] humiliatio Deo [illegible] infinita; sed [illegible] creata. Unde [illegible] satisfactio est humiliatio [illegible] finita. 4° probatur [illegible] quae augent gravitatem offensae [illegible] [illegible] diminuunt [illegible] satisfactionis [illegible] esse [illegible] Dei [illegible] remanet [illegible] ad satisfactionem purae creaturae

ans ptr: ergo grauitas contemptus et offensae Dei crescit
ex eius dignitate, ergo quo persona, quae contemnitur est sub-
limior, tanto contemptus ipsius, et offensa est grauior; et sic
satisfactio, et obsequium ipsi exhibitum est minus valoris,
ergo obsequium quod Regi fit plebeii est magis quam quod exhibetur a
Rege [illegible] partis exhibitis. Ergo obsequium quod fit a
Deo pro [illegible] Regis Maiestatis longe est quasi nihil. Item
offensa crescit ad vilitatem personae offendentis, ergo quo inferior
quis superiorem contemnit eo grauior est contemptus, et diminuitur satis-
factio quae diminuitur ad vilitatem personae satisfacientis, ergo quo
se humiliat vir nobilis, est pars exhibitis. Item offensa crescit
ad numerum obligationum colendi aliquem, unde quo pluribus et grauioribus
titulis tenetur quis aliquem colere et venerari eo maiorem, et
grauior erit offensa si ipsum contemnat, unde grauius offendit
Pater et benefactor, si a filio vel beneficiato contemnatur, quam
si ab alio extraneo contemnetur. Satisfactio vero, et obse-
quium seu humilitas ex se est minus quo pluribus titulis debetur; ergo
obsequium filii et beneficiati est tanti aestimandum quantum obsequium
praestitum ab extraneo. Item contemptus eo maior est quo vilior
[illegible] plures prosequitur, unde plebs faciens vile manci-
pium quam Regis plus ipsum offenderet, quam proponere Regi
viro nobili, in obsequio vero ex honore [illegible] Regi ergo pro-
ponere Regi vilissimus, si est tanto leuissimum, quam post-
ponere ipsum magnati, et principi. Secundo augentur gra-
vitates offensae diminuentur dignitas satisfactionis [illegible]

Quod a praeminentia grauitas [illegible] augeant
dignitas et valor satisfactionis probat, ergo quod si contra
offensa Dei est limitata moralis, et dignitas etiam [illegible]
per limitationem et diminuunt valorem satisfactionis, quae sa-
tisfactio, quae fit ex contrario fundata, et moralis fundata esse
est infinita, et quo maior fuerit moralis ad satisfaciendum,
eo maior valor satisfactionis. 4° probatur a posteriori vis me-
ritoria actus Attritionis et Charitatis est infinitas vi demeritoria mor-
talis peccati, et valor actus Attritionis, et Charitatis est inferior
grauitate peccati mortalis, ergo vis meritoria adae-
quatur valori actus boni, et dexteris quanti suadet de-
meritoria pariter ex grauitate peccati, etiam ipso adae-
quat et dicit si vis demeritoria excedit meritoriam, etiam
grauitas peccati excedat dignitatem actus meritorii; deinde autem
probatur, quia vis meritoria actus Charitatis et Attritionis [illegible]

omny gradu gratiae et gloriae; sed gradu dedicatu gratiae,
et gloriae, peccatu, a vis qua privat omniu gradiu gratiae,
et gloriae. Sed maius malu est privatio totalis gratiae et gloriae,
quam sit bonum unus gradus gratiae et gloriae. Unde poena
correspondens peccato est maior quam sit bonu praemiu correspon-
dens merito Attriois, et Chatis, quo Deus praemiat vi-
de... merito ... condigni, ... meritoria
... et ... Chatis est inferior ... demeritorij peccati
mortalis. Conse in actu Chatis et Attriois est gravis ad
merendu, quam ad satisfaciendu: et tamen ... adaequabuntur ...
caly Dej ... meritorij: ... minus adaequabunt ... Attriois et Chatis quam
satisfactorij, ... quibus actus Attriois et Chatis quam
... meretur praemiu ... seu, aliquem gradu
... dicti ... insufficientes
vitae aeternae et tamen ... dicti ... ad satisfaciendu
ad tollendu totu reatu poenae temporalis, ... ad satisfaciendu
pro poena temporali debita peccato mortali ... remisso
ad hoc sequitur actus Chatis, et Attriois intensissimus,
ut docent omnes Theologi in tractatu de notitia ... vij, a,
... omnes ... quod excedit satisfa-
... meritoria praemij aeterni ... quod excedit satisfa-
... adhuc insufficiens ad ... debitu temporale
Conse 2°.
plus est satisfacere pro debito culpae, quam pro debito poenae,
... debitu culpae est maius. sed in actu Attriois, et Chatis
quo ... insufficientis, ... valor sufficiens ad satisfa-
ciendu pro tota poena, sed ex gratia Dei ... poena aeterna remu-
... in temporalia et ... maxima
remittitur tota poena temporalis. ... actus ... valor
sufficiens ad satisfaciendu pro debito culpae. 3a ... rao
quae satis ... videtur, obiiciunt aliqui ... 1°. quod ...
infinitae peccato, ... quod ... gravitatem ...
ordinis incomparabilis ... satisfactiones ... creatu... in hac
... quod ... offensa ... infinita, ... sequitur offensa
infinita, quam cognitio, et amor, seu Chatis est finitus, ... cognitio et
... peccatoris ... ordinis superioris: 3°. eo quod ... offensa
satisfaciens ordinis ... colligitur eius offensa est ordinis superioris.
Conse
gravitas huius offensae ... sumitur a ... offensa ... est aliqua
... in ... Deus offenditur ... infinitus
eius offensa ... ordinis superioris, sed est infinita, ... Dey

eadem vae est, nec si sit inexpectata, atque est, nec infinita ordinis sui, quia non adstruendo gravitatem offensae infinitam, neganda est illi superioritas ordinis. Dices primo: quia peccatum hoc mortale dicit comparatione ad Deum offensum, nec valet ab illo, si sit non potest ordinis, superius Dei voluntas, quae est prima illius ordinis superioris, et prior satisfaciendi, non est infinitationis, sicut in primo ordine debet esse aliquid ordinis sui, cum ex primo fronte aliqui satisfacere non potest. Deinde gravitas offensae in aliqua entitate quam satisfactionis, nec ad illam sequitur entitas vae quae est ordinis sui infinita, et debet infinitatem. Dices 2: cui offensa est sui ordinis ad satisfactionem non est, quia requirit pro illa offensa sui ordinis, sed quia propria offensa cum sit ordinis sui, ... offensae eminenter dependet satisfactionem, et propter aliquam superiorem dependentem offensam, ... satisfactionem, quod sufficienter ordinis superioris pro satisfactione, et infinitum ad hoc enim requiritur, quod nullum ... limitationem et detrahens offensae, sicut in limitatione in hac ... cognitio peccatoris. Unde est ... Ad ... rationem si ... gravificans offensam est ipsa propria infinita et hinc ... dici, in modo offensa est facta ... sicut ... de offensa peccati venialis, et ... ordinis ... suo effectu, si ... dicatur ... pars ... est aliqua ... dicatur, quod offensa non est sui ordinis ... satisfactionis cum ejus voluntas ... potentior ... ad bonum ... offensam ... ordinis ad ... actum bonum, qui ... obiciunt: offensa Dei divina ... ad ... offensas ... creati, non tamen est sui ordinis ad ... actus satisfactorios ... creatus, ... offensa ... infinita; ... nego ... incompensabilis est ... creata ... sui ordinis. ... offensa non est ordinis divini ... nec ... divini, ... divinitus gravitas ... et infinita ... ordinis divini ... ad Deum et ... gravitas ... a Deo offenso; ... actus Charitatis ... ordinis divini ... ad Deum, et ... effectum ejus et ... Charitatis ... ordinis divini ... offensa ... infinitas ... gravitas ordinis sui ... incompensabilis ... satisfactio ... creatus. Dices: haec vae divina actum Charitatis et ... Dei ... facta ... utrique est ejusdem ordinis ... ad Deum ... non tamen ... ejusdem ordinis ... comparatione ... offensae et satisfactionis ... sub hac ... valor satisfactorius actui Charitatis competens ... a Deo ... satisfacta ... a creatura satisfaciente sumatur. gravitas vero offensae a Deo, cui irrogatur, et ... actus Charitatis Dei ...

[illegible] ex [illegible] Decem[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Dichos [illegible]

[illegible] por [illegible] dicho [illegible]

[illegible]

[illegible] firma [illegible]

[illegible]

[illegible] que [illegible]

[illegible]

[illegible] ... aliquo [illegible] ... multiplicando [illegible]
adæquare [illegible] ordinis [illegible] [illegible] tamen [illegible]
possunt ... adæquare [illegible] ... effectum [illegible]
[illegible] ... adæquari [illegible] plures
[illegible] ... pendere [illegible]
[illegible]
[illegible] ... actus [illegible]
[illegible] ... actu [illegible] ordinis [illegible]
[illegible] ... attamen plura [illegible]
[illegible] ... ordinis [illegible]
[illegible] ... tamen [illegible]
[illegible] ... possunt [illegible]
[illegible]
[illegible] ... Deus [illegible] in merito [illegible]
[illegible] faciendo. [illegible]
si possunt adæquare [illegible] ... comparati
[illegible] ad aliud verum, si comparentur in ordine ad aliud ter-
tium quod est finis [illegible], quod est magis
bonum [illegible] utile ad aliquem finem [illegible]
[illegible] melior est panis, quam aurum, et quod [illegible]
est minus utile ad aliquem finem, [illegible] aliunde [illegible] circumstantiis
est magis utile, quam illud [illegible] est magis utile, [illegible]
[illegible] panis hordeaceus cum abundantia melior est ad vitam
sustentandam, quam panis triticeus cum penuria. Cum [illegible]
[illegible] ordinentur ad [illegible], et [illegible]
[illegible] finem, melius est argentum multum, quam aurum [illegible]
[illegible] ordine ad hunc finem aurum [illegible] argentum sit
eiusdem ordinis. [illegible] omnes actus virtutum
respiciunt præmium eiusdem ordinis, [illegible] [illegible]
[illegible]. Unde plures actus fortitudinis plus possunt mereri
[illegible] quam unus actus Charitatis, quia in merito [illegible] præmium [illegible]
eiusdem ordinis. — Quod 2.º præmia sint diversi ordinis
sicut sit [illegible] quantumvis multiplicentur actus vir-

tis inferioris si adequarent premium [illegible], Unde quam-
vis multiplicando actus temperantiae si adequarent
actus fortitudinis martirij, qui e actus determinandi
laureolae martirij. Similiter omnia peccata [illegible]
possunt [illegible] adequare, et excedere
[illegible] peccatum [illegible] sive [illegible]
[illegible] fiat [illegible] id quod [illegible] ordinis, et [illegible]
[illegible] inferioris [illegible] quamvis multiplicata [illegible]
[illegible] inferioris sive [illegible] Unde [illegible]
si possunt adequare [illegible] ordinis [illegible] et [illegible] actus
[illegible] peccati [illegible] loquendo [illegible]
fortitudinis [illegible] adequantur actu [illegible]
ter [illegible] [illegible]
[illegible] superioritas [illegible] peccati [illegible]
[illegible] [illegible] et actus fortitudinis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] superior [illegible]
[illegible] [illegible] effectus [illegible]
[illegible] quam inferior [illegible]
[illegible] superioritas [illegible] inferiori
[illegible] [illegible] multiplicata [illegible]
[illegible] adequari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
inferioris [illegible] excedere superioris [illegible]
[illegible] 2 q 73 art 3. Adia-
[illegible] [illegible] quatenus [illegible] sa-
tisfactio [illegible] [illegible]
[illegible] et offensa [illegible] offensae
Dei, et satisfactio [illegible] creaturae quamvis actus [illegible]
factiones multiplicata propter [illegible] ordinis. [illegible]
[illegible] multiplicari si possit adequare satisfactio
offensae [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] offensae
[illegible] valde [illegible]
[illegible] offensa [illegible] satisfactionis, [illegible]
[illegible] valor

[illegible] justitiæ [illegible], et tamen a poena [illegible] justitiæ, [illegible]
haec [illegible] justitiae [illegible] circumstantiis [illegible]
[illegible] reflectere [illegible].
ad [illegible] n. [illegible] [illegible] q. [illegible] [illegible] Ex quo [illegible]
[illegible] de condigno [illegible] offensa [illegible] facta [illegible]
[illegible] est dicendum [illegible] satisfacere [illegible] offensa [illegible]
in honore [illegible] ad [illegible]
honoris quem [illegible] [illegible] ad satisfaciendum
[illegible] bonis [illegible]
honore, ad [illegible] [illegible], hoc [illegible]
[illegible] Deo obsequium [illegible] in ordine ad aliquod [illegible]
[illegible] honore [illegible] [illegible]
[illegible] obsequium [illegible] ad [illegible]
obsequium [illegible] infinitum [illegible]
[illegible]. [illegible] respondeo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] argumento [illegible] et [illegible] exemplo [illegible]
[illegible] Deo [illegible] dicitur quod virtus
[illegible] sit comparabiles [illegible] actus [illegible]
[illegible] [illegible] ordinanti
[illegible] obsequium [illegible] unde [illegible]
[illegible] ordinis; [illegible] ad [illegible]
[illegible] ordinis. [illegible]
[illegible] comparabilis. [illegible] superio-
[illegible] nec infra, nec [illegible]. [illegible] comparabilis [illegible] infinitum
nec [illegible]. [illegible] exemplo [illegible]
[illegible] obiiciunt [illegible] obsequium [illegible] aliquod malum
[illegible] bona, quod [illegible]
[illegible] quod
ad [illegible] [illegible] æqualis in-
[illegible] [illegible] amicitiæ
[illegible] beneficia [illegible]
[illegible] amico liberalitas conferendo
[illegible] ad hoc [illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] bona quæ [illegible] liberalitas [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] quod [illegible]

conferendi, nec est reparatio amicitiae, quae requirit ad meritum;
satisfactio vero quae Deo ab homine exhibetur, est etiam meritoria
apud Deum, et sibi debetur premium iuxta quantitatem sui valoris, et ideo
si premium sit adaequat poenam debitam offensae, signum est quod valor
actus satisfactorii sit adaequatus quantitati offensae, cum commensuratur
poenae illi debitae. Conclusio dicta ait, et loquitur de obsequio et
satisfactione exhibita homini, et de satisfactione quam homo
non Deo exhibuit. Probatur: quia offensus amici per quam offen-
[illegible] hoc sibi denegetur per modum poenae aliquod beneficium ipsi
titulo amicitiae conferendum, tunc dicta satisfactio aequalis amica
[illegible], quae restauraret amicitiam, requiritur quod mereatur collationem ta-
lis beneficii per modum poenae denegati. Sicut denegatio beneficii
[illegible] poenae, quae nullo modo erat debita titulo amicitiae
poterat tamen expectari ex amici liberalitate, bene ad
aequalis satisfactio requirit quod actio satisfactoria sit etiam me-
ritoria huius beneficii quod etiam si esset deserviata amicitia non caderet
sub merito tale beneficium. Probatur vero gratia et gloria a poena debita
peccato. Unde ad condignam satisfactionem pro illo requiritur meri-
tum totius gratiae et gloriae, quod non invenitur in meris meritis,
et [illegible] [illegible] aliorum beneficiorum ut sunt remotae speciales, et
alii speciales tamen, quod Deus requirit reddere [illegible], sicut
[illegible] cadunt sub merito amici [illegible]
[illegible] poenae [illegible] peccatorum. Unde ad satisfactionem aequalem
non requiritur, quod actus satisfactorius mereatur [illegible] be-
neficia. Ad 1. [illegible] satisfactio ut definit D. Thomas
in 4 dist. 15 q. 1 art. 1 quaestiuncula 3 est iniuriae illatae
recompensatio: [illegible] iustitiae aequalitatem. Vel ut definit
Scotus in q. 1 est redditio aequivalentis alias indebiti.
id est actus charitatis, et ideo hoc adaequalitas compensat
Dei iniuriae reddendo aequivalens iniuriae, et satisfaciens
de condigno, probatur; reddens pro offensa totum quod
abstulit offensa, compensat offensam ad aequalitatem,
iustitiae aequivalens reddit quod abstulit [illegible] et restituit
decus, et [illegible] abstulit [illegible] etiam restituit, et hoc per actus
charitatis, et ideo reddit Deo totum quod abstulit per pecca-
tum, [illegible] illud abstulit offense [illegible] [illegible] honor

ipsi debitum ultimo fine etiam actus dictos reddit Deo decus et honorem etiam ut ultimo fini honorat. Unde etiam reddit Deo debitum. Dices 2°

ad spem iustitiae non requiri est, ut redditio fiat pro actione aequaliter digna ac fuit indigna offensa, falsum: nam valor actionis computari non adaequat gravitatem offensae; actio autem quae hoc pro Christo et ipsa ratione reddit Deo honorem ultimi finis non habet tantam dignitatem, quanta est gravitas offensae, et ideo non est condigna satisfactio. Quare ad satisfactionem ex iustitia pro actione sufficit quod actio ex parte operantis habeat, vel non habeat bonitatem, vel malitiam, et dignitatem aequalem, vel inaequalem cum debito, aut iniuria, sed solum requiritur ut ex parte rei ablatae restitutae sit aequalitas. Sed licet ex parte rei ablatae reddit Deo totum, quod abstulit per peccatum, ergo licet eius redditio non sit aequalis valoris cum iniuria, erit satisfactio de iustitia; nam ut docet D. Thomas 22 q. 57 art. 1 ad 3, verum in operibus aliarum virtutum non attenditur nisi comparatio ad agentem, rectum vero quod est in opere iustitiae etiam praeter comparationem ad agentem datur per comparationem ad aliud. Unde infertur: sicut in iustitia dicitur aliquid quasi habens rectitudinem iustitiae ad quod terminatur actio iustitiae, etiam non considerato qualiter ab agente fiat. Et est doctrina manifesta, nam qui furatus est centum, si centum restituat, satisfacit debito iustitiae, etiam si hoc faciat ex odio, vel alio pravo motivo, et qui infamavit Petrum, si ei restituat famam debito iustitiae satisfacit se retractando, aut quovis alio modo famam Petri restituendo, etiam si talis actio sit bona, vel mala ex aliis principiis, et qui Deo famam auferret per falsam doctrinam, si Deo famam restituerit per retractationem falsae doctrinae satisfaceret debito famae ablatae, etiam si retractio famae non sit actio in valore aequans gravitatem infamiae. Et confirmatur ex differentia versata inter iustitiam commutativam, et distributivam, quam assignat D. Thomas 22 q. 61 art. 2 nam in commutativa attenditur medium rei, quod est aequalitas rei ad rem, non attenta qualitate personarum, in distributiva vero attenditur medium rationis quod est aequalitas rei ad personas. Unde ad hoc ut sit aequalitas secundum rem ad personas, sic iusta attendit qualitatem personarum, ex vi distributivae; sed satisfactio est actus iustitiae commutativae, non distributivae, ergo ad satisfactionem

satisfaci [illegible] æquale &c.ª Conf. [illegible] ad-
fert Anselm. lib. 1º cur Deus homo cap. 11 satisfacere
ē debitū honorē Deo impendere, [illegible] debitū vae
culpæ Dominus ut exponit D. Thomas in 4. dist. 15 q.
1 ar. 1 q.ª 1 [illegible] sed hoc [illegible] actus Charitatis red-
dit Deo honorē debitū vae culpæ Dominus sicut
per culpam [illegible] ipsius proponendo illū creatis, ita
per actū Charitatis Deo impendit hunc honorē [illegible]
ponendo ipsum Creatis. [illegible] de [illegible] ac-
tus Charitatis pro culpā Domini. Propter hoc arg.

[illegible] ponium inaequalitas [illegible] Charitatis et dicuntur [illegible]
[illegible] et [illegible] quod dedit actus Charitatis [illegible]
peccatum hoc [illegible] Deo [illegible] pleni [illegible]
in actu [illegible] transacto [illegible] peccaminoso [illegible]
[illegible] peccati [illegible] macula [illegible] Creati [illegible]
hac ē necessaria [illegible] ad [illegible]
dilectione Dei [illegible] Deo [illegible]
[illegible] in actu, q.ª actus Charitatis [illegible] Cra-
ad Deum [illegible] hoc enim [illegible] actus [illegible]
[illegible] ad [illegible] habitualis [illegible] quod
[illegible] peccatum erat macula [illegible] quod
[illegible] actus vero Charitatis [illegible]
hoc habitualis [illegible] ad Deum [illegible]
ē [illegible] inaequalitas. [illegible] q. [illegible] peccati
[illegible] Deo, [illegible] Patris [illegible]
[illegible] habitualis [illegible]
Dei [illegible] ut dicitur [illegible]
[illegible] et [illegible] licet Deo [illegible]
[illegible] tamen [illegible] Patris [illegible]
Dei adoptiua et [illegible] Alij
vero dicunt ē inaequalitas q. [illegible] Deo honorē [illegible]
[illegible] peccatum infinitū [illegible]
[illegible] quem [illegible]
Deo et [illegible] quantitate [illegible]
[illegible] estimabilem q. tali honorī [illegible]
[illegible] Deo honorē [illegible]

haec e homine [illegible] habet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible], quia [illegible] haec [illegible]
[illegible] [illegible] habere [illegible]
[illegible] tamen [illegible] haec [illegible]
Deo ille qui reddat [illegible] inaequalitas. [illegible]
[illegible] aequalis [illegible]
[illegible] quod reddat Deo [illegible]
[illegible], [illegible] hoc [illegible] Dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amplius [illegible] habet [illegible]
[illegible]. [illegible] hoc honoret Deum [illegible]
[illegible] : Nec [illegible]
[illegible] Deum [illegible].
[illegible] honoret [illegible] antequam teneatur [illegible]
[illegible] habet; [illegible]
[illegible] solvere antequam debeat [illegible]
[illegible]. Sed licet [illegible]
[illegible] tamen [illegible] data [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] in rebus exterioribus, aliquando [illegible] in actionibus [illegible]
[illegible] inaequalitas [illegible] modis [illegible]
[illegible] modo in rebus exterioribus [illegible]
detinet; alio modo in [illegible] quis [illegible]
[illegible] violentia [illegible] aliquando [illegible]
[illegible] aliquando [illegible]
[illegible] hoc [illegible] aequalitas [illegible]
[illegible] inaequalitatis existentis in rebus [illegible]
[illegible] inaequalitatis existentis in actionibus et
[illegible] satisfactio [illegible], [illegible] quandoque [illegible]
[illegible], sine [illegible] humiliat [illegible]
aliquando [illegible] aliquando [illegible]

[illegible] satisfactione, [illegible] quo [illegible] [illegible] Deus
exigit, atque quia [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pro [illegible] acciperet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], quia homo [illegible] [illegible]
[illegible] Dei humiliet [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] se humiliaret [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] compensat iniuria Deo [illegible]
[illegible] ad aequalitatem. Adversus [illegible] [illegible] ad satisfactionem
[illegible] [illegible] reali, quae dicitur restitutio [illegible] actione [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ad satisfactionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ipsi [illegible] [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] satisfactionis, [illegible] humiliatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] satisfactio [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] satisfaciendum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] satisfactio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] satisfactoria, seu [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] inter [illegible], [illegible]. (1) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iniuria reali et personali, quae fit [illegible], satisfactio [illegible] et
restitutio [illegible] iniuriis [illegible] qualitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] personali, [illegible] debet [illegible] fieri debet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] iuxta Durandum [illegible] attendit ad dignitatem [illegible] [illegible] actionem
tamen [illegible] dignitas attendit [illegible] dignitatem [illegible] e [illegible] ad
significandos actos, [illegible] actos, [illegible] [illegible] qualitas, [illegible]
dignitas satisfactionis [illegible] [illegible] [illegible] debeat [illegible] a [illegible]
[illegible] hinc [illegible] ob defectum dignitatis [illegible] creatae eius satisfactio
[illegible] [illegible] aequalitas [illegible]. Vel dicatur, quod licet iuxta Durandum

circa satisfactionem si attendatur ad iustitiam primariam: attamen in
neque simul est Domina iniuriam attendit ad primariam
reddendum pro eodem delicto si e eadem poena infligenda nobili
et plebeio. Unde similiter iuxta haec morum distributione
attendit ad iustitiam primariam satisfactio autem primaria
ad iustitiam vindicativam spectat D. Thom. in 4 dist. 15 q. 1 art. 1
quaestiuncula 2 unde in ipsa attendi debet ad dignitatem personae
satisfacientis, et deficiente aequalitate inter personam satisfacientem et
cui fit satisfactio deficit satisfactio aequalis, et de condigno
... ad honorem Deo debitum ex vi offensae est honor debitus
actione aequante gravitatem offensae, et huius honoris si redditio
per modum satisfactionis. ... illa perfecte satisfacit qui facit
quod satis est ad destruendum et ablationem iniuriae, ergo satisfacere
facere satis ad ablationem iniuriae et offensae; sed per amorem Dei, et
... facit hoc, quod satis est ad destruendam offensam Dei, et per
... satisfacit pro peccato. probatur minor. actus charitatis est formaliter
sanctificans et expellens peccatum ... cum ... plures
et plures ..., quos sequuntur ... Mart. et ...
1 q. 113 art. 2 fatentur quod licet actus ... si sanctificet
... sanctificat tamen ... quae expellit formaliter ...
... dispositio ad introductionem formae, gratiae, etc., ...
charitatis ... voluntatem ad Deum ... formam, ... sicut per
... illum a Deo avertit, ... quod voluntas simul sit aversa
... ad Deum; ... posita conversione per actum charitatis ...
... voluntas simul aversa, et ...
... ad Deum, et simul haberet duos ... formae ... communiter
falsum. Nec valet dicere quod per amorem charitatis destruitur peccatum
quantum ad maculam et malitiam formalem ... in conversione ad bonum
..., etiam aversione a Deo; si vero quantum ad offensam
Dei, ... dicitur ab aversione, et conversione, ... D. Thom. ...
de veritate art. 2. ... quae ad minimum fuerit offensa
in malitia conversionis et aversionis, nec ... aliter
destructo, a fundamento ... fundata remanere. ... amor
Dei destruit peccatum quantum ad maculam, etiam ipsum destruit quantum
ad rationem offensae. Respondeo duplicitur 1° modo quod actus charitatis ...
expellit formaliter peccatum, ... actus charitatis ... gratia
et ... Deus remittat peccatum ... peccatum ...

Cicero lib. 1° academ. ... et ... in arte ... ... adinuenienda ... ... debere ... vocabula ... necesse est. Unde ... inuenerunt ... nomen transubstantiationis ... ... panis et vini in corpus et sanguinem Domini. Nec ... obstat quod verbum ... ... tantum assumpsit carnem, id est ... integram ... humanam ex corpore et anima assumpsit ... ... est verum Deum et verum hominem ... incarnatio ... humanatio debuit dici. ... obstat ... nomine ... ... humanatio ... ... significet ... verbum Deum ... ... infirmum et infirmum est ... ... figura synecdoches, qua ... ... natura humana ex ... ... nificari, ... Ioan. 1° ... ... Ex dictis constat ... ... Incarnatione ... ... dicitur ... Deum incarnatum ... ... ex progressu ... ... 1° ... ... officiis ... ... singularis ... ... communione ... ... Xhus Deus ... ... est quod ... ... Deus ... assumere carnem ... ... dicit ... ... requisitum ... ... Suares tomo 1 in 3 p. ... ... Xhus Deus ... ... incarnatus ... ... ex ... ...

[illegible] primis aliis, quæ [illegible] eteg
infallib. et proprietates, quas 1° et per se specula-
tur tractus hic Theologus, sicut tractus phy-
sicus de Sole scificus é, q. licet sit mediat Sol
haet tamen eag et proprietates cum aliis polis
quas 1° et per se speculat. Sed Dico 1°: neg
tractus iste Theolog 1° et per se operatur, admi-
raculta Xti Di respit, et 1° et per se de illis agit
etiam Deus unos cos, vtt se é [illegible] Theolog: ergo solutio é
falsa. Dico 2°: neg Divus verbum ut Deus, sed ut Verbum
caro factum, alias incarnatio facta fuisset in ali-
quatio cum tota Trinitate, et Deus tres prog divus
centum incarnatus (quod é hæreticum) sub propria ratione, et
parti é subjectum huius tractus: ergo. Dico 3°: id é subjectum hu-
ius tractus, etprimus eius, quæ ut docet D. Thom. 1 p.
q. 1ª art. 7 id é in universum subjectum primum et scig
eag scia [illegible] virtualiter impriis; sed subjectum hi[c]
primum huius tractus eté Xtus Deus sub aliqua
ratione cois, sed parti, Divus enim verbum, etiam Deus, nec spiritum
sanctum fuisse incarnatum, passum, mortuum, etsepultum
credimus per fidem; isti enim articuli fidei sunt propria huius
tractus: ergo tractus hic agit de Xto Deo Deus unos
parti. Licet solutio tradita posit sustineri ave-
rendo tractus istum agere de Xto Deo in parti ut in
illo exercetur ratio cois Incarnationis, sicut tractus phy-
sicus agit de Sole. Tamen Dico resp. dicto
maior de singularibus et contingentibus ut contingentia sit Ideo
maior, ut cadant sub aliqua ratione [illegible] infallibili ergo maior
et Deus necessariam, ergo cog, quod cum hic tractus sit Theologus, agit
de Xto Deo ut stat sub diva revelat; ergo Theolog agit de
rebus immediate, seu virtualiter revelatis, quæ agit de

dedicti [illegible] corruptibile [illegible]
[illegible] facti [illegible] voluntarie [illegible]
et ex hoc arti [illegible] ex [illegible]
id hoc e [illegible] Dei [illegible] etiam
alia [illegible] convenientia [illegible] unde [illegible]
de singulab. corruptib. et contingentib. [illegible]
[illegible] omnino [illegible] infallibilia, et [illegible]
[illegible]bilia. Objicies 2° subti adaequati [illegible]
e Deus sub rac. Deitatis, [illegible] D. Tho. [illegible]
docenti [illegible] de Incarnatione [illegible]
[illegible] 1° cujus quoad omnes [illegible]
[illegible] debeat [illegible] habere, [illegible] quoad hanc
[illegible] Incarnationis pro subto habere [illegible] incarnati,
[illegible] Dei [illegible], alias Deus [illegible] subti adaequa-
[illegible] ex D. Tho. ibi ad [illegible]
[illegible] adaequati [illegible] subti adaequati [illegible]
[illegible] praedicatis [illegible] distinguere [illegible]
[illegible] habere pro subto attributa Verbi incarnati
[illegible] pro subto [illegible] quod ad subm
adaequatum [illegible] requirit [illegible] omnia [illegible]
illa praedicata [illegible]
[illegible] attributa [illegible]
quae [illegible] de Creatis [illegible] multa [illegible] de
[illegible] illa [illegible] praedicat de Deo [illegible] attributa
[illegible] creatis [illegible] Creaturis [illegible]
[illegible] de virtutib. [illegible] praedicat de Deo [illegible]
[illegible] creatis [illegible] ad Deum [illegible]
[illegible] praedicat [illegible] et peccatis [illegible]
[illegible] de Verbo
[illegible] praedicat [illegible] attributa ad Deum
[illegible] Verbo [illegible]
[illegible]

Quaestio 14.

In [illegible] articulos [illegible]

Artr. 1us [illegible] Dei [illegible]

Conclusio D. Thom. [illegible]

[illegible] alterius dominet, bonus enim est diffusivum sui
[illegible] ad suos [illegible] bonum [illegible] ad summum
do Creatum [illegible] dominet [illegible] incarnationis
[illegible] Deus [illegible] humanitatem [illegible]

Dubitur 1°.

Vtrum Dei incarnatio sit possibile

Quamvis hanc difficultatem D. Thom. in 3 dist. 1. q. 1 art. 1 tractaverit, eam tamen consulto in praesenti omisit, 1. q. [illegible] inconvenientia ex necessitate incarnationis in hoc art. [illegible] inclusit eius possibilitatem, sicut [illegible] huius articuli docet Caietanus ex 1° Posteriorum, nullam scientiam probare in proprio sed [illegible] subiectum, sed illud supponere, praesertim cum illud [illegible] posteriori demonstrabile, quae etiam de causa D. Thom. 1 p. q. 1 [illegible] de Deo, et eius existentia, sed q. 2 art. 3, nec etiam de existentia Trinitatis q. 27, in qua incipit agere de illa, sed in q. 32 art. 1°. quia in limine seu scientia prior [illegible] quod pertinet [illegible] demonstrare passiones, et attributa de subiecto, et [illegible] supponere existentiam, aut possibilitatem illius et supponit D. Thom. in hac quaest.. Nihilominus tamen quia [illegible] haec quaestio excitatur a DD, illa etiam a nobis ponitur [illegible] in qua [illegible] fide tenenda est pars affirmativa, 1° quia de facto Verbum Deum caro factum est, in quo consistit incarnatio, sed Verbum Divinum Deus est 2a persona SSmae Trinitatis; ergo possibile est Deum incarnari. patet cons.; ab actu ad posse, sicut hoc [illegible] ergo potest [illegible].

2° probatur ex D. Thom. in 3 dist. 1a q. 1 art. 1 et in hac 3. p. q. 3 quod Deus hypostatice uniatur humanae naturae non repugnat ex parte ipsius Dei, nec ex parte naturae humanae; et hoc est incarnari. ergo ex nullo capite repugnat incarnatio, et consequenter possibilis est. quia quod non repugnat possibile est; maior, in qua potest esse difficultas, probatur quoad 1am partem, [illegible] seu hypostasis diuina est infinita in perfectione subsistentiae [illegible] inconvenientia [illegible] ergo [illegible] magis perfectior hypostasi personationem, et creatam subsistentiam, quae potest per se sola [illegible] humanam naturam, quae potestas creata [illegible] capacitatem; ergo [illegible] Deus [illegible] et infinitus [illegible] affectibus efficientiae omnis agentis creati, et quia [illegible] potest supplere efficientiam eius, et se solo facere.

qd̃ factũ illos, sicut pt calefacere sine igne Deo.
Lgo etiã poterit per seipsum sine subsistentia creata
deserviebus aspectus nãe humanæ, sicut quamvis alię
Dei per pt illamast subsistentia [illegible] Quia
[illegible] [illegible] dimanando ab illa et dependendo illa
[illegible] [illegible]; id qd deus dimanabit ab alio, pt
separari ab illo [illegible] separari a nãa, a qua
dimanavit [illegible] deficere; Deus absoluta separari potest
subsistentia a nãa humana et hypostasi illud illi
uniri, ut quo incarnatio Deitatis. Conf. sicut subs
ta Dei [illegible] subsistentia in creando inde independen
[illegible] ab [illegible] accidens [illegible] indigentia [illegible]
id ab [illegible] inde [illegible] dicunt separari actualis indigen
tia, [illegible] accidens [illegible] entis [illegible] subsista
[illegible] nãa humana potest [illegible]
separari propria subsistentia maneret et existens [illegible]
[illegible] manet et existit accidens sine actuali [illegible]
[illegible] exista [illegible]
[illegible] [illegible] subsistentis quaia
[illegible] [illegible] potest illa nãa esse vel
[illegible] desserendum [illegible] potest illa nãa esse
separata a propria subsistentia nisi loco illius [illegible]
divina, quo [illegible] subsistentia [illegible]
nãa creata et [illegible] Dey incarnari. Obiicies 1o
subsistentia [illegible] est relatio [illegible] et
[illegible] id [illegible] dicit perfectior [illegible] pt [illegible]
nendo [illegible] perfectiora [illegible] subsistentia
creata [illegible] et [illegible] ac proinde [illegible]
[illegible] Conf. nãa 1o. [illegible]
[illegible] et tamen [illegible] pt [illegible]
[illegible] nãa creata [illegible] subsistentia divina
[illegible] [illegible] creat[illegible]
[illegible] eius subsistentia [illegible] Conf. 2o
[illegible] creata
in nãa [illegible]
[illegible]

nat. hu. manq. indiu. hypostasi. Dices lumen
gloriae determinare intell. ad videndu(m) quae determinare dico
ni tamen secunda aliena nat. sic. en de sub-
sisto creato; Ad subsista in ipsis abstractis.

Lumen gloriae est abstractu a creato et increato ens
est. Ceteris scimus ratio quae et ideo applicatur ...
... entitatis; et lumen q. lumen creatu(m) ...
tantum creatum et per illud Deus supplere nec ...
creatum videri indiget luminis; quia quidam subsista
est abstracta a creato et increato applicatio fere ...
... simus. Ad lumen creatu(m) ... ...
formaliter modificat nat. creatu(m) et ... ...
... Diu. q. Deus suppliet ... existere ... ...
... nat. modi; effus a subsisti creatu(m) ...
... modificans ... formales proprias nat. q. ... formaliter ...

... subsistens. Ad aliq. resp. disto 1. Iquens ...
... ut relat. e Ideo eius ... e ... respecti...
... ut subsistat q. eo ... ut sic e ... nat. ...
Vel 2. disto Iquens ... Itinere ... Ideo eius
nat. subsisti ... que ... indiget ...
do. ... sic completa ... 3. ... eo ...
... relatiue ... et essatu indepens ... ...
potens ... dependentia nat. humanae a suo ... ...
et illud ... Itinere ... ...
resp. nat. et subsisti creata ... relatio diui...
... ad suum ... ... Ad primum confir
... ... formaliter ... ...
... ... subsistet ... formaliter ...
... creatu(m), et ideo per formaliter supplere illa ...
nat. ... nat., seu ... ...

dere ... perfectio, ideo eminenter formaliter Divinitas in persona Divina, ... quae non potest unire subsistentiam creatam, ... quod illa non Divinitas eminenter formaliter, sed solum eminenter efficienter.

Ad 2um concedo bene ... dicto ... in instanti ... visus ad videndum ... alias ... lumen gloriae ex proprio conceptu formali ... ad videndum Deum ... intuitive ... intellectum ... posset ... ullo modo ... ad id, quod ... impotens erat, ... creato dicitur ... Deo repugnat. Subsistentia, a, personalis ex proprio conceptu formali, (quidquid sit de illo, quod habeat materialiter ... creatae) est ... substantialis naturae, quo incommunicabilis ... redditur, atque in hoc conceptu formaliter non importat imperfectionem, neque formaliter respicit in Deo, potest creata suppleri per increatam, et Deus unire in naturam personam humanam ... videt ... creato Deum ... intelligibilis, quia hoc in proprio conceptu formali solum habet facere ... intelligibilem, quod etiam habet ... obiecti ... species accidentalis creata ex propria ratione formali habet ...

Dices: subsistentia creata ... modus, ... dalis naturae creatae, si quidem illa ... formaliter ... defectus formalis ... non potest formaliter suppleri a Deo, quia Deus non potest formaliter gerere ... importantis imperfectionem ... infra ... Deus ... suppleri subsistentiam et Deo non poterit personaliter unire naturam creatam.

Resp. ... naturam quia subsistentia creata non est ... substantialis naturae, quae ad ... exigit, quod sit pars formalis ... aliud, quod non habet ... formaliter ... naturae subsistentis, quia ad ... dominatus ...

univrae actiuendae alteri uniatr, quarae ho-
dix fraliter malis p mea 19 - et tamen mas
[illegible] ni exerret manus sed in gere cas fralis, sed ma-
li. Vel dicto maos ê mou, seu parnodalis
2 dy raos paris, seu maals pdo mag. 2 dy raos,
et decesiy fals, g.º maos, q.ª in Deo subiistas
ni ê mou, nec fumodalis, sed bus substalis - et
dicto mi eff fralis pz 2 dy dapty cos fals
dlo mi 2 dy concepty maals g.º mi, alias Deus
ni posit unidis in rae spei, seu obti, q.ª per impres-
ni posit unidis in rae spei, seu obti, q.ª per impres-
sione expressa creatae fra accidalis indigeret, et

1.º cog. 2.º obiicies omne q.d aliq ê unibile, f
bile ê ad unios, sed omne pobile ad aliquod,
reducitr ad acty f moty, l, paos, et p aliud agen,
cy ni sit idy mouens, et moty, agens, et pathens, g.
cy impobile sit Dey mutari, l, pati, ê talegel pri-
us ed eet, cy sit actus purus, et ens p se, ly npo-
teritur maxi, ad terru unidi, sed unibily ee hu-
mang nag. Dicas unibile in Deo ni dicere pog pan-
sg, sed actiug ad uniendg sibi nag humang. [illegible]
dcê 1.º ex ipso nominis significae, q.ª unibile sig-
nifat pobile uniri, unitiuy v.º potens unire, sd
si pobilis eet incarnao Deus ni soly eet potens sibi v-
nire humatag, sd etig illi eet unibilis, g.º haaret pog
pasiug ad huiusmoi unios, qd repugnat ad dicta puro,
1 qd sit incarnabilis. 2.º cuius ê actio, eiusdê
pa actiua, f cy hec actio, que ê unire, conueniat
toti Trinit, sicut et omnes alie oper ad extra,
si unibile tantu diceret pog actiug unienis de facto
toti Trinit conuenit et incarnao, et ni soly filio, q
ê ingratius, q.ª de facto solus filius Dei unitus fuit
ni sorte humanit. Dicas 1.º cy D. Tho-

in 3 dist 30 q 1 art 1 ad 1m q d sicut aliqdo Dom
incipit aliqd dici relative, non ideo ipse referatur sed quia aliqd
refertur ad ipsum ut dicitur 5 metaph, sicut scibile relative
dicitur ad scientiam, quia scientia refertur ad ipsum, et ideo tal...to ali-
quid incipit denovo, quod prius non dicebatur, nulla mutatione
facta circa ipsum, sed circa alterum; nulla enim mutatio facta
circa scibile incipitur a me sciri per meam mutationem et si-
militer dicitur ut visibilis non per pot passivam quae sit in ipso
sed per pot quae est in sciente, sic est in proposito, quia non ideo
Creator ad Creaturam referatur, sed quia Creatura re-
fertur ad ipsum, in qua relatio realiter existit, et ideo di-
citur uniri non per mutationem sui, sed Creaturae, cui unitur; dici-
tur etiam unibilis non per pot passivam existentem in Deo, sed in
Creata habente pot ut Deo uniatur. Ad 1o si aliqua
relatio realis in tempore Deo adveniret intrinsece muta-
retur, ut docet D Thomas 1 p q 1 art 7, ergo plus mutaretur
si in tempore positive uniret sibi naturam creatam, cum in tempore
illi talis unitas sibi adveniret. = 2o si Deus
in tempore inciperet esse in aliquo loco, aut cognosceret, seu
vellet, quod non cognovit, aut voluit ab aeterno, intrinsece muta-
retur ergo etiam intrinsece mutaretur in seipso, si in tempore pos-
sit uniri naturam creatam. 3o si Deus posset uniri naturam creatam
non extrinsece, sed intrinsece ei uniretur, et per consequens intrinsece denomi-
naretur unitus; sed denominatio intra non potest denovo ad-
venire absque mutatione intrinseca adveniente novae formae intrinsecae cum
Deus sit ab intrinseco immutabilis, ut dicitur 1 p q 9 et
constat ex illo Malachiae 3. ego Deus et non mutor,
ergo non erit unibilis, et per consequens non est possibilis incarnatio. 4o
si Deus posset uniri naturam creatam, posset etiam generari,
pati, et mori; sed huiusmodi mutationes subiret, ergo posset
mutari intrinsece. = 5o si aliquis modo trahat alienam naturam
non solum illa, sed ipse intrinsece mutaretur, ergo etiam Deus, si po-
sset trahere alienam naturam, et trahendo ei uniretur intrinsece, in
seipso mutaretur intrinsece. Ad argum benedicitur cum D Thoma
et propter exemplum admirabile ab ipso adductum, est ergo ali-

quale in arbore immobiliter fixa, quæ absque propria mutatione locali aliud lignum venit per solam mutationem localem huius. quamvis exemplum non quadret quoad omnia, quia res creatæ sunt corporales, et consequenter capaces intrinsecæ mutationis, Deus autem est actus purus, et consequenter expers corporalitatis, et immutabilitatis, quæ mutabilitas supponit corporalitatem, seu saltem partes, ut monuit, ut docet D. Thomas 8. et 15. Physicorum. Deus enim non dicitur visibilis rationi corporalitatis, sed quia potest trahere aliquem ad se trahendo spiritualiter ipsum ad esse dei. Ad 2.

respondeo: concesso antecedente, nego consequentiam, quia illa nova relatio in tempore adveniens subtiliter est in Deo, et consequenter mutationem realem per adventum, a nova ratione assumptam mutatam ipsa ratione, non a ipso Deus, quia non est in Deo tamquam in subiecto, sed tantum subsistente, et communicante perfectionem illi, si quidem distinctis subsistentiis

inse. Ad 2. probatione propria ratione, nego Deus denuo incipit esse in creatis, quas creat, seu producit, non per novitatem sui, sed illarum, quia de se est immensus, et potens spiritualiter omnia replere loca, et spiritualiter quia de se est infinitus in trahendo et consequenter potens trahere alias naturas; ut esse non fit, non necesse quod ipse mutetur, sed quod mutentur naturæ sibi uniendæ, et elevandæ ad eius esse personale, ad cuius unionem habent per se potentiam obedientialem. Et concesso antecedente pro 2.a probatione nego consequentiam, quia nova cognitio, et volitio tempore adveniens intus, et immanenter perpetuo supponunt in voluntate, et intra respectum Dei eorum æterno etiam in cognoscendo, et volendo, et consequenter existente in propria, et extrema actuale, et in suspensione personali circa cognita, et volita, quæ denuo trahit in naturas denuo assumpta, ut ostendimus. Ad 3. dico nego absque mutatione intra in aliquo extremorum. Ad 4. dico nego, in nostro quæstione ... de rationibus increatis. et actus puri nego etiam iuxta dicta. Ad 4.

dist. nego, ... humanitatis patitur, et mori ... nego respectu Dei nego etiam. Vel ut alius, ... pro ... Quæstio 1.a absolute Quæstio ... inveniatur ... haeretico appelli-

asserentes incarnes esse factos, ut mutas ipsius
Dei Op. M. q.a ut ex D. Thomismo observat
Ang. Doctor infra q. 16 art 8 ex verbis inordina-
te prolatis incurritur heresis, nec e necesse quod om-
nia, que dicuntur de nat. assumpta per nominas idio-
matis praedicentur de ipso Deo, ut hypostatizatur, suppositatur,
subsistit per subsistentiam alienam, que competunt naturae assum-
ptae in 2o, 3o, pro suis divinis argumentis, et alijs e de multis
dicendis propter dicta insolubilis.
Sic ergo q.a ratio illa Anselmi non est pure tractativa, sed etiam
pratica rae alicuius modi, sed relatio realis, in sensu
inesse receptus ad magis sibi subsistens unitus, ad quod per
modum subsistentiae actualis per modum subsistentialis, sed per se actualis
se haberet, ponitur a divino actu puris, et sic respectu naturae
assumptae, ut purus se haberet, vincula etiam naturae divinae
modis puris obiectivis unitis in rae speciei intelligibilis intus, potentia
vi cuius omne genus creatum indigendo repugnat, quia ac-
tivitas eius admixta posita non agens increata
propter oppositum pas characteristicae intrinsicae potentiae omnis personae acce-
ta si haberet alienam naturam inde videretur, et respectu aliquis
se haberet per modum subsistentiae. Dices: humanitas est forma totalis
formaliter hominis constituens: quo si Deo uniretur, esset forma respectu
illius constituens eum formaliter hominem; quia Deus per modum subsistentiae
se haberet ad illum. Probatur hoc: quia forma correlative se haberet ad
materiam, sed ad subiectum; quo si humanitas est forma respectu Dei, Deus
per modum subsistentiae se haberet ad illum. Respondetur: sic ergo; distinguo ad
probationem quo modo loquendo de forma totali subsistentiali qua-
lis est humanitas, quia haec non habet subiectum, sed subiectum subsistentialis
subsistentiam, quia a natura est completa, forma vero partialis, ut
anima [illegible] eius, quae correlative se habet ad materiam. Unde
etsi humanitas constituat Deum formaliter hominem, non est negandum ex-
ercitio [...] Deus ipsius, sed quia ipsa intervenit tamquam
forma totalis, sicut homo per modum formaliter constituens naturalis

ni q. creavit gratia, sed qui e pari intra substantia, hoc.

Si obiicies infinite distantes ni e aliq. proportio, sed quorum ni e proportio, ni e possibilis unio, hac enim de causa quodlibet ni e unibile cuilibet. ergo cum Deus et creatura infinite distent, ni poterunt hypostatice uniri.

At enim magis distant Deus et creatura quam duo contraria, cum contraria sint sub eodem genere, at Deus sub genere ni continetur et tamen unio ejus cum creatura evenire. sed contraria simul esse repugnant in eodem subiecto, ergo nec poterunt divina et humana in eadem persona.

Dico ideo contraria repugnant esse simul in eodem subiecto, quia simul de illo opposita praedicata verificarentur, ut si simul esset albus et niger. sed si in eadem persona duae possent esse simul natura divina, et humana opposita de ea praedicata dicerentur de illa, ut quod esset immortalis, et mortalis, passibilis et impassibilis, vivens et mortuus; ergo cum hic repugnent sicut et id quod idem sit frigidum et calidum, etiam repugnaret possibilitas incarnationis.

Ad hoc argumentum respondeo: cum Deus ... loco situs ad se distet maior ni e aliqua proportio dimensionis, ideo maior latitudinis aut capacitatis, ergo maior et decisa ... haberet aliquam extrinsecam proportionem ... quoad iter Dei et creaturae ni sit proportio dimensionis et qualitatis, e tamen latitudinis et capacitatis, quatenus in humana natura e capacitas obedientialis ut suppositetur a Deo et elevetur ad esse personale Dei sicut et elevatur ad videndum Deum in se ipso et intime ... uniatur cum Deo. Ad 3 instantiam ... ni quod in gradibus remissis possunt ... esse simul de lege ordinaria, et in gradu intensis de potentia absoluta, et in Christo Domino voluntas tempore mortis simul fuit cum summo gaudio circa Deum clarevisum maxima tristitia vae tormentorum et peccatorum hominum, quod ...

Visiva in jure est simul intelligendi ingradibus intensis creator. l. q. cog. neg. visio [illegible] simul rae oppositionis, id a, rae dist. neg. plus du- tant multa, quantas et qualitas, quia albedo et nigredo, cum sint intrinsece per qualitatis, et illi indi- visi ... fundamentis et alias sunt possunt esse simul, id albedo et nigredo. cum ... Deus et rae creata in ... vien... potuerint hypothesi esse simul. Ad ... proba q. ... dicimus, ... potentiae creator ... ... , et miraculose ... ... potentiae est miraculosa; Unde sicut de eod. potentia de diversis ... affirmari, ita de eadem ... praedicari rae diversarum ... simul immortalitas et impassibilitas ... rae ... Deus, et rae humanae passibilitas, et mortalitas, q. ... ... potentia ... taliter ... ... potentia ter ... eod. sub diversa rae ... , sicut ... et videns verificantur de hoc ... oculo, alio amisso. ... de isto verificatur ... videns et ... rae diversarum id a, videns et non videns, q. negatio ... ... negationis ... ... hoc, ita ... de ... affirmaliter ... , id, hic ho. e. mortalis et immortalis, videns, et moriens, passibilis et impassibilis rae diversarum ... negative, a, ... hic ho. non e. immortalis non e. mortalis, q. negatio ... et negat ex omni ... immortalitas et mortalitas in illo. Obiicies 4. ... adequate ... neg. Deus ... creatis ... adaequatus ... Deus ... increatus adaequate intensive ... Deus id a, extensive et sic poterit se extendere ad ... creatis. ... creata adequa- te intensive, et extensive ... creatis, ita ... nec divina posset se extendere ad ... aliq. neg.; q. et ...

personalitas divina adaequate intensive et extensive extra-
bit perfectionem naturae divinae, et ideo non potest se extendere ad
aliam naturam; contra sub 1a parte, quia sic commensuratur subsi-
stentia divina cum natura increata sicut subsistentia creata cum propria
natura. Dices 2o: generatio increata intensive et extensive a-
daequatur per filium increatum quia iste est infinitus, et tamen non est da-
bilis generatio alterius filii divini; ergo etiam personalitas filii in-
creati in ratione terminantis intensive, et extensive adaequabitur
per naturam divinam; probatur consequentia, quia etiam natura divina in ratione generantis est im-
plenda sicut filius Dei in ratione terminantis est infinitus. Ad
hoc argumentum bene iam responsum ad 1um replicam dicendo antecedens quoad consequentiam quia
adaequatio intensiva, et extensiva personalitatis creatae cum propria
natura provenit ex limitatione imperfectionem, et aliam rationem sub-
illis absque eminentia [illegible]; cum ergo personalitas di-
vina sit infinita, et eminenter [illegible] creatam potest illam
supplere, et se extendere ad proprias illarum rationes termi-
ndas, sicut quia natura divina est infinita immaterialis, non solum pro-
prio intuitu, sed etiam creato primum in ratione speciei intelligibilis,
natura, a, [illegible] in ratione limitatae immaterialitatis solum proprio intuitu [illegible]
deservire ut species impressa ad sui cognitionem, et non potest se ex-
tendere ad aliorum intuitus, ut se extendit natura divina. Ad
[illegible] dicto antecedens adaequatur in ratione generationis filii in ratione productionis
terminis ad intra, ideo antecedens, in ratione productionis ad extra negandum,
et dicto [illegible], in ratione terminantis ad intra ideo consequentia in ratione
terminantis ad extra negatur consequentia, nam sicut eadem intellectione qua
generat Deus filium ad intra, producit creaturas ad extra,
ita per eamdem personam, qua ad intra terminat solum naturam divinam,
terminat ad extra creatam. Sed aliter dicto antecedens intensive, et ex-
tensive adaequatur productione ideo antecedens [illegible] quia antecedens, quia
Christus [illegible] ut homo est filius naturalis Dei per communionem in
tempore filii geniti ab aeterno factum humanum naturam me-
diante gratia unionis; et dicto [illegible] adaequatur divina
natura, ideo consequentia [illegible] quia personalitas divina terminans
increatam per modum [illegible] denominantis [illegible] a sola natura di-
vina, et sic adaequatur perfectionem naturae, creatam terminat per modum ter-

media gratia unionis independenter sumpta. Vel dato ani gº cog, q.º genao e origo viventis a vivente, in similitudinem naturae, quae soli genao Verbi pot convenire, iuxta ejus doctrinam 1 p q 27. art 1 ad 3; incarnatio, quae e assumptio alienae naturae ad propriam subsistentiam, seu tantum, quae repetere pot rationalitati divinae dimananti ab increato, et se extendenti ad creatum: et hic de hoc dubio applicanda littera Mag in 3 dist 1 sbi D Thomas.

Dubium 9º

An possibilitas Incarnationis possit lumine naturali cognosci

Conveniunt Theologi possibilitatem Incarnationis facti nec negari nec lumine naturali divinitae revelatione seclusa posse, q.a Incarnatio facta e Unio 2º personae Trinitatis cum humana natura; Trinitas, quae divinarum personarum notitia deficit, divina et eadem natura ne lumine naturali pot supplicari, ut dicit 1 p q 32 et 2ge nec possibilitas incarnationis facti, q.a hic supponit actionem notitiam Trinitatis; quaestio ergo dubii solum e cognitione de naturali possibilitate Incarnationis absolute, an scilicet ratione naturali seclusa revelatione divina possit adspici, possibile esse Deum incarnari. In qua difficultate tenenda e pars negativa cum omnibus Theologis, loquendo de cognitione naturali et sola humana, sed etiam Angelica, si intelligatur de cognitione naturali evidenti, neque enim conjectura et argumenta, quibus Angelus negatur cum aliis Suarez tomo de Incarnatione disp. 1 sec 2 num 8; sed etiam distinguendum ee illis, tenendum cum ceteris Theologis, q.a misterium Incarnationis nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, ut dicit Isai 64; ideo quae a D Paulo ad Ephesios 3 dicitur hoc misterium sacrum absconditum a seculis; et ad Colossenses 1º misterium absconditum, et 1ª ad Corinthios 2 sapientia in misterio, quae abscondita e. Unde D Ambrosius loquens de misterio incarnationis ait absconditum e q.º Dei sapientia, dum non investibilis, sed invisibilis e in humana natura possibilis, sed sua efficacia incredibilis; et lib 1 ad Gratianum capitulo loquens etiam de Incarnationis misterio inquit mens deficit vox silet, non mea tantum, sed Angelorum, et Concilium Toletanum 11 de Incarnationis misterio ait; sed ne ostendi posset ne et admirabile si exemplum ne eet singulare.

Respondent Contrarij dicendo, intelli loca de cognitione naturali euidenti non, a, coniecturali, et probabili possessi Angelica. Quia 1°. stat illud de misterio abscondito á seculis, et etiam illud D. Amb. non esse possibili, sed S.se efficaciã credibili; ergo sola fide, seu diuina reuelatione potest adipisci. Dices 1°. loca illa sacræ Scrip. et SS. PP. intelligenda esse de Incarnatione prout facta est per 2am personam Sanctissimæ Trinit. ═══ Contra ng inspiro modo loquendi sacra Scriptura, et PP. satis indicant misterium hoc hypostaticæ Vnionis Dei cum creata, ita esse summe excelsum admirabile, et supernaturale vt á nullo intellectu creato solis viribus naturalibus innixo inuestigari, aut suspicari posset. nam cum celsitudinem misterij et sacri absconditi ponunt solum in hoc, quod filius incarnatus fuerit, sed in hoc, quod Deus factus sit homo, et hoc quidem Deus se valde mirabile est; ergo generaliter loquuntur de Incarnatione Dei Ipse. 2° ergo Vnio hypostatica Dei cum creata é omnino supernaturalis, idest, supernaturalis non solum quoad modum, sed etiam quoad substantiam, cum sit vnio personæ increatæ entitatis supernaturalis cum natura creata sed omnes eius exigentias solum obedientialiter habente capacitatem; sed obiectum adæquatum naturalis cognitionis etiam Angelicæ secluda reuelatione é naturale; ergo possibilitas incarnationis é extra obiectum cuiuscumque cognitionis naturalis reuelatione non adiutæ. 3° potest extremus artifex facere artefacta quæ ita mirabilia, et extraordinaria, quæ nec suspicari imaginari, aut coniecturari queant ab intellectu rustici; ergo poterit Deus diuinitus facere ex(?) plura, quæ nec ab intellectu Angelico suspicari possint, cum ea, quæ Deus potest facere de(?) absoluta sint plus eleuata, etiam respectu intellectus Angelici, quæ illa respectu intellectus rustici, cum ista non sint supernaturalia, sed inter opera Dei ad extra possibilia naturalia; supernaturalius, et mirabilius é misterium Incarnationis etiam absolutæ, i, quod Deus fiat homo, seu quod humanitas assumatur ad esse personale Dei, itavt homo sit Deus et Deus homo. ergo hoc omnes cognitiones naturales etiam Angelicæ absque dubio superat loquendo etiam de cognitione coniecturali et

et possibili, sicut de virtute hac cognoscere non potest iudi-
cari aliqua specialiter opera artis; sic lumen hu-
manum et stricte iudicari non potest specialiter mysterium
incarnationis. Nº obiicies, si per rationem naturalem demonstrari
mysterium Incarnationis esse impossibile, ergo per rationem naturalem demon-
strari, et evidenter cognosci non esse impossibile; sed non esse impossibile et
possibile aequivalenter sunt: ergo, antecedens probatur quod falsum seu
aut demonstrari nequit. Deducitur 1º posterius consequentia; est quia
falsum mysterium Incarnationis esse impossibile, alias Deus diminutus
non esset incarnatus; sed ratio naturalis non potest demonstrari esse impos-
sibile; consequentia, quia 1º in qua potest esse difficultas; impossibile et non impossibi-
le contradictorie opponuntur et inter illa non datur medium,
sicut nec inter esse et non esse: ergo si mysterium Incarnationis non per rationem
naturalem demonstrari esse impossibile poterit cognosci esse possibile, et
consequenter possibilitas Incarnationis naturaliter est cognoscibilis. Ad hoc argumentum re-
spondetur concessa antecedente consequentia ad probationem concessa antecedente consequentia non inter possibile et
non impossibile non datur medium, datur tamen medium inter hoc, quod
est cognoscere evidenter hoc mysterium esse impossibile, et non impossibile,
et negare se habere ad utrumque, et ad possibilitatem nisi velit er-
rare ratio naturalis, sicut ex dicto quod argumenta, quae fiunt ad
probandum quantitatem creatam distinctam a re quanta, licet non convincant
et demonstrent, non potest inferri similiter, ergo non distinctam. Un-
de sicut inter quantitatem creatam distinctam, et non distinctam a re quanta non da-
tur medium, quod tamen datur inter evidenter cognoscere, quod distincta et
evidenter cognoscere, quod non distincta, ac ut suspendere iudicium, aut v-
trumque opinative cognoscere, ita inter cognoscere esse impossibile, aut non
impossibile mysterium Incarnationis naturaliter datur medium, scilicet suspende-
re, aut negative se habere ad utrumque, et ad primum possibilitatem tam-
en mysterii, nisi ratio velit errare, et absque fundamento procedere. Replicabis
1º quod poterit ratio naturalis saltem probabiliter adipisci possibilitatem Incarnationis,
supposito quod evidenter non potest cognoscere eius impossibilitatem, ut etiam naturaliter
exemplo de cognitione probabili distinctionis realis quantitatis a re quanta.
Respondetur negando, quod lumen naturale seclusa revelatione non habet principia
ad iudicandam probabiliter possibilitatem possibilitatem, et impossibilitatem tantae
rei ita elevatae, ut habet ad iudicandam distinctionem, et indistinctionem quan-
titatis a re quanta. Sed dicens: si ratio naturalis non potest demonstrare
mysterium Incarnationis esse impossibile, poterit etiam sola ratio naturalis

solvere evidenter argumenta quae contra eius possibilitatem possunt fieri, cum non sint solubilia, quod saltem probabiliter poterunt eius possibilitatem solo lumine naturali cognoscere. Respondeo

dicto ans, posse solvere propositione quod ans negare ideo ans et sequentia negata argumenta solvo non semper inferre propositione cognitionem possibilis possibilitatis rei, de qua conveniunt, sed solum quod non convincunt eius impossibilitatem, ut constat 1 p. q. 1 art. 8 ubi dicitur quod argumenta, quae contra misteria nostrae fidei fiunt, interdum solvuntur evidenter propositione, ut si ostendantur oppositio, quas evidenter ostendere possumus esse falsas; aut interdum male disputari, et consequenter male inferre. Interdum vero negare, s. negando maiorem et minorem quae revera falso, et licet earum falsitatem non possimus evidenter ostendere, tamen ex non probari sufficienter

contra: Sed invitabis post Ang solo lumine naturali ductus sic ratiocinari, verisimile est posse Deum facere quod quid non demonstratur non posse fieri, sed non demonstratur misterium Incarnationis non posse fieri, ergo saltem probabiliter potest tunc cognoscere possibilitatem illius. Respondeo quod cognoscitur quod non solveret propositione ans ita s. ostendendo falsum assumere aut male inferre, quod hoc deberet fieri ... contra ... male inferre, quod ... solum quod solveret ... negare ... possunt ... [illegible] ... possibilitatis rei inferri ... non omne quod est impossibile nobis apparet tale, aut ... cito esse tale. Unde ... Ang tantum duceretur naturali ratione ... data soli rebus naturalibus ... possibiliter possibilitati Incarnationis posset assentiri seu cum ... utrumque indicaret. Obiicies 1º Deus ut auctor naturae cognoscit ... possibilitas Incarnationis ... lumine naturali cum Deus ut auctor naturae ad ordinem naturalem attineat et consequenter potuit ... dare alicui creaturae, quae solis viribus naturalibus ... valeat cognoscere.

Ad hoc arg. dupliciter resp. 1o. … co. … eo ad Deum … contradictionem, cum … tanta … naturalis … creatum, quod solis viribus … illud valeat … causa. Dico resp. … Deus … supernaturalis et … authoritas quatenus producit effectus naturales … Deus … authoritas … producat … sic … cognitibilis.

… authoritas supernaturalis … naturales … etiam dicitur author supernaturalis … effectus supernaturales. Resp. … attentis praecise … authoris supernaturalis … ex quo … sequitur Deum … naturales … titulo … supernaturalis, sicut … producit effectus supernaturales, et … supernaturalis … supernaturali modo omnia cognoscens. Vel … cognoscens … supernaturalia producat in ordine ad naturalia, … gratia et alia dona supernaturalia … naturalis … supernaturalis cognitio … lumen … inferiora … inferius, quale … naturale … supernaturaliter … author … producens illa ex necessitate … supernaturalia … pendet … gratia, sicut gratia dependet … in subiecto inhaesionis. Obiicies … lumine naturali evidenter cognoscit subsistentia … infinita … humana … subsistentia, et … cognoscit … extremum … humanam … vere … extremum … non potest … subsistentia … humana … illi …

Resp. difficultas … cognoscit … subsistentia … infinita … lumine naturali … cognoscit subsistentia … infinita, quae … Deo infinita … Deus; … cognoscit Deum … alienam naturam … negatio infinitatis … et negatio … alienam naturam … affirmatio infinitatis … affirmatio … alienam naturam, iuxta illam regulam, … negatio … negatio, affirmatio … affirmatio.

Ad hoc arg. resp. 1o. … evidenter cognoscit … infinita … quod … antecedens … extremum

cratura, omnium virtudiorum illorum adeniq cognoscet
l, dicto sequens; cognoscit virtudiorum quaequidem se haent
naturalis Deo cum obedientialis quam alias viribus naturalibus
possetcognoscere quid, et sine miraculo e [illegible] Deus, q̄ necessario
increata, l, cum creata, et omnino, lex creata, [illegible]
pere a Deo, qd manifesta e fidey. Cum q̄ lux huma-
ng destrui, seu spoliari propria subsistentia, et loco illius
haere duas ordine supernaturalis solum non possit esse ratio lex
pot obedientialis ex parte creaturae et actione supernatura-
ex parte Dei, cum ut extraordinarius cognitionis naturalis, sed
[illegible] quoad alias, l, actionis, et actualiter, et [illegible] Jor-
[illegible] carnalis potentias eius si e [illegible] lumen naturale
Angelum. Dices; Angelus cum videndo cognoscit subsistentiam [illegible]
creature aliud a propria, et deinde separabilis etiam
pata, si possit esse cum alia subsistentia creata, [illegible]
quod haec naturam intensive et extensive [illegible] propria
[illegible] cognitionis, ubi potest esse cum subsistentia divina. Dices quam
[illegible] creature [illegible] et corpus a [illegible]
va, et quantas a [illegible]; et tamen Angelus videt quod [illegible]
[illegible] potest esse sine [illegible] ea propria
[illegible] sine alio [illegible] retro [illegible]
nec quantas sine alio [illegible] indicaret Angelo quod nec [illegible]
[illegible] [illegible] esse [illegible]
alia subsistentia propria [illegible] indicaret Angelo [illegible]
indicaret Angelo [illegible] subsistentia [illegible]
ne adaequatam propria [illegible] subsistentia. [illegible] separatos
cum [illegible] adaequatam [illegible] supernaturalis
subsistentia propria [illegible] naturalis. [illegible] Angelus se
[illegible] excedimus extra [illegible] supernaturalis. [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible], nec [illegible]
de possibilitate Incarnationis, sed [illegible] [illegible]
creata, nec [illegible] eius talis cognitio caderet [illegible]
ex [illegible] [illegible]. l, possibile, l, impossibile [illegible]
[illegible] [illegible] de possibilitate incarnationis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] lumen [illegible] qd [illegible]
clarius [illegible] illud. a [illegible]

nq etiā subsistā Ang. de adæquatā extensione in propria
naā adhuc eēt sita, eo quod redundaret ex naā finita, et posset
set transcendere aliquā naā: si quidē eo quod sua excederet
propria naā, posset illā excedens se extendere ad aliquā
inferiorē: [illegible] ergo Ang. se nō posse aliquā naā trāre, quia
propria subsistā adæquatur cū illa, quod etiā existimo esse de
subsistā diuā, quæ etiā infinitā adæquati termini [illegible] extensione
extensiue cū naā diuā infinitā. Vel 2º suppono prævi
ri eū rem inde in mente Ang. quod aliena naā eēt capabilis,
aut assumptibilis à diuā subsistā, l. quo hoc tandem patheri
rae pot. obedientialis, quæ quoad partia latet intellectum Ang., si quod
indicaret Ang. naā creatā summæ connexionē cū propria
subsistā dimanante ab illa, sicut habet corpus cū superficie et
superficies, et linea cū pto.
Obiicies 4º multos res Ang. cognoscere, maxime carnis resurrectionis possibilitatē, possibilitatē accidentis sine subiecto; ergo etiā poterit cognoscere possibilitatē mysterij Incarnationis, nō obstante eius supernaturalitate, quæ etiā relate est supernaturalis.
Ad hoc resp. l. 2º ans. tum 1º, quia
nō cognoscit omnia in particulari, quæ Deus ut author naæ de
sua absoluta pot. facere, nō nō miracula iuxta nr̄ā possib. nō
fundata ab authore naæ, sed à Deo ut authore supernaturali pro-
pterea quod accidens seiunctum à Deo efficiente sine subiecto, cū eius
dependentia à subiecto sit[illegible] naturalis, hoc enim nō adeò mirū,
et naē nāli ante fidei documentū circa accidentia Eucha-
ristica. Vel decisiuè nego quod illa miracula sint ab au-
thore naæ, et Deus nō impertiri ex pae Dei aliud entia
supernaturalia; nā carnis resurrectio fit per reunionē eiusdem ani-
mæ rationalis cū sua naā; 2º. et existentia accidentis sine subiecto fit
tantū manutentione omnipotentiæ authoris naæ, l. per alicuius
cuiusdā nālis subsistentiæ accidentis [illegible]. Incarnatio autem, et 1º
ad modū et quoad substantiā, à supra totā naā cū ipsa supernaturalis,
et increata persona diuā unitati hypostaticæ cū creata, quæ superat
omnē imaginationē etiā Ang. et hoc de hoc dub. [illegible] vbi
supra.

Dubitur 3º

An existā Incarnationis facti potuerit cognosci solo lumine naturali.

Nec etiā modo loquimur in [illegible] Incarnationis facti, et
quatenus [illegible] ut [illegible] Ang. [illegible] SSmæ. Trinit.

humanã naturã ex illud Ioan 1°. Verbum caro factum est; ergo sicut Trinitas divinarum personarum existit intrinseca si post cognita solo lumine naturali seclusa divina revelatione, etiam existit Incarnatio facta et dicit unionem hypostaticam. Ergo Trinitas et humana natura: Conjungitur et de co sine naturali existit Incarnatio facta per dictam unionem hypostaticam Dei cum humana natura. Sed pro-

ut quidque dubium propositum est, certum de fide mysterium incarnationis facta et precipuum fundamentum nostrae Religionis Christianae; quod contra Hereticos admittentes novum testamentum satis efficaciter probatur ex loco Ioan adducto, et ex aliis quae perpendit Angelicus Doctor 4 contra Gent cap 27 usque ad 39: contra Iudaeos vero solum admittentes vetus testamentum inter plurima testimonia precipue duo sunt, primum Gene 49, ubi non auferetur sceptrum de Iuda, et Dux de femore eius donec veniat qui mittendus est, idest Messias venit ergo idest Dux venit qui mittendus erat, idest Messias, venit ergo, idest regnum, et Iudaeis hoc, ergo non eterpeint, ademptum sceptrum idest regnum, et factis hoc, et nos ... in toto orbe terrarum illud imperium Iudaeorum finitum esse, nullibi que in toto orbe terrarum illud haerere, sed dispersos esse per aliena domicilia: Aliud est apud Danielem 9: ubi de septuaginta hebdomadibus annorum, quae tunc occidendus Christus Dei, prophetia invenitur, quod, a, tempus predictarum annorum, quibus illis hebdomadibus designatur, ergo elapsum fuerit, et dies Messiae ergo venisset. Constat aperte ex tempore prophetiae usque ad adventum Christi Domini, seu mortem eius, ut videri est in Suarez tomo 1 in 3 par in pro..., etiam Sto Ioan a Sto Thoma tomo 1 in 3 p ... prid. Disputatione contra infideles, Gent et Paganos contra-dicentes hoc utrumque testimonium veteris et novi testamenti admittentes non possumus ... satis firmo, singulis mirabili conversione totius mundi facta propagatione fidei, et Conversione totius mundi per pauperes, et instrumentos hoc ... ad veritatem doctrinae ... aliis multis credibilitatis motivis ... evidenter suadetur et deducitur 22 ... Religionis evidenter credibilis mysteriorum, q 1 art 4 et 5 ... incarnationis Christi fidei, supponimus ergo veritatem catholicam incarnationis

facti, et exprimimus an lumine naturali existentia eius possit adesse...

Scotus in 4. dist. 10. q. 2. art. 16 q. 4. Rada p. 2. contr. 8. art. 4. et Fabrius in 2. dist. 36 cap. 2. num. 15 existimant Angelos solis viribus naturalibus seclusa revelatione cognovisse Mysterium Incarnationis factum. Tamen dicendum est cum communi Theologorum ... et patet ex illo Isaiae 64, nec oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, Deus absque te, quae praeparasti diligentibus te; ubi loquens Propheta de mysterio Incarnationis iuxta SS. PP. quos refert Vazq. 1. p. disp. 2. cap. 2. dicit absque te idest absque revelatione Dei haec cognoscibilia; idque docuit ipse Sanctus propheta generationem eius quis enarrabit, ex quo testimonio D. Leo, Papa sermone 99 et 10 de nativitate, et D. Chrysostomus homil. de laudibus Ioan. Baptistae, et alii sancti PP. colligunt Incarnationis verbi divini esse ineffabilem, et etiam cognoscibilem absque revelatione. Ita patetque ex illo Pauli 1 ad Corinth. 2. sapientiam loquimur, quam nemo principum huius saeculi cognovit, si enim cognovissent, numquam Dominum gloriae crucifixissent, nec demones, ut... patet, quos Daemones huius saeculi signat Paulus, cognovisse Christum incarnatum, nisi cognovissent etc. Constat etiam ex Mattheo cap. 4 ubi Satanas desiderans cognoscere Christum Dominum esse filium Dei, et Messiam in lege promissum, dicebat, si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant etc. quod dicebat ut filius Dei esset, et ratio est quia mysterium Incarnationis, est valde supernaturale et celatum, et principaliter ... potentiae creaturae Creatae, quod praecise lumine naturali non potest certe et evidenter cognosci quod supernaturale est idem ... per lumine naturali evidenti, quamvis non respicienti, aut dubitanti propter operationes, ut dubitabat Satanas de divinitate Christi Domini postremum Lodiens.

Obicies 1°. Deus Stauthior naturaliter seclusa omni revelatione evidenter cognoscebat existentiam mysterii incarnationis facti Christo Domino existente, et operante in mundo; quod huiusmodi mysterium existit cognoscibile lumine naturali etiam creato certe, et evidenter, cum Deus Stauthior naturaliter possit dominare creatis

80

naali, qd ipse naalr cognit. coae bona: et ansupti
Deus et author naae cogbat humatam Xti Dei sub
sistere, et rn subsistam ppria, cum euidenter sciret ei illam
n pduxisse; qo euidenter cognobat illam subsistere sub
sistentia diuina, cum inter hae videtur medium; nimirum eam
e nota; et maior pte; tunc Angl cognobat euidenter et ex
lumine naali humanitas Xti Di subsistere, et ex
tere apparet; qo a fortiori Deus et author naae
hoc ipsum cogbat, tum cum Xtus Deus operabatur quae
plura; sed oppe ut subsistentiam; qa cum Deus et au
thor naae cognoret opera naalia Xti Di, et am
bulare, comedere etc. naario etiam cogbat naam illam
subsistere. Ad hoc arg. 1o neg. qa Deus ipse
e supernaalis, et perfectionem quae cognit supernaale
e, unde ni mirum qd ipsum n lateat mysterium incar
nais; ex eo, a qd Deus et author naae cognoret
existentiam incarnais, n sequitur creatam aliquam potentiam
ex illa cogre viribus ppriis, sicut quamuis Deus
et author naae cognat cogitaes cordis, et futura
tiq contingentia naalia, n sequitr qd absque reuelae crea
ta aliqua inuir ppriis luminis naalis valeat
illa pttingere. Vel 2o ans ad ptem 1am maiorem
ad 2m ptem cocesso ant 1o neg. qa Angl cognit tantum
solum ea, quae ipse facit, sed etiam facta ab alio, Deus
, a daemonibus, seu dicitr author naae, n qo ipse est na
lis, sed praecise quatenus e causa effectuum naalium, cum solus
causauerit subsistentiam diuinam et ipsum, quia existit
naa humana Xti Di, hinc e, qd et author naae n
cognobat illam et subsistentiam, sed negatiue se haebat ad
hoc reduplicatiue et author naae. Ad 2m 1o neg. qa et di
ximus negatiue se haebat circa subsistentiam illius naae; q
cognitio Dei et authoris naae solum se extendit ad ea, quae
et causa naalis pducit, et circa alia negatiue se habet.
Unde licet sciebat se n pduxisse subsistentiam creatam illi
us naae, tamen negatiue se haebat circa omnia alia

q^o in illa naa exercebatt, q^d n^o attinet ad ipsq perat sic; recolenda sunt quq diximus dub. ant. in sol. ad 2.
Inde Deus est author, n^o p^o particulare misterij incarnais, q^a est talis ut cognit illud, ac providetione aliquanaali n^o ē cog^s tota seclusa divina revelatione authoris gratis.

Obiicies 2°. Angelus solo lumine naali evidenter cogbat Xti Dei subsistere, q^a cernebat hoc in mundo, si quid videbat ipsq ēē et operari, et oppes ēē subsistq ē Ang. p se notq, s. et ergo cognebat Xti Dei n^o subsistere subsista creata; q^d cogbat n^o subsistere subsista diva, cq n^o detur mediq, ergo evidenti cogbat Incarnais misteriq, q^d Verbi in subsistere in humana naa p subsistq divq; mi pbr; Ang n^o videbat in humanitate Xti Di aliquq subsistq creatq propriq s. alienq: q^o evidenter sciebat illq n^o subsistere subsista creata, q^a sciebat q^d si hec ibi eet, n^o lateret ipsq, vm latent oes res naales q^as omnes pprehensive ag supremus cognit. q^o evidenter cogbat subsistere subsistā diva, q^a n^o datur mediq. Dices 1° cq Valentia 1 p. disp 4° q. 8 punct. 4 dari mediq. s. subsistere p manutenentiq extrq Dei effecive substantis nag sine subsistā, sicut in sacro Eucharistiq sustentat accidentia sine suā subsista. Unde Ang. eo qd n^o videret in naa humana Xti Di subsistq creatq n^o infferet subsistq divq, sed potius sibi psuaderet separatq ab omni subsista creata et increata miraculose subsistere aut dubius maneret circa hoc absq decretu circa existq subsistq divq in illa naa humana. Contra subsistā ē non existā, q^a est maior opinio haetq Caiet. 3 p. q. 4 art 2 subsista ē mod. quo substa ē capax existendi seu existendi p se. sd maior. q^o. D. Th. infraq 17 naa humana Xti D n^o sola subsistit, sed ergo existit p existq increatq. Obi dice, q^o cq n^o posit existere aliqua naa p manutenentiq extrq separata ab omni existā creata s. increata, ut fatetr Adversarius, sic nec subsistere. Unde accidentia Eucharist. suas ppria existas conservant, alias n^o erant extra caā, cq effqui p solā existq sustinere in rebq naa res extra caā.

2°. rg. et diximus in n. 20. Dum[?] natura humana Xti Di existit exist. increata Verbi divini, sed non in potentia seu existere p. manutentiq. existq. Dei, utpote[?] fadem-tur, q. alia tali rei, cet. etiam, ... Angelus cog-noret humanitas Xti Di ei aparte rei, etiam existen-... creatq., q. nullq. creatq. in illa videbat, infferret ... q. existebat p. diuq., et p. consequens cognoscit misterium Incarnationis.

2°. rg. Vasquez 1. p. disp. 114 cap. 4 tum ... Angelus ... Xti Di carere humanam naturam ... subsistentia ... si quidem propria existentia ... illius ... naturalis ... supernaturalis ... naturalis Dei, loco propria ... humanitas, unde valens cognoscere ... carentia alterius ... qua fit expressio aut carentia ... quod non est naturalis, ... cognoscere tales carentias ... Angelus ... et p. consequens inquit Vasq. Angelus ... naturalis creatq., ... decipereti existimans ibi personalitatem ...

... Dico 1°. q. si Ang. deciperetur ... creatq. ... ... verum ... a Deo ... Vasquez ... sibi occultari, qd. ... subsistere ... sup. ... 21 et 22, ... subsistentiae ...

... subsistentiae ... naturae ... alias cet inseparabiles ab illa, si cet ... fectus tali subsistentiae creatae, ... Angelo ... ne resultet, ... cognoscens ... subsistentia creata, ... propria ... carentia pro-... supernaturali ... increata supernaturali ...

et coaptr. q.a carer qq.a ē qualitas supaddita ig-
ni, et visui naq. alij; prt Angelus, cono et hoc
cognoscere defectum eius, seu carentiam, eius sicut cognoscat
qualitatem tam naturalē, l. supernaturalē d. bono
qua tollitur calor ab igne, aut visus ab alij; hoc
enim quotidie videmus infirmitas, aut caecitas in
hoc nescientium humorum, aut qualitatem occultam, qua ia-
les deperditur, et visus tollitur, et tamen huius ē, q. pbam
formam nō p ultras foras: sed p spēs ipsarum formarum, quarum sit
pbas cognoscuntur, sicut tenebrae p spēs lucis cognoscuntur,
ut docet D. Thas 1. p. q. 14 art 9 et 10; ergo Angelus
habet spēs subsistentiae creatae p illas cognoscet carentiam eius, quae
revera ē in naā humana Xti D. ā quocumque pro-
veniat, siquidem nō p videri eius nō visa causa, a qua
pvenit, sicut videretur hoc miraculose produci a
Deo quamvis nō videretur Deus supernaliter producens
illud. Dico 3.o licet caā carentiae subsistentiae creatae in naā
humana assumpta a verbo diuo sit supernalis, ca-
rentia tamen ipsa ē naālis, ut potest ulso subsistentiae naā-
lis, sicut carentia visus miraculose deperditi naālis
ē, q.a talis ē pbao, qualis ē fā amissa; g. cognoscibilis ē ab
Angelo naāter, siquidem ē carentia naālis, sicut et
si Deus modo supnaāli, aut p qualitatem supnaālem caet
pbao visus in hoc talis pbao, seu carentia naāter vi-
deretur, et cognosceretur a nobis. Dices 3.o ergo Christi aliquando
Deus occultare aliquā, quiā alias lumine naāli cognosci nō
fa, ut equibus Itera: l. Diaz dicitur lib 4 Reg cap 6. ra-
te Angelus tunc videns Xtm, Deus excitare, etiam attingens
naturam eius, utpote supnaāle p eius, p̄tius dubitaret,
aut sibi persuaderet subsistentiam creatam occultari a Deo naā
providentia extraordinaria, propter aliquem finem specialem,
quam existimaret ibi ēē subsistentiam increatam Dei assu-
mentis et eleuantis naām creatam ad ipsū ēē p'sonale in-
creatum, stante hoc est Deus, et homo hoc. Dico
q. 3.o

Vt aut. Vasquez. Vbi supra, sic tollitur de medio omnis evidentia malitiae carentiae spaciei; Vnde hoc videns aere tenebroso, seu lumine pbaty dubitare posset an ita veneraret, an lumen à Deo vueustaretur propter alij quis fine parti suae providentiae; Vqueni eab surdij, et etiã ex quo sequitur. Ad impugnat naa humana. Xi. Di. vere carebat ppria subsista, et ejus carentia vi ptcti spa, et ejus latens, et occulta, vt ipse ê evidens, eo pbaneopposita ldictoria oppraemantur, q Angelus naales videret illij carentiaej malitiae, et quia in illa ves videret illius carentiae malitiae, et subsistentiae, si quis videret naa subsistentiae creatae, et ejus latentiae, si quis videret carentiae, seu ejus illius, q evidenter infferret carentiae, seu ejus illius, q evidenter infferret esse ibi subsistentiam increatam Dei propter ... Ad hoc arg. melius resp. in lieu inquis, q. quamvis ad aliqua pst Vasquez solidiorem subsistentiam, vt videbimus, ad 1o. resp. q. sequela, eo tum Angelus habebat magnum fundamentum ad dubitandum an sibi subsistentia creata quitaretur à Deo ppter spealem finem, eo sibi ldj generali providentiae sit debitus concursus Dei ad ... subsistentiae ppriae naae creatae in tenui naa existentis, vt videt in aliis illa sola excepta maximum fundamentum habebat ad existimandum à Deo sibi occulta. Vi supra lege, nos quo quidem nos caremus ad dubitandum an lumen existens in aere tenebroso vobis auferetur à Deo, eo pbao lucis in aere et ne debeat auferri à Deo, eo pbao lucis in aere et ne debi, consueti et ordinarij ordinis naae fiat, et veniat. Vnde diversa valde est ratio. Ad 2m. replico ... arg. q. carentia alicuius ... naaliter nisi

qdo carentia suppbao ē caa appetit, l exigentiæ
eius, l, qdo datur carentia eē naalis, sd frali
ē sine pa propria, l, alia superiori et excelsi in
hoc ē carentia formalis, ni. a. qdo loco ppriæ ptis
datur alia pfectior, et eminens, ita et nra humana loco
ppriæ subsistentiæ vnita fuit diuiæ create suppleens,
et eminenter fraliter, et eminens, et sic naa humana
Xti Di solo nraalis carentiæ habet ppriæ subsistentiæ, quia
nō appetit, nec exigit, quæ loco illius habet diuiæ, quæ
valde subsista ē, vnde quantum ad hoc nō displicet
meus dicendi. Varquez inter de carentia ptis na-
lis nraali ni. a. frali, quæ naa humana habet ppriæ
subsistentiæ eminenter fraliter vnita diuiæ, et Iquet tam-
tum habet naalis carentiæ incognitæ pri... quæ
videbatur subsistens, ac si ppriæ subsistentiæ haberet, ni-
et si hoc priuæ pfectionis pprio videret mira-
culosa sibi infertis, aut p... a Deo nō appeteret
ppriæ, nec exigeret, nec cognoret defectum ppriæ vi-
les, defectus 3 eius naalis eet, et carentia in-
cognoscibilis a nobis. Obiicies 3.º Angelus solo lumine
naali cognoscebat intuitiue Xti Di exitum in hoc mun-
do, et notitia intuitiua ē rei existentis fra prasentiatae;
go cogbat exitum Xti Di, quo cum hæc ipsi a Dō sit in-
creata, et ad exitum supponatur subsista de prima ad
vltimam. Angelus intuens Xtm Dm euidenter cogbat
exitum et subsistentiam diuiæ, qua subsistebat, et existebat eius
naa humana, et Iquet misterium Incarnationis consistens
in hoc, quod ē existere, et subsistere naam humanam per
subsistentiam, et exitum diuiæ. Dices ad raos notitiæ in-
tuitiuæ suffice attingentiæ exitum exercite, ni autem
requiri attingeret ... fraliter, et signate; Vnde
Angelus videbat humanitatem Xti Di exercite exis-
tentem, ni. a. intuebatur signate ipsum exitum diuiæ, qua
existebat, sicut sinus videt Deum existentem, ni. a. sig-
nate rem exista, quia exista nō ē sensibilis p se. Ita fa-
cietillud suffraebat cognitionis intuitiuæ sensitiuæ, et exterioris

ri, a, sufficit ad cogtioz intuitiuz intellectualz, q. illa e supfialis ista quidditua obti viri; sed notitia intuitiua, qua ab Angelo intuebatur humanitas Xti Di existens erat intellectualis quidditua; g. attingebat signate et fraliter ipsuz existz dum, qua existebat; mi cz tota e nota; et maior pbr; ideo Deus [illegible] in ma da visione, et beatitudine beatus ri pt videre Deuz intuitiue, quin videat existz, et pro- nalitz diuas, q. talis visio e intuitiua intellectualis, et quidditua obiectiua Dei; g. notitia intuitiua intellectualis quidditua fraliter attingit eius existz. 2° n pt videri effus fralis fz, quin videatur ipsa fra, cz effus fralis fra sit ipsa fra humanata; g. si Angelus lumine naali cogbat huma- tz Xti Di existentz exista increata, tu etz videbat eius existz, qua fraliter Intuebatur existens naa hu- na. Ad hoc argm. benedicti resp. ad 1° respz, cuius pari- tas ri pbat tantz cogtioz naalz existz Dei in humanitate Xti Di quoadge, sed etz quoadquidte q. nullus intendit, ri enz pp er illud, sed q. talo
— 1° maioz ad pbm g° ani;
cogtio
attributa, et signates, cz omnia increata sint rez, et idz essater et indiuiter, et eiusdz immaalitz, et ordinis cz Deo, q. sit ipse Deus. Unde beatus quidditue videns Deuz, videt omnia, quz fraliter sunt in ipso. Existia, a, increata ri e de essa naz humanaz assumptz, nec eiusdz immaa- litz cz illa, sed valde altioris, et proto supnaalis, perseq. ac proinde eo q. naa humana lumine naali quiddi- tue intuebatur ab Angelo, persperz inffertur, q. etz eodz lumine naali debebat attingi ipsa existia supnaalis verbi diui q. hac n pt videri sine lumine gloriz, nec quoadz e cogni sine reuelac. Instabis a posteriori ef- effus cogtis quoadge existia 1° cas illoz; 1° humanz, Daz existz existia Vbi diui a posteriori cognoscitur quoadge talis existia — Resp. g° cz, q. a caa [illegible] eiusa, et abstracta

et ideo per effus operationem cognosci eius existentia; natura humana precise sumpta, neque est aliena existentia, et quae per alienam existitat, aut propria existentia possit non est cognoscibile lumine naturali, et consequenter cognitione naturali naturae humanae existentiae nec quoadquem in particulari potest cognosci existentia personalis Dei Verbi, sicut non vi cognitionis naturalis potentiae non potest in particulari cognosci, quod sit filius Sancti, qui potest esse de alio. Ad 2um respondetur quando nos videmus hos, etiam videmus animam rationalem spiritualem, quia similiter distinguitur hoc ex visione effus non sequitur visio ipsius formae, sed cognitio formae quasi excite, etiam communi, non a, signate in particulari; proprietas quae est alterius immaterialis, et ideo cognitus ut existentia Verbi respectu humanae naturae assumptae, Unde Angelus videns humanam naturam Christi Domini existentem, et operantem; videbat esse ibi aliquam existentiam, non a, illam in particulari cognoscebat, sed potius existimabat ibi tantum humanam sibi acceptam a Deo ut diximus, quia omne quod videbat, erat humanum, et ideo non habet propriam aliquod naturale, quo duceretur in cognitionem existentiae divinae intellectualis. Obiicias 4. Angelus evidenter cognoscebat esse vera miracula, quae operabantur a Christo Domino in confirmationem suae doctrinae Evangelicae, in qua unum ex praecipuis mysteriis se esse Deum incarnatum, et Messiam promissum in lege, et alias evidenter sciebat Deum 1° veritatem, etiam indicandam non posse patrare miracula in confirmationem falsae doctrinae, ergo illa miracula sunt evidens signum divinitatis Christi Domini Angelus per illa evidenter cognoscebat divinitatem Christi Domini, et ideo per ipsum Deum hos, et deinde per ad unum mysterium Incarnationis. Ad hoc argumentum respondeo 1° concedo totum, sed nos de eo loquendo de lumine naturali seclusa revelatione, ad quam attinent miracula facta in confirmatione divinitatis Christi, quia per illa revelabat Christus Deus suam divinitatem. Respondeo 2°
Deinde dico quod ideo evidenter cognovit divinitatem Christi Domini evidentia potius credibilitatis ideo cum evidentia obtinens cognitionem, quia miracula non habebant connexionem physicam cum essentia, aut cum existentia divinitatis in Christi Domini humanitate, et sic attinent ad evidentiam non physicam, de quo loquimur, sed in attestante testificante aut dicente ex qua competitus obscuritas fidei circa id ut in se, ut dicitur 2.2 q. 3 art. 1°, videatur ibi D. Thomas Caietanus et Medina infra q. 18 art. 2. Obiicies 5. quia ut refferunt D. Aug lib 10 de Civitate Dei cap. 2°, Cirillus lib 8 in Iulianum, Clemens Alexandrinus lib 6 ex Triana

Dialog et Lactant lib 7 Institutionum cap 15 et 18 plures Gentiles, et Sybillae cognoverunt futurum esse Christi incarnationem, et praedixerunt illud, et tamen non cognoverunt illius veritatem, quia carebant fide, et erant infideles et Gentiles qui lumine naturali cognoverunt, quoque lumine naturali est cognoscibilis existentia Incarnationis, nam iuvare defectum cognitionis futuris aliquibus, propter eius existentiam. Respondeo negando minorem, quia ut colligitur ex D Thoma 22 q 2 art 7 ad 3 Sybillae habuerunt gratias gratis datas Prophetiae, quae possunt esse sine fide, quia Sybillae legerant libros Propheticos, et eis aliqualem fidem dederunt, ut de Platone invenit libris aliquando Sibi [illegible] docet Aug lib 10 de Civit cap 29 et haec de hoc dub.

Dubium 4um.

Cur conveniens fuerit Dei incarnatio?

Supposito quod Deus incarnatus sit, dubitatur an incarnatio fuerit conveniens ipsi Deo, et naturae humanae assumptae. pro cuius faciliori intelligentia supponendum est dupliciter aliquid esse conveniens alicui, uno modo ut medium fini, quod ad finem consequendum medium aptum est conveniens; alio modo ut conveniens naturae exigentiae eius, sicut naturae talis modo ut ignis naturae exigentiae eius, et isto modo non est conveniens proprium centrum; et isto modo non est conveniens incarnatio naturae humanae ex exigentia talis naturae, docet D Thomas hic art 1 ad 2 quia supra exigentiam naturae humanae est quod ad esse personale Verbi assumatur, ex natura humana est unio hominis divina et ineffabilis assumptio naturae humanae non habet exigentiam, aut inclinationem, sed solum potentiam obedientialem; sive exigentiam illi ex exigentia Incarnatio non fuit conveniens naturae humanae; sicut docet D Thomas absolute incarnationem humanam; sicut docet conveniens humanae naturae ex summe elevatur diviniter conveniens humanae naturae, ex ipso Deo, id solum aut exaltatur per unionem suppositi ex ipso addito; sed ex exigentia conveniens Incarnationis quid, seu ex addito, ex exigentia quia natura humana tantum exigit proprium subsistentiam, et [illegible]

fectios pportio bonus et connaturalis, ad quam solum inclinati,
atri ad subsistentiam diuinam valde superexcellentes, et superi-
naturalis quamuis supposita diuina maxime satiata sit,
cum illa, et proprius si appetat, quod in diuina eminenter habet
illud, sicut intus creatus habeni suae adequitas, si loco
earum obtineret solum suum beatum, illas si appeteret, quod reve-
lioratur per solum istum, in qua eminenter continentur ceterum,
Ceterum
ex eo quod Incarnatio non sit conveniens humanae naturae et divinae
exigentiae eius minime infertur Incarnationem esse ei in-
convenientem, quod et acute notat hic Caietanus circa
solum ad divinum, humanitas ex se indifferenter obediatesse
habet ad utramque hypothesim, et ideo non habet unde sibi ex
propriis conveniens aut disconveniens sit Incarnatio. Con-
ueniens, a, ea Incarnationis summe media proportionis fini in-
tentio Dei, ostensioni summum attributorum proprietatum omni-
potentiae, sapientiae, et bonitatis, et ceterum finis extra, si redemptionis
generis humani, supposito quod Incarnatio ad redimendum
humanum genus fuerit ordinata ut infra dicemus, et propriorum
quae naturae diuinae decuerit conuenientiae hic agit specialiter
illum. Illius et obiter de aliis docet D. Thomas iuxta eius in-
tentum quaesito respondendum est. Unde dicendum est incar-
nationem fuisse Deo conueniens ex divina exigentia suae naturae, et per
comparationem ad illum: hoc 1° est certum inter Catholicos. 2° errorem
quorumdam, quos refert Athanasius contra 1° Arianos asse-
rentes incarnationem esse indignam Deo, et ideo non conveniens,
sed conformis suae naturae et Maiestati quod sordesceret ex con-
iunctione ad carnem. Sed contra 1° probatur D. Thomas
satis; illud est conveniens unicuique, quod competit illi ex
sua natura; sed natura Dei est ipsa essentia bonitatis, cum essentialiter sit summum
bonum, et quidquid pertinet ad rationem boni conueniens est
Deo ex sua natura: eodem bono, nam a D. Dionisio cap. 4°
de diuinis nominibus; et ipse uideas, sicut etiam, sed ad rationem
boni pertinet se aliis communicare, ut docet Dionisius ibi, et ideo
communiter prologuum, diuinum bonum est diffusiuum sui, quod ad rationem
summi boni, quale est Deus, pertinet se summo modo

Dominari Creatis, q(uo)d fit p(er) incarnat(ione)m, qua ipse Deus nat(ur)ae humanae unitur; ita fit p(er) istud requisitum physicum, sicut se habet simpliciter ad simpliciter signa-gis ad magis. Obiicies 1.o erg(o) si in illo iaceret bonum et conveniens verum, sequeretur, q(uo)d ratiocinari, et ridere esset conveniens Deo. Id(em) s(equitu)r nat(ura)m, q(ui)a cum sit aliquid bonum, pertinet ad rat(ione)m boni, et convenientis Deo, si verum e(st) discursus e(st) Dicer(e) [illegible]; Consequens e(st) falsum; q(ui)a ratiocinari, et ridere soli ho(mini) e(st) conveniens illius nat(ura)m. Dices erg(o) D. Caiet. hic art. 1 ratiocinari, et ridere, et alia huius di n(on) p(er)tinere ad rat(ione)m boni in communi; sed ad rat(ione)m alicuius boni particularis; cum a(utem) in [illegible] D. Tho(mas) dicitur, q(uo)d quidquid p(er)tinet ad rat(ione)m boni convenit Deo, intelligitur de eo, q(uo)d p(er)tinet ad rat(ione)m boni in communi, seu quod p(er)tineat ad bonum p(er) mo(dum) p(er)fectionis sim(pliciter) simplicis, ut e(st) dicere communare. Id(eo) erg(o) Deus in se ipso e(st) quoddam particulare bonum ab aliis distinctum; sed bono particulari n(on) convenit quidquid p(er)tinet ad rat(ione)m boni in co(mmun)i; e(rgo) n(on) convenit Deo quidquid convenit bono in co(mmun)i. Ad hoc resp(ondetur) bene ibi, ad ve(rum) q(uo)d dicto maior. Deus e(st) quoddam bonum particulare in participando [illegible] q(uo)d n(on) de omnibus bonis particularis praecise sicut bonum in co(mmun)i; merendo, et cum de [illegible] q(uo)d e(st) summum et per cuius omnium perfectionum p(er)fectionem, a quo cetera bona bonitatem participant, et in quod omnia p(er)pendunt, illud quae delegerint tanquam proprium unicuique. Obiicies 2.o Dominare se ad extra n(on) e(st) p(er)fectio eius q(uo)d se dominat, alias Deo in tempore incarnationis adveniret aliqua p(er)fectio, quam non habuit ab aeterno, in quo n(on) erat homo, sed in tempore e(st) factus homo ex Maria Virgine; e(rgo) n(on) p(er)tinet ad rat(ione)m boni se dominare ad extra in actu; siquidem bonum et perfectum idem sit; siquidem dici e(st) perfectio, p(er)tinet ad rat(ione)m boni. Conv(ersum) alias Deus ex necessi-

ritae factus est hoc: ex ex necessitate conveniat Deo summo bono, q^d e dicta bono: q.º si se communicare ad extra, ex incarnatione est dotata boni, ex necessitate Deus factus esset, q^d e^et falsum ex illo Joan 3 sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. q^d, a, fit ex dilectione, seu charitate, et libertate, et n ex necessitate fit. q.º 3.º arg in illo discursu arguit D. Thomas á confuso ad determinatum: id huiusmodi modus arguendi é vitiosus ut si dicitur é animal: q.º é homo: q.º com D. Thomae n é bona; mi cum consequentia p^t; et maior p^ts, arg eo q^d ad rationem boni pertineat se communicare alicui confuse n determinando istum, l illum modum communicationis ad intra, l, ad extra p creationem, regenerationem spiritualem l glorificationem, incarnationem infert D. Thomas ad rationem summi boni ptire se communicare summo modo Creaturis ad extra p incarnationem; q.º argumentum á confuso ad determinatum, imo et á necesario ad contingens, cum se communicare necessarium bono, et re communicare p incarnationem fuerit liberum, et contingens Deo, qui modus arguendi etiam é vitiosus. 4.º arg in beatitudine Deus p modum summi boni, et veri plus se communicat beatis, quam p incarnationem, qua tantum personaliter uni soli naturae singulari communicatur, plus quam Deus se communicaret si tres divinae personae humanatus descendissent, l, omnes naturas creatas; q.º incarnatio facta n é summus modus se communicandi ad extra, qui summo bono debet convenire. 5.º arg si Deus ut potuit n carnem assumpsisset, congrua esset n incarnatio, cum omnia, quae Deus faceret, congruenter conveniententer. q.º incarnatio n p^t ei e^e congrua: p^t quia duo opposita n possunt uni e^e congrua: q.º si n incarnatio est Deo congrua, incarnatio n potuit e^e congrua. 6.º arg alias quamvis Adam n peccaret, Deus fuisset incarnatus, q.ª summa communicatio ad extra semper erit summum, et congrua, congrua é d.ª D. Thomas in praesenti 3. q.º discursus eius in praesenti n é legitimus, nec conformis doctrinae illius art.º 3. Ad haec omnia respondetur ex D Caiet in hoc art. 1.º ad 1.m obiectum, ubi ait n é perfectio quasi formaliter Deo inhaerens; et quidem q.ºd omnis, q^ae se communicare inquantum perfectio, é^e, et bonitas unde communicandi alii, et ei beneficij conferendum, et ait Deus congruum n pertinet ad rationem summi boni se communicare ad extra

p̄ mo̅ adquirenti perfectio̅ Ide ergo p̄ mo̅ communicanti
illi, q̅ ergo; ng licet actualis communicatio summi boni ad
extra n̄ sit perfectio illius se communicantis, infert tamen
perfectio̅ eius actu ad extra se communicando, perficiendo,
et bonificando Creatis, qbus se communicat, et hoc iure
ē boniti Idem prorigra̅o̅ Itali; Deus q̅ ipse ē summus
bonus, et sic habet bonum, quod communicare pt, et n̄ caret alio
quo bono quod adquireret, et Iqer se communicando alius
perfecit, id perfecit. Ad 2g q̅m ng ēe communicativus, aut dif-
fusivus sui ē ex̄a, aut boni proprietas; actu tamen se dif-
fundere ad extra, aut talis alterius ma̅ exercitius, igitur
communicare ad extra, aut talis ... ad Deo
bonitatis, ā maius, sicut pōa ad creandum maius ... Creat... ando
creare, a, de facto, et se pariter communicare Creat...
ēis ēe libere, et n̄ necessario conuenit Deo. Ad 3g q̅m ad
pbm q̅ani; ng D Tras ... ad confusa ad debitatis,
vel ... ad paris, ... dicas omnis ho. carens
q̅o Idem carens. bonus enim communicatiuus, unde se communicare
quocumque modo possibili siue libere, siue necessario Deus et quicumque ē
illi, cuius ē bonus dius, et summus utroque modo potest se communicare
necessario, nempe p̄ sonis diuinis ad intra, et libere ad extra creatis
bene infertur ex vniversalitate communicabilitatis ipsius boni diuini
communicatiuus liberos patiis eius ad extra p̄ incarnati facti
autex vniversalitate ibonati, quodque ... debet habere beneficio
ferret quis gratitudinem beneficiorum ab ipso collatorum ... Ad
4m, q̅ani pro l.a pa; ng maior communicatio ad extra ēe
incarnatio, qua physice homo ē Deus; cui qua debita ē vi-
sio beatifica; et Iqer vnio ipsius Dei p̄ mo̅ ipsi ... physice
bilis. maior ... vnio ē, quod vnio p̄ mo̅ ipsi, ... q ...
ē debita illi, et n̄ ... ... q ... physice ē ince ... et illa
ince physico, alio 2° quia in ... obiicimus traduntur ...

quy extensivy, si, a, intensivy, q.a intensiua ad extra nō potest cōmunicari, quy ps̄onalis Dei dicuī cōmunis fuit̄ per ipsis p̄geniti humanz, habentaliquid cōmune cū oībus aliis rebz q.d hoc dicitur omnis creata. Ac sicut docet D. Gregorius, homilia 39 in illud Marci 16, prædicate euangelium omnī Creatē. Ad 5.m q. cog adoptio dicto an, nō possunt cē cōmunicari rebz idz dicto an, rebz diuersæ q.o ans etcq; nz cōmunicao adextra ē cōmunicaz. Lug rebz raoz bonitas, si, a, Deus vt potuit, nullo modo adextra se cōmunicaret nec p creaz, nec p gratiz, nec p gloriz, nec p incarnaz, hoc etcē cōmunz rebz raoz sue libertati, etindependentiz ab omni creata, et rebz suy p̄scriptibz a sua summa sapientia. Ad 6 q. sequitz q.a suz summa cōmunicao ē libere cōuenient, atsupposita summa indigentia, a peccati ex pae hoī (Ut art. 3 dicemus) videtuo D. Kde ē cōueniens, ap̄bari incarnaz facty in reme. diy peccati, utloco citato videbimus ex ipso D. Tho. Obiicies sicut bonitati opponitur malia, ita Maiestati opponitur infirmitas, sed summz bonitz nō decebit sine aliquo malz, q.o summz Maiestati, qualis ē diua, indecens ē omnis infirmitas, sd caro valde infirma ē q.o nō fuit decens aditungruy Dez incarnari, aut carny assumere. Rsp.r ex D. Tho hic art. 1 ad 3 q.e maoz q.a malia, l peccaty auersiaeo opponit Deo, ut legislatori, et vltimo fini, infirmitas, a, carnis nō auertit a Deo, q.a de se nō ē mala et bene ordinata, et moderata conducit ad cōquistioz finis Dei, vnde Deo repugnat assumere malyz culpaz peccato infecty nō expellendo illud, aut inca illud cōmittendo q. de se nō Deus volens iniquitaz ē, nō, a, deprimito Maiestas

p assumptio carnis, sed potius eius bonitas manifestata, quod optime explat Tertullianus expendens facta Dei hominis propter bonum nostrum dicens, indigna videntur Deo, et nobis necessaria, et ideo digna Deo, quia nihil tam dignum Deo quam salus hominum. Obiicies 4.°

Deus non decet Deum propter minus bonum
Unde si praedestinati permittit peccata propter maius bonum ipsorum ut sanctiores resurgant, ut docet in materia de praedestinatione: sed ut Deus fieret homo pabulo ad redimendos homines a peccato permisit peccatum originale quod est maius malum quam bona incarnationis, cum intensive et extensive sit peccatum, ut offensa gravis. Quia Deus et auferat iustitiam originalem ab omnibus filiis Adami; ergo Deus maius bonum praeveniret magis humanum ex incarnatione quam haec ex iustitia originali: instruit Paulus: Ubi abundavit delictum superabundavit et gratia. Sed quia peccato Adami omnes sunt mortui, ipso, a, in quo peccavit omnes in se; sed per gratiam Christi Domini consequentur iustitiam originalem, sed per gratiam Christi Domini non omnes regenerantur, nec omnes gloriam consequentur, sed solum praedestinati, ergo maius malum est peccatum Adami, quam est bonum incarnationis. Respondeo. ad replicam dupliciter. 1.° disto consequens, maius malum est peccatum, quid, et extensive, ideo concedo intensive et simpliciter, quia ideo, quia sic incarnatio est maius bonum, cum ipse Deus sit Creatus, et per peccatum solum modo ipsi mater ... offendit Deum, solum quae ... in paternam. 2.°

quia Deus facta est homo

Unde hec modo incarnatio esset extensiua e[st] maxima bonum, et pulchrum totius universi; et praesertim hominum, quorum corpus una sit exaltata ad esse personale ipsius Dei, et plures illorum modo salvantur, plures quam salvarentur in statu innocentiae.

omnia que requirunt ex Christi Domini meritis quantum est ex parte ipsius gratiam sufficientem quoniam [illegible] et moraliter, et [illegible] terra et a Coelesti patrentur destruit. et hec de hoc dub. applausu [illegible] Mag in 3 dis.

Articulus 2us

Utrum necessarium fuerit ad reparandum genus humanum Verbum Dei incarnari.

Suppono duplicem esse talem necessitatem, sicut etiam ad servandum [illegible]

Conclusio 1. Dicendum est quod Deum incarnari non fuit 1o necessarium ad reparationem humani generis, quia Deus pro sua omnipotentia virtute poterat humanum genus multis aliis modis reparare.

Dico 2. necessarium fuit Deum incarnari ad humanam naturam reparandam, seu hominem liberandum a servitute peccati, quia homo purus satisfacere non poterat pro toto humano genere. Deus autem satisfacere non poterat, ergo oportebat Deum et hominem esse Christum

[illegible] satisfactione pro peccato tamen fuit necessaria incarnatio. Probatur 2o ad dignitatem peccati [illegible] Dei [illegible] quasi infinitum [illegible] infinitae Maiestatis offensionem, tanto enim offensa est gravior quanto maior est ille [illegible] delinquentem [illegible] exigit ad dignam satisfactionem [illegible] satisfacientis infinitam dignitatem [illegible] Dei et hominis, [illegible] satisfactio hominis est imperfecta, et de se insufficiens pro peccato.

Dubitatur 1o.

Utrum Deus ex physica necessitate fuerit incarnatus ad redimendum genus humanum?

D. Thomas hic art. 1 [illegible] dixerit in hoc 2o [illegible] et necessitate eius ordine ad finem reparationis et redemptionis generis humani [illegible] peccatum [illegible] procedi [illegible]

à respectu reparatio ac redemptio, differunt tamen quia
reparatio latius patet quam redemptio, nam quid reducitur
ad pristinum statum, a quo deciderat, [illegible]
quo deciderat a pristina sanitate dicitur reparatus.
redemptio vero sonat dicit [illegible] ex servitute in statum liber-
tis per solutionem pretii reducti. unde D. Thom. q. 48 art.
5 explicatur redemptio hominis per pretium infinitum san-
guinis Xti D. prius explicant eorum servitutem sub dia-
boli, et peccati potestate [illegible] huius peccati iuxta illud
Ioan. 8 qui facit peccatum servus est peccati, et ad Ro-
man. 6 cui exhibuistis vos servos. et 1 Petri 2 2 Diabol-
[illegible] captivum [illegible] Diaboli;
[illegible] qui eripuit nos de potestate tenebrarum [illegible]
[illegible] sensus [illegible]
[illegible] sub potestate peccati, et Diaboli à qua [illegible]
[illegible] Xti Redemptoris [illegible]. Servitus est duplex [illegible] bello
[illegible] iure belli, [illegible] 2 Petri 2 a quo
quis devictus est, et servus illius. Unde servi dicti
à servando [illegible] in bello à morte imminente [illegible]
[illegible] servi. 2°.
[illegible] dominium acquiri solet
[illegible] 32 [illegible]
[illegible] ex [illegible] eos qui [illegible] Diaboli [illegible]
quo modo hoc peccando factus est servus Diaboli, [illegible]
[illegible] superatus est [illegible]
[illegible] 12 [illegible], Diabolus [illegible] iuste tamen
etsi iniuste acquisitum, id sequitur [illegible] iuste tamen
[illegible] dicitur, a, à D. Bernardo [illegible]
[illegible] bello illud [illegible], et [illegible] in bello iusto vere [illegible]
[illegible] servus, [illegible]. 1° [illegible] hoc in poenam peccati [illegible]
[illegible] est à Deo in Diaboli potestatem [illegible]
et carceris custodis, et [illegible] docet D. Thom. et
tamquam vehementius tentatoris [illegible]
à [illegible] potestat hoc [illegible] se exinueret [illegible]
illud Trident. de iustificatione [illegible] adeo hoc [illegible]
erant peccati, et sub potestate Diaboli, ac mortis, [illegible]

onag aut delibarari, l. desinegere si posset, erat si hoc servus peccat, sclerosus, aut aponitur, q. presertim nay ab hic de liberare et defendere qui dixit gratia gratis D. C. D.

Deinde suppono ex his que dixit D. Tho. 1. p. q. 19. Deus vult velle, l. operari ad extra necessitate absoluta, nam 1.º repugnat eius summo libero; et 2.º eius omnipotentie, a qua trahit nullo bono tenetur; proinde necessitatem eius voluntatem, nec ab alio potestati legi eius commissam alicui si est talis, posse tamen Deus alijs l. modo ex suppositione velle ad extra, et ad contra ad electione efficaci hoc ad gloriam, et tamen eius suppositionem necessario ad collationem gratiae, et omnium illis, qui sibi ad illas disponantur. Et supposita voluntate efficaci ad conferendum alicui gloriam efficacem, necessitate ad conferendum simul ea que per dixit per habent connexionem

q. 1.º solutio: eadem voluntate, absoluta hic virtualiter iuxta connexionem, que posteriora habent per ordinem ad necessitatem, et merito, premio, aut poenas, et tibi tales ex voluntate sua suppositione.

Dicunt omnes Deum absolute debere fuisse necessitatem ad incarnandum, nam incarnatio supponat liberam creationem mundi, liberam que primi parentis permissionem; supposita vero intentione creationis mundi, aut magis mundum salvare, teste Suarez, simul fuisse necessariam incarnationem propter summum bonum, sine qua caeteris facilius Richardus de Sancto Victore lib. de incarnatione, et faciunt D. Anselmus lib. 1.º cur Deus homo cap. 11. et 13. et lib. 2. cap. 4. existimant supposito hominis lapsu per peccatum originale necessarium fuisse Deum incarnari, ut homo restauraret Angelorum ruinam. Alij dicunt incarnationem esse necessariam supposita intentione reparandi genus humanum infirmum per peccatum. Caeterum quamvis Dei incarnatio fuerit simpliciter necessaria ad reparandum, seu redimendum humanum genus per ordinem satisfactionem, tamen non fuisse necessariam supposita creatione universi propter bonum ipsius, nec supposito lapsu hominis pro restaurando ruinam Angelorum, nec etiam supposita intentione

reparandi genus humanum, é vera, et concors [illegible] Theologorum
in 3. sent. dist 20, et D. Thoma tn. art 2
in corp et ad 2. 1.a pars huius [illegible], quae pro de statu
é certa, [illegible] ex infra dicendis, [illegible] purum homo
n̄ pot satisfacere Deo [illegible] pro peccato [illegible] infinito in [illegible]
offensa, et [illegible] ad [illegible] satisfactionem [illegible] pro illo ne-
cessaria fuit Dei incarnatio, cuius satisfactio est [illegible]
toris [illegible], adminus equalis cum offensa peccati, pro quo fie-
bat Deo satisfactio. 2.a pars [illegible] Reimundi Lu-
lij [illegible] ex sacra Scriptura, [illegible] ad Timotheum 3, [illegible]
incarnatio vocatur sacrum pietatis, ad Titum 2 appa-
ruit gratia Dei; et ad Hebreos 6 [illegible] Dei;
[illegible] ex pietate, gratia, et [illegible]
[illegible] incarnatio adhuc supposita [illegible]
[illegible] creatis mundi é [illegible]
[illegible] D. Thoma art 3 [illegible]
[illegible] Deus [illegible]
[illegible] Adam n̄ peccaret [illegible] peccatum Adami suppo-
neto incarnatus; et tamen peccatum Adami suppo-
[illegible] incarnatio n̄
[illegible] mundi creatio [illegible]
[illegible] incarnatio [illegible] adhuc supposita
verit [illegible] quid exactum ab ipso [illegible] adhuc supposita
intentione creandi universum [illegible]
carnatis; et [illegible] Reimundi Lulij [illegible]
[illegible] et [illegible] universum [illegible]
[illegible] ex solis creatis [illegible] D. Thom [illegible] 25
[illegible] Deus [illegible]
art 1 [illegible]
[illegible] adhuc sup-
[illegible] creatis [illegible]
posita intentione creatis [illegible]
[illegible] incarnatio [illegible]

et misterij supernale, et Deus est hactenus Dominus
ejus universo, ex se solum debita ex solis creatis natura
et opera facto ex lege ordinaria, et non extra
ordinem ut diximus notandum quod tantum est necessitas ex sup-
positione in voluntate divina, quod decrevit esse hac-
tenus Dominus; sed incarnatio est hactenus Dominus
ejus creare universum sine nova gratia ejus, et sic potuit
Deus creare mundum absque eo quod [illegible] et hoc in gra-
tia elevante, alias gratia esset gratia, sed debita natura
quod est pelagianum, immo impossibile est rubenta supernalis
creatam, ut aliqui indicant, Deus est necessitatus ad
illum producendum in universo debito a Deo authore natu-
rae, et talis substraheret supra exigentiam universi; ergo a fortio-
ri idem dicendum est de incarnatione. Et urgetur hoc amplius
etiam si incarnatio esset debita universo, sequitur quod Deus supposito
creandi universum, teneretur ad necessitatem ad incarnandum, et
ut supponitur non potest facere; ergo incarnatio nullatenus est na-
turalis Deo, etiam supposita intentione creandi mundum. Deinde
est ejusdem rationis; sed etiam universo est debita creatio Ange-
lorum, et productio eorum et tamen potuit Deus creare
mundum absque Angelis et quis, sicut debuit producere hos coelos et
absque substantia, quamvis prius, et substantias haec tamen
Dominus ejus hoc [illegible] Angeli ejus universo. Obicies contra
hoc; incarnatio pertinet ad maximam perfectionem universi, cum ma-
xima perfectio universi sit haec eminentia et Deus hoc; ergo uni-
versum esset imperfectum absque incarnatione, si quidem deficeret ei ma-
xima perfectio, sicut si gradus substantiae spiritualis completus,
qualis est Angelus, deficeret universo esset imperfectum, ut docet
D. Thomas 1 p. q. 5 art. 1; ergo a fortiori esset imperfectum, si ei de-
esset perfectissimus gradus unionis hypostaticae, qua Deus pro-
ximatur carni unitus; sed universum negat esse imperfectum
quia est opus immediate procedens a Deo, a quo omnia astringuntur
et perfecta procedunt, hac enim ratione D. Thomas 1 p. q. 63 art. 5 probat
Angelum in primo instanti sui creationis fuisse bonum
quia est illud quod Deus immediate procedens absque vitio et omni
perfectum et absque defectu; ergo existentem efficaciam creatam

di mundy necessitatus fuit Deus ad incarnandum, sicut
ex intentione creandi Angelos necessitur ad permit-
tendum esse peccatum pro 1° instanti creatis. Ad hoc argumentum
resp. l. dicto ani; pertinet ad maximum effectum Divi-
versi debitum, 2° ani, indebitum, et gratuitum. Dico ani. et
dicto Iquens, eet imperfectum, probatur, quia nullus nascitur ex
debitis ei deficiet detrimente incarnatione sicut deficiet si
deesset aliqua incorporea perfecta seu parte intellectua-
lis vite Angelum, 2°; neg. negatur Deo seg. sicut hoc Ange-
lus impuris natos et potuit creari a Deo, et atque ita
sic negatur imperfectus ei a, probatur l, quia; quia nec exige-
ret gratum nec haveret gloriae illius; sic universum integer-
fectum, pone eet absque incarnatione, sicut hoc atque gra-
tia, aut aqua absque virtute intra supernaturale ad regene-
randum in baptismo. Vel 2cusso ani etiam dictorum
nequit esse imperfectum ex Iquentia Ideonis ex necessitate
primo neg. quia potuit Deus, si vellet, ei integra ad esse deinde
universo, sicut et potuit creare hominem, nec exemplo
deimpeccabile Angelum in 1° instanti Iudicio suppositum, quod pec-
catum e defectu singulis meditationis a Deo defendi-
bilis, aut ratabilis et tunc defenderenti impossibile, cum Ang
in 1° instanti sui esse ei pedita se haberet dictamen prac-
ticum defectuosum nascio deputum ad peccandum, cum in 1° in-
stanti sui esse nisi moveat, aut si appliceret eius intus a
voluntate, cum illud dictamen intellectus contrario, ad quam ex
suppositis actus voluntis, quia nil volitum quin praecognitum;
et proinde intus Deus species moveri a Deo ad for-
mandum dictamen, et Deus si illud defectuosum ut etiam aly
Deus contra illius dictamenis moventis ad peccatum; Dan-
factus a, plagas pertractae a Deo sicut et mala proecis. Verde
post tragaedia daemonis in inferno, Idem hos ergo ipsius
si liberentur et alia huiusmodi haurit ensly ad istorfa
tibi Ineptios eam aliis prioribus et haec bene apperis cum

creare Angelos nisi ... ad dicto loco citatat.

3a pars ...

Quod nec supposito hominis lapsu frustranea Dei incarnatio ad reparandum ruinam Angelorum ... 12 ... reperarent ... ideo ... et lapsu relinquere, ... perirent. ... ad primam ... an non habet potestatem figulus ex eadem massa facere aliud vas in honorem, aliud in contumeliam? quo testimonio ... potentiae Dei ... omnes ... Angelos ... artifex ... peccatorum ... damnare ... potuit ... reparare ruinam eorum, qui ceciderunt. ...

... lapsu hominis gratia ... erit ... inimici erant Dei, et gratia ... incarnatio ... gratia ... Dei ... quae de ea ad ... dicitur apparuit gratia Dei. Denique ... etiam si Deus vellet ... reparare ruinam ... non erat necessitas ad incarnandum, quia ... poterat ... satisfactio ... illorum ... aliis ... necessitas ad incarnationem ... nulla ... necessitas ... sufficientia ... Obiicies 1o ex D. Anselmo lib 1o cur Deus homo cap 1o ... dicente ... posset ... nisi ... mortem ... mundus salvari ... lapsu ... necessitas fuit Deum ... incarnari ... 2o ex D. Athanasio lib de Incarnatione ... ex D. Cyrilo Alexand lib 5 ... ex D. Amb ad Heb, et aliis ... asserentibus, indecens fuisse Deo ... indecens Deo ... impossibile fuit ... Deus ... incarnaret ...

supposito lapsu hominis, secundo quia solum redemptionem fecit
à Deo hoc potuerant homines acquirere à Deo, quam
perditionem status gratiæ reddere. 3.º quia deberet Deus
et dici impossibile, numerum Angelorum ex Cœlo lapsorum
restaurare, quod creatum ad perfectionem creaturæ, innumerorum
restaurare, quod creatum [illegible] redemptionem eorum, quia [illegible] reflexi
vis eorum restaurari [illegible] omnes [illegible]
bilis nos, [illegible] aliorum Angelorum, omnes [illegible] restaurandus
et differentibus dignitatis et gratiæ [illegible]
creati pro hoc, et [illegible] supposito lapsu eorum per peccatum
originale necessitatus fuit Deus [illegible], [illegible]
repararet. 4.º quia nullas res in omnibus suis [illegible]
salvis de lege ordinaria destinavit proprio fine, et ordinavit
[illegible] humanum [illegible] incarnationem
nec hoc differentia suo fine [illegible] Dey [illegible]
consequeretur de lege ordinaria, necesse fuit Deum
carnari, ut hoc repararet. Ad hoc [illegible] Vasquez
probare vult D. Anselmum [illegible] nec vult ad-
mittere explicationem verbis ipsius tradita in 4 dist. 2 q.
art 4 et à D. Bonavent. ibi [illegible] loquuntur Anselmus
de necessitate infallibili [illegible] ex hypothesi [illegible]
immutabilitate decreti divini de incarnatione intentum [illegible]
creaturæ [illegible], [illegible] loquuntur de in-
carnatione supposita intentione reparandi genus humanum
per condignam satisfactionem [illegible] conditione
satisfactionis [illegible] à Deo homine facto, [illegible]
neque vult Vasquez aliquid ex his admittere [illegible],
[illegible] forte calumniis erga Sanc-
tum [illegible] Dominus [illegible] ipse D. Anselmus lib 2 cur Deus
homo, docet hominem teneri ad gratiam [illegible]
Dei incarnationis, [illegible] si diceret si ratio Dey incarnatione
[illegible] gratia [illegible] reffeiendo [illegible]
pro gratitudine [illegible], et [illegible] lib. cap 18 [illegible]
ad Romanos 7 commendat Deus [illegible] charitatem

eo q. Apost. charitatem Deo commendat per quam Deus misericordiam elegit verbi divini incarnationem, quam aliud meatum. Ad 2.um instantiam, quam quod per solam gratiae infusionem absque incarnatione poterat Deus dedere hoc eandem gratiae, a quo bonum necessitabatur ad incarnandum, a quo si necessitabatur, cum possit gratia rei infundi, et alii modis peccata hominis remittere. Et exemplo SS. PP. qui loquentes de indecentia et indecoro si porre, id est agere, idest, si ita Incarnatione Deo est ni separare genus humanum et reducere illud, quia non ita manifestaret Deus suam bonitatem, et misericordiam in reparando hominis lapsum per incarnationem Filii Dei. Ex quo solum inferetur incarnationem esse Deo convenientem, et modum decentem ad finem reparationis generis humani, ut diximus dub. ante cum D. Tha art. 1.o et dicemus in volumine parte inq. Dis art 2 cum D. Tha. Et sic loquentes SS. PP. de indecentia si inire, id est quod indecentia, quo etiam modo loquendi dixit Deus Moisi Exodi 32. cur Domine irasceris furor tuus contra populum quem eduxisti de terra Aegypti ne quaeso dicant Aegyptii callide eduxit eos, ut interficeret, et deleret de terra. Ad 2.um, quod concedo quod poterat Deus, ut dixi per infusionem gratiae et aliis modis reparare genus humanum absque incarnatione. Et quoniam, quia Angeli ex natura sunt inflexibiles per gratiam irreducibiles poterat Deus Lucifero infundere gratiam efficacem ut illos reduceret. Et quia Deus non poterat creare loco lapsorum quia homines aequales in natura poterant tamen esse aequales in gratia, sicut homines. ad reparationem etiam inferiores in natura, possunt elevari ad aequalem gratiam et gloriam Angelorum. Et ad 3.um mundus quod sicut est et indecens Deo annihilare mundum si vellet, quia omnia quae Deus potest facere, incarnatio tamen non et indecens si reduceret hominis creaturam, praesertim cum caput hominum ita grandes

delinquit in Deum offendatque omnis partis pro-
se, et filiis eius parcendo Ita Deus. Ad 3. 2a ergo
quae inferiores gratiae, ut quae maxime potestatem ho-
minis iustificari, et beatificari, quae, et [illegible]
Vel 2o nisi loquendo de ipso intellectu [illegible]
suntae quot capitis lapsi [illegible] [illegible]
[illegible] Angelorum damnatis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible]. Denique 4a pars [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex locis [illegible]
[illegible] [illegible] filiis in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
redemptionem hominum, et [illegible] [illegible]
Dei reparandi genus humanum [illegible] Dei,
[illegible] [illegible] gratiae et [illegible] d. fiter
[illegible] [illegible] ex suppositione [illegible]
necessitas [illegible] fit [illegible] [illegible]
bonitatis, nec [illegible] maxima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex D. Aug. lib. 13 de Trin. cap. 10 dicentis
[illegible] [illegible] [illegible] potius Deo [illegible]
[illegible] cuius potestati omnia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] D. Aug. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] humanum, [illegible]
illis magis manifestandi diuina attributa, et
[illegible] magis [illegible] humana [illegible] exemplo
humilitatis et benefaciendi inimicis, et [illegible]
[illegible] D. Thom. [illegible] [illegible]
potestate Dei, quod illud potuisset reparare [illegible]
aut admittendo imperfectam [illegible]
[illegible] [illegible] condonando [illegible]

[illegible] docet D. Thom. hic art. 2. quod incarnatio
non fuit Deo necessaria, etiam supposita intentione re-
parandi hominem. Probatur ex iis quae diximus, quod licet plu-
ra media adsint ad consequendum aliquem finem, si ta-
men nullum illorum inveniatur et necessarium, quamvis
propter [illegible] melius et convenientius aliorum. Obiicies
1.o prudentis et ordinate volentis debet esse eli-
gere medium quod indicat convenientiam ad conse-
quendum finem intentum, alias imprudenter procederet; sed
Deus est ordinate et prudenter volens, et [illegible] sic implicat
[illegible] aliquo imprudenter operari, ergo supposita
intentione reparandi genus humanum necessitatus fuit
ad incarnationem [illegible] bona [illegible] incarnatio est [illegible]
D. Aug. et [illegible] D. Thom. hic art. 2, et infra q. 46 art.
3 est medium convenientius ad humanum [illegible], et [illegible] illo
supposito ex necessitate fuit Deus incarnatus, alias
inordinate eligeret relicto convenientiori medio [illegible]
[illegible] convenienti ad consequendum finem a se intentum; [illegible]
[illegible] ebrium [illegible] convenientiori [illegible]
convenientiori [illegible] convenienti [illegible] hac
[illegible] dignius [illegible] bonum [illegible] hac
[illegible] beneficii, et praemii [illegible] ad finem [illegible]
non relicto digniori, [illegible] omnino
[illegible] Resp. [illegible] dista maiorem debet eligere medium
convenientius si [illegible] est optimo modo consequendi finem
[illegible], si [illegible] est absolute consequendi [illegible] maiorem et [illegible]
[illegible] reparandi genus humanum [illegible] tec
absolute reparandi, et in optimo modo, et [illegible]
[illegible] Deum incarnari et [illegible] [illegible] hoc mi-
litate dicto [illegible] convenient [illegible], aut privative [illegible]
[illegible] [illegible] convenient, [illegible]
[illegible] eligi, sicut status [illegible] convenient ad salutem
[illegible] status [illegible] et tamen [illegible] eligi, sicut etiam
[illegible] dignus, [illegible] relicto digniori, [illegible]
[illegible] beneficii, [illegible]
publice, [illegible] distributiva iustitia, [illegible] distributiva [illegible] ad
merita, et [illegible] merita, alias distributiva erit
acceptor [illegible] relictione digniori [illegible]
a meritis [illegible], quae [illegible] adversis [illegible]
[illegible] [illegible] alius medii ad reparan-
dum hominem, [illegible] distributivi, [illegible] [illegible]

p. it procere quodlibet sufficiens ad gratuitos fines, etiam è alligatus ad Convenientius. Sed 2°. imprudens est hoc, qui relicto medio Convenientiori ad eligendum finem ablute intentum eligeret minus bonum, si illud data quacumque potentia Convenientius, si Deus requirit alicui imprudenter operari. Et hoc ipso, quod efficaciter intendit reparare, qui hominem se obligat ad incarnandum, eius hoc medium est Convenientius ad istum finem, et quae facile in sua potentia acceptare ut Convenientior. Resp. ° 1. minor dum relicto Convenientiori eligeret insufficientem, sed Conveniens, et sufficiens ad gratuitum finem ablute intentum, hoc enim ad imprudentiam ... et alia deberet referri, ... ad exercitium suae libertatis, et alia deberet referri, ... illud medium Conquireret finem intentum, et aliae ostendere ... alligareti ad medium melius, aut ... quod nec ex suppositione alligareti ad medium ... Convenientius. Vel Decisis mai, etiam ... qua ... praefert ab obiecto, quo obiectum è melius, melior è actus, ... abeo, ... eligens minus bonum relicto maiori ... se ... perfectione maiori, actus, ... perfectio, a ... actus dum Voluntas ... terminus ... à bono, et vero creato, ... et sic semper a ... eadem, sive minus, sive maius bonum eligat, sicut cognitio ... creata Dei, qua cognoscit creatura, semper è ... perfectionis ... sive cognoscat ..., sive fronica, ... maior perfectio Angeli ... per ... se habet ... Deum ... summo, et increato vero. Dico ... actus ... intius, aut Volendi ... melioris ... melioris, et perfectioris obiecti creati tamen melius obiectum creatum magis decet Deum, quia minus bonum ... bonum decet Deum, et ... magis bonum, magis decet, ... è omittere, ... hoc requirit ... Deo ... et eligere ... decet. Resp. ° ... ... magis ... ex ... ... maior ... dicta, ... è ... ... maior, etiam ... plus decet eligendum ... omittere ... sicut ... tenemur ad meliora ... decens, Deum deceat, quod ad bona, et decentiora, ... ad decentiora, ... ex praecepto. Vel aliud ... ex Concilio, ... ex ...

magis decet Deum intra [illegible] maior extra [illegible]
et dictorum eligere quod minus decet intra [illegible] extra [illegible] etiam, quia sicut potuit non creare mundum, primum
magis decet Deum, sic incarnatio ma-
gis decet extra tantum, quia sine ea Deus erat inde
finite gloriosus, ac cum illa: ex decentibus quo extra po-
tuit Deus eligere, quae sibi placuerint, ut amplius
constabit ex dicendis sub sequenti. Resp. 2. ad
arg. m principale ex D. Thoma 1 p. q. 25 art. 6 ad 1 dico
maior ordinate volens debet eligere medium conve-
nientius ex parte rei, aut obiecti maior, convenientius
ex parte obiecti, aut subiecti [illegible] maior et [illegible] mino-
rem, quia non est manifestum, ut ordinate volens eligat medium
melius, aut convenientius ad finem proxime intentum,
nam multoties occurrant rationes propter quas prudentia
dictat esse eligendum medium minus melius, aut minus
bonum ex parte rei, semper autem dictat, aut saltem regula-
riter eligendum esse medium convenientius operanti, seu
subiecto. Unde docebat Paulus melius est nubere,
quam uri; et Deus se melior si sola [illegible], quam matri-
monium, si tamen comparata ad omnia subiecta: cum
quod incarnatio dicitur medium convenientius ad repa-
rationem generis humani intellige ex parte rei, aut obiecti,
quod perfectius, non autem ex parte ipsius Dei, hoc enim est in-
certum, cum multae rationes et fines operantis nobis ignoti
possibiles, a Deo possent ipsi aliud medium convenien-
tius reddere: nec ex eo quod Deus de facto ad reparan-
dum genus humanum elegerit incarnationem, infertur maior
convenientia eius, nisi tantum ex parte obiecti, sed atque ex parte
ipsius Dei operantis, quia ad iudicandum de maiori conve-
nientia alicuius medii ex parte operantis non solum atten-
dendum est ad factum, et ad finem, quem de facto intendisse
creditur, sed ad omnes alios, quos poterat habere [illegible]
[illegible], quos Deus habere potuerat [illegible], et [illegible] nobis in-
certum est incarnationem ipsi Deo convenientiorem [illegible], [illegible]
Deum incarnatum esse propter nos homines, et propter nostram salutem, quia
tamen ipsum reparare potuit ad illos fines ordinare
nobis ignotos, inde est, quod apud nos incertum manet

an incarnatio fuerit Deo conveniens ipsi Deo operari.

Objicies 2°. mors Xti Di fuit necessaria ad reparationem generis humani, ergo incarnatio supposita intentione reparandi illud, erat necessaria. ergo mors Xti Dei supponit incarnationem Dei; etiam antecedens constat ex illo Joan. 3 exaltari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in eum, non pereat. Unde D. Anselmus lib. 2. cur Deus homo cap. 6 dixit non potuit transire calix, quia aliter mundus salvari non poterat. Posito hoc ad reparandum genus humanum ex perfecta, ad divinam satisfactionem, iustitia et necessaria incarnatio, (ut diximus, et dicemus) secundum aliter quam ex perfecta iustitia potuit genus humanum reparari, neque alias Divinus et Deus in illo iustitiam faceret Deus, et Deus iniuriam dimittere, quod implet, ergo supposita intentione reparandi genus humanum, Deus et necessitate factus est homo quod Dei

Pluries, a, in plac adducta locquuntur de necessitate supposita intentione reparandi genus humanum, et electionis ... incarnationis filii Dei ad hunc finem = ad instar quod quia peccatum incarnationis a ... non fieret homo, cum hoc peccatum ... Diabolo, a quo ... recipisset beneficium ... nec Diabolo eius ius sit usurpatum, sed a Deo ei ... ordinem iustitiae (ut diximus in principio huius lib) et Deus Deo iusto iudice, et principe quando ... homo offensus ... nulla fit Diabolo iniuria, et hoc, ab eius tyrannide ... gratiam Dei eripiendo, nec ipsi Deo, quod iustitiae iniuria ... Ethicorum volenti non fit iniuria, neque ipsi iustitiae perfecta irrogaretur ... gratiam peccati ... ... iustitia fieret iustitiae ... satisfactione, non enim ... iustitia ... vindicare debet, ... quod ad hanc solum spectat ... Deo ... nec iustitiae ..., ... nulla ... ad aequalitatem ... quod ... iustitiae ... legali iustitiae, quod ... bonum commune cui expedit, ... maius ... alii ... ad reparandum ... bono ..., ... maius bonum expeditionis bono ...

delicta infinita remanent, seu sint remissa, qui poterat tunc Deus facere sicut et de facto Homines auctores fuerunt; quia etiam ita et Dei si respectaret, posterior sit hinc talegalis exigat satisfactionem, tamen semper quaeq. dicitur quia delinquens potest facere, poterat, a, hoc ipso facto satisfacere pro peccato, et sic homo poterat obligari, et sic de hoc dubio applicando latere, dist. 3 dist. et aliis locis infra infra dubio sequenti sumpsimus.

Dubitatur 2°

An moraliter Deus fuerit necessitatus ad incarnandum

Granados tomo 1 … tract. 2 de Voluntate Dei disp. 3 … et … dist. tract. … Deus … dubio an … et faciendum ad extra, tamen moraliter ad hoc absolute necessitus, sic … faciendum, … Deus, sicut hos … omnia … veniale … necessitate ad … et … hoc … omnibus aliis … in … de Voluntate, quia de incarnatione; unde … a Deo necessitate necessitatem fuisse ad incarnationem, nec ad meliora … ad extra … tenuit.

… alias … etiam … pro incarnatione clamantes, rorate Coeli desuper, et nubes pluant iustum, ostende nobis Domine salutare tuum &a. … eis … huiusmodi preces pro incarnatione … Deus … necessitate … quae … Deus … 17 illis verbis Pater venit hora, clarifica filium tuum … et … 14 illis verbis: ego … habeo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis; … Deo … ut hic sint meliora, … ipso …

ventria: et Quaer. si Deus est necessitatus ad ea ut [h]at
rogandum pro eis, sufficienter et superabundanter roga-
tis amicis, [illegible] proprius quo omnia peccata remitta-
tia; Quaeris ē falsus. [illegible] et q. Deus [illegible] necessitatus ad
carnem, et optima opera ad extra facienda [illegible]
eius ex [illegible] Scrip. dub. [illegible] adductis: cuius
[illegible] incarnatio, atque maxime misericordiae pie-
tatis et gratiae Dei, id opus maxime [illegible]
cordiae et gratiae est illud absoluta necessitas, aliis [illegible]
[illegible] sufficienter [illegible] debitis [illegible]
gratia; [illegible] gloriae [illegible] ex iustitia [illegible]
[illegible] quoniam meritis [illegible] operates [illegible] debitis. [illegible]
D. Aug. lib. 80 quaestionum q. 22 dicente: ubi nulla
indigentia nulla necessitas, ubi nullus defectus
nulla indigentia; nullus autem defectus ē in Deo, nulla
ergo necessitas, q. [illegible] D. Aug. nulla necessitas ē in
Deo, et ideo nec necessitas ad incarnandum. Dices
D. Aug. loquitur de necessitate physica, quae hic fundatur
in defectu, et indigentia, non necessitate morali. Contra.
[illegible] alia illa negans [illegible] D. Aug. nullius praeci-
[illegible] in Deo est falsa, siquidem [illegible] moralis eius
tradictoria est vera, et aliqua necessitas ē in Deo ad
incarnandum et optime operandum ad extra. [illegible] necessi-
tas gratiae, qua hoc lapsu hac ad vitandum omnia
peccata venialia et mortalia, [illegible] omnia [illegible]
be, de qua fatentur omnes; et tamen talis necessitas
fundatur in defectu nostro, et indigentia gratiae. [illegible]
moralis necessitas [illegible] fundatur [illegible] Augusti-
nus. quia Deus nullo eget, nec aliquo defectu ha-
beat, nullam habet necessitatem ad aliquid ad extra. Dicas
necessitas moralis humana, ut est illa [illegible] in-
[illegible] peccatum veniale fundari in defectu [illegible]
necessitas fundari in summa bonitate, cui [illegible] incar-
nationi optimo et summo [illegible]
nis, [illegible] D. Tho. art. 1o [illegible] optimo modo

Communicatis ad intra. Sed Dico 1° neg. relig. art.

Q. Circa art. 1, Deus, et dominicum e summum bonum summe se ad extra communicari, et a parti;

1° doctrina D. Th. et fiunt Dico. Dico Communicatio ad intra e physice omnino naturalis Deo propter fecunditatem suae naturae; communicatio ad extra e omnino libera Dei beneplacito, et consilio divinae voluntatis iuxta illud Apost. ad Ephesios 1°. omnia Dei ... voluntatis suae operatur; diversitas e ratio utriusque communicationis, et Deus ex 1° ... necessitate moralis sed ...

Dico 2° ... necessitas Dei ... fundatur in defectu et indigentia, et quia in Deo nullus e defectus nullaque indigentia nulla e necessitas; probatur D. Aug. fundatur necessitas moralis ... ex defectu sed ex bonitate Dei; bonitas namque Dei e omnino indigens a creaturis, et Deus nulla illa egeret nec ad suum ee, nec ad bene ee, et a Deus eet necessitatus ad incarnandum, et operandum ad extra, quia melius e operari quam non operari huiusmodi indigentia eet ex indigentia creaturae, et Deus non ex bonitate ... sed ex defectu, et arguit Augustinus. Tunc etiam neg. aut summo bono divina moraliter se ad extra communicare operando ... e optima, ... quod ... facere sit indecens, et indecorum, ... et ... incarnatio ... nec meliora facere si velit sit etiam decens ... ; et Deus potent Deus physice, et ... non incarnari nec meliora facere ... bonitatis quia alias Deus ... moraliter ... physice eet necessitatus ad incarnandum, quod negant ... quia nec ... necessitas physica e in Deo ad indecentiam ...

Tum q^a facere meliora etiam incarnari, sic decu-
erat Deo q^a summo bono, ut si ea n̄ faceret,
n̄ esset Deus, seu careret a Deus q^a ad operandum
optima ad extra n̄ tantum moraliter, sed physice est
necessitatus, q^a qd decuerit Deo tāc summi boni est
necessarium ad n̄ esse, physice, imo etiam metaph. oppositum,
propter quod qd n̄ potest ēē in Deo physica libertas ēt
ppa actio, quod si haberet destrueret ipsum Deus
ly Deus ipsa n̄ ... ad n̄ essendum, l. adiecter-
minandum: sed Deus ... physice habetur ethe-
... physice ad n̄ incarnandum; q^o n̄ habet necessitas
moralis ad incarnandum, itaut si n̄ incarnaretur, n̄ esset
Deus, q^a ad ēē Deus ē necessarium physice etiam metaph. et
ēt d[ice]r ad media n̄ ... requisita ad hoc habendum
... Deum peccatis ... q^a n̄ esset Deus
... qui posset declarare a peccatore. Tum q
ut docet D. Thom. 1. p. q. 21 art. 1 ad 2 quia ēt lle
diuina voluntas ē regula omnis iustitiae bonitatis, et rec-
titudinis; q^o decens, decorum, decemiens, et iustum est, q^d Deus
voluerit incarnari et potuit, alias diuina voluntas
n̄ esset regula omnis iustitiae, q^a alias de facto Deus
ex necessitate morali fuisset operatus meliora, quae
potuit absolute facere, q^d ē contra D. Thom. 1. p. q. 25 art.
5 ad 6. et I^a. Mag. in 1° dist. 44 ...
5 ad 6. et D. Aug. ... formaliter oppositum probantes ex illo D. Aug. talis po-
tuit Deus homines fecisse, qui nec peccare possent nec
vellent, et si tales fecisset quis dubitaret eos meliores
futuisse. q^o Deus n̄ fecit meliora ex pauci, quae po-
tuit facere, si quidem potuit facere, et si fecit homines
et Angelos, qui nec peccare possent nec vellent, q^d ideo
n̄ ē necessitatus ad optima facienda ad extra. Ultimo

pbr 2º. moralis necessitas ad opera ad extra
[illegible] potestas, et summa libertas, quae Deus
erga creaturas, et bona [illegible] facit; quae talis ne-
cessitas a Deo est relegenda; contra [illegible]. si quidem
talis [illegible] magnum secum affert; [illegible] pro
summa libertate, qualis [illegible], omnis necessitas
etiam moralis excludit circa bona creata et [illegible]
alias non esset suprema libertas, si aliquam necessitatem
circa creatas admittere; si quidem excogitabilis esset altior
[illegible], illa [illegible], quae nullam necessitatem etiam mo-
ralem admittere circa bona pastea [illegible], supremum quae
[illegible] et potestas omnipotens summa facultas
[illegible] productione omnium creaturarum dicit S. Aug. lib. 3
de Trinit. cap. 10 ait, Dei potestati omnia aequaliter
subiacent. quae etiam excludit necessitatem moralem ad
[illegible] productionem ordinariam tantummodo creaturarum [illegible]
[illegible] quae moralis necessitas dicit facilitatem cum [illegible]
difficultas maxima circa alia [illegible] vincendas [illegible]
[illegible] hypothesi, et [illegible] quae omnia sunt [illegible]
[illegible] huiusmodi necessitatem moralem [illegible] in hoc
[illegible] facili et [illegible] ad peccandum, et difficultas in
[illegible] patente ad non peccandum, seu ad vitanda
omnia peccata nisi specialiore patiis concursu; sed
[illegible] difficultas si [illegible] Deus [illegible] ad [illegible]
[illegible] potius [illegible] aliis creatis, quae omnes aequaliter sub-
iacent potestati Dei. Confirmatur si Adam non peccaret
Deus non fuisset incarnatus, [illegible] sequenti [illegible]
[illegible] deinde Adamo peccante potuit Deus
nolle incarnari potestate, et libertate physica, [illegible]
[illegible] [illegible], quod huiusmodi potestas reducta
fuit [illegible], nam, [illegible] intelligendum est, quod
Deus laborasset, et difficultates superandas maiores
[illegible], quam si voluisset incarnari, sicut maxime
[illegible] hoc, qui viribus propriis omnia peccata et
[illegible] superasset [illegible]; alias non esset [illegible]
[illegible], nec liberrimus circa operas ad extra, necessario

Effectus sub eius potestate caderent, sicut quia sub potestate hois tam evitare omnia peccata, qui ad hoc aliqd opus boni morale operet, et honorare parentes, quæ omnia sunt absurda, et dña hug. § Obiicie 1º. illud Genesis 1º vidit Deus cuncta quæ fecerat, et erant valde bona; inde D. Thom 1 p. q. 45 art. 2 ad 1um D. Aug tomo 1 lib de quantit animæ cap. 3 et lib 8 de libero arbitrio cap. 5; Clemens Alexand lib 6 stromaty post medium; Cirillus etiq Alexand lib 2 thesauri cap 1º. Basilius homilia 9 ex variis, cuius titulus é, Deus non é author maloy; Greg Nissenus cap 1 Damascenus lib 2 de fide cap 10 et Conciliy Francofordense ave... runt Deum fecisse meliora quæ potuit, et merito, ... quæ inter operationes ad illa, et Deus ad intrinseca, quæ ...

... ad extra é optimum. Ad hoc resp 1º coge ... non ex necessitate, sed ex libertate Deus fecit optima, ... ita quod de facto ea fecisset, si adeo qd aliqui opera ... optima Conciliy faciunt, et servare castitas ob... dientiæ, et paupertas per pœnis infertis qd ex necessi... tate morali obligati erant ad illa. Deo 2º 88. ... ex Basilio loqui DD. Manicheos et alios hæreticos asserentes, omnia huius universi ... fieri a Deo, sed quædam esse se mala facta a Diabolo in quos sancti DD. quasi in oppositum ex... ... inclinantes, aiunt, tantum abesse aliquam ... Deus ... mala, quæ omnino ... bona quæ ... pot facere, sicut deputantes D. Pelagiy dicen... te hoi viribus propriis posse facere opera ... dicentes Manicheos et ... ad salutem animæ, ... se opponentes, et quasi totaliter in oppositum extre... ... declinantes hoi dare, seu viribus propriis ... ... valere ad peccatum, quamvis certum sit qd etiam valeat ad hoc, et aliud opus boni morale, et ...

D. Thom. 1 2 q 102 art 2.

3o resp. Dominium Conciliu et DD. loqui de hoc universo optimo non quoad spes, sed quoad gradus, quia etsi sint nobiliores perfectiores spes creaturarum, non tamen meliores gradus, quam essendi, vivendi, et intelligendi, in quo sensu Ang. D. 1 p q 47 art 3 ad 2 dixit plures mundos esse meliores quam unum materialiter non formaliter; in carneo, a, ut diximus, dicebam non sit optimum quoad hoc universum, et dicere adhuc ex suppositione creandi illud optimum quoad gradus, non tenentur Deum incarnari. 4o resp. loqui de optimo non comparate adequate quae Deus posset absolute facere, sed de facta prout stant sub disponere divinae sapientiae et voluntatis, quae est optima, et suprema regula omnis rectitudinis et bonitatis, ut diximus ex D. Tho., seu comparate ad hoc universum, cui meliores, idest, magis aptas partes adaptavit, ut docent D. Thom. Mt. disp. 14, unica art. 3 ad 1 cuius explicat textum pisce verba: modus quo Deus facit res potest intelligi dupliciter, uno modo ex parte illarum quae creatae operantur et sic non potest Deus meliori modo facere res, quam facit, quia modus ille sequitur bonitatem, et sapientiam facientis, quae cum in infinitum alio modo ex parte facti, et sic absolute loquendo potest Deus facere res meliori modo quam facit, quia potest eis meliorem modum essendi tribuere, sed ex suppositione illius ordinis quo universum fit certum perficitur non potest fieri meliori modo. Sic D. Thom. ibi. Et 1 p q 25 art 3 ad 3 quod huius partis explicavit, praesentibus suppositis his rebus non potest esse melius propter decentissimum ordinem illis rebus attributum a Deo, in quo bonum universi consistit, quorum si unum aliquod esset melius, corrumperetur proportio ordinis, sicut si una pars cytharae plus debito intenderetur, corrumperetur cytharae melodia, posset tamen Deus alias res facere, seu addere alias istis rebus factis, et sic esset illud universum melius. Sic D. Thom. ubi apertissime nobiscum.

Obiiciės 2. Deus habet infinitam inclinationem ad communicandum, et
benefaciendum creaturis et donandum sui esse, sed infinita in-
clinatio non stat libertas moralis ad opposita, quia data ad
illud necessitas moralis; cum ea bonum [illegible] videtur certe
quo quo maior est inclinatio ad aliud eo minor libertas
ad opposita, quia ubi est summa et infinita inclinatio ad
[illegible] libertas [illegible] ad opposita, et omnino [illegible]
certa sufficit libertas [illegible] Dominus [illegible]
ex [illegible] inclinatio [illegible] Dei [illegible] Dei est infinita:
extra sequitur ad bonitatem Dei [illegible] creatis est infinita. Deus
ergo etiam inclinatio ad se [illegible] creatis
omnium esse verum [illegible] creatis, magis quam quodam est inclinatio
ad [illegible] ad opposita [illegible] Deo magnam di-
[illegible] ad [illegible] ut [illegible]
omnium quoque inclinatio [illegible] bonitatis ad extra ac ad [illegible]
summo modo sua bonitate [illegible] libertatis, supremi dominii et
certitudinis, ut est manifestatio sui [illegible] supremi dominii et
omnimodae independentiae a creatis. Respondeo nego [illegible]
[illegible] et [illegible] quod Deus habet [illegible] inclinatio
[illegible] ad [illegible] ad duo opposita [illegible] inclinatio
quanto magis [illegible] inclinatio [illegible] inclinatio
in bonum conforme rationi inclinatio in bonum apparens, ut dicitur
22 q. 21 art. 1 ad 2. Respondeo 2°. sicut [illegible] ad [illegible] dicto [illegible]
bonitatis [illegible] bonitatis Deo [illegible]
[illegible] suis [illegible] et [illegible]
ad [illegible] manifestationem summae bonitatis et [illegible] liberationis, do-
minii [illegible] manifestationem suae bonitatis, [illegible] libertatis, do-
minii et independentiae a creatis [illegible] Deus inclinationi,
quod [illegible] misericordiae [illegible]. 2°. [illegible]
[illegible] quod inclinatio ad [illegible] tollit [illegible] libertatem [illegible]
opposita, quod talis inclinatio est [illegible] et [illegible]
[illegible] inclinatio Dei ad se [illegible] ad extra [illegible] inclinatio
[illegible] ad aliquid [illegible] ad intra perfectionem ad [illegible] ad extra; quia
inclinatio [illegible] perfectionis [illegible] necessaria, [illegible] si
[illegible] detrimento [illegible] libertatis [illegible] ad
[illegible] creatis [illegible] perfectionis habet, si quidem [illegible]
[illegible] creatis, a [illegible] perfectionis habet

pote negari [illegible] quis perfectus est Deus, sive fuisset incarnatus, qui ergo incarnatus vel
[illegible] bonum et sequitur inclinare immediate ponderis adre [illegible] creati-
onem summum bonum in omnino indepen[den]s ab illis, et inclinare imme-
diate ponderis est propensio ejus exigentia dicimus [illegible] ad eas,
aut ad bene esse [illegible] sequitur; Deus, [illegible] esse quod bene est, sive crea-
tis, ac [illegible] illis.

Objicies 3º [illegible] D. Th. 1º 2ª [illegible]

75 sic ponderata [illegible] amor est valde bonum [illegible]
[illegible] lib. 2. [illegible] cap. 4. 9º quo aliquis magis amat
amicabiliter [illegible] ei omnia bona [illegible] exoptat. [illegible] amor est
perfectus, et efficax [illegible] quidquid illi melius et prospectum sit et possibile, et facile obti-
neri valeat; [illegible] Deus summe amans [illegible]
[illegible] maxime, complet; [illegible] magis cadunt
in gloriam ejus [illegible] bonitatis manifestatam. Dices cum D.
Tha. [illegible] 1º art. 3 ad 2. [illegible] amor Dei [illegible]
[illegible] velle [illegible] effectum [illegible] velle creaturam
quae sine his est Deus [illegible] bonum, et perfectus [illegible] illis, quae creatis
[illegible] attinent ad majorem gloriam extra Dei. Contra 1º: amans [illegible]
[illegible] optima [illegible]
[illegible] honor et alia [illegible] gloriam extra
quae si creatis pertinent ad gloriam extra Dei, et [illegible] quo [illegible]
[illegible] Deus summe [illegible]
ad incarnandum, et opera meliora quae perfecta, quae [illegible] ha-
[illegible] creaturis plus [illegible] gloriae extra [illegible]. 2º. [illegible]
et meliora faceret [illegible] Dei quam [illegible] extra ipsum Deo, [illegible]
faceret [illegible] perfecte diligeret Deum [illegible] plus
diligunt Deum [illegible] faciunt. Sed Deus [illegible]
[illegible] incarnationis, et alia [illegible] ope-
ra optimiora [illegible] majori gloria extra ei [illegible]. 3º
[illegible] artifex qui ex amore intensissimo sui intendens
gloriam, [illegible] extra [illegible] bona [illegible] optimis
quae [illegible] facultate [illegible] facere: sed Deus [illegible]
[illegible] facere. ergo [illegible] artifex [illegible]
ad opera ad extra [illegible] incarnari, nec optima [illegible]
re, [illegible] humana. [illegible] 1º.

Dubium Theologicum
7/ De amore Creaturarum ~~possibilium~~ fuse pertractatum.

Quaestio percelebris ad materiam de voluntate Dei pertinens inquirit:

Utrum Deus amet creaturas possibiles amore simplicis complacentiae?

Pro majori intelligentia hujus propositi aliqua sunt praesupponenda, quae a Theologis recensentur, et alia inquirenda. [illegible] supponendum pura possibilia creaturarum esse aliqua [illegible] divina producenda divina [illegible] omnipotentia, quae aeternum divina omnipotentia [illegible] effective producere creata, quamvis [illegible] dubitari [illegible] possibilia creaturarum, de quibus procedit praesens quaestio, [illegible] veritatem objectivam praeter essentiam, [illegible] habent esse in [illegible] [illegible] Dei [illegible], seu [illegible] actu [illegible] potentia [illegible] bilitatis divinae omnipotentiae. 2.º Supponendum est creaturam pure possibilem [illegible] amore in praesenti difficultate esse illam, quae [illegible] in statu purae possibilitatis; quia pure possibile per [illegible] a futuro est illud, quod praescindit a quocumque decreto libero, quo Deus velit determinare illi esse existentiae pro aliqua differentia temporis, [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible] temporis in [illegible] existat, ut tamen [illegible] inter creata pure possibilia, quia ordinatur ad existentiam mediante decreto, quo Deus ab aeterno [illegible] determinare [illegible] in aliqua differentia determinata temporis. 3.º supponendum est Deum nullatenus amare creaturas pure possibiles amore efficaci, [illegible] amor efficax quatenus distinguitur ab inefficaci, [illegible] ab amore simplicis intelligentiae est amor effectivus, [illegible] pure affectivus, ut docet [illegible] D. [illegible] q. 20 art. 2. Unde nequit aliquod objectum creatum diligere amore efficaci, quin effective illi communicet aliquod bonum. Cum igitur creaturae possibiles in statu purae possibilitatis acquirant amore divino aliquam bonitatem superaddita suis [illegible] praeter essentiam [illegible] illas nullatenus amari a Deo amore [illegible]

 efficaci, aut effectivo. His igitur praesuppositis, totum quod inquirimus est, utrum Deus amet creaturas possibiles amore simplicis complacentiae respondente cognitione simplicis intelligentiae, qua illas ab aeterno cognovit ut subiicibiles suae divinae omnipotentiae. Circa quam varietas Doctorum Scholasticorum divisit est in duas S.as e diametro oppositas.

1.a S.a quae est communis inter Recentiores. Negat avertit creaturas pure possibiles nullo pacto amari a Deo neque amore efficaci, nec simplici complacentiae, cui se adhaerent PP. Salmanticenses, M. Ioannes a S. Thoma, eruditissime M. Leziana, Illustrissimus Godoi, quorum aliqui negant creaturis possibilibus bonitatem, non solum physicam verum etiam transcendentalem: alii consequenter eo modo existentiam; alii vero affirmant illas aliquam bonitatem saltem intrinsecam, et transcendentalem, nihilominus affirmant illas non posse terminare amorem propter carentiam existentiae, vel ordinis ad illam.

2.a S.a affirmat creaturas possibiles de facto amari a Deo amore simplicis complacentiae: cui se tenere subscribunt Scotistae, et PP. Iesuitae, et aliqui ex nostra Schola, praecipue Ouiedo 1.p q. 20 art. 3 ad impugnationem M. Bañez, q. de voluntate Dei art. 8, cui favet etiam M. Navarrete, quem ego existimo esse probabilem, et illam admitto duorum doctrinam Magistri, et a iudicio resolutorie propono meo iudicio sequentes assertiones.

1.a C.o creaturae pure possibiles amantur de facto a Deo amore simplicis complacentiae. Prob. C.o prob. 1.o authoritate D. Th. 1.a Gent. cap. 81 asserentis impossibilia non posse velle per amorem divinum, auto lilios propter eorum repugnantiam ad existendum terminare, quia divina voluntas solum vult ea, quae possunt esse, vel sunt bona; sed creaturae possibiles etiam in statu purae possibilitatis possunt esse, cum eorum possibilitas consistat in eorum praecisis essentialibus cum possibilitas autem repugnantia ad existendum; quia iuxta doctrinam D. Th. sicut possibilitas ... repugnantiam ad existendum, ita D. non vult, nec amat impossibilia propter eorum repugnantiam ad existendum, et non repugnantiam amat, aut vult possibilia quatenus in illis agnoscit possibilitatem non repugnantiam ad existendum. Et prob. alio testimonio Aug. Dict. 1 p. q. 20 art. 2 ad 3. ubi Aug. dicentes convenit Deo amore omnes creaturas possibiles sicut et earum cognitionem suis verbis: sicut Pater dicit se, et omnem creaturam in verbo, ita diligit se, et omnem creaturam in Sp. Sancto, in quantum

quandoque Spiritu sancto procedit ut amor bonitatis primae; Ideo quoque amat se, et omnia creata. Ex quibus verbis sic hoc pacto facere argumentum adverteras adversarios, nam iuxta verba Doctoris Pater diligit se et omnia creata Spiritu sancto, sicut dicit se et omnia creata Verbo; sed certum est Patrem iuxta eiusdem Doctoris doctrinam ab aeterno cognoscere in Verbo omnia creata possibilia et Verbum divinum procedat ex cognitione possibilium, quod omnes tenendum est Patrem diligere omnia creata possibilia Spiritu sancto, et Spiritum sanctum procedere ex amore omnium creaturarum possibilium. Nec valet adversariorum istius asserentium verba D. Thomae esse intelligenda cum restrictione, nimirum hoc pacto, illa restringendo, dicendo quod sicut Pater omnia creata quae de facto intelligit, cognitione Verbo ab ipso producto, ita amat omnia creata quae de facto diligit Spiritu sancto; ex quo nullatenus sequitur Patrem diligere creata possibilia Spiritu sancto, sicut intelligit Verbo, quia dilectio Patris se extendit ad creata possibilia, sicut eius intellectio. Sed haec solutio videtur voluntaria, et omnino aliena doctrinae D. Thomae; tum quia D. Thomas in praefato testimonio aequaliter loquitur de comparatione Patris dilectionis ad omnia creata, sicut de comparatione eius cognitionis ad omne intelligibile, et certum est omnia creata non solum existentia, verum etiam possibilia in Verbo intelligi a Patre aeterno, et similiter omnis creatura etiam possibilis Spiritu sancto diligitur. Tum etiam quia D. Thomas ibidem loquitur de illis obiectis, quae per se et essentialiter cognoscuntur Verbo divino, et diliguntur Spiritu sancto ex vi suae productionis; sed certum est iuxta nostram veriorem sententiam solum creata possibilia, etiam existentia requiri per se et formaliter per Verbum divinum, cum hoc solummodo procedat ex cognitione creaturarum possibilium, etiam cognitione existentium aut futurorum; quia sicut D. Thomas agnoscit in Patre aeterno cognitionem omnium creaturarum possibilium in Verbo, ita dedit illi eorum amorem in Spiritu sancto seu primae bonitatis. Ideo quoque utitur verbis D. Thomas, Pater amat se, et omnia creata non solum existentia verum etiam possibilia. 3° probatur nostra conclusio ratione: Deus necessario amat suam bonitatem necessario ablatam simpliciter verum etiam ut ... possibilia creata ...

creatis; q. haec talis complacentia: quia complacentia illius creat. possibiles; ant. constat, et ab adversariis unanimiter conceditur, et
constabit: quod nequit amari bonitas divina reduplicative ut talis d-
ominabilis quin saltem virt. amentur eam, quae respicit dominari; quia
si D. amatur bonitas ut dominabilis creatis possibilibus necessarium
est, ut eius amor extendatur virt. etiam directe ad esse possibile ejusmo-
di creaturarum; prob. ant. quod bonitas divina reduplicative ut dominabi-
bilis creatis possibilibus necessario directe cum esse possibili ejusmodi crea-
turarum taliter quod si creaturae non essent possibiles, nec illa esset divina bonitas
ad alius dominabilis ad extra, ut modo supponitur ex con. s. quia ...
...enti inter divinam bonitatem ut praeter dominabilem ad extra, et inter
...dum omnipotentiam ut effectum aut creaturam seu et creaturas possibiles dari ...
...; sed nequit amari aliquod extremum reduplicative ut ...
alterius quin saltem virt. etiam directe ametur ...; quod
amor voluntatis divinae ad suam bonitatem ut dominabilem creaturarum possibilium
virt. etiam directe tendit ad esse possibile ipsarum. Prob. eadem ... nam
eatenus de facto nequit Deus libere amare suam bonitatem ut actu
dominantem creaturis futuris, seu existentibus, quin libere amet
creaturas existentes, aut futuras, quatenus ejusmodi creaturae ...
...alis, et libera dominatio divinae bonitatis; sed est magis directe ...
divina bonitas ut libere dominanda ad extra creata existens, aut
futura, quam cum illa ... dominabile creata possibilis: quia si amor, quo
libere Deus vult suam bonitatem ut actu dominantem seu dominantem creaturis
existentibus aut futuris nequit praescindere a libero amore creaturarum ex-
...entium, etiam amor quo voluntas divina necessario vult, et amat suam
bonitatem ut praeter dominabilem creatis possibilibus nequit praescindere
ab amore necessario ejusmodi possibilium. Confirmatur magis; nequit Deus
... complacere sua omnipotentia, ut reduplicative potentia, aut creativa
creaturarum possibilium, quin ... seu obiectiva possibilitas creaturarum
illi displiceat; quod si Deo ... amor complacentiae erga suam omni-
potentiam ut potentiam creaturarum, necessarium est, ut illi ... amor simplicis com-
placentiae erga ejusmodi creaturas. ant. prob.; ... quod esse possibile creatu-
rarum directe cum omnipotentia ut potentia ipsarum, ... etiam a ... quod

q.º Deo nequit complacere actualis, et exercita productio huius, vel illius creaturae actualiter productae, quin illi complaceat eiusmodi creatura esse actualiter producta; ergo nequit illi complacere radicalis vel prima creaturae possibilis, aut producibilis, quin illi complaceat eiusmodi creatura esse possibilem, vel produci; sed creatura constituitur possibiliter producibile per suum esse essentiale possibile, seu per suam possibilitatem obiectivam; ergo nequit Deus amare suam omnipotentiam ut redundantem productivam creaturarum possibilium, quin concomitanter amet illa ut possibilia. Antecedens constat; etenim probatur, quemadmodum requiritur ad consistentiam actualis productionis alicuius effectus radicalis productio ipsius, seu exercita existentia, ita requiritur saltem á posteriori ad consistentiam potentiae productivae obiectivae aut radicalis producibilitas termini, cum respectu termini impossibilis, seu improducibilis non detur ullatenus virtus activa productiva, sicut nec respectu termini non producti datur actualis productio: ergo sicut non potest amari actualis productio alicuius effectus creati, quin ametur effectus actualiter productus, ita nequit amari radicalis vel productiva effectus, quin simul ametur esse possibile, seu producibile extremum. Ad hoc fundamentum cui innititur principaliter nostra sententia respondent Adversarii dicendo, ex connexione necessaria, quae conceditur á nostris Thomistis inter omnipotentiam divinam et creaturas possibiles nullatenus deduci voluntatem divinam amando suam omnipotentiam ut productivam creaturarum amare creaturas possibiles, quia quando duo connectuntur inter se connexione necessaria, non é necessum, ut si unum ametur, quod simul ametur aliud, nisi utrumque cadat se sub intra sphaeram obiecti amabilis, aut utrumque afficiatur ratione praedicti motiva amoris; cum igitur creaturae possibiles in statu purae possibilitatis obiectivae non sint intra sphaeram obiecti amabilis, nec aliquomodo afficiantur aliqua bonitate propter carentiam existentiae, aut ordinis ad existendum, hinc sequitur amorem divinum tendere ad omnipotentiam ut productivam creaturarum, et ad bonitatem divinam ut communicabilem illis, nullatenus trahi ad eiusmodi creaturas, quae ex se non continentur intra sphaeram obiecti amabilis. Sed hoc solum nullatenus infringit vim nostri fundamenti, et idcirco reiicitur 1.º; creaturae possibiles etsi careant existentia exercita, et ordine ad illam, habent tamen ex se

sufficiens rasos 2o. et indirecte trahens diui complacentis. 3o de facto amanti ni p truoy obti motiui, aut primarii, sed tanquam obti 2i. aut pure trana diui amoris; pbr ans 1o. Vt aliquod obiy sit 2o. et indirecte trans acty volitiois, aut complacentie, ni requidr vt exercite existat, sd sufficit vt Inectur cy re existi, et illi subordine tr; sed creatae possibiles confunduntur a Deo vt Inecy rei existi, l. vt illi subiicibiles; 3o. possunt pure trane, et 2o. trans diuy amoris et ideirco licet ni Imouenti intra sphaeram obti 1i diui amoris, tamen Ipheniti sub obto 2o. et trano ignius; pbr maior; 1o quemadmody obiy voluntis Iectu amabile, aut appetibile ꝑ existy, l. ordinem ad illy. ita obiy intus Ostituiti ponere intelligibile, seu trans in- telligenti ꝑ raos entis, cy ens ablute sumptum sit obiy intus, si aut ens existens e obiy voluntis; sd vt aliquid pure trane et 2o. tret acty intus, ni requiti vt subtiue, et formaliter sit ens, sd sufficit vt Inectet ens tanquam aliquid sibi oppositu, l. vt subty vt ptin ꝑ hac etne- gae, quae trant cogtios ppter eary habitudiny ad entia ponia, q sint ni entia trant 2o. acty intus ppter eory habitudins et Inexios cy ente, ita eae possibiles seu nullatenus existes subtiue possunt 2o. ter- minare amory, aut volios ppter eary Inexios cy re positiue exis- tente, cuiusmodi e diua omnipoa. 2o pbr eadem maior; vt aliquod obiy 2o. et indirecte tret amore ni requiti vt afficiatr actualiter bo- nitae intra proueniente ab existia exercita, sd sufficit vt Inecty cy aliquo ex se, et ab intro haente bonitae ꝑ se amabily; sed etri creatae possibiles ppter carentiam existe ni sint bony bonitae intra ꝑ exsitta ab existia, sae tamen eary Inexions et essalis subordi- ni dinacis ad bonitae diuy quam possunt participare, habent bonitae extrg sufficienty ad 2o. trandy amory diuy complacentie; ꝑ de facto amanti ppter eary Inexios cy omnipoa diuy; maior pbr; carentia, aut negao gratiae, in qua Ostitit ꝑmissio peccati, ni e aliqd intre bony, cy potius indre sit carentia boni simplis, cu- iusmodi e gratia diuina; sd ppter eius Inexios cy humilitae, aut poenitentia, aut aliis virtutibs haentibs indry bonitae ꝑ se a- mabily trat de facto amore diuy, cy in praedestinatis Deus velit

velit permissione peccati, ut praesupp. quod ut aliquid tret amor divinus saltem 2° si requiritur ut sit subiective, et intra bonum bonitate exercita proveniente ab existentia actuali, sed sufficit ut sit bonum connexione seu extra rationem connexionis cum obiecto 1° et per se appetibili; minor probatur; nam eatenus permissio peccati, aut alia negatio boni particularis dicitur bonum appetibile connexive, seu, extrinsece, quatenus connectitur cum bono per se 1° appetibili, et reputatur ut conducens ad esse ipsius; sed esse possibile creaturarum connectitur necessario cum omnipotentia divina ut perfectione ad extra, et insuper deducit saltem á posteriori per omnia effectus sed eius conceptus, cum nullatenus possit opponi voluntati divinae sua omnipotentia ut perfectio ad extra, quin illi opponatur esse eorum possibile creaturarum, quod rationem cuius res creabiles constituuntur subiicibiles suae potentiae; quod creaturae possibiles etsi careant bonitate exercita intra, habent tamen bonitatem quasi extra fundatam in earum connexione cum divina omnipotentia, sicut requiritur ut 2° et indirecte trent divinum amorem. Confirmatur magis, natura 1° appetens appetitu naturali aliquam formam particularem incompatibilem cum altera 2° et indirecte appetit corruptionem contrariam compatibilis, in compatibilis est 1° appetenda forma ipsius 2° et indirecte inclinatur ad non esse formae lignei, quae privatio huiusmodi formae connectitur necessario cum forma positiva, ad quam 1° inclinatur; sed magis proprie inclinari voluntatis esse possibile creaturarum possibilium, quae inclinat necessario privationi boni particularis; quod si privatio formae propter eius connexionem cum forma positiva 2° et indirecte appetitur appetitu naturali, potiori iure creaturae possibiles propterea ut connexionem necessariam cum bonitate divina ut omnipotentia ad extra possunt 2° trahere divinam complacentiam, cum probet quod magis proprie inclinat amor. vis appetit id, quod est de se habet bonitatem saltem inchoatam aut possibilem, quod id, quod est de se, et ab intrinseco est malum, etsi tamen alia vis appetit etiam intellectualis, quae naturalis sit bonum, etiam malum; sed quibus privatio perfectionis, seu quod bonum esse negatum, et malum, et malum formaliter, sive sumpta seu quod est nunc esse negatum, perfectionis positivum, seu entitatis; sed assumptum sit privatio, aut negatio perfectionis possibilis quod bonum bonitate possibili quod creaturae possibiles in statu purae possibilitatis sit bonum bonitate possibili quod omnes Theologos, imo quod plures etiam Doctores viri habent bonitatem formalem; quod magis proportionatur inclinationi intellectuali, seu naturali

Voluntis ēē eiusd possibile creaturꝫ, quꝫ inclinatio naturali probao, aut negao boni partis, ac proinde si probao, aut negao sꝫ partis propter eius Dexiosꝫ cꝫ bono vniali l°. et indirecte appetur appetitu naturali. necessꝫ ē vt eorꝫ possibiles amenti saltꝫ 2°. propter earꝫ Dexiosꝫ cꝫ omnipotē diuā vt pduua ad extra.

3°. reiiti solui Adversariorꝫ efficaciter probando eos inconsequenter discurrere; q° sapientiores Thꝫ, qui vrꝫ sꝫ adversantr, concedunt creaturas possibiles vt Dexas cꝫ diuā omnipotē ēē bonas bonitae transdali, quamvis Dtendant illas nō ēē 2ꝫ se amabiles. Dā quos pꝫt efficaciter argui: q³ nequeunt creatꝫ possibiles vt distꝫ ab omnipotē ēē bonꝫ bonitae transdali, quin prout sic sint amabiles saltꝫ traue, et 2°. g° Dcedendo Creatis possibilibꝫ bonitaꝫ transdalꝫ, necessꝫ ē, vt concedat illas ēē amabiles vae huiusmodi bonitꝫ; probr anꝫ; nullꝫ obtꝫ pꝫt ēē, l, intelli bonꝫ bonitae transdali supaddita conceptui entis, quin intelligatr cꝫ aliquā habitudinē aut connotae ad appꝫ, aut voluntꝫ; sꝫ eni connotat, aut Dneiti cꝫ appu, aut voluntae vae sꝫ amabilis parꝫ, cꝫ eni connotꝫ tans appꝫ nihil aliud sit, quꝫ eni motiuꝫ voluntis ad appetendꝫ, aut saltꝫ eni traꝫ appas; g°. nequit creatꝫ possibilibus competere bonitas transdalis, quin illis conveniat amabilitas, vae cuiꝫ possint traue complacentiꝫ voluntis; maꝫ pbr 1°. bonitꝫ transdalis aliquid addit conceptui entis absolute sumpti; sꝫ nō addit aliud, quꝫ Dnotaꝫ ad poꝫ appetiuꝫ, aut conformitaꝫ cꝫ ipsā; g° nullꝫ obꝫ pꝫt ēē, aut intelli bonꝫ bonitae transdali, quin intellitr cꝫ aliquā habitudinē ad poꝫ appeꝫ, et quin intelligatr vt acceptaꝫ vel tranꝫ actꝫ voluntatis.

Pbr eadꝫ mi ex D. Thā in disputatis q. 1 de verit art 1°. vbi Angꝫ D. explani Dtrꝫ bonitis transdalis asserit; p hoc nomen bonꝫ exprimi formaliter Dvetiꝫ, aut conformitaꝫ entis ad appꝫ, sicut p hoc nomen verꝫ exprimitr Dvenientia entis ad intꝫ; g° iuxta doctꝫ D. Thꝫ nequit intelli, l, ēē aliquod obꝫ bonꝫ bonitae transdali supaddita conceptui entis absolute sumpti, quin exprimat Dnotaꝫ conformitis ad appꝫ, et ideirco sit ex se traꝫ poꝫ appetꝫ. et Dqꝫr si creatꝫ possibiles vt Dvexꝫ omnipoꝫ diuꝫ sit bonꝫ bonitae transdali, necessꝫ ē vt sint amabiles, seu amoris traꝫ.

Conf

Confirmatur argumentum; nequit aliquod objectum esse verum formaliter veritate transcendentali, quin importet connotationem intellectus, aut conformitatem cum intellectu, ut patet testimonio Divi Thomae nuper adducto, et aliis plurimis testimoniis, quibus Angelicus Magister aperte docet veritatem transcendentalem superaddere rationi entis conformitatem cum intellectu, seu idea divina; sed sicut esse constituitur verum transcendentaliter per habitudinem ad intellectum, ita constituitur bonum per habitudinem aliquam ad propriam voluntatem, ut ipse scripsit; ergo si quemadmodum repugnat aliquod ens esse verum veritate transcendentali, quin sit terminatum intellectui, seu terminum cognitionis intellectualis, ita nequit aliquid esse bonum bonitate transcendentali quin sit terminum, aut proportionatum ut possit terminare actum voluntatis, aut proprium appetitum; et consequenter Antequam Decernentes creaturas possibiles ut faciendas dicimus omnes esse bonas bonitate transcendentali, necessarium est ut fateamur illas esse terminum [illegible] doctrinae Divi Thomae, et ipsius Metaphysicae, et ut concedant eiusmodi creaturas esse per se amabiles, aut terminum amoris. Respondeo

probatur Deo: ut aliquod objectum sit terminum amoris affectivi, seu simplicis complacentiae, ut distinguitur ab amore efficaci, et effectivo, non requiritur ut actu existat, aut dicat determinatum, aut positivum ordinem ad existentiam, sed sufficit ut apprehendatur, ut in potentia ad existendum; sed creaturae possibiles ut Decernens cum divina omnipotentia cognoscuntur in potentia ad existendum, cum eorum possibilitas obiectiva consistat in se repugnantia ad existendum, seu in earum subordinatione respectu divinae potentiae, a qua possunt recipere existentiam; ergo creaturae possibiles in statu purae possibilitatis sunt amabiles amore affectivo simplicis complacentiae, licet non terminent amorem effectivum, et efficacem; maior probatur: salus reproborum de facto terminat amorem saltem affectivum divinae voluntatis, seu simplicis complacentiae [illegible]; sed salus reproborum non existit, nec dicit ordinem positivum ad existentiam, sed solum [illegible], aut non repugnantiae; ergo ut aliquid terminet amorem affectivum simplicis complacentiae non requiritur existentia exercita, nec positivus ordo ad illam, sed sufficit illud esse in potentia ad existentiam, seu possibiliter existens; maior supponitur iuxta illud Divi Pauli: Deus vult omnes homines salvos facere, quod explicatur a Divo Thoma, et reliquis Theologis de volitione pure affectiva, et inefficaci, ut distincta a voluntate consequenti, et efficaci, ac proinde salus reproborum terminat amorem affectivum; alioquin Deus de facto non voluisset omnes salvos

sed solum praedestinatorum, qui efficaciter salvantur: etenim prob. nam salus
reproborum illatenus existit, nec ordinatur ad existentiam tradito decreto
divinae voluntatis, cum Deus de facto habeat decretum positivum de excludendo
reprobos a gloria seu salute aeterna; ergo salus reproborum est ipse
solum doctrinam, seu non requisita ad existendum. Nec valet si dicas cum Deus
salutem reproborum esse futuram conditionate, etiamsi illam respicere existentiam
conditionate futuram esse pure possibilem. Non, inquam, valet haec solutio; nam illa
futuritio conditionata non tribuit saluti reproborum aliquid quod eam dis-
trahat a possibilitate, cum absolute relinquat illam in statu possibili; nam Deus
de facto habet decretum de non ponenda conditione, etiamsi decretum de non
extrahendo salutem a ratione possibilis; ergo si Deus habet amorem affectivum
aut simplicem et inefficacem affectum erga salutem reproborum, eiusmodi amor
non tendit ad eius existentiam, sed ad illam est ipse consideratam, quod videtur in-
sinuari a D. Thoma 1. p. q. 19. art. 6 in ad 1, ubi docet voluntatem
efficaciter affectum, seu voluntatem consequentem tendere ad rem consideratam omnibus
circumstantiis particularibus concurrentibus ad eius existentiam, voluntatem vero
pure affectum, seu inefficacem solummodo tendere ad rem est ipse, seu praescindendo
a circumstantiis individualibus; etiamsi simpliciter volumus id quod
efficaciter amamus, et solum est quid volumus ea erga quae affici-
mur simplici complacentia. Rursum objicitur D. eandem solutionem, nam
voluntas, qua de facto Deus vult omnibus hominibus tam reprobis
quam praedestinatis auxilia sufficientia ad consequendam salutem
praesupponit ex parte Dei volitionem affectivam aut simplicem complacen-
tiae erga salutem possibiliter consequibilem; sed salus possibiliter consequibilis
non est salus existens, aut dicens determinatum ordinem ad existentiam, sed pure
possibilis; ergo non repugnat tendere amorem simplicem, aut pure affectum ad rem
pure possibilem. Minor constat, et maior prob. nam volitio, qua Deus vult
omnibus hominibus auxilia sufficientia ad salutem oritur ex aliquo affectu
divinae voluntatis circa ipsos; sed non procedit ex affectu communicandi
illis existentiam; alioquin auxilia sufficientia non essent pure sufficientia,
sed efficacia, cum in hoc casu procederent ex amore affectivo et efficaci;
ergo voluntas, qua Deus vult hominibus auxilia sufficientia ad salutem
praesupponit ex parte Dei simplicem et affectum complacentiae erga illam

illis vt praescire possibiliter quibusdam praescindendo ab eius existentia, aut futuritione; tamen constat, quod volitio cuiuscumque medii conducentis ad aliquem finem oritur necessario ex volitione finis; sed auxilia sufficientia sunt media per se ordinata ad salutem omnium hominum, vt supponitur; ergo eorum volitio oritur ex volitione salutis, seu gloriae, ac proinde cum huiusmodi auxilia non sint media efficacia, sed tantummodo sufficientia, nimirum quibus potest finis possibiliter, et non efficaciter existens, hinc sequitur eorum volitionem procedere ex volitione, aut complacentia finis vt praescientia possibilis. Vltimo probatur D.o quod amor, quo Deus de facto vult aliquas creaturas possibiles esse existentes praesupponit prioritate virtuali ex parte voluntatis diuinae affectum simplicis complacentiae erga esse essentiale possibile eiusmodi creaturarum; ergo creaturae in statu purae possibilitatis amari ad earum ordinem ad existentiam possunt ante amore affectum simplicis complacentiae; probatur ante; eatenus voluntas diuina efficaciter vult Angelo, v.g., alteri creaturae existentiam quatenus afficitur complacentia illi esse essentiale Angeli per se; ergo voluntas efficaciter conferens creaturae existentiam exercitum praesupponit ex parte voluntatis diuinae simplicis complacentiae erga esse essentiale possibile ipsarum; probatur ante; quemadmodum comparatur affectus gaudii, aut desiderii efficacis ad amorem stricte sumptum, ita comparatur amor effectiuus aut efficaciter conferens existentiam ad amorem pure affectiuum, seu simplicem; sed in voluntate diuina et creata gaudium et desiderium praesupponunt amorem stricte sumptum iuxta doctrinam D. Th. 1 p. q. 20 art. 1 vbi aperte docet Angelicus Doctor in Deo dari amorem stricte sumptum virtualiter distinctum a gaudio, et in nobis actum desiderii efficacis alicuius obiecti praesupponere amorem simplicem boni desiderati, quod desiderium non potest de praesentia rei non amatae; ergo quemadmodum est vera haec causalis, ideo Deus gaudet de praesentia aut existentia sua diuina bonitatis, quia absolute amat illam, ita erit vera haec, ideo Deus vult efficaciter existentiam conferre Angelo, quia illi complacuit esse essentiale Angeli per se, nam in Deo efficax tendens ad existentiam, et executiuus alicuius boni praesupponit simplicem, et affectum amorem ipsius per se. Legatur D. Thomas loco supra adducto art. 1.o vbi docet amorem stricte sumptum, seu simplicem complacentiae praesupponi tanquam radicem omnibus aliis affectibus vo-

voluntas, illud quod ex parte obiecti praescindere a [illegible] specialius existentiaque et praesentia, et idcirco ab existentia exercita. Ex quo videtur colligi obiectum quod se habeat amoris simplicius, et pure affectu ut distincti ab amore efficaci et reliquis affectibus voluntatis, non esse bonum existens, aut proxime ordinatum ad existentiam, sed solummodo bonum signate sumptum, et primum esse essentiale rei possibilis capax existentiae, et praesentiae. Conf. ut aliquod obiectum possit trahere amorem simplicius complacentiae sufficit ut apprehendatur voluntati, ut conveniens, cum res denotatur absolute appetibile, vel amabile quod hoc praecise, quod sit aliquomodo conveniens appetitui; sed esse essentiale possibile creaturarum cognoscitur a Deo, ut sibi aliquomodo conveniens; ergo creaturae possibiles trahunt divinam complacentiam; prob. min.: quia Deo convenit, ut eius omnipotentia sit subsistibilis, et ars artificiabilis: sed res aliquis tres, et nunquam quod artis divinae deberet [illegible] artificiabilis: sed res creatae denotantur subsistibiles divinae omnipotentiae secundum esse essentiale possibile, et habent rationem artificiabilis respectu artis divinae, quatenus includunt coherentiam praedicatorum essentialium, qua conformantur ideis divinis; ergo esse possibiles in statu pure possibilitatis cognoscuntur a Deo, ut sibi aliquomodo convenientes: min. constat, quia quemadmodum impossibilia non subsistunt divinae omnipotentiae, nec conformantur ideis divinis propter discoherentiam praedicatorum, aut essentiarum, ita creaturae possibiles subsistibiles sunt divinae potentiae et arti propter coherentiam praedicatorum essentialium, et praedicabiles sunt: deinde cum conveniat Deo habere rationem suae potentiae subsistibilis, et nunquam cognoscat de summa perfectione artis divinae, ut illi correspondeat natura ex se conformabilis idcirco divinis proponuntur a divino intellectu ut convenientes Deo; et idcirco ut obiecta continua divinae complacentiae. Urgetur haec ratio: creaturae possibiles in statu pure possibilitatis cognoscuntur a Deo ut conformes ideis divinis; sed conformitas haec possibilium creaturarum cum ideis in divino intellectu existentibus trahit complacentiam divinae voluntatis; ergo creaturae possibiles amantur a Deo amore affectu simplicius complacentiae. Maior constat; nam iuxta communem doctrinam D. Thomae et Bannez in intellectu divino dantur ideae non solum rerum existentium aut futurarum, verum etiam respectu pure possibilium, et minor prob.: nam conformitas illa, qua creaturae possibiles conformantur ideis divinis, consistit in quadam similitudine obiectiva cum illis; sed Deus amando seipsum, et suas internas perfectiones natura amat talia ut sibi similia, cum univoce verificetur similitudinem esse amoris causam; ergo Deo absolute complacet conformitas, qua creaturae possibiles conformantur ideis divinis, et etiam

cum huiusmodi conformitas, aut similitudo fundetur in cohaerentia possibilis essentia-
lium vere possibilium, hinc colligitur esse essentiale possibile creatum trahere divinam
complacentiam propter eam conformitatem cum suis ideis, seu cum sua essentia cognita
utcumque modo imitabili a rebus creatis. Quaeres secundo Deus ne amat
creaturas pure possibiles amore libero, an simpliciter amore necessario; haec secundo
loco docetur a nostris Thomistis, quod etsi plures discipuli D. Thomae non concedant
in Deo amorem creaturarum possibilium, omnes tamen unanimiter fatentur
eiusmodi creaturas nullatenus posse trahere amorem liberum, etsi aliqui affir-
mant, quod cum supponere quod detur in Deo amor possibilium, necesse est fateri
illum esse amorem necessarium, etsi liberum. Probatur igitur nostra assertio, quod Deus de
facto amat absolute creaturas possibiles propter earum connexionem cum sua divina
omnipotentia, sed creaturae possibiles necessario connectuntur cum divina omnipotentia, ergo
necessario trahunt divinam complacentiam 1o tractam ad omnipotentiam, 2o extensive
ad possibilia; maior constat ex eo; etenim probatur: quia amor 2o tractus ad
aliquod obiectum propter eius connexionem cum obiecto 1o, si fuerit necessarius respectu
obiecti 1i, necessario est extensive trahi ad obiectum 2um; quod si amor divinus
necessario tractus ad omnipotentiam trahitur ad possibilia propter eorum connexionem
cum illa, oportet ut supposita necessitate connexionis concedatur trahere etiam
eius ad huiusmodi possibilia esse necessarium; probatur antecedens, non enim aeternum Deus cognoscendo
necessario suam omnipotentiam ut connexam cum creaturis possibilibus necessario cognoscit esse
essentiale possibile ipsarum, quia eius cognitio trahitur 2o ad eiusmodi creatas
propter eam necessariam connexionem cum omnipotentia 1o cognitam; quod nequit aliquis
actus intus, vel voluntas trahi ad obiectum cum propter eius connexionem necessariam
cum obiecto 1o quin eadem necessitate qua trahitur ad 1um, 2o trahatur ad obiectum
2um. Confirmatur 1o: amor, quo Deus amat creatas possibiles, ut subiicibiles
divinae omnipotentiae non potuit Deo deficere; ergo est amor simpliciter necessarius,
et nullatenus liber; consequentia patet; non enim aeternus Deus diceretur libere amare
creata existentia amore effectivo libero, quia absolute potuit Deo defi-
cere eiusmodi amor, saltem quoad tractum; etenim probatur quia nequit Deo
deficere aliquis actus, quin, vel creata nihil possit deficere, vel eius divino
ad suum obiectum; sed amor, quo Deus amat creatas possibiles, ut connexas

diuus omnipos nequit deficere, nec quoad exitus, nec quoad transs ad suum obtm; q.° eiusmodi amor nullo pacto potuit Deo deficere; tum constat, etenim pbr; et quoad 1.a partes e certa, cy ab omnibus supponatur nullus actus diuus voluntatis posse defire quoad entes aliquin aliqd reater identificatur Deo eet defectibile, seu potens n ee, qd opponit summae necessiti, et immutabilit diuinae pfectionis, et quoad 2.a partes pbr eadem min; ny eatenus aliquis actus pot deficere quoad transs ad suum obtm, quatenus ablute eiusmodi obtm pot deficere, seu n ee, ergo illy transs. Ergo qg trat acty, ideo enj actus, quo Deus voluit libere creare mundy, potuit tranc deficere, Deus q.a ablute potuit mundus n existere, et adeo Deus n vellet eum creare; sed obtm transs amoris Dei ad creaturas purepobiles et Dnexus diuus omnipos nullatenus pot deficere, seu n ee, cy ee pobile eiusde creaturae consistere in consequentie pratoris eralis sit omnino invariabile etnarius, et idcirco narius Dnexus cu diuna omnipon; 1.° amor creaturae pobilis nequit deficere quoad transs ad suum obtm, et Dger n e amor liber; sed omnino narius.

Conseqs:

uisis eatenus Deus pauto volens existere suis diuus bonitis n vult nario sed libere ee existale creaturae, seu creatas ee existes, q.a existitia bonitis diuus nullatenus exigit existis creaturae, vt ablute sit vt docet D.Thos 1.p q. 19 art 3 asserens, ideo Deg velle nario suis bonitas, quin nario velit ee actuale rerum creatarum, q.a diuna bonitas potee, et consistere sine aliis quoad ee actuale rerum creatarum, q.a diuna bonitas pot ee, et consistere sine alius quoad eorum existis; sed diuna bonitas et Dnubilis ad extra, nec diuna omnipoa et earum existis; sed diuna bonitas et Dnubilis ad extra, nec diuna omnipoa et potentia rerum potee, aut consistere, quin deti ee eiusale pobile creaturae, aliquin Dnaretr Dnexio naria inter omnipos, et creatas pobiles: 1.° etsi in Deo amor effectiuus creaturae existitis sit liber, amor tamen affectiuus erga pobilia vt Dnexus diuus omnipos erit narius. ——

Proponuntur, et soluuntur Aduersantium argumenta.

Arg. 1.° persuadendo ex doctrina D.Thomae creatas purepobiles nullo modo amari a Deo, q.a S. Thos 1.p q. 19 art 2 ad 3 docet eas pure pobiles, quae nullo modo fiunt, aut existunt, nullatenus trahere diuum amorem his verbis: dicendum quod actus cognitiuae virtutis est. Ergo quod cognitum est in cognoscente, actus autem virtutis appetitiuae e ordinatus ad res, Ergo qa sunt in seipsis, quidquid a pot habere vaos entis et veri, totum est

est virtualiter in Deo, sed non tolum existit in rebus creatis, et ideo Deus cognoscit omne verum, non autem vult omne bonum, nisi inquantum vult rem in qua totum bonum virtualiter existit: quibus verbis aperte docet Sanctus Doctor voluntas divina non velle creaturas possibiles, quae non existunt in se ipsis, quamvis intus illas cognoscat. Confirmatur aliis testimonio Doctoris Sancti 1° contra Gent cap 81 infine asserentis quod voluntas divina non vult omnia, quae ad ipsius bonitatem ordinari possunt, omnia autem cognoscit intus divina, quae a se ipso etiam, [illegible] quae intellexit qualemcumque ordinem habent: ergo iuxta doctrinam Doctoris Sancti etsi Deus necessario cognoscat omnia possibilia propter eorum habitudinem ad eius divinam non tamen vult illa propter eorum ordinem ad divinam bonitatem aut potestatem [illegible] divina omnipotentia. Obiicies necessario, quia Sanctus Doctor ubicumque loquitur de amore Dei erga creaturas affirmative est liberum, et non necessarium; sed ex suppositione quod daretur in Deo aliquis actus amoris erga creaturas pure possibiles, huiusmodi amor esset necessarius, et non liber; ergo iuxta doctrinam Doctoris Sancti solummodo creaturae existentes, quae habent amorem liberum divinae voluntatis [illegible] pure possibiles: maior constat ex omnibus locis [illegible] a Deo, et non creaturae pure possibiles: maior constat ex omnibus locis [illegible] in quibus Doctor Sanctus pertractat de amore, quo Deus amat creaturas, legatur de veritate q 23 art 4, 1° contra Gent cap 80, lib 2 cap 23 et lib 3 cap 97, de veritate 1 p q 19 art 3, 1° contra Gent cap 80, lib 2 cap 23 et alibi saepe, quibus in locis clare affirmat Deum extra se nihil velle ex necessitate ablata; ergo nullo pacto [illegible] aliquid obiectum creaturarum, aut [illegible] Doctor Sanctus aliquem actum amoris necessarium erga aliquod obiectum creabile. Ad haec testimonia Doctoris Sancti et ad reliqua, in quibus videtur Sanctus Doctor negare Deo volitionem, aut amorem creaturarum pure possibilium, et tantummodo intendere creaturas relictas in statu pure possibilitatis, et [illegible] negare simpliciter actualiter amorem effectivum, [illegible] divinae voluntatis, non autem [illegible] possibile creaturarum ut [illegible] actus complacentiae pure affectivae erga esse possibile creaturarum ut [illegible] affectus, complacentiae pure affectivae erga [illegible] esse [illegible] simpliciter velle illud obiectum, cum Deus enim non dicitur simpliciter velle illud obiectum, [illegible] sua omnipotentia, Deus enim non dicitur simpliciter velle illud obiectum cum addito diminuente, quod efficaciter non vult conferre existentiam, sed tantum [illegible] eius [illegible] pure affective, et [illegible], ut docet Doctor Sanctus 1 p q 19 art 3 in corpore [illegible] quibus non intendit affirmans nec Deum nec creaturas velle simpliciter illa obiecta, quibus non intendit efficaciter, et executive existentiam, quamvis huiusmodi obiecta tenet [illegible] simplicis complacentiae aut actus amoris inefficacis, quae propter [illegible]

Praeceptor affirmat Deum non velle necessario aliquid extra se intelligi de volitione
effectiva, et efficaci, etiam de simplici, et inefficaci, qualis conceditur a nobis respectu
creaturarum possibilium, ut constat ex testimoniis D. Thomae, quae supra addu-
ximus, Itaque D. concedit Deo amorem omnium creaturarum, sicut intellectionem
asserens in testimonio Deum velle omnia, quae sunt, fuerunt, possunt
esse, etiam 2°. docet Deum Patrem et Spiritum sanctum diligere omnem creaturam, sicut
per Verbum intelligit omne intelligibile creatum; sed Verbum est Patri aeternum, ergo Verbum
ab ipso Patre absolute intelligere non solum creata existentia, verum etiam possi-
bilia, ac proinde in doctrina D. Thomae reperitur fundamentum ad concedendum Deo
amorem simplicis complacentiae erga creaturas possibiles, quamvis ubi cum
quaerit de amore effectivo, et efficaci illum solummodo restringit
ad creaturas existentes, quas Deus de facto vult bonum existentiae. D. hanc
solutionem prohibuerunt contrarium 1°. quia D. Thomas in 1°. testimonio supra adducto
te[...] tulit creatas possibiles non diligi a Deo, etiam necessario intelligantur ab ipso
ex discrimine, quod intercedit inter intellectum et voluntatem in modo attingendi
suae obiecta, nimirum quia intellectus trahit res ad se, et obiectum in se ipso cognoscit,
voluntas vero fertur ad res prout sunt in se ipsis; sed huiusmodi discrimen
non solum debet reperiri in amore effectivo, et efficaci, verum etiam in simplici
complacentiae affectu, cum quivis actus voluntatis necessario debeat habere
[...] proprium suae volitionis, ut dictum est supra ostensum; ergo eo, qui ignitur D.
Thomas ad persuadendum creatas possibiles non amari a Deo, etiam intelligantur
ab ipso, concludit non solum carentiam amoris efficacis, et effectivi, verum etiam
[...] simplicis complacentiae aut amoris pure affectivi. 2°. obiicitur ad-
versus eamdem solutionem, quia ex illa sequitur nullum dari discrimen inter
voluntatem, et intellectum in modo attingendi creatas possibiles; sed hoc opponi-
tur aperte verbis D. Thomae, quibus asseritur discrimen inter intellectum, et voluntatem
dicitur in ordine ad attingentiam creaturarum possibilium; 1° antecedens solutio non con-
[...]nat dictum D. Thomae; probatur sequela, quia iuxta hanc solutionem etiam Deus non
amet de facto creatas possibiles amore efficaci, et effectivo diligit tamen
ipsas simplici affectu, seu amore simplicis complacentiae; sed intellectus divinus
non intelligit eiusmodi creatas intellectione efficaci et effectiva, sed tantum
ex modo simplici notitia, seu cognitione simplicis intelligentiae; 1° ex
nostra doctrina sequitur nullum dari discrimen inter intellectum, et voluntatem
in modo attingendi creatas possibiles, et tamen ut subsistat aliquod
discrimen inter utramque, necesse est ut concedatur intellectum divinum intelligere

intelligere varie creata possibilia simplici intelligentia, et voluntatis nullatenus illa amare nec amore simplicis complacentiae, nec amore efficaci et effectivo. Ad 1m objectionem respondeo. Decedendo majorem et disto min: sed huiusmodi discrimen non solum debet reperiri in amore efficaci, et effectivo, verum etiam in amore affectivo simplicis complacentiae quoad hoc, quod est tendere per motum inclinationis ad objectum et non trahere ipsum ad se. Concedo majorem quoad hoc, quod est inclinari ad objectum extra se existens, nego minorem et consequentiam, quia discrimen, quo 1o et essentialiter distinguitur intellectus a voluntate in modo attingendi propria objecta, in hoc consistit quod intellectus res intelligibiles attingat apprehensive, nimirum, trahendo res ad se, et inducendo formando intra seipsum speciem, seu conceptum, in quo illas cognoscat. Voluntas autem, nullatenus amando, aut appetendo aliquod bonum appetibile trahit suum objectum, aut intra seipsum format, sed solummodo inclinatur extra se ad formam rationem appetendi ipsum, sed solummodo inclinatur extra se ad objectum sibi propositum ab intellectu; unde hic modus tendendi ad objectum extra se reperitur essentialiter non solum in amore efficaci, et effectivo, tracto ad bonum existens, verum etiam in amore simplicis complacentiae, qui huiusmodi complacentia etsi praescindat ab existentia exercita sui objecti, trahit tamen per motum inclinationis ad ejus esse possibile ipsius, et idcirco participat modum proprium, quo voluntas distinguitur ab intellectu, sicut participat rationem amoris efficacis, et effectivi. Sed pro complemento huius doctrinae, et solutionis postinqui, cur D. Thomas absolute affirmat Deum intelligere omnes creaturas possibiles, et negat illas absolute diligi a Deo, si voluntas non exigit tendere ad bonum in seipso existens, quia supposito, quod voluntas non possit essentialiter trahi ad bona existentia, ut dicta ab illis, quae sunt pure possibilia, non apparet ratio aliqua, cur D. Thomas negaverit Deo amorem possibilium concedendo eorum cognitionem. Ad quod respondeo facile ideo D. Thomam M. in praefato loco negare Deum velle, aut amare omnia bona, aut entia possibilia, etsi illa absolute intelligat, quia respicit huiusmodi possibilium solummodo ...

reperitur in Deo simplex complacentia, aut amor pure affectivus, et inefficax, qui quidem affectus censetur, ac si non esset amor, si non coniungatur cum amore efficaci, et effectivo, nam ut docet D. Thom. loco supra allegato ea solum volumus, et amamus simpliciter, et absolute, quae amamus amore efficaci et consequenti. de quo videatur D. Thom. 1. p. q. 19 art. 6. ad 1um argum. circa finem, ubi nostram solutionem tradit his verbis, quidquid Deus vult, aut amat simpliciter, fit, idest, existit, licet illud quod amat, aut affective vult, non fiat. ac proinde iuxta doctrinam D. Thom. non verificatur quod creaturae possibiles quamvis tractent simplicem, et inefficacem complacentiam Dei non amentur absolute, et simpliciter.

Ad 2m objectionem dicimus 1° maiorem, seu sequelam, ad cuius probationem respondemus, quod etsi intellectus divinus non intelligat creaturas pure possibiles intellectione effectiva, aut efficaci, hoc tamen non obstat quominus verificetur Deus simpliciter, et absolute intelligere essentias creaturarum possibilium, quia non spectat ad indolem, et essentiam existendi intellectionis secundum se esse efficaciter effectivam, aut executivam circa obiectum sibi propositum, sed solummodo illud apprehendere. Verdecerit enim non convenit imperare, aut movere executive, et efficaciter nisi voce subordinatae ad voluntatem, quae secundum se est potentia causativa efficacis, et movens indolem ad exequendum, et iuxta nostram doctrinam 1um primum movendi executive, aut efficaciter, seu quoad exercitium sit voluntas, quapropter voluntas non dicitur amare, aut velle simpliciter et rigorose illud obiectum, cui efficaciter non desiderat, aut intendit existentiam, quamvis intellectus absolute et simpliciter intelligat omnes essentias quantumvis praecisas ab ordine ad existentiam. Et idcirco aliter comparatur indoles divinus ad creaturas pure possibiles, ac voluntas divina, quia intellectus illas intelligit intellectione simpliciter tali, cuiusmodi est simplex intelligentia respectu intellectus; voluntas autem illas amat amore, qui respectu existentiae possibilium non est amor simpliciter, et absolute, sed solum secundum quid, seu cum addito diminuente, cuiusmodi est amor pure affectivus, aut simplicis complacentiae, nam amor secundum se perfectus, et rigorosus natura sua inclinat amantem exire extra se ad ipsum amatum, unde solum amor, quo Deus vult creaturis conferre efficaciter existentiam, et illis assistere extra se sua efficaci providentia

110

providentia, post dicit absolute, et simpliciter amor, et de eo
Ang D loquendo de volitive, aut amore creaturis affirmet solas
existentia amari simpliciter à Deo, licet concedat respective possibilis
amoris simplicis complexa; seu volitio inefficacis, et antecedenter.
Legatur D Ang locus sup. relatus et l. p q 20 art 2 ad 4.

Q.o

Arg. Deus non amat creatas amore affectivo, sed effectivo; sed
voluntas divina nullatenus trahit ad creatas pure possibiles amo-
re effectivo; ergo creaturas in statu pure possibili nullatenus aman-
tur à Deo; maior videtur doceri à D Ang l p q 20 art 2 asserendo
amoris divini erga creatas esse effectivum, ideo ipsum infun-
dere bonitatem rebus amatis, et non supponere, sicut amor creatus;
et minor prob.; nam amor effectivus aliquid efficit erga res amatas; sed
Deus nihil efficit erga creatas pure possibiles, cum nullam bonitatem
aut perfectionem illis infundat, aut conferat executive, et efficaciter,
ac proinde voluntas divina nullatenus trahit ad creatas possibiles
amore effectivo. Confirmatur 1.o voluntas nequit amare aliquod obiectum,
quin illi velit aliquod bonum; cum amor sit velle bonum alicui; sed Deus
non vult aliquod bonum creatis possibilibus, sed potius denegat ipsis bonum
existentiae, per decretum, quo decreverit numquam illas extrahere extra
causas; ergo nullatenus diligit creatas pure possibiles. Confirmatur 2.o: quia
eo ipso, quod Deus non amet creatas possibiles amore effectivo, et efficaci,
seu communicativo existentiae et bonitatis, nullatenus potest illas amare;
sed certum est Deum illas non diligere amore affectivo, ut à nobis est
suppositum; ergo nullo pacto Deus diligit creatas pure possibiles; prob.
ant.; amor pure affectivus, ut distinctus ab amore efficaci et effectivo
est amor imperfectus, et vilis; sed Deus nequit amare aliquod obiectum a-
more imperfecto, cum necessarium sit, quemcumque actum divinae voluntatis
esse immunem ab imperfectione; ergo si voluntas divina non diligit possibiles

amore effectivo, nullo actu amoris ad illas tracti, probatur maior: eodem modo, quo quilibet discurrendo complacentiam vel ipsa volentis amor affectivus simplex, complacentiam amori effectivo aut efficaci, sicut comparatur vel ipsa intuitiva simplex apprehensio obiecti intelligibilis iudicio intellectuali, neque quemadmodum iudicium de re intelligibili praesupponit simplicem apprehensionem ipsius vel ipsa vera intuitiva, ita in Deo efficaciter effectivo boni amabilis supponit eius simplicem affectum complacentiae; ideo cognitio pure apprehensiva quatenus dicitur a cognitione indicativa est cognitio imperfecta, et idcirco communiter dicitur a Theologis intellectum divinum nullum obiectum intelligibile attingere simplici apprehensione seu cognitione pure apprehensiva, ut dicta a cognitione indicativa; ergo sicut simplex apprehensio ut dicta a iudicio intellectuali est quaedam cognitio imperfecta, et idcirco non admittenda in divino intuitu, ita amor pure affectivus ut distinctus ab amore efficaci et effectivo est quidam actus amoris imperfecti, et consequenter vel ipsa creaturarum possibilium non debet concedi Deo eiusmodi amor. Quaeritur 3° an Deus

3a

Deus non amat creaturas pure possibiles nec propter seipsas, nec diligit illas propter suam bonitatem divinam; ergo nullo pacto illas diligit. Probatur ante quoad 1am partem constat, quia nullum bonum creatum, vel creabile est diligibile a Deo propter seipsum, alioquin aliquod creatum diceretur a Deo esse obiectum motivum, aut specificativum divinae dilectionis. Et quoad 2am partem probatur, quia amor, quo aliquod obiectum diligitur a Deo propter divinam bonitatem, dilectio est amor electivus, seu actus electionis ut distinctus ab intentione, cum electio consistat in volitione medii propter finem; sed Deus non diligit creata pure possibilia dilectione electiva, nec diligit ipsa propter suam bonitatem tanquam propter finem; ergo creata pure possibilia non amantur a Deo propter suam bonitatem; probatur minor 1° ex Divo Thoma, 2° ex Gent qui asserit electiones ut distinctas ab intentione finis esse liberas; sed amor Dei erga creaturas pure possibiles non est dilectio libera, sed necessaria in casu, quod sint possibiles; ergo Deus non diligit creaturas pure possibiles non est dilectio libera sed necessaria in casu quod sint possibiles; ergo Deus non diligit creaturas possibiles dilectione electiva ut dicta ab intentione. Quaeritur probatur eadem minor

eadem ratione, q.[a] D.[s] nequit diligere creatas possibiles dilec-
tione electiva, quin illas amet propter sui bonitatem et perficien-
dum á creaturis, l. propter ipsum ut communicandum illis sanctum est
Deum nō diligere creatas possibiles propter sui bonitatem ut perficiendum ab
illis, cum bonitas divina nullatenus sit aliquomodo perfectibilis á
creaturis, et dicco creaturae nequeant appeti á Deo ut perficiant divinam
bonitatem nec etiam diligentur propter bonitatem divinam ut communicandam crea-
tis pure possibilibus, cum D.[s] de facto habeat decretum nō communicandi suam
bonitatem creatis, quos denegat esse existentiae; q.º creaturae pure possibiles nul-
latenus amandae á Deo amore electivo, quo diligantur propter suam divinam
bonitatem. Ad hoc arg. resp. q.º maior intellectum de amore creaturarum
possibilium, ad cuius probationem dicetur Adversarii D.[m] ad verendum amorem Dei erga
creatas esse effectum, seu infundentem ipsis bonitatem debere intelligi
de amore efficaci, et libero, cuiusmodi é amor creaturarum existium, de
quo amore loquitur Adversarii D. loco cit. obiecto; ipsi etiam Adver-
sarii tenentur fateri dari de facto in Deo amorem circa obiectum creaturarum
nullatenus efficaciter conferentem eius existentiam, aut bonitatem exercitam,
ut patet in amore, aut volitione, qua Deus vult salutem reproborum, cui nō
luti executive nō confertur á Deo existentia, aut aliqua perfectio, l. bo-
nitas exercita, ut constat: quapropter quotiescumque D. Thomas affir-
mat amorem divinum erga creatas esse effectum existentiae, aut bonitatis, debet
intelligi de amore libero efficaci, etc. de actu amoris abstrahenti á
simplici complacentia, et dilectione efficaci. Ad 1.[m] confirmationem resp. q.
ut aliquod obiectum sit simplici, et affectu complacentiae amantis, nō requiritur
ut amanti illi velit aliquod bonum, sed sufficit, quod complaceat amanti propter
eius connexionem cum altero bono vel sui ipsius amabili, ut patet in amore
quo aliquis sanitatem sibi appetit, qui quidem amor quatenus tractat
ad sanitatem nullatenus vult sanitati aliquod bonum, sed sibi ipsi bonitatem,
convenientiam sanitatis desiderat, quapropter quod obiectum. D. affirmat a-
morem esse actum, quo amans vult rei amatae aliquod bonum, intelligi de-
bet amore respectivo ad obiectum 1.º et primario qualiter amatum, nō ad obiectum

Quod autem de amore communiter sumpto dicitur eius extensionem ad quod-
cumque obiectum [illegible], quod patet euidenter in amore inefficaci, quo Deus
vult salutem reprobi; cum certum sit per huiusmodi affectum nullatenus
Deum velle saluti aliquid bonum conferre, sed hominibus, quibus confert au-
xilia sufficientia ad consequendam salutem vult licet inefficaciter
bonum salutis ipsius conueniens: Deus igitur per affectum, quo complacet ipsi
sua omnipotentia vel potentia creatiua creaturam amat [illegible] esse possibile creaturæ & vo-
lendo creaturis possibilibus aliquod bonum infundere, sed precise ipsi complacet hu-
iusmodi creaturas in statu puræ possibilitatis esse subiicibiles suæ omnipotentiæ, cum Deo
conueniat complacere sua potentia vel potentia actiua ad extra, ac sua bonitate, et co-
mmunicabilis, quin complacentia ipsi suæ potentiæ correspondere tamen ipsi subiicibilis,
et obiecto per simplicem complacentiam, qua voluntas diuina Deus potest ad creaturas
possibiles & vult Deus huiusmodi creaturis aliquod bonum exercite conferre, sed suæ
omnipotentiæ vult vt correspondeat ipsi per [illegible] esse creaturæ possibile creaturæ, cum
cuilibet potentiæ conueniat habere tamen sibi subiicibile, vt [illegible] et dominium in obiecto
suæ Diuinitatis. Ad 2m contrariorum respondendo dico primo, quod assererentes amorem
Dei erga creaturas possibiles non esse amorem pure affectiuum vt distinctum ab amore
efficaci et effectiuo; ad cuius probationem respondeo secundo nego, et ad eius probationem respondeo,
quod eodem modo comparari respectu voluntatis amorem affectiuum, ac amorem effi-
caciter effectiuum, quo respectu intellectus comparantur simplex apprehensio respectu
iudicij intellectionis indicatiuæ, quod simplex apprehensio, quæ pure apprehensiue intelli-
git aliquod obiectum intelligibile non proferendo iudicium de eo, vel non esse ipsius im-
portat imperfectionem subiecti ex parte ipsius, cum cognitio pure apprehensiua re-
linquat intellectum quasi dubium, etiam potentia intellectiua ad conceptionem perfectam, et
consummatam rei intelligibilis, etiam diuino intellectu diuino nullum obiectum pure
apprehensiue potest percipere, sed quæuis cognitio eius est indicatiua perfectam
rei intellectæ: Ex quo patet disparitas, quod volitio pure affectiua
vt distincta a volitione effectiua nullam importat imperfectionem subiecti ex
parte voluntatis, quando non efficere efficaciter rem volitam non oritur ex im-
potentia voluntatis, sed ex incapacitate rei volitæ, vel ex libera voluntatis
potestate, qua libere decernit non producere efficaciter rem, erga quam
habet complacentiæ affectum, quapropter cum Deus libere, etiam ob defectum
indiuiduæ efficaciæ, aut potentiæ suspendat amorem effectiuum, aut efficacem respectu creaturæ

Creaturas pure possibiles, quas aeterne amat amore simplicis compla-
centiae, hinc sequitur amorem pure affectivum distinctum ab amore effectivo non
esse denegandum Deo ratione imperfectionis; si enim amor pure affectivus dis-
tinctus ab amore actualiter effectivo esset aliquid subtilitate imperfectionis, vo-
luntas divina respectu nullius obiecti creati, vel increati haberet amorem
affectivum; quod constat esse falsum, tum in amore divino erga suam bonitatem,
qui nullatenus est amor effectivus, cum tendat ad obiectum ineffectibile; tum
etiam in voluntate antecedenti, et inefficaci, qua Deus vult salutem reproborum,
qui licet eius tendat ad gloriam mentiamque efficaciter est effectivus, sed
pure affectivus. Legatur D. Thom. in 1 dist 46 q 1 art 1 ad 2um
ubi docet voluntatem inefficacem, seu pure affectivam non importare im-
perfectionem ex parte voluntatis divinae, sed ex parte voliti, quod non accipit cum
omnibus circumstantiis particularibus, quae exiguntur ad rectum ordinem ad salutem. Ad
2um confirmationem resp. 1o ant. quoad 1am partem ad cuius 1am probationem resp.
1o complacentiam, qua voluntas divina tendit ad creaturas possibiles propter
earum connexionem cum sua omnipotentia licet eius tendat ad esse possibile crea-
turarum distinctam à bonitate divina esse reducendam ad amorem electivum, quia
ad amorem electivum, caeteris sumptum distinctum ab amore intentivo suf-
ficit, ut res amata non diligatur gratia sui ipsius, seu propter suam bo-
nitatem, sed propter bonitatem alterius 1o dilecti, quare propter cum creaturae pos-
sibiles non amentur à Deo propter suam bonitatem, sed diligantur propter divinam
ipsius possibiliter connexionem, necessarium est, ut earum dilectio dicatur dilectio
electiva, seu reducatur ad electionem distinctam ab amore pure intentivo.
Nec obstat huic doctrinae testimonium D. Thom., quo videtur asserere
electionem esse liberam, et non necessariam respectu existentis, quia D. Thomas loquitur
ibi de electione stricte sumpta, quae tendit ad media utilia indif-
ferenter conducentia ad consequutionem, aut conservationem alicuius
finis, quia electio hoc modo sumpta est quidam actus discretivus, quo D.
circa libere electiva unum prae alio; quare propter quoties cumque
Thom. asserit amorem electivum esse liberum debet intelligi de electione
stricte accepta, seu de electione, qua voluntas ex intentione ali-
cuius finis assumit voluntarie aliquod ex mediis indifferentibus,
quae licet se non necessario, sed libere, et contingenter requiruntur ad consequutionem.

finis. Cum igitur creaturae possibiles cum nunquam essent esse necessario connexae, aut libere connectantur divinae bonitati, sed necessario ipsi subordinentur, hinc sequitur amorem, quamvis sit electio communiter sumpta, non esse liberum; nam ut docet D. Thom. 1.2. q. 10. art. 3 in corp., qui necessario vult finem, necessario amat ea, quae sunt propter finem; si huiusmodi media necessario connectuntur cum fine, aut necessario requiruntur ad esse finis. 2.º resp. hoc argumentum posse instari adversus plures Thomistas, qui non sunt adversantes, qui concedant amorem, quo Deus diligit sua attributa propter bonitatem essentiae suae esse amorem electivum communiter sumptum distinctum ab amore intentivo non alia ratione nisi quia voluntas divina amat attributa propter essentiam, tamquam propter obiectum motivum, quapropter tenentur concedere non esse simpliciter de ratione amoris electivi communiter sumpti, quod necessario procedat ab amante. Ad ergo probationem minoris resp. Deum non amare creaturas pure possibiles nec propter suam bonitatem ut perficiendam ab ipsis, nec propter illam ut actuabiles nec propter suam bonitatem ut communicabiliter connexam eiusmodi creaturis, sed propter divinam bonitatem ut communicabilem ad extra; quia non sibi complacet Deo suam bonitatem esse actuatam ad extra, quia non sibi complacet Deo suam bonitatem esse actuatam vel ... creatis, verum etiam illam esse communicabilem: et idcirco sicut libere diligit creaturas existentes propter suam bonitatem libere illis communicandam, ita necessario diligendo suam bonitatem ut communicabilem creaturis possibilibus, necessario complacet ipsi esse possibile ipsarum, ... eiusmodi creaturae sunt capaces recipiendi participationem divinae bonitatis, quia divina bonitas non esset communicabilis ad extra, nisi correspondentia ipsi essent possibiles, aut creabiles potentes ex se participare similitudinem ipsius. 3.º

arguitur contra nostram assertionem, quia si Deus amaret creaturas possibiles propter se ipsum, nullatenus amaret ipsas amore simplicis complacentiae; sed iuxta nostram 1.am creaturae pure possibiles solummodo possunt amari a Deo amore simplicis complacentiae; ergo Deus non amat creaturas possibiles propter suam bonitatem ut dilectam, et consequenter nullo pacto illas diligit. Probatur maior: eo ipso quod Deus amaret creaturas possibiles ut diligibiles a sua bonitate, illas amaret ut media, et ut finem, et propter se ipsum, sed amor medii non est amor simplicis complacentiae, sed electio communiter sumpta; ergo si Deus amaret creaturas possibiles propter suam bonitatem

bonitas nullatenus diligeret ipsas affectu simplicis complacentiæ: probatur minor ex D. Aug. 127 q. 8 art. 2, qui docet simplicem volitionem, seu complacentiam voluntatis esse solummodo circa finem, et non circa media, quæ tantummodo trahunt electionem distinctam a simplici complacentia. Confirmatur 1.º quia amor præsupponens ex parte amantis intentionem finis procedens ab ipsa non est simplex volitio, aut simplex complacentia; sed amor quo Deus amaret creaturas possibiles propter seipsum, præsupponeret ex parte Dei intentionem finis; ergo non est simplex complacentia, sed electio stricte sumpta distincta a simplici volitione; et consequenter si Deus amaret creaturas possibiles propter seipsum nullatenus diligeret illas affectu simplicis complacentiæ; maior videtur certa; cum simplex complacentia nullatenus dependeat ab intentione, neque volitio simplex præsupponat intentionem; et minor probatur; quia amor possibilium si daretur, procederet ex amore quo Deus amaret suam bonitatem ut finem, et rationem amandi eiusmodi creaturas; sed amor tendens ad divinam bonitatem ut est ratio amandi creaturas non est simplex volitio, aut complacentia, sed intentio; ergo amor, quo Deus diligeret creaturas possibiles propter seipsum procederet ex intentione ultimi finis; maior constat; et minor probatur ex Aug. Mag. qui q. 22 de verit. art. 13 docet amorem, quo aliquis finis amatur absolute, id est seorsum a mediis, seu ut ratio amandi media, non esse simplicem volitionem finis, sed intentionem; ergo iuxta doctrinam Aug. M. amor, quo Deus amaret suam bonitatem, ut rationem amandi creaturas possibiles est intentio, et non simplex complacentia. 2.º confirmatur illud dicitur amari propter divinam bonitatem, respectu cuius divina bonitas exercet causalitatem causæ finalis, seu ultimi finis; sed causalitas ultimi finis consistit in hoc, quod ametur propter se, et alia, quæ amentur propter ipsum; sed divina bonitas non exercet causalitatem ultimi finis respectu creaturarum pure possibilium, neque causalitas actualis causæ finalis trahit ad aliquid actualiter producendum, et causandum, non ad causabile, seu producibile; sed creatura pure possibilis non est

aliqd causatū, aut pductū á Deo, sed sōlū causabile, aut pducibile;
q creatē pure possibiles nō amantr á Deo pptr suā bonitatē, et hī
qer nullo pacto trant dīuū amorē. Ad arg. resp. qdo nāos
ad cuius pbm Dcisa mai disto mios; Sed amor medij nō ē
simplex complacentia, sed electio stricte sumpta, si sit amor incli-
nans amantē ad eficacē executionē circa mediū amatū Ddo mios,
si tantummodo sit amor adhērens medio simpli affectu nulla-
tenus inclinante ad executionē 9o mios, etrog; qa etsi amor me-
diorū, qui inclinat indē pracitū ad imperanda executiue effi-
caciter circa ipsa, autē executionē nō sit simplex, aut aflea compla-
centia, sed electio stricte sumpta vt distio á simpli volone; amor vo,
qui praecise inclinatr ad bonitatē, l. Dvenientiā medij, aut ad
illud trahr ex pcisa complacentia finis, cū quo Dnectitur, nō mo-
vendo amantē ad executionē actuū habet raoē simplis com-
ple, licet reduce dicatr amor electiuus, quatenus nō trahr 1o. ad
media pptr ppiā eorū bonitatē, sed 2o. pptr bonitatē finis illis
Dnexā. Unde D. Thoms. quotiescumque affirmat solū fine esse
media trare simplē volonē, aut complacentiā voluntis debet intelli
de obto motiuo, et 1o. et nō de obto extensiuo, et 2o. quamvis
enī bonitas finis solūmodo debet, moveat, et alliciat voluntatē
1o. ad simplē volonē, aut complacentiā: ptereā cū huius moi compla-
trar ad finē vtrū mediis Dnexū; necesse ē vt 2o. tendat ad ceu-
moi media supposita eorū varia Dnexione cū fine, vt antingi tion
possibilibus eiusqua bonitatis dīuae. Ad 1a contraoē resp. Ddo mai
de intentione eficaci stricte sumpta, vt distā á simpli complacen-
tia, ctā mios in hoc sensu, ad cuius pbm Dcisa mai disto mios.
Sed amor, quo diligit bonitas dīua vt finis, edrao amandi crea-
tas, nē simplex complacentia, si amētr vtrao amandi amore
eficater affecto circa media amata Ddo mios; si tantummodo
amētr vt rao amandi amore pure affecto, et nullatenus effecto
9o mios, etrog: qa etsi amor, quo voluntas dīua diligit suam
bonitas vt Dnubilis ad extra ipsū attingat vt finē edraos mo-

motivum diligendi creatas possibiles ipsi connexas, et tamen hinc sequitur eiusmodi amorem esse intentionem efficacem stricte sumptam distinctam a simplici complacentia; sed solummodo deducitur esse actum amoris simplicis attingentis 1º. bonitatem divinam, et 2º. creaturas possibiles propter earum connexionem cum ipsa, quapropter solum ille amor, quo Deus amat suam bonitatem ut rationem amandi creatas amore efficaciter effectivo, eiusmodi est amor procedens ab amore divinae bonitatis circa creaturas existere habet rationem intentionis stricte sumptae, ut distinctae a simplici volitione, quae intentio efficax stricte sumpta quatenus distincta ab amore simplici, et pure affectivo, et solum dictat voluntatem ad volitionem mediorum vere eorum ad electionem efficacem ipsorum, et ideo mediante electione movet ad executionem eiusmodi mediorum, quapropter amor, quo amatur bonitas divina ut est ratio praecise amandi creatas possibiles amore pure affectivo, est simplex complacentia, et solum potest dici intentio improprie et late, quatenus est amor finis propter seipsum, quamvis amor, quo Deus diligit suam bonitatem ut rationem practice communicandi creaturis participationem eiusmodi bonitatis sit intentio stricte sumpta, quae supponit ex parte voluntatis divinae simplicem, et affectivam complacentiam erga suam divinam bonitatem, ut communicabilem, et creatas possibiles ipsi connexas, ideo enim Deus efficaciter intendit suam bonitatem, ut effective communicandam creaturis existentibus, quia absolute placet ipsi complacentia affectiva suae bonitatis, et communicabilitatis, et ut circa illi omnium pondere tuum capacitatis mo communicabilitati =

Ad quod pariter responsio ad testimonium D. Thomae: quod enim Angelicus praeceptor loco proxime citato asserit, quod amor, quo finis amatur respective ad media seu ut ratio amandi ipsa est intentio pura ut distincta a simplici volitione debet intelligi de amore, quo finis diligitur ut respiciat media ut exsequenda, seu efficaciter ordinanda ad executionem ipsius: non de amore, quo tantummodo respiciat media ut connexa cum fine, et nulla tenus ut exsequenda: legatur D. Thomas et nobis obiecto in responsione ad loco supra allegato, et nobis obiecto in responsione ad ubi Angelicus praeceptor loquens de intentione ex

stricte sumpta quatenus distincta a volitione simplici dicit illa esse actus voluntatis directus aut imperatus a ratione practica ordinante media ad intentum, seu dictamen mediorum, ex quo patet non esse volitionem finis ut nexi cum mediis esse intentionem stricte sumptam.

Ad 2am confirmationem

licet concedendo maiorem, negando etiam minorem, ad cuius probationem licet quod licet causalitas causae finalis movientis, aut determinantis voluntatem ad operandum circa media sibi sub ordinata requiret necessario ad aliquid causatum, aut productum, et non sufficit ad tantum causabile, aut producibile, ceterum causalitas intentionalis finalis solum modo movientis aut determinantis voluntatem non ad operandum efficaciter et executive, sed solum ad amandum affective media per eorum cognitionem necessario cum fine nullatenus exigit terminari ad media actualiter causata, aut producta: sed solum ad media actualiter amata amore affectivo virtualiter causata ab amore finis, eodem modo proportionabiliter discurrendo amor mediorum amatur, et finaliter ab amore finis actualiter causantis in genere causae finalis. Haec cognitio Dei cognitione priorum, sequitur, vel prius ita comparantur inter se finis et media in genere appetibili, sicut prius et Deus in genere intelligibili; sed ut prius dicatur causa actualis cognitionis terminatae ad Deum non requirit utrumque causalitas terminetur ad obiectum causatum aut productum, sed sufficit ut moveat et determinet intellectum ad actualem cognitionem Dei ut nexam cum modi prio ac proinde causalitas causae finalis communiter sumpta ut abstrahit ab omni modo particulari causandi finaliter: non exigit terminari ad media producta aut causata sed sufficit ad media actualiter amata per ipsam.

Arguitur arguendo, cui principaliter innititur contraria sententia: voluntas non potest amare aliquod obiectum non dictatum

intra sphaeram obiecti volibilis: sed creaturae volibiles non con=
tinentur intra sphaeram obiecti specificativi voluntatis: ergo
huiusmodi creaturae nullatenus trahere possunt amorem
divinae voluntatis: atque constat quia nulla potentia potest exten=
di extra limites sui obiecti adaequati, et probatur minor: quia obiectum
voluntatis est quiditas rei ut existentis sive existentiae sive
saltem ut dicentis ordinem ad existentiam: sed creaturae possibiles non sunt
existentes nec importantes ordinem ad existentiam, sed potius ex
se sunt indifferentes ad existendum et non existendum: ergo non conti=
nentur intra sphaeram obiecti volibilis. minor constat, et magis probatur
ex doctrina Divi Thomae p. p. q. 82 articulo 3 in corpore, ubi docet An=
gelicus doctor obiectum intellectus esse simplicius et magis
abstractum quam obiectum voluntatis, non alia ratione nisi quia obiectum intellectus
est quiditas rei sub ratione quiditatis, et obiectum voluntatis
quiditas aut esse rei ut existens: ergo illa aut quiditas quae
scindens ab existentia aut ab ordine ad illam huiusmodi esse
in statu purae possibilitatis: nullatenus continetur intra
sphaeram obiecti volibilis=

2o probatur eadem minor: nam eatenus ex Divi
nostri doctrina Thomae potentia intellectiva est nobilior potentia
volitiva quia ipsa sua maiore immaterialitate respicit obiectum
magis abstractum: sed ut obiectum intellectus sit in ratione obiecti maioris
abstractionis, quam obiectum voluntatis necessarium est ut abs
trahat ab existentia, et idcirco ut obiectum voluntatis non praescin=
dat ab illa sed illam concernat: ergo obiectum voluntatis ut
distinctum ab obiecto intellectus debet esse aut quiditas existens aut
saltem dicens ordinem ad existentiam, et nullatenus potest
esse quiditas omnino abstrahens ab existentia=

3o probatur eadem
minor ex diversa voluntatis ab intellectu immediate

attingendi sua obiecta: quod voluntas fert ad res quae sunt in se ipsis extra voluntatem: intellectus vero cognoscit res in se ipso nimirum per abstractionem obiecti intelligibilis ad intelligentem: quod obiectum voluntatis quatenus distinguitur ab obiecto intellectus debet esse res existens in propria natura, et id circo creaturae pure possibiles, quae solum obiective, et intentionaliter existunt in intellectu, et praescindunt ab existentia in se ipsis et ab ordine ad illam nullo pacto continentur intra sphaeram obiecti volibilis et licet intellectus illas intra se cognoscere possit =

Ad hoc argumentum licet concedendo maiorem et negando minorem intellectus de obiecto adaequato aut extensivo: ad huius probationem licet distinguendo maiorem: obiectum voluntatis est quidditas existens, vel dicens ordinem ad existentiam, si intelligatur de ordine existente in potentia aut in habitudine potentiali ad existendum concedo maiorem: si intelligatur de ordine positivae determinationis ad existentiam intrinsecam, et exercitam nego maiorem, et eodem modo distinguitur minor, et negatur consequentia, quod obiectum volibile communiter sumptum quatenus abstrahit ab obiectivo, et terminativo seu ab obiectivo 1mo et 2do non restringitur praecise ad quidditatem aut entitatem exercite existentem, aut positive determinatam ad existendum sed extenditur ad omnia entia existere capacia existentiam, cuiusmodi sunt pure possibilia: cum enim huiusmodi creaturae licet suo esse essentiali obiectivo licet abstrahant ab existentia exercita, et a positiva determinatione ad illam, non tamen praescindunt a capacitate effectiva, et finali existentiam cum denotant cum omnipotentia potentiae possit conferre existentiam, et cum voluntate divina possit illi communicabili, hinc sequitur illam contineri sub communi ratione obiecti volibilis, et consequenter possunt saltem 2do trahere amorem divinum: quod autem non requiratur ad rationem obiecti communiter volibilis volitione simpliciter, aut in esse finali, quod res volita sit existens, aut futura, sed sufficit ut pure possibilis existat, seu quod proponatur voluntati ut possibile distare ex [illegible]. et docet [illegible] 1a q. 19 art. 3. ubi

docent th, 2o ex seotu Angelus potuisse appetere qualita=
tem omnimodam a Deo et impossibilitatem repertam in huiusmodi q=
qualitate: ubi dicit ad res volibiles, aut appetibiles sufficere
ut res volita proponatur voluntati ut quid posse, sive possibiliter exi=
stens, ac proinde obtum voluntatis esse sumptum abstrahit a re
existente, et futura, et extendit ad entia possibilia, et futura,
et existentia. — quod etiam ulterius potest confirmari ex doct.
phi 3o ethic. et d. Thomae 1a 2ae q. 13 art. 5o ad 1m ubi docet,
quod licet respectu rei impossibilis non detur nec possit dari volitio completa
respectu tamen entis possibilis datur volitio perfecta, et completa: Ad
quam doct. compatitur obtum esse simplicius et abstractius obto volun=
tatis, quam intus cognoscit quidditatem rerum sub omnimoda abs=
tractione nec dum ab existentia exercita, verum etiam a qualibet con=
notatione ad causas collativas existentiae, quae abstractio nulla=
tenus reperitur in obto voluntario v. voluntatis, quod naturaliter
concernit existentiam exercitam, vel saltem existentiam possibilem collabilem=
Ad 2am probationem maioris patet solutio ex dictis conce= +
dendo obtum intus esse abstractius obto voluntatis, quia obto
licet voluntas possit velle non solum quidditatem exercite exi=
stentem, verum etiam quidditatem possibilem, tamen eiusmodi qui=
ditas ut volibilis abstrahit omnino a qualicumque con=
notatione ad existentiam, At voluntas attingit eiusmodi
etiam quae sub possibilitate formali quidditatis ut intus, con sub ratione
entis sibi convenientis per eius connexionem ad causas collati=
vas exercitae, seu per eius potentialem habitudinem ad existentiam=
distractam etiam non obstante intentione voluntatis ad esse possibile
illa habere obtum minus abstrahere quam intus = tum quia cog=
nitio intus non solum potest trahi ad entia possibilia, verum
etiam ad impossibilia: tum etiam; intus non solum cognoscit bona
verum etiam mala sub ratione mali: Ad voluntas non trahitur ad
impossibilia possibilitate ipsis sub ratione impossibilis, nec per se lucutive
attingit mala formaliter ut talia, ac proinde non obstante

attentione voluntatis ad creaturas pure possibiles ad hue sal-
vat: obiectivus est abstractus et simpliciter obiectum ipsius=

Ad 3um probationes maioris Resp. differentiam inter intellectum et volun-
tatem in modo attingendi sua obiecta consistere in hoc quod vo-
luntas solum modo afficiat extra se exercite exi-
stentia, sed solum modo in hoc quod attingat suum obiectum atra-
hendo volitum ad volentem, intellectus trahendo obiectum intel=
ligibile ad intelligentem: quae differentia reperitur in qualibet
volitione sive tendat ad bonum existens, sive ad bonum possi-
bile quivis actus volitionis aut amoris procedens a voluntate
sit inclinatio illa, qua voluntas aliquo modo inclinatur
extra se ad rem amatam sive existentem sive possibilem: quod autem
non requiratur ad quemlibet actum volitionis seu amoris volun-
tarii ad rem existentem reduplicative ut talem, constat aperte
in amore, quo homo diligit et appetit naturaliter Beatitudi-
nem in communi, qui amor communiter conceditur a theologis, et
tamen Beatitudo in communi non existit in propria extra
intentionem appetentis, ac proinde non requiritur volitio ad quemlibet
actus voluntatis ut tendat ad obiectum exercite existens,
sed sufficit ut sit inclinatio, qua voluntas tendat extra
se ad obiectum sibi propositum ab intellectu, quod non supponat ut exi-
stens, sed prout sic ut possibile=

2° arguitur: amor Dei solummodo potest
trahi actualiter ad obiectum bonum bonitate actuali: sed crea-
tura pure possibilis in statu purae possibilitatis non est bonum actu-
aliter: ergo creaturae pure possibiles non amantur a Deo amore ac-
tuali simplicis complacentiae: maior constat: quia nulla volun-
tas creata, seu increata potest per se affective attingere aliquod ob-
iectum, quin illud afficiat ratione formali terminativa actus per se affectivi:
sed actualis bonitas obiecti appetibilis est ratio formalis termi-
nativa amoris, et cuiusvis inclinationis per se affectivae potentiae
volitivae, ac proinde repugnat amorem Dei vel alterius volunta-
tis actualiter trahi ad aliquid carens bonitate actuali:

et minor pbt. q ratio boni sumitur s. ab existentia actuali

possibili, s. ex habitudine transcendentali ad existentiam ut possibilis deq:

sed creaturae possibiles in statu purae possibilitatis nec possident

existentiam, nec importat transcendentalem habitudinem ad existentiam

sed solummodo habent meram non repugnantiam ad existentiam illius

possibilis: ergo creaturae pure possibiles in statu purae possibilitatis non

sunt bonae bonitate actuali, et id circo nec terminativae amoris

actualis.. maior pbt. ex D. Thoma q. 21 de verit. art. 2

ubi docet ad bonitatem requiri existentiam, s. saltem ordinem

ad illam his verbis existentiae autem bonitas non attendit quam

ad illam ... sed quae est ipsius ... huma-

dis deratione abstractum ipsius ... sed quae est ipsius: huma-

nitas enim non habet rationem boni nisi in quantum habet esse: ergo bo-

nitas enim non habet rationem boni nisi in quantum habet esse abs que

inventione ... nec subsistere bonitas alicuius esse absque

existentia exercita, s. ordine ad illam =

Confirmatur 1°: q nulla essentia

creata, s. creabilis est bona per suam essentiam nude sumptam et dis

creata, s. creabilis est bona per suam essentiam ... peteret

tincta ab existentia: sed si creaturae possibiles in statu possibilitatis peteret

bonitas eiusmodi creatura esset bona per suam essentiam: ergo ipsa possibiles

in statu purae possibilitatis non sunt bonae bonitate essentiali. minor

est D. Thomae 1a p. q. 6 art. 3 ubi expresse docet nullam creaturam

esse bonam per suam essentiam et esse bonam per essentiam esse proprietatem solius

Dei. minor probatur: nam creaturae pure possibiles in statu purae possibilita-

tis solummodo importat cohaerentiam seu connexionem praedicato-

rum essentialium: ergo si in statu purae possibilitatis aliqua quidditas esset

bona bonitate actuali talis bonitas competeret illi per se et non

per aliquam perfectionis distinctam ab essentia =

Confirmatur 2°: q si creatu-

rae possibiles essent bonae a b aeterno independenter ab existentia daret

bonitas formalis actualis ex parte Dei independens a bonitate divina

et ideo circo bonitas non creata nec participata, sed bonitas 1a

et perfecta: sed implicat dari aliquid bonum extra Deum et cau-

sa tamen nec participatum a bonitate divina; [Ergo videtur certa,

et mi'or dstat q.ª id qd dependet] g creaturę pure pośles in statu pure posibilitatis n sunt bonę bonitate actuali, et id circo nec actualit. amabiles a bonitate d.na - m.or videt certa et minor dstat: q.ª id quod dependet a bonitate d.ª causat et pducit in fluxu d.ne ē oipoē: sd bonitas, quę dvenit creaturis posibilibus in statu pure posibilitatis n causaret causalitate d.nę ē oipoē, cu deus ꝯ trase nil causet aut pducat nario sd libere: g bonitas actualis, quę dveniret creaturis posibilibus in statu pure posibilitatis n. eēt bonitas participata sd imparticipata ab alio, qd videt omnino implicare=

Ad hoc argutu R.º 1.º dcedendo maq. et distinguendo miq: sd creatuę pośles in statu pure posibilitatis n sunt bonitate intrinseca in ipsis recepta dmiq: n sunt bonę ꝯ trie aut dnexive nego miq et cos: nq ut aliqd obtu sit amore salte d.ic et pure trative n requirit ut intrē et subiective aficiat bonitate ꝯ ercita sibi ppia sd suficit, qd diungat aut dnetat cu bono p se appetibili, ut pat ꝯ supra dictis in pbatione nostę clus, et dstat ꝯ doctrina D thę 1 p. q. 49 in corpore asserente malu nalis defectus, et malu penę nario appeti a voluntate d.na - quę vis huius modi malla careant ex se bonitate intra, n alia hoc nisi q. pt eoru diunctione aut dnexione cu bono p se et ab intro appetibili dicunt bona ꝯ trē aut dnexive: cu igit creaturę pure pośles in statu pure posilitatis dnetant cu d.na oipoa, et illi sub ordinet. hinc sequit illos eē bonos dnexive, seu xtrē, et id circo d.io trativos d.ni amoris quęvis pt carentię aut negationę ꝯ celis et actualii ꝯ xitę n sint bonę bonitate subiectiva aut intra, et coeri nec potenteq eē obtu motivu aut l.u amoris d.ni = = = =

Pro maiori confirmatione huius solutionis adduci potest instantia a nobis supra insinuata de obiecto intellectus, sicut enim voluntas exigit trahi ad obiectum existens, seu ad obiectum bonum bonitate explicita desumpta ab existentia vel ipsa appetibilitate, ita intellectus exigit trahi ad obiectum verum veritate transcendentali, sequuta ad entitatem rei intelligibilis, seu ad quidditatem ipsius: id certum intellectum posse 2do et indirecte attingere obiectum carens intra entitate, et id circo intra veritate transcendentali sed eius imitationem aut similitudinem ad ens positivum intra verum veritate transcendentali, ut patet in cognitione, qua intellectus intelligit negationes et privationes, ac inde idem dicendum est de obiecto voluntatis: ac inde ex hac doctrina potest responderi facile ad testimonium theologorum et ad duas confirmationes sed positi argumenti concedendo creaturas posse in statu purae possibilitatis esse bonas intra, et subiective, et id circo esse amabiles tamquam obiecta motiva aut 1ma alicuius amoris: ex quo nullatenus infert illas posse 2do et indirecte trahi amorem ad quem sufficit trahi ad obiectum bonum extra et inclusive=

2o potest responderi ad sed positum argumentum asserendo creaturas sumptas posse in statu purae possibilitatis esse bonas bonitate transcendentali, quod bonitas transcendentalis est passio entis, et id circo transcendentali, quod bonitas nominaliter sumpta pro integritate creaturae possibilis licet nominaliter sumpta pro integritate eius creaturae possibilis licet nominalis necessarium est ut sit bona bonitate essentiali separatorum essentialium, necesse est ut sit bona bonitate essentiali seu transcendentali, ut communiter deducunt plures theologi ex illis, qui nominant adversus nostram sed ea esse possunt esse amabiles a deo, unde adversarii distinguendo minorem: ratio boni denominationem minoris sed distinguendo minorem: ratio boni sumitur ab existentia possessa sed possidenda, et communissima boni abstrahentis a bonitate completa et incompleta in minori: ratio boni perfecta et consummata minori, et declarando negat bonitatis perfectae et consummatae minori, et declarando negat consequentiam: quia loquendo de bonitate essentiali seu transcendentali communi

sumpta restringit ad entia existentia in actu, sed exten=
dit ad oes essentias positivas gaudentes integritate essentiali
suorum praedicatorum essentialium, quae vis ut aliqd dicat bonum sufficit
mate, et perfecte requirat ut sit ens actu existens, nec huic
doc. opponit testimonium D. Thom. supra adductum asserentis
bonitatem essentialem seu transcendentalem non attendi secundum rationem abstractam, nam
sed secundum esse ipsius: nam in primis dictis locis D. Thom. intelligi debet
de bonitate completa ut distincta a bonitate transcendentali sic sumpta.
2. potest dici ipsum loqui de essentia sic sumpta, ac si diceret, qd essentia
cuius vis rei abstracte sumpta, nimirum considerata absque aliqua habitu=
dine ad esse existentiale actuale aut possibile aut ad causas essentiali=
vas existens non est bona formaliter. qd autem in via D. Thom. necessarium sit conce=
dere creaturis possibilibus aliquam bonitatem saltem transcendentalem constat
ex pluribus locis ipsius Ang. Doctor expresse docet essentiam praeci=
sam esse bonam per suum esse essentiale prout distinctum ab actuali exi=
stentia: legat D. Thom. 3° de gent. cap. 20, ubi probat ex dicto Dioni=
sio, bonum communiter sumptum esse amplioris ambitus quam ens;
et rationem bonitatis transcendentalis extendi ad existens et non existens,
ac proinde licet ens non existens seu impossibile ad existendum non sit
ens simpliciter. per carentiam existentiae est tamen bonum per habitudinem
ad existentiam possibilem: potest etiam videri D. Thom. 1a parte q. 6 art.
3°, ubi docet ens dici bonum quatenus perfectum: constat autem
creaturas possibiles in statu purae possibilitatis esse perfectas perfectione
essentiali, cum possibilibus nil desit de integritate praedicatorum essentia=
lium: ac proinde creaturae possibiles sunt bonae ratione perfectionis essentialis
de quo etiam videatur D. Thom. q. 6 1a partis art. 3, ubi docet
res creatas dici bonas et perfectas triplici perfectione, et
asserit 1a perfectionem consistere in esse qd habent res per suam substanti=
talem: 2a perfectionem provenire ab accidentibus: et 3a omni
a relatione finis: sed constat qd esse conveniens formaliter rei creatae
per suam substantialem esse essentiale specificativum, et non esse existentiale:
ac proinde doc. D. Thom. est verum ratione sui esse essentialis ut distincti

sunt bonę bonitate transcend. com. sumpta, quę veri non habent omnimodam, et consumatam bonitatem absque existentia, et reliquis perfectionibus illis accidentaliter advenientibus: supposito igitur nostro iuditio de bonitate transcend. creaturarum possibus R.r

ad factas obiectiones — Ad primam confirmationem R.r distinguendo maiorem

Nulla creatura seu subiectum nude sumpta est bona bonitate com. sumpta seu omnimoda et perfecta conc. mai: bonitate transcendali, nego mai, et eodem modo distinguo min, et negat con. — quando D. Thomas loco supra adducto et alibi supe docet, nullam creaturam seu subiectum esse bonum aut perfectum, intelligi debet de perfectione aut bonitate consumata, et omnimoda, non autem de bonitate transcend. com. sumpta et omnimoda, non autem de bonitate transcend. com. sumpta: sic et quamlibet creaturam esse subiectum in ipsa existentia sit bona bonitate transcendali aut seu quid non tamen dicitur simpliciter bona bonitate consumata, et omnimoda quia perficiatur existentia et ceteris perfectionibus accidentalibus sibi debitis: quia nihil dat bonum aut perfectum simpliciter et consumate, quin acquirat omnes perfectiones sibi debitas, cum igitur inter omnia entia solus Deus seu subiectum identificent sibi existentiam et reliquas perfectiones attributales, hinc sequitur solum Deum esse ens seu subiectum habens omnimodam perfectionem et bonitatem; quę solutio constat ex D. Thoma loco alegato art. 3 in corpore — Ad 2 confirmationem

R.r quod esse bonitas transcendalis conveniens ens possibile non sit bonitas dependens exercite a causalitate divina omnipotentia, quę solo modo trahit ad existentiam extrahendo illas possibiles extra statum obiectum, est tamen bonitas distincta a bonitate divina per potentiam ipsis existentia — quę sit bonitas selecta ad esse est illa creabilis ab ipsa dependentia — etiam certo potens dependere, licet actu non dependeat dependentia physica, sed solummodo logica, et signata, ac proinde quemadmodum verificatur ab ęterno creaturas possibiles esse veras veritate transcendali dependibili a veritate l., et increata, et esse entia creata per quod dependentia adeo: ita verificatur illas esse bonas bonitate dependentia

bonitate creata essentiali = S. dicat huiusmodi esse in statu pu-
rae possibilitatis esse bonas bonitate increata negative, id est bo-
nitate actualiter terminante actionem creativam dei quae vis nu-
llatenus sint bonae bonitate increata positive, quia esse in
statu purae possibilitatis non habent repugnantiam positivam ut possint
dependere a potentia creativa dei, sed potius ex se importarent pon-
dus dependentiae a deo et hoc sufficit ut absolute et simpliciter non
habeant bonitatem illam et omnimode independentem ab alio,
eiusmodi bonitas divina, quae non solum dicatur increata negative sed
etiam positive =

Ultimo potest dici quod licet esse essentiale possibile creatura-
rum possibilium et bonitas transcendentalis illi conveniens non dependeat
actualiter a deo in genere causae effectivae, quia deus non exerceat aliquam
causalitatem effectivam circa huiusmodi creaturas, seu ut proprius loquar,
essentias creabiles, cetera tamen dependet a priori a deo tanquam a causa exem-
plari et illas alios in dependentia a summa fecunditate divinae
omnipotentiae tanquam a ratione a priori a qua nam sequitur dari entia
possibilia seu non repugnantia: Suppono 2o quod creaturis possibilibus ve-
niat bonitas transcendentalis ut tradidit a sapientioribus thomistis, qui
nostri sunt adversarii. nescio cur a.b. ipsis negetur eiusmodi creaturas
esse amabiles divino amore: quia ut supra edocuimus nec aliquid obiectum
esse bonum bonitate transcendentali, quin sit aliquo modo amabile
aut terminativum amoris ut obiectum motivum aut terminativum: nam ut docu-
D. thomas pluribus in locis bonitas transcendentalis addit aliquid supra de-
pendentiam, cetera sit ratio ipsius; nihil aliud addit nisi convenien-
tiam ad appetitum aut amorem, ut docet ex professo divus thomas q. 1 de
veritate et alibi saepe, ac proinde in coeteris dicamus, qui dee-
dunt essentiis possibilibus bonitatem transcendentalem ut distinctam a veritate trans-
dentali nego illis bonitatem appetibilem, seu amabilem, quia repugnet
aliquid esse bonum quin sit capax ad terminandum amorem: sicut
repugnat aliquid esse verum veritate transcendentali, quod non sit intelli-
gibile seu non conformabile cum intellectu =

6o Arguunt contra totam probativam nostram

Clui: nā eatenus est principale fundamentum nrā Clus Deus nec-
amare amore afectivo suā oīpōā, quin saltē 2º amet Creās po-
ssibiles quatenus ejusmodi Instituunt oīpōe: sed ex Inexione Crea-
turarum possibilium cum dª oīpōa nō sequitur qd Deus amando suā oīpōā
amet Creās ab ipsa indutibiles: ergo nra ss innit. falso; probo minor:
quia de facto Deus amat potentiam Inexam cum peccato quin aliquo mo
do amet ipsum peccatum: ergo Deus amando suā oīpōā Inexam cum Creatu
possibilibus nō necessario nec libere amat ipsas per earum Inexionem
cum oīpōa alioquin requirit amari aliqd bonum ut Inexum
alteri quin alterum amet: qd dicit esse falsum in tertia
super adducta

Probatur 1º: nam Deus amat entitatem positivam ac-
tus peccaminosi quin ejus amor tendat ad malitiam moralem
Inexam seu adiunctam ejusmodi entitati: ergo potest amari
Inexa suā bonitatem et oīpōā ut Inexam cum Creaturis possibilibus, quin ejus
amor aliquo modo tendat ad esse possibile ejusmodi Creaturarum: +

Probatur 2º: quia Deus de facto amat libere oēs nās ad se productas
ductas: sed amando ejusmodi nās nō amat oē id, qd Inectit. cum
nā Creata: ergo nō sequitur, qd Deus amando suā oīpōā ut Inexam
cum Creaturis possibilibus illas 2º diligat ratione hujus modi Inexionis:
probo mi: nam cuilibet nāe Creatae Conectit essentialiter, seu necessario, ipsa pe-
rpotentia peccandi vi cujus Conectitur necessario cuilibet nāe Creatae in-
clandi: cum posse peccare dicitur necessario cuilibet nāe Creatae in-
Conandi: cum posse peccare dicat Creas intellectuales ad se productas nāmat
tuali: sed esti Deus amet Creas intellectuales ad se productas nō amat
ipsam potentiam peccandi illi necessario Inexam alioquin amaret ipsum peccatum
peccandi illi necessario Inexam alioquin amaret ipsum pecca-
tum formaliter sumptum nam qui diligit causam formaliter ut talem diligit
effectum illi correspondentem: ergo Deus amando libere omnes Creas ad se pro-
ductas nō diligit omne id, quod illi per se et necessario Inectit.

Ad hoc argu-
mentum Respondetur Concedendo majorem, et negando minorem, ad cujus probationem
Respondetur distinguendo minorem: Deus de facto amat potentiam Ine-
xam cum peccato, quin amet peccatum ut pronunciat aut possibile,
concedo: quin amet peccatum ut destruendum, nego minorem, et Conan-

quia cum poenitentia non respiciat peccatum ut effugabile per ipsa ponibile, aut producibile, sed ut iam praesuppositum a virtute poenitentiae destruibile: hinc sequitur Deum amando poenitentiam nullatenus amare, aut appetere positionem peccati, sed potius eius destructionem seu repugnantiam, quae reperitur in peccato ut possit expiari, et destrui per poenitentiam; quod nullatenus repugnat, nec eo ipso, quod displiceat Deo peccatum, displicet illi illud esse destructum, et convenit esse destruibile et ex displicentia peccati oritur voluntas, qua Deus vult ordinare poenitentiam ad eius destructionem: quapropter sicut Deus non amare poenitentiam aut virtutem destructivam peccati, quin velit peccatum esse destruibile aut destruendum, quia poenitentia de se est destructiva peccati, ita non potest amare sua opposita ut reduplicative productiva talis potentiae, quin amet eius mortiferum esse positum aut producibile a sua opposita:

Secundo potest dici, quod ratio probativa nostrae conclusionis quae persuadet nullum extremum formaliter connexum cum alio posse amari, quin amet simul extremum connexionis, debere intelligi de extremis per se connexis connexione reciproca, non autem de extremis connexis connexione non reciproca, et qualis est illa quae reperitur inter poenitentiam et peccatum non datur connexio ab utroque reciproca: quia licet poenitentia non possit esse sine peccato per modum materiae obiectionalis illi praesuppositi: ceterum peccatum potest esse sine poenitentia, ac proinde inter utrumque non intercedit connexio formalis reciproca, sicut reperitur inter opposita, et circa positiva=

Tertio potest dici aliter distinguendo minorem: si potest amari aliquid connexum cum altero quin amet terminum connexionis, si talis terminus formaliter connectatur in esse amoris, nego minorem: si connectatur in esse amabilis, concedo minorem, et nego consequentiam: quia licet poenitentia connectatur cum peccato tamquam cum materia ipsi praesupposita, non tamen connectitur formaliter in esse amoris, cum de se sit malum morale aversivum, adeo

ctid actio incapax ad tq deq amorq 1mo tratq ad poenitentiq: aq
eniq peccatq fralit sumptq recedat ab ordine actuali, et poali
ad ultimuq finq nullatenus gaudet aliqua bonitate intrinseca
aut extra actuali, aut poali, et conv. n̄ conetit aq poenitq
tia inee tiamoris: ceterq treaq poles sq suq ee essalepole
onetur aq oispoa inee amabilis, sicut tiamoris: aq statu pu=
rq poilitatis overniat illis bonitas trarq dalis vq iudituq plu=
riq extrinsis otrariis, s. saltq bonitas extra pt oformitatq
diq carq aq opa oispoa inee tiilli essalis subordinati: unde ad
verq dixe omnq amorq aut afectq tratq ad aliquid onexq
alteri rario atingere t afective, sieuqmodi tuq oioone=
xionis sit aliquo modo amabilis, s. ad verciue, si talis tuq
n̄ sit amabilis, sed odibilis, unde amor, quo deus amat
poenitqtiq et reliqua remedia destructiva peccati atingit
in obliquo peccatq n̄ afective, sed adversive aq amor poeni=
tentiq ut virtutis destructivq peccati sit virtualis displi=
centia ipsius peccati. Ad 1q o fratioq recte oedendo aq etngdo
totq: q entitas positiva pphila peccati quatenus fralis trat
amorq opnq voluntatis, et causalitatq dne oispoq nullatenus
onectit onexione frali aq malitia morali actus peccami=
nosi, sed ei igit onetit onexione frali aq malitia morali actus
peccaminosi entitas positiva actus. sq qd huiusmodi entitas
e fundamentq malitiq ppximus et caelle: sed certe deus
nec causare nec amare actuq positivuq peccati sq fratq redu=
plicatioq fundati caalis ipsius malitiq, alio quiq ipsaq ma=
litiq fratq amaret, et causaret: ac proinde sicut repugnat qd
amet adio, s. a voluntate creata fundamentq positivuq ma=
litiq moralis fralis ut talis quiq sq 1mo et indirecte amet euq mo=
di malitia pt euq fratq onexioq aq ipsa stare pugnabit, qd
oispoa reduplicative, ut caativa creaturarq, et ut fralis
onexa aq ipsis quiq euq modi creaturq 1mo amentt = Ad 2q o =
fratioq R. ode maq, et dingo omiq: sed deus amando bcq

ale pducta n amatoe id, qd Dnetit Cr huiusmodi Crea, qd Dnetit illi fralit etute tui amoris effectivi Dnc voluntatis, n mitz: qd Dnetit illi tutu Dcomitari, et n subreduplicatione tri Dnc Caalitatis n mitz et toz: q etsi quilibet Creatura intuali Creata Dveniat nario poa peccandi pt negationz iduc tificationis Cr pri marequla, tamz eiusmodi poa defectiva prout distinguit a poa efectiva Dvenit Crea intuali adeo pducta quatinus fralit e effus Dni amoris, sed quatenus e producta ex nichilo: q qd enim Dvenit Creaz subre duplicationi effus Dnz Caalitatis Causat adeo Cr Caa taz sit Caa causatis & Dmunicada ginz the. Cr igit de fus denominans Creaz intellectualz defectibilem fralit seu potentz peccare, non sit fralit Caatz adeo id Dcomitari Deletuz adee poale Creaz. hinc sequit eiusmodi defz n ee Dnetz Cr naa intellectuali Creata adeo pducta ut fralit trarz Dei amorz: et id circo duy amado Creaz ut fralit sub ordinatz sue Causalitati n amat poz peccandi quevis amet reliquas positivas perfectiones Dnexas Cr Creatura toe naz, que fralit trat Caalitatz Dni amoris; Ex quo pat dis paritas ad instantiz adductaz; q Creaz potes Dneturi Cz orpoa Dna reduplicative ut amata ab amore afectivo; q ee poale pote Creaturaz Dvenit ipsis ut Dnotari Dei oisoz adeo perfectissime amatz.

Ultimo arguit Dra assertionz persuadendo Creas pure potes n posse adeo amari amore nario: q voluntas Dna solz modo necessitat ad amz duz obtz satiativz Dni afectus: sed Crea possi quevis sit amabilis afective n tamz hat bonitatz satiativz Dnc voluntatis: q non amari a deo nario, sd libere. maior videt Certa: eatenus nullz bonuz datz amat a nobis amore simplicit nario, quatenus nulla bonitas Creata hat plenitudinz bonitatis satiativz nri appus: et mi pbat: q bonitas Creaz possi qualis Cr quevit e bonitas finita et li-

limitata: sed bonitas finita nec satiare omni modo divinam volun-
tatem, nec voluntas divina solum modo potest quasi satiari bonitate
sibi adequata, cuiusmodi est bonitas infinita aut increata dei:
ergo creaturae possibiles non habent bonitatem adequate satiativam divinae volun-
tatis: et id circo nequeunt necessario detrahere bonitatem dei-

Confirmatur 1°:
quia illud solum necessario amatur, quod proponitur voluntati amanti sub
ratione boni, et non mali, nec sub privatione alicuius boni, ut
dolet confirmatur pluribus in locis dictum: quodlibet bonum particulare
creatum aut limitatum, idcirco a nobis amari libere, et non necessario, quia
quodlibet creatum habet privationem aut carentiam boni, et consequenter po-
test proponi voluntati sub malo, et consequenter non necessario movere
ad amorem: sed creaturae possibiles in statu purae possibilitatis cognoscuntur
a deo sub privatione alicuius boni nimirum sub privatione existentiae
et aliarum perfectionum: ergo prout cognoscuntur a deo non detrahunt
divinam voluntatem ad amorem omnino necessarium=

Confirmatur 2°: quia creaturae possibiles
non amantur a Deo propter seipsas sed propter bonitatem divinam ipsis communicabilem
tamquam propter finem. sed amor mediorum procedens ex amore finis
tunc solum modo est necessarius quando finis indiget necessario medio ad suam
consecutionem aut conservationem: sed divina bonitas propter quam amantur creaturae
possibiles nullo modo indiget illis ad suam existentiam, aut conservationem
alioquin divina bonitas dependeret a creaturis quo nihil absurdius
cogitari potest: ergo amor dei erga creaturas possibiles nullatenus potest
necessarius sed liber.=

Confirmatur 3°: nam eatenus deus necessario amandus suam omnipotentiam,
necessario et non libere amaret creaturas possibiles quia eiusmodi creaturae necessario conne-
xae sunt cum omnipotentia primario dilecta: sed potest voluntas divina necessario amare suam omni-
potentiam ut connexam possibilibus, quin diligat necessario eiusmodi creaturas: ergo ratio
qua probat a nobis creaturas possibiles necessario amari a deo nihil conducit:
probatur minor: sicut divina voluntas trahitur ad creaturas possibiles mediante sua
omnipotentia ipsis connexa: ita intellectus divinus trahitur ad illas mediante essentia divina

illi connexa inesse intelligibili: Deinde Deus non eodem modo intelligit creaturas possibiles, et essentiam Dei ab ipso primo intellectam: siquidem abstractive cognoscit creaturas pure possibiles, et intuitive suam essentiam: ergo similiter voluntas non eodem modo diligit suam omnipotentiam et creaturas possibiles: sed has propter bonitatem amat libere, et omnipotentiam necessario.

Ultimo confirmatur: nam amor, quo Deus de facto vult salutem reproborum est amor liber etiam necessariis sed salus reproborum inesse possibili habet necessariam connexionem cum omnipotentia divina: ergo ex necessaria connexione omnipotentiae divinae cum creaturis possibilibus non sequitur illas amari necessario, sicut amatur divina omnipotentia: minor constat, cum quaelibet essentia creabilis cum suum esse essentiale possibile connectatur cum omnipotentia divina.

Ad hoc argumentum respondeo distinguendo majorem: voluntas divina non necessitatur ad amandum obiectum non satiativum sui affectus, non satiativum: non necessitatur necessitate orta a meritis obiecti quod se dato majorem: non necessitatur necessitate subiectiva orta ab ipsa inclinatione voluntatis, nego majorem, et distincta minore nego consequentiam: quia etsi bonum finitum, et limitatum nullatenus adaequans capacitatem divinae voluntatis nullatenus possit ex se meritis propriis bonitatis obiective necessitare voluntatem ad sui amorem, cum solus bonitas infinita ex pretio suae exigentiae obiectiva necessario determinet voluntatem Dei ad sui amorem: caeterum voluntas Dei ratione suae subiectivae inclinationis ad suam infinitam bonitatem, et ad omne bonum necessario connexum aut coniunctum cum illa necessario debet trahi ad creaturas possibiles propter earum necessariam connexionem cum obiecto quod se satiativo voluntatis divinae, cuiusmodi est bonitas divina: unde necessitas amandi divina creaturas possibiles non oritur ex perfectione obiectiva huiusmodi creaturarum, sed ex earum connexione cum divina bonitate, et ex inclinatione divinae bonitatis, quae non potest non amare creaturas possibiles supposito quod perfectissime amet suam omnipotentiam reduplicative ut connexam cum huiusmodi creaturis: quia affectus, quo voluntas divina necessario tendit ad suam omnipotentiam non extenderet necessario ad esse possibile creaturarum, eiusmodi affectus non esset amor perfectissimus divinae omnipotentiae, cum in hoc casu non ama-

amaret ipsum modo perfectissimo, quo potest amari, sicut intellectus divinus intelligendo primo omnipotens intelligit illa comprehensive et perfectissime, sed secundario potest ad omne intelligibile necessario connexum cum divina omnipotentia.

Vel potest dici aliis terminis: sed voluntas divina non potest necessitari ad amandum bonum finitum non adaequatum suae capacitati necessitate speciei contra minorem: necessitate exercitii, nego minorem et consequentiam: quia licet voluntas divina solummodo necessitetur necessitate speciei ad suum primarium et motivum obiectum, cuius modi est bonitas divina satiativa suae capacitatis: ceterum necessitate exercitii potest necessitari ad bonum finitum et limitatum qualis est creaturae possibilis, quae non connexionis necessariae cum bonitate infinita primario et necessario amata bonitate divina necessario trahit eius amorem licet non primario, sed secundario.

Ad confirmationem recte concedendo minorem et negando minorem ad cuius probationem respondetur quod creaturae possibiles quatenus respiciunt a Deo in statu purae possibilitatis nullatenus cognoscuntur sub aliqua privatione boni ipsi debiti, sed solum intelliguntur a Deo sub reduplicatione praecise illo statu, sed solum intelliguntur a Deo sub reduplicatione ...

potest amari necessario necessitate orta ex meritis, aut plenitudine obiecti amati, sed ex subiectiva inclinatione ipsius voluntatis, quae per multoties necessario amare eundem obiectum sibi necessario propositum in eo obiecti amabilis, quin necessario amet aliud ipsi necessario connexum, licet necessitate secundaria

Ad 3. confirmationem Respondeo distinguendo maiorem, et negando minorem, ad eius probationem Respondeo negando totam et reddendo disparitatem: quia virtus Dei intelligendo in tertia scientia omnipotentiam solum modo potest intelligere creaturas possibiles cognitione abstractiva, quae etiam pure possibiles abstrahant omnino ab existentia exercita: et id circo repugnat creaturas pure possibiles aliter cognosci quam simplicis intelligentia, seu cognitione abstractiva: ex quo patet disparitas: quia esse pure possibiles supposito quod sint amabiles secundario amore secundario tanto ad Deum omnipotentiam habent ex terminos terminativos amoris necessarii: tum per eorum necessariam connexionem cum termino secundario amoris necessarii: tum etiam per necessitatem et omnimodam immutabilitatem earum in eo obiecti amabilis, quia ad amorem liberum ut distinctum ab necessario requiritur ut per entitatem actus amoris possit deficere amanti, ut contingit in amore elicito a voluntate creata, scilicet quod saltem, quod eius libere amatus possit deficere ut supra conclusimus: cum igitur creaturas possibiles Deus suam esse essentiale possibile nullatenus valeant deficere, neque etiam entitas actus, quo a Deo amantur. Hinc sequitur amorem Dei terminatum ad huiusmodi creaturas esse necessarium necessitate secundaria.

Ad 2. confirmationem Respondeo ex dictis in probatione tertiae conclusionis secundo maiorem, et negando minorem scilicet creaturas possibiles necessario originario ad Deum sistenti tertiae connexione cum omnipotentia, quia licet omnipotentia non dependeat in suo esse aut conservari a possibilitate obiectiva creaturarum: perfectio tamen et summa fecunditas divinae omnipotentiae exigit ut illi correspondeat per modum termini esse essentiale possibile creaturarum, et coniunctim saltem a posteriori requirunt creaturas possibiles ad existentiam omnipotentiae, amor autem secundario et per se tractus ad aliquod bonum necessario trahit ad illud quod connectit illi, quamvis non connectatur per modum

Cas, sed per modum sequuti, neque quia appetit necessario amicitiam specialis ut talis necessario appetit consequenter connexionem necessariam cum ante, et ideo dolet D. Thom. 1 p. q. 63 art. 3 quod si Angelus appeteret aequalitatem omnimodam cum Deo, seu ipsum esse Deum necessario appeteret sui ipsius destructionem, quia ad esse Deum per se qui parantis necessario sequitur non esse per prius Angeli, ac proinde necessario Deus amando suam omnipotentiam, et suam bonitatem ut amabilem ad extra per ipsam licet primo amatam amari necessario licet contrario esse ex tali parte creaturarum, sed per dependentiam omnipotentiae aut bonitati divinae ab huius modi creaturis, sed per sequelam necessariam earum ad esse omnipotentiae, et bonitatis divinae aliquid convenire divinae bonitati, ut correspondeat ipsi per modum non aliquid participativum ipsius, seu aliquid conformabile idest divini, ut supra observavimus. =

Ad ultimam confirmationem respondetur quod salus reproborum dicitur possibilis dupliciter: primo dicitur possibilis non divinae omnipotentiae, cui necessario connectitur, sicut quaevis alia creatura possibilis ratione cohaerentiae operatorum ex tali ratione cuius non repugnat illi existere existentia creabile ab divina omnipotentia: loquendo igitur de hac possibilitate salus reproborum habet complacentiam necessariam divinae voluntatis, sicut quaevis alia creatura possibilis per eius necessariam connexionem cum divina omnipotentia: 2º dicitur salus reproborum possibilis possibilitate respectiva desumpta a proximo, qua homines potuerunt consequi illam per auxilia creata, et sufficientia quae de facto quilibet homo quantumvis reprobus potest salvari seu salutem consequi: quod igitur communiter dicitur a theologis Deum velle libere et necessario salutem reproborum, sic debet intelligi de salute ipsorum per ordinem ad auxilia libere creata a Deo, quia Deus conferendo libere reprobis auxilia sufficientia ad consecutionem salutis, libere vult salutem esse ipsis possibilem: unde amor divinus a salutem hoc modo sumptam est liber: et a mire efecti vero non auxilium quae de facto producit, et prout a effectus eius secundum non efficax non salutis consequendae cum effectu et efficaciter non confert existentem salutis: sed solum modo per illam consequendam. =

Vel dicatur salutem reproborum prout terminantem amorem liberum inefficacem Dei non tam ad ipsum ut pure possibilem, sed ad eius existentiam ut futuram conditionate, et coerent

eiusmodi amor non est amor naturalis sed liber, licet inefficax, quo
existentia salutis ut futura futuritione absoluta aut conditionata
non vario convenit, ad dictam oppositionem sicut est illius possibilitas in statu purae possi-
bilitatis.

Ex dictis in dis[cur]su dubii colligitur 1° complacentiam
naturalem, qua deo complacet esse et statum possibilem creaturarum potius
esse compatibilem in deo cum decreto libero, quo deus libere vult
non conferre ipsis actualem existentiam, quia deus volendo creaturis
possibilibus non esse existentiam actualis non odit ipsas, sed propter ordinem
suae divinae sapientiae, ut ostentationem suae liberalitatis denegat
creaturis possibilibus, quorum esse et statum possibile sibi complacet
bonum existentiae ipsis possibiliter collabile, sicut iudex et illi
cuius subiectum esse naturale ipsi complaceat, vult libere et efficaciter illum
privare vita propter amorem iustitiae, et non ex displicentia naturae
humanae cuius se, quapropter sicut deus puniendo homines peccato-
res, et denegando illi efficaciter bonum beatitudinis ipsi
possibile non odit esse naturale hominis, sed potius diligit in hoc ordinem
suae iustitiae: ita deus efficaciter volendo creaturis possibilibus
negationem existentiae exercitae non odit esse et statum possibile ipsarum
sed potius vult in ipsis affective a se dilectis servari de fac-
to ordinem sapientiae dispositum sapientia divina: legatur
divus Thomas contra gentiles lib. 1 cap. 96 ubi ostendit in deo non
reperiri affectum odii ex parte sumpti, quia et si multoties
velit aliquibus creaturis privationem boni particula-
ris, non tamen vult ipsis eiusmodi privationem redupli-
cative ut malum ipsarum, sed ut bonum conveniens perfectioni
universi aut ordini suae iustitiae et sapientiae. =

2° colligitur:

amorem illum simplicis complacentiae, quo deus afficitur
creaturis possibilibus, quibus de facto libere et efficaciter denegat conferre
bonum existentiae exercitae non esse amorem simplicitate et per-

125

perfecte supponitur, sed quaedam amoris a[...] imperfectiora perfectione obiectiva, quia amas diligens amore perfecto, et simpliciter tali aliquod obiectum vult illi efficaciter bona ipsi possibilia: sed Deus non vult creaturis possibilibus bonum existentiae, sed potius negationem ipsius, ac proinde sicut Deus dicitur non diligere amicabiliter, et perfecte hominem peccatorem, licet complaceat illi eius esse naturale, quia denegat illi suam gratiam, ita proportionabiliter dicendum, non dicitur Deum amare aut velle simpliciter et definitive creaturas possibiles, quibus libere et efficaciter denegat conferre existentiam, sed solummodo diligit illas dilectione inefficaci, et pure affectiva: quae solum dicitur dilectio, aut amor secundum quid, scilicet addito diminuente, quatenus respective ad amorem effectivum aut efficacem, censetur actio non esse amor, licet vere et realiter sit complacentia simplex.

8 Quæstio Theologica. 126

Utrum Sacra Theologia sit habitus scientificus quoad substantiam supernaturalis?

Primo inquiritur.

An supposita eius supernaturalitate sit scientia infusa, vel nostris actibus adquisita?

Ante resolutionem huius quæstionis aliqua sunt præsupponenda: primo suppono Sacram Theologiam esse habitum intellectualem realiter distinctum á fide infusa, et supernaturali, quod constat ex D. Aug. lib. 14 de Trinit. cap. 1 docente Theologiam esse scientiam, qua fides saluberrima gignitur, et defenditur, et roboratur: ubi M. Aug. distinguit inter scientiam Theologicam, et fidem, ac proinde inepte discurrit Scotus in 3 dist. 24 q. unica existimans Dei cognitionem, et sacram Theologiam in viatoribus non distingui realiter á fide infusa, qua fideles inclinantur ad credendum mysteriis credibilibus. Secundo suppono Sacram Theologiam, qua DD. Theologi discurrunt circa mysteria supernaturalia esse digniorem, et certiorem reliquis scientiis naturalibus, eo quod ut docet D. Thom. 1 p. q. 1 art. 1, 2 et 5: certitudo sacræ Theologiæ á supernaturali omnium certitudinis scientiarum naturalium, et idcirco Theologia habet certitudinem supernaturalem, quatenus innititur lumini superiori, sed supernaturali, cuiusmodi est lumen fidei, ceterum lumini rationis naturalis, sicut reliquæ scientiæ pure naturaliter discurrentes. Tertio suppono Sacram Theologiam distinctam á fide infusa esse habitum discursivum, seu argumentativum, ut docet D. Thom. 1 p. q. 1 art. 8 in corpore, ubi affirmat Theologiam discursive procedere ex principiis fidei probando conclusiones ex illis deductas, vel argumentando ex uno articulo fidei ad ostendendum alium, sicut D. Paulus theologizando probavit resurrectionem omnium mortuorum ex resurrectione Christi Domini. Quarto et ultimo suppono Sacram Theologiam distinctam á Metaphysica et reliquis scientiis adquisitis esse supernaturalem saltem radicaliter, et extrinsece, aut connotative. Certum enim est et constans apud omnes Theologos Theologiam præsupponere fidem supernaturalem, cuius principia, ex quibus procedit discursus pure theologicus, non sunt principia cognita lumine pure naturali, sed principia credibilia lumine supernaturali fidei, ac proinde nequit probabiliter dubitari Theologiam esse aliquomodo dependentem á principiis supernaturalibus, et idcirco illam esse supernaturalem saltem extrinsece, aut connotative: solum igitur in præsenti oportet examinare, an Sacra Theologia, qua Ecclesiæ DD. et Magistri theologice discurrunt de Deo, et de divinis mysteriis argumentative disputando de veritatibus theologalibus sit habitus quoad substantiam et entitatem intrinsece supernaturalis. Unde necessarium est primo resolvere quæstionem, tum de supernaturalitate intrinseca et supernaturali habitus Theologiæ: qua supposita inquiritur an eiusmodi habitus sit adquisitus actibus humanis, vel á Deo nobis infusus: eodem pacto quo virtutes morales supernaturales, et gratiæ habitualis dona, et reliqua principia supernaturalia divinitus á Deo

p se infusa esse adquisita aut causata nris actibus. Circa igitur resolutionem propositionis quae in duas diuisi est in duas priales quaestiones. Extrema oppositas. 1a affirmat sacram Theologiam esse habitum intellectualem intrinsece quoad substantiam, et solummodo illam esse supernaturalem notatam aut exstrinsece quatenus praesuppositam requirit fidem infusam, aut supernaturalis ad hoc ut possit Theologum fiat naturali discursu de veritatibus theologicis: hanc sententiam tenent aliqui Thomistae, et quibusque illi subscribunt. M Nauarrete de Arte 8. Mag Ioannes a S Thoma in prooemialibus Theologiae disputatio 4. Curiel art 6, quibus adhaerent plures Iesuitae, praesertim Arrubal Vasquez, Granados. 2a sententia asserit sacram Theologiam esse simpliciter supernaturalem quoad substantiam, et entitatem intrinsecam. Ita discurrunt Cano de locis lib 12, Herrera, Arriaga, Meriales, et nuperrime Mag Lesana, Mag Ferre, M Ildephonsus Michael, et plures PP Iesuitae. Auctores, a, huius sententiae etsi conueniant asserendo Theologiam esse supernaturalem quoad substantiam, diuiduntur tamen, nam alii existimant illam esse supernaturalem adquisitam nris actibus. Alii absolute affirmant Theologiam habitum supernaturalem p se infusum nullatenus causari effectiue a humanis actibus, sed esse habitum p se infusum a Deo: horum, a, iudicium, quod huic sententiae consonat, resolutorie ppendi sequentibus assertionibus. 1a conclusio, sacra Theologia est scientia habitualis simpliciter supernaturalis quoad substantiam, et entitatem. Quae conclusio probatur 1o ex Dd locis ubique allegatis, quia certitudo supernaturalis ei conuenit non naturalis quoad substantiam, et entitatem: sed ut constat ex verbis Dd certitudo sacrae Theologiae est certitudo supernaturalis, seu certitudo ex eadem ontis certitudinis naturalis, etiam euidentis, quia innititur lumini superiori, aut supernaturali: ergo habitus Theologiae est entitas supernaturalis cum sit impossibile habitum entitatem naturalem esse certum certitudine supernaturali deriuata a principiis supernaturalibus. 2o probatur ratione: intrinseca supernaturalitas cuiuscumque habitus intellectualis sumitur ab supernaturalitate sui obiecti specificatiui: sed obiectum p se specificatiuum sacrae Theologiae est quid intrinsece supernaturale: ergo habitus Theologiae est entitas supernaturalis: maior supponitur, et constat discurrendo de reliquis habitibus ordinis supernaturalis: eatenus enim virtutes Theologales fidei, spei, et charitatis, et habitus prudentiae infusae cum reliquis virtutibus moralibus p se infusis sunt absolute, et simpliciter supernaturales quoad substantiam, quia inclinant ad obiecta specifica ordinis supernaturalis. Et minor probatur 1o ex D Thoma 1 p q 1 art 7 in corp, ubi docet obiectum proprium, et specificatiuum sacrae Theologiae esse Deum, sicut obiectum visus est coloratum: sed certum est Deum Deum sub ratione Deitatis esse quid intrinsece supernaturale: ergo obiectum proprium, et specificatiuum sacrae Theologiae est ens intrinsece et p se supernaturale. Dices cum Aduersariis ad supernaturalitatem intrinsecam alicuius habitus non sufficere tendentiam ad obiectum entitatiue supernaturale, sed insuper requiri, quod modo supernaturali illud attingat, mediante medio supernaturali: cum igitur sacra Theologia licet tendat ad Deum

Dey & M, et ad alias veritates ordis suplis, si tamen discur-
rat de huiusmodi veritatibus per media suplia, sed tantummodo per
discursy naaly, hinc infertur Theolog. esse hidy, entamen naaly,
q. rao sub qua pore assentitur veritatibus suptis é naalis dis-
cursus innixus bonitati cons., qua conclusio infertur ex priis. Non
ìnquq. satisfacit hec solo, qua Adversarij contendunt suo funda-
mento occurrere, et iduco reitur 1.o ng ad suptis indig, et entang hitus
suffit tendere ad obiy suple modo supli attingy, ut concedunt Adversarij:
sed sacra Theoria reddita á reliquis suis inferioribus si soly discurrit
de Deo, et de suis attributis, et de ceteris veritatibus suptis, verij etiq modo
supli de illis pertractat: g.o assensy é illg esse siig supls quoad subsg.
maior suppti á Ctris: et minor pbr: ng actu attingens obiy suple sub
motivo supli illud attingit modo supli, utp se pt, ideo enj assensus fidei
infus. si soly p se trah ad Dey authorg suple, verij etiq trah, verij etiq mo-
do supli illy attingit, q. motiuy frale, sub quo huiusmodi assensus é
suple, scilicet revelao divinae veritatis: sd motiuy frale sub quo Theo-
logia discurrit de veritatibus Theologis é quia suple, cy certitudo assen-
sus theorici innitur tanquq motiuo frali medio assumpto in pmissis,
quae supponuntur á Contrariis esse pria suplia fidei, ng quemadmodum dy
discursus scientificus sicuy naaly assentitur cy conclusionibus naabus ...
eary connexionis cy medio contento in priis cognitis lumine naali,
ita discursus theologalis assentit conclusionibus deductis ex priis lu-
mine fidei ppter eary connexionis cy medio supli contento in pmis-
sis, seu priis cognitis lumine supli fidei infuse: g.o motiuy frale sub
quo sacra Theor. theoge assentitur conclusionibus theologicis é quid
suple, et iduco Theor. naaly attingit obiy suple, verij etiq modo
supli de illo discurrit, et ideo necessy é asserere illg esse siig supls
quoad moy, et subsg. 2.o reitur eadq solo, eatenus Metapha licet
disserat de Deo, qui Dy se é ens suple, si é scia suplis quoad subsg,
q. Dey attingit utrobilis p effus naales, et iduco medy, aut motiuy
discursus Metaphy circa Dey é nisi pure naale, ex quo sequitur
hidy discursivy Metaphy esse naaly, et etiq actuales discursus: sd ra-
cio Theor. si theologizat, nec discurrit de Deo, nec de eius attribu-
tis, nec de mysteriis suptis p aliquos effus visibiles aut naales, sd pp-
cisa innitur divy, et supli revelai ad certitudinatq iudicandy de rebus
theologicis, ut supponunt Authores Theg inter quos nobis Contrarij, qui
docent affirmant cy Dey D considerans Theolog. et differe á Metapha
si trah ad Dey ut authorg naaly p effus pure naales, sd solummodo cy
p se attingere Dey, et diuina mysteria ut suptes revelata, cy oes Theo
unanimiter supponant motiuy frale assentiendi theoge veritatibus suptis
esse revelaq diuy mediate et virtualiter illas revelantq inpriis, aut
articulis fidei: g.o si sacra Theor. si innititur motiuo naali, nec pro-

nec procedit ex aliquo medio, aut effectu reali ad sufficere theologizan-
di de Deo, et de caeteris veritatibus supernaturalibus, sed potius vice versa innititur
medio, aut motivo ordinis supernaturalis, necesse est concedere illum esse simpliciter super-
naturalem quoad substantiam, licet fuisset entitative realis nequeat tendere ad ob-
iectum motivum, et directum ordinis supernaturalis, alioquin verificarentur omnes virtu-
tes infusae tam intellectuales, quam morales esse habitus reales quoad sub-
stantiam, et entitatem, quo nihil absurdius potest excogitari. Ad primum vero in aliis so-
luo: negando ideo Adversarii existimant theologiam esse simpliciter entitative realem,
quia discursus, quo infert conclusiones theologicas ex praemissis, aut principiis supernaturalibus
fidei est realis: sed falsum est discursum theologi inferendo conclusiones theologicas
ex aliqua praemissa, aut principio supernaturali esse entitative discursum realem: quia multa
vae potest persuaderi sacram Theologiam esse habitum entitative realem: quoniam discursus
intellectualis procedens ex praemissis, aut principiis supernaturalibus est entitative
supernaturalis: sed discursus, quo theologus infert conclusiones theologicas, pro-
cedit ex principiis supernaturalibus, nimirum ex articulis fidei supernaturalis, ut fatentur adversarii:
ergo huiusmodi discursus est entitative supernaturalis, et consequenter requirit concursum ab ha-
bitu diverso entitative reali. Nec obstat Adversariorum effugium
asserentium praemissas supernaturales, nimirum ut articulos fidei infusae non concurrere
ad conclusiones theologicas ex illis deductas ut supernaturales, sed ut applicatas per artem syl-
logisticam, et consequenter discursum theologicum non inniti principiis supernaturalibus ad
inferendas conclusiones theologicas, sed supposita earum ipse conclusiones ex illis
inferat via dispositionis artificialis syllogisticae, qua ordinando, et dispo-
nendo ad verum illas tunc sequitur discursus theologi inferendo aliquas
conclusiones non causari immediate a praemissis, aut principiis supernaturalibus, aut
veritate plane supernaturali, sed ut applicatis per dispositionem realem artis syllogisticae,
ad quod ... facilis patet, cui innititur discursus theologicus non est aliquod supernaturale,
sed medium pure reale, nimirum syllogistica dispositio, qua ordinantur
principia supernaturalia, ut medio reali sint illatura conclusionis theologicae. Non,
inquam, satisfacit haec solutio. Primo quia discursus Theologiae theologice infe-
rens conclusiones ex principiis supernaturalibus fidei licet exercite praesupponat easdem praemissas
esse artificialiter dispositas, aut applicatas arte syllogistica, non tamen procedit ab
huiusmodi dispositione artificiali ut a motivo, et medio formali assentiendi conclusionibus
theologicis, sed a medio entitative supernaturali: ergo discursus sacrae Theologiae theologice
inferens etc. Probatur antecedens: motivum formale proximum assentiendi conclusionibus theologicis illa-
tis ex principiis fidei supernaturalibus est medium theologicum assumptum in praemissis: sed huiusmodi
medium non est dispositio syllogistica, aut logica, sed aliquid supernaturale reddens iden-
tificatum, aut connexum cum praemissis supernaturalibus fidei: ergo quamvis discursus, quo
Theologus theologizat circa conclusiones theologicas deductas ex principiis supernaturalibus sup-
ponat ut conditionem exercitam dispositionem artificialem syllogisticam, non tamen
innititur huiusmodi dispositioni ut motivo formali suae certitudinis, sed medio pure
supernaturali: probatur minor: nam proportionaliter discurrendo quemadmodum medium theolo-
gicum assumptum in praemissis supernaturalibus Theologiae concurrit ad discurrendum

discurrendi sufficit de conclusionibus theologicis, ita medium philosophicum assumptum a philosopho naturali in praemissis naturalibus concurrit ad sufficienter discurrendum de conclusionibus deductis ex principiis naturalibus: sed causa est motivum formale, cui innititur certitudo discursus naturalis aut philosophici esse medium naturale assumptum in principiis, aut praemissis naturalibus, et non artificialis dispositio artis Dialecticae, si enim certitudo sufficiens discursus physici, aut alterius scientiae naturalis innitteretur dispositioni artis sylogisticae tanquam motivo formali assentiendi conclusionibus deductis ex propriis principiis huiusmodi discursus non assentiret certitudinaliter veritati conclusionis deductae, sed praecise bonitati consequentiae, et tunc non esset quoad substantiam discursus philosophicus, sed dialecticus, ad quem spectat iudicare de certitudine, rectitudine, aut bonitate consequentiae, et non de veritate conclusionum primarium ad alias scientias: ergo motivum formale proprium, cui innititur discursus theologicus ad assentiendum conclusionibus deductis ex articulis fidei supernaturalis est medium supernaturale, et tunc iste modus discursus est actus entitative supernaturalis, cum non solum tendat ad obiectum supernaturale, verum etiam procedat ex supernaturali motivo. Confirmatur magis, quemadmodum Theologia ut speculativa est discurrit de conclusionibus theologicis illas deducendo ex principiis supernaturalis lumine superiori cognitis, exercite utitur arte sylogistica ad recte inferendum huiusmodi conclusiones, ita prudentia infusa quatenus practice discurrit de operabilibus, exercite utitur huiusmodi arte, cum nullus discursus speculativus, aut practicus certitudinaliter concludat sine dependentia a dispositione sylogistica tanquam a conditione saltem exequita: sed, quod motivum, aut medium, quo regulatur prudentia infusa ad practice discurrendum de operibus humanis est quid supernaturale, eius discursus evadit simpliciter et intrinsece supernaturalis: ergo similiter si motivum formale, cui innititur certitudo discursus theologici est medium theologicum et supernaturale, ut supra dicimus, necessum est concedere illum esse actum entitative supernaturalem, et tunc iste modus discursus Theologicus esse eiusdem ordinis supernaturalis; quia actus entitative supernaturalis sequitur effective procedere ab habitu non supernaturali quoad substantiam. Dicemus tandem eadem solutio, si cognitio discursiva Theologica, qua theologus iudicat de conclusionibus theologicis, est cognitio naturalis quoad substantiam, aut immediate specificata ab aliquo motivo naturali, cuiusmodi est ars sylogistica, nequiret participare certitudinem supernaturalem utpote excedentem omnem certitudinem naturalem atque evidentiam, cum a motivo naturali nequeat participari certitudo simpliciter supernaturalis: sed ut constat ex doctrina D. Thomae, quam supra adduximus, cognitio procedens ab habitu Theologico est maxime certa certitudine supernaturali participata a principiis supernaturalibus: ergo secundum doctrinam D. Thomae oportet concedere discursum proprium theologicum a sacra theologia elicitum causaliter esse actum quoad substantiam supernaturalem. Ideo talis certitudo non esse innixa dispositioni artis sylogisticae, aut alicui medio naturali ut opposito causae, vel motivo formali.
Contra probatur assertio, ut supponunt contrarii sic: sacra Theologia est mere scientia subalternata

lumini superioris ordinis supernaturalis: sed scientia entitative naturalis nequit per se subalternari, aut subordinari lumini superioris ordinis supernaturalis: ergo concessa subalternatione sacrae Theologiae vero luminis supernaturalis, necessario debet concedi illam esse absolute, et simpliciter supernaturalem: maior supponitur ab ipsis sequacibus Dis affirmantibus sacram Theologiam in viatoribus per se subalternari scientiae beatorum, et lumini supernaturali fidei et subsistito ipsius probationis statui: sed certum est tam scientiam Beatorum, quam fidem infusam esse lumina entitative supernaturalia: et minor probatur: scientia inferior per se subalternata alteri, scilicet lumini superiori per se dirigitur cum illa, cum in quibuscumque vero scientia subalternata per se, et ab intrinseco exigat continuari cum scientia subalternante: sed scientia entitative naturalis nequit per se et ab intrinseco connecti cum lumine superiori supernaturali, cum iuxta nostros Theologos est quod supernaturale quoad substantiam sit simpliciter supernaturale exigendum et connectivas naturalis cuiusvis principii naturalis: ergo inconsequenter discurrunt DD. existimantes sacram Theologiam esse habitum entitative naturalem, et insuper affirmantes illam per se dirigi cum lumine supernaturali fidei infusae, aut scientiae beatorum, cum iuxta veriorem Theologorum nullum ens naturale per se et ab intrinseco habeat exigentiam, qua intrinsece petat dependere a principio supernaturali, aut cum illo connecti.

Confirmatur 1º sacra Theologia Quia per se conducit saltem dispositive ad conservationem fidei infusae, et ad eius defensionem contra impietatem hereticorum: ergo erit scientia supernaturalis quoad substantiam: ans constat ex August. loco citato, qui lib. 14 de Trinit. asserit sacram Theologiam esse illam, qua fides saluberrima gignitur, nutritur, defenditur, et roboratur: con. probatur: nihil entitative supernaturale potest esse dispositio positiva per se deducens ad conservationem, aut ad augmentum fidei supernaturalis, cum dispositio per se deducens ad esse, aut conservationem alicuius formae sit eiusdem cum ipsa, et ideo DD. Catholici torqueter docent contra Semipelagianos nullum opus naturale posse per se conducere per modum etiam dispositionis, positive aut remote, ad iustificationem supernaturalem: ergo si sacra Theologia est actio qualiquis scientia per se naturalis per se ordinatur saltem dispositive ad conservandam, nutriendam et defendendam fidem supernaturalem, oportet concedere illam esse scientiam entitative supernaturalem.

Confirmatur 2º nam D. Thom. 2. 2. q. 9 art. 1 ad 3 ideo dona intellectus, scientiae, sapientiae, et consilii, cuiusmodi sit dona supernaturalis, et sunt, et praeter gratiam data ad solidas equidem excitanda principia supernaturalia, quia per se deserviunt fidei supernaturali, aut ordinantur ad illam confirmandam: sed etiam constat ex dictis sacram Theologiam dispositive deservit fidei supernaturali, cum per illam explicentur et defendantur mysteria supernaturaliter credibilia: ergo si reliqua per se deservientia conservationi fidei infusae sit habitus intrinsece supernaturales, similiter erit sacra Theologia, cum hec scientia per se deserviens fidei supernaturali, seu quae nutritur, defenditur et roboratur.

Urgetur magis: sicut electio mediorum inappetibilium ordinis ab intrinseco finis, et actus consilii discursivus circa eundem ordinem a priori, scilicet per premissas in linea intelligibili: sed electio per se causata a supernaturali intrinsece finis supernaturalis, nequit esse entitative naturalis, nec procedere eliciua ab habitu electivo naturali: ergo nec consilium

nec cogitio discursiva per se causata à prius suppositis lumine supernaturali cognitis potest esse cognitio intrinsece naturalis, nec causari ab habitu discursivo pure naturali: sed utique constat cognitionem discursivam sacrae Theologiae procedit arguitive ex prius suppositis supernaturaliter cognitis, lumine superiori fidei, aut scientiae beatae: ergo concedi debet illum esse discursum entitative supernaturalem. Maior constat ex communi adagio Philosophorum asserentium eodem pacto comparari finem ad media ipsi subordinata in appetibilibus, ac principia ad conclusiones in speculabilibus, ac proinde sicut electio medii spectatur ab intentione finis, eique conformatur, ita cognitio conclusionis deducta ab aliquo principio spectatur à cognitione ipsius, illique proportionatur quoad naturale, aut supernaturale: unde patet exemplo: ideo electio procedens à temperantia infusa circa media ordinata ad finem supernaturalem, est electio entitative supernaturalis, quae procedit ab interiore supernaturali quatenus Charitas supernaturaliter amat eiusmodi finem: et exemplo patet: eatenus virtutes electivae mediorum supernaturalium, cuiusmodi sunt virtutes morales infusae sunt entitative supernaturales, quatenus subordinantur seu Charitati supernaturali, quae supernaturaliter attingit finem praespectans huiusmodi media: sed ex doctrina communi Thomistarum habitus discursivus Theologiae sufficienter attingens conclusiones theologicas per se subordinatur lumini superiori supernaturaliter cognoscenti principia supernaturalia: ergo sicut habitus electivus medii sub motivo supernaturali Charitatis est entitative supernaturalis, ergo noster Theologiae habitus sub motivo supernaturali discurrens de conclusionibus Theologicis erit supernaturalis quoad substantiam.

2.a assertio

Habitus sacrae Theologiae nullatenus quoad substantiam est adquisitus, aut effective causatus nostris actibus; sed simpliciter est per se infusus, vel, à Deo immediate causatus.

Quamvis communior sit inter nostros Thomistas asserentes habitum sacrae Theologiae esse entitative supernaturalem sed affirmantes illum esse habitum adquisitum, aut causatum nostris actibus, ceterum nostrae assertioni subscribunt aliqui Discipuli Divi Augustini, praesertim Magister Ildephonsus Michael in 1 p. q. 1: quia igitur suppositio supernaturalis indicia sacrae Theologiae videtur magis conformis principiis à nobis monstratis, et Divus Augustinus illum esse scientiam infusam propugnamus. Et probatur 1.° ex Augustino ... 1 p. q. 1 art. 1 qui loquens de Sacra Theologia praedicta á reliquis scientiis, aut disciplinis naturalibus testimonio Divi Pauli 2 ad Timoth. 3 affirmat illum esse scientiam à Deo supernaturaliter infusam his verbis: omnis scriptura, aut doctrina divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum ad erudiendum ad iustitiam, utile igitur est praeter scientias naturales acquisitas esse aliquam scientiam divinitus inspiratam: quibus Augustinus ... absolute docet Theologiam esse utilem populo Christiano, invenitur quae est divinitus inspirata: sed scientia divinitus inspirata non est habitus adquisitus humana industria, sed per se in-

fusus, cum idem sonet esse divinitus inspiratum, ac esse supernaturaliter infusum: nam inspirari à Deo et ab ipso superinfundi sunt pene synonima, et idem dicit: 1.° Idem D. Thomas sacra Theologia est recedum eorum naturae supplis. sed hiis ? esse infusus.

Respondebunt Adversarii Thomas D. non fuisse loquutum de habitu discursivo, aut scientifico Theologiae sed precise de cognitione fidei supernaturali quae non acquiritur nostris actibus, sed divinitus inspiratur, aut infunditur fidelibus. Quae quam obiicio 1°. Thomas D. ibi aperte loquitur de scientia sacra, quae discurrit theologice de mysteriis supernaturalibus revelatis acceptis: sed huiusmodi scientia est scientia sacra Theologiae strictè sumpta ut distincta à fide infusa: ergo D. Thomas ibi loquitur de Theologia sacra, quae est scientia discursiva, et subordinata fidei supernaturali: maior constat: nam D. Thomas ibi loquitur de scientia utili, et ipsa ordinata ad docendum populum fidelem, aut ad dam, et ad arguendum contra infideles: sed scientia doctrinaliter docens, et explicans mysteria supernaturalia, et arguens contra infideles est illa, quae theologice de veritatibus supernaturalibus revelatis utitur: ergo etc. minor constat: lumen intellectuale fidei infusae ut distinctum à lumine scientifico Theologiae non est habitus discursivus, ut docent communiter Theologi contra Scotum et alios affirmantes fidem supernaturalem esse habitum discursivum: ergo cum scientia, de qua loquitur Thomas D. affirmans esse divinitus inspiratam, sit doctrinalis, argumentativa, et ideirco discursiva, cum sit arguere, aut discurrere, sequitur illam esse sacram Theologiam strictè acceptam, et non lumen supernaturale fidei infusae. Deinde non secundo. Thomas D. agens de eadem scientia, aut doctrina sacra, de qua loquitur in 1 art., et quam ait esse scientiam divinitus inspiratam, inquirit in art. sequenti, an sit scientia strictè sumpta, an una scientia, an sit practica, an dignior reliquis scientiis, et art. 8 quaerit an sit argumentativa: sed certum est, et indubitatum apud fere omnes DD. et unanimiter apud Nostrates, D. Thomam in his sequentibus articulis non fuisse loquutum de fide infusa, sed de scientia sacra Theologiae strictè sumptae, quae ex principiis fidei theologica, et discursive deducit conclusiones theologicas: ergo cum in aliis articulis loquatur de vera Theologia vera scientia discursiva et argumentativa, de eadem in 1.° loquitur, et non de lumine fidei infusae.

Eadem conclusio ex eodem Thoma Mag. in 1 dist. 1 q. 1 art. ad 2 et 3 eiusdem quaestionis quaestiuncula 2 in corpore ubi docet sacram Theologiam esse infusam his verbis: Unde haec sacra doctrina magis divina dicenda est, quam Metaphysica, quia est divina quantum ad subiectum, seu obiectum, et quantum ad modum accipiendi: metaphysica autem quantum ad subiectum tantum: sed eatenus aliqua scientia dicitur divina quantum ad modum accipiendi quatenus accipitur à Deo per infusionem, et non modo humano acquisitum: ergo aperte sentit Thomas Mag. sacram Theologiam esse scientiam divinam non solum quia tractat de Deo ut proprio

pprij obiij, verij etiã q.o diuiditur creato á Deo p infusionẽ. Conf.
alio testimonio eiusdẽ in 2 sent q 2 art 5 asserentis sacrã Theol.
á Deo eẽ infusã: pria huius sciẽ sunt p revelationẽ accepta, et ideo
modus accipiendi ipsã ẽ revelatiuus ex parte infundentis sicut con-
tingit in revelatione Prophetarum, et acquisitiuus ex parte recipientis. q.o
parificat lumen propheticũ cũ lumine sacræ Theol. asserens ipsũ
ipsũ á Deo revelari et infundi, sicut lumen propheticũ, ideirco ñ adquiri
ñris actibus, sed á Deo postulari ñris actibus: q.o iuxta Ang. D. lumẽ
ẽ Theol. sacra á Deo immediate infusa. Probatur conclusio ratione:
habitus sacræ Theol. ut supponunt Adversarij, ẽ ex suo ge. et ex parte habitus
supnlis quoad substantiã: sed nullus habitus ordinis supnlis quoad substantiã pot
effectiue causari ñris actibus: q.o supposita supnta sacræ Theol. intrinsica ra-
tio erit habitus infusus: probatur minor: q.o habitus supnlis quoad substantiã in linea
supnli habet rationem potentiæ verè propriæ supnlis, ad quam eleuat rationem, et in hoc
distinguitur á habitu entitatiue naturali, quod habitus naturalis tantummodo praestat
quandam facilitatem operandi naturaliter, quin tribuat posse simpliciter ad
quandam facilitatem operandi naturaliter, quin tribuat posse simpliciter, qui
operandum; supnlis v.o tribuit oppositum, ad quod eleuat, confert posse simpliciter, qui
ipse supponat ex parte subiecti potentiã propriã absolutè potentem ad supter operandum
iuxta illud D. Thomæ: sed illud prius, quod in linea operandi habet absolute
rationem potentiæ operatiuæ nequit effectiue adquiri humanis actibus, cum ex sup-
pat aliud prius operatiuũ, á quo possit causari, alioquin ñ praestaret posse
ad operandum, sed praecise quandam facilitatem, aut expeditionem: q.o si habitus
supnlis entitatiue habet rationem potentiæ in linea supnli nullatenus poterit cau-
sari actibus humanis, et consequenter necessariũ ẽ á Deo ut authore supnli infun-
di: maior constat: ideo enĩ in ordine naturali humana industria, aut
exercitio actuũ ñ acquiruntur potentiæ naturaliter operatiuæ: q.a praestant simp.
posse ad operandum, s. potentia intellectiua posse ad intelligendum et discurren-
dum intellectualiter, et sic de alijs: q.o in quocumq. ordine siue naturali, siue
supnli pria operatiua, quæ in linea operandi habent rationem potentiæ praestantis
posse simpliciter ad operandum, nequeunt effectiue adquiri ñris actibus,
cum exercitium actuũ tantum possit praestare subiecto operanti facilitatem
et expeditionem ad operandum. Conf. hæc ratio: ñ minor virtus, aut acti-
vitas requiritur ad productionem habitus supnlis, quam ad eius augmentum, ut patet.
sed habitus entitatiue supnlis nequit effectiue augeri p actus ab ipso procedentes,
ut docent Thomistæ unanimiter docentes habitum infusum Charitatis, et
reliquos ordinis supnlis ñ augmentari effectiue p suos actus, sed solum dis-
positiue, ut alia loco, eo q.a intrinsecum augmentum huiusmodi habituum ẽ aliquid supnle
habituale, et ideirco solum effectiue causabile á Deo: q.o si augmentum habitus
supnlis repugnat ñris actibus effectiue produci, potiori titulo implabit [illegible]
et substantialis productionis alicuius habitus supnlis eẽ effectiue causatum exercitio.

humanarum actionum. 2º const: iuxta doctrinam Adversarii habitus supernaturalis Theologiae potest adquiri variis actibus, quamvis alii habitus ordinis supernaturalis non acquisiti, sed infusi, quia illa supponit aliud prius signum supernaturale, a quo pendet super causam, nimirum lumen supernaturale fidei, ac proinde quemadmodum habitus scientiae naturalis generatur naturaliter a potentia naturali in virtute luminis naturalis primorum principiorum naturalium, ita existimant Contrarii habitum discursivum supernaturale generari per actus discursivos supernaturales superadditos procedentes a lumine supernaturali fidei: sed ex suppositione luminis supernaturalis fidei ad sacram Theologiam non sequitur illam esse habitum acquisitum actibus supernaturalibus fidei, vel alterius luminis creati: ergo. Probatur. Contraria falso innititur principio, nam quemadmodum ad discursum theologicum praesupponitur lumen supernaturale fidei infusae, ita ad eligendum media supernaturalia per se adhibenda supernaturaliter ordinata supponitur Charitas supernaturalis, aut infusa, quia sicut Theologus ut discursive et superius theologizat circa conclusiones theologales necessario praeexigit connexionem fidei, quae cognoscat principia supernaturalia, per huiusmodi conclusiones subordinandas, sic eligens operans circa media supernaturalia praerequirit, ut superius eligat, intentionem supernaturalem, qua superius intendat finem supernaturalem, procedentem a charitate infusa, cum universaliter verificetur electionem oriri ab intentione finis, sicut discursus scientificus a connexione principiorum intelligibilis: sed licet praesupponatur electioni mediorum supernaturalium Charitas infusa, et eius intentio circa finem non sequitur dari de facto aliquem habitum acquisitum electivum supernaturalem effective causatum actibus Charitatis, cum sit certum apud Theologos virtutes morales electivas mediorum supernaturalium esse virtutes infusas a Deo: ergo non recte deducitur ex suppositione luminis supernaturalis fidei sacram Theologiam esse habitum acquisitum: maior constat cum minor, etiam videtur certa: ideo de facto virtus electiva mediorum est infusa, quia in ordine ad eligendum superius habet eandem rationem, scilicet praestantiam per se simpliciter respectu electionis prudentialis mediorum supernaturalium, sed habitus supernaturalis Theologiae praestat per se simpliciter adhaerere superius discurrendum de conclusionibus supernaturalibus deductis ex principiis fidei, cum sit omnino respectu universalis habitus supernaturalis esse eandem virtutem eliciendi actus, ad quos dedrat: ergo sicut virtus supernaturalis electiva mediorum supernaturalium eadem praesupponat charitatem supernaturalem non causatur effective, nec per se per actus Charitatis, nec per alios actus ordinis supernaturalis, sed per se infunditur a Deo cum subordinatione ad Charitatem, ita sacra Theologia quamvis praesupponat fidem supernaturalem, et illi subordinetur, non tamen adquiritur effective nec actibus fidei infusae, nec aliis actibus supernaturalibus a fide causatis etc. 2º Con-

Et ex magis explicatur praecedens ratio: ideo ponitur virtutem supernaturalem charitatis, qua intendit et efficaciter diligit finem ultimum supernaturalem exigunt de facto virtutes morales supernaturales infusas electivas mediorum connective supernaturalium, quia charitas licet sit talis et immediate non sit virtus supernaturalis electiva mediorum, sed tamen efficaciter intentiva finis supernaturalis etiam circa omnia dirigens virtutibus electivis infusis et

et supernaturalibus sibi deservientibus in ordine supernaturali. Sed fides
supernaturalis infusa quae se non habitus intellectualis proxime et formaliter
discursivus, aut proxime potens discurrere circa conclusiones theologicas
primis principiis supernaturalibus subordinatis. nam et communis nos=
trorum thomistarum doctrina a nobis saepe repetita, sicut charitas ut distinc=
ta a reliquis virtutibus moralibus non est virtus immediate et pro=
xime elevativa, ita fides supernaturalis non est lumen intellectuale
formaliter discursivum: ergo quemadmodum charitati supernaturali intendenti
fini supernaturali correspondent virtutes morales infusae elevativae
non effective causatae actibus humanis, ita fidei supernaturali debet
subordinari habitus supernaturalis infusus discursive attingens conclusiones
connexas primis principiis credibilibus. = Sed 3o. Confirmatur: nam habitus super=
naturalis fidei infusae, cui in viatoribus subordinatur sacra theologia,
est habitus non solum practicus sed etiam speculativus, ut supponimus
cum multis a doctoribus et ipsimet auctoribus thomistis. Sed fidei infusae re duplici=
cative ut practice attingenti prima principia practica ordinis
supernaturalis correspondet virtus intellectualis practica practice discur=
rens de conclusionibus practicis deductis ex primis principiis prac=
ticis cuiusmodi est scientia infusa; ergo similiter fidei supernaturali
prima principia supernaturalia spe=
modo speculativo attingenti
culativa debet correspondere habitus supernaturalis discursivus spe=
culative, qui speculative discurrat sub principiis supernaturalibus
speculativis ... ducendo conclusiones speculabiles, sed + est +
huiusmodi habitus speculative discurrentis de conclusionibus de=
ductis ex principiis fidei speculative cognitis est sacra
theologia: ergo quemadmodum prudentia supernaturalis, quae practice
discurrit de conclusionibus practicis ut deductis ex primis principiis
practice attactis a lumine fidei supernaturalis non est habitus intellec=
tualis practicus supernaturalis effective acquisitus per actus prac=
ticos fidei infusae, nec per actus prudentiales supernaturales sed gra=
tis a Deo infusus, ita nec sacra theologia speculative attingens
conclusiones theologicas sub principiis speculativis fidei supernaturalis
erit habitus effective causatus aliquibus actionibus seu actibus
humanis quantumvis supernaturalibus sed infusus divinitus. =
Rursus

Rursus probat nra assertio destruendo directe fundamentum illorum qui existimant sacram theologiam non obstante eius intrinseca supernaturalitate esse habitum effective generatum aut acquisitum humanis actibus: quia habitus supernaturalis quoad substantiam cuiusmodi est habitus sacrae theologiae ut supra ediximus, sive et habitus effective generatus aut productus actibus humanis necessum foret ut effective acquirerent per actus intrinsece supernaturales sed nequeunt assignari actus supernaturales quibus potest effective generari habitus supernaturalis sacrae theologiae: ergo nullatenus est habitus acquisitus ut distinctus ab habitu per se infuso: maior constat nam nullus effectus entitative supernaturalis potest effective produci a principio pure naturali naturaliter operante ut modo supponitur. Et minor probatur nam actus supernaturalis quo effective generaret habitum sacrae theologiae vel esset actus fidei infusae, quo theologus assentitur principiis supernaturalibus vel esset actus scientifice et discursive attingens conclusiones theologales ex principiis creditis deductas, sed sacra theologia non proxime et immediate causari actibus supernaturalibus fidei nec etiam aliquo actu discursivo entitative supernaturali: ergo nullus potest assignari actus supernaturalis a quo possit effective causari habitus supernaturalis sacrae theologiae et consequenter necessum est ut concedatur illam esse habitum nedum supernaturalem verum etiam per se infusum. probatur minor et quoad 1am partem videtur certa, tum quia habitus supernaturalis discursibus sive scientificas cuiusmodi est habitus sacrae theologiae in casu quo esset acquisitus supernaturalis tantum modo posset acquiri actibus scientificis aut discursivis. repugnat enim habitum scientificum generari actibus non scientificis, sicut repugnat actus opinativus generare effective habitum certum aut scientificum; tum etiam quia 1a doctrina adversariorum eodem modo pro rationabiliter discurrendo, quo supponitur productioni habitus discursivi sacrae theologiae actus per prius luminis supernaturalis fidei infu-

sae

infusi supponit productioni aut generationi habitus naturalis scientifici actus primus luminis naturalis primorum principiorum naturalium. Actus modi est simplex intelligentia eius modi principiorum: sed licet de facto scientia naturalis sit habitus effective acquisitus nostris actibus non tamen proxime et formaliter causatus actus simplicis intelligentiae sed actibus discursibus et scientificis qui praecedunt ab intellectu ut vel duplicative discurrenti et non cooperanti principaliter simplici intelligentia primorum principiorum naturalium ac proinde si habitus theologiae esset acquisitus per actus supernaturales nullatenus produceret per actus supernaturales fidei infusae qui se sisterent in simplici cognitione primorum principiorum supernaturalium et idcirco nec discursive attingerent conclusiones theologicas et consequenter nequeunt effective generare habitus supernaturale scientifice et discursive judicantes de huius modi conclusionibus: = et eadem minor probatur quoad 2am partem asserentem habitus discursivus sacrae theologiae non produci effective per alium quae cognitione entitative supernaturale, quae sit formaliter scientifica aut discursiva visum intellectuale scientificum sacrae theologiae nullatenus supponit ex parte intellectus theologisantis pro proximis effectibus discursus entitative supernaturalis nam quemadmodum constituit intellectum proxime potentem ad credendum supernaturaliter per habitum fidei supernaturalis et proxime potentem ad efficiendum judicium supernaturale prudentiale per habitum supernaturale prudentiae, ita constituit theologum potentem theologisare sive discurrere discursu supernaturali theologico per habitum supernaturale sacrae Theologiae. Ad 2um dicimus nostrorum sententiam quilibet habitus supernaturalis quoad substantiam sit tota ratio aut virtus proxime activa actuum supernaturalium ad quos ordinatur et idcirco habitus entitative supernaturalis in linea operandi supernaturalis habet modum potentiae proxime quatenus praestant

Proponunt et sol vunt argumenta adversariorum =

1° arguitur pro doctoribus asserentibus sacra theologia non esse abte habitus naturalis quoad substantiam nam habitus entitatibus supernaturalis nequit esse aliquis habitus entitatibus supernaturalis nequit esse actus intrinsece naturalis sed multoties discurrit actus intrinsece naturalis sed multoties discurrit sacra theologia discursu intrinsece naturali ergo nequit asseri esse habitus supernaturalis quoad substantiam. maior supponitur et minor probatur: nam quando theologus discursive theologisat deducendo aut inferendo conclusionem theologicam ex duplici premissa, quarum una est naturalis, et altera supernaturalis v. g. deducendo ex his principiis omnis homo est risibilis, christus est homo: ergo est risibilis. in quo siloxismo maior est propositio naturalis in hoc et vestra cognitio discursive attingens conclusionem illatam ex premissa naturali est entitative et intrinsece naturalis: ergo multoties discurrit sacra theologia discursu naturali. probatur antecedens tum quia premissa naturalis non potest superare naturalis circa conclusionem per se cognitione supernaturali ex illa deductam ac nostra principia essent entitative superiora ex illa proxime causari a causa naturali. tum etiam quia conclusio illata ex duabus premissis sequitur conditionem debilioris partis v. g. quando deducitur conclusio ex una premissa evidenti et altera probabili cognitio cuius modi conclusionis non evadit scientifica et evidens sed tantum probabilis, non alia ratione nisi quia conclusio conformat conditioni et exigentiam debilioris premissae, cuius modi est premissa probabilis cum premissa certa et evidenti: sed sicut premissa proba-

quia habilis est debilior videnti, ita premissa naalis est de-
bilior altera premissa supernaali: ergo cognitio conclusionis vero in-
ferens conclusionem ex premissa naali ab elevata alteri premissa
supernaali erit cognitio simpliciter et absolute naalis, et
ideo circo producta exhibitae entitati naali. =

Ad hoc argumentum

venit communiter plures thomistae dicendo quod etsi premissa
naalis v.g. per se et naale exigat, aut virtute non possit
effective causare cognitionem supernaalem conclusionis ex
illa deductae, ceterum ut elevata consortio premissae supernaa-
lis potest causare cognitionem supernaalem non vero per propriae
virtuti, ac activitati naalis, quae elevat ab altera
premissa supernaali, sicut instrumentum naale potest effec-
tive causare effectum supernaalem per motionem virtuosam supernaa-
lem, quae elevat a causa principali supernaali. =

Sed quamvis

haec solutio sit plausibilis inter plures Thomistas adherentes nostrae
sententiae de supernaalitate intrinseca sacrae theologiae: po-
test reici ex doctrina adversariorum sequentibus objectio-
nibus. Unde contra illam repetitur 1o quia quando duplex premissa
concurrit conjunctim ad inferendum conclusionem aliquam conclusionem
una premissa non habet in altera sed ambae simul et aeque in-
fluunt in cognitionem conclusionis, sed si premissa supernaalis eleva-
ret supernaaliter premissam naalem ad causandam conclusionem ejusmo-
di supernaalitatis, premissa non haberet immediate in cognitionem
conclusionis, sed in alteram premissam, quam supernaaliter elevaret:
ergo videtur falsum in syllogismo theologico, in quo infert conclusio
ex premissa naali et supernaali, hanc posse supernaaliter elevare
premissam naalem ad causandam cognitionem supernaalem conclusionis. =

2o ruit

eadem solutio: nam principium supernaaliter elevans aliquam
causam inferiorem naalem ad supernaaliter causandum effectum

esse superiore ordinis supernaturalis praesupponit causae inferio=
ri, et eius actuali elevationi, causa ut talia praesupponatur
suo effectui. Si multoties in syllogismo theologico, in quo
theologizatur inferendo conclusionem ex duabus praemissis naturali
et supernaturali, praemissa naturalis non subsequitur supernaturalem, sed
potius vice versa naturalis praemissa antecedit prioritate
naturae praemissam supernaturalem, quando scilicet sublumitur in minori,
et illa praemittitur in maiori ut patet in syllogismo nuper adducto
in argumento proposito. Ergo videtur impossibile universaliter
verum in syllogismo theologico praemissam naturalem elevari ab al=
tera praemissa supernaturali ad causandam cognitionem entitative
supernaturalem quomodo enim poterit maior elevari a mi=
nori ei succedenti aut prius a posteriori.= 3° reiicitur eadem
solutio, quia praemissa supernaturalis fidei quae associatur praemissae
naturali ad theologice inferendam conclusionem nihil supernaturale causat
quod intrinsece et supernaturaliter elevet cognitionem praemissae
naturalis: ergo non est intelligibilis huiusmodi supernaturalis
elevatio, qua praemissa naturalis a supernaturali elevetur ad causan=
dam conclusionem supernaturalem: patet antecedens: nam cognitio praemissae naturalis
verbi gratia huius propositionis, omnis homo est risibilis ex eo quod
subiecta sumatur syllogistice altera praemissa supernaturalis
nimirum, Christus est homo non mutatur intrinsece nihil praedi=
cando de novo per sublumptionem minoris supernaturalis aliquam virtu=
tem aut motionem intrinsecam alioquin non esset actualis cognitio
veritatis purae naturalis: ergo etsi praemissa formalis supernatu=
ralis associetur praemissae naturali ad theologizandum non hinc infertur
supernaturalem praemissam causare in naturali aliquid supernaturale in=
trinsecum, ratione cuius illa supernaturaliter elevetur ad causandam
cognitionem supernaturalem theologicam.=
Rursus reiicitur eadem
solutio nam proportionaliter discurrendo quae ad modum

praemissa supernaturalis est superior et perfectior praemissa naturali
ita praemissa certa et evidens est superior et perfectior prae-
missa incerta et pure probabili, sed distinctio praemissae eviden-
tis et certae nullatenus potest elevare praemissam obscuram
aut incertam ad causandam cognitionem certam et evidentem:
ergo nec praemissa supernaturalis associata praemissae naturali
illam elevat ad causandam cognitionem supernaturalem.
Istae objectiones videntur urgere contra modum dicendi Tho-
mistarum, qui praefatae solutioni innituntur ad probandam
cognitionem supernaturalem theologicam posse causari a praemissa
naturali elevata ab altera praemissa supernaturali. Unde prae-
missa hac solutione clarius potest occurri 1° concedendo
maiorem, et negando minorem, ad cuius probationem recte quod est
cognitio discursiva theologica, quae deducit conclusionem super-
naturalem ex praemissa naturali associata alteri praemissae super-
naturali procedat effective ex cognitione aut praemissa forma-
li respiciente ut obiectum terminativum veritatem pure naturalem non
tamen in syllogismo theologico cognitio attingens eiusmodi
veritatem naturalem, est cognitio entitative naturalis sed simpli-
citer et a parte supernaturalis, quia veritas naturalis etsi philosophice
attacta terminet necessario cognitionem entitative naturalem, atta-
men quando pure theologice attingitur in ordine ad inferendam
conclusionem supernaturalem et theologicam non terminat cognitionem natura-
lem sed supernaturalem causativam discursus supernaturalis, quia quo-
ties anima theologus assumit ad theologisandum praemissam
cum se naturalem non attingit ipsam sub motivo pure naturali, sed sub
motivo supernaturali et idcirco modo supernaturali illam cognoscit
ac proinde haec propositio naturalis Omnis homo est risibilis quando
theologice attingitur ad inferendam conclusionem supernaturalem ac
supernaturaliter cognoscitur quamvis si attingatur pure philosophice
in ordine ad deducendam conclusionem pure naturalem terminet
necessario cognitionem cognitionem naturalem sicut haec propositio
Deus est attacta a philosopho naturali terminat cognitio-

139 bis

Cognitione scientifica naturali quatenus assensus quo fidelis illi assentit sub motivo supernaturali fidei infusae sit actus entitative supernaturalis, quia actus quoad naturalitatem aut supernaturalitatem non specificatur ab obiecto terminativo sed ab obiecto quo motivo ut supponit, et consequenter sicut veritas naturalis huius propositionis: Deus est credibilis attacta sub motivo fidei supernaturalis per accidens cognoscitur cognitione supernaturali quamvis secundum se exigat terminare cognitionem pure naturalem, ita praemissa naturalis per accidens assumpta a theologo sub motivo speciali luminis theologalis attingitur theologice cognitione entitative supernaturali et id circa eius modi cognitio procedit ab habitu supernaturali quoad substantiam et est causativa dicti assensus intrinsece supernaturalis =

Pro maiori claritate et intelligentia huius doctrinae et solutionis, potest inquiri sub quo motivo attingatur theologice praemissa naturalis ad inferendum conclusionem theologicam et supernaturalem =

Ad quod facillime respondetur dicendo motivum supernaturale sub quo attingitur supernaturaliter theologice praemissa naturalis a lumine supernaturali theologico esse revelationem divinam saltem mediatam, nam ut haec propositio Omnis homo est risibilis quam theologus assumit ad inferendum cum altera praemissa supernaturali hanc conclusionem Christus est risibilis non attingitur a theologo sub praecisa ratione connexionis naturalis praedicati cum subiecto ut attingitur a philosopho naturali sed ut subest virtualiter et mediate divinae revelationi qua mediate revelatur Christum esse risibilem siquidem Deus immediate revelans Christum esse hominem virtualiter et mediate revelat illum esse risibilem cum risibilitas connectatur naturaliter cum humanitate in quolibet supposito, ac proinde quando theologus assumit ad theologisandum aut inferendum theologice illam universalem propositionem omnis homo est risibilis non assentit ipsi praecise ratione naturalis connexionis praedicati cum subiecto quia se tenet ex parte particularis medii subsumpti in propositione supernaturali fidei

cuius modi haec propositio christus est homo ex quo sequitur theo-
logum theologica discurrendo attingere propositiones univer
sales naturales illativas conclusionis theologalis quatenus eius mo-
di propositiones continent equivalenter veritatem alicuius
propositionis particularis supernaturalis nam veritas huius
propositionis universalis omnis homo est visibilis suppo-
sita veritate fidei dictantis christum esse hominem continet veritatem
supernaturalem huius conclusionis supernaturalis christus est visibilis
et idcirco ratione huius continentiae et conexionis potest modo
supernaturali attingi a sacra theologia in ordine ad inferendum
supernaturalem conclusionem supernaturalem sicut de fac-
to altera praemissa supernaturali conclusionem supernaturalem sicut de fac-
to a communi nostrorum thomistarum sic tertio modo sup
naturali discursive attingit christus dominus per scientiam
naturalem infusam non solum veritates creatas supernaturales verum
etiam veritates quae sunt naturales — 2º potest responderi argumento proposito
distinguendo maiorem scilicet habitus entitative supernaturalis nec
elicere actum intrinsece naturalem tanquam actum primarium
concedo maiorem tanquam actum secundarium adequatum per accidens ex-
dat nego maiorem et consequentiam nam et si nullus habitus quoad substantiam
supernaturalis possit primario et per se elicere actum intrinsece
naturalem cum species et substantia cuiusvis potentiae aut habitus opera
tivi sumatur ab actibus primariis et per se intentis; caeterum
non repugnat habitum supernaturalem 2º elicere actum naturalem
ratione determinationis alicuius conclusionis principii naturalis determi-
nantis influxum habitus supernaturalis quocirca potest concedi
probabiliter sacram theologiam ex tertio praemissa naturali deter mi-
nari ab huiusmodi praemissa ad efficiendum cognitionem discur
sivam naturalem tanquam actum 2um quam a actus primario intentus
et specificans habitum talis theologiae non est cognitio discur
siva procedens a praemissa naturali sed cognitio immediate de
ducta ex duabus praemissis supernaturalibus revelatis a deo, nec
repugnat supernaturalitati habitus theologiae posse determi-

determinari ab aliquo principio naali. Ad 2um. dico Deum actu naalem sicut non repugnat supernaalitati Dei, quin Deus est ens substantialiter supernaale efficere effectus naales mediante determinatione causae naalis: ita habitus scientificus non potest habitus non scientificos sicut topicos elicere =

Ultimo potest rec. doctrina communis Thomistarum asserendo praemissam naalem assumptam a sacra theologia quoad tertio assensus praemissae supernaali elevari ad causandam effective cognitionem supernaalem conclusionis theologalis, quae quidem elevatio non efficit praemissam formaliter supernaalem ut deducunt aliqui Thomistae, quorum doctrinam supra impugnavimus: ad principium elevans praemissam naalem et subordinans illam alteri praemissae supernaali ad supernaaliter theologizandum est ipse habitus supernaalis sacrae theologiae, qui ratione superioritatis et conclusionis virtute ministerio aliarum scientiarum naalium ad theologice discurrendum et consequenter elevat instrumentum naale ad supernaaliter operandum et sicut artifex quando nostra propria elevat instrumentum artificiale ad artificialiter operandum imprimendo huiusmodi instrumento motionem virtuosam artificialem, quae proportionatur causae effectus artificialis ita habitus sacrae theologiae assumens praemissam naalem ad supernaaliter discurrendum illam elevat imprimendo illi quandam illustrationem ordinis supernaalis, qua subordinet praemissae supernaali in ordine ad inferendum conclusionem supernaalem theologicam eodem fere modo quo fides supernaalis elevat species naales sibi deservientes ad propriam cognitionem supernaalem illas modificando et coordinando supernaaliter: Haec solutio fundatur in communi doctrina theologorum communiter asserentium sacram theologiam esse reginam scientiarum naalium, et ideo certo illas vocare alias scientias ad suam arcem tanquam ancillas quando illud Proverbiorum: misit ancillas vocare

ad artem, ac proinde non sonat superioritatem celsitudinis sa-
crae theologiae cum aliarum scientiarum naturalium potestas ad
extendendum actum naturalem alterius scientiae tanquam instrumento
elevando ipsum ad suum proprium finem supernaturalem = Haec solutio
sufficienter occurrit argumento proposito nec illam urgent
obiectiones a nobis supra adductae quae solummodo concludunt
unam premissam formalem non esse principium elevativum al-
terius quod a nobis libenter conceditur, quia vixerimus (?) et nostra doc-
trina premissa naturalis non posset effective causare supernatura-
lem scientificam conclusionem theologalem [illegible] quin super-
naturaliter elevetur, non tamen elevatur ab altera premissa
supernaturali cum qua quae et partialiter concurrit ad cognitionem
conclusionis sed ab habitu infuso sacrae theologiae a quo elevantur
ad theologice discurrendum et a quo subordinatur alteri premissae
supernaturali unde non est necessarium insistere praefactis obiec-
tionibus: Illud igitur restat ad ultimam obiectionem, quae videtur
aliqualiter impugnari praefacta solutio concedendo habitum
naturalem scientificum non posse elevare premissam topicam aut pure
probabilem ipsam subordinando premissae certae et evidenti
ad inferendam conclusionem evidentem et scientificam ex quo nulla-
tenus deducitur premissam certam certitudine naturali non posse
elevari ab habitu scientifico sacrae theologiae ipsam subordi-
nando premissae certae certitudine supernaturali ad causandam cogni-
tionem supernaturalem quia cognitio pure probabilis aut opinativa non
convenit cum cognitione evidenti alterius premissae naturalis in
certitudine sed potius illi opponitur et ideo circo non potest ab habitu
scientifico naturali elevari ad causandam cognitionem
scientificam et certam conclusionis cum cognitio positive incerta cuius
modi est cognitio probabilis non sit capax participandi certitu-
dinem nec consequenter subordinabilis alteri cognitioni certae
et evidenti: Ex quo patet disparitas quia cognitio premissae

naalis terminata ad obiectum naturale, et sic inferiorum perfectionis et certitudinis tum cognitionis quam illa supernaturalis cui a sacra theologia deiungitur ad supernaturalis theologiae tandem convenit tamquam supernaturali incertitudine et consequenter est cognitio obedientialiter elevabilis ad certitudinem superiorem et supernaturalem et subordinabilis alteri quam illi supernaturali in ordine ad theologice inferendum conclusionem supernaturalem certam et scientificam, et idcirco sacra theologia potest supernaturaliter illam elevare ad causandam cognitionem supernaturalem theologicam quamvis nullum habitum naturalis quam suis scientificam possit elevare probabilem aut incertam ad inferendam conclusionem certam et evidentem.

Quarto arguitur contra probativam nostrae assertionis: ceterum generaliter a nobis probatur habitum sacrae theologiae esse supernaturalem quoad substantiam quia theologia supernaturalis discursus terminatur ad obiectum supernaturale, nimirum ad conclusionem supernaturalem deductam ex principiis supernaturalibus. Sed ex supernaturalitate obiecti theologalis non sequitur nostrae theologiae esse habitum entitative supernaturalem ergo non sufficienter probatur a nobis habitum sacrae theologiae esse supernaturalem: probatur minor: assensus actualis fidei, quo haereticus credibiliter assentitur huic propositioni Deus est trinus et unus tendit immediate ad obiectum supernaturale, scilicet ad mysterium Trinitatis: et tamen nec huiusmodi assensus nec fides a qua provenit est entitative supernaturalis, cum in haeretico negante unum articulum fidei non perseveret fides supernaturalis alterius articuli, ut constat docente divo Thoma haereticos credentes uni articulo, et dissentientes alteri, et si credant aliquid verum supernaturale, non tamen illi assentire assensu supernaturali fidei infusae, sed actu naturali fidei acquisitae: ergo quamvis discursus theologalis immediate tendat ad obiectum supernaturale, non inde sequitur habitum theologiae esse entitative supernaturalem.

Confirmatur 1°. Potest aliquis fide naturali credere Deo authori supernaturali: 2° potest theologus discursu attingere Deum, et altera veritates supernaturales discursu entitative, et quidem naturali, et consequenter etc. tota videtur certa a paritate: et 1um probatur: assensus, quo Deo revelanti assen-

trinitatis mysteriis supnat. non é actus fidei supnlis, sd pure naalis, ut docet D. Thom. 22 q. 5 art 2 ad 2

9.º defacto datr actus fidei naalis credens Deo authori supnli, et 9 ges non repugnat dari discursus sufficiens naalis argumentive attingens Deus authorem supnalem cuiusmodi é discursus sacrae Theol.ae 2.º

Consi ideo lumen theologiae vedditur ab aliis, eet intrse supnle, q.a Theol.a p. sacrae Theol.ae penetrat discursive mysteria supnlia: sd hec pot discursive penetrare intrus lumine pure naali: 9.º

pbr mior: lumine naali metaphysicus procedit intus de rebus supnalibus pertractat pbando earum pprietates metaphisicales, eas illa cuiusmodi entis iuste ybet pprietates transcendales, s. unitatem, bonitatem &a. 9.º non repugnat dari intus lumine naali sufficere attingere veritates supnles. 3.º Consi

actus specificatur ab obiecto supnli modo naali cognito ex quo cognitus é actus intrse naalis: sd sacra Theol.a sic specificatur á suo obiecto supnli: 9.º maior videtur certa: quando obiectum infinitum modo finito cognitus non specificat cognitionem infinitam, sd finitam, ita obiectum supnle modo naali attingitur á cognoscente non dat nec specificat cognitionem entitative supnlem, sd naalem simpliciter. 4.º pbr mior: sacra Theol.a specificatur á conclusionibus

supnbus ut cognitis argumentive discursive, aut illae naali, q.a Theol.a non assentit veritati supnli conclusionis 9 se, sd ut deducte modo argumentivo adnaali ex priis supnbus: 9.º Consi 5.º ad eliciendum

actum pprium cuiusvis fidei entitative supnlis necessario requiritur auxilium gratiae specialis, et indebitae, cum unus fidei supnlis conducat ad salutem aeternam, qd nequit fieri absque gratia speciali iuxta Tridentinum sess 6 can. 3: sd ad theologizandum non requiritur concursus gratiae specialis, aut auxilium supnlis indebitum, siquidem theologus theologizat libere qdo vult, sicut philosophatur: 9.º 6.º ideo pnos é entitative

supnlis q.a eius actus dependet á priis supnbus fidei infusae, et supnlis: sd ex hac dependentia non recte colligitur entitativa illius supnalitas: sd solum terminative, aut extra: 1.º pbr mior 5.º actus dilectionis Dei authoris naalis super oia in hoc lapso dependet á prio supnli, cum ad eius eliciendum necessario exigatur gratia supnlis sanans animum peccatoris: sd tui actus é entitative et intra naalis: 9.º 2.º pbr mior:

visus ut restitutus caeco dependet á prio supnli, s. á Deo operante supnaliter exigendo causam naalem: sd ex dependentia visus restituti caeco ab actione supnli non sequitur entitatem visus esse intra supnlem sd solum quoad modum: 9.º Consi: actus pprius et 5.us cuius fidei

tidus supli est actus suplis quoad entitatem: sed discursus theologalis procedens ex vera theologia non est suplis actus quoad substantiam ergo: pro. minor probatur: actus suplis quoad substantiam non dependet per se a principio pure naturali: sed theologalis discursus dependet per se a habitu naturali, scilicet logica artificiali, qua iudicat de bonitate, rectitudine illatis, et conformitate cum regulis bonae consequentiae; quia hoc ad solam illam pertinet: ergo. maior constat: quia alias supra actum vis effectus existentiam hoc, quod sit omnino supernaturalis exigentia, dependentia, connexio causarum naturalium: ergo. Ad hoc ergo particulariter respondeo Deo dato ex primo minor ad probationem dicto maior assensum quo haereticus, etc. sub motivo formali supli primo minor, humano, vel pure naturali Deo minor, ergo logica, quia supplicatis, vel tertius, vel actus non terminatur ab objecto formali praecise, sed a motivo sub quo eiusmodi objectum attingit: haereticus admittens fidem suplem non attingit veritatem suplem sub motivo formali supli, sed naturali dictando propria electione. Ideo quoniam vero sub motivo formali supli attingit objectum suple ut patet ex probationes concludit, ad ergo disparitas. Ad primam confirmationem respondeo primo. Daemones non credere actu supli fidei infusae, sed naturali acquisitae, qui fraliter non innititur motivo supli divinae revelationis ad credendum Deo, sed evidentibus fundatis in signis apparentibus a Deo factis in confirmationem fidei suplis, quo cogente et quasi involuntarie convincuntur ad credendum Deo, ideo dicuntur credere, et contremiscere, seu credere fide naturali, aut coacte, et idem Deo nec suplis mysteriis credunt sub motivo supli, sicut exigitur ad suplem actum: actus vero sanctorum theologorum sub motivo formali supli Deo eadem mysteriis suplibus innititur. Respondeo quod repugnat in Daemonibus dari fidem suplem illustrantem intellectum absque pia affectione ex parte voluntatis, quia ita credunt, ut nollent credere, nisi convincuntur ad credendum argumentis inevitabilibus, et ideo quod Daemones credere fide supli pure speculativa, quamvis non habent fidem praeviam, aut rectam affectionem voluntatis ex bono divinae, quae solutio videtur consonare doctrinae D. Thomae loco supra allegato

Ad 2m confirmaos resp. Deum esse primo [illegible] reduplicative sumptus ad primum dicto lumine naturali metaphysico moralis intus etc. per media naturalia Deo an per media supernaturalia 9o ans ergo: metaphysica cum illas [illegible] [illegible] primo et mediis naturalis secus vo. sacra theologia nec naturali attingit ob- [illegible] supernaturale sed modo supernaturali: quia [illegible] est D [illegible] q [illegible] in corp.

Secundo pt Respondere, iuxta doctrinam, quam docuimus in quaestionibus proemialibus logicae, discursum scientificum sacrae theologiae, quoad substantiam non dependere naturaliter a logica artificiali, nec tanquam a conditione exercita ex parte operantis; siquidem ad theologice discurrendum, discursu supernaturali scientifico, sufficit exercite iudicare de veritate consequentiae, seu quod theologus acquisitive inferens conclusionem theologicam ex principiis supernaturalibus exercite cognoscat huiusmodi conclusionem esse bene, aut recte inferri, mediante ministerio logicae artificialis, naturalis pt intellectus elevatus lumine supernaturali theologico scientifice deducere conclusiones theologicales ex principiis supernaturalibus, quae licet requirat logicam artificialem ad signate cognoscendum veritatem consequentiae, non tamen requirit ad iudicandum exercite de illa in ministerio theologica, aut alterius scientiae speculativae; nam eo ipso quod theologus cognoscat veritatem praemissarum supernaturalium, et earum necessariam connexionem cum conclusionibus, scientifice assentit eius modi conclusionibus, et idcirco exercite cognoscit se concludere recte, quod sufficit ad substantialem, et intrinsecam perfectionem discursus scientifici, licet ad maiorem perfectionem accidentalem aut extrinsecam ipsius requiratur ministerium logicae artificialis, a qua praestatur cognitio signata, et quasi reflexa regularum bonae consequentiae in ministerio cuiuscumque scientiae naturalis, aut supernaturalis, quod autem non requiratur per se, vel essentialiter, et ad substantiam discursus theologici concursus praevius logicae artificialis per se firmiter ex eo constat: plures sanctas feminas fuisse a Deo illustratas lumine supernaturali theologico ad theologice, et supernaturaliter discurrendum de veritatibus supernaturalibus, quae nullatenus laboraverunt propria industria ad acquirendum habitum acquisitum logicae artificialis, nec eius artificialia documenta a limine salutaverunt

nec inde diminuitur theologali, quo ad substantiam, et secundum suam
tenendam existentiam nullatenus dependet, nec ab actu logico aut
habituali, nec ab alio principio ~~humano~~ naturali pure naturali;
et idcirco est actus absolutus a connexione, et dependentia a
principiis pure naturalibus, sit ex sua de substantia supernaturalitatem
cuius fit effectus supernaturalis.

2.o Angelicus 2.am assertionem, in qua assentitur habitus
sacrae theologiae non solum esse supernaturalem, verum etiam per se infusum;
quia D. Thomas in prologo Sent. q. 1 art. 3 ad 3 pertractans
de sacra theologia, ut distincta a fide, et ab aliis habitibus infu-
sis aperte docet: illam esse habitum acquisitum nostris actibus [illegible]
ii verbis: in hac sacra doctrina non acquiritur habitus fidei,
qui est habitus principiorum, sed acquiritur habitus eorum, quae ex eis
deducuntur, et quae ad defensionem fidei valent. idem docet Angelicus
Praeceptor 2a 2ae q. 49 art. 1 ad 2: distinguens inter [illegible]
nas scientias et virtutes intellectuales acquisitas: cuius mo-
di est sacra theologia, et asserens omnes scientias non acqui-
ri diu cursu humano, scientias vero humanas acquiri nostro
studio, et industria, et idem repetit q. 9 art. 2: quan-
ta [illegible], et mente D. Thomae sacra theologia, ut distincta a habitu super-
nali, et a donis sapientiae, et scientiae infusis est habitus
acquisitus nostris actibus, et non creatione infusus a Deo.

Ad hoc argumentum, et ad reliqua quae videntur mihi testi-
monia D. Thomae R. 1.o ad testimonium desumptum ex q. 1 Sent.
quod Angelicus Praeceptor asserendo sacram theologiam esse acquisitam
loquitur non loquitur de acquisitione effectiva, et rigorosa, cuius
modi est illa, qua acquiruntur habitus, quae communiter cau-
santur per actus reliqui habitus per se geniti humana in-
dustria, sed solum modo intendit habitus sacrae theologiae

Eo

de nobo causari, et non infundi omnibus christianis a primo-
genitis in susceptione gratiae Baptismalis, sicuti infunditur
fides supernaturalis, et reliquae virtutes infusae per se connexae cum
gratia, neque sit stabile et principium loquendi de solum modo adaequatum
quo acquiritur ille effective per illud nostris actibus, tamen
extensive et magis absolute potest verificari de habitu nobis
per dictam infusionem divinam praesupposita aliqua dispositione
ad illius infusionem, nullus enim dubitat habitum supernaturalem
fidei esse simpliciter habitum infusum, et non generatum nostris actibus,
et tamen D. Thomas lib. 14 de trinitate cap. 1 ait: fides saluberrima
gignitur, et generari, et cognitio acquiri, et nutriri
labore sacrae theologiae, ac proinde, quae vis sume habitus theologiae
non causetur effective nostro studio, dici tamen
ad Deo potest aliquo aliquo in conveniente dici illud esse acqui-
situm denovo, eo quod ad eius infusionem praerequiratur habitus fidei,
et cognitio discursivus humani supernaturalis auxiliatus ad theologizandum,
et servire ad disponendum intellectum divinam
ad receptionem luminis supernaturalis infusi sacrae theologiae.

Potest respondere quod D. Thomas quando dicit
theologiam esse scientiam humanitus acquisitam, non loquitur
de theologia sacra per se infusa, neque loquitur de genere de hac
tu sacrae theologiae, ut dicto a reliquis scientiis speculativis
lib. 1 p. q. 1 a. 1 ad 2 affirmat illam scientiam humanam
et revelatam illam quae a Deo inspiratur quando. Sicut respondeat
theologia est scientia humana, et humana inductione acquisita
mereri, ut loquitur de theologia naturali, aut humana, cuius modi
est metaphysica, quae a philosopho vocatur theologia, seu scientia
divina, quatenus de Deo modo naturali cognoscibile, et ...
de servit sacrae theologiae supernaturali, quae absolute connotat.

Doctrinus Theol. sup.a allegat. D. Thom. q. 1. art. 1. 22 q. 1 art. 1 [?]
assignans differ. inter donum suple Sp. S. quod é scia, et scia
discursivam adquisitam effectam nris actibus, asserit donum Sp. Sancti
ēē participans fidei divinae scia, et ideirco illud ēē lumen infusum, scia
vero adquisita nro studio ēē scia humana, ac proinde debet intelligi
de Theol.a humana connaturali, cuiusmodi é Metaphysica, quae ministeriatur
et concomitanter deservit sacrae Theol.e, etiá de lumine Theol.
suplis, quae multoties appellatur á ipso scia revelata, et insuper
inspirata. Ad 1.m pt respondere sacram Theol.am iuxta Doct.
Doct. ēē acquisita quoad species illi deservientes ad theologizandum. quamvis
enim lumen theologicum quoad entitatem sit habitus infusus, species tamen
intelligibiles, quibus utitur, et quas coordinat ad discurrendum theologice, acquiruntur in
via p. nrum agentem, et ideirco pt dici Theol. quoad extensionem ēē scia
acquisita, quatenus se extendit ad diversos discursus theologicos sine speciebus
intelligibilibus naturaliter adquisitis. 2.o arg.t sic: si repugnat habitui suplí sacrae
Theol.e acquiri effective ex eis nris actibus: ergo erit acquisitus: pbatur antec:
si repugnaret sacrae Theol.e, hec repugnantia conveniret illi ps quia é
habitus entative suplis, ut pbavimus; sed ex supte habitus sacrae Theol.e nullatenus
sequitur illum non ēē effective adquisitum humanis actibus: ergo ex nullo
prin. repugnatur. pbatur minor: etsi habitui suplí, cuius productioni non praesupponitur
ex parte nra aliqua virtus habitualis suplis producta illum, repugnet effective
causari nris actibus, non tamen cuius supli repugnat á nobis causari, quando
ad causandum illum in nobis supponitur virtus, aut prius suple causativum ipsius:
sed actuali productioni habitus theologici praesupponitur in nro intellectu aliud
prius suple effectivum luminis suplis sacrae Theol.e: ergo non repugnat sic illum.
minor constat: productioni habitus sacrae Theol.e in nobis supponitur habitus
fidei suplis infusus, sicut acquisitioni theologiae naturalis lumen naturale primorum
principiorum naturalium, nam sicut lumen naturale primorum naturalium é seminarium
scientiarum naturalium, ita lumen suple fidei infusum é seminarium sacrae
Theol.e: sed quia acquisitio scientiarum naturalium praesupponit in nro intellectu principia naturalia
naturaliter producta ipsarum, producuntur de facto nris actibus naturalibus: ergo similiter
si sacrae Theol.e praesupponitur in nobis lumen suple causativum ipsius,
debet concedi illud &c.a Confirmatur 1.o eo actus suplis quoad substantiam producuntur
á nobis non obstante cum suplice, quia illi supponitur virtus effective suplis elevativa
nras ad suplem operandum: sed productioni sacrae Theol.e praesupponitur
in nro intellectu virtus suplis elevativa intellectus, et praestans illi vires suplis,
quibus possit causare illud: ergo idem quod prius: minor constat discurrendo
per

p. omnes actus vitales suplēs, v.g. visio beatifica, et dilectio suplis,
qui à nobis effective causandi, q.a supponunt potentias naturales esse eleva-
tas p. virtutes ordinis suplis præparantes suplēs vires ad causan-
dum actus suplēs: atmi pt: quemadmodum lumen naturale principiorum prio-
rum naturalium comparatum habitibus naturalibus scientiarum naturalium, ita lumen suple
fidei comparatum habitui scientifico Theologiæ: sed lumen naturale v.g. præ-
stat novo intrinsece vires naturales ad posse naturaliter causare habitus natura-
les scientificos: ergo lumen suple fidei elevatum novis viribus præparabit illi
vires suplēs ad superius causandum habitum scientificum suplem sacræ Theologiæ. 2.o

Confr: habitus suplis p se infusus est tota et adæquata ratio, aut virtus et
forma agendi supter: sed habitus sacræ Theologiæ non est adæquata virtus
potentiæ efficiens discursum theologalis: ergo non est sacra Theologia. Deinde habitus
suplis infusus, seu acquisitus, præparans quoque facultates, non v.g. totalis virtus
ad theologizandum: minor constat in aliis habitibus, charitate, et luminis glo-
riæ: probatur minor: si habitus sacræ Theologiæ esset tota virtus, seu ratio theo-
logizandi supter, non melius, aut perfectius discurreret theologice, qui acu-
tius haberet ingenium, aut maiori conatu studeret; sed experientia constat
illos, qui acutioris sunt ingenii, et qui laboriosius student, melius, et
felicius theologizare, quam illi, qui sunt obtusi, et hebetis ingenii: ergo lu-
men sacræ Theologiæ non est tota ratio supter theologizandi: minor probatur:
ideo Angelus etsi excedat hominem naturali acumine intellectus, quando æqualiter lu-
mine supli elevantur, non intensius, aut perfectius videt Deum, quam homo
qui æqualiter in participatione luminis beati, q.a hoc lumen est tota ratio re-
liter videndi Deum: ergo si tota ratio theologizandi supter esset habitus sacræ Theo-
logiæ, non melius aut perfectius discurreret theologice, qui acutius haberet ingenium,
sed præcise qui participaret lumen theologicum maioris perfectionis. Confirmatur 3.o

q.a virtutes suples p se infusæ conveniunt cum gratia habituali, et adeo de
facto requiruntur in quolibet iusto supli: sed sacra Theologia non re-
peritur in omnibus, et singulis iustis, cum inter fideles plures reperiuntur iusti
et sancti carentes lumine scientifico sacræ Theologiæ, et omnino inepti ad
theologizandum: ergo lumen discursivum sacræ Theologiæ non est p se infusum, sed
habitus acquisitus labore et industria illorum, qui proprio studio insistunt ad
illum adquirendum: mi pt: et maior videtur certa: q.a gratia suplis sanctifi-
cans est radix virtutum infusarum, et ideo nequit à Deo infundi, quin
simul infundantur reliquæ virtutes p se infusæ, et ideo non reperitur de facto
sine consortio reliquarum virtutum moralium et intellectualium, quæ p se exi-
gunt infundi à Deo. Urgebis: si sacra Theologia esset lumen
suple infusum, esset absolute virtus intellectualis theologalis, siquidem

eet à Deo effectu, et ab illo utrinque separetur, sicut exigitur ad rationem virtutis theologicae, et distinctae à moralibus: sed theologia non est absolute virtus theologalis, cum solummodo catholica in doctrina christiana doceat enumerandi virtutes theologales, scilicet fides, spes, et charitas: ergo sacra theologia non est virtus intellectualis supernaturalis infusa. Ultimo confirmatur: industria humanorum actuum concurrit ad acquisitionem sacrae theologiae, cum Auctor noster multoties affirmat illam esse suo aliquomodo acquisitam: sed supposita supernaturalitate sacrae theologiae, si repugnaret humanis actibus eam causare effective ipsam, etiam illis repugnaret concurrere dispositive ad eius productionem: ergo ex nostra doctrina sequitur sacram theologiam non esse acquisitam nec dispositive, nec effective nostris actibus, quod videtur oppositum D. Thomae doctrinae: minor probatur: quia sicut repugnat causae naturali effectum esse per se effectum habitus supernaturalis, ita dispositioni pure naturali per se disponere ad receptionem formae supernaturalis. Unde videtur docuisse theologi asserentes opera naturalia non esse dispositiones per se disponentes ad receptionem gratiae justificantis, scilicet alterius formae supernaturalis: ergo si repugnat habitui supernaturali sacrae theologiae effective acquiri aut causari humanis actibus, etiam illi repugnabit dispositive illis acquiri, et consequenter falsum erit eorum assertio, studium, aut exercitium humanorum actuum dispositive concurrere ad receptionem sacrae theologiae. Respondetur ad argumentum negando antecedens, ad probationem concessa maiori, negando minorem, et ad huius probationem concessa maiori dico minorem: sed lumen supernaturale fidei est causativum habitus supernaturalis theologiae remote et quasi radicaliter, dato minore, per se et formaliter per proprios actus, nego minorem, ideoque, quia etsi sacra theologia praesupponat ex parte theologizantis fidem infusam, et à qua ipsius tanquam lumen superius praestans illi principia supernaturalia ad supernaturaliter theologizandum, non tamen à fide praestatur intuitu discursivo virtus, aut potentia proxima ad discurrendum sufficiens, cum utrinque agnoscimus fidem solum esse virtutem habitum discursivum, sed inclinans principia ad simplicem assensum credibilium supernaturalium, ac proinde lumen supernaturale fidei non est principium supernaturale productivum per se habitus sacrae theologiae per proprios actus, cum habitus discursivus supernaturalis, aut naturalis nequeat produci per actus procedentes à potentia non discursiva, et consequenter lumen supernaturale fidei praesupponitur sacrae theologiae per modum causae remotae, scilicet radicalis requiritur aliud lumen supernaturale discursivum, quo formaliter, et proxime elevetur ratio naturalis ad theologice discurrendum, quod quidem lumen non causatur supernaturalibus actibus fidei, sed à Deo infunditur, licetque subordinetur ad fidem infusam, et ad eius actus: sicut prudentia supernaturalis, quae intus practice, et directe discurrit circa conclusiones practicas subordinatas principiis practicis dictatis à fide supernaturali practice procedente, non acquiritur, nec causatur effective per actus practicos fidei, sed infunditur à Deo et supponitur ab ipso fore theologiae ad elevandum intellectum discursivum practicum ad prudenter et supernaturaliter operandum sub principiis supernaturalibus practicis à fide supernaturali propositis. Nec

Nec urget seritas recti obiecta de lumine naali primorum prin-
cipiorum naalium, q° etsi hitus discursiui sufficit naales praesupponant naturale lumen
naale, quo simplici intelligentia attinguntur naaliter principia naalia, non
tamen huiusmodi hitus acquiruntur effective per se simplicem intelligentiam principiorum
priorum naalium, quae est actus proprius luminis, vel hitus eiusmodi priorum, sed effective
causantur per intellectum humanum naaliter discurrentem, seu per exercitium discursus
naalis, cum noster intellectus suppositio illorum lumine sit potentia necessaria intiua, ideoque
naaliter discursiua; ideo quia potens elicere discursum sufficientem per se causantem hitum
naalis sufficientem: ex quo patet ratio disparitatis, cum intellectus humanus etiam supposita
eleuatione luminis supernaturalis fidei nullatenus est per se etfacile potens ad sufficientem
et super theorizandum, et ideo nisi eleuetur lumine infuso, et supernaturali diuino
a fide supernaturali non potest discursus theologicos elicere, quos possit effective causare
hitum sacrae Theologiae. Ad 1um contrarios resp. concessa mai. et min., ad propositum iux-
ta doctrinam super adductam distinguo maior. et distinguo minor: sed lumen naale principiorum primo-
rum praestat ratio intellectui virtutem ad causandum hitum sufficientem naalem medio actu proprio
eiusdem luminis, nego min., medio discursu naali procedente a re naaliter dis-
cursiua distinguo min., et ergo, neg hitus naalis sufficiens praesupponens per modum na-
turalis seminarii hitum principiorum priorum naalium non causatur effective immediate a simplici
intelligentia, quae est actus proprius luminis priorum naalium, sed causatur ab intellectu per
actus naales discursiuos subordinatos simplici intelligentiae eiusmodi priorum,
ad quos actus ratio naalis habens se habet virtus propria, seu per naalem, cum intellectus
humanus habens se sit potentia necessaria elicitiua simplicis intelligentiae, veram etiam discur-
siua naaliter: si vero consideretur intellectui etiam ut super eleuatum per fidem supernaturalem infu-
sam ex suppositione talis eleuationis nullatenus est potens per se ad super et sufficien-
ter discurrendum circa conclusiones theologicas, et ideo sine infusione luminis aut
hitus infusi nequit super theorizare ac subinde nec elicere actus theologi-
cos, quos effective possit causari hitus discursiuus sacrae Theologiae, quae in linea
operandi supernaturalis habet rationes per se simpliciter, et ideo ex parte rei intellectus non potest
supponere propria propriam effectiuum discursus theologici quoad substantiam, dicitur nec vir-
tus effectiuum hitus sacrae Theologiae, cum haec sola possit effective causari exer-
citio discursus sufficientis, et theologici: si enim hitus sacrae Theologiae supponeret aliud
principium ex parte intellectus praestans illi propriam propriam ad sufficienter theorizandum, illa habens se
non esset hitus supernaturalis quoad substantiam, cum deberet haberi ut in naali tum sit
dare posse simpliciter verum actum supernaturalem. Ad 2um contrarios resp. distinguo maior.
et 2° minor, ad cuius propositum resp.ondeo quod illi qui habent acutius ingenium naaliter,
non ideo melius et perfectius discurrunt praecisa theologiae, q° excedunt alios naa-
li acuitate intellectus, sed q° eleuantur, et illuminantur supernaaliter per lumen supernaturale
theologiae vividius perfectius, et interius; neque congruum est supernaturali providentiae, quia Deus
specialiter eligit aliquos DD. et Magistros ad illuminandam Ecclesiam con-
ferre verius, et perfectius lumen ad theorizandum illis, qui sunt magis in-
geniosi, et naali acumine naali applicantur studiis, sicut enim defecto Deus con-
gruenter dispensando dona supernaturalia Angelis, et attendendo ordinem hiera-
rchicum ipsorum, contulit superioribus gratiam, et lumina supernaturalia uberiora ....

superioribus, ita in Ecclesia militanti conferri illis, qui sint superioris ingenij et studiosiores, sapiens et perfectius lumen theologiae ad superne theologizandum: ac proinde quotiescumque aliqui DD. tractant theologiam discurrunt circa veritates supernaturales perfectiori ac clariori lumine supernaturali theologico elevandi à Deo. Unde de tali modo theologizandi procedit quidem quaestio est sacrae theologiae ab argumento in primis. Theologiae contradicendum, hoc concernat supernaturale sacrae theologiae varium e ipsius facies est illa adaequatus usus proprius theologizandi supernaturaliter, et habet usus perfectius discursus theologici commensurari aut perfectiori luminis supernaturalis theologiam etiam mediante ac lumine medio. Ad 3m

resp. quod omnes habitus infusos supernaturales sed vario ratione cum quo hi talis ordinanti in justificante, quamvis enim inquovis justo reperiantur habitus fidei, spei, et charitatis cum aliis virtutibus supernaturalibus per se requisitis ad rectitudinem proximam cujusvis justi partis, nihil tamen ea quae ad illa et continuant, sed haec dantur à Deo gratiose ad eos utilitas Ecclesiae Christianae et conservationem fidei, hujusmodi sunt gratiae gratis datae, sicut Prophetiae datur à Deo infusus, etiam vario donum gratiae justificantis; pariter lumen, supernaturale theologicum licet infusum sit, quod tamen ad proximam rectitudinem non conducit, sed solus ad eos utilitas Ecclesiae, hinc fit illud solus donum veri Deo gratiose quos voluerit et quos elegit et sint DD. atque eminentiores illuminantes Ecclesiae, habet reducitur hoc lumen ad donum gratis datum. Probatur theologiam conformiori sub ratione illius gratiae gratis datae, quae Apostolus 1 ad Corinth. cap. 12 appellat sermonem sapientiae ordinatae ad persuadendum fidelibus veritates fidei Christianae: quod solum consonat doctrina D. Thomae 1. 2. q. 3 art. 4 ad 2, quae reducit theologiam ad donum gratiae gratis datae: circa credenda duplex scientia haberi possunt, una quidem per quam homo scit quid credere debet discernendo credenda à non credendis, et haec hoc sensu est donum

ex sacrae theologiae est sua manifestans credentium particulari: sed è contrario quando discursive, et magistraliter, quo ideo D. Thomas debet reduci ad donum gratiae gratis datae. Ad 4m. Ideo ablude theologiam est virtutis intellectualis theologalis, si sumatur pro virtute theologali propria. Prout dicit habitus supernaturales à Deo specificus, et infusus, cum ad hoc sensu habitus theologalis nil aliud sit quam virtus directe ordinata ad Deum ut summum specificum, quod stricte loquendo idem est virtutes theologalis ac

theologalis, ac virtus diva, seu á Deo causa infusa ex ipsi incidens de tali spejo: sic° numeratis iuxta vos modos loquendi fidelius solus sit tres. fides, spes, et charitas. qt. in rudimentis doctis Xriano solus numerandi illos. que sit simpliciter necis cuibet Xriano ad sua salute æterna, unde patet a 1° modo, et 2° 2° theologalis virtus é.

Ad 2° pt respondere dato ee et directe, sit redeunt illos attinere ad virtutis theologalis fidei infuse, quatenus illi deservit roborando et confirmando. q°. virtus directe theologalis é illa, que á Deo infunditur immediate que eius obiectum é Deus verax quod, et sub qua pater ei immediate attracta: theologia vº ex specialibus duis revelatis et verax sub qua mediament immediate, sed medianti discursu inferente conclusiones theologicas ex prius immediate revelatis á fide. Unde in Cathecismo omnis ponitur sicut expressa et numerantur omnes et singulis virtutes morales, quia directe theologales non sit, sed solus illos que directe sit tales, commonitorie sit fides, spes, et charitas, que sit in sua linea virtutes theologales priales, aut quasi capitales, quatenus ad illas omnes alias Deus nobis attingentes ordinandi. Ad ultimum resp°. Quaenam mai in sancta explicato de 1° modis ad animum plem resp°. loquendo de actibus pure naturalibus eos proximi modo repugnare ipsius gratia disponere ad receptionem habitus suplis, ac ipsos affectus causare; loquendo vº de suggestis, quamvis opus sua suggestis possint disponere acquirere habitus eiusdem ordinis, tamen nullo possunt habitus nobis producere; unde Deo habitus suplis perfectis dispone causari ab actu supli fidei infuse, t. ab actu discursivo supli perfecto ad quos elevatur intellectus discursivus mediante auxilio supli infuso, sicut gratia, et habitus Charitas ex affectu et causatur, tamen vº dispone impeccatrix per actus contritionis suplis. Adverte actus pure naturales, qts perfecti discurrunt naturales et ee dispositiones proximas inhabitet operas ad habitus supli sacros perfectos, sed solus presupponi pro modo condiciones exercitus ad illius inferioris, seu modis dispositionis necessarius, q°. illos per ordinarius Deus et infundit lumen suple theologicus, quod supplendo ex parte nostri vigilantia et naturalis labor qd acquirendas suas naturales, qts expellit ignorantia rerum naturalis ministeriales deservientes obiecti supli theologicus, sicut infusionem gratia, et suplis virtutes, et ante ipsiam supponitur in individuante exercitus virtutis moralis, qts vitia moralia expellentes

quamvis huius moi actus sit sincera dispoes quae ex infabi
dei disponentes ad recepdum virtutem suplis, sed solis concurrunt
ex moi conditio congruentia, seu majus, quaerens tollunt
impedimentum subs.

[illegible]

16v

Utrum possit dari omissio voluntaria, et culpabilis in individuo absq. omni actu phisico voluntatis, qui sit causa, vel, ocasio ipsius.

Pro maiori huius difficultatis intellig.ne aliqua suppono, quae communiter a Theologis admittuntur. 1.o supponitur non posse dari omissionem culpabilem absq. aliqua ipsius advertentia obligationis operandi; nam omissio nequit esse culpabilis, quin sit voluntaria, nec voluntaria absq. cognitione ipsius, eo quod voluntarium sit, quod procedit a principio intrinseco cum cognitione finis.

2.o supponitur ad omissionem culpabilem non requiri actum positivum voluntatis directe tendentem ad ipsam omissionem actus praecepti, vel ad eius negationem, nam si aliquis culpabiliter omittat praeceptum audiendi missam, non requiritur, quod habeat actum positivum, quo exprese velit non audire missam, sed sufficit ut velit positive aliud, quod incompossibile est cum auditione missae, v.g. ludum, aut aliud impedimentum auditionis missae, hinc enim censetur omissio missae voluntaria indirecte in sua causa, et in occasione, et peccaminosa: sicut in peccato commissionis ipsa deformitas actus peccaminosi est voluntaria etiam respectu peccantis quin velit exprese aut directe deformitatem malitiae: qui enim furatur, non vult formaliter et indirecte malitiam, aut deformitatem, sed quaerit bonum delectabile huiusmodi malitiae coniunctum.

3.o supponitur peccatum omissionis pure distinctum a peccato commissionis non consistere essentialiter in aliquo actu positivo voluntatis, sed eius ratio essentialis, specifica, adequate consistere in carentia actus praecepti, et expresse docet D. Thomas 1.a 2.ae q.e 69 art. 3.o et in disputatione q.e 2.a de malo art. 1.o ubi voluntas libere in corpore, quamvis solum in presenti occurrit examinandum, utrum voluntas libere aut involuntarie possit omittere, quin ad culpabilem omissionem requiratur aliquis actus, qui sit causa aut ocasio ipsius, Et enim omissio non consistat essentialiter in actu aut concomitanti, qui sit causa aut ocasio ipsius, et voluntarie fiat in aliquo positivo, potest tamen dubitari an a voluntate libere et voluntarie praesenti sit exerceri absq. actu quo voluntas inclinetur ad eius positionem. circa ipsum praesentis difficultatis resolutionem authores divissi sunt in duas sententias ex diametro oppositas.

1.a sententia affirmat non solum omissionem peccaminosam, sed etiam ipsam esse voluntarie posse a voluntate absq. praesumptione actus positivi, verum etiam illam esse voluntarie positum a voluntate absq. praesuppositione actus positivi qui sit causa, aut ocasio ipsius, hanc sententiam tenent Durandus in 2.o dist. 35 q.e 2.a Richardus, Ocamus, et novissime Ill.mus ... dus, cui adhaerent quamplures Thomistae in manuscriptis.

2.a sententia negat possibilem omissionem voluntariam, aut culpabilem absq. aliquo positivo actu voluntatis, qui sit ... non posse esse sine eius causa vel ocasio ipsius, et idcirco liberam carentiam actus non posse esse sine praecedentis hanc mediatam aut directam exercitium voluntatis libere et voluntarie praecedentis. Caietanus, ... communiter docent sapientiores et antiquiores Thomistae et praecipue Capreolus, Caietanus, quos sequuntur Albarez, Martinez, Coria, Nazarius, S. Thomas, Ghnei et ex extraneis Pater Vasquez disp. 92 quaerit solutionem ex ... firmam esse doctrinam D. Thomae et principiis veram philosophiae ita quod sit.

Dico licet omissio pure distincta a peccato commissionis non includat essentialiter actum positivum voluntatis, nequit tamen in individuo culpabiliter et voluntarie exerceri quin habeat aliquem actum directe aut indirecte tendentem ad omissionem, qui sit illius causa, vel ocasio. Ad maiorem probationem, et claritatem huius conclusionis nota ...

videatur 2a solutio ultimi argumenti et etiam 1um corollarium.

Hoc 1o ostenditur 1o aliquibus testimonijs D. Thomae quibus clare docet requiri ad omissionem peccandi aliquem actum, qui sit causa omittendi. nam 1a 2ae q. 71 art. 5o aperte affirmat nostram sententiam his verbis: si enim intelligatur in peccato omissionis illud quod per se et essentialiter pertinet ad rationem peccati sic quandoque est absque omni actu si 2o in peccato omissionis intelligantur causae aut occasiones omittendi, sic necesse est in peccato omissionis esse aliquem actum. in suo loco D. Thomas impugnans aliquorum qui contendebant nullo modo requiri actum positivum ad omittendum culpabiliter asserendum actum positivum esse necessarium tanquam causam omittendi, tamen si huiusmodi non constituat specifice, seu unicus modus omissionis.

Idem asserit Angelicus Doctor q. 2a de malo art. 1o his verbis: potest esse aliquod peccatum ad quod non requiritur aliquis actus qui sit de essentia ipsius et in hoc veritatem habet 2a sententia si autem consideretur id quod requiritur ad peccatum ut causa peccati sic oportet quod ad quodlibet peccatum etiam omissionis aliquis actus requiratur. quibus testimonijs et alijs pluribus constat nostram sententiam esse aperte conformem D. Thomae.

Nec valet communis solutio adversariorum qui explicant citata testimonia D. Thomae asserendo quod quando Angelicus Praeceptor asserit actum positivum esse necessarium ad omittendum culpabiliter solum modo debet intelligi de necessitate morali non autem de necessitate metaphysica; et ideirco ex huiusmodi testimonijs solum deducitur regulariter aut communiter loquendo requiri actum positivum qui sit causa aut occasio omittendi non autem esse simpliciter, et absolute impossibilem in quocumque casu omissionem culpabilem absque omni actu.

Non inquam, valet haec solutio quia Angelicus Doctor praefatis locis recedit non solum a sententia priore illorum, qui contendebant actum positivum esse de essentia omissionis, verum etiam a sententia negante requiri ullo modo causam omittendi. consistit autem in hoc: quod necessitas actus concurrentis per modum causae ad omissionem culpabilem, nullatenus repugnat necessitati tantum morali ipsius aut actum positivum regulariter loquendo esse causam aut occasionem omittendi culpabiliter cum constet experientia actus positivi possibiles cum actu praecepto esse occasionem omittendi: certum enim est ut constat apud omnes, quod quando quis omittit actum in eccessu praecepto actu naturalis regulariter loquendo non manet suspensus ab omni actu positivo, sed declinat voluntarie in aliquem actum quo vult implere laborem actus praecepti, aut saltem exercitium cum eo incompatibile: ergo cum Angelicus Doctor affirmat actum positivum voluntatis esse necessarium ad culpabiliter omittendum debet intelligi de necessitate intrinseca metaphysica verum etiam de necessitate physica aut metaphysica: si enim solum loqueretur de necessitate morali nihil detraheret 2a sententiae a qua recedit cum non constat sub ratione asserens affirmans de via ordinaria actum esse necessarium ad omissionem culpabilem per modum causae ac proinde tres citata de ratio ex toto est aperte quod dissonat ab D. Thomae.

2o probatur 1o ratione deducta ex verbis D. Thomae nam ut aliquis culpabiliter omittat necessario praecepto necessarium est ut omissio actus praecepti sit illi voluntaria cum nihil habeat peccaminosum quod sit voluntarium: sed omissio actus praecepti nequit esse voluntaria respectu omittentis secluso quocumque actu illam antecedenti aut concomitanti: ergo omissio nequit esse peccaminosa absque concursu actus positivi a quo causetur. probatur minor nihil potest esse voluntarium respectu voluntatis quod procedat ex eius intrinseca denominatione inclinatione cum voluntarium est res quatenus distinguitur ab involuntario et violento sit illud quod procedit a principio intrinseco cum cognitione finis; sed ipsa omissio de se sola quatenus separata ab actu positivo antecedenti aut concomitanti nullatenus potest esse alicuius procedens ex intrinseca inclinatione voluntatis: ergo nequit esse exercite voluntaria secluso omni actu antecedenti vel concomitanti. probatur minor quia nihil potest egredi ab inclinatione intrinseca voluntatis quin appetatur signate vel exercite ab ipsa voluntate:

quoniam

ejus cujus inclinatio feratur et trahatur ad bonum appetibile: sed pura carentia quatenus praecin[illegible] ab [illegible] antecedenti et concomitanti nulla, nullus potest appeti a voluntate, cum nulla inclinatio [illegible] appetitiva [illegible] aut elicitus possit ferri in malum [illegible] rationem mali et carentia actus [illegible] [illegible] non sit boni nec moralis nec physici. Et pat: ergo pura omissio quatenus separata ab omni actu positivo nullatenus potest procedere ab [illegible] inclinatione voluntatis in [illegible] et ideo nec est voluntaria voluntarietate requisita ad [illegible].

Confirmatur: Ut omissio sit voluntaria respectu voluntatis necessarium est in illam influat libere voluntas; sed nequit libere influere in aliquod exercitium quod detrahatur aliquo actu positivo: ergo [illegible] nequit [illegible] voluntas nequit influere in aliquod exercitium absque [illegible] motione finis [illegible] non potest esse exercitium liberum extra suum objectum specificativum voluntatis, quod est bonum et finis: ergo nequit voluntas in omissione aut aliud exercitium influere quin versetur circa finem, et consequenter nequit voluntarie et libere omittere quin praesumatur [illegible] ad omittendum medio appetitu aut amore positivo alicujus finis.

Huic fundamento cui praecipue [illegible] innititur veritas nostrae [illegible] variis solutionibus conantur adversarii evertere et propter minus illis efficere, quae exigerent aliqua stabilita [illegible]. Primus Godoy suo ductu recurrere ad argumentum respondet asserens [illegible] omissionem esse voluntariam independenter ab omni actu antecedenti et concomitanti, nec universaliter requiri omne exercitium voluntarie egrediens a voluntate esse volitum [illegible] aut exercitium, nam solummodo requiri ad exercitium voluntarium positivum esse exercitium volitum, non vero ad exercitium pure omissivum, cum hujusmodi exercitium non sit [illegible] et a voluntate [illegible] volitiva est [illegible] non volitum, seu carentia volitionis. Et consequenter ad hanc [illegible] respondet, ad [illegible] firmans, quando voluntas exercet suum exercitium liberum [illegible] voluntate [illegible] debet necessario influere in suum exercitium liberum [illegible] aut amore positivo alicujus finis, quando [illegible] exercet libertatem in agendo, sed omittendo non est [illegible] alicujus finis, nam quemadmodum omissio [illegible] [illegible] motione positiva alicujus [illegible] ita erit a fine tanquam a non movente, et consequenter a voluntate tanquam a non [illegible] et voluntas libere omittat non exigitur quod influat in omissionem [illegible] motione aut [illegible] alicujus finis.

Sed haec solutiones nullatenus satisfaciunt argumento proposito: unde rejicitur 1a solutio principalis argumenti: [illegible] voluntas nequit libere exercere in actu 2o [illegible] aliquod exercitium liberum aut [illegible] quin hujusmodi exercitium aliquo modo [illegible] ab ipsa [illegible] ergo requireret [illegible] omissio ipsa [illegible] effectivum, quin ab ipsa exercitive [illegible] voluntate, [illegible] minor [illegible] [illegible] carentia actus est exercitium voluntarium procedens a voluntate [illegible] quid egreditur a voluntate egressione effectiva et voluntarie est [illegible] inclinationi [illegible] voluntatis ratione sui [illegible] sed nequit aliquid esse [illegible] inclinatione voluntatis, quin sit appetibile et bonum, cum nulla inclinatio possit ferri ad [illegible] malum sub ratione mali: ergo [illegible] omissione separata ab omni actu positivo esse [illegible] immediatum exercitium immediate egrediens a voluntate ac proinde praefata solutio supponit falsè.

2o rejicitur eadem. [illegible] non [illegible] convenit voluntati potestas ad [illegible] et non [illegible] causae naturali virtus ad [illegible] et corrumpendum: sed causa [illegible] quamvis sua activitate [illegible] et corrum[illegible] potest actualiter procedere ad corrumpendum nisi prius [illegible]. Et pat. nam ignis non destruit [illegible] [illegible] [illegible] dicendo [illegible] in [illegible] possibile: ergo voluntas [illegible] nequit procedere ad non [illegible] nisi prius aut concomitanter [illegible] et idcirco positive [illegible] volitione exercitive [illegible] ab ipsa [illegible]. et minor [illegible] [illegible] eatenus [illegible] naturale nequit corrumpere [illegible], sed dependenter a generatione [illegible] corruptio

2) si e malum nale et idcirco in bonum cap naalis; id pura carentia actus positivi cuius modi e omissio separata ab omni actu e simpliciter malum in linea morali quae physica, cum non sit ens sed pura negatio: ergo sicut repugnat naali inclinaoni cap naalis non esse esse immediatam prius mutaconis recte corrigi ita repugnat inclinaoni connaturali voluntatis esse prius immediatam sufficiens in puram omissionem aut carentiam actus nam quemadmodum contraria et secreta inclinao cap naalis ... ad bonum naale et solum modo potest vari ad privaone rone boni positivi ita inclinao voluntatis tantummodo potest contrario et directe exerceri circa aliqd bonum positivum, et idcirco solum potest causare omissionem actus debiti declinando voluntarie in aliqd bonum positivum eiusmodi carentiae annexum.

Deinde voluntas omittendo voluntarie actum praeceptum transit de non esse omissionis ad esse exercitum, et actuale ipsius; sed per puram omissionem separata ab omni actu nequit voluntas voluntarie transire de non esse omissionis ad esse actuale ipsius: ergo voluntas nequit voluntarie exerceri in actu 2o aliquo exercitio mere tantum ... per puram carentiam omissionis actus positivi. Ma. constat nam quemadmodum voluntas potens amare actualiter amando transit de non esse amoris actualis ad esse ipsius ita ut amor ... in voluntate non amore tanquam ... a quo ita voluntas actualiter omittendo actum praeceptum voluntarie transit de non esse actuali omissionis ad esse exercitum ipsius, et idcirco actualis egressio a voluntate respectu omissionis excludit ab ipsa non esse omissionis et ... nam voluntas in actu 1o non transit tanquam ad terminum adquem, ad id qd in actu 1o ipsi convenit cum carentia, et negao non adquem in quo libet transitu ... ponantur ad acquisitionem eius; sed pura carentia actus debiti presupponitur in voluntate ad liberam et voluntariam omissionem eiusmodi actus; etenim voluntas potens operari et non operans in actu 1o habet carentiam actus debiti: ergo per puram actus carentiam nequit voluntas voluntarie ... cedere de non esse omissionis ad esse actuale ipsius alioquin libere omittendo transiret de non carentia actus ad carentiam ipsius, qd constat esse falsum, nam voluntas ante actuale exercitium omissionis voluntariae e sub carentia actus debiti et idcirco per puram carentiam actus ... verificatur voluntatem transire de non esse omissionis ad esse actuale ipsius.

Nec valet si respondeas ex Illmo Godoy dicendo qd licet voluntas ... cedit de non esse omissionis voluntariae ad omittendum actualiter, sicut in illo priori in quo intelligitur in actu 1o potens omittere habebat ... carentiam actus debiti cum tamen huiusmodi carentia non intelligatur ut voluntarie egrediens a voluntate, non habet rone omissionis actualis voluntariae et idcirco voluntas actualiter omittendo transit de non esse omissionis ad esse actuale ipsius, ut enim transit de carentia actus ut non egressa a voluntate ad carentiam ipsius ut voluntarie egressam ab ipsa; nam antecedenter ad influxum voluntatis carentia actus solummodo illi convenit tanquam subiecto passivo, et receptivo, non tamen tanquam principio a quo voluntarie egressa ...

Non inquam valet haec solutio. Nam ut carentia actus debiti respiciat voluntatem non solum ut subiectum passivum et receptivum, verum etiam ut prius voluntariae influens in ipsam necessario requiritur ut conjungatur cum aliquo actu positivo rone cuius possit trahere influxum effectivum voluntatis: sed pura carentia actus nequit immediate cadere sub influxu effectivo voluntatis: ergo si ad exercite omittendum omissione exercite voluntaria requiritur omissio effective procedatur a voluntate necesse e ut illa ... committatur actus positivus rone cuius sit effective egressibilis. Probatur min. seclusio quocumque actu positivo pura carentia actus nequit trahere influxum effectivum voluntatis, cum nulla negao aut

privatio separata ab entitate positiva sit directe, et immediate effectibilis ab aliqua
causa effectiva, aut reali, vel voluntaria, cum enim ut docet D. Dionisius cap. 4.° de
Divinis nominibus non ens et malum sit praeter intentionem, et voluntatem, nequaquam
poterit reddi a voluntate egressione voluntaria, et effectiva: ergo carentia actus debiti
nequit effective causari a voluntate.

2.° reijcitur solutio: ut carentia actus debiti egre-
diatur voluntarie a voluntate necessum est ut voluntas voluntarie causando huiusmo-
di carentiam aliter se habeat quam antea: sed secluso quocumque actu positivo tam ante-
cedente quam concomitante voluntas nequiret aliter se habere causando actualiter eiusmodi
carentiam, quam ante eius actualem egressionem: ergo falsum est posse carentiam volun-
tarie egredi a voluntate sine dependentia ab aliquo actu positivo. maior constat.
ut voluntas actualiter omittendo peccat actualiter, et ideo circo intrinsece transit de
non grato Deo ad aliud, nimirum de non peccante ad esse peccans. et minor probatur nam nullum
subiectum potest se aliter habere absque sui ipsius reali mutatione: sed si voluntas volun-
tarie causando carentiam actus debiti nullum eliceret actum positivum antecedenter
aut concomitanter neutiquam mutaretur reali mutatione, siquidem de novo nihil in-
trinsecum adquireret negativum aut positivum, hoc enim supponitur ab adversarijs cum volun-
tas omittit per puram omissionem actus positivos, quod autem non adquirat de novo privationem
aut negationem quam antea non habebat, constat. nam voluntas in actu vel ante actualem omi-
ssionem actus debiti habet carentiam eiusmodi actus: quare constat: ergo si voluntas actualiter
causando carentiam actus debiti aliter se habet ac ante actualem ipsius egressionem oportet
ut illam causet mediante actu positivo, quo intrinsece et realiter mutetur.

Nec audienda
est solutio aliquorum dicentium, quod voluntas actualiter omittendo omissione pure inclina-
tiva separata ab omni actu, licet non mutetur physice per novam adquisitionem alicuius entitatis
physicae mutatur tamen moraliter, nam ipsa omissio voluntaria actus debiti, licet
non physice mutatur tamen moraliter, nam ipsa omissio voluntaria actus debiti est
carentia actus physici, censetur actus interpretativus, et idcirco voluntas actua-
liter omittendo aliter se habet alietate morali, licet denuo non recipiat aliquam entita-
tem physicam.

Non inquam, audienda est haec solutio quae expresse convincitur principijs Divi Thomae.
nam juxta communem doctrinam unanimiter receptam in nostris thomisticis quodvis peccatum
mortale necnon omissionis verum etiam omissionis non solum moraliter verum etiam physice,
et ex natura rei opponitur gratiae, et charitati supernaturali: sed si voluntas voluntarie
omittendo non adquireret de novo aliquam dispositionem physicam, qua physice mutaretur
peccatum omissionis non excluderet physice, et ex natura rei gratiam et charitatem, sed solum
moraliter aut demeritorie ut affirmat Scotus: ergo nequit asseri iuxta doctrinam D. Thomae
voluntatem voluntarie et culpabiliter omittere, nisi reali, et physica mutatione et conse-
quenter sine actu physico, quo physice et realiter excludat gratiam, et charitatem. legatur
D. Thomas 2.a 2.ae q. 24 art. 12.

2.° reijcitur eadem solutio nam falsum est puram actus carentiam
esse proprie et vere actum interpretativum respective voluntatis non operantis actualiter: quo secluso
quocumque actu physico voluntatis nequit voluntas mutari mutatione morali requisita
ad voluntariam omissionem. probatur antecedens. nam ut carentia actus debiti dicatur actus interpreta-
tivus voluntatis necessum est ut saltem virtualiter et indirecte sit ita ab ipsa, et enim
iuxta prudentem aestimationem voluntas solum interpretative dicitur agere virtualiter et in-
directe: imprudenter enim procederet qui affirmaret voluntatem voluntarie
inclinari ad aliquid nullo modo appetibile ab ipsa: sed pura carentia actus separata
ab omni actu antecedenti et concomitanti nequit esse virtualiter aut indirecte voluntaria
voluntate; illud enim solum modo virtualiter appetitur, quod non appetitur in se sed in sua
causa

cāa; sed solum alicui ē actu causatiuo carentia saltem actus debiti eiusmodi carentia n̄ ē volita nec ipse nec in sua cāa, cū in hoc casu n̄ exerceatur actus qui sit cāa aut ocasio ipsius omissionis: ergo falsum ē istā omissionem separatam ab omni actu positiuo eē actum interpretatiuum. nā ut voluntas voluntariè dicatur omittere actum quē illi intus proponit, ut bonū et debitum fieri necesse ē ut voluntariè declinet ad aliquem actum in quo virtualiter velit carentiam actus debiti.

4. Pr. Dr. alia rōe principali, quæ innititur vitalitati rōe liberē. nā voluntas nequit actualiter peccare aliqua specie peccati quin exerceat suā actualē libertatē, cū ad uis peccatum actuale includat exercitium libertatis creatæ: sed libertas voluntatis creatæ nequit exerceri pura carentia, aut omissione actus: ergo voluntas nequit omittere culpabiliter absq. aliquo positiuo actu comitante vel antecedente ipsam omissionem. pr. min. exercitium voluntatis et rōe liberē debet eē vitalis in actu 2o. sed pura carentia actus eē n̄ potest vitalis. nā ut sit vitalis debet in actu 2o ipsa vita se mouet, cū vita actualis sit motus intrinsecè receptus in pā vitali et ab illa intrinsecè procedens: sed certum ē purā carentiam n̄ eē motum quo voluntas se mouet sed potius ē negatio aut priuatio cuiusuis motus: ergo implicat exercitium voluntatis liberē eē purā carentiam actus independentem ab aliquo actu positiuo vitali.

Ad hoc argumentum Respondent Contrarii dicendo, quod etsi exercitium voluntatis positiuum sit vitale, n̄ tamen exercitium negatiuum aut omissiuum cuius modi ē omissio actus; nā etsi voluntas sit vitalis quatenus ē pā apendi, et potens apere, n̄ tamen ē vitalis quatenus ē pā apendi.

Sed hæc solutio nullatenus eneruat nostrum argumentum: nā etsi in voluntate distinguatur rō pā n̄ apendi ut inadequatè dista a rōe pā apendi, tamen voluntas quatenus potest pā ad n̄ apendum exerceri quin prius, aut concomitanter exerceatur potestas qua inclinatur voluntas ad apendum: sed voluntas quatenus ē pā apendi nequit exercere aliquod exercitium quod n̄ sit vitale positiuum cum vt hanc considerationem sit pā adequatè vitalis: ergo voluntas nequit immediatè exerceri pura negatione actus, sed tantum potest voluntas eiusmodi carentiam causare mediante aliquo actu positiuo vitali. pr. ma. nā quem ad modum in voluntate rōe libertatis amandi ad apendum, et in apendum, etiam in ipsa admittitur libertas ad amandum et odio habendum: sed n̄ potest exercere libertas voluntatis ad odio habendum quin prius exerceatur voluntas exercitio amoris. nā ut docet D. Thos 1a 2æ q. 29 art. 2o odium cuiusuis obti præsupponit contrarii amorem alterius, catenus enim odio habet aliquid, quatenus contrariatur obto amato: ergo exercitium omissionis quo voluntas virtualiter voluntariè omittens præsupponit antecedenter aut concomitanter exercitium positiuum quo vitaliter agit, quam ipsa amialo quam magis et intrinsecè conuenit inclinationi voluntariæ voluntatis ipsa amialo et odio quam contrarium bono oppositio sub rōe boni: sed voluntas nequit capere amandi et odio quam huiusmodi oppositum oriatur ab amore alicuius boni: ergo n̄ potest voluntariè cessare ab actu bono et debito quin vitaliter voluntariè tendat in aliud exercitium intrinsecè huiusmodi actus: nā eatenus auersio a malo nequit procedere a voluntate quin ipsa tendat per amorem in aliud obtum, quatenus sed ē amore alterius obti nequit prosequi ut oppositum tale obtum nisi contrarium inclinationi voluntatis, cui solum contrariatur obtum corruptiuum aut impeditiuum eius, quod illi unitur per amorem: sed certum ē actum præceptum nullatenus esse talem, aut contrarium inclinationi voluntatis, ac proinde ut voluntas illum omittat, necesse ē ut declinet per amorem aut volitionem positiuum ad aliud obtum illi contrarium.

5. Pr. Dr. quia iuxta Dam communiter receptam ab aduersariis contrariis nequit voluntas meritoriè, aut laudabiliter omittere actum malum aut prohibitum absq. volitione positiua directè aut indirectè lata ad eius modi omissionem; ergo similiter nequit demeritoriè aut culpabiliter omittere actum præceptum quin habeat positiuum directè aut indirectè lata ad eiusmodi omissionem. pr. cons. nā eatenus et vitiosa aduersariorum aliquis

culpabi

culpabiliter omittit actum debitum per puram carentiam eiusmodi actus operationis obligatio-
ne operandi potest et tenetur operari et non operatur; sed voluntas quae caret actu prohi-
bito ibi iacet obligatio non operandi eiusmodi actum cum praeceptum negativum semper et pro
semper obligat et insuper in quacumque instanti potest et tenetur non operari, quin
ex hoc colligatur voluntatem posse omittere voluntarie huiusmodi actum per puram caren-
tiam ipsius: quia etsi voluntas instante obligatione operandi actum praeceptum, praeceptum affir-
mativum teneatur operari et hinc colligitur illum non posse actualiter voluntarie
omittere omissione culpabili absque volitione positiva alia, aut concomitante.

Ultimo vero
destruendo fundamentum cui principaliter innititur nostra contraria, quae eatenus affirmat voluntatem
posse omittere voluntarie per puram carentiam aut negationem actus absque aliquo actu positivo alio
aut concomitanti quia consistit et libera libertate contradictionis qua dicitur potens ad agere
et non agere: sed inde non deducitur illam posse influere voluntarie in carentiam aut negationem
actus absque praesuppositione aut concomitantia alicuius actus positivi: quia ex libertate contradi-
ctionis quae convenit voluntati non convincitur illam posse voluntarie et culpabiliter omittere
per puram carentiam. maior est fundamentum oppositae nostrae et tanquam primarium illam ad quod utimur. Godoy. et minor
probatur quia non minus convenit voluntati libertas ad agendum et non agendum, quam in libera adin-
tensione finis et electione mediorum: sed est in actu voluntatis de se illa potentia intentiva et
electiva nequit tamen voluntarie et libere procedere ad eligendum quin in electione
influat media dante intentione alicuius. minor probatur, quia voluntas in actu primo fit potentia indifferens
ad agere et non agere, et tamen hinc colligitur ad voluntarie posse influere in carentiam
actionis absque praesuppositione alicuius actus positivi. maior constat, ne eatenus voluntas ne-
quit voluntarie eligere absque praesuppositione intentionis quia obiectum electionis non est volibile
directum, et per se sed ratione voluntariae indirectum et secundarium et id circo attingibile ratione finis
directi, et per se, sed ratione voluntariae indirectum et secundarium, et indirecte, et per se
alterius: sed non agere nequit esse exercitium directum et primarium libertatis, sed indirecte et per se
cum potentia volitiva nequeat respicere ut per se et directe exercitium negationis nisi propter actus,
cum potentia volitiva nequeat respicere ut primum et directe exercitium negationis cum ex potentia volun-
tariis modo est volitio positiva etsi illa respiciat consequentiam, et per se ex potentia volun-
tatis ad agendum et non agendum non colligitur quod aeque ut primum possit eius libertas exerceri actione
et negatione actionis.

Praeterea voluntas nequit exerceri aliquo exercitio libero et volun-
tario quod non sit aut intentio aut usus aut quod non reducatur directe, vel indirecte ad aliqua
ex actionibus iam recensitis cum iuxta doctrinam communem nostrorum Thomistarum adversus Scotistas
non detur in voluntate exercitium neutrale aut actus talis, ut interpretantur, qui versetur
ad volibile neutrum, nimirum distinctum a medio et fine: sed dato casu quod voluntas posset
exerceri exercitio voluntario consistente in pura carentia actus eiusmodi exercitium
non esset pariter nec virtualiter electio aut intentio: sed quoddam exercitium neutrale. quod de-
generat a doctrina D. Thomae nostra asserens voluntatem posse exerceri immediate exercitio
negativo consistente in pura carentia actus positivi. minor constat, nam voluntas solum
modo eligit virtualiter id quod eius volitio ratione alterius trahitur: sed carentia actus
debiti seclusa quacumque actione antecedenti, et concomitanti nullatenus posset trahere volitionem
ratione alterius, cum in hoc casu non daretur actus positivus in quo virtualiter aut indirecte
appeteretur eiusmodi carentia: quia si voluntas posset exerceri exercitio libero, et vo-
luntario consistente in pura carentia actus positivi daretur exercitium neutrale et
id circo posset voluntas libere operari, quin procederet modo intentivo, vel quodam
modo neutrali.

Praeterea magis nam voluntas nequit libere, et voluntarie exerceri circa
aliquod obiectum sibi propositum absentium quin illud attingat aversive, et prosecutive: sed
voluntas nequit prosequi nec avertere prosecutione aut aversione voluntaria, quin
eliciat aliquem actum positivum distinctum a negatione, et carentia cuiusvis actus: quia voluntas
non potest directe exerceri exercitio pure negativo independenter a quocumque actu
positivo. maior constat cum voluntas nequeat libere trahi ad aliquod obiectum, quod
illi ut bonum aut malum, id circo est voluntatis attingere modo aversive et prosecutive
bonum sub ratione boni. minor probatur quia quoad secundam partem certa cum voluntas prosequatur aliquod obiectum

obliq nisi affectu aut amore positivo et quoad 2^m quia p^t. q^d voluntas nequit voluntarie averti ab aliquo bono quin positive tendat in aliud, cum enim aversio voluntatis distat in ipsa voluntaria recessu e et renunciatur ab ipsa 2^a exigentia sue speciei et tanquam terminus a quo avertitur: id non potest dari recessus a termino a quo absque accessu et tendentia positiva ad terminum ad quem. ergo voluntas nequit voluntarie averti ab actu debito, et precepto quin antecedenter aut concomitanter tendat actu positivo ad aliud bonum, ex cuius apprehensione possit voluntarie oriri aversio voluntatis ab actu precepto.

Proponuntur, et solvuntur argumenta.

Arg. 1° testimoniis D. Thome et preterminis illis que facillime interpretari possunt, solummodo proponenda sunt testimonia que clarius videntur facere n. 4 contrario unum ex illis habetur in 2° dist. 35 q. 1^a art. 3 ubi docet possibilitatem omissionis culpabilis his verbis. aliqui dicunt ad in peccato omissionis semper oportet aliquem actum esse quo aliquis retardatur ab impletione mandati aut precepti, sive interioris sive exterioris voluntatis et cum aliquis non vult facere precepto sive exteriori, et cum aliquis facit aliquem actum in quo a levis expletione precepti impeditur: sed ista opinio non videtur necessitatem habere cum enim voluntas sit libera non ... aliquid faciendi vel non faciendi determinari potest hoc modo propter mittere aliquid de cuius ... si velit nec de eius contrario cogitet nec etiam de aliquo alio quod sibi possit impedimentum esse ad facere teneatur. aq^m verbis Ang^cus D^or non solum excludit necessitatem ... qui sit de esse omissionis culpabilis, sed etiam quemcumque actum antecedentem, aut concomitantem, qui sit causa aut occasio omittendi.

2^m testimonium D. Thome e ad Anibaldum dist. 36 q. unica art. 2° ubi docet peccatum omissionis esse independens ab omni actu positivo anti et concomitanti his verbis dum proponit 4do q. quod voluntas neque ad actum debitum nec ad oppositum movetur ... ex quo nec culpa habere posset et tamen aliquis esse videtur reus omissionis si non faciat ... tenetur. ubi expresse affirmat D. Th^as aliquem culpabiliter omittere actum preceptum, quamvis non moveatur aliquo actu positivo ad ipsam omissionem aut ad aliud ... aut contrarium actui precepto.

3^m testimonium D. Thome e in 2^a 2^e q. 71 art. 5 ubi affirmat aliquid dici voluntarium respectu voluntatis independenter ab omni actu his verbis ad 2^m dicendum quod aliquid dicitur voluntarium ... ipsum actum voluntatis id quod in voluntate nostra e ut fiat vel non fiat. q^{ibus} verbis aperte adversatur Ang^{cus} D^or nostre n^e affirmans incipere posse voluntarie precipere a voluntate nostra quin excipiatur aliquis actus ... voluntas tenetur ad omissionem actus debiti. hec sunt testimonia D. Thome ... videntur opponere D^nae n^e 4.

Ad que aliquis respondet Ang. Doc. in particulis et disputationibus ... quam tenuerat in sententiarijs qui responsio indigna e discipulo Ang. ... inter precipuos precessoris, ... in omnibus suis scriptis ... ad testimonia allata respondeo.

Ad 1^m dico quod D. Th^as in predicto testimonio non negat simpliciter et absolute necessitatem alicuius actus positivi ad liberam et voluntariam existentiam omissionis culpabilis sed solummodo asserit peccatum omissionis non exigere actum positivum antecedentem aut concomitantem qui ipse et ab intrinseco sit impedimentum illius actus cuius omissio et carentia ... peccatur ... exercite operantis requiratur juxta n^ra n^3 actus positivus et voluntas voluntarie omittat actum preceptum, ceterum huiusmodi actus ... intrinsece eternale exigentiam ... ad omissionem nec tribuit illi rationem culpe vice ... antecedens aut concomitans omissionem ... ipsa omissione ... participat malitiam aut deformitatem ... q^{do} D. Th^as asserit nullum actum positivum esse necessarium ad omittendum culpabiliter ... excludit necessitatem actus qui ipse aut ex parte operis sit causa aut impedimentum actus precepti, non negat necessitatem actus qui

ex parte operantis et quasi per accidens causet omissionem.

Quae interpretatio videtur consona non solum menti verum etiam verbis D. Thomae, si enim asserit absolute nullum actum requiri ex parte operantis ad omissionem, sed solum affirmat voluntatem posse omittere actum, igitur qui eius oppositum velit, ne cogitet de aliquo quod sit per se impeditivum eius quod facere tenetur, ita etsi aliquis tempore quo instat obligatio audiendi sacrum, negligentia voluntaria et non vere audiendi sacrum, quia actu positivo declinet ad studium aut aliud exercitium, non tamen requiritur quod actus ad quem positivum tendit voluntas sit per se aut ex parte operis impeditivus eius quod praecepto intenditur, quamvis et ex parte operis sit bonum et honestum, et id circo ex se non ordinatur ad culpabilem omissionem, quae sequitur solummodo ex parte operantis et quasi per accidens, sic impedire actum praeceptum, quippe ipso ab operante assequitur tamquam principaliter ostendit malitiam omissionis praedictae.

Quae interpretatio fundatur in dicta D. Thomae 1a 2ae q. 71 art. 5o in corpore circa finem, ubi affirmat peccatum omissionis aequaliter dici etiam in carentia actus debiti, habere tamen aliquem actum adiunctum et praecedentem, qui per accidens se habet ad omissionem, quae propter ... ... quandocumque D. Thomas affirmat actum positivum non esse necessarium ad omissionem culpabiliter intelligi debet ... qui spectet ad essentiam omissionis vel de actu de ratio qui per se ordinatur ad culpabilem omissionem.

2o potest responderi quod D. Thomas in praefato testimonio et alibi quandocumque affirmat voluntatem posse omittere absque actu contrario ... de actu contrario ... ... contrarietate morali nimirum de actu qui quoad suam speciem habeat deformitatem moralem aliquo modo oppositam rectitudini actus praecepti, non vero de actu qui solum per accidens sit causa omissionis voluntariae ex parte operantis, sicut actus praeceptus praecepto affirmativo potest dupliciter omitti. 1o quando voluntas declinat positive in ... peccatum non per se contrarium actui praecepto ... instanti obligatione eliciendi actum ... ... positive in actu ... 2o potest voluntas omittere non declinando positive in actum per se contrarium actui praecepto sed solum in actum de se indifferentem aut bonum qui ... ... voluntatis ... ... omissionis ... interpretatio ... D. Thomae supra adducti, etenim solum asserit voluntatem posse omittere ... contrarium ipsi quod praecepti ... ... aliquo actu positivo quo velit aliquem actum contrarium ... ... in expletione praecepti, ac inde tantummodo negat necessitatem actus contrarii per se adiuncti in expletione praecepti ... necessitatem ... alterius actus per accidens ... actui praecepto ... morali non ... ... concurrentis ad omissionem.

Ad 2m testimonium D. Thomae ... ... etenim ex eo quod D. Thomas asserat effici hoc reum omissionis etiam si non velit ... ex quo ... ... hoc non sequitur aliquid contra nostram resolutionem, quae solummodo requirit ... ... culpabilem praesuppositionem alicuius actus positivi sive boni sive mali sive indifferentis ... actus praecedens ... ... malitiam omissionis ... ... velit aliquid ... actui, propter quod asserit D. Thomas effici hunc reum omissionis, etiam si non velit ... ex quo habeatur ... ... ad omissionem culpabilem requiratur actus positivus ... ... non tamen requiri quod actus ille sit ex se malus vel contrarius ipsi praecepto, et per hoc ad 2um testimonium satisfactum.

Ad 3m ... quod D. Thomas in illis verbis tantummodo intendit ... ... exercitium omissionis non requiri actum directe et formaliter ... actus debiti, aut actum ... formaliter supra ipsam omissionem, quod nullatenus ... ... etsi iuxta ... voluntas nequeat libere ... actui 2o ... ... omissionem ... ... in actum positivum cadentem directe supra omissionem seu actum quo directe et ... velit ... actus debiti.

2o potest dici D. Thomas in praefato testimonio solum loqui de voluntario signate ... seu in actu 1o, non autem de voluntario exercite seu in actu 2o, ita etsi in actu 1o ... actus debiti ... voluntaria ... ... voluntas ... ... praecepto, non tamen voluntarie ... in actu 2o eiusmodi negatio a voluntate ... nullatenus declinante ad aliud exercitium positivum ut ... ...

2o arg.

... ratione fundati libertatis contrarietatis. Neque dicas omissio actus praecepti esse culpabilis in individuo subjecti
quod sit libera et voluntaria instante praecepto: quod potest instante obligatione praecepti affirmativi
dari in voluntate operantis omissio, purè nullatenus coniuncta alicui actui positivo, quae
sit liberè et simpliciter voluntaria: quod possibilis est in individuo omissio necessario in operis
dens omnino quacumque actu sive antecedenti sive concomitanti. Maior supponitur neque eadem infra
nostra ut non est omissio pura culpabiliter independens ab omni actu, quod sine illo non potest omis-
sio esse exercitium liberum, et voluntarium. Minor probatur neque voluntas potest libera libertate contra-
dictionis est indifferens ad actum et eius negationem. Etenim libertas contradictionis
quae dicta alio nomine contrarietatis dicit et respicit ad velle et non velle, seu ad agere et non
agere, ad actum et eius carentiam. Sicut huiusmodi actus potest reduci ad actum et exerceri,
et reduci ad suum exercitium, ita omissione et carentia actus potest detrahi, aut exerceri et
et actu. Ergo transire per omissionem purè transit de actu ad actum. Ergo quodlibet extre-
mum quo intra illius ambitum continetur: Sicut purè qua libet voluntas ad agere reduci
potest ad actum. Ergo per actum positivum ita purè qua voluntas indifferens ad non agere reducitur
ad actum. Ergo aut ad exercitium liberum, per puram carentiam actionis praecepti alioquin voluntas
in actu non esset indifferens ad agere et non agere; sed esset necessitata ad agendum, et idcirco non
esset libera libertate contradictionis.

Probatur quemadmodum actus malus et positivus est trans-
gressivus praecepti negativi ita carentia actus debiti instante obligatione operandi est transgressivum
transgressivum praecepti affirmativi: sed sicut voluntas potest liberè exerceri libertate
contradictionis positivè operando per actum positivum transgressivum praecepti negativi ita ratione liber-
tatis contradictionis potest voluntariè et liberè exerceri pura omissione. Ergo se transgressiva
praecepti affirmativi.

Ad hoc argumentum cui principaliter innititur contraria sententia praetermissis variis
solutionibus adductis ab ... Fortè, quod solito acumine uberrimè impugnat facillimè
... voluntate fundata ... persuadetur ... inde informis ... maior prin-
... Voluntas sit libera libertate contra-
rietatis argumenti et negativè ad actum ... ita ut quamvis in executione sit
contradictionis est indifferens in actu vel ad actum et eius carentiam ita ut subordinatè respiciat utrumque termi-
num ... carentia actus, sicut ab actu negativo ... et negotium etsi voluntas im-
... actum ... et directè, et negatione actus ... et indirectè ... et negatione ... libertate contrarietatis
... antequam procedat ad actuale exercitium seu libertatis sit libera ... adquemlibet
respectu actum contrariorum, ... actum libertate contradictionis qua dicitur indifferens neque potest esse exercitium
actum detrahendum, et eius carentiam, et negatione: ... carentia actus neque potest esse exercitium indirectum, et
directum, et immediatum respectu voluntatis liberè et voluntariè procedentis neque ... exerceri
quasi ... et consequenter voluntas liberè, et voluntariè procedens ... mediante actu
exercitio positivo, et negativo ... oportet ut carentia actus ab ipsa procedatur mediante actu
antecedenti aut concomitanti cum enim pura carentia actus ... sit mali neque a voluntate
procedit immediatè et directè cum exercitium directum, et immediatum voluntatis ... se includat
... cuius ... inclinationem voluntatis quae nequit nullatenus dari ... malum
... hoc dum ... alicui bono, quod ... non requiritur ad libertatem contradictionis, potestatem
... et independens a quo, et ab actu positivo
ad carentiam actus, tanquam ad exercitium ... et independens ... esse ... factum
constat aperte ex dictis adversariorum qui affirmant regulariter ... omissionis voluntariae: et tamen
antecedente, aut concomitante ... operantis ad ... omissionis ... in possibilis sic omittendo exercet
voluntas omittens actum debitum ... actus positivi in possibilis ... ex libertate contradictionis
libertate contradictionis nimirum non agendo actum praeceptum; ... negativo, huiusmodi est
... voluntate ... immediatè exerceri ... exercitio ... negativo ... velle actum praeceptum
pura carentia actus, ... solum deducitur ... in actu vel ... solum ... velle actum praeceptum
... non velle, quamvis non volitio negativè sumpta non procedatur immediatè a volunta-
te sicut actus positivus et ulterius potest probari ... neque quemadmodum vo-
luntas instante praecepto amoris est indifferens ad amorem et eius omissionem tanquam ad
extrema ... libertatis contradictionis, ita est indifferens ratione libertatis contrarietatis
ad amorem et odium: et tamen licet voluntas possit exerceri amore, quem respicit ... exerci-
tium ... et directum non tamen potest actualiter ... quin huiusmodi odium prose-
... in voluntate amore boni ... aut supra diximus ex ... ac proinde quamvis
voluntas sit indifferens ad velle, et non velle, non tamen hinc deduci potest illam posse ...

detrahi

detrari utroq exercitio cu voluntas respicit volitione positiuq et exercitij primarij et directum, et eius omissione exercitij 2rij et indirecte.

Ad 3 probaõ resp. concedendo ans et nego cons. nã etsi voluntas omittendo actu precepti precepto affirmatiuo transgrediatur eius modi preceptu, tamen nequit voluntarie huius modi omissione causare nisi presupponendo ... rõe ... distinguatur ĉa actualis omissionis culpabilis et voluntarie nq ... art. 1o. et in aliquo subito subceptiuo habitus, et priuationis de nouo ... priuaõ ... ad parare ĉa actualis ... sicut et hõc de nouo ... aut de nostro ... voluntas volens ... oportet ... aliquam ĉa ... aliter alterantẽ operans ... et ipsa voluntas ... causet omissione actus debiti qua in actu 1o. ... oportet ... operantis ... nare aliquẽ actu positiuu exercitio positione voluntari ... resultet eius modi omissio ... priuaõ ... in actu positiuo priuas actus debiti ... effectiue a voluntate ... id quod ... positiue illi conueniens, et quasi ab extrinseco ex quo ... bonu ... immutabilis ... actus transgressiuus precepti negatiui, cu consistat in volitione positiua boni ... positione eius ... lineatur ... exercitij primarij voluntatis et ideirco expressa positione negatio ... actui ... discursu alterius ... voluntaria transgressio precepti negatiui ... actus debiti precepto affirmatiuo soli reducitur ad exercitiu 2rij voluntatis et supra ... explicari ... voluntas nequit voluntarie procedere ad eiusmodi exercitiu quin presupponatur ... exercitio primario consistente in actu positiuo ... carentia debiti 2rij in qualis ... supponit ... voluntariu exercitiu primarij 2rij eius modi e carentia actus necessario ... eius modi e actus positiuus.

Ad solutionẽ principalis argumti obijcitur 1o. nq ... actus debiti ... omissionẽ ... actus positiuus ... ad voluntariã omissionẽ actus debiti ... non sit ... consistens omissionẽ in rõe omissionis culpabilis ... eo ipso, qd huius modi actus n sit ... et primo ... a voluntate, et ideirco voluntaris et culpabilis ... omissio immediate et primo ... libere libertate ... exercitiu primarij ... voluntatis et libere ... exercitiu ... omissio e exercitiu 2rij ... importet ... actu positiuu voluntatis ... ans nq eo ipso, qd omissio et libera ... inadequatus: alter pro actue ... actus po... debeat ... voluntate ... negatiuis ... actus sit necessarius, ... et aliter ... actue ... exercitij et aliquid ab illa ... voluntas exerceatur libere ... voluntas sub decreto ... exercitij ... actus ... potest immediate, et primo ... positione ... voluntas ... actus ... exerceri pro carentia actus debiti independenter a decursu ... actus positiui. 2o.

obijcitur nq eo ipso, qd omissio sit ... voluntaria rõe sui, et n rõe actus positiui ... voluntas ... aliquo actu ... supponi ... impossibile ... voluntas ... ad voluntarietatẽ omissionis ... inquiri ... voluntaria ... ad ... omissio immediate ... voluntate ... actus positiui ... ans talis omissio actus debiti 2rij se et ... retinet id qd 2rij se et ... illi ... omissio actus debiti ... independenter ab actu positiuo, et n exer... impossibile ... voluntati independenter ... libera, est voluntaria.

Ad 3 obiectionẽ cu principaliter ... ad ... persuadendu voluntatẽ posse 2rij se ... actue exerceri pura negaõe actus independenter a quocunq actu positiuo. Resp. concedendo in voluntate illas ... ad eiusmodi ... inadequatos ... actue et n actue, quo ... actue, quas ... rõe ... et nego ... etsi ... in voluntate ... actue ... 2rij et indirecte, actue ... tamen ... actue ... illi ... ad exercitiu ... actue ne... et ... et eius libertas exerceatur ... correspondente ... actue ... cessario presupponitur exercitiu 1rij et directe ... inadequate ... modi ... voluntate 2rij se ... voluntate ... libere ... actue ... impossibilis e in eadẽ voluntate ... et ... liberi arbitrij, et ... a ... actue aduersiue, et ... et in ... nostro ... intellectiue a rõe ... discursiue seu ... et ratio.

cc

et nihil omnino actus voluntatis et liberi arbitrij e nario n venit actus egrediens ab ipsa et nata et actus qui aut ... sibi voluntatis a modo actus ... tionis aut a mixtis ... eligibiliu et in ... actus roms obscurisq actus ... dependentis, ac proinde quamuis in voluntate ad imitatione deesset, vo actus ... ad exercitium repositum, aut omissionem n bene clauditur illa positio immediate exercerit mera omissioa absq. presuppositione actus positiui. nq sicut in voluntate presupponitur ratio pos actus ad rationem seu electionem n actus, ita presupponitur exercitium positiuu, sistens in actu exercitio repositiuo, distente in ... sicut ... in voluntate presupponitur ro post intellectum roe ... nariu e et voluntas prius intendat quod eligat.

Ad 2m obiectionem Rx. neg. ans ad cuius probationem ... min. omissio ... debiti dicitur et etiam licet e voluntaria sine dependentia ab actu positiuo tanquam a sua distinuente voluntariu et peccaminosu. Dicitur mig. tanquam a presupposito in obliquo denotato negomig et cos. quamuis enim omissio actus debiti n distinctatur formaliter et in recto voluntaria, et peccaminosa per actum positiuum antecedenter aut concomitanter. Deuri enim ad eius voluntarium positionem exterior presuppositiue neq. exp. observantis volitio positiua tanquam causa aut occasio omittendi et id eo ... licet omissio, ... formaliter n importet actum positiuum, necessario tamen presupponit ipsum et exercite sit voluntaria et peccaminosa, et ... requiri voluntarie egredi sa voluntate sine denotatione ad actum positiuum tanquam ad aliquid presuppositum aut denotatum, nec ex hoc sequitur omissionem in roe voluntarie et peccaminose distinui formaliter actu positiuo id tantum deduciur eiusmodi actum presupponi necessario ad voluntarietatem omissionis tanquam causam et occasionem. sicut communiter docent theologi motum voluntatis n posse liberum et peccaminosum esse sine presuppositione deliberationis ex parte intellectus, quin ex hoc sequatur cognitionem deliberantem esse quasi distinuentem in recto et formaliter actus voluntatis in roe liberi aut peccaminosi, id tantum modo deducitur esse aliquid presuppositum aut formaliter denotatum a voluntate libere peccante.

Declaratur
veritas dictae solutionis ab hoc potest obijci ex dictis illius Godoy. neq. et omissio sit voluntaria n requiri nario habitudinem ad actum positiuum tanquam ad aliquid denotatum; quae solutio ruit. Rx. ans neq. iuxta dicta tradita, et saepe repetita a V. Pa. omissio actus debiti ita e voluntaria roe sui qd actus positiuus voluntatis solu per accidens se habet ad ipsam. id si denotatio actus positiui esset formalis ratio omissionis eiusmodi actus n per accidens, id ipse occurreret ad omittendum: quod neq. in recto neq. in obliquo requ. talis actus. pr. minor. qr. n alia roe intentio finis n se habet per accidens ad electionem, neq. assensus premissarum per accidens comparatur assensui conclusionis nisi quia ordo ad intentionem e formalis electioni et electio in recto et formaliter n distinctur intentione, et idem dicendum e de assensu conclusionis: quo si iuxta dicta V. Pe actus positiuus voluntatis solum per accidens se habet ad omissionem, necessarius et sequitur illa in roe voluntarie nullatenus dependere ab actu positiuo tanquam a causa presupposita.

2°. Rx. ans: neq. qr actus positiuus n e de ratione omissionis infert V. Pas in presenti articulo melius dicit posse dari omissionem voluntariam sine actu, id si ordo ad actum positiuum presuppositum esset formalis omissioni voluntarie melius diceretur omissionem voluntariam nullatenus dari absq. actu denotato: quod neq. in recto neq. in obliquo omissio voluntarie exigit aliquem actum positiuum ipsi presuppositum melius diceretur n posse dari electionem sine intentione, atque diceretur immo nullatenus potest affirmari dari electionem sine intentione: quo si ordo ad aliquid positiuum tanquam ad actum presuppositum esset formalis omissioni in roe voluntarie nullo pacto asseveraret V. Pas omissionem voluntariam posse dari absq. actu positiuo.

3°. Rx. idem ans: si ordo ad actum positiuum esset formalis omissio in roe voluntarie eiusmodi omissio procederet a voluntate et volente et agente id eo ipso qd omissio sit voluntaria roe sui et sua ipsam distinuente formaliter n exigit procedere a voluntate et a volente et agente: id potius ab ipsa et n volente egreditur: quo ad voluntarietatem omissionis nullatenus exigitur nec actus, nec

nec ordo ad actu[m] [illegible]. p[ate]t min[or] [illegible] quem admodu[m] p[er] actu[m] positivu[m] [illegible] voluntas libere [illegible] ipsa p[er] omissione[m] [illegible] n[on] volens cu[m] [illegible] sit volunta[ria] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] positive [illegible] actus r[ati]o[n]e sui [illegible] volun[tas] [illegible] se ipso [illegible] volunt[at]e [illegible] [illegible] omissio actus r[ati]o[n]e sui e[st] voluntaria [illegible] r[ati]o[n]e sui immediate egrediatur a voluntate [illegible] n[on] [illegible] et [illegible] ordine[m] ad voluntate[m] volente[m] actu[m] positivu[m] alioquin procederet ab illa [illegible] agente q[uo]d [illegible] et falsu[m].

[illegible] ex eo ipso q[uo]d omissio se ipsa sit voluntaria necessariu[m] e[st] [illegible] se ipsa [illegible] exercitiu[m] [illegible] voluntatis, id eo ipso q[uo]d sit exercitiu[m] [illegible] voluntatis n[on] requirit [illegible] a voluntate mediante al[iquo] actu [illegible] [illegible] id q[uo]d procedit a voluntate aut ab altera p[oten]tia n[on] p[er] se ipsu[m] id media[nte] alio [illegible] exercitiu[m] [illegible] ipsius id effi[cien]s [illegible] aut [illegible] exercitione actionis aut [illegible] exercitii. [illegible] enim calor n[on] egreditur se ipso a [illegible] calefaciente id mediante actione calefactiva [illegible] calor nullatenus [illegible] huiusmodi [illegible] tanqua[m] qualitas aut exercitiu[m] [illegible] id solu[m] modo tanqua[m] effectus. [illegible] si omissio se ipsa denominat voluntate[m] libere omittente[m] tanqua[m] [illegible] exercitiu[m] [illegible] libertatis necessariu[m] e[st] [illegible] se ipsa [illegible] a voluntate et consequenter nullu[m] ordine[m] importat ad actu[m] positivu[m] aliâs n[on] exerceret [illegible] voluntas omissione[m] actus. id solu[m]modo p[er] actu[m] positivu[m] causante[m] huiusmodi omissione[m].

Ad [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] ad eius [illegible] [illegible] D. Th[omas] asserere omne[m] actu[m] positivu[m] p[er] accidens se habere ad omissione[m] volun[taria]m id solummodo in [illegible] art. [illegible] [illegible] cum [illegible] actu[m] antecedente[m] p[er] accidens se habere ad omissione[m] secutu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omissio [illegible] huiusmodi actu[m] [illegible] volendo n[on] [illegible] omissione[m] [illegible] omissione[m] voluntaria[m] [illegible] operantis. ex quo [illegible] [illegible] deduci nullatenus [illegible] ordine[m] ad actu[m] positivu[m] [illegible] sit c[aus]a aut occasio ipsius, id solu[m] deduci [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] actu[m] qui p[er] se seu [illegible] [illegible] causa mali ad ipsa[m] [illegible] quemadmodu[m] quilibet effectus importat ord[inem] ad aliq[uam] [illegible] a c[aus]a p[er] se et p[er] accidens ita q[uo]d [illegible] omissio dicit [illegible] ordine[m] ad aliq[ue]m [illegible] actu[m] positivu[m] [illegible] voluntarie [illegible] a voluntate [illegible] [illegible] omi[ssionis] talis actus sit c[aus]a p[er] se [illegible] p[er] accidens si enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[er] se causari, si [illegible] [illegible] et id c[aus]at [illegible] [illegible] quo malu[m] potest p[er] se causari [illegible] [illegible] c[aus]a p[er] accidens, [illegible] [illegible] sequunt[ur] actu[m] [illegible] omissio erit c[aus]a p[er] accidens, nec obstant [illegible] instantiae adducta in arguto, n[am] electio n[on] e[st] causalitas p[er] accidens [illegible] nec assensu[s] [illegible] et ideirco requirit nullatenus asseri intentione[m] p[er] accidens [illegible] re ad electione[m] aut assensu[m] prioru[m] p[er] accidens se habere ad assensu[m] [illegible]

Ad [illegible] [illegible] eodem modo n[on] enim [illegible] D. Th[omas] absolute omne[m] actu[m] positivu[m] antecedente[m] p[er] accidens se habere ad omissione[m] id solu[m] q[uo]d [illegible] actus voluntatis p[er] accidens se h[ab]et in sensu a nobis [illegible] explicato et consequenter tan[tum] intendit [illegible] [illegible] melius [illegible] omissione[m] voluntaria[m] et [illegible] a [illegible] omni actu [illegible] exercito ab ipsa [illegible] [illegible] [illegible] licet enim voluntarietas exercita ipsius omissionis [illegible] [illegible] ab actu positivo tanqua[m] [illegible] n[on] actus [illegible] [illegible] omissioni malitia[m] morale[m] [illegible] et consequenter potest asseri omissione[m] quoad [illegible] [illegible] [illegible] actu positivo a quo specie[m] malitiae participet et in hoc sensu loquitur D. Th[omas] in presenti art. [illegible] art. [illegible] [illegible].

Ad 3[um] [illegible] [illegible] maio[rem] [illegible] ad actu[m] positivu[m] [illegible] [illegible] [illegible] omissioni voluntariae, talis omissio procederet a voluntate [illegible] [illegible] voluntas [illegible] et velit p[er] ipsa[m] omissione[m] [illegible] maio[rem]. [illegible] velit et [illegible] p[er] actu[m] [illegible] [illegible] ad omissione[m] [illegible] maio[rem] et eod[em] modo [illegible] min[orem] et [illegible] quamvis enim voluntas n[on] possit libere se detrahere [illegible] omissione actus [illegible] nisi [illegible] [illegible] n[on] tamen ipsa omissione denominatur [illegible], aut volens [illegible] libere n[on] [illegible] actu[m] [illegible]. sicut enim exercitiu[m] omissionis voluntatis [illegible] in carentia actus [illegible] procedit libere et voluntarie [illegible] volenti [illegible] omittendi ita electio libera [illegible], a voluntate intendente finem; et tamen [illegible] electio egreditur

exercitetur a voluntate intendente fine, ii hinc sequitur voluntate intendere taliter ii electionem, id solum modo voluntate intensione finis moveri, et determinari ad electionem tanquam ad exercitium contrarium praesupponens finis ac proinde te omissio voluntaria et electionis illius exigat procedere a voluntate positive volente aliquid, quod sit causa aut ocasio ipsius, ii inde sequitur ipsaque omissio volitiva aut ... ipsa omissione, nec in ... voluntate omittendo actum praeceptum directe velle omissionem.

Ad 3am ... omissionem ii solum esse effectum voluntatis id ratione sui ipsius esse exercitium ... illius contrarium, tamen et in ... et ... ratione sui ipsius exercetur a voluntate ... unde sumpta id praesupposita exercitatione actus positivi: nec est ... ratio, exercitium tale alicuius propter exigentia ... exercitii praesuppositi expressi ... voluntas ... exercetur taliter actu intentionis veri etiam actu electionis etiam ... ii solum actu intelligentiae simplicis, veri etiam actu discursus: et tamen ad expressionem electionis et aliter praesupponitur expressio intentionis et ad discursum ... exigitur ... simplex intelligentia unde licet omissio sit exercitium tale voluntati ipsa potest exigere praesuppositionem alicuius actus positivi.

3. arg. ... instante praecepto dilectionis Dei, et posita aduertentia tantum circa illud potest voluntas omnem actum suspendere primum actum quo adimpleret praeceptum et quemcumque alium ... impleret ... nis illius: id in hoc casu omissio dilectionis Dei erit culpabilis et voluntaria quia voluntas potest ... Deum et tenetur ... possibilis est omissio voluntaria ... modo absque omni actu positivo ... instante praecepto dilectionis et suppositis ... voluntas manet libera et indifferens ... et ... ii amare ... tale ... omissione actus amoris ... necessitatur ad aliquem actum positivum determinate aut ... voluntarie suspendere omnem actum positivum ... eatenus voluntas ii necessitatur ad amorem, et volitionem amoris ... est ... indifferens id etiam instante aduertentia obligationis praecepti est indifferens ad omissionem actus: ... in hoc casu ii necessitatur ad aliquem actum positivum implendum praecepti aut impeditivum ipsius.

Probatur ... debite aplicata nullatenus necessitatur ad exercitium inadequatum et quasi partiale ... qualitatis ... suppositis cognitione ... amandi voluntas ii respicit exercitium adequatum ... causalitatis volitione positivum ipsius aut nolitionem ... implendum ... praecepti ... nullatenus necessitatur voluntas instante praecepto ad ... actum positivum ... exercitium adequatum voluntatis abstrahens ab exercitio positivo et negativo aut suspensione a ... voluntas ii ... et libertatem ad ... sione aut carentia alicuius actus ... voluntas ii respicit exercitium adequatum ... actum positivum circa ... positivum id ... exercitium abstrahens a positivo et negativo seu ab actu et negatione ... actus.

Ad hoc argumentum ... negando maiorem ad cuius probationem negando ... et ad cuius probationem dicimus ... suppositis aduertentia obligationis ii necessitatur voluntas determinate ad actum amoris nec ad nolitionem actus amoris ... ii necessitatur ad aliquem actum positivum ... sumptum qui sit causa aut ocasio voluntaria omissionis ... aduertentia practica ... circa obligationem praecepti quamvis voluntas sit libera et ii necessitata ad ponendum ... actum nec ad ... volendum ipsum, nec ad aliquem actum particularem impeditivum ipsius, ceterorum ratione libere et voluntarie inclinationis necessitatur ad aliquem actum, aut volitionem positivum ... sumptam, qui sit aliquo modo causa omittendi ... iuxta ... voluntas suppositis deliberatione ... licet ii sit necessitata ad aliquod exercitium determinatum positivum aut negativum manet tamen determinata et necessitata ad aliquod exercitium ... sumptum ... ad exercitium abstrahens a negativo et positivo ... et ... suppositis voluntas ... determinata nec ad actum praeceptum, nec ad nolitionem positivum eiusmodi ... nec ad aliquem actum particularem impeditivum ipsius; ceterorum ex suppositis ... voluntas ergo ... aduertentia ipsi ... necessitatur ad aliquem actum positivum ... seu antecedentem alioquin nullo ... influeret in omissionem, quod nec ... debet

unicuiter

universaliter concedi ab omnibus loquendo de actu amoris aut presupposito ad omissionem actus volitam, etenim per advertentiam intus quam eligit voluntas ad eliciendum actum amoris debiti et ad eius omissionem intellectus iudicium indiferens proponens voluntati ex una parte convenientia actus precepti et e contra alia disconvenientiam respectu operantis seclusa enim indiferentia iudicii proponentis non est libera volitio omnis in actu 2º proximo et patet in motu 1º primo qui eatenus dicitur motus naturalis et inculpabilis quia non supponit exterius intus indiferens iudicium. Deinde est iudicium practice indiferens intus circa media supponere intentionem finis docet D. Thomas 1.2. q. 14 a. 1 et 2. ac proinde concedendum est voluntatem non posse quamvis concernere omittere actum debitum qui huius modi omissionem antecedat per concomitantiam aliquis actus positivus.

Ad 2am replicam dist. maiorem et nego minorem ad cuius probationem distinguo ans. exercitium adequatum voluntatis abstrahit ab exercitio negativo et positivo loquendo de exercitio 1º actu et directo nego ans. de exercitio abstrahente ab exercitio 1º et 2º concedo ans. et nego consequentiam quia licet exercitium liberum voluntatis universalissime sumptum, nimirum quatenus extenditur ad rationem exercitii 1º et 2º abstrahat ab exercitio positivo et negativo tamen exercitium 1º et directum aliquo in quo incipit exercitium liberum, et exercita libertas voluntatis est de ratione actus positivus ut negative diximus, etenim exercitium 2º et directum naturaliter supponat exercitium 1º hinc sequitur non posse voluntarie procedere a voluntate exercitium consequentium negativum absque presuppositione exercitii 1º nam quemadmodum exercitium liberum universale illorum voluntatis abstrahit ab exercitio negativo et positivo ita convenit voluntati 2º se etiam abstrahit ab intentione, et electione cum non necessario convenit voluntati posse agere et non agere quam posse intendere et eligere ideo quia electio separatur voluntati ut exercitium 2º et ... 1º nequit voluntas eligere libere quin electio presupponat intentionem ac proinde eo modo discurrendum est de exercitio negativo aut omissione respectu actus positivi.

4º arg. nam voluntati sufficienter auxiliatae ad dilectionem Dei instante precepto et advertentia ipsius potest Deus denegare comotionem physicam aut concursum simultaneum ad omnem actum positivum cum adimpletione precepti incompossibili: ergo in hoc casu voluntas non diligendo Deum peccaret peccato omissionis absque ... quia ... concursum ad certum actum positivum incompossibilem cum adimpletione precepti quem ... ad comburendos pueros nam quemadmodum Deus de facto denegavit igni Babilonico ad comburendos pueros applicato concursum previum et simultaneum ita voluntati sufficienter auxiliatae ad dilectionem Dei poterit denegare tales concursus. min. pr. nam in tali casu voluntas non adimpleret preceptum dilectionis cum supponatur illam non elicere talem actum quem potest elicere vi auxilii sufficientis et insuper tenetur cum tunc maneret obligatio precepti, quia qui potest tenetur et non facit peccat omissive iuxta illud Jacobi 4. scienti bonum et non facienti peccatum est illi. ergo voluntas in illo casu non diligendo Deum peccaret ...

Hinc ... dist. maiorem ... et nego minorem ad cuius probationem ... maiorem ... minorem: qui potest tenetur et non facit peccat omissive, ... ex intrinseca inclinatione voluntatis ... minorem ... miraculose nego minorem. etenim in casu ... voluntati ab extrinseco et modo quasi miraculoso ... Divini concursus tamen carentia illa actus debiti posito voluntas non amaret ex defectu Divini concursus ... voluntas cum non supponeret ... voluntaria ... in omissione ... aliquem actum positivum, qui esset causa aut occasio in fluens voluntarie in omissionem ... negatio ... extrinseco et modo extraordinario ac proinde non esset carentia volita ... cum Deus procedendo modo ordinario ... denegat talem concursum ... voluntati concursus ad actum debitum nisi ratione alicuius impedimenti ... creaturae ut docent ... et D. Aug. de peccato ... 156 et 159 ... omissio ... voluntarie ... qui supponit actum positivum ... deficiente ... voluntaria ... procedendo modo naturali in tali casu ... Deus non denegaret concursum ad dilectionem ... negatio concursus esset moralis miraculosa et idcirco negatio ... non esset voluntaria sicut exigitur ad omissionem culpabilem. nam iuxta ... eodem modo ... actus

actus positivus voluntatis omissionis sicut actus intentionis alicuius finis actui electionis quae sequitur sicut voluntas cui Deus denegaret praemotionem ad intentionem finis non voluntarie omitteret electionem, id negative nimirum ex defectu eius praesuppositi, ita voluntas cui Deus de potentia absoluta denegaret praemotionem ad quemcumque actualem volitionem omissionis libere non omitteret voluntarie et ab intrinseco, sed necessario et ab extrinseco. Ex D. Thoma q. 2 de malo art. 1 ad 2.

Ex dictis in discursu quaestionis colliges 1.° quod ut omissio actus praecepti intelligatur libere aut voluntarie egredi a voluntate et non ab alia causa extrinseca debet esse actus interpretativus verum voluntatis ut dicebant contrarii; idea tamen quia actus debiti nequit prudenter interpretari actus voluntarius nisi saltem praesupponat actum positivum: ergo nequit egredi voluntarie nisi actu positivo antecedenti aut concomitanti a voluntate causetur. Probatur minor quia eatenus juxta contrarios carentia aut omissio actus debiti in casu praecepto potest interpretari actus voluntarius quia aequivalet actui positivo: sed seclusa quolibet actu antecedenti carentia actus nequit aequivalere actui positivo: ergo nequit esse actus interpretativus aut aequivalens actui positivo voluntatis. Minor probatur quia actus quo voluntas positive vult omissionem est formaliter actus electionis et non intentionis, eatenus enim aliquis potest velle omittere quatenus comprehendit omissionem esse sibi utile ad aliquem finem apparentem nimirum ad ludum [illegible] enim carentia actus cum ipsa non sit bonum physicum aut morale nequit ratione sui intendi a voluntate et consequenter omissio solum potest mere volitionem intellectivam, et non intentivam: ergo mera carentia actus non supponens volitionem intentivam alicuius finis nequit interpretari aut aequivalere electioni cum haec supponat realiter finem et libet extrema interpretationis prudentialis debet interpretare. Quoniam [illegible] quae sunt fundamentum ad interpretandum prudenter et non stulte: quod est dicendum.

2.° colliges quod etsi omissio in ratione voluntaria praesupponat actum voluntatis positivum, non tamen constituitur peccaminosa ratione illius sed ratione sui ipsius ut cadit sub dominio voluntatis. Nam formalis peccati consistit in oppositione cum regula rationis seu moralitatis scilicet lege: sed omissio actus debiti instante praecepto ratione sui ipsius et non ratione actus antecedentis aut concomitantis opponitur legi seu praecepto affirmativo: nam sicut positio actus indebiti opponitur praecepto negativo, ita omissio actus praecepti praecepto affirmativo. Ut docet D. Thomas q. 2 de malo art. 1 eodem modo quo affirmatio opponitur negationi, negatio debet opponi affirmationi, atque inde quemadmodum voluntas constituitur transgrediens formaliter praeceptum negativum positione actus indebiti, ita redditur transgrediens praeceptum affirmativum omissione praecepti, licet huiusmodi omissio nequeat voluntarie egredi absque praesuppositione alicuius actus praesuppositive. Et haec de hoc dubio.

10 De voluntate Dei an si D. operaret ex necessitate 170

voluntas creata libere operaretur. Arguit sic (in concursu

Datus anno 1680.) si D. operetur ex necessitate nec, & esset fra-

liter liber, ergo nec creata in suis actibus libera maneret

formaliter; probo cons: quia esset libera nec libertas, qua modo gaudet,

nec alia dicta; ergo Responderunt, esse libertas eadem libertas.

Replicavi; haec libertas ex suo essentiali conceptu imperfectionem

dicit; sed libertas, quae nullam in suo essentiali conceptu dicit imperfe-

ctionem, in tali hypothesi est omnino implicans, et repugnans; ergo

sic constat, quia omnis formalitas huiusmodi formaliter debet conve-

nire Deo; tunc casus non conveniret formaliter; ergo Responderunt a

maiorem, talis libertas ex conceptu abstrahente a contracta liber-

tate creata, vel increata est perfectionem nullam includentem de-

fectum, sive vel contractam. Instavi; quia ex suo essentiali conceptu

libertatis nullam dicit imperfectionem; patet contra, alias non posset praedi-

cari de Deo formalitas conveniens: patet contra abstractam contractam in quo

regula. Quod potest instari 1a solutio; libertas modo est formalis participatio

dicitur libertatis; at tunc casus non esset formalis participatio; ergo non conve-

niret; quia tunc casus, si esset libertas formalis in Deo, cuius esset parti-

cipatio. Arguit M. Lirse opponens arg. in hoc modo, tunc

in libro casus D. necessitas ad amorem non poterat ponere ad negationem

amoris tribuere concursum; ergo pariter voluntas creata

cum amicitia; quia si a potestas involunta ad actum, vel negationem illius

ad quem si sit positivus concursus cum D. sed tunc casus non esset posi-

tivus in Deo concursus ad negationem amoris; ergo an patet; quia nec

est adaequata ad unum; sed D. tunc amorem nec operaret, etiam esset in

ordine ad amorem; ergo

Argues D.a q. Rationis poenę damni in Daemonibus consistere in quadam qualitate physica, distinctam a se [illegible] physice instruitur ab igne concitatam illis, qui ideo eos cruciat [illegible] detinet spiritus igni corporeo, qui [illegible] [illegible] torquet spiritus alligando et detinendo ab exercitione propriis violentis, ergo [illegible] D.a

[illegible] si poena sensus consistere in quadam qualitate detentiva physice in Daemonibus [illegible] [illegible] recipientis [illegible] nequeunt recipere aliquam [illegible] ab igne tartareo, quia torquendi poena sensus in [illegible] ab igne tartareo [illegible] ex D.a quo [illegible] [illegible] consistente. maior pt; minor [illegible] aliquid ab [illegible] quod patitur recipit aliquid ab agente; sed anima patiatur ab igne corporeo, aliquid ab agente, si [illegible] [illegible] recipiat [illegible] [illegible] agit [illegible] [illegible] influendi, sed [illegible] detinentis, ideo [illegible] [illegible] ex quibus [illegible] ideo [illegible] [illegible] influente [illegible] [illegible] recipit aliquid at [illegible] erat [illegible] quod patitur recipit aliquid [illegible] ab agente; [illegible] ab igne tartareo [illegible] aliquid recipere ab igne [illegible] [illegible]

D.a [illegible] qualitas illa [illegible] alligandi et [illegible] D.a [illegible] alligandi et detinendi [illegible] temperamento [illegible] Daemones torquendi [illegible] ab exercitione violentis [illegible] exercitiis [illegible] qualitates

recuperet 1º ex eo quod ipsis illis quae in Doctrinae allegaris
probationibus: sancti et magis inferiores et superiores possunt allegari
ab executione post loco motiva; et tamen nullus recipiunt
qualitates physicas alias vero physice posit physice in eis operari
ad D. Thom. quod supponit ... D. in [illegible] ...
... moralis; ... contra ... multiplices allegandi
certis consistere et ...

Dico allegari moraliter non physice. Probatur
quia ... physice et detenti ab executione ...
... et post loco motiva absque receptione physica ...
... physice dicuntur ...
ab executione ... operari ... et ...
... physice ... actionis ...

1º Dico ... ad ... Doctrinae
posse impediri ab ... physice ...
... illa quae ...

impediri ... ab executione ...
post ... possunt impediri ab executione ...
... Phys. ...
... impediente ...
impediri ...

Ex dictis ... Doct.
motus ... consistit ... allegandi
proprii exercitii voluntatis et post loco motiva ... propter
... animari ... intellectu ...
... animarum ... absoluta
... creaturae ... Doctrinae ...
... animalis ... nam ...
... creaturae ... impediat

Doemonum poenis; ergo cruciatus Doemonum non potest inquantum qualitate alligatiua consistere; maior est certa; quia qualitas et quantitas poenis venanda est ex qualitate et quantitate demeritorum; sed aliquae reprobe animae discedunt ab hac vita cum maiori demerito, quam aliqui Doemones, ergo poena sensus animarum potest reddi adequata seu superexcedere poenis Doemonis. Respondeo quod quantitas gloriae penatur iuxta quantitatem meritorum; sed quod plures beati habent maiora merita quam aliqui Angeli, maior gloria illis, quam his concedidit, et pariter maior poena animarum reprobis non adequat seu excedit Doemonum, nec actiuitas potest; ergo poena sensus nunquam Doemonum animarum adequabit nec depressione ablecta poenis Doemonum; ... alligatiua qualitas maximum tormentum indicatur ... quod ... nobilius rei ignobili, et ... et liberum deprimit actiuitas et liberum ... actum, et liberum ... quam animarum ... ligat; at nobilior est ... doemonum, quam animarum ... maius actiua et liberum ... potest; ergo nunquam poena sensus animarum ... in tali alligatione consisteret, poena doemonum adequaret, nec depressione ablecta; ... sicut se habet alligatio ... ita se habet comparatione ablecte inspecta ... nobilium; at quando est maximum tormentum ... ad ... si nobilior alligatio quae alligat ... nobilium rei ... deprimendae et maius ... maius quae actiuum potest, maius ... Respondeo ... eamdem ... sublentat nobiliorem, quam ... at depressio ... ieclio rei nobilioris ... maior subiectio, maior ... depressio inclinatio vehementior ... maior subiectio ... quam subiectio rei nobilis ad ignobilis, ... quae vehementis inclinationis tamen ... quando ... violentia et subiectio, ergo ... potest ... maior ...

Arguedes D.ª quartus vos. probans actus Deitior, in eo iustificantis: effectus eiusdem rationis potest a dupli causa specie diversa provenire; 1.º ipso anim; gratia eiusdem rationis est in nobis, ac in antiquis Patribus, sed provenit a diversis principiis, scilicet, a sacris mortuos, et physicis lege religio.

Animadvertione digna supponendo a lege de gratia; quae 3.ª ac-ceptio, 1.º pro dono Dei gratis et liberaliter collato, sive ad naturam pertineat, sive supra naturam sit, qua acceptione D. Sy-nodi actus 11 inepsit ad Sophroniy Angelorum immortalitas, eodem connaturalis illis, nomine gratiae afferens. Et M. Aug. eo 95 et 105 ait verum creatorem et conservatorem gratiam vocari posse. Haec est latis-sima et maxime lata gratia acceptio. Alia magis propria, quae tantum se extendit ad dona naturalia omnino indebita, qualia fuit in statu innocentiae donum integritatis, et alia opera heroica ordinis naturalis. 3.ª est propriissima, et solum signat beneficia et dona supra totum naturae ordinem nobis a Deo exhibita in ordine ad nostram salutem. Haec ob diversa munia, quae exer-cet, quinque praecipue nominibus insignitur, scilicet, elevans, sanctifi-cans, sanans, movens, et auxilians; dicitur elevans, quia elevat hominem ad ordinem supernaturalem, vel per modum habitus, ut gratia habitualis, et virtu-tes ad ordinem supernaturalem infusae; vel per modum dispositionis ut auxilium collatum ad actus con-ditionis. Sanctificans, seu iustificans, quia animam mundat a peccato, et Deo summae sanctitatis fonti coniungit. Sanans, quia vires a peccato laesas, deordinatas et debilitatas ordinat, sanat, et rectificat. Movens, quia nos movet ad actus supernaturales. Auxilians, quia adiuvat vires, et auxilium praebet ad bonum adoperandum, et gloriam obtinendam. Unde quidquid in nobis est sanctitatis, pietatis, virtutis, aut merit, totum illi debemus, iuxta Apost. gratia Dei sum, id quod sum.

Arguo 2.º D.ª doctus 11 replicamus 2.º ex concordio specie respectiva facta in specie impedita, utrumque tribuat effectus; 1.º pariter actus Deitior.

probatur ans; gratia habitualis ex se est potens facere, et dicere subiectum cui infunditur filium Dei adoptivum; et tamen in Xto ex conditione sui superioris gratiae s. unionis ab huiusmodi esse impeditur; ergo.

Dico 3.o contra; remissio peccati quatenus voluntaria potest fieri per actus contritionis et charitatis; ergo sine gratia habituali; probatur ans; remissio peccati quatenus voluntaria dicit ordinem ad actus cog. s. voluntarios peccaminosos, qua retractata tollitur; sed talis peccaminosa volitio tollitur, dico, retractatur per actus contritionis, l. charitatis; ergo. Dico 4. dictos actus esse vitales vitalitate simpl. et exigere debere supponere prius principium vitale conveniens radicali principio vitae supernali, quod est gratia habitualis, et ideo haec debet habilitari supp. [illegible] Dico

Nam actio vitalis potest subsistere absque vitali principio radicali proportionato perfecte supposito; ergo actio intellectiva in Deo est vitalis perfectissime, et tamen non supponit radicale principium; [illegible] a principali distinctione [illegible] Dei [illegible] intellectus actus

Dico 5.o infinitas meritorum Xti Di: opera Xti Di intra in se recipiunt valorem desumptum ex sanctitate personali Xti Di; sed ergo talis valor meritorius et satisfactorius operum Xti Di est simpliciter infinitus in genere moris; ans constat; cons probatur quia recepta intra in aliquo subiecto per illud limitatur, et finitur; sed valor meritorius, et satisfactorius operum Xti Di intra est in ipsis receptus; ergo coarctatur et finitur, et consequenter non infinitus simpliciter nec in genere moris; Dico est certa, quia limitatio provenit a [illegible] receptiva subiecti, [illegible] ut Deus infinitus in omni genere debere esse actus purus, et consequenter esse. Dico autem infinitum receptivum in subiecto non vero infinitum in genere determinato, quale est meritum Xti, quod est infinitum in genere satisfactionis, et moris. Dico receptio intra in subiecto tollit quamcumque infinitatem etiam in determinato genere. ergo

valor meritorius essy Xri D. receptiis intra intrinsic requit ēē nec in linea moris infinitus. pbo ant; albedo ut esse sub sistens ē in genere albedinis infinita, assent sy D. et tamen receptio in subo dependit quamque infinitas essy in pprio ge nere et receptio intra in subo detrahit quamque infinitas essy in debrado genere.

Arguo Q. a. 3. et Ps defendq in Collegio D Laurean docentes; rad creaty dicere n posse visioq beatificam, esse Dei pra abluta inspecta, quin prēter lumen gloriē admi aliquod donu supnaale radicans ipsu lumen, et charitas in rads creata pt elicere visiog beaty cu illo prio sufli tanq quo adequate constit pporta ad taly sufly visiog; ad lumine gloriē adequate Dit pportionatu ad taly visiog eliciendq; g° saltq de pra abluta aliud sufle prig vitale in eius mea sufficit: ptr mi; prig elevans pq, et illq inmate pportionatq cu actu Dituen, mediate pportionat nag etiamq; Sd lumen gloriē elevat intiug pq et pporn nag et iamq inordine ad visiog beaty inmate; g° lumine gloriē Dituitq videquaque pportionata radis creata in visiog bea tq: pbo maiq; ke in qualitate alligativa Doemuy ad ipsq tan tq; pbo maiq; ke in qualitate alligativa ... et in illa subiecti, et mediate turey, que inmate alligat pq, et in illa subiecti, et mediate ip iq Dremoris subtq, cu in coi Dary i.a soly subty receptuq illius sit pra executiua ... 2° habitus, qui inmate de trant pars, mediate detrant prig radale illary v.nag ab pprio radali habituali principio qa habitq radicet; g° pariter habi luminis gloriē inmate elevans intq beati ad visiog, mediate elevanit nag radq ab pprio habituali principio; . . .

Arguo 3.° Dª concheos Ibarra. quidquid dicitur si implicat a Deo fieri pot; sed lumen gloriæ est absque dono supli radali vitali dicitur si implicat; ergo fieri pot a Deo creaturam radlem solo gloriæ lumine absque predicto supli dono posse visionem beatam elicere; probo my; esto implicat prius primum pro maiori pos absque radali, s. intus absque anima, et tamen implicat prius primum pro maiori virtuti absque radali virtutis prio; sed huiusmodi est lumen gloriæ; ergo maior pbr; esto implicet prius primum pro maiori pos absque radali prio exacter debitato, tamen si implicat prius debitatum pro maiori virtutis absque tali exigentia exali debitata, cum hoc poni est, s. gratia habitualis, s. aliquod donum suple, ostat D.° ergo. Exquo ulterius impugno; virtus prima exacter exigens radale prius illius debitum exigit debitum prius, cum eius esse, talis quæ exigit, omnino sit debitatum; sed lumen gloriæ debitate non exigit exacter gratiam habitualem, s. aliud donum suple, sed indifferenter, aut hoc, s. illud; ergo si implicat esse sine illo, ptioa; quia si implicat esse sine exacter exacto. sed eo quod indifferenter radicet, s. gratia habitualis, s. aliud donum suple habitum luminis gloriæ, non petitur exaliter; ergo.

4.° prialiter D.os impugno; radlis creata pot influere in elicientiâ visionis beatæ absque dono supli radali vitali in eius gratia recepto, suppotâ per lumen gloriæ elevare sui intus pos; ergo sine gratia habituali, s. quorumvis alio supli dono radicante lumen gloriæ et Charitis elici pot; probo ans, radlis creata pot elicere actum supli fidei absque dono supli radali in eius gratia recepto suppota elevare intus per habitum fidei. ergo et poterit absque supli radali vitali dono in eius gratia recepto suppota elevare intus per lumen gloriæ; ans videtur certum omnino; creata radlis in statu peccati elicit actum supli fidei, sed in hoc statu caret omni radali dono, cum hoc sit gratia habitualis, quæ in peccatore videtur; ergo tota pbr; ideo pot prout sic actus suplis fidei elici absque dono radali supli, quia habitus fidei immediate elevare intus, elevat mediate animam; sed pariter habitus luminis immediate elevare pot, pot mediate elevare animam et mag hominis; ergo haud dissimiliter &c.ª in caritate

Q. gravidae certat.

Arg.^m probans verbum divinum non procedere ex cognitione futurorum contingentium; Verbum divinum non procedit ex cognitione futurorum contingentium; ergo verbum divinum non procedit ex cognitione omnium omnino obiectorum; probo ant.: verbum divinum non procedit ex cognitione divini libere decernentis contingentia futura; ergo non procedit ex cognitione contingentium futurorum. (cons. est omnino certum, quia divinum verbum est una libera contingentium futurorum; sed non potest esse illorum libera, nisi sit libere decernens; ergo verbum futurorum; sed non potest esse illorum libera, nisi sit libere decernens.) Ant. probatur: verbum divinum procedens divini libere decernentis contingentia futura, prius existeret decretum contingens, quam existeret ex contingentium cognitione, prius existeret decretum contingens, quam verbum ex cognitione procedens; sed est prius existere decretum contingens, quam verbum, non posset verbum libere decernere futura contingentia; ergo non procedit ex cognitione futurorum contingentium. Minor est certa, quia sua libera

sed decretum est exercitium virtutis liberae decisivae

procedit ex cognitione futurorum contingentium; at hic supponit decretum ex quo verbum procederet, supponitur ad verbum ut prius; at hic supponit decretum ex cognitione procedens; probo maj.; quia decretum prius existeret, quam verbum ex cognitione procedens; ergo nemo exercet suam libertatem per exercitium, quod ante existit; ergo si prius existeret decretum contingens, quam verbum ex cognitione procedens, non posset illo suam libertatem exercere libere decernere contingentia futura. Dices cum divino verbum ante nemo exercet suam libertatem per exercitium, quod ante existit respectu ad prius formale liberum dico, ante decretum ad prius denominative liberum sub dicto, non praecontinetur in hoc prius liberum formale dico, non praecontinetur; unde esse divina est libera producendi, liberum indifferentiam ad producendum, si non decernendi per tantum denominative, unde nisi indifferentia ad producendum cognitionibus efficientibus, externum mundum dicitur solum per eius vim intellectus intelligibilis. sed cum esse in actu habentem taliter, quod nulla formalitas pro hoc intelligitur abitu libere denominationis, quibus prioris dicitur abitu libere denominationis dicitur. Quia nemo exercet suam libertatem per exercitium, quod ante existit respectu ad prius denominative liberum, si prius formale in illo non sit praecontentum; sed prius illo libere decreti prius formale liberum non est in verbo praecontentum; ergo respectu decretum libere decernere; maior constat; minor vero, quia antequam producitur et existens non operatur libera, nec rationatur per animum ratio, nisi hoc decretum in illo praecontinetur; ergo minor constat; illud prius decreti est prius originis; sed prius originis non est verbo

nae Deminada; 1° prillo [illegible] Dices 2.° qd licet in creatis ita laudet, secundum dum, si [illegible] 2.a Desyna q.d esto libery exercidy sit toti Trinit. pus Patri qui aliis Dvenit, vnde n sequit, qd Vby liberae [illegible] decernat [illegible] decrety de futuris. D.a esto [illegible] Patri, qui Vbo [illegible] tale exercidy libery, [illegible] tamen pt [illegible] [illegible] pro aliqua [illegible] sit exercidy Vbi, nisi Vby sit, et pro posteriori ad illud; q.o [illegible] [illegible] sit decredy de futuris e Vbi exercidy. ut 2.a; prima Tri nitis é; 1.° nam constat, q.d exercidy e actus 2.us supponens prius causam e exer cidy; [illegible] decredy de futuris e exercidy [illegible] illius; id est id est tota Trinitas; 1.°

Dices supponere decredy Vby a [illegible], et hoc sufficere ut sit illius exercidy. D.a e n e intelligibile decredy de futuris existens, nisi sit realitas Vbi existens. Id nequit intelli ut realitas existens nae Vbi [illegible] ta; 1.° [illegible] enj; actus 2.us e realitas, et actus 2.us existens supponit prius existens; 1.° et realitas existens.

V. huius D.a [illegible] soluos [illegible] qd e in Patre, sit in filio pro signo posteriori, id tamen q [illegible] concurrit [illegible] pae prius, n concurrit eodem modo in Patre, ac in filio, cum in Patre sit actus, in filio passione.

D.a [illegible] soluos assigno, explando amplius [illegible] [illegible] Vby debebat libere decernere, in signo in quo e, [illegible] in signo eae sui exercidy; in nullo; 1.° n [illegible] q. ante hoc suppono decredy in Patre, cum necesitas [illegible] existat in filio pro signo sequenti; id suppono sicuq [illegible] [illegible] [illegible] liber tas; 1.° in illo signo n libere decernit. nec in 2.° nemo enj e liber an [illegible] existat; 1.° in nullo sui libertas exercet in tali decredo de futuris.

zinze

me

(1) a. vtroq probantem Xtum Dnum non potuisse etiam de pot. absoluta divinam essentiam comprehendere: asserit enim Sapientissimus Godoi disp. 23 de scientia beata. §. 1. num 6. Humanitas Xti D. non comprehendit de facto divinam essentiam nec potuit de pot. absoluta. Prima pars (inquit) ex 2ª dependet; si namque non repugnaret de pot. absoluta, de facto eam comprehendis-set: iuxta supra dicta tract. primi disp. 31 et 32. ex quo sic arguo: ergo si non repugnaret de pot. absoluta, de facto eam comprehendisset: ergo si esset possibilis de pot. absoluta, anima Xti D. esset actualis comprehensor divinae essentiae: atqui hoc manifeste instatur in gratia: ergo falsa probatio: probo enim: gratia, quam habuit de facto Xtus D. non est maior ex possibilitate de pot. absoluta, est enim alia maior attenta hac divina et absoluta potentia; ergo

11 Utrum Causa prima finalis et essentialis rerum causarum connectat cum suo effectu connexione essentiali absoluta aut necessaria? 181 Linze

Constans doctrina est, causam nullatenus posse definitive explicari absque connotat. sui effectus: cum ergo ipsa definiatur in ordine ad suum effectum a quo causabilis, quo fit ut exacte cognoscatur ratio essentialis causae necessarium est quod examinetur modus quem exigit connotare suum effectum: circa cuius resolutionem aliquo sunt supponenda.

1.º supponendum est: illud connecti cum alio connexione necessaria absoluta, quod in nullo suggestu potest esse absque illo, seu quod ex defectu alterius necessario deficeret; quo pacto dicitur relatio connecti necessario et simpliciter cum suo termino, quod deficiente termino relative respectu necessario deficit relatio. = 2.º supponendum est: unum extremum posse necessario connecti cum alio quin ab illo dependeat dependentia physica, ut patet in instantia necessario adducta de relatione quae necessario connectitur cum suo termino, quin ab illo dependeat dependentia physica et causali. cum Doct. Aryst. et relig. [illegible] relativa sunt simul natura et cognitione quod etiam patet in divinis in Patre aeterno necessario connectitur cum Filio, et Filius cum Patre quin possit dici praedicto dependentia inter divinas Personas. alioquin Persona dependens esset posterior et imperfectior Persona a quo dependet, et id [illegible] aliquo modo causalis quod nullatenus dicitur a SS. PP. nec Theologis, ac proinde tantum est connexio unius cum alio, quin dependentia.

3.º supponendum est effectum cuiuscunque causae posse dupliciter considerari 1.º ut pure possibilis, seu quatenus praescindit ab actuali exercitio existendi et solum importat possibilitatem quasi obiectivam existentiae in non repugnantia ad existendum: 2.º considerari effectum ut existentem, [illegible], unde in praesenti non inquirit de connexione causae cum effectu actualiter existente; sed solum examinat, utrum causa prima talis exigat necessario positionem effectus, ut exclusa huiusmodi positione necessario destrueretur, et sequeretur destructio causae primae rerum possibilium causativae: circa quorum resolutionem relictis quam pluribus authorum placitis praesens dub. ad duo principaliora potest reduci.

1.º negative respondet asserens posse existere finalis et adaequate rerum possibilium causativi, etiamsi ei non correspondeat aliquis effectus possibilis: ex quo infert unus Deum rationem suae divinitatis esse vere causam Creaturarum: quamvis divina Deo sit absoluta ab omni ordine. Sicut pariter loquatur connexione cum Creaturis possibilibus: hanc sententiam tuentur Doctores Durand. Duardus Alexander Aegid. quibus adhaerent plures recentiores Jesuitae, ~~quibus adhaerent~~ et praecipue P.P. Theod. Arovericio 1.º Meth. punct. 4. Alarc. tract. Bescia del disp. 5. cap. 4. et novissime P. Limeus lib. 4. phic. tract. 2. cap. 3. referens plures alios suae Societatis:

2.º sententia affirmativa est, asserit quod nulla entitate posse intelligi ut causa quin illi correspondeat aliquis effectus possibilis, ex quo deducunt divinam Deum connecti necessario cum Creaturis possibilibus, et consequenter affirmant, quod si deficeret posita creaturarum deficeret in Deo ratio primae causativae creaturarum, et consequenter divina: hanc tenuit Doctor Thomistae quibus adhaerent aliqui Neoterici, et praecipue P. Valentia Sterice et Arriaga, qui [illegible] licet in modo exponendi omnes authores differunt, sicut [illegible] applicant connexionem causae cum effectu relationem transcendentalem. = pro cuius resolutione

sit

[illegible]

Sit 3l: cao tm roq essalis cas 3nectit necto cu effectu possi, ita ut a=
re in nullo supp. possit aliquo modo retinere roq cas qu illi correspondeat
effus caabilis, aut possi:= et pr. 1o. q cao per virts caativa sui effus in actu 1o.
ostituit. eatenus cao e posis ad quod natus e sequi aliquid, sicut exigit ad coustr
essalis cas (coexistens ofore dicta) quatenus hec virts aut poa pro antinuente effus
sed virtus aut poa caativa effectus ness. 3nectit cum illo. saltem tm esse posse ipsius: ergo
cao tm essalis roq cas ness. 3nectit cu esse possi sui effus: pr. mir. id ness. 3nectit
cu altero, q ness. tollit aut destruit illo sublato aut destructo: sed sublata posite
passiva effus ness. tollit virtus aut poa caativa ipsius, cu nulatenus sit possi
virtus aut poa caativa in pio impossi; aut rei cui repugnet fieri seu caari
ergo virtus qua ostituit cao in esse tali ness. 3nectit cu effu possi aut caabili.

Confirat 1o: q quemadmodu caalitas
actualis aut exercite 3notat trs aut effus actualit caatus; ita virtus et poa caati=
va 3notat trs aut effus posit caabilis; sed caalitas actualis, aut actio cuiusvis virtu
tis cas ness. 3nectit cu effu actualit caato aut producto: ergo similit virtus caa
tiva quo ostituit cao in actu 1o. ness. 3nectit cu effu possi aut posit caabili
et id circo sit cao actualit caans ness. exigit effus; aut trs exercite existentis aut
actualit caatus; ita prin potens caare ness. 3notat effus, aut trs posit caabilis; ac proinde
quevis entitas tm roq fialis prin caativi ness. 3nectit cu effu aut possi aut caabili.

Confirat 2o: nullus prin potest esse aut
intelligi absolute caativus: qu illi correspondeat actio aut caalitas saltem possis, cu
prin caativum sit aliquid potens influere; et id circo essalit 3notat influxus, aut acti=
onis saltem pos; sed eo ipso q cao ness. exigat posits actionis, aut caalitatis debet ness.
exigere posits rei aut effectus; et id circo cu illo ness. 3nectit: ergo prin caativum tm
ke debet ness. 3necti cu trs aut effu possi: mar. videt certa et potest quam plu
rimis instantiis persuaderi: q exclusa posits actionis calefactivus nulatenus po=
sset dari aut intelligi prin aut poa calefactiva; et sublata posite dissitionis, nequit
ulatenus dari poa dissolva; ac proinde seclusa posite actionis stante ness. 3e tollat
potentia ad agendum cu n sit magis nardo potentia ad agendum 3nexio poq calefactivus
cu posite calefactionis; quam poq. l cas coit sumpte cu posite actionis aut caali=
tatis in coi: et mir. pr. q eatenus caalitas, aut actio cas dicit possi quatenus illi
correspondit trs possis aut caabilis, cu sit oio impossi trs actionis sed effus impossi
ergo eo ipso q cao tm essalis roq cas ness. exigat posits caalitatis, aut actionis, etiam
debet ness. exigere posits effus.

2o pr. mra sic: q si roq essalis cas per se n exigeret
posits sui effus; aut cu illo ness. n 3necteret: cao increata esset oio absolute ab hui
usmodi 3nexione. cu n det alia magis independens o ino effu per ... oimoda per
fectionis: sed n obstante oimoda independentia cas increata a creaturis posibilis ness.
3nectit cu earum posite: ergo quevis cao ness. 3nectit cu sui effus posite. mar. 3co
sit a 3rijs, qui nris sentis adversant: et mir. pr. q cao 1o. ostituit in rone cas per
virtutis productiva creaturarum, quas 3stit in poa activa quo Deus dicit oipotens
sed virtus productiva aut caativa creaturarum ness. 3nectit cu earum posite: ergo cao
increata tm roq fialis cas ness. 3nectit cu posite sui effus: mir. pr. q posita impossi
creaturarum posits ness. deficeret deo virtus productiva ipsarum; sed nus defacto n reperit

in Deo

in Deo virtus aut potentia productiva chimerae, quae cum absoluta impossibilis aut repugnantia ita proinde impossibilis. Vel creaturarum possibilium defficeret, Deo virtus aut potentia productiva ipsarum, cum sit impossibilis, imo in intelligibilis virtus productiva aut creativa esse Deo impossibilis: ergo virtus aut potentia quae Deus distinguit productivus creaturarum necessario involvit earum possibilitatem.

Frat. Eternagy explicat hoc modo: quod si defficeret absolute possibilitas creaturarum possibilium intrinsece defficeret virtus aut potentia creativa ipsarum: ergo huius modi potentia necessario involvit creaturas possibiles. Probatur consequentia: et antecedens probatur: quod in hypothesi in qua defficeret possibilitas obiectiva creaturarum possibilium, comparatur Deus quoad omnipotentia creabilem ad eas creaturas; eo modo comparatur Deus ad entia chimerica: sed de facto caret Deus virtute aut potentia creativa entis chimerici: ergo in suppositione quod defficeret absolute possibilitas omnium creaturarum possibilium intrinsece defficeret expresse Dei potentia creativa ipsarum, cum nulla potentia continetur esse[+] Deo impossibilis. [+ creative]

Huic argumento cum specialiter involvit nostram sententiam, nituntur adversarii occurrere variis solutionibus. Itaque 1º respondent quod si eas creaturas quae de facto sunt subiicibiles creativae Dei omnipotens simpliciter impossibiles carent et redderent absolute impossibiles, nullatenus sequeret in Deo eas tanto omnipotens, quod ut Deus dicatur omnipotens sufficit quod quantum est ex se possit producere quod non implicat aut involvit contradictionem: quo posito si tolleret absoluta possibilitas omnium creaturarum Deus semper maneret omnipotens, quatenus ex se posset illas producere si fuissent possibiles. Unde omnipotentia Dei non exigit absolutam possibilitatem creaturarum, sed tantum modo posse illas producere si fuissent possibiles, seu sub conditione quod non repugnent; quod ab aliquibus doctoribus explicat asserendo quod Deus est absolute omnipotens supposita impossibilitate creaturarum, quod posset conditionate illas producere, nimirum si non repugnarent.

Quamvis haec solutio sit celebris inter recentiores Iesuitas, existimantes per illum totaliter enervari vim nostri argumenti, potest facillime confutari, nedum ex nostris principiis, sed etiam ex doctrina cui ipsi adhaerent. Unde 1º reiicit hanc solutionem: quod sublata possibilitate absoluta creaturarum possibilium, nullatenus Deus esset vere et realiter potens illas creare et producere: ergo [illegible]. Probatur antecedens: non ut Deus sit potens absolute et realiter ad producendum aliquid non sufficit ut conditionate possit illud producere, scilicet sub conditione, si non repugnaret: ergo exclusa possibilitate absoluta creaturarum nullatenus Deus esset vere et realiter potens illas producere. Probatur antecedens: non Deus de facto non est potens ~~absolute~~ vere et realiter producere alterum Deum et tamen conditionate posset plures Deos producere si pluralitas Deorum non repugnaret: ergo ut realiter et absolute possit producere non sufficit conditionata potestas asserta ab adversariis nimirum quod posset scilicet producendum non repugnaret, alioquin verificaretur Deus esse[+] ~~[illegible]~~ vere et realiter potentem ad peccandum, quod si peccatum non repugnaret Deus rectitudinem Deus posset creare illud. [+ absolute]

2º reiicit: non ex eo quod posset conditionate producere creaturas impossibiles, nimirum scilicet ex eo quod sub conditione si non repugnarent: non infert dari in ipso potentiam productivam ipsarum, praesertim quando potentia conditionalis: sed potentia conditionalis dependens a positione conditionis impossibilis vere et realiter non est potentia positiva, sed tantum improprie et nominaliter: ergo ex negatione possibilitatis absolutae creaturarum possibilium sequitur in Deo negatio absoluta potentiae productivae creaturarum; et ideo circo potentia divina necessario involvit possibilitatem absolutam creaturarum quatenus distincta a possibilitate conditionata. Maior est certa, et minor probatur 1º: conditionalis nihil ponit in esse verum positivum absolutum et positivum, nisi purificata conditione: ergo potentia conditionata, quae dicit convenire alicui pro dependente a positione conditionis impossibilis, non est vere et positive potentia. 2º probatur eadem minor: quia si potentia conditionata dependens a conditione impossibili esset vere et positive potentia non esset

quem

quęs conditionate respicit, posset absolute verificari Deus posse absolute licere pro tantis alterius Dei, et illus licere pro ad violandum; cum certum sit Deum licere pro conditionate ad offerendum alterum Deum nimirum sub conditione quod non repugnaret; et illus posse conditionate vollare, nimirum si liceret alias: ergo potentia quod asseritur aliquod prius conditionate creare aliquid non est vere et positive potentia creativa.

3° reijcitur: quemadmodum positum absolute creaturarum est aliquid absolutum distinctum a Deo, ita conditionata positio, cum utraque positio distinguatur a potentia effectiva ipsius Dei, et per se est; ergo non obstante omnimoda independentia Dei a quocunque alio creato et creabili eius omnipotentia connectitur cum conditionata positione creaturarum; ergo non obstat perfectioni, et independentiæ Dei omnipotentiæ quod natura connectatur cum positione absoluta creaturarum: confirmatur. quia quemadmodum potentia potens absolute aliquid creare connotat positionem effectus creabilis absolute ab ipsa; ita potentia conditionate potens creare connotat conditionate positionem sui effectus; sed potentia potens absolute creare necessario connectitur cum positione absoluta sui effectus: Lateque Deus modo non est nec dicitur absolute potens creare chimeram, quatenus hæc absolute repugnat, seu caret absoluta positione: ergo omnipotentia Dei non obstante eius independentia a creaturis necessario connectitur saltem cum positione conditionata ipsarum: et id certe adversarij velint nolint, tenentur concedere omnipotentiam Dei necessario connecti cum aliquo posito distincto a Deo; et id certo falso asserunt eam incrementum omnino esse omnino absolutum a quacunque connexione cum suo effectu.

Alij recentiores asserunt præfatam solutionem esse omnino reijciendam: unde dicunt quod deficiente positione creaturarum posito Deus non denominaretur omnipotens, quia ex defectu huius denominationis sequeretur Deum deficere aliquam perfectionem intrinsecam, aut virtutem; et id circo omnipotentia quoad perfectionem intrinsecam nullatenus exigit positionem creaturarum; quamuis ad præstandum Deo denominationem omnipotentis necessario connotet positionem creaturarum, cum huiusmodi denominatio non sit omnino intrinseca Deo, sed partialiter constituatur per aliquid extrinsecum, nimirum per positionem creaturarum.

Sed hæc solutio, licet videatur aliquantulum probabilior præcedenti solutione, tamen nullatenus satisfacit nostro fundamento. unde 1° reijcitur: quia sicut Deus denominatur intellectivus potentia intellectiva quod omnino intelligibilia potest intelligere, ita denominatur omnipotens infinita omnipotentia quo potest omnia possibilia creare. sed Deus esse intellectivum est denominatio intrinseca adæquate, atque id circo si Deo deficeret hæc denominatio aliqua perfectio intrinseca illi deficeret; ergo Deum esse omnipotentem est adæquate intrinseca denominatio Dei; ergo si deficiente positione creaturarum deficeret denominatio omnipotentis in Deo, deficeret etiam aliqua perfectio intrinseca.

2° reijcitur: quemadmodum potentia activa, quo Deus, aut aliud principium causativum denominatur potens producere aut creare connotat factibile aut creabile; ita actio quo denominatur agens, aut faciens actualiter connotat factum: sed nullum principium denominatur agens per actum abs[?] ipso actualiter effectum; sed præcisse per actionem præcedentem ipsum per modum causalitatis activæ: ergo similiter, sed Deus denominetur potens creare creaturas omnipotentia quæ natura connotet earum positionem. non tamen ex hinc sequitur eius modi denominationem esse aliquo modo extrinsecam; et tamen si deficiente positione creaturarum deficeret Deo denominatio omnipotentis, bene deducitur in Deo defectus perfectionis naturalis, et intrinsecæ; ac proinde omnipotentia quadamtenus perfectionem intrinsecam necessario connectitur cum positione creaturarum.

3° probatur destruendo fundamentum adversariorum: quia ideo ipsi negant omnipotentiam ~~tam creatam~~ sibi rogare[?] eam esse necessario connexam cum positione

effectus

effectus, quia existimant huiusmodi connexionem obstare independentiae Dei a creaturis possibilibus: sed ex connexione necessaria cum creaturis possibilibus nullatenus infertur Deus in aliquam perfectionem intrinsecam ab ipsis dependere; sed potius deducit Deum continere perfectionem eminentialem rationi cuius exigit dependentiam aliorum a se: ergo sit quomodo independentiam causae increatae a suis effectibus nullatenus denegando eius naturalem connexionem cum earum possibilitate: probatur minor 1º. exemplis in primo huius articuli notabili 2º. ubi asseruimus posse unum extremum naturaliter connecti cum alio absque dependentia illius ab isto. 2º probatur minor. non in speculabilibus veritas prioris necessario connectitur cum veritate posteriori quin ex huiusmodi connexione sequatur dependentia prioris a posteriori sibi subordinata sed potius vice versa: ergo.

Ultimo probatur maior 3º. ex doctrina communi concessa a dominis qui asserunt, quod Dei esse medium in quo naturaliter cognoscuntur creaturae possibiles: sed medium aut prius movens naturaliter ad cognitionem alterius necessario connectitur cum illo: ergo sit quod Dei necessario movet ad cognitionem effectus possibilis necesse est ut concedat illud esse necessario connexum cum eorum possibilitate. minor constat non tantum quaevis relatio necessario deferat ad cognitionem sui termini correlativi quatenus cum illo connectitur connexione necessaria, et essentiali, sed ideo nullatenus movet ad cognitionem alterius extremi extranei: ergo quod medium aut prius necessario movens ad alterius cognitionem debet esse connexum cum illo connexione necessaria.

Proponuntur et solvuntur argumenta.

Arguitur 1º. id quod competit Deo secundum essentialem rationem causae competit cuicumque causae particulari ut sic posse probatur: sed dat causa particularis contentum suum eminenti ratione causae nullatenus ~~[illegible]~~ connexionem possibilem obiectivam sui effectus: ergo ratio essentialis causae ut sic non exigit connexionem naturalem cum suo effectu existente aut possibili. Probatur minor: non Deus ratione sui quod est essentialiter et verae causae creaturarum: id quod Dei non connectitur necessario cum creaturis possibilibus: ergo probatur minor: probatur non quod divina perfectio intrinseca Dei realiter identificata nam divina; sed nulla perfectio ~~[illegible]~~ intrinseca realiter identificata nam divina connectitur cum creaturis: ergo quod Dei nullatenus connectitur cum creaturis possibilibus. minor videtur certa: non id quod necessario connectitur cum alio, necessario exigit illud ut possit existere; sed nulla perfectio divina realiter Deo identificata ~~[illegible]~~ necessario exigit ad sui existentiam creaturas possibiles; alioquin Deus dependeret in suo esse a possibilitate creaturarum: cum quod id quod exigit aliud ad suam persistentiam necessario debet dependere ab illo, ut patet hinc instantia non eius alio ratione communis asserit magis dependere a suo, nisi quod indiget eius directione ut possit existere et conservari: ergo cum quaevis perfectio divina sit independens a creaturis possibilibus, necesse est ut neget aliquam perfectionem divinam necessario esse connexam cum possibilitate creaturarum.

Huic argumento cui tanquam Achilli innituntur adversarii ad asserendum quod divina esse absolutam a connexione cum creaturis possibilibus facimus satis ex dictis concedendo maiorem et negando minorem. ad cuius probationem concessa maiori negamus minorem non est quod divina sit adaequate perfectio intrinseca Dei non hinc deducit illam non exigere possibilitatem suorum effectuum exigentia naturali connexionis necessariae. non ut supra ostendimus potest aliquid ratione sui eminentiae connecti cum altero, quin ab illo dependeat dependentia tali, qui solo dicit

dependentiam

dependentia stricte accepta arguens imperfectionem in extremo dependenti: quod enim ambiguit Patrem aeternum esse necessario connexum cum filio, qui ex hujus modi connexione sequatur Personam Patris dependere a filio dependentia stricte sumpta, ac proinde ex connexione opposita cum creaturis possibilibus nulatenus deducitur illum ab ipsis dependere. Cum hujus modi tantum arguat Deum esse adeo perfectum ut ejus summa perfectio necessario exigat pro denuntiatione cau[sa]lis creaturarum possibilium: Deus quae esse non dependentis creaturarum: sua enim bonitas non esse sterilis sed necessario communicabilis ad extra: quae communicabilitas negro subsistere deficiente possibilitate aut non repugnantia creaturarum: cum nullo casu possit suam similitudinem communicare esse impossibili = nec obstat instantia adducta de ma[teria] et fo[rma]: non ideo materia dependet a forma quod exigit illam quacunque. sed quod exigit illam ut cau[s]am a qua sumit speciem et perfectionem: Deus autem non exigit possibilitatem creaturarum ut ab ipsis perficiatur sed potius ut illam perficiat et causet propterea nulatenus dependet ab illis.

2° arg[umen]t[um]. Si deficiente possibilitate creaturarum nulatenus sequeretur ex parte Dei defectum alicujus virtutis intrinsecae aut perfectionis: ergo si potentia quoad suam perfectionem intrinsecam non dicit necessario cum creaturis possibilibus. Cons[equentia] videtur certa cum id quod necessario dicitur cum alio necessario deficiat deficiente illo. cum quo dicit. Et ant. pr[obatur] 1° quod in hypothesi quod deficeret omnis possibilitas creaturarum eodem modo compararet potentia activa Dei ad creaturas omnes, quo modo comparat chimeram vel quodlibet aliud impossibile. Cum in hoc eventu omnia entia extra essent absolute impossibilia: sed modo ex absoluta impossibilitate chimerae non sequitur in Deo defectum alicujus activitatis, aut perfectionis intrinsecae: cum sit doctrina D. Tho. in 1. p. q. 25. a. 3. de potentia art. 7. ubi ait. Deum non dicit non posse rem facere impossibile propter defectum intrinsecum potentiae aut virtutis divinae sed propter defectum obiectivum possibilis, aut propter precisionem passivam impossibilis vel, quod a ratione possibilis deficit per suam repugnantiam. et ideo a quibusdam dicitur Deus simpliciter esse potens ad ens impossibile sed illud sua repugnantia nequeant fieri aut subjici potentiae activae Dei: ergo similiter in eventu in quo deficeret possibilitas absoluta omnium creaturarum nulatenus sequeretur in Deo defectum virtutis aut perfectionis intrinsecae: ma[jor] et min[or] videntur certa sit cons[equentia].

2°. Non ideo modo negatio potentiae ad productionem chimerae non arguit in Deo defectum perfectionis aut virtutis intrinsecae, quatenus chimera est simpliciter impossibilis, et nulatenus fieri aut subjici divinae potentiae activae: sed deficiente possibilitate omnium creaturarum omnia essent simpliciter impossibilia et idcirco imperceptibilia a Deo: ergo in illo eventu non arguerent in Deo negatio potentiae aut virtutis intrinsecae sed solum sequeretur illa non posse fieri a Deo propter precisam suam obiectivam impossibilitatem.

Ad hoc arg[umentu]m d[icendu]m neg[an]do ant[ecedens] ad cujus pr[obationem] d[icendu]m quod deficiente possibilitate omnium creaturarum ex parte Dei deficeret virtus causativa qua Deus dicitur continere eminentialiter, aut causaliter effectus ab ipso causabiles; et idcirco absolute deficeret Deo perfectio intrinseca, cum potentia activa sit perfectio intrinseca Dei, ut docet D. Tho. 1. p. q. 25. a. 3. de potentia art. 1. a. in corpore. ac proinde omnimoda impossibilitas creaturarum necessario argueret ex parte Dei defectum intrinsecae perfectionis divinae nimirum potentiae = nec obstat contra hanc doctrinam instantia adducta de chimera: ex cujus absoluta impossibilitate non sequitur in Deo defectum intrinsecum alicujus virtutis aut perfectionis intrinsecae; quod ex particulari impossibilitate chimerae aut alterius obiecti impossibilis non sequitur absolute et simpliciter Deum carere potestate causativa. sed solum infert potentiam causativam Dei non posse se extendere aut terminari ad chimeram quae haec caret ratione terminativa ipsius nimirum possibilitate. et idcirco modo

non dicit

dicit Deus non posse producere chimeram ob precisam repugnantiam aut impossibilitatem ipsius chimerae non vero ob defectum alicuius ~~virtutis~~ perfectionis intrinsecae. Si autem omnia entia quae a parte sui omnem realitatem Deus disposuit essent absolute impossibilia sequeretur non solum potentiam creativam deberi posse dari in Deo. Et illud obiectum particulare, verum etiam eiusmodi potentiam nullatenus esse potentiam realem et positive creativam: cum nullum prius possit esse aut dici creatum, cui illa correspondeat tamquam creabile absolute: quo certe, et simili modo particulari realitati chimerae impossibilitas non sequatur in Deo defectum intrinsecae perfectionis intrinsecae: nam deficiente ultra possibilitate omnium creaturarum sequeretur absolute in Deo absoluta carentia potentiae activae: sicut modo in hoc non sequitur defectus potentiae visivae intrinsecae ex hoc quod huiusmodi potentia non posset extendi ad hoc illud obiectum invisibile: et tamen si absolute deficeret visibilitas omnium obiectorum visibilium et si absolute et ultra nihil esset visibile necessario sequeretur visum nullatenus posse videre, atque illum omnino carere potentia visiva.

Si vero replicas quod etiam deficiente possibilitate omnium creaturarum possibilium Deus denominaretur absolute potens producere creaturas non tamen hinc deduceret Deo deficere aliquam perfectionem intrinsecam: ergo ruit doctrina. Probatur antecedens quia etiam deficiente ex omnium creaturarum existentia Deus non denominaretur actualiter conservans aut producens creaturas non hinc infertur Deo deficere aliquam perfectionem aut entitatem intrinsecam: ergo similiter. Antecedens est certum et consequentia probatur quia non magis identificatur Deo potentia quo potest producere creaturam possibilem quam actio quo conservat et producit creaturam existentem: cum ex nostratibus communiter Deus non pergat ad extra per actionem distinctam a sua entitate. Ideo deficiente existentia creaturarum quae actualiter conservantur vel producuntur a Deo solummodo deficeret ipsi denominatio qua denominaret conservans aut producens creaturas absque aliquo defectu intrinsecae perfectionis: ergo exclusa possibilitate creaturarum possibilium solummodo deficeret Deo denominatio potentis producere absque defectu alicuius perfectionis divinae aut virtutis intrinsecae.

Urget magis: non Deum esse absolute potentem producere creaturas possibiles non est denominatio pure intrinseca Dei, sed quidquid denominatio extrinseca: sed sublatio denominationis extrinsecae nullatenus infert in Deo defectum alicuius perfectionis intrinsecae ergo quamvis sublata absoluta possibilitate creaturarum possibilium Deus denominaretur vel non denominaretur absolute potens illas producere non hinc sequeretur ex parte Dei defectus alicuius virtutis aut perfectionis intrinsecae. Et idcirco virtus divina quoad suam perfectionem intrinsecam non dependet necessario a possibilitate creaturarum. Mirum [illegible] constat non cuius deficiente denominatione qua Deus denominatur cognitus aut amatus a creaturis non sequeretur Deo deficere aliquam perfectionem intrinsecam quatenus esse cognitum aut amatum est denominatio extrinseca Deo nullo tamen proveniens ab aliqua perfectione intrinseca Dei. Et magis probatur non ipsa possibilitas obiectiva creaturarum saltem partialiter concurrit ad praestandum Deo formalem denominationem qua denominatur potens illam producere; sicut enim Deus dicitur quasi impotens ad producendum chimeram ob impossibilitatem obiectivam ipsius, ita dicitur potens producere effectum possibilem ob possibilitatem eiusmodi effectus. Et ad formalem denominationem qua Deus dicitur aliquo modo impotens producere chimeram formaliter aut distinctive concurrit obiectiva impossibilitas aut repugnantia chimerae: ergo similiter ad formalem denominationem qua Deus denominatur potens producere creaturas distinctive et formaliter concurrit earum obiectiva possibilitas, et idcirco eiusmodi denominatio

non Dei

vũ dei hec rõe denoiationis extris quadeficiente deficeret nulatenus deo ali-
quo perfectio intria.

Ad hanc objectionem R. reddendo ans et neg. cons. et reddendo disparitatem quod etsi actio quo deus denoiat libere conservans aut producens creaturas actu existentes quoad entitatem non distinguat ab ipso deo. ceterum quoad denoiationem exigit actualem rationem ad rem contingentem actu mutabilem, cuius modo est non existens creatas et idcirco deficiente ex creaturarum existentia deficeret deo denoiatio, qua denoiat libere conservans aut producens creaturas. gn nullatenus deficeret existente deo aliqua perfectio intria. ex quo constat disparitas. nam potentia qua deus denoiat absolute potens producere creaturas poss. non solum quoad entitatem verum etiam quoad denoiationem est absolute et simpliciter perfectio necess. cum non importet neque in recto neque in obliquo aliquid contingens: quare ergo si deo deficeret hec denoiatio simpliciter deficeret illi perfectio nalis et divinitas cuius modi est virtus causalis, aut eminenter continens effectum creabilem. hec solum fundatur in doctr. d. Tho. q. 2º de verit. art. 3. ad 11 ubi aperte tradit disparitatem nuper adductam asserendo, quod deo nihil intrinsecum deperiret, si eius creaturae ponantur non esse actualiter, deperiret tamen perfectioni divinae si a deo auferatur potestas producendi creaturas, que quibus absolute deficeret, eo quod si si nulla creatura esset possibilis. quo circa quamvis denoiatio actualiter producentis creaturas existentes possit deficere deo absque defectu alicuius perfectionis intrinsecae non hinc colligitur denoiationem potentiae producere posse illi deficere sine detrimento perfectionis intrinsecae. legatur d. Tho. loco allegato, ubi nostra doctrina confirmatur optimo exemplo.

Ad 2am objectionem R. neg. maiorem ad cuius probationem R. quod etsi denoiatio qua deus denoiat potens producere creaturas de constat exigat aliquid extrinsecum nimirum possibilitatem obiectivam creaturarum; ceterum probatur praestans huiusmodi denoiationem formaliter nullatenus est illa expressa possibilitas, id virtus divina quae continens eminenter effectus creabiles aut possibiles, quae solet vocari a theologis creatrix essentia. unde si deo deficeret denoiatio omnipotentis absolute illi deficeret aliqua perfectio intria, nimirum res potestas activa seu aliud denoiatio potens producere creaturas: quo circa si deus necess. denotat possibilitatem creaturarum ut denoiet omnipotens: hinc sequitur perfectionem intrinsecam intrie et necess. competentem deo esse necess. iuxta creaturis possibilibus. nec obstat instantia adducta de denoiatione qua deus denoiat quasi impotens producere chimeram ob precisam impossibilitatem ipsius. ad quam R. quod deus dici impotentem ad chimeram aut alterius rei ipsi repugnantis non est denoiatio positiva proveniens ab aliqua perfectione positiva ipsius dei, sicut denoiatio omnipotentis, id quaedam denoiatio negativa nimirum conveniens deo quatenus eius activitas, aut potestas cativo nequibit extendi ad huiusmodi rem ob precisam repugnantiam eius aut impossibilitatem. quapropter quamvis concedatur denoiationem illam qua denoiatur deus impotens ad producendam chimeram esse pure extrinsecam, aut illam provenire ab impossibilitate extrinseca tamen non hinc potest rationabiliter deduci denoiationem qua deus denoiat absolute potens creare creaturas possibiles esse extrinsecam. ex quibus colligitur quod quamvis deus sit potens intrie producere creaturas, et idcirco denoiatio qua deus denoiat potens sit formaliter

intria

intrinseca conveniens a perfectione intrinseca Dei, caeterum necessario dicendum est eiusmodi denominationem necessario exigere connotatum extrinsecum, nimirum possibilitatem extrinsecam creaturarum non tamquam formam a qua conveniat denominatio omnipotentiae, sed solum tamquam connotatum ipsius. Sicut enim forma denominans hominem potentem videre lapidem non est obiectum obiicibile, ut nunc, sed potentia visiva intrinsece inhaerens homini, ita connotationaliter loquendo potentia divina Deus potentem creare creaturam possibilem non est possibilitas obiectiva creaturae, sed virtus divina eminentialiter et causative continens eiusmodi effectum, et idcirco necessario cum eorum possibilitate connexa.

3° arguitur: nam causa increata est magis necessaria quam possibilitas creaturarum, ergo non connectitur necessario cum possibilitate suorum effectuum; ergo nulla causa connectitur necessario cum suo effectu. Antecedens constat et colligitur suponente a nostris theologis qui asserunt necessitatem creaturarum dependere a necessitate illius causae, et idcirco esse magis necessariam Deum esse quam creaturam esse possibilem. Et consequentia probatur quia magis necessarium non potest necessario connecti cum minus necessario; ergo etc.

Confirmatur 1°: nequit oppositum divinum necessario connecti cum creaturis possibilibus quin vice versa creaturae possibiles ut possibiles eadem necessitate connectantur cum opposito, et idcirco quia datur mutua connexio inter huiusmodi extremos: sed ex mutua connexione huius oppositi et effectuum possibilium sequitur oppositum divinum non esse magis necessarium quam creaturas possibiles: ergo causa increata nullatenus potest connecti cum possibilitate suorum effectuum. Probatur sequela minor quia extrema quae inter se connectuntur mutua connexione sunt eiusdem necessitatis, ut patet in divinis in quibus Pater aeternus est aequalis necessitatis cum Filio, quatenus sibi invicem connectuntur connexione necessaria, aut reciproce quatenus nequit esse sine Filio, et Filius sine Patre: ergo ex mutua connexione inter oppositum et creaturas possibiles sequitur creaturas possibiles esse aequalis necessitatis cum opposito, et idcirco causam increatam non esse magis necessariam quam esse possibile suorum effectuum.

2° confirmatur: quia non magis spectat ad intrinsecam perfectionem oppositi divini potestas productiva creaturarum possibilium quam ad perfectionem divini intellectus illas posse intelligere. Sed intrinseca perfectio intellectus non connectitur necessario cum veritate obiectiva aut intelligibilitate obiectiva creaturarum possibilium: ergo nec opposita divina connectitur cum earum possibilitate. Maior videtur certa, cum per potentiam intuitivam constituatur Deus potens intelligere quodcumque intelligibile, sicut per oppositam constituitur potens causare omne possibile seu causabile. Minor autem probatur quia intrinseca perfectio divini intellectus non exigit necessario intelligibilitatem aut veritatem obiectivam alicuius obiecti creati, cum non perficiat intellectum divinum perficiendo creaturam: ergo si per impossibile deficeret veritas obiectiva omnium creaturarum tam possibilium quam existentium, non hinc deduceretur deficere aliquid spectans ad perfectionem divini intellectus; et tamen potentia intuitiva non connectitur necessario cum veritate obiectiva creaturarum, sed solum exigit necessario intrinsecam intelligibilitatem ipsius Dei quae distincta ab intelligibilitate extrinseca ipsarum creaturarum.

3° confirmatur: si causa increata connecteretur necessario cum creaturis possibilibus, non posset intuitive aut quidditative comprehendi quin cum ipsa comprehenderentur eiusmodi creaturae; sed concedit a pluribus theologis beatum posse videre intuitive

intuitive et quidditative cā increata cum oibus suis perfectionibus absque
visione aut cogne creaturarum poss.: ergo cā increata ñ connectitur ness.^o cum crea-
turis posbus, ma. cstat. m^r latenus nequit cognosci unus relativus sine alio, quā-
tenus quis unus relatio connectitur ness^o cum eo ab ipso respectu: ergo si cā increata
connecteretur ness^o cum creaturis posbus, nequiret cā increata quidditative cognosci
sine creaturis posbus cognoscerentur.

Ad hoc argum. R. concedendo ans., et neg. cons. ad cuius
prob. nigat ans, cum certum sit et oio indubitatum prius debere esse magis ne-
cessarium quam posterius ex ipso deducta ness.^o quin ex hoc inferat prius esse absolutum
a connexione ness.^a cum posteriori. quapropter ex mai necessitate cā increata prae cre-
aturarum posbus nullo modo potest deduci illam non esse connexam connexione ness.^a
cum cris posbus. sicut enim potest sentiri ad veritatem non obstante mai necessitate
dei esse prae creaturarum posbus, illa cum his connectit inesse cognoscibili, cum
esse dei ness.^o moveat aut detrat divinus intell. ad cognitionem ness. posbus
sic non poterit obstare mayori necessitati dei oipotentiae eius ness.^a connexio in esse
cā cum posbus suorum effectuum. n eodem modo quo verificatur esse magis necessarium
dei esse quam creaturarum esse posbus, ita verificari debet cognitionem dei rō dei-
tatis esse magis ness. quam eius trahit ad creaturas posbus, et nihilo minus cog-
nitio quaedam [illegible] ness., ness. exigit trahi ad creaturas: ergo
magis necessarium quanvis non dependeat a minus necessario potest cum illo ness.^o connecti.

Ad 13 confirmationem concedo maiorem et nego
minorem ad cuius prob. distinguo ans.: extrema inter se connexa connexione mutua sunt
aequalis necessitatis, si sint extrema eiusdem ordinis concedo mai.: si diversi ordinis nego
mai. [illegible] verificatur aequalis necessitas inter extrema mutuo conne-
xione connexa, q^do eiusmodi extrema sunt eiusdem ordinis [illegible] conveni-
entia in perfectione essali aut per mutuam independentiam unius ab altero sicut ess
cā et effectus ut patet in [illegible] adducta de personis dei, quae sunt aequalis
necessitatis in essendo non praecise per earum mutuam connexionem, sed quia
convenit utrique eadem natura cum exclusione essentialis dependentiae unius
ab altera; ceterum universaliter non verificatur extrema connexa mutuo sint aequ-
alis necessitatis, et praecipue si sint diversi ordinis ut accidit, cum inter eadem
mutuo connexa sunt extrema inaequalia et diversi ordinis quorum unum subor-
dinatur alteri subordinatione essentialis dependentiae. ut patet in prio ness.^o connexo cum
posteriori, quod quibus magis necessarium est quam illud hoc adeoque [illegible] quod unum
quodque tale et illud magis ex quo constat oipotentiam dei magis ness. esse
connecti ness.^o cum creaturis posbus, per essentialem dependentiam ipsarum ab
ea sicut posterius cum prio. qui ex hoc inferat creaturas posbus esse eiusdem necessi-
tatis cum oipotentia sicut non infert ex mutua connexione prii et posterioris.

Si obiicies: q^d posterius ideo dicitur minus ness., quia
prius sui subordinat q^d eiusmodi connexio fundat independentiam ness.^a sicut enim
hoc non dependeret a prio. nullatenus diceretur minus necessarium [illegible] illius ut patet p.

; pro illud.

possibilitas esse pole qd ab æterno convenit creaturis possibilibus n dependet caalit a Deo: ergo ista dependentia e ē deducendus esse creaturarum possibilis esse minus nessarius quam esse caæ increatæ suppositum veritas que mutuo connexione: resp. 1°. n
prius n dependet a præterbbi dependentiæ strictæ et caali; cum quævis caa ante cedat suum effectum antecedentia prioritatis naturæ; sed prius intelligitur creaturam esse
possibilis, quæ deus esse absolute potentem ad producendum illam; cum hæc caalis sit vera
Deus potest producere hominem aut Angelum qa hoc est in se quid pole seu ens habens
n repugnantiam, sicut vice versa ideo Deus n potest producere chimæram qa hæc est
aliquid impole et repugnans ergo esse pole creaturarum n dependet caalit ab
omni pote Dei. = 2° sic caæ resp. nihil potest dependere a Deo caalite vera et
realit qn trahit caalitatem suæ dispositionis; sed creaturæ possibilis nullatenus trahunt caalitatem
suæ dispositionis cum deus n operetur ad extra operatione necessaria sed libero; et tamen si esse
pole creaturarum est aliquid necessarium neqʒ subijci eius effectum suæ causalitatis, aliquin deus causaret aliquid necessario ad extra qd repugnat et contra et unanimes sententias
Theologorum que asserunt caalitatem suam libere haberi ad quemcumque effectum ad extra.

Ad obiectiones ex deducendo margine
neg. resp. ad huius 2 p.m dando resp. et nego resp. cum enim possibilitas creaturarum
n sistat in aliquo esse existentiali phico. qd creaturis esse conveniat, sed solum importet
esse pole essalit dependens ab omnipote Deo et quatenus n repugnantiam ad esse n
a se sed ab alio; hinc sequitur caæ increatæ esse priorem in essendo vi huiusmodi possibilitatis; unde per illam propositionem caalem qua asserit deus esse potentem ad
producendum hominem qa homo est in se possibilis n denotat possibilitatem obiectivam creaturis
esse caæ in essendo vi suæ dispositionis ut contendit argum. sed tantummodo designat
huiusmodi possibilitatem esse caæ in cognoscendo, seu modum ex quo necessario infertur pote
nitio pote Dei qd repugnat qd aliquod ens sit pole quin contineatur in virtute
creativo pote activo caativæ in pote activo sit causæ; quapropter quamvis
sit mutua connexionum necessaria, quo invicem vinciunt caa increata cum
creaturis possibilis mutuam illatione inferant ex esse pote esse suum effectum et
ex possibilitate effectus eiusmodi esse suæ dispositionis. ex verum tamen sequitur ab esse
pole creaturarum ad esse dispositionis suæ procedit a caa in cognoscendo ad caam
in essendo, seu ab effectu dependentiali ad prius independens in essendo. quando autem
vice versa ex dispositione deducit creaturas esse poles procedit argumentum a caa in essendo ad effectum subijcibilem eius caalitate. quapropter vere et rigorose loquendo hæc propositio
creaturæ sunt poles qa caative continentur in pote Dei est vera caalitas designans caam in essendo cui essalit subordinatur possibilitas creaturarum: et altera illa
qua asserit deus esse potentem producere creaturas poles, qa ipsæ in se sunt poles
tantummodo dicit caalitatem logicam, nimirum quatenus designat rationem obiectivam ex
qua necessario et infallibilit infertur deum esse potentem ad creandum, quæ proprie logo
dicitur caa in cognoscendo et in essendo dicunt rationem effectivam; ne quis converso pro
ratione creaturæ possibilis esse rationem a priori suæ dispositionis, sed impossibilitas chimæræ est ratio
a priori ad negandum Deo pote effectivam ipsius: qa ut supra evidenter declaravimus dum

esse

exse et ab intrco e potens, n autem dicit n potens seu quasi impotens ad producendum tm impossibile roe alicuius defectus intrinseci alicualiter causantis impossibilitatem obiectivam rei ut se repugnantis; sed ideo et adequate roe denominationis negativae qua deus denotatur n potens producere tm impossibile e precise repugnantia, aut impossibilitas obiectiva ipsius.

Ad 2um. Probationem mir. distinguo mai. nihil potest causari a Deo, quin trahat causalitatem dni. obiectorum ratione potentiali, concedo ani; ratione actuali et exercita nego mai. eodem modo dist. min. et nego cons.; n. esse causalitas dni obiecti trahit actualiter ad creaturam relictam in statu puro possibilitatis; potentialiter tm e trahibilis ad illam, cum earum possibilitas desistat in pro logico anteri repugnantia ad exsistentiam et o trahibili a pro activa dei; et tunc sicut creaturae actu exsistentes dependent ab obiecto actualiter operante, ita creaturae possibiles dependent ab eadem obiecto ut prodiment potentialiter active earum esse, seu tamquam de pro, cuius virtute indigent ut reducant ad actum.

2a. potest dici quod licet esse possibile creaturarum quod ab aeterno illis competit n dependeat a Deo effective, et ideo n trahit liberam et esse rivam productionis; dependet tamen idealiter a primo eao; n. habent quasi esse creabiles hanc coherentiam praedicatorum essentialium in quo fundat eius possibilitas; quatenus dicor mai. eadem quae exigit prodo dni. ad operandum, et tamen licet illud esse n dependeat effective a pro dni., dependet tamen in genere caae exemplaris, seu idealis, in quo essentialis dependentia fundat connexio essentialis et ratio creaturarum possibilium.

3° ut penitus evanescat vis precedentium argumentorum potest aliter responderi arg. principali distinguendo. duplex licet necessitas, alia physica seu trahuntur aut physica quae desistit in per fectione positiva seu ante negationem cuiusque possibilis, quae logice ad se existendum; et haec solummodo competit Deo, cum deus ita a se sit et ita exsistat, ut oto illius repugnet n exsistere; alia quae dicit necessitas negativa aut logica quae tamen desistit in immutabili connexione praedicatorum essentialium per quam necessitatem nullatenus tollit pro ad n esse exsistentiale. et inde quamvis dicitur creaturarum possibilem esse eiusdem necessitatis logicae, aut effectivae cum obiecto dni., propter earum connexionem cum ipso; n hinc deducitur illam esse absolute et simpliciter aequalis necessitatis cum esse Dei; cum esse Dei sit ness. tam physice, quam logice. esse vero creaturarum sit ness. tamen physice, quam logice.

Ad 2am confirmationem R. dando mai. et distinguendo min. si intelligitur perfectio dni. intrinseca n connectit ness. cum veritate obiectiva creaturarum possibilium connexione immediata concedo min. connexione mediata nego. min. et cons. n. quemadmodum perfectio intrinseca dni. objectorum ness. exigit e immediate causative continere effectus ab ipsa producibiles; ita perfectio intrinseca dni. intrinsece ness. exigit mediante cognitione dni. obiecti trahi ad creaturas in ipsa ~~[illegible]~~ contenta, realiter; cum requirat aliquo cao comprehensive cognosci, quin explicite in illo cognoscantur eius effectus; quod per argumentum sequeretur defectus intrinsecus in ipso dno. si eius cognitio non trahit ad esse creaturarum possibilium. cum ex hoc sequeretur dnam cognitionem circa obiectum n esse

comprehensivam

comprehensiva; ac proinde quamvis Deus visus in Verbo connectatur necess.o cum intelligibilit.e ob
iectiva creaturarum connexione immediata, cum eius immediatum obiectum sit esse intelligibile dei
tamen visus Deus debet connexione mediata connecti cum possibilibus mediante illa connexione
cum obiecto necess.o cum illis connexo.

Ad ultimam confirmationem Ex distinctione mar. si causa increata connectatur
necess.o cum creaturis possibilibus nequit cognosci quidditative quin simul cognoscerentur eiusmodi
creaturae sub ratione cognoscibilis possibilis secundo mar. sub ratione particularis distinctiva eiusmodi creatura-
rum secundo mar. et eodem modo dist. min. et neg. cons. quamvis ens quidditative possit cog-
nosci ab ipso Deo atque explicite cognitae creaturarum omnes quae in ipso continentur eminen-
ter; nullo tamen pacto potest quidditative atingi quin cognoscatur possibilitas creaturarum
in communi sub qua omnes creaturae possibiles particulares sunt atingibiles causative a causa in-
creata: nec requirit ad cognitionem quidditativam alicuius potentiae, quod explicite atingantur omnes, et singula
alia subiecta eius causalitati, sed sufficit ut connotative cognoscatur ratio formalis cuius ratione cuius
atingit reliqua; sicut ut quidditative cognoscatur potentia visiva non exigit ut cum ipsa cognos-
cantur omnes et singuli colores sub sua ratione formali (quamvis cuiusmodi potentia visiva
connexa sit visiva omnium colorum) sed sufficit ut cognoscatur ratio formalis visibilis in qua conve-
niunt omnes colores, ratione cuius specificant potentiam visivam: cum igitur ratio formalis connexionis ne-
cess.e ipsius Dei non sit aliqua creatura particularis sub particularis differentia sua; sed ratio
communis entitatis possibilis in qua conveniunt omnes creaturae subiicibiles ipsius Dei; hinc sequitur ad
cognitionem quidditativam ipsius sufficere quod cognoscatur eius connexio cum ratione communi possibilis
quamvis ad comprehensivam cognitionem exigat necess.o cognitionem explicitam omnium possibilium sub sua differentia
speciali et particulari, ut late docet Ill.mus ‹ 14 et ‹ 25 ex quo colligit connexio-
ne necess.a ipsius ipsius cum totalitate omnium possibilium, si enim absolveretur ab huiusmodi connexione
posset comprehensive cognosci quin ulla necess.o extraheret visus ad cognitionem huius-
modi possibilium.

Ex dictis colligit 1.o connexionem variam cum effectu possibili esse cuiuslibet causae
sicut quemadmodum potentia effectiva causativa exigit effectum ab ipso effectibile, ita causa materialis exi-
git formam ab ipsa receptibilem possibilem: et causa formalis subiectum informabile, et sic discurrendo de
reliquis speciebus causarum particularium. ac proinde sicut nequit subsistere ratio causae, quin illi
correspondeat effectus sub ratione effectibilis; ita nequit dari subiectum potentiae causae materialis
cui non correspondeat forma possibilis receptibilis in ipsius potentia receptiva: et similiter nequit dari
forma potentiae formaliter causae quin illi correspondeat subiectum ~~illud~~ possibiliter subiicibile eius infor-
mationi: et ideo non solum causa effectiva connectitur necess.o cum possibili suo effectu, verum etiam
reliquae causae: 2.o quamlibet causam connotare, seu connecti cum suo effectu non solum in actu
1.o considerato, verum etiam in actu 2.o. cum hoc tamen discrimine, quod causa in actu 1.o conside-
rata debeat correspondere effectum solummodo possibilem: in actu vero 2.o considerata debeat cor-
respondere effectum actualem, seu sub existentia positum ut patet ex dictis in probatione 3.ii.

3.o colligit

12 1892

per ... Linze

Concertatio theologica

Quid sit obiectum formale motivum spei supernaturalis infusae?

Ante resolutionem in quaestione nobis aliqua sunt praeponenda, quibus suffragatur communior theologorum consensus: 1° supponendum est: obiectum spei theologicae sicut cuiusvis alterius virtutis dividi posse in obiectum terminativum, et motivum, seu in obiectum materiale quod, et obiectum formale quo: obiectum materiale spei est res supernaturalis sperata, seu terminus ad quem tendit actus spei supernaturalis, qui consistit in beatitudine obtinenda et nobis auxilio divinae gratiae consequibili: obiectum motivum, seu formale quo est id ratione cuius obiectum materiale attingit formaliter sperabile seu in quod ultimo resolvitur securitas, aut firmitas spei theologicae: sicut enim obiectum materiale fidei supernaturalis est res credita, et motivum formale credendi est infallibilitas testimonii divini ratione cuius eiusmodi res constituitur credibilis, aut movetur, aut trahitur fidelis ad credendum, ita similiter motivum formale sperandi supernaturaliter est id quod rem terminativum spei primo et formaliter constituit sperabile seu trahens, aut inducens voluntatem sperantis ad secure et firmiter sperandum.

2° supponendum est: obiectum terminativum spei theologicae supernaturalis rursum dividi in obiectum 1um et 2um, seu in obiectum directe, et principaliter intentum, et in obiectum minus principale et pure extensivum: obiectum 1um et directum spei supernaturalis est summum et divinum bonum, in quo nostra obiectiva beatitudo consistit: obiectum 2um et minus principale comprehendit omnia auxilia creata tam spiritualia, quam temporalia, quae sunt efficacia ad consecutionem beatitudinis obiectivae, quae sperari possunt spe supernaturali ob eorum ordinem et habitudinem ad eius principale et 1um obiectum: eodem pacto quo creaturae diliguntur secundario charitate theologica ob eorum habitudinem ad bonitatem divinam ad quam per se tendit inclinatio charitatis: unde eatenus eiusmodi obiecta volantur secundario, aut indirecte, quatenus non sperantur ratione propriae bonitatis sed praecise ob convenientiam et habitudinem ad consequendam beatitudinem obiectivam. Testatur D. Tho. in disput. unica de spe art. 4. in corp. et in 3. sent. dist. 26 art. 2. ad 2um ubi ait qui habet spem theologicam non solum sperat Deum consequi, sed etiam sperat per ipsum omnia varia quantumcunque difficilia obtinere; sperat nociva quantumcunque periculosa vitare et repellere.

3° supponit spem in sua ratione abstrahentem ab esse supernaturali et naturali exigere ex parte obiecti sperabilis non solum bonitatem et possibilitatem, sed etiam arduitatem, et difficultatem in illius consequutione: nam ut docet D. Tho. q. unica de spe art. 4. in corp. obiectum per se terminativum spei absolute consideratum est bonum arduum futurum possibile, unde si esset aliquid esset bonum, esset futurum, esset arduum, non esset possibile cessabit spes ob defectum sui obiecti terminativi: ex quo infert obiectum spei distingui a motu amoris aut desiderii: etenim nec amor nec desiderium ex sua [illegible] exigentia petit arduitatem ex parte obiecti amabilis et desiderabilis: nam ut aliquid sit

absolute

absolute amabile amore simplici sufficit eius bonitas, et ut dicat trativum desiderij solus exigit ut respondeat sub bonit. et absoluto possib.; ut autem reddat aliquid sperabile motiv. proprio spei stricte sumptae necesse est ut non solum sit bonum possibile, sed etiam arduum aut difficile: ex quo deducit D. Thom. in 3 sent. dist. 26 art. 3. q.la 2.a in corp. eo quod spes formaliter sumpta non est amor, nec desiderium sed alius affectus, aut conatus quo voluntas erigit ad expectandum aut aggrediendum assequutionem rei amatae aut desideratae, et ideo ibidem affirmat D. Tho. spem beatitudinis non praesupponere eius desiderium; sicut affectus desiderii praesupponit cognitionem rei desideratae.

4.o Supponendum est nullam rem creatam esse obiectum motivum aut trativum spei theologicae: etenim commune est obiectum virtutibus theologalibus respicere Deum ut finem immediate et specificari a Deo, vel ab aliquo attributo divino tanquam a motivo formali, et causari immediate a Deo tanquam a principio effectivo: eatenus enim eiusmodi virtutes theologales, aut divinae appellantur quatenus Deo nituntur et adhaerent tanquam motivum formale operandi, id est ad Deum inclinant tanquam ad finem, aut obiectum primarium suae inclinationis et a solo Deo in nobis sine nobis causantur. his sic praesuppositis, et praetermissa lite de obiecto quod materiali spei supernaturalis: in praesenti tantum modo inquiritur quodnam sit obiectum quo formale spei theologicae, seu ratio formalis motiva voluntatis, ad sperandam beatitudinem obiectivam spe supernaturali aut theologica = cuius resolutionis aut huius theologi divisi sunt in tres sententias principales.

1.a Sent. 1.a Sententia affirmat arduitatem aut difficultatem assequibilitatis repertam in obiecto beatifico esse rationem formalem specificandi spem theologicam, cum per huiusmodi arduitatem distinguatur obiectum spei ab obiecto charitatis, et ab obiecto desiderij, quod licet versetur circa bonum possibile futurum non tamen exigit ex parte obiecti desiderabilis aliquam specialem arduitatem, aut difficultatem: hanc tenet Paludanus in 3. dist. 26 cui subscribunt Durandus ibidem et alij antiqui.

Fundamenta autem quibus suam tenent sententiam, haec

1.m fundam. 1.e Sent. sunt: illud est obiectum quo formale motivum spei supernaturalis, et cuiusvis alterius actus aut habitus, a quo formaliter desumitur formalis et specifica distinctio ipsius; sed motivum spei supernaturalis distinguitur formaliter a desiderio, et amore et reliquis motibus affectivis per habitudinem ad obiectum arduum et eminens: ergo arduitas seu eminentia obiecti beatifici est ratio formalis motiva, aut specificativa spei supernaturalis: maior dicitur, et min. probatur: non eatenus spes distinguitur a desiderio quod illa respicit bonum possibile futurum arduum et difficile assequibile: desiderium vero tantum exigit bonum futurum et omnino abstrahendo ab arduit. aut difficultate ipsius: ergo non datur aliud distinctivum formale quo formaliter distinguatur obiectum sperabile ab obiecto desiderabile nisi sola arduitas rei sperandae: et proinde beatitudo constituitur formaliter sperabilis medio arduitate

aut

aut difficultate reperta in eius adeptibilitate.

1a probatio — Probatur, et explicatur hoc: non eatenus gloria corporis non speratur a Beato spe supernaturali ipsius sumpta, quatenus acquisita gloria essentiali iam non comparat Beato ut bonum arduum et difficile: ergo motivum formale supernaturalis spei est arduitas aut difficultas rei sperandae: Consequentia probatur, quia actus alicuius virtutis, aut habitus nequit destrui ceteris paribus nisi ob aliquem defectum sui formalis specificativi: ergo si gloria corporis, quae in se est obiectum motivum spei supernaturalis redditur incapax ad terminandum actum spei theologicae ob praecisum defectum aut carentiam arduitatis, hinc desumitur arduitatem esse formale motivum illius.

2a probatio — 2o probatur: ita comparatur bonum arduum intelligibile ad spem supernaturalem inhaerentem voluntati; sicut passio spei residens in irascibili ad bonum sensibile; sed spes residens in irascibili respicit ut formale motivum et specificativum arduitatem boni sensibilis, et non eius bonitatem: ergo spes supernaturalis non specificatur a bonitate aut bonitate boni beatifici, sed ab eius arduitate aut difficultate: Probatur minor: nam obiectum formale spei sensibilis residentis in irascibili debet esse aliqua differentia detracta obiecti irascibilis; cum passionem spei non inclinet potentiam irascibilis extra latitudinem sui obiecti formalis: sicut nullus habitus residens in intellectu potest illum detrahere extra rationem formalem sui obiecti specificativi, licet illum detrahat ad differentiam specialem eiusmodi obiecti; sed nullum bonum specificat irascibilem nisi ratione arduitatis etenim irascibilis differt a concupiscibili per hoc quod respicit bonum arduum; et concupiscibilis bonum conveniens abstrahendo ab arduitate, ac proinde spes residens in irascibili respicit ut formale specificativum arduitatem boni, et non convenientiam aut bonitatem ipsius.

2a sententia — 2o Sententia asserit obiectum motivum spei esse Deum ut summe amabilem amore concupiscentiae, seu bonitatem Dei ut nobis commodam ad nostram utilitatem, aut perfectionem: unde auctores huius sententiae non distinguunt inter motivum formale desiderii et spei; nec spem supernaturalem ab amore concupiscentiae aut desiderii: ita discurrunt Scotus in 3o dist. 26 Gabriel ibidem. Suarez in spe sent. disp. 2o sect. 1o Granados, Oviedo, et alii recentiores Iesuitae

1a probatur — Innituntur tamen his rationibus: non Beatitudo obiectiva quatenus nos apprehendimus ut bonum nostrum seu ut commodum nostrae utilitati, efficaciter trahit desiderium supernaturale; cum voluntas nostra apprehensa convenientia beatitudinis supernaturalis illam sibi desiderat et concupiscit desiderio absoluto et supernaturali; sed eiusmodi desiderium est actus elicitive procedens a spe supernaturali: ergo motivum formale sperandi supernaturalis est bonitas obiecti ut nobis commoda ad nostram utilitatem: Probatur minor: non desiderium

supernaturale

supernaturale quo voluntas desiderat obiectum beatificum seu bonitatem ipsius ut commodum nobis seu nostrae utilitatis est actus virtutis theologalis, cum habeat honestatem desumptam a Deo tanquam ab obiecto immediato: sed non datur alia virtus theologica a qua procedat praeter spem, non enim elicitur a fide ut patet per se, neque a charitate, cum haec terminetur ad bonitatem per se ipsam et non respiciat Deum ut bonum nostrum: ergo desiderium quo voluntas nostra desiderat et concupiscit nobis bonum beatificum est formalis motus spei supernaturalis et consequenter spes formaliter specificatur a bono ut amabili amore concupiscentiae.

1a confirmatio

Primo confirmatur: quia spes supernaturalis est habitus elevativus voluntatis intra sphaeram sui obiecti specificativi: ergo elevat illam ad aliquam differentiam contractivam boni ut communis: sed bonum commune sumptum adaequate dividitur in bonum amicabile et concupiscibile: ergo si bonum divinum ut amicabiliter diligendum per se ipsum non specificat formaliter spem supernaturalem necesse est ut illam specificet sub ratione boni concupiscibilis, seu boni commodi nostrae utilitatis. = 2° confirmatur et declaratur quod nullo modo potest elevari ultra sphaeram sui obiecti adaequati, seu specificativi sed adaequatum obiectum voluntatis est ratio boni in communi: ergo nequit voluntas elevari per spem, aut aliam virtutem ad aliquam rationem motivam non contentam aut comprehensam sub aliqua ratione, aut specie contracta boni; et idcirco si ratio formalis specificativa spei non est bonitas ut commodum et amandum amore amicitiae necessarium est ut sit eiusmodi bonitas ut concupiscibilis amore concupiscentiae cum bonum commune sumptum adaequate dividatur in bonum amicabile, et concupiscibile.

2a confirmatio

2° confirmatur: quia nullus actus potest elici a voluntate qui non sit specialis amor, aut qui non contineat aliquam differentiam contractivam amoris in communi; sed motus spei supernaturalis est actus, aut affectus specialis voluntatis erga beatitudinem obiectivam: ergo est quaedam species amoris supernaturalis, qua voluntas speciali modo amat beatitudinem et eius consequutionem: sed non est amor amicitiae ut patet per se ergo est amor concupiscentiae: et consequenter specificatur a bono divino sub illa ratione qua eiusmodi bonum specificat amorem concupiscentiae; ac proinde obiectum formale quo spei supernaturalis est bonum divinum ut amabile amore concupiscentiae: minor patet, consequentia etiam, et maior probatur dupliciter: primo ex D. Tho. loco superius allegato ubi docet amorem transcendere quemcumque actum voluntatis, et idcirco desiderium esse amorem anhelantem

+ ad fruendum obiectum amatum; et gaudium aut delectationem esse amorem quiescentem. = 2° probatur eadem maior: quia quemadmodum intellectus inclinatur ad intelligendum verum; sic voluntas fertur ad amandum bonum sub ratione boni; sed nullus actus potest elici ab intellectu circa verum qui non sit formaliter intellectio: aut qui non contineat aliquam differentiam contractivam intellectionis in communi: ergo nullus potest elici a voluntate qui non sit actus amoris amicitiae

aut

aut concupiscentiae.

3° Probatur: affectus spei supernaturalis consistit in motu quo voluntas efficaciter movetur ad finem ultimum creaturae rationalis; sed motus quo voluntas tendit in finem formaliter specificatur a bonitate qua finis constituitur appetibilis, et idcirco attrahit vim voluntatis: ergo formale motivum spei supernaturalis est bonitas beatitudinis obiectivae sub illa ratione qua est satiativa nostrae inclinationis, et consequenter sub illa ratione sub qua aliquando nos specificat quietem quae terminat motum, specificat etiam motum persecutionem ad huiusmodi quietem ut patet in motibus naturalibus aquae, lapidis et ceterorum elementorum; nam centrum vel locus naturalis aquae verbi gratia sub ratione proportionis naturalis quietat aut satiat inclinationem aquae; ita eadem proportio specificat motum ipsius quando existit extra centrum: ergo si Beatitudo obiectiva ratione propriae bonitatis ut possessa specificat gaudium et satiat appetitum, eadem etiam bonitate motum spei; et sicut bonum divinum ut possessum ratione bonitatis ut commodum aut convenientis causat gaudium aut delectationem beatificam, ita eadem bonitas ut futura specificat motum spei. 3a probatio

4° Probatur: nam actus spei supernaturalis consistit in desiderio efficaci Beatitudinis nobis possibilis secundum doctrinam communem theologorum; atque desiderium specificatur a bonitate rei desiderabilis ut convenientis utilitati desiderantis: ergo motivum formale spei supernaturalis est bonitas beatitudinis obiectivae ut relata ad nostram utilitatem et convenientiam. Minor constat ex dictis. Maior probatur: nam licet spes supponat amorem aut desiderium inefficax Beatitudinis, non tamen supponit desiderium efficax tendens executive et efficaciter ad executionem Beatitudinis, cum perfectio spei solummodo addat super desiderium communiter sumptum efficaciam, aut determinatum modum desiderandi: ergo motivum spei formaliter consistit in desiderio efficaci Beatitudinis; et idcirco si omne desiderium quatenus est efficax specificatur a bonitate rei desiderabilis et convenienti nostrae utilitati, idem debet dici de motivo spei. 4a probatio

Urgebis maiorem: nam desiderium efficax quatenus distinguitur a desiderio inefficaci, aut conditionato convenit cum spe et destruitur per desperationem; ergo spes formaliter consistit in affectu desiderii efficacis et distincti a desiderio inefficaci, et consequenter si Beatitudo constituitur efficaciter desiderabilis per suam bonitatem ut nobis convenientem, etiam constituitur sperabilis eiusmodi bonitate ut relata ad nostram utilitatem. Probatur antecedens: nam desiderium efficax non solum exigit existimationem de bonitate obiecti desiderabilis, verum etiam petit ut huiusmodi obiectum apprehendatur ut possibile, aut assequibile, cum ad impossibile apprehensum ut tale non tendat voluntas desiderio efficaci: ergo desiderium efficax formaliter convenit cum spe, et consequenter utrique debet assignari et convenire idem obiectum motivum formale.

3° Sententia docet motivum formale sperandi esse theologicum esse omnipotentiam Dei inclinatam ad auxiliandum nobis, quo constituitur Beatitudo 3a sententia et vera

aeterna

Æterno nobis posito, aut a nobis assequibilis, et idcirco a nobis sperabilis spe super-
naturali: hanc tenent Thomistæ, quatenus in eorum scriptis non reperiatur exacte explic-
atum quid intelligat per omnipotens auxilians, an solum atributum ipsius præcise
sumptum, an vero omnipotentia associata misericordia qua Deus inclinatur ad auxili-
andum nos miseros.

Ad 2am meæ prælectionis partem deveniendo sequentibus dictis præ-
fatas sententias præter ultimam quam eligam impugnabo.

1um dictum. Vel motivum formale cui innititur spes supernaturalis aut
1um dictum objectum formale spei specificativum non est arduitas objecti sperabilis: est contra Paludanum
et Durandum ubi supra authores 2æ sententiæ: et probatur 1o. non motivum formale spei
debet esse ratio objectiva distinctiva ipsius a reliquis habitibus, cum distinctio
virtutis desumatur a motivo formali; sed arduitas boni sperabilis non distinguit spem
ab aliis virtutibus: ergo non est ratio formalis objectiva aut specificativa spei super-
naturalis. probatur minor ex D. Tho. in præsenti art. 5 ad 4um ubi asserat arduitatem esse
conditionem communem ex parte objecti debitativi spei et magnanimitatis; asserit enim magnani-
mitatem tendere in bonum arduum sub ratione boni acquisibile potestate propria ipsius
magnanimitatis; spem vero theologicam respicere bonum arduum alterius ope assequen-
dum: ergo arduitas seu difficultas est conditio communis objecto spei et magnanimitatis
et idcirco nequit esse ratio distinctiva objecti spei ab objecto alterius virtutis.

2o probatur conclusio non motivum formale spe-
2a probatio cificandi spem supernaturalem debet esse aliqua ratio intrinsece attractiva seu attractiva
voluntatis ad sperandum assequutionem Beatitudinis; sed arduitas aut difficultas objectivæ Be-
atitudinis non est ratio tertiam inducens, aut attractiva voluntatis ad securam sperandam
assequutionem Beatitudinis objectivæ: ergo nullatenus est motivum sperandi supernaturalis.
major constat discurrendo in motivis formalibus reliquarum virtutum: ratione enim motivum
formale fidei infusæ aut supernaturalis est veritas divini testimonii quod hæc ratione sua
omnimodæ infallibilitatis detrahit, attrahit, et invitat intellectum credentis ad certissime
credendum, et ad hærendum rebus creditis [illegible]: et minor etiam probatur non difficultas, aut ardu-
itas boni assequibilis opposita voluntati potius est repulsiva voluntatis, aut retar-
dans ipsam ab assequutione, quam attractiva ipsius, cum experientia constet plures desistere
a prosecutione, aut exequutione aliquorum bonorum apprehensa eorum arduitate aut difficultate
et idcirco arduitas boni præcise sumpta magis invitat, aut inducit animum ad
sperandum [illegible], aut pusillanimitatem quam ad sperandum.

3o probatur non quemadmodum in objecto sperabili
3a probatio spei theologicæ requirit arduitas aut difficultas: ita in re credibili fide supernaturali

requiritur

requirit invisibilitas aut obscuritas: sed obscuritas rei credibilis non est ratio formalis motiva aut specificativa fidei supernaturalis: sed infallibilitas divinae veritatis quo superat eiusmodi defectus: ergo motivum formale spei supernaturalis non est arduitas obiecti sperabilis. sed medium obiectivum ratione cuius ratione huius supernaturalis eiusmodi arduitas, seu quo bonum sperabile, non obstante eius difficultate movet et attrahit voluntatem ad sperandum. Nego antecedens rei sperate: maior constat, cum minor, et consequentia etiam probatur: nam eatenus obscuritas rei credibilis non est ratio motiva, aut specificativa fidei divinae quia de se non est ratio [illegible], aut attrahens intellectum ad certitudinaliter assentiendum rei credibili, sed potius retardans aut prohibens assensum, sed sicut intellectus retardatur ab assensu veritatis ratione obscuritatis; ita voluntas desistit a conatu ad assequendum bonum ratione arduitatis nisi proponatur illi aliquod medium potens vincere eiusmodi arduitatem: ergo sicut obscuritas rei credibilis non est ratio formalis specificativa fidei, ita nec arduitas obiecti sperabilis est ratio specificativa spei supernaturalis.

Sit 2° 3°: ratio formalis specificativa spei supernaturalis infusae non est praecise bonum divinum ut amabile amore concupiscentiae sive ut commodum nostrae utilitatis est 3a aut bonum 2a sententia: et probatur 1° ex D. Tho. in 22 q. 17 art. 2 et 2° ubi expresse assignat pro motivo formali spei supernaturalis bonum divinum quatenus habet rationem primi aut causae auxiliantis nobis ad consequendum Beatitudinem, et idcirco in art. 6. in corp. asserit, quod sicut per charitatem voluntas inhaeret Deo per se ipsum, ita per spem innititur divino auxilio ad beatitudinem obtinendam: ergo ex mente divi Thomae sicut bonitas divina in se est motivum formale charitatis, ita bonum divinum ut auxilians ad consequendam Beatitudinem est motivum formale ad sperandum supernaturaliter; sed bonum divinum sub ratione principii auxiliantis non est formaliter bonum amabile amore concupiscentiae: ergo spes supernaturalis non innititur tanquam primo formali bonitati divinae ut praecise amabili amore concupiscentiae. 2° 3°

Explicatur hoc: nam in obiecto adaequato cuiusvis virtutis ut cum communi sensu theologorum distinguendum debet obiectum quo motivum ab obiecto quod terminativo quod aperte patet in obiecto fidei divinae, cuius obiectum materiale terminativum est res creata et obiectum quo formale motivum est medium quo res creata assumitur [illegible] ut possit credi seu ut [illegible] digna ut credatur; sed obiectum quod terminativum spei supernaturalis est bonum divinum ut amabile amore concupiscentiae, seu ut commodum nobis ad nostram utilitatem: ergo huiusmodi motivum formale non est huiusmodi bonum sub praecisa ratione boni concupiscibilis; sed medium ratione cuius voluntas erigit et roborat ad expectandum eiusmodi bonum: unde qui affirmant bonum divinum ut concupiscibile amore concupiscentiae esse obiectum formale quo spei supernaturalis, confundunt obiectum motivum cum obiecto terminativo, et non distinguunt inter res sperabiles

et

et rez frale quo sperandi.

2a probatio — 2o pt. ratio fundata in doctrina D. Tho. qd distinctis et diversis actibus assignari debent distincta et diversa motiva formalia; cum distinctio actuum sumatur ab distinctione obiecti formalis motivi, ut perse constat; sed motivum formale quo divinum constituit terminativum desiderij, seu amoris concupiscentiae, qui est actus voluntatis formaliter distinctus a motu spei supernaturalis, est bonitas divina ut conveniens voluntati amantis: ergo huiusmodi bonitas sub praecisa ratione bonitatis concupiscibilis non est obiectum formale quo specificandi spem ut distinctam ab amore. Minor constat; tum desiderium sit amor concupiscentiae, aut quidam amor anhelans ad bonum futurum ut conveniens amanti; et idcirco eius formale motivum est bonitas obiecti ut commoda voluntati, aut perfectioni amantis.

replica diluitur — Nec obstat si respondeat ab adversarijs dicendo spem formaliter non distingui a desiderio absoluto et efficaci ipsius voluntatis, et idcirco illis non sufficere distinctionem obiecti formalis aut motivi; et sicut sicut Beatitudo obiective constituit desiderabilem desiderio supernaturali, aut concupiscibilem amore concupiscentiae per suam bonitatem ut commodam voluntati amantis, ita constituit sperabilem eadem bonitate; et sicut sicut motivum formale desiderandi Beatitudinem est bonitas divina amabilis amore concupiscentiae, ita motivum formale sperandi, seu expectandi eandem Beatitudinem erit eadem bonitas, cum spes sit essentialiter quaedam species desiderij, seu amoris concupiscentiae.

reijcit 1o. — Sed haec solutio non valet 1o. non ut docet D. Tho. in 3. dist. 26 art. 3o. quaestiuncula 2a et 3a: desiderium Beatitudinis non est formaliter spes; sed est quidam affectus voluntatis praesuppositive se habens ad spem sicut cognitio ad amorem, et desiderium: ergo falsum est motivum spei essentialiter esse indistinctum ab amore concupiscentiae seu a desiderio, et sicut sequitur spem ex parte obiecti respicere idem motivum formale, ac desiderium, cum distinctis actibus debeant correspondere distincta obiecta formalia.

2o reijcit — 2o impugnatur: non obiectum spei addit supra obiectum desiderij specialem difficultatem ratione cuius petit specificare distinctum actum: ergo nullatenus debet confundi spes cum desiderio; et sicut sunt actus respicientes distincta obiecta formalia: probans ex D. Tho. 1.2ae q. 27 art. 2o. in corp. ubi aperte affirmat actum spei addere supra actum desiderij arduitatem, seu difficultatem, et idcirco spem non esse formaliter desiderium, aut simpliciter tendentiam appetitus ad bonum sibi conveniens, sed quandam conatum aiq ad consequendum bonum difficile, aut arduum; et sicut sicut qd licet motivum formale appetendi, aut desiderandi aliquod obiectum sit eius bonitas apprehensa ut conveniens appetenti motivum tamen formale conandi, aut elevandi aiq ad vincendum difficultatem retardantem

a consequutione

ā consequutione boni difficilis non est eius bonitas praecisa, aut convenientia; sed possibilitas aut consequibilitas ipsius; sed bonum arduum non distinguitur a nobis consequibile praecise ratione suae bonitatis, aut convenientiae; sed potestate ipsius illius, qui potest nobis huiusmodi bonum communicare: ergo falsum est motivum formale sperandi esse indistinctum formaliter a motivo desiderij.

3º impugnatur, non spes supernaturalis consequendi Beatitudinem quoad actus et habitus destruitur per desperationem eiusdem Beatitudinis; sicut fides per infidelitatem; sed desiderium Beatitudinis non destruitur per desperationem: ergo spes distinguitur a desiderio: probatur minor ex D. Tho. 1. 2. q. 40. art. 4. ad 3. ubi aperte docet desperationem esse recessum voluntatis a re desiderata per estimationem impossibilitatis ipsius: unde desperatio de consequutione boni non destruit desiderium: nec de eo quod cadit sub nostro desiderio possumus habere spem aut desperationem ut ibidem asserit D. Tho: ergo desiderium quo absolute desideramus Beatitudinem obiective distinguitur formaliter a spe, qua secure expectamus consequutionem eius et consequenter spes et desiderium respiciunt motiva formalia formaliter distincta. 3º reijcit

Nec satis facit si respondeas cum contrarijs dicendo quod etsi per desperationem non destruatur desiderium conditionatum beatitudinis, attamen adveniente desperatione consequutionis alicuius boni absolute destruitur desiderium absolutum et efficax ipsius: et consequenter non distinguitur formaliter motivum spei ab affectu desiderij efficacis et absoluti. obiectio

Non inquam satis facit haec solutio: nam experientia constat, plures absolute et non solum conditionate desiderare salutem animo constitutos in extremo mortis periculo de cuius consequutione desperant per apprehensionem impotentiae ad evadendum eiusmodi periculum ergo non solum in possibili est desperatio cum desiderio conditionato boni consequibilis verum etiam cum desiderio absoluto; et consequenter desiderium absolutum boni possibilis distinguitur a spe quo voluntas expectat eius consequutionem. reijcit 1º

2º reijcit eandem solutionem: nam ad rationem desiderij absoluti ut distinctum a desiderio imperfecto et conditionato sufficit iudicium absolutum de absoluta possibilitate aut convenientia boni; sed perseverante desperatione de consequutione boni ardui et difficilis datur de facto iudicium de absoluta possibilitate ipsius: ergo non destruitur desiderium absolutum Beatitudinis per desperationem quae voluntas recedit ab eius consequutione: maior constat; nam desiderium absolutum tendit ad bonum ut possibile ut conveniens, et possibilitas absoluta in quo distinguitur a desiderio inefficaci, aut conditionato, quod nullatenus exigit expresse obiecti possibilitatem absolutam, cum plura sint impossibilia conditionato desideremus ut experientia patet et minor probatur nam in illo qui de facto desperat de consequutione Beatitudinis, perseverat tamen fides, quae indicat Beatitudinem esse absolute possibilem omnibus viatoribus: alioquin fides quae indicat Beatitudinem esse absolute possibilem, et Deum esse omnipotentem ad salvandum quamcunque creaturam rationalem destrueretur per desperationem: quod directe adversatur doctrinae D. Tho. reijcit 2º

22 q. 2o art. 2 qui aperte docet spem posse separari cum desperatione: ergo iudicium de absoluto possibilitate Beatitudinis separabile est cum desperatione eiusdem consequutionis.

Vltimo reijcitur solutio: non spei supernaturali non solum opponitur desperatio de consequutione Beatitudinis, verum etiam praesumptio, cum desperatio opponatur spei secundum affectum, praesumptio vero secundum excessum quo quis inordinate sperat Beatitudinem ex vi misericordiae Dei sine bonis operibus; sed praesumptio non opponitur desiderio absoluto Beatitudinis, cum sit certum neminem posse ordinate aut inordinate expectare Beatitudinem absque eius desiderio, sicut enim voluntas nequit desiderare quod non amat simplici amore, ita nequit praesumere de consequutione obiecti, quod sibi absolute non desiderat.

Vltimo reijcitur

Confirmatur: non actus aut habitus quibus opponuntur vitia specie formaliter diversa formaliter distinguuntur, et idcirco respiciunt motivum formaliter diversum sed amori concupiscentiae quo absolute desiderat Beatitudo obiectiva, et spei, qua secure expectatur eius consequutio, opponuntur vitia specie formaliter diversa: ergo huiusmodi actus sunt formaliter diversi, et consequenter spei feruntur a motivis formaliter distinctis: minor patet non amori concupiscentiae quo quis desiderat sibi desiderio absoluto Beatitudinem opponitur formaliter odium aut voluntaria abominatio eiusmodi Beatitudinis, cum oppositum cuiuslibet speciei amoris, si sit amor stricte sumptus, sit odium: spei autem non opponitur directe odium, sed desperatio consistens in recessu voluntatis a consequutione propter estimatum eius impossibilitatem; sed odium et desperatio sunt vitia formaliter diversa: ergo spes et desiderium sunt actus quibus directe opponuntur opposita formaliter distincta.

3o dico vero formalis, sub quo innititur securitas spei supernaturalis, et a quo

3o dico et verior sententia.

formaliter specificatur spes theologica est obiectum divinum sub ratione auxiliantis, seu obiectum ut praeparatum ad auxiliandum nobis ad consequendam Beatitudinem non obstante eius arduitate et difficultate: haec dico est communis inter theologos, et expressa Sancti Thomae in 22 q. 17 art. 6. in corp. ubi docet spem esse virtutem theologicam, et distinctam a ceteris virtutibus theologicis, quia adhaeret Deo, et innititur auxilio eius ad beatitudinem obtinendam; sicut charitas adhaeret bonitati divinae propter se ipsam et fides veritati divinae: ergo ex mente D. Thomae eodem pacto, quo bonitas divina propter se concurrit ad specificandam charitatem et veritas divini testimonij ad fidem ita concurrit Deus sub ratione proprij auxiliantis ad specificationem spei: sed certum est Deum ratione summae bonitatis propter se diligibilis esse obiectum charitatis formale et rationem summae veritatis esse obiectum specificativum fidei, aut eius formale motivum: ergo ratione summae fidei auxiliantis erit specificativum spei, aut eius formale motivum.

Ita docet expressius in disputatis q. unica de spe art. 1 in corpore his verbis: sicut formale obiectum fidei divinae est veritas prima per quam sicut per quoddam medium assentit his, quae creduntur, ita formale obiectum spei est auxilium divinae potestatis et pietatis, propter quod tendit motus spei in bona sperata quae sunt

obiectum

obra maalia ipsius: ergo ex D. Thom. sicut motivum formale credendi sibus veritatibus 6
revelatis a Deo est summa infallibilitas divina veritatis: ita motivum formale sperandi
Beatitudinem supernaalem et bonum bono supernaali sperato est summa eficacitas divini
auxilii, quo Beatitudo constituitur a nobis assequibilis non obstante eius excessu, et arduitate.

2o prob. 2o rone. quia illud est motivum sperandi super 2o prob.
naalis cui innititur securitas spectandi a Deo assequutionem Beatitudinis obiective; sed ratio forma-
lis cui innititur securitas expectandi a Deo Beatitudinem est omnipotentia Dei propensa ad
efficaciter et misericorditer auxiliandum nobis ad Beatitudinem consequendam: ergo ratio formalis
motiva, aut specificativa spei theologicae est omnipotentia divina propensa aut inclinata
ad auxiliandum nobis: mai. constat: quia spes theologica secundum se est habitus secundum se determinans
voluntatem ad secure expectandam Beatitudinem obiectivam, quae est primarium obiectum quod tractivum
ipsius, et idcirco eius motivum formale erit medium cui formaliter innititur securitas huiusmodi
expectationis, sicut motivum formale fidei divinae est medium obiectivum cui innititur certitudo ipsius
et min. prob.: quia eatenus: quia eatenus movemur ad securam expectationem Beatitudinis super-
naalis quatenus apprehendimus Deum esse omnipotentem ad superandas difficultates retar-
dantes illius executionem; et misericordem aut propitium nobis, aut inclinatum ad iuvandam nostram
infirmitatem, quae indiget divino gratuito auxilio ad obtinendum tam arduum et eminens bonum
cuiusmodi est assequutio summi boni: ergo motivum formale cui innititur securitas sperandi
vi, seu expectandi Beatitudinem est omnipotentia per misericordiam inclinata ad auxiliandum nobis
in ordine ad assequendam eiusmodi beatitudinem, et idcirco eiusmodi obiectum formale quo spei
supernaalis est omnipotentia divina sub ratione propria auxiliantis. 3o prob.

3 prob. quia eatenus summa veritas divini
testimonii est formale motivum cui innititur certitudo fidei divinae quod per huiusmodi veritatem
constituitur Deus infallibilis veritatis in testificando, et idcirco res testificata et revelata
est digna ut credatur assensu certo et infallibili; sed per omnipotentiam divinam inclinatam ad auxili-
andum nobis constituitur Beatitudo a nobis practice assequibilis: ergo per huiusmodi
omnipotentia constituitur sperabilis spe theologica: et tenet obiectum formale motivum spei theologicae est
omnipotentia divina quatenus est prona propensa aut inclinata ad auxiliandum nobis ad assequendam
Beatitudinem: min. constat: quia Beatitudo supernaalis non est a nobis acquisibilis propria et
connaturali potestate: praesumptionis esset expectare Beatitudinem, aut conari ad assequendum
boni infiniti nostra potestate et idcirco solummodo potest proponi ut practice assequibilis
potestate et pietate Dei; et haec prob.: quia quemadmodum veritas secundum se non apparens inevidens
cuiusmodi est veritas fidei redditur a nobis credibilis solo testimonio Dei, qui nec falli po-
test nec fallere, ita bonum arduum et infinitum non subiectum nostrae potestati cuiusmodi est
Beatitudo obiectiva solummodo constituitur a nobis assequibilis potestate illius qui potest et
vult illud nobis communicare: ergo quemadmodum motivum formale credendi veritatibus re

velatis

revelatis supernaturalibus a nobis non visis est summa veritas: ita similiter motivum formale sperandi Beatitudinem supernaturalem non dubiam nostra potestati est summa efficacia divinae opis inclinatae ad auxiliandum nobis ad eius consequutionem

2ª confirmatio — 2º confirmatur: illud est obiectum formale motivum spei supernaturalis in quo ultimo resolvitur securitas spei qua distinguitur ab aliis affectibus voluntatis sed illud in quod resolvitur securitas spei est opis sub ratione auxiliantis, aut potius Dei inclinatio, aut praeparatio sua misericordia ad auxiliandum nobis ad consequutionem Beatitudinis: ergo formale motivum spei theologicae est opis divina sub ratione auxiliantis. minor. constat discurrendo de ceteris virtutibus quibus assignatur motivum formale, illud in quod ultimo resolvitur perfectio actus virtutis: ideo enim motivum formale fidei est veritas divina et non aliud attributum: quia certitudo fidei ultimo resolvitur in veritatem Dei: et minor probatur si quis interroget quare secure sperat Beatitudinem non obstante eius arduitate, et difficultate, recte respondebit quia iudicat esse assequibilem a se, et ipsi praeparatam mediante divina opis inclinatione ad sibi auxiliandum: non recte respondebit aliquis dicendo secure expectare Beatitudinem quia iudicat esse bonum congruum et conveniens ad eius utilitatem, alioquin quilibet prudens speraret quodlibet bonum sibi proficuum vel utile, et conveniens: quod nil falsius excogitari potest: quamvis enim quilibet simplex sacerdos iudicet dignitatem Cardinalitiam esse sibi commodam aut utilem et decisive eam concupiscat sibi, non tamen absque nota stultitiae potest huiusmodi dignitatem sperare, non alia ratione nisi quia non apprehendit potestatem summi Pontificis inclinatam ad decidendam sibi talem dignitatem: ergo securitas spei supernaturalis ultimo resolvitur in decementia rei speratae, sed in potestatem illius cuius auxilio redditur huiusmodi res practice assequibilis: et consequenter securitas spei theologicae ultimo resolvitur in opem divinam inclinatam ad auxiliandum nobis ad consequendam Beatitudinem.

ultimo dico — Ultimo dico obiectum quo formale spei theologicae, quod consistit in opis divina sub ratione auxiliantis assignatae coalescit ex duplici attributo divino nimirum ex opis et misericordia: unde nec opis sine misericordia, nec haec sine opis potest esse adaequatum motivum sperandi spei supernaturali: haec ut conclusio expresse non reperitur in scriptis nostris Thomistarum videtur tamen consona illorum doctrinae nam communiter ab omnibus asseritur motivum formale spei supernaturalis esse divinam opem sub ratione auxiliantis, seu divinam opem inclinatam et praeparatam ad auxiliandum nobis; sed divina opis et inclinatio ad auxiliandum nobis non est opis praecise sumpta, sed opis associata divinae misericordiae qua Deus inclinatur ad sublevandam nostram miseriam, et inopiam, cum Deus ratione praecise opis sit indifferens ad auxiliandum, hoc est, ad premiandum, et puniendum; ac proinde reliqui Thomistae videntur consentire nostrae dicto quamvis illam in terminis expresse non assignant

Probatur 1º ratio dicti authoritate D. Thomae in disputatione de spe art. 1º in corp. ubi ait motivum formale spei est auxilium divinae potestatis et

pietatis

q. motivus spei tendit in bonum speratum: ex quibus verbis pt. in motivo formali spei non solus relucere potestatem absolutam Dei, sed etiam pietatem aut misericordiam, qua paratus est Deus nostram miseriam sublevare, et adiuvare imbecillitatem ad consequendam Beatitudinem.

2° pt. ratione: non illud est formale motivum spe- 2° probo.
randi supernaturalis, cuius apprehensione voluntas per spem inclinatur ad secure expectandum conse-
cutam Beatitudinem: ergo motivum formale spei supernaturalis adaequatum non est sola potentia Dei, sed
adaequate coalescit ex misericordia et potentia: pt. minor: nam speraret Beatitudinem illam
secure non expectaret nisi indicaret Deum esse non solum omnipotentem ad posse sibi absolute
offerre tam arduum bonum, verum etiam sibi propitium, et ergo se inclinatum ad misericordiam adiu-
vandam eius impotentiam, imprudenter enim procederet, qui secure expectaret ab aliquo bono
ex solo ordinatam potentiam, aut potestatem illius, nisi simul indicaret eiusmodi potentem esse
sibi propitium et ergo se inclinatum per pietatem, aut misericordiam: ergo motivum formale spei
a Deo beatitudinem supernaturalem non est sola potentia, qua Deus absolute potest per-
ducere nos ad Beatitudinem, sed etiam misericordia, qua eius potentia absolute inclinatur ad
nobis auxiliandum. 2° probo.

Confirmatur 1°: ut aliquis secure expectet a Deo consequutionem Beatitudinis, necessarium
est ut indicet Deum esse potentem ad superandas difficultates retardantes ab eius consequutione
et insuper affective inclinatum ad communicandum nobis de facto media, aut auxilia per-
ductiva ad Beatitudinem: sed Deus sua potentia est potens ad superandum efficaciter omnes
difficultates impedientes consequutionem Beatitudinis, et sua misericordia est inclinatus, aut
praeparatus ad nobis auxiliandum: cum sola potentia denotat Deum absolute potentem respectu
cuiuscunque effectus possibilis, non vero primo inclinatum, aut paratum ad consequutionem Beatitu-
dinis: ergo motivum formale cui innititur securitas spei supernaturalis non est sola potentia Dei, 2° confirmo.
sed coalescens ex potentia, et misericordia.

2° confirmatur: non ex communi sententia Theologorum ille cui fieret de facto
revelatio suae damnationis non potest nec tenetur sperare Beatitudinem: sed defectus potentiae
ad sperandum in hoc casu non procederet ex defectu indicii, quo indicat Deum esse absolute
potentem ad offerendam Beatitudinem: sed ex defectu indicii quo respective. supplementum tali
revelatione requiritur indicare Deum de facto esse inclinatum per suam misericordiam ad sal-
vandum illum, seu ex cognitione qua cognosceret misericordiam Domini esse sibi negatam, et iu-
stitiam Domini sibi praeparatam: ergo motivum formale cui innititur spei supernaturalis securitas non
est sola potentia Dei, sed potentia ut decreta per misericordiam: maior constat ex mis. etiam
non in illo cui fieret revelatio de suo damnatione non cessaret indicium formale fidei, quo, quo-
unque fideli indicat Deum esse absolute potentem ad salvandos omnes homines, sed solummodo
destrueret indicium particulare de actuali praeparatione misericordiae, ergo illius, cum in hoc
casu respective indicaret Deum ergo se non exercere affectum misericordiae, sed rigorem iustitiae
Domini, quo Deus vult punire peccatorem propter culpam: et confirmatur 2°: non perseverante motivo

adaequato

adaequate alicuius virtutis perseverat, possibile est operatio huiusmodi virtutis, ut patet per [exem]plum ergo si in illo cui facta est revelatio de sua damnatione desinere esse possibile ad sperandum ex praecise illo indicii defectu indicantis Deum de facto esse ergo se inclinatum per misericordiam; et ex defectu apprehensionis divinae omnipotentiae necesse est asserere solam omnipotentiam non esse adaequatum motivum sperandi supernaturalis, alioquin sola consideratio omnipotentiae moveret reprobum ad sperandam Beatitudinem.

Urgetur magis: non motivum adaequatum spei supernaturalis debet esse ratio obiectiva de facto movens, sive aliciens voluntatem ad sperandum, et non indifferens ad specificandum motum spei et alios affectus voluntatis: sed omnipotentia divina secundum se, sive separata a misericordia divina non movet, nec allicit de facto voluntatem ad sperandum; sed indifferenter potest movere ad sperandum et timendum: ergo necesse est ut cum omnipotentia ingrediatur misericordia ad specificandum spem, ut distinguatur a reliquis affectibus voluntatis. minor probatur quia omnipotentia secundum se praecise a ratione misericordiae est prius indifferens potens ad praemiandum bonos et puniendos malos sub ratione omnipotentiae praecise sumpta non magis conveniat Deo potentia ad Beatificandum, quam ad puniendum. Sed omnipotentia divina quatenus inflictiva poenarum nequit movere aut allicere voluntatem ad sperandum a Deo consequutionem Beatitudinis, sed potius sub hac consideratione movet et detrahit ad timorem: ergo omnipotentia secundum se praecise considerata misericordia non movet de facto aut allicit voluntatem ad sperandum quamquam sed motivum timendi poenam aeternam est omnipotentia detracta ad infligendum illam per iustitiam punitivam, ita motivum formale sperandi a Deo vitam aeternam est omnipotentia ut inclinata ad auxiliandum ratione misericordiae, ac proinde ~~misericordia~~ secundum se omnipotentia non magis invitat ad spem, quam ad timorem.

3a pars praelectionis

Ad 3am meae praelectionis partem deveniendo argumentis 1o et 2o sententiae satisfaciam, et obiectionibus 3ae et verae opinionis si tempus permiserit, fiat satis.

Solutio 1i arg.ti 1ae sen[tentiae] Ad 1um 1ae sententiae ex desiderio maiorem et distinguo minorem: si spes supernaturalis distinguitur a desiderio, et a reliquis motibus affectivis per habitudinem ad obiectum arduum, sic ut arduitas sit conditio, aut proprietas exacta ex parte obiecti materialis, aut ... concedo minorem; ita ut sit ratio formalis motiva, aut formalis, et in ratione specificativa ipsius nego minorem et hoc aliud est conditio, aut proprietas obiecti specificabilis, aliud vero motivum formale, seu ratio obiectiva specificans motum spei ut possit motum spei ~~specificare~~ terminare; non arduitas, aut difficultas rei sperandae est quaedam conditio materialis necessario requisita ex parte rei sperabilis, seu denotatur a motivo formali spei, ut possit affectum trahere spei; et idcirco manifestativa distinctionis quo spes distinguitur ab aliis motibus affectibus voluntatis, non vero ratio motiva, aut formalis, aut in ratione specificativa ipsius; sicut verbi gratia non esse visum est conditio materialis obiecti fidei, et aliquomodo distinctivo ipsius ab

obiecto

obto vativo scilz; quia ex hoc ulterius sequar fidz formalis specificari ab obscuritate, aut invisibilitate obti credibilis, sed a veritate dni testimonij, licet huiusmodi veritas ut actualiter detrahat ad assensum fidei nullo obstet veritatis non visibilis, aut non apparentes eodem prorsus pacto dicendum est de obto spei asserendo arduitatem esse oditio obti materialis nullo onotatur a motivo formali spei, quod consistit in potestate dni et ipsius, quo virtute et supernaturali potest eiusmodi arduitas, sive difficultas, seu quo redditur bonum dnum consequibile non obstante eius arduitate, licet veritas a Deo revelata redditur credibilis assensum fidei non obstante eius arduitate.

2° potest respondendo absolute spem distingui ulterius ab alijs motibus affectivis per exigentiam obti ardui, aut difficilis, ut superius dolemus in probatione uz. dicit spes distinguatur a magnanimitate, etenim magnanimitas inclinat ad bonum arduum cum hac solo differentia a spe, quod magnanimitas conatur ad consequendum boni ardui et difficilis non excedentis simpliciter vires potestatis propriae ipsius qui magnanimiter operatur; spes vero solum inclinat ad bonum arduum aut difficile excedens potestatem propriam sperantis, et solummodo communicabile potestate aliena cuiusmodi est bonum dnum ad quod solo dna potestate potest pervenire creatura rationalis. 2 Dx

Ad 13 confirmationem dx quod specificari non solum distinguitur ex praecisa ratione, sed etiam ex praecisa destructione motivi formalis, verum etiam ex destructione alterius conditionis essentialiter connotatis a specificativo formali ex parte obti materialis aut rationis, ut patet in fide dna quae distinguitur a visione in beatis, non ex destructione obtiri veritatis a quo fides specificatur formaliter, sed ex destructione obscuritatis obtiri, quae essentialiter connotatur a dna revelatione ut possit actualiter specificare assensum fidei, ut distinctum ab assensu scientifico, quod veritas dna praecise sumpta non specificat fidem, sed quatenus testificando seu revelando decurrit ad veritatem obscuram, seu inapparentem: eodem plus modo est discurrendum de motivo formali sperandi supernaturaliter, quod licet consistat in potestate dna praeparata ad auxiliandum nobis, non tamen specificat spem sub praecisione ab obto materiali, sed quatenus est potestas adiuvans ad consequendum obti ardui et eminentis rationem sperantis, seu quatenus est potestas superativa difficultatis retardantis a sequela eiusmodi boni; unde sublata arduitate, aut difficultate consequibilitatis boni supernaturalis, et acquisita aliquo modo possessione ipsius ut contingit in gloria corporis rationem beatorum; nequit eiusmodi bonum terminare motum spei sub ratione sumpsita, cuius motivum formale licet non sit arduitas, aut difficultas vel sperantis, est tamen conditio, aut privatio obti materialis, essentialiter connotatur a motivo formali, sicut non apparentia seu obscuritas est privatio aut conditio exacta ex parte rei credibilis, et futuritio, aut non possessio ex parte boni desiderabilis, cum rei possessio Solutio ad 13

terr

n. tñt desiderij, sᵗ gaudij aut delectatis.

Ad 23. ɔ fratis Rx ɔcedendo maiorem et negᵈᵒ minorem ad cuius

Solutᵒ 2ᵃ ɔ fratis — Minorem Rx ɔtingᵈᵒ minorem: sᵗ nullum bonum specificat irascibilem nisi ratione arduitatis, ita ut arduitas sit motivum, aut ɔditio obiecti tractivi appetitum irascibilis ɔcedo minorem: ita ut sit ro formalis specificativa motum irascibilis nego minorem et conseq: quia etsi irascibilis quatenus differt à concupiscibili tendat ad bonum arduum et difficile: ro tamen formalis, quae movet et incitat eiusmodi appetitum ad consequutionem eiusmodi boni non est arduitas aut difficultas, sed potestas quae vinci et superari potest eiusmodi arduitas, cum irascibilis sub hac quatenus distinguitur à concupiscibili sit quaedam vis, aut pot. animae fortificans, aut erigens ipsam ad superandam difficultatem occurrentem in consequutione boni, et ideo certo non respicit ut motivum formale arduitatis, sed magis superabilitatem ab huiusmodi motivo, cum nullus intentus, aut pot. respiciat ut motivum formale superandi id quod vincere, excludere, aut superare nititur ex ipsius natura et quod resistat, sᵗ motivum ratione cuius sperat eiusmodi difficultatem superare, ut patet in milite strenuissimo, qui ordinatur ad vincendam difficultatem repertam in pugna bellica etc., cuius tamen obiectum formale quo, seu formale motivum non sunt ɔditiones ut difficultas, sed motivum probativum quo superatur et evanescit difficultas: unde cum argᵗᵘˢ, et reliqui, quibus utuntur ɔrij ad persuadendum motivum formale spei esse arduitatis boni sperabilis tantummodo probant illam esse ɔditionem obiecti tractivi, non vero ut Mairenus ɔcludunt eam esse rationem formalem motivum cui innititur securitas spei.

Ad 19. 2ᵃ senten. Rx ɔcedendo maiorem et negᵈᵒ minorem ad cuius probationem

Solutᵒ 1ᵃ arg. 2ᵃ senten. Rx 1ᵒ actum desiderij supernalis, quo voluntas desiderat Beatitudinem non esse actum elicitive procedentem à spe, aut alia virtute theologica, sᵗ esse quendam actum dispositivum seu introducentem ad virtutem theologicam, elicitum sᵗ ab auxilio supernali, sᵗ ab habitu piae affectionis, quo voluntas disponitur ad perfecte adhaerendum Deo per virtutem theologicam. = 2ᵒ non ut docet D. Tho. in presenti q. 17. art. 8. in corp. sᵗ expectatio praemij à Deo obtinendi impellit voluntatem, ipsam quae introducit ad amandum Deum per se ipsum per charitatem, ita pariter amor imperfectum concupiscentiae, seu desiderium supernale Beatitudinis introducit, et disponit voluntatem ad hoc ut firmiter adhaereat auxilio divinae potestatis per spem, quae non desiderat formaliter Beatitudo ut praecisa ɔvenientia ipsius, sᵗ fortificat aut erigit voluntatem ut secure expectet desideratum Beati motivum consequutionis: unde quamvis ro formalis specificativa desiderij sit ɔvenientia obiecti Beatifici attractiva voluntatis ad amorem concupiscentiae, ro tamen specificativa spei non est eiusmodi ɔvenientia, sed fortitudo divinae auxilij quo ɔstituitur Beatitudo practice assequibilis à nobis et ideireo sperabilis spe theologica.

Ad 13. ɔ fratis Rx ɔcedendo ant., et ad minorem subsumptam

ad 13. ɔfratis — Rx quod licet bonum absolute sumptum sub praecisa ratione amabilis adaequate dividitur

in

in bonum desiderabile, et bonum amicabile, seu terminativum amoris amicitiae, et desiderantiae; est enim bonum hoc sub ultitudine, quo denotat omnes affectus voluntatis non solum dividit in proprietatem dicti, verum etiam in alias speciales boni ardui acquirendi proprietate et auxilio alterius, sub qua ratione bonum specificat motus spei, et desiderio spes ... detrahat motum voluntatis ad aliquem nos movens extranei respectu boni in se, unde si bonum obtinuit amabile ratione appetibilitatis quo reddit terminativum voluntatis ad amorem amicitiae vel desiderantiae; hoc obtinuit separabile proprietate illius, quae superari et vinci potest arduitas aut difficultas reperta in illius ... non spes sive le non est amor proprie sumptus, sed quidem conatus, aut affectus fortificans voluntatem ad secure expectandum consequutionem rei amatae aut desideratae, et ut proprie loquar est stimulus aut armigera amoris, et habet pro respectu bonum sub specifico ratione boni ardui superabilis proprietate alterius: legatur D. Thom. 1.2. q. 25. art. 1. ubi aperte docet bonum arduum specificativum spei esse quandam differentiam specialem determinativam boni in se, et sub illo contentam.

Ad 2.^m^ confirmationem ex multo maxime de amore proprie et formaliter sumpto tacita: ad cuius primum dico quod D. Thom. asserit amorem transcendere omnem affectum aut motum voluntatis non debet intelligi de transcendentia formali aut Metaphysica, sed solum modo de transcendentia causali, aut concomitanti: unde si decidendum sit affectum ipsum et reliquos actus voluntatis assignari, aut causari ab amore, non tam ultimum debet concedi quemcunque actum voluntatis esse formaliter et distinctive amorem proprie sumptum et id prout sic ipse causative procedat ab amore desiderantiae; non inde sequitur illum esse formaliter amorem desiderantiae, aut amicitiae; sed actum, quo voluntas aggreditur ad consequutionem rei amatae, aut desideratae, aut quo secure expectat illam non obstante eius arduitate aut difficultate: non secus ac motus intellectus sicut est apprehensivus, indicativus; et discursivus voluntas sicut est spes, et amativa, et sperativa et sicut intellectus nequit iudicare de aliquo obiecto intelligibili quin prius apprehendat illud simplici apprehensione; ita voluntas nequit sperare aliquod bonum quin prius illud desideraverit aut amaverit amore desiderantiae ac ex inde quodammodo, sicut iudicium inchoative non est formaliter aut distinctive apprehensio, sed alius specialis actus quo intellectus iudicat de re apprehensa; eodem prorsus modo asserendum est motum spei non esse formaliter amorem, sed quendam conatum quo voluntas erigit ad ... perfectionem seu expectationem rei amatae, ex quo tantummodo deducitur spem causari ab amore, aut amorem praesupponi ... sicut se habet ad spem apprehensio ad iudicium.

Ad 2.^m^ probationem minoris ex 1.º secundo maiori et majoris minore ex ... et meo et communi sententia theologorum: quamvis intellectus sicut se sit potentia ordinata ad intelligendum verum intelligibile, de facto detrahat actum, qui non est formaliter intellectivus, cuiusmodi est dictio, quae producit verbum et habet argumentum proprium ... contra nostram sententiam

Sicut intellectus noster non obstante eius primo et essentiali inclinatione ad intelligendum potest elicere actum qui distinctive et essentialiter non sit visio formaliter sumpta, ita voluntas quamvis sit eius primaria et essentialis inclinatio tendat ad amandum bonum potest tamen elicere actum prosequutivum qui formaliter non sit amor proprie sumptus, quamvis quivis actus voluntatis affectivus amorem concomitantem aut causativum, ut supra dixi:

2o solutio. Rursus potest respondendum: amorem sumi dupliciter: primo sumitur proprie et metaphorice quatenus scilicet importat affectum prosequutivum voluntatis circa bonum ut praecisum eius convenientiam aut unionem respicit amantis: 2o sumitur amor improprie aut similitudinarie, et inde si hoc modo sumatur amor quilibet affectus prosequutivus voluntatis potest appellari amor, tum ob eius similitudinem cum amore, tum ob dependentiam qua subordinantur reliqui actus voluntatis amori tanquam radici aut principio; quapropter quotiescunque D. Thomas aut reliqui DD. vocant spem amorem debent intelligi de amore late et improprie sumpto non vero de amore stricte sumpto qui dividitur in amorem amicitiae et concupiscentiae: legatur D. Thomas in 3 sententiarum art. 4 de spe, ex cuius doctrina apparet quaelibet haec solutio: quod autem motus spei non sit amor stricte sumptus constat ex dictis, nam oppositum amoris stricte sumpti est odium rei amabilis: sed certum est spei non opponi formaliter odium, sed desperationem, ac proinde negari debere dum spem esse amorem stricte et proprie acceptum, licet possit amor in sensu improprio aut metaforico.

ad 3am obiectionem. Ad 3am obiectionem [R.?] concedendo maiorem et distinguendo minorem: sed motum quo voluntas tendit ad finem ultimum specificari ab appetibilitate ipsius sub praecisa ratione bonitatis relatae ad amandum et volitum appetentis, nego minorem, sub ratione bonitatis acquisibilis potestate alterius distinguo minorem, et nego consequentiam: nam finis ultimus cuiusmodi est beatitudo obiectiva duplicem respicit a voluntate viatoris: 1o ut eius bonitas ut quaedam convenientia voluntati appetenti, et sub hac consideratione specificat motum desiderii aut amoris concupiscentiae: 2o respicit a voluntate ut bonum nondum obtentum, nec [illegible], vero etiam ut bonum acquisibile divina potestate, et sub hac consideratione specificat spem supernaturalem, cuius motivum formale non est pura convenientia obiecti beatifici, sed ratio qua potest sperari adiutum aut facultas consequendi ipsum, sed ratio qua constituitur facile acquisibile; cum beatitudo obiectiva sub hac consideratione importat specialem modum ad movendum aut attrahendum voluntatem, quae praecise ad amandum sed etiam ad animose, et secure expectandum; et id circo et si talis motus sperandi beatitudinem perse ordinetur ad quietem voluntatis circa ultimum finem consistentem in plena fruitione aut possessione ipsius, non inde concluditur motum spei specificari formaliter ab eodem motivo a quo specificatur gaudium beatificum resultans ex possessione beatitudinis; licet enim spes est motus vitalis perse ordinatus ad gaudium beatificum: sicut fides est motus vitalis intellectus ordinatus ad visionem beatificam, cum per fidem in via ambulemus ad ultimum

finem

finis, scilicet per spem; et nihilominus fides non specificat ab eodem motivo formali, a quo specificatur visio Beatifica, cum specificativum formale visionis sit essentia clare visa, vel motivum formale fidei veritas Dei testimonio obscure revelans: nec urget instantia adducta de motibus naturalibus elementorum, quia in motibus naturalibus acquisitio suo [illegible] centro naturali non requirit actum specialem positivum, aut elicitum, verum [illegible] eiusmodi [illegible] manent quiescentes; et ideo terminus motus subiecti naturalis et [illegible] quies non exigunt distinctionem formalem specificativam ex parte [illegible] naturalis.

Quoad 2um dico quod licet bonitas ultimi finis ut conveniens [illegible] modo nobis sit obiectum motivum spei supernaturalis, tamen est [illegible] obiectum quo motivum unde [illegible] argumentum solum probat spem et gaudium Beatificum respicere idem obiectum materiale [illegible] obiectum [illegible] assignat fidei, et visioni Beatificae, quae nihilominus respiciunt motivum formale [illegible] [illegible]. 1043

Ad 4am confirmationem dico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod spes non solum supponit desiderium inefficax, aut conditionatum Beatitudinis, verum etiam absolutum, et efficax ex causa efficiente: quare [illegible] falsum est spem esse formaliter [illegible] desiderium: [illegible] in Beatis [illegible] absolutum et efficax [illegible] [illegible] quin in illis remaneat spes [illegible] quia [illegible] in desiderio efficaci, sed in [illegible] expectatione rei absolute et efficaciter desideratae; per spem enim [illegible] voluntas quasi [illegible] et [illegible] rei absolute desideratae, et ideo spes vocatur ab Apostolo anchora, quae firmat voluntatem ut tangibile in [illegible] aut [illegible], id firmiter [illegible] adhaereat efficaciae divinae potestatis quod [illegible] praestat praecisio affectui desiderii quantumvis absoluti, et efficacis.

Ad ultimum dico [illegible], ad [illegible] dico [illegible]: desiderium efficax vel absolutum exigit actum possibilem [illegible] absoluto [illegible] rei non impossibilitando [illegible]: possibilitate [illegible], seu possibilitate practica desumpta ex praeparatione [illegible] currentium ad [illegible] obiecti consequendi neque [illegible] desiderium absolutum [illegible] [illegible] et [illegible] exigentiae, et praecise a motu spei et si exigit obiectum absolute, et simpliciter possibile, non [illegible] ut huiusmodi obiectum [illegible] ut possibile [illegible] exigentiae, et praeparatione [illegible] concurrentium ad eius consequutionem, et ideo spes respicit obiectum arduum possibile consequi possibilitate proxima desumpta ab obiectis circumstantiis et causis, desiderium vero tantum modo petit [illegible] ab obiecto possibili possibilitate absoluta, seu possibilitate praecisse fundata in non repugnantia [illegible], in quo differt a desiderio conditionato, et inefficaci, quod non solum ad bonum possibile, verum etiam ad impossibile potest trahi.

Proponuntur Argumenta 3ae [illegible] 7ae.

8um argumentum 3ae [illegible] persuadendo motivum formale spei supernaturalis non esse [illegible]

ut

13 aa. 3 2. ut auxilians autem: Nam formale motivum spei supernaturalis debet esse Deus, aut aliquid divinum
~~49~~ sub ratione causae finalis; sed Deus ut auxilians non habet rationem causae finalis: ergo dispositio ut pro-
paratus ad auxiliandum non est formale motivum spei: maior constat: nam formale motivum seu specifi-
cativum spei debet esse aliquid obiectum expectatum sub linea voluntatis, specificativum ut
patet [illegible], sed specificativum voluntatis non extendit extra lineam causae finalis, ac proinde
spes supernaturalis debet specificari a motivo formali expectante ad rationem causae finalis: con-
firmatur 1° ex D. Tho. 2.2. q. 17. art. 4. ubi dicit spes duo respicere scilicet bonum
quod obtinere intendit, et auxilium per quod illud bonum obtinet: bonum autem quod quis sperat
obtinendum habet rationem causae finalis, auxilium autem per quod sperat illud bonum obtinere, obti-
net rationem causae efficientis: ergo ex D. Tho. auxilium divinum seu dispositio ut auxilians non habet
formalis rationem causae finalis, sed efficientis. 2° confirmatur maior. nam dispositio ut auxilians nihil
aliud est quam Deus ut adiuvans nos ad consequutionem beatitudinis; sed Deus non formali-
tantum, sed efficiendo auxiliatur nobis ad consequutionem beatitudinis: ergo dispositio ut auxilians
non habet rationem causae finalis, sed pure efficientis.

1° confirmatur. Confirmatur 1° nam ratio sub qua specificativa spei debet esse
formalis ratio boni; sed dispositio ut auxilians non expectatur solum ad rationem boni, illud namque enim
cum ratio boni coincidat formaliter cum ratione causae finalis, et non ad rationem causae efficientis: ergo
formale motivum spei supernaturalis non est dispositio divina sub ratione ipsius auxiliantis. 2° confirmatur
nullus habitus specificatur a principio effectivo formali ut tali, cum principium specificativum reduca-
2° tur ad lineam causae finalis, seu formalis extrinsecae: sed dispositio divina ut auxilians solum modo habet
rationem causae effectivae ut constat ex nuper dictis: ergo nullatenus potest esse formale specifi-
3° confirmatur cativum.

3° confirmatur: nam quemadmodum spes se habet ad spem boni consequibile, ita ad timorem ma-
+ a pretio li fugibile. sed timor non specificatur effective, seu [illegible] mali poenalis, quod timet
quod [illegible] disconvenientia ipsius poenae: ergo similiter spes non specificatur formaliter a principio
effectivo boni sperabilis cuius modi est dispositio ut auxilians, sed a [illegible]
boni rei sperabilis ut convenit utilitati ipsius sperantis: maior constat nam quemadmo-
dum spes est motus prosequutivus tendens ad consequutionem boni ardui et consequibilis, ita
timor est fuga recedens a malo terribili, et imminenti respectu timentis, et [illegible]
patet. nam obiectum tam formale quam motivum timoris debet esse de linea mali, cum timor
non sit effectivum prosequutivum boni, sed consistat in fuga a malo futuro et practice im-
minenti; sed principium effectivum infligens malum poenae non est de linea mali, cum Deus
sua iustitia infligat poenam damnationis aeternae, sicut sua misericordia et pietate
impendit praemium vitae aeternae: constat autem nec Deum [illegible], nec ipsius divinam inflicti-
vam mali poenalis esse de linea mali: ergo motivum formale timendi poenam aeternam
non est principium a quo effective infligit eiusmodi poenam, et eodem modo motivum formale sper-
andi praemium aeternum erit principium effective causans adeptionem eiusmodi praemii.

4° confirmatur

4° Probatur: quia motivum formale spei supernaturalis est assequibilitas, aut possibilitas ipsius Beatitudinis obiectivae: sed Beatitudo obiectiva non constituitur a nobis assequibilis per omnipotentiam: ergo omnipotentia divina non est formale motivum spei supernaturalis; maior constat, quia quando nobis aestimatio impossibilitatis Beatitudinis movet ad desperandum: ita aestimatio possibilitatis ipsius movet, et trahit voluntatem ad sperandum: et minor probatur 1°. quia Beatitudo obiectiva eatenus omnino dicitur possibilis, aut assequibilis a nobis quatenus est bonum nobis concreabile; sed bonum divinum ante ullam actionem omnipotentiae est concreabile ex se, cum omne bonum sit concreabile, et idcirco bonum divinum erit tamen summe concreabile: unde eatenus omnipotentia prodest nos pertingere ad Beatitudinem quatenus hoc sensu est concreabilis, aut possibilis quoad concreationem: ergo Beatitudo obiectiva non constituitur possibilis virtute vel per omnipotentiam, sed per suam bonitatem. — 4ta probat.

2° probatur: eatenus nunc non ille qui peccavit in desperatione eatenus de facto desperat de Beatitudine, quatenus existimat eam esse sibi impossibilem simpliciter, seu existimatio qua desperans existimat esse sibi impossibilem negationem Beatitudinis nullatenus iudicat Deum esse impotentem, aut Deo deficere omnipotentiam: ergo omnipotentia non constituit nobis possibilem Beatitudinem, alias qui haberet iudicium dicens Deum esse omnipotentem semper haberet iudicium quo iudicaret Beatitudinem esse sibi possibilem, et consequenter nullus fidelis posset desperare, quia possibilem amitteret iudicium fidei quo iudicat Deum esse summe potentem. — 2a probatio minoris

Ultimo probatur: quia bonum primo et per se speratum a spe supernaturali est Beatitudo obiectiva, aut increata; sed Beatitudo obiectiva aut increata non redditur possibilis per omnipotentiam divinam, cum realiter potentia divina solummodo attingat ens creatum aut creabile et nullatenus extendat ad aliquid proprium divinum: ergo motivum formale spei supernaturalis non est omnipotentia divina sub ratione auxiliantis. — Ultima probatio

Ad primum argumentum Respondetur 1° ex D. Tho. 2.2. q. 27 art. 6.: quod etsi motivum formale charitatis sit bonitas divina sub praecisa ratione causae finalis sive bonitas divina finite sive per se non ex nobis, tamen motivum formale sperandi non est Deus sub absoluta ratione causae finalis, sed sub ratione causae primae ex qua nobis provenit adeptio Beatitudinis, quia per spem non adhaeremus Deo praecise propter se ipsum sed per charitatem, sed innitimur formaliter eius auxilio ad obtinendam Beatitudinem; et ideo sperare est in virtute spei supernaturalis specificari a Deo sub ratione primae causae effectivae a quo redditur assequibilis ultima Beatitudo, quae si obiceretur sub praecisa ratione causae finalis ut distincta a prima effectiva auxiliante, tantummodo haberet rationem obiecti quod materialis spei supernaturalis, non autem obiecti quo motivi, cum formale motivum sperandi sit id quo Beatitudo constituitur possibilis, aut assequibilis a nobis, et Deus sua potestate auxiliante reddat assequibilem; ut docet D. Tho. 2.2. q. 17 art. 2. in corp. solius infinitae virtutis aut potestatis est perducere ad bonum infinitum perducere, cuiusmodi est Beatitudo obiectiva: et ideo sola virtute, aut potestate divina constituitur assequibilis a nobis eiusmodi Beatitudo, et consequenter sperabilis: unde falsum est omnem actum voluntatis specificari formaliter a bono sub praecisa ratione causae finalis: non enim voluntas quatenus est potentia amativa solum= — Solutio argumentorum

modo

solummodo nisi vero a fine sub ratione causae finalis, quatenus tamen haec ratio propter operatione movet a fine practice sumpto, scilicet a potestate quod constituit assequibilis eiusmodi finis.

2a solutio. Deus ut auxilians nobis non habet rationem causae finalis ut quod — 2a potestas. Respondeo concedendo maiorem, et distinguo minorem: sed Deus ut auxilians nobis non habet rationem causae finalis ut quod, concedo minorem; ut quo, nego minorem et consequentiam. Et si Deus sub ratione propria auxiliantis non sit formaliter et directe causa finalis, saltem indirecte et reductive, quia dispositio auxiliantis expectat ad rationem et lineam causae finalis, cum per illam destinatur ultimus finis a nobis assequibilis, et ideo potestas Dei ut propensa ad auxiliandum nobis in ordine ad assequutionem finis potest specificare actum voluntatis, cum enim sit universaliter desideratus et inclinatus non solum potest tendere ad finem, verum etiam ad omnia media assequutiva finis; quare propositum argumentum causam excludit, nec ipse nec alius affectus voluntatis potest specificari ab aliquo quod neque sit finis, neque pertineat ad lineam finis, seu causae finalis, scilicet constitutive, scilicet ordinative. Cum igitur potestas qua Deus potest nobis auxiliari, licet non attingat Deum absolute sub ratione causae finalis, illum tamen constituit in ratione finis assequibilis, hinc colligitur eiusmodi potestas esse ordinatam ad finem ultimum, et ideo illa potest specificare spem supernaturalem, quae respicit finem ultimum et principium sub ratione bonitatis, sed ut assequibilis ipsius, quam formaliter et proxime attribuit spes auxilianti Deo gratia: quo exclusa ultimus finis non esset a nobis assequibilis spe supernaturali, sed absque respectu ad dispositionem esset amabilis et desiderabilis.

Ad 1a 3 d. probat. (?) — Ad 1a 3 d. probat. Concedo maiorem et distinguo minorem: sed dispositio ut auxilians non expectat ad rationem boni ut quod, concedo minorem; ut quo, nego minorem et consequentiam, quia etsi dispositio ut propensa ad auxiliandum nobis sub proprio conceptu obiectivo non exprimat bonitatem aut convenientiam, sed aliquem conceptum spiritualem, est tamen principium quo redditur bonum divinum assequibile, cum sit principium effectivum necessarium sequentium ad assequutionem beatitudinis, et superativum facultatis retardantis ab huiusmodi assequutione, et ideo potest dici bonum ut quo.

2a solutio. — 2a potestas. Respondeo ut ponderat negando maiorem: non licet ratio quae motiva spei supernaturalis sit bonum sub praecisa ratione boni appetibilis, istius motivum formale seu id sub quo speratur nullatenus est ratio boni expresse sumpti, cum motivum formale sperandi non sit res quae appetitur a voluntate, sed medium quo vincitur spes ad superandam difficultatem cum bono sperato annexam, quod non consistit in bonitate ultimi finis, sed in virtute et potestate ipsius: et hoc potest illustrari instantia desumpta ab obiecto fidei; nam quemadmodum spes tendit ad bonum sub ratione boni, ita fides ad verum sub ratione veri; sed certum est quod etsi obiectum quod motivum fidei, seu res credita fide divina sit Deus ut absolute intelligibilis aut verus veritate transcendentali, motivum tamen formale aut proximum non est intelligibilitas, aut veritas transcendentalis rei creditae, sed veritas Dei revelatoris cui fides innititur tanquam medio aut motivo credendi.

Ad 2a 3 — Ad 2a 3 d. probat. Sed concedendo maiorem intelligo de causa effectiva reduplicative ut tali, et distinguo minorem: sed Deus ut auxilians solum habet rationem causae efficientis sui auxilii, quod confert ad assequutionem beatitudinis, concedo minorem; sub ratione boni aut actus spei nego

minorem

mus, et loq. in eodem oppo[sito]: est auxilians nu grae, et auxiliorum, quibus Ds ponit hoem ad consequendam Beatitudinem solummodo habeat rationem causae efficientis, non tamen ad actum spei supernaturalis habet rationem neque causae efficientis, verum etiam finalis extrinsecae; cum Deus ut auxilians, aut praeparatus ad conferendum auxilio perductivo ad Beatitudinem sit principium movens, et determinans voluntatem ad sperandum, nec repugnat Deum ut principium effectivum mediorum conducentium ad finem et consequendam Beatitudinem esse obiectum specificativum actus nunc habitus spei supernaturalis; non minus repugnat causam efficientem rationem causae finalis extrinsecae, aut specificativae, quam effectum effective procedentem ab aliquo principio esse causam finalem aut finalem extrinsecam ipsius principii a quo procedit; sicut certum est intentionem actualem esse effectum principii intentivi, et tamen aliquam rationem esse causam finalem ipsius, cum intentus sit principium intentus ac proinde non repugnabit, quod oppositio dicta ut auxilians sit causa pure effectiva non auxiliorum conducentium ad Beatitudinem, et non spei sit causa finalis extrinseca, et obiectum motivum.

Ad 33 concessis antecedente et consequentia, respondendo maiorem et negando minorem, non quemadmodum spes respicit ut obiectum quod nativum bonum conveniens, et amorem sperantis; et ut motivum quo finale sperandi potestatem, a qua attribuitur sibi possibile eiusmodi bonum; ita timor respicit malum terribile quod timenti proponit ut futurum, et disconveniens sibi, ut bonum a quo fugit, et potestatem, et causam influentivam eiusmodi mali ut motivum finale timendi; quod sicut bonum arduum attribuitur possibile potestati alterius, ita malum terribile arduum, quod de facili resisti non potest, quod est obiectum nativum timoris, attribuitur proxime et finaliter imminens potestati illius, qui huiusmodi malum potest infligere: ac proinde motivum finale non est malum, quod timetur, sed potestas superior a quo infligi potest, et ad probationem maioris, dicendum malum, quod timetur, sed iustitia divina non est de linea mali finalis, dicendo maiorem non est de linea mali causativi, loquendo de malo poenae nego antecedens, et consequentia, non, et si Deus, nec aliquod attributum divinum dicatur finaliter malum, cum sit ipsa bonitas per essentiam, tamen Deus sua iustitia punitivo dicatur malum poenae, et idcirco, potest dici malum causaliter, et locum potest Deus iustitia divina et causativo mali poenalis esse motivum finale timoris, quo timetur poena damnationis aeternae.

2° potest respondendi concedendo maiorem, et reddendo disparitatem: non timor finaliter sumptus consistit in fuga mali timendi, sive imminentis, cum non sit actum consequentivum sed recessivum a termino quod a quo, et consequenter requirit respicere ut motivum finale potestatem a qua infligitur malum, cum nullus motus specificetur a termino a quo: spes autem cum consistat in motum aut actum consequentivo boni, potest consequentive nativae, potest respicere bonum speratum, et movere potestate qua eiusmodi bonum attribuitur sibi possibile: unde timor diversimode versatur circa malum sibi imminens, et circa potestatem infligendi eiusmodi mali quatenus respicit malum, est fuga finalis, et tamen habet rationem et consideratum specificat circa divinam potestatem qua malum infligit; quatenus enim respicit potestatem potentis infligere malum non est finalis fuga, sed amorem reverentialem quo voluntas considerat potestatem divinam potentis nobis poenam spiritualem et corporalem infligere movetur ad Dei reverentialem timorem de quo legatur D. Tho. 2.2 q. 7 art. 1°

Ad 4°

Ad 4m

Ad 4m contra. Rx. distinguendo maiorem; concessa minori; ad cuius probationem dicta maiori, nego minorem. l. distinguo antecedens. ad Deum ipsum esse nobis Comunicabile Comunicabilitate remota, concedo minorem. Comunicabilitate proxima, aut practice, nego minorem, et consequentiam. Bonum divinum et quodvis aliud bonum dupliciter dicitur Comunicabile, seu possibile ad Comunicationem. Primo dicitur Comunicabile Comunicabilitate logica, aut remota, quae consistit in quadam non repugnantia ad eius communicationem et huiusmodi Comunicabilitas nullatenus sufficit ad specificandum actum spei; alioquin posset quis fidenter, et secure sperare quod cumque bonum sibi possibile per potentiam Dei absolutam, praecise praecisa consideratione non repugnantiae ipsius, quod constat esse asserere falsum. 2o dicitur aliquod bonum Comunicabile non solum Comunicabilitate logica, sed etiam Comunicabilitate proxima, aut physica quae desumitur a dispositione et praeparatione omnium causarum per se concurrentium ad communicationem eiusmodi boni; cum igitur seclusa consideratione ipsius Dei ut praeparatus ad auxiliandum nobis Beatitudo obiectiva non sit proxime consequibilis a nobis sine dispositione causarum concurrentium ad huiusmodi boni communicationem, et aeternalem consequutionem, nullatenus dici potest dici possibilis, aut consequibilis proxime consequibilitate sufficiente motiva ad sperandum: Sicut non timet malum, quod apprehendit ut possibile, aut imminens nobis sine exigentia, et praeparatione causae extrinsecae potentis illud infligere, ita non sperat, nec secure expectat bonum, quod apprehendit ut possibile, non possibilitate absoluta, aut logica, verum etiam possibilitate proxima desumpta ex dispositione et praeparatione causarum, a quibus dependet eiusmodi Consequutio.

Ad 2m probationem minoris

Ad 2m probationem maioris Rx. concedendo maiorem, et negando minorem; ad cuius probationem Rx. quod desperans de consequutione Beatitudinis non habeat iudicium, quo iudicet in universali, quo Deum esse absolute impotentem ad salvandum omnem hominem et ideo non deficiat illi iudicium fidei in universali dictans ipsius et misericordiam Dei esse infinitam: caeterum in particulari aut apprehendit, et apprehensione falsa, sibi propter suam indispositionem, et gravitatem suorum peccatorum ipsum Deum hic et nunc non esse praeparatum ad subveniendum ipsi, et ideo licet habeat iudicium particulare, quo existimat misericordiam Dei esse sibi occlusam ac proinde etsi non careat iudicio fidei quo dictat salutem omnium hominum esse possibilem possibilitate absoluta, desumpta ab infinitate divina ipsius; caeterum de facto existimat existimatione particulari Beatitudinem esse sibi impossibilem impossibilitate practica, quae fundatur in consideratione suae particularis indispositionis et status: Legatur D. Tho. 2. 2ae q. 20 art. 2 in corp. et in responsione ad 1m.

Ad ultimam

Ad ultimam contra. Rx. quod etsi Beatitudo formalis consistat in bono divino non sub ratione realitatis divinae ipsius quoad entitatem, aut substantiam, cum nullum divinum sit absolute effectibile actione divina ipsius, ut dictum est, caeterum consequutio, aut adeptio divinae Beatitudinis caret concurrente auxilio divino ipsius, quia Beatitudo formalis, qua consequimur ultimum finem, aut Beatitudinem obiectivam, consistat in aliquo creato independenter a realitate divina ipsius; et ideo cum spes dicat ad Beatitudinem obiectivam ut denotantem Beatitudinem formalem

quo

quo defacto ejusmodi Beatitudo obtinetur a nobis, hinc sequitur Beatitudinem obtinendam ut assequibilem a nobis, quoad assequutionem dependere a Dei omnipotentia, et idcirco illam constituere proxime, et practice possibilem nobis per ordinem ad Dei potestatem potentem nos perducere ad assequutionem ipsius.

4° arguitur 3° ultimum Dico: motivum formale proximum credendi fidei supernaturalis est sola summa veracitas Divini testimonij, et non coalescens ex veracitate et sapientia Dei et bonitate seu Thomistarum: ergo similiter motivum formale spei supernaturalis erit sola omnipotentia ut potens nobis auxiliari, et idcirco non conflatum ex omnipotentia et misericordia: patet consequentia: etenim fides supernaturalis innititur tanquam motivo formali adaequato, soli veracitati quae veracitas est summe infallibilis in revelando et testificando nobis veritatem credibilem: sed omnipotentia Dei ut potens nobis auxiliari in ordine ad assequutionem Beatitudinis est summe efficax ad vincendum omnem difficultatem retardantem ab hujusmodi assequutione: ergo quemadmodum fides respicit ut motivum formale adaequatum solam veracitatem Dei ut revelantis veritatem credibilem ita spes innititur soli omnipotentiae ut potenti auxiliari ad Beatitudinem assequendam. | 3° ultimum Dico arg.

Probatur 1°. motivum formale spei aut cujusvis alterius virtutis supernaturalis debet esse aliquid simplex et indivisibile; sed conflatum ex omnipotentia et misericordia non est quid simplex, et indivisibile, sed resolvitur in attributa essaliter distincta: ergo motivum formale spei supernaturalis adaequate consistit in sola omnipotentia quin ad illud formaliter concurrat ~~...~~ misericordia; minor constat; et maior probatur: nam species hujusmodi virtutis sumitur a motivo formali, sed species entis naturalis a forma desumitur maxime: sed quod formaliter tribuunt speciem enti naturali, cujusmodi est forma est essaliter indivisibile et simplex, et non compositum ex pluribus suis partialibus: ergo similiter quod motivum, a quo sumitur specificatio spei supernaturalis et reliquarum virtutum est aliquid omnino simplex. | 1° probatur

2° probatur: ut subsistat securitas aut firmitas spei supernaturalis requiritur quod in recto et formaliter innitatur misericordiae Dei, sed sufficit, quod specificetur ab omnipotentia praesupponendo misericordiam: ergo misericordia non concurrit formaliter et in recto ad specificationem spei supernaturalis sed solummodo praesuppositive: probatur antecedens pluribus instantiis: 1° quia sicut omnipotentia Dei exigit consortium omnipotentiae ad specificandum actum spei supernaturalis ita veracitas Dei exigit consortium Dei sapientiae ad specificandum actum fidei Divinae cum veracitas Dei seu testimonium Dei participet a sapientia certitudinem excludentem falsitatem; sed ut subsistat ejusmodi certitudo in fide supernaturali non requiritur quod in recto et formaliter innitatur Dei sapientiae sed sufficit quod specificetur a veracitate praesupponendo summam sapientiam testificantis: ergo similiter spes supernaturalis in recto et formaliter non specificatur a misericordia Dei sed potius ab omnipotentia licet sub respectu ad misericordiam tanquam ad aliquid praesuppositum et connotatum. | 2° probatur

2° probatur antecedens: nam quemadmodum omnipotentia exigit misericordiam ad specificandum spem, ita actum imperatum petit actum voluntatis ad ordinandum ordinate executive | 2° probatur antecedens

et

et efficaci; cuiusmodi est actus imperii gratiae, in quo consistit essentialiter praedestinatio
Thomistarum sumptum; sed actus voluntatis a quo participat imperium tuam gratiae
vim et efficaciam ad ordinandum ordinatione executiva, et efficaci non spectat formaliter ad constitutionem
praedestinationis, sed solummodo praesuppositive se habet ad rationem essentialem praedestinationis, quae
adaequate consistit in actu imperii, cuiusmodi est imperium; ergo similiter misericordia, et si
per illam inclinet misericordia divina ad auxiliandum nobis non ex parte rabit in recto, et formaliter
ad specificationem spei, sed tantum praesuppositive.

3° o bat. 3° confirmatur: quod si motivum adaequatum spei esset aliquid compositum ex omnipotentia et misericordia, vel utrumque concurreret in recto, et formaliter, vel unum in recto
et aliud in obliquo: hoc 2um non dici potest: ergo assero 1um: nunc sic sed hoc non potest dici
ergo. Probatur minor non ea, quorum unum est prius altero, nequeunt simul formaliter, et in recto
ingredi ad constitutionem rei, aut rationis formalis. sed attributum omnipotentiae divinae est prius attributo misericordiae; cum prius intelligatur in Deo potentia infinita ad omnia factibilia, quam inclinatio
voluntatis ad subveniendum nobis, ad sublevandum nostram miseriam: ergo et si omnipotentia, et misericordia concurrant ad specificandam spem, tamen utrumque nequit aeque, et in recto et formaliter
spectare ad constitutionem eiusmodi formalis motivi.

Ultimo o frat. Ultimo confirmatur: non illud est motivum formale adaequatum spei
quo praecise constituitur Deus potens ad nobis auxiliandum, cum Deus ut auxilians, et
potens auxiliari sit motivum formale spei ut supponimus dici; sed Deus constituitur potens ad auxiliandum per praecisum attributum omnipotentiae, cum potentia ad auxiliandum consistat in potestate effectiva quod Deus potest efficere, aut causare effective, auxilia perductiva ad beatitudinem
ergo sola omnipotentia divina est motivum formale adaequatum spei supernaturalis, et licet adaequatum
motivum spei supernaturalis consistat adaequate in utroque attributo in recto et formaliter.

Solutio argumenti. Ad hoc argumentum respondeo 1° concedendo maiorem, eiusque
consequentiam ad huius probationem respondeo negando disparitatem: quod enim motivum formale fidei consistit in sola veracitate sive in veritate in dicendo quatenus distinguitur a veritate in cognoscendo, sive a sapientia; quatenus ratio motiva formalis terminans et movens intellectum ad credendum Deo, est illa veritas, quae convenit Deo non in ordine ad se, sed in ordine ad nos: etenim non credimus Deo quatenus loquitur
sibi ipsi, sed quatenus loquitur nobis, cum igitur Deus non loquatur nobis sua sapientia, sed sua veracitate quae inclinat nobis ad loquendum veritatem dicendo: hinc
sequitur solam veritatem in dicendo, sive veracitatem esse obiectum formale motivum proximum credendi
supernaturaliter: ex quo patet disparitas: non motivum formale tam proxime et formaliter innititur securitas spei supernaturalis est illud ratione cuius Deus auxiliatur nobis in ordine ad consequendum beatitudinem: et cum ad auxiliandum nobis concurrat utrumque attributum nimirum omnipotentia, et misericordia; certum est enim Deus de facto nobis auxiliari non praecisa
omnipotentia nec sola misericordia, sed per omnipotentiam prosequentem per misericordiam, ac proinde
motivum formale sperandi totale sit ex utroque attributo quamvis credatur motivum
formale fidei in sola veracitate consistere: non fides in recto, et formaliter solum respicit veri-

tatem

veritatem quo Deus immediate loquitur nobis quem in solo veracit. consistis.

2° potest responderi negando anc. 2m solutio

cerem plures theologi et aliqui thomistae asserunt motivum formale fidei supernaturalis coalescere ex verit. indicendo, et in cognoscendo, sive ex sapientia et veracit. quibus subservimus in modo de fide ... proportionalis ... dicimus esse ... spei ... potest ... in sensu assentire motivum formale fidei solummodo ... ratione ... quo ... a sapientia sit absolute probabilis ... veracit. ... sensus assentiri motivum formale adaequatum spei coalescere ex ... et misericordia

Ad 13 conf. ... negando maiorem, ad cuius probationem ... Ad 13 conf.

... maiorem ... proportionali ... et ... species ... ab unico et indivisibili ... fidei, ... a pluribus ... partialibus ... esse ... adaequatum ... a pluribus ... obiectivis non ... simul ad specificandum eandem potentiam visivam ... utrisque coalescat obiectum formale adaequatum visus ... colore ut visio formalis quem et luce ... formale sub quo, et ... colore ut obiectivo quod, ac proinde ... ex colore et luce ... indivisibilis ... ex ... et misericordia ... obiectum adaequatum spei supernaturalis: quod sicut corpus non ... visibile nisi per colorem ... in luce, ... beatitudo non ... spei supernaturalis nisi per ... inclinatur ... ad auxiliandum nobis ratione misericordiae ... alia plures instantiae quibus potest illustrari veritas nostrae doctrinae: ... plures ... thomistae probabiliter asserunt obiectum formale adaequatum voluntatis non esse ... bonitatem finis ... ex bonit. et apprehensione; ut ratione specificativa sub quo et a bonit. ut ratione formali quod, ac proinde non ... aut ... naturali aut supernaturali ... obiectum formale adaequatum aliquid coalescens ex pluribus ... adunatis inter se in ordine ad specificandum.

Ad 2. conf. ... negando maiorem, ad cuius probationem negando ... Ad 23

... non ... quo potest Deus absolute nobis auxiliari aut benefacere, neque ex formali conceptu ... effectivus neque ex ... Dei, aut ... quo ... misericordia ad benefaciendum aut ... nobis; tum ... explicitum ... sit ... indifferens ad benefaciendum, aut puniendum; ... Deus ... sub ratione ... auxiliantis, ... requiritur ad specificandum spem supernaturalem exigit ... per misericordiam, aliquando solummodo ... per misericordiam ... per iustitiam: ex quo ... ad ... veracit. ... fidei supernaturalis: non veracitas ... ex ... explicite ...

inclinat Deus ad loquendum nobis ℞ qualitas iudicij intellectualis qd fiat de re decreti. Cum
veracitas fidei sit virtus inclinans, aut determinans loquentem ad manifestandum nobis rem
decretam ℞ qualitas iudicij qd loquens iudicat de re quam loquitur, cum sit virtus qua
conformat ~~[illegible]~~ loquutio menti ipsius loquentis: cum igitur loquutio divina procedens a su-
mmo veracitate sit esse conformis divino iudicio, qd nequit admittere fallitatem. hinc sequitur
veracitatem ex vi proprij decreti non posse inclinare ad falsum; et e contra esse genus esse motivum
formale credendi fidei divinae cum eius certitudo innitatur infallibilitati divini testimonij excludentis
mendacium et fallitatem: unde cum veracitas, qua Deus loquitur nobis immediate sub ratione decreti
veracitatis excludat mendacium, et ex decreto veracitatis divinae excludat fallitatem. hinc sequitur
qd in ratione et in solo attributo veracitatis consistit motivum formale fidei adaequate, et formaliter
quamvis motivum formale spei coalescat ex utroque attributo nimirum ex omnipotentia et miseri-
cordia; qd ~~[illegible]~~ [illegible] sine exigentia proprij decreti abstrahit a ratione primi potentis
auxiliantis, et e contra ut decisae a nobis ut deitate auxiliante, quae exigit ad specificandum
spei supernaturalis necessarium est ut explicite apprehendatur ut inclinata, et determinata ad auxi-
liandum et subveniendum nobis mediante misericordia.

Ad 2 [illegible] Ad 2 probatur ℞ eum modo negativo [illegible]
non actus imperij practici ex vi explicitae decreti, hic intrinsece efficacis et determinantis, et ordi-
nativus, qui exigit ad rationem essentialem praedestinationis, sed aliquo modo participans ab actu
antecedente voluntatis: opposito vero fides cum ex essentiali decreti omnipotentis non habeat essentialiter intrinsecam
et proximam inclinationem ad auxiliandum nobis, potius quam ad puniendum nostra peccata. Sed
spei proximus: hinc sequitur esse necessarium concursum directum et proximum misericordiae ad
specificandum spem supernaturalem.

Ad solutionem Ex praedictis respondendi videmus disparitatem: unde ad 1. instantiam deductam
de motivo fidei supernaturalis ℞ qd fides credit Deo proxime et formaliter ut loquenti soli,
cum fides sit ex auditu ℞ D. Paulus; sed certum est Deum non loqui nobis sua infinita
sapientia, sed potius sua veracitate qua inclinatur ad communicandum nobis suo dicto
ac proinde motivum formale proximum videtur specificans fidem esse veracitatem, seu virtutem qua
nobis immediate loquitur. Ex quo patet disparitatem non spes innititur Deo auxilianti nobis
et subvenienti nostris miseriis et [illegible]; et cum Deus ~~auxiliando~~ immediate et formaliter
non auxilietur nobis, et subveniat nostris miseriis et [illegible] solo omnipotentia, sed ad auxiliandum
concurrat proxime et immediate habitus et directe misericordia; hinc sequitur misericor-
diam concurrere cum omnipotentia ad constituendum obiectum adaequatum motivum spei supernaturalis.

Ad 23 instantiam Ad 23 instantiam de actu imperij practici in
quo consistit adaequate praedestinatio ℞: non actus imperij, quatenus est ultimus actus
intellectus practici, hic ex vi essentialis decreti esse actus ordinatus et directus executionis

mediorum

motivum concurrens ad spem providentiae praedestinationis, et id certo praedestinatio in-
ruit et formaliter consistit in huiusmodi actu, quod cum illo directe et formaliter concurrat actus volun-
tatis: ergo 3º ex 2º et tertio ergo non est prius bonum increatum inclinatum ad auxiliandum
nobis, et id certo requirit non solum praesuppositive misericordiam, verum etiam decerni per ipsum
ad specificandum spem supernaturalem, cum sola est actus decreti, et explicite non dicat decretum
beneficiendi a misericordia, sed sit indifferens ad miserendum et puniendum.

Ad 3um consequentis formaliter. Respondeo dicendo utrumque Ad 3um
attributum concurrere directe et formaliter ad distinctum obiectum formale spei supernaturalis, et ad eius im-
pugnationem. Respondeo distinguendo maiorem, in specificando actum spei supernaturalis est ergo prior miseri-
cordia nego maiorem: in essendo concedo maiorem, et nego consequentiam: nam licet ergo prior sit quam misericor-
dia, tamen in ordine ad specificandum actum spei supernaturalis nullatenus ergo hic prioritas
est misericordiae, cum existente misericordia, quae inclinat ad miserendum et auxiliandum
nobis, nullatenus potest ergo movere voluntatem ad sperandum; nec repugnat unum attributum
esse prius alio in essendo, et simul cum illo concurrere ad specificandum aliquem actum; licet
cum ex prioritate in essendo non deducatur prioritas in specificando: ut patet pluribus instantiis,
nam in Deo in ordine ad se ipsum prius est intelligentia quam voluntas, quam decretum
veracitatis, et nihilominus in ordine ad specificandum actum fidei supernaturalis nullatenus
est prior quam veracitas, quae veracitatis; cum fides non innitatur tanquam motivo formali veritati
in essendo, quam decretum, id summa veracitatis: quae ex ratione attributi potest illustrari ex sen-
tentia illorum, qui probabiliter existimant motivum formale adaequatum fidei divinae consistere in duplici
attributo nimirum sapientia et veracitate, quorum in essendo unum sit prius altero, cum Deus
prius intelligat summe sapienter loquendo, quam summe verax in dicendo quamvis
in ordine ad specificandum actum fidei non dicat prioritatem, sed huiusmodi attributorum simul-
tate specificationis utrumque in recto et formaliter ingrediatur.

Nec obstat si opponas dicendo quod ex vi rationis obiectio.
dictorum ergo non specificat spem nisi quatenus decretat divinam misericordiam, et contra in ordine ad Solutio
specificandum comparatur ut ratio sub qua decretabile, et decretans; sed in qualibet genere non ultimo
decretans, aut decretativum comparatur ad rem decretabilem tanquam materiale ad formale, seu tanquam actus
ad potentiam cognoscendi: ergo ergo et misericordia non concurrunt aeque et in recto ad speci-
ficandum spem supernaturalem, sed unum concurrit materialiter, et alterum formaliter.

Non, inquam, valet haec responsio Solutio
magis docentis: ad quam respondeo quod licet decretat ergo decretari per misericordiam in ordi-
ne ad specificandum actum spei, non tamen hinc deducitur ergo concurrere solummodo ma-
terialiter et praesuppositive, sed tantummodo colligit misericordiam ingredi formaliter, aut proxi-
mum distinctum obiectum formale spei, quam ergo; sed in ordine ad specificandum proximum dissimi-

decretis

dicitur color colores dirari a luce, tamquam per se formalis sub quo; quia ex hoc sequitur quod color dirat materialiter et per se suppositive: unde etsi motivum formale aliquatenus spei cognoscatur in recto, et formaliter ex potestate et misericordia, tamen formaliter ingreditur misericordiam quatenus est et potestas ratione misericordiae, quae dirat ad speciem sperandi spes separata tamquam dirabile ad dirandum, et id circo dicatur aliquo modo materiale et formale respective ad misericordiam; igitur utrumque simul dirrit formaliter ratione obiecti materialis et formalis spei: cum huiusmodi obiectum non distinguatur sperabile spe supernaturali, aliquem latitudine ad utrumque attributum; aut sine ordine ad ipsam potestatem divinam misericordiam ad auxiliandum et subveniendum nobis in ordine ad consequendam beatitudinem obiectivam.

Ad ultimam partem

Ad ultimam partem dico motivum formale spei non esse praecise id quod constituit Beatitudo obiectiva absolute possibilis politice loquendo, id propter absolutam possibilitatem exigit ex parte obiecti sperabilis possibilis practice: cum spes ipsam potestatem praecise sumptam solummodo constituat Beatitudinem possibilem politice loquendo et non practice aut ordinariae; ut huiusmodi possibilitas de summa de potestate de tractare praeparato per misericordiam ad conferendum nobis de facto auxilia per quae ad consequendum Beatitudinis; hinc ad ulterius ipsa potestas non constituit Beatitudinem nobis possibilem eo possibile quod exigitur ad sperandum actum spei supernaturalis; alioquin quodcumque bonum acquisibile de potestate Dei absoluta esset proximum et formaliter sperabile spe supernaturali, et sicut possent qui producunt sperare unionem hypostaticam et alia bona, quae absolute possunt cadere sub ipsa potestate, quod nil absurdius dici potest.

Ex dictis colligitur promissionem qua Deus promittit beatitudinem supernaturalem bene operantibus non esse motivum formale spei, sed solummodo esse conditionem praerequisitam quae proponit specialiter motivum formale sperandi: ut motivum formale spei est super quod ultimo videtur esse illud, cui formaliter innititur securitas spei, et in quo ultimo resolvitur securitas spei; sed licet spes non speret nisi quod Deus promisit nobis, eius tamen securitas non innititur promissioni, nec in illa ultimate resolvitur: ergo promissio qua Deus nobis promittit Beatitudinem non est motivum formale quo speramus, sed est conditio requisita ad sperandum aut de bono ad actum spei, nisi constat quoad utramque partem, et quoad 2am [illegible] sicut quod D. Thomas in dictione huius [illegible] et aliter exponens per tractatum de obiecto formali spei supernaturalis solummodo assignat ipsam potestatem auxiliantem, et nullam facit mentionem promissionis: cum ergo quod securitas spei supernaturalis formaliter innititur illo attributo, quo Deus potest, et vult nobis conferre Beatitudinem nobis promissam, sed Deus non distinctum est formaliter potens, et inclinatum ad conferendum nobis ipsam Beatitudinem suam promissam: cum propterea conveniat Deo ratione potestatis, et inclinatio primo ad benefaciendum ratione misericordiae ratione de prima ratione

Quo ad 2

Quod 3° probatur, quia eadem ratione si quis interrogaretur cur speraret, aut deinde expectaret consequutionem ardui boni sibi promissi recte responderet dicendo: quia spero eiusmodi bonum quia promittens est potens ad illud conferendum: et mihi proprijs sanctis potens ad adimplendum quod mihi promissit: etenim nequit aliquis prudenter sperare rem promissam ab impotenti illam conferre: ergo securitas spei supernaturalis resolvitur in promissionem quo Deus promittit nobis suam Beatitudinem, et in ipsum auxiliantem quo Deus potest, et vult nobis conferre Beatitudinem promissam.

2° colligitur: quod per auxilium Dei, quod communiter asseritur esse motivum formale spei supernaturalis non intelligitur auxilium creatum, aut externum nobis collatum virtute ipsius, et misericordiae Dei; cum motivum formale spei theologicae in recto et formaliter consistat in aliquo attributo divino, et non in aliquo dono creato et supernaturali communicato; et idcirco per auxilium Dei aut ipsum ut auxiliantem debet intelligi Deus ut active auxilians nobis, seu ut potens et praeparatus ad efficiendum auxilia creata, quibus pervenit creatura rationalis ad consequutionem Beatitudinis: quare sicut obiectum primum primarium materiale spei supernaturalis est beatitudo increata, aut obiectum ut connotans Beatitudinem formalem, seu ut consequibilis nobis Beatifica; ita motivum formale quo sperandi supernaturaliter est Deus motive auxilians, seu ipse potens ut active dictatus ad auxiliandum creaturam: quo fit auxilium efficaciter creatum non ingreditur in recto et formaliter in motivo formali spei supernaturalis connotatur tamen ab huiusmodi motivo; ut notat divus Thomas 2a 2ae quaestione 17 art. 6 in corpore. spes facit hominem inhaerere Deo, sicut cuidam principio ex quo bona alia proveniunt; et idcirco eius motivum formale est Deus ut causans in nobis bona, et auxilia, quibus perducimur ad Beatitudinem, ac proinde licet auxilium creatum non ingrediatur in recto motivum formale spei, connotatur ab ipso, sicut effectus connotat à sua causa.

3° colligitur, quod quemadmodum per fidem divinam secundum proprium modum loquendi theologorum dicimus credere Deum, credere Deo, et credere in Deum; ita similiter possumus dicere sperantem per actum spei, sperare Deum, sperare Deo, et sperare in Deum: ac proinde sicut per credere Deum intelligitur respectus fidei ad obiectum materiale primario terminativum, et per credere Deo denotatur eiusmodi fidei ad motivum formale quo credendi, et per credere in Deum, seu ut Deus explicatur relatio fidei formatae ad obiectum charitatis: ita per sperare Deum intelligitur habitus spei ad obiectum primarium terminativum ipsius, quod consistit in Deo ut consequibili a nobis, et per sperare à Deo denotatur respectus spei ad motivum formale quo sperandi, quod est Deus ut primum auxiliativum à quo nobis confertur auxilium consequutivum Beatitudinis; licet per sperare in Deum intelligitur respectus spei formatae ad finem charitatis, à qua spes et reliquae virtutes imperantur.

Ultimo colligitur, quod ex sententia Jesuitarum asserentium efficaciam divi

norum

divinum auxilium non attribui etiam consensui voluntatis, sed consensui conditionato voluntatis creatae praeviso per scientiam mediam. Videmus colligitur spem supernaturalem non esse virtutem theologicam nam objectum quod cujusvis virtutis theologicae debet esse aliquid pure divinum et non constans ex creato, et increato; sed secundum authores scientiae mediae motivum fidele sperandi beatitudinem non est aliquid pure divinum, sed partialiter constat ex aliquo creato: ergo necesse est ut concedant ab ipsis spem non esse virtutem theologicam: min. probatur nam fidele motivum sperandi a Deo beatitudinem est Deus sub ratione primi efficaciter auxiliantis; sed Deus non constituitur efficaciter auxilians nobis intrinsece efficaciter secundum omnes authores praefatos, sed consensu conditionato voluntatis creatae praeviso per scientiam mediam: existimant enim hujusmodi authores Deum nullatenus posse efficaciter auxiliari voluntati creatae nisi praeviderit illius consensum per scientiam mediam, ac proinde consequenter dicere oportet ut concedant Deum extra non esse efficacem ad auxiliandum, et consequenter nec motivum fidele spei supernaturalis

Finis

13 Utrum Deus omnia necessario cum possibilibus 1.
205

Connectat per existentiam transcendentem talem dicat?

Praeter dubium in tres sequentes partes ipsum referimus notabilia, et contrariarum sententias cum suis fundamentis, in quarum i a aliis innumeris clypeo suo repugnante ponuntur; in 3 denique pluribus objectionibus occurrit. quibus statim

Sit ergo prima nota dein, quod circa possibilitatem

supponitur 1. absoluta possibile esse in Deo dari oppositum quod in [illegible] tenuerunt Vuiclephi et Abaylardus damnati in Concilio Constantiensi, haec enim tenet dici non per hoc quod sit facultas qua potest in omne id quod non implicat in veritate, quam tamen excludunt a ratione possibilis ab ipso Deo et peccatum quod loquimur de potentia activa veri effectus; unde cum Deo effectus esse non potuit quamvis in eo quod sit nullo involvat implicatio; de numero potius de quibus loquimur non est peccatum etiam effectus est, quod verum defectus est talis quum etiam a ratione [illegible] illos [illegible] alio terminis [illegible] quod ad causas passivas operans, non sunt quod effectus dicuntur causae activae.

2 Suppositio. possibile esse [illegible] intrinsece, non minus quam entitas et veritas et alia praedicata quibus res possibiles continentur, dicimus quae in quadam capacitate ad existendum cum non repugnantia; et haec dicitur possibilitas absoluta vel logica, ratione cuius aliquid ex obiecto oppositum dicitur quae modus explicandi aliorum in habitudine verorum, quae praedicata non repugnat dubio; de hac ergo possibilitate quaeritur non de possibilitate relativa sive quae talis dicitur comparative dicitur alicui potentiae, a qua accipit denominationem extrinsecam potius, et haec solet ab aliquibus appellari possibilitas [illegible]

3 certum debet esse possibilitatem creaturarum in genere causae efficientis non esse a Deo quod effective sit, quia extra causas ponitur, et possibilitas eam omnino Deo praeveniat, ergo [illegible] non est

ergo

Secundo ... creat rebus per veram efficientiam et influxum, qui a Deo ...

4º certum est ipsam non repugnantiam ad existendum in qua possibilitas consistit, ab aeterno existere saltem ex veritate propositionis quod si ... non antequam quid faceret Deus in tempore, vel antequam ab aeterno quidquam decrevisset facere, iam verum erat Deum esse omnipotentem et posse in omne id quod fieri non implicabat: ergo iam pro illo tunc ex veritate propositionis existebat non repugnantia ...

5º est notandum quod haec ... tiva seu non repugnantia ... quae existentialiter ... dicitur ... et in se ... obiectum ... quae de possibilibus enuntiant, vel enuntiari possunt, nunquam deficit obiectum, ex quo ... veritatis, et hoc obiectum, a quo ... immediate summitur veritas est, quod distinctum ab esse infinito Dei non repugnat ... ut fiat a quo ... summitur veritas est ... quod omnipotens potest producere ... sub esse ... causas ... non ... esse divinum ... in omni genere infinitum, et ab illo distinctum ... causa: quia esse divinum nullatenus est effectibile ab ... sed solum participationes ipsius effectibiles sunt, ... abs ... sic distincto inquirimus an ... dicatur, ... dependentia ... ab ... tanquam a causa, et ... illius causalitate non physica sed logica existente in infinita perfectione ... cui repugnat non continere omne quod non repugnat, seu ... est quod possibilitas rerum dependet ab esse divino non ... : eo quod non pendeat ab esse divino ut ... immutabili ... ut continente omne non implicans, unde possibilitas ut dependens a Deo est ... excogitata a Deo intra suum ... existens, sic ... non importat ... transeuntis ... permanentis Deo.

Et quidem constans doctrina est ... nullatenus proprie definiri et explicari ... causalitatem sui effectus, cum ... definiatur in ordine ad effectum ab ipsa causabilem; unde difficultas est de modo quo exigat ... sui effectus: eo quod est notandum ... nullo ... dicitur quod in nullo ... potest ... ex

ex defectu vnius sequitur naturaliter defectus alterius, quo spectat relatio connexionis cum tro.

6 est notandum posse vnum cum alio naturaliter connecti, quin ab illo dependeat: quod patet in relationibus creatis, quae connectuntur naturaliter cum terminis, absque dependentia causali ab illis, alias non essent simul natura et cognitione et vnam personam divinam connectit realiter cum alio absque dependentia ab illo: latius ergo patet connexio quam dependentia = 7 est notandum dupliciter posse effectus considerari, siue pure possibilis, et quatenus praescindit ab actuali existentia, siue exercite existentes: in praesenti non inquiritur de connexione cum effectu actualiter existente, sed de illo 1º modo considerato: an scilicet tale cum ipso connectatur, ut eorum destructione ipsorum destructio sequatur.

Qua in re duplex est principalis sententia

1ª negans possibilitatem ... connecti naturaliter ipsos, quam tenent Scotus, Durandus, Suarez, Alexander Ægidius, quibus adiunguntur Obiedo, Alarcon et moderni D. Ximenez lib. 4. phis. tract. 2º cap. 3. referens pro sua sententia quamplurimos:

Et quidem haec sententia non levibus nititur fundamentis: non primo fuit sequens ratio: non ipso divina est perfectio intrinseca Dei, realiter identificata cum natura divina; sed nulla perfectio divina realiter Deo identificata realiter connectitur cum creaturis: ergo ipso nullatenus connectitur cum creaturis possibilibus: maior videtur certa: non id quod connectitur cum alio naturaliter exigit illud ut possit existere sed nulla perfectio divina realiter identificata Deo naturaliter exigit ad sui existentiam creaturas possibiles, alioquin Deus dependeret intrinsece in suo esse a possibilitate creaturarum, cum omne id quod indiget alio ad suam perexistentiam naturaliter videatur dependere ab ipso, ut patet hac inductione: non enim alia ratione solet asseri materia dependere a forma nisi quod indiget eius consortio ut possit existere et conservari: ergo cum quaelibet perfectio divina sit independens a creaturis possibilibus, naturaliter est quod neget aliquam perfectionem pure divinam esse naturaliter connexam cum possibilitate creaturarum.

2º fundamentum.

2.um fundam. dum pro hac 1.° et quidem validissimum est; nam deficiente
te possibilitate creaturarum, nullatenus sequeretur ex parte Dei defectus alicuius virtutis intrin-
secae, aut perfectionis: ergo omnipotentia quoad suam virtutem intrinsecam non connectitur cum creatu-
ris possibilibus necessario, consequentia videtur certa; cum id quod connectitur necessario cum aliquo ne-
cessario deficiat, deficiente illo, cum quo connectitur, et antecedens probatur: in hypothesi quod deficeret
omnis possibilitas creaturarum eodem modo compararetur potentia activa Dei ad creatu-
ras omnes, quomodo comparatur de facto chimerae, aut alii termino impossibili, cum in
hoc eventu omnia entia extra Deum essent absolute impossibilia, tali modo ex absoluta
impossibilitate chimerae non sequitur in Deo defectus alicuius activitatis, aut perfectionis intrin-
secae, cum iuxta doctrinam D. Thom. q. 9. de pot. art. 7 ubi ait: Deus non dicitur non po-
tens facere impossibile propter defectum intrinsecae potentiae, aut virtutis Dei, sed propter
defectum obiectivum possibilis, aut propter praecisam impossibilitatem passivam rei, quia ra-
ne possibilis deficit propter suam repugnantiam. Et ideo a quibusdam Deus dicitur po-
tens ad omnia quamvis impossibilia, et propter suam repugnantiam non possint fieri, aut
subiici potentiae activae Dei; ergo similiter in eventu in quo deficeret possibilitas absoluta omni-
um creaturarum, nullatenus sequitur in Deo defectus perfectionis, aut virtutis intrinsecae. Maior
et minor videntur certae. et consequentia probatur: nam eo modo denegatio potentiae in Deo ad productio-
nem chymerae non arguit in Deo defectum perfectionis, aut virtutis intrinsecae, quatenus chymae-
ra est 2.um se impossibilis, et nullatenus potest fieri, aut subiici Deo per activam, sed deficiente
possibilitate omnium creaturarum, omnes essent 2.um se impossibiles, ideo in defectibi-
li a Deo; ergo in illo eventu non argueret in Deo negatio potentiae aut virtutis intrinsecae, sed solum
sequeretur illas non posse fieri a Deo propter praecisam suam obiectivam impossibilitatem.

Probant hi Authores suam sententiam in hunc modum,
causa increata est magis necessaria quam possibilitas creaturarum; ergo non connec-
titur necessario cum possibilitate suorum effectuum: antecedens constat, et supponit a nostris
Thomistis, qui asserunt necessitatem creaturarum dependere a necessitate primae causae,
et idcirco esse magis necessarium Deum esse, quam creaturas possibiles, et consequentia
probatur: quia magis necessarium non potest necessario connecti cum minus necessario, ergo etc.

Confirmatur 1.° hoc signum, sequitur omnipotentia Dei necessario connec-
ti cum creaturis possibilibus, quia universae creaturae ut possibiles eadem ne-
cessitate connectantur cum omnipotentia, et cum quin detur mutua connexio
inter huiusmodi extrema; sed ex mutua connexione inter omnipotentiam, et
effectus possibiles sequitur omnipotentiam Dei non esse magis necessariam, quam

quam

quam Creaturæ possibiles: ergo causa increata nullatenus potest connecti cum possibilitate suorum effectuum. ergo sequella, quia extrema quæ inter se connectuntur mutua connexione sunt eiusdem necessitatis, ut patet in Divinis; nam eatenus Pater æternus est æqualis necessitatis cum filio, quatenus sibi invicem connectuntur connexione necessaria, aut reciproca, seu quatenus nequit esse sine filio, et filius sine Patre: ergo ex mutua connexione inter omnipotentiam et creaturas possibiles sequitur, creaturas possibiles esse æqualis necessitatis cum omnipotentia, et consequenter causam increatam non esse magis necessariam, quam esse possibile sui effectus.

2.º Conf.r ergo non magis spectat ad intrinsecam perfectionem omnipotentiæ Dei potestas productiva creaturarum possibilium, quam ad perfectionem Dei intellectus illas posse intelligere; sed intrinseca perfectio intellectus non connectitur necessario cum veritate obiectiva, aut intelligibilitate obiectiva creaturarum possibilium: ergo nec omnipotentia Dei connectitur cum earum possibilitate; maior videtur certa, cum per potentiam intellectivam constituatur Deus potens intelligere quodcumque intelligibile, sicut per omnipotentiam constituitur potens causare omne possibile, seu causabile; minor autem probatur quia intrinseca perfectio Dei intellectus non exigit necessario intelligibilitatem, aut veritatem obiectivam alicuius obiecti creati, cum non perficiat intellectus Dei percipiendo creaturas: ergo si per impossibile deficeret veritas obiectiva omnium creaturarum tam possibilium quam existentium, non hinc deduceret, deficere aliquid spectans ad perfectionem Dei intellectus, et consequenter potentia intellectiva non connectitur necessario cum veritate obiectiva creaturarum sed solum exigit necessario intrinsecam intelligibilitatem ipsius Dei prout distinctam ab intelligibilitate extrinseca creaturarum.

3.º Conf.r si causa increata connecteret necessario cum creaturis possibilibus, non posset intuitive, aut quidditative cognosci quin cum illa cognoscerentur eiusmodi creaturæ; sed conceditur à pluribus theologis, Beatum posse videre intuitive causam increatam cum omnibus suis perfectionibus absque visione, aut cognitione creaturarum possibilium: ergo omnipotentia non connectitur etiam. maior constat; nam eatenus nequit cognosci unum relativum sine alio, quatenus quælibet relatio connectitur necessario cum termino: ergo si omnipotentia connecteretur cum possibilibus nequiret ipsa quidditative cognosci, quin possibilia cognoscerentur.

Sed his non obstantibus, alia est huic opposita sententia asserens causam 2.am formalem rationem causæ petere essentialiter, et necessario possibilitatem sui effectus ita ut ac per consequens omnipotentiam Dei connecti necessario cum creaturarum possibilitate, ita ut ex effectu illarum desumatur in Deo ratio principii causativi illarum; ac per consequens

omnipotentia

omnipotentia; sanciunt sententiam cum D. Tho. omnes ejus veri Discipuli, quibus adhaerent aliqui Neotherici, et praecipue P. Valentia, Herice, et Arriaga, quamvis isti in modo loquendi à thomistis differant existimantes, connexionem causae cum effectu esse relationem transcendentalem.

Sed pro elucidatione veritatis ad 2am partem huius relectionis de veniens, ut mentem nostram à modo dicendi Neothericorum discernamus 1am CCm ita tum, quae sic se habet. = 1a. CC. omnipotentia Dei ut causa est possibilium respectum transcendentalem ad possibilia non dicit, bene vero ratione cum illis connectitur, ita ut ex illorum destructione à posteriori defectus omnipotentiae arguatur. = Haec pro 1a. parte sic probatur; ordo transcendentalis dicit connexionem cum illo ad quem refert, et ordinat dicit habitudinem dependentiae essentialis, cum illud dicat transcendentaliter referri ad aliud, cujus entitas dependet, et perficit ab ipso; sed causa 2a. ratione causae, est independens à suo effectu; immo ipsa est terminus dependentiae ipsius effectus stricte, et causalis dependentiae; ergo omnipotentia, quae causa est possibilium ordinem transcendentalem ad ipsa non dicit, sed potius possibilia ad omnipotentiam hoc respectu referunt. — Quod his declaratur exemplis; inter mensuram, et mensuratum non datur mutua relatio, sed solum ex parte mensurati datur respectus, et ordo realis ad mensuram, non vero è converso, eo quod mensuratum perficit, et regulat per mensuram, non vero mensura per mensuratum. — Et similiter obiectum visibile non refert realiter transcendentaliter ad visum, sed visus ad visibile; sed omnipotentia Dei est suprema regula omnium creaturarum, et perfectio omnium illarum, ex cujus participatione omnis creatura est, non vero è contra à creaturis perficit; ergo nulla relatione transcendentali refertur ad possibilia, sed potius possibilia ad illam referuntur.

Ut ergo pro 2a. parte plenius ac lucide appareat nostra stabilita CC. prius ad contrariae sententiae fundamenta rejicienda aggredior, ut ab his nebulis expurgata, probabilior eluceat. — 1um. ergo fundamentum impugnandum venit, nam ipsi illo negant Deum increatum 2a. ratione causae esse ratione connexum cum possibilibus de effectus, quia existimant huiusmodi connexionem obstare independentiae Dei à creaturis possibilibus; sed ex hac connexione nullatenus Deum 2a. aliquam ipsius perfectionem à possibilibus dependere, sed potius deducit ex illa convenire Deo perfectionem eminentialem, ratione cujus exigit dependentiam aliorum à se; ergo ex isto principio corruit contraria sententia. Probatur minor multipliciter, nam ut notum terminus in principio Pater aeternus connectitur necessario cum ejus filio absque dependentia ab illo, et relativa in creatis connectuntur ratione, nequit enim unum existere sine alio, et tamen unum ab alio non dependet, alias non essent

simul

simul natura, et cognitione: g.º stat sine dependentia connexio. = 2.º veritas priorum connectit nario cum cc.ᵗⁱˢ veritate, quin ex huiusmodi conne xione depend.ᵃ priorum à cc.ᵉ det.ᵘʳ g.º = 3.º nam esse ut radix proprietatis connectit intre et nario cum ipsis; et tamen prout sic non est ab illo depen dens: g.º dat.ᵘʳ connexio absque depend.ᵃ

Quod totum hac rone conf.ᵘʳ g.º ad depend.ᵃᵐ requi rit.ᵘʳ subordinatio extremorum mutua, ad connexionem sat est continentia unius in alio; sed abest subordinatio omnipotentiæ ad possibilia, et adest con tinentia eminentialis possibilium in illa: g.º stat rone continentiæ connexio, et quod unum sine alio existere non valeat, et rone carentiæ subordinatio nis omnipoe, independ.ᵃ istius à possibilibus.

2.ᵘᵐ fundamentum etiam rejicit; nam destructis possi bilibus, seu ex illorum repugnantia seq.ᵘʳ deffectus virtutis, et poe causativæ illo rum in Deo: g.º stat possibilium cum omnipoa connexio. p.ʳ ans; g.º possibilitas crea turarum non est aliquid in se actu extra causæ potentiaz; id circo destructio illarum non potest esse nisi in causa; sed non potest possibilitas hæc in causa dex trui, nisi destruat virtus productiva creaturæ, quæ est ipsamet cª: g.º destruc tis possibilibus à posteriori saltem destrueretur omnipoa, in cuius virtute, et potentia causativa continent.

Conf.ʳ res actu esse possibiles est actu contineri intra causas, non vero aliquid extra cªs actu habere; alias non pro ducibiles, sed productæ dicerent, sed contineri actu intra causas est ipsa poa et actualitas cªæ continens: g.º destructio pobilium est actualitatis poæ conti nentis destructio.

3.ᵘᵐ etiam rejicit fundam.ᵗᵘᵐ nam quamvis Deus magis necessarius sit pobilibus, potest nario cum illis connecti: g.º ex maiori Dei necessitate non se.ʳ inconnexio etc.ᵃ p.ʳ ans; 1.º nam ut Adversarij fatentur, omnipotentia Dei est detrata nario ad continendum eminent.ᵉ hominem sub conditione, quod non implicet contradictionem, et cont.ᵗ est nario connexa cum passiva continentia hominis, sub p.º dicta conditione, sed etiam conti nentia passiva hominis aliquid creatum sub conditione assignata, et in ter minus narius entitati D.ᵉ omnipoe; quæ aliq.ᵈ increatum habet necessitate maiori: g.º magis narius potest cum minus nario connecti ab intrinseco. —

2.º

2.º ꝗ. arg.; veritas prioris magis naria est veritate CC.ⁱˢ ut tenent Logica ducti ratione, propter quod unumquodque tale etc. CC.º nanque est naria ex prius, et contra principia magis naria sunt, cont illorum veritas est naria connexa cum veritate CC.ⁱˢ ita ut ista defficiente naria defficiat veritas prioris, alias in bona demonstratione possent premissæ esse veræ, et Conclusio falsa; quod omnino sensui repugnat, et lumini naturali: ꝗ. magis narius potest cum minus naria connecti: ꝗ. quamvis omnis possentia magis naria entitate obtima possibilius, erit naria cum illa connexa, et ratio à priori est, quia exigo quod unum sit narium à se, et aliud narium ab alio, illud magis narium, sed stat narium à se connecti naria cum habente necessitatem ab alio ꝗ. stat cum magis naria minus necessarij connexio. =

3.º ꝗ. nam etiam magis narium est, hominem esse ralem, quam risibilem esse, cum risibilitas necessitatem habeat a realitate, et esset reale risibili connectitur naria, quia isto deficiente, deficeret reale saltem à posteriori: ꝗ. magis narium etc.

Obiectionibus his confutatis contrariorum fundamentis, nostræ CC.ⁱˢ nunc accedamus. 1.º ꝗ. authoritate D. Thomæ pro CC.º nam q. 2. de veritate art. 3. ad 11. ait: Dicendum quod quamvis a linea diminuat punctum in actu, nil deperéat de lineæ quantitate, si tamen diminuat à linea quod sit à puncto trahibilis, deperit lineæ totaliter. Similiter etiam de Deo; non enim aliquid de Deo deperit, si eius modi creaturæ ponatur non esse, deperit tamen perfectioni ipsius, si auferatur ab eo potestas producendi creaturas, non autem ignorat res solum 2.ᵘᵐ quod sunt in actu, sed etiam 2.ᵘᵐ quod sunt in potentia eius. Hæc D. Thomas, ex quibus tale conficio argumentum: si auferatur à Deo potestas producendi creaturas, deperit aliquid perfectioni Dei, sed id, quod tollit ex ablatione alterius, naria connectitur cum illo: ꝗ. Deus de ratione suæ perfectionis intrinsecæ naria est connexus cum creaturis possibilibus.

Resp.ⁿᵗ 1.º Adversarij D. Thomam loqui de potentia conditionata producendi creaturas, scilicet, sub conditione non repugnantiæ ipsarum, qua ablata verum est auferri à Deo unicam perfectionem; hæc autem ex repugnantia creaturarum possibilius non tollit, sed tantum potentia producendi creaturas absolute, quæ partim intrinseca est, et partim extrinseca, et contra potest non esse absque detrimento intrinsecæ perfectionis Dei.

Sed contra, nam D. Thomas loquitur de potentia Dei ut est medium actualis cognitionis creaturarum possibilius de qua argumentum 11. procedebat, sed non est medium actualis cognitionis creaturarum possibilius potentia producendi illas sub conditione sed potentia productiva absolute: ꝗ. hæc interpretatio substineri nequit. =

2.º

2°. alij pro dicto testimonio occurrunt dicentes, loqui Ang.mum Doctorem de pot.a producendi creat. absolute, et 2.m suam entitatem, quae est perfectio intrinseca Dei, ac proinde ex illius ablatione aliquid deperiret perfectioni eius intrinsecae, n. autem de pot.a productiva creatur. 2.m respectum rationis, aut denominationes pot.e: creaturarumque quod sic sumpta Deo non conveniret, n. seq.r defecturam perfectionem Dei intrinsecam et solum sub hac 2.a consideratione, auferret ex repugnantia creaturarum modo possibilium; ac proinde ex prins D. Thom. non sequitur connexio intrinseca, et nec.a omnipotentiae cum possibilibus.=

Sed haec solutio recta non est; quia proposit. impugnat; nam pot.a productiva ut est medium actualis cognitionis creaturarum possibilium est connexa cum earum possibilitate; sed pot.a quatenus sic ablata, ut docet D. Thom., aliquid deperiret perfectioni intrinsecae Dei: ergo dicit perfectionem Dei intrinsecam esse nec.o connexam cum creaturarum possibilitate, tunc enim unum est nec.o connexum cum alio, quando ex eius non esse, aut destruct.e 2.m aliquid sibi intrinsecum destruit.

2°. probatur quia ablato obiecto alicuius potentiae n. solum quoad existere, sed etiam quoad posse existere indispensabiliter aufert pot.a, quae talis dicit in ordine ad illud; sed ablata creaturarum possibilitate sic, quod nil sit possibile, aufertur quoad actum, et quoad potentiam obiectum omnipotentiae: ergo si nil esset possibile, non adesset Deo omnipot.a: ergo minor. pot.a est per attingentiam sui obiecti, vel saltem est per se connexa cum illo: ergo ablato obiecto quoad actum, et quoad potentiam, necesse est destrui potentiam, quae est, et dicit circa illud; minor etiam probatur: nam obiectum circa quod omnipot.a definit, est possibile ex ipsa habitudine terminorum; hoc autem ipso, quod nil sit possibile, sed omnia implicent, possibilitas creaturarum n. tantum actu aufert, sed etiam aufert quoad posse, quia ex quo aliquid non est possibile, ex hoc est impossibile quod sit possibile, nam impossibile est, impossibile autem est, ~~cui~~ illud, cui non tantum repugnat existere, sed etiam ipsa possibilitas ad existere: ergo ablatis possibilibus aufertur obiectum

3°. probatur quia nam causa per virtutem causativam sui effectus in actu 1°. constituit, eatenus enim causa est principium, ad quod natum est sequi aliud, sicut exigit ad conceptum essentialem causae (ut ex ipsius defin.e patet) quatenus habet virtutem, aut potentiam praecontinentem effectum, sed virtus, aut potentia causativa effectus necessario connectitur cum illo saltem 2.m esse possibile ipsius: ergo causa 2.m rationem essentialem causae necessario connectitur cum esse possibili sui effectus; probatur minor; id nec.o connectitur cum altero, quod necess.o tollit, aut destruitur, illo sublato aut destructo, sed sublato possibilitate passiva effectus, necess.o tollit virtus, aut potentia causativa ipsius, cum nullatenus

sit

sit possibilis virtus, aut potentia causativa rei omnino impossibilis, aut rei, cui repugnet fieri, et causari: g.º virtus, quae constituit causam in esse talis necess.º connectit cum effectu ut possibili, aut causabili.

Conf.ʳ 1.º nam quemadmodum causalitas actualis, aut exercita connotat terminum aut effectum actualiter causatum, ita virtus aut potentia causativa connotat terminum aut effectum possibiliter causabilem, sed causalitas actualis, aut actio cuiuslibet virtutis causae necess.º connectitur cum effectu actualiter causato, aut producto: g.º similiter virtus causativa, quae constituit causam in actu 1.º necess.º connectit cum effectu possibili, aut possibiliter causabili, et idcirco sicut causa actualiter causans necessario exigit effectum aut terminum exercite existentem, aut actualiter causatum, ita principium potens causare necess.º connotat effectum, aut terminum possibiliter causabilem, ac proinde quaevis entitas 2.ᵘᵐ rationem formalem principii causativi necess.º connectitur cum effectu aut possibili, aut causabili.=

Conf.ʳ 2.º nullum principium potest esse, aut intelligi absolute causativum, quin illi correspondeat actio, aut causalitas saltim possibilis, cum principium causativum sit aliquid potens influere, et idcirco essentialiter connotat influxum, aut actionem saltem possibilem; sed eo ipso, quod causa necess.º exigat possibilitatem actionis, aut causalitatis, debet necess.º exigere possibilitatem termini, aut effectus, et idcirco cum illo necess.º connecti: g.º principium causativum 2.ᵘᵐ se debet necess.º connecti cum termino aut effectu possibili. Maior videtur certa, et potest quamplurimis instantiis persuaderi; nam exclusa possibilitate actionis calefactivae, nullatenus posset dari, aut intelligi principium, aut potentia calefactiva, et sublata possibilitate visionis, nequit ullatenus dari potentia visiva; ac proinde exclusa possibilitate actionis 2.ᵘᵐ se, necessarium est ut tollat potestas ad agendum, cum non sit magis necessaria connexio potentiae calefactivae cum possibilitate calefactionis, quam potentiae, s. causae communiter sumptae cum possibilitate actionis, aut causalitatis in communi: et minor p. g.º eatenus causalitas aut actio causae, dicitur possibilis, quatenus illi correspondet terminus possibilis, aut causabilis, cum sit omnino impossibilis tractio actionis ad effectum impossibilem: g.º eo ipso, quod causa 2.ᵃᵐ rationem essentialem causae necess.º exigat possibilitatem causalitatis, aut actionis, etiam debet necessario exigere possibilitatem effectus.

4.º probatur p. ll.º g.º non obstante independentia causae increatae à creaturis possibilibus necess.º connectit cum earum possibilitate: g.º quaevis causa

Causa necess.º connectit cum sui effectus possibilitate: ... q.ª nam causa V. constitui tur in ratione causæ per virtutem productivam creaturarum, quæ consistit in potentia ac tiva, qua Deus dicit omnipotens, sed virtus productiva, aut causativa creaturarum ne cess.º connectitur cum possibilitate ~~sui effectus~~ earum: g.º causa increata q.ªm rationem formalem causæ necess.º connectit cum possibilitate sui effectus. minor q.ª nam posita impossibilitate creaturarum possibilium necess.º deficeret Deo virtus productiva ipsarum, sicut enim de facto non reperit in Deo virtus, aut potentia productiva chymeræ propter eius absolutam impos sibilitatem, aut repugnantiam, ita posita impossibilitate omnium creaturarum possibilium, deficeret Deo virtus aut potentia productiva ipsarum, cum sit impossibilis, immo inintelligibi lis virtus productiva, aut causativa effectus omnino impossibilis: g.º virtus, aut potentia, qua Deus constituitur productivus creaturarum necess.º connectitur cum earum possibilitate.

Conf.ª et magis explicat hæc ratio; q.ª si deficeret absolute possi bilitas creaturarum possibilium, intrinsice deficeret virtus, aut potentia causativa ipsa rum: g.º huius modi potentia necess.º connectitur cum creaturis possibilibus. patet cons. et ans. p.ª q.ª in hypotesi, in qua deficeret obiectiva possibilitas creaturarum possibilium æque compararet Deus quoad continentiam causabilem ad omnes creaturas, ac modo de fac to comparat Deus ad entia pure chymerica; sed de facto caret Deus virtute, aut potentia causativa entis chymerici: g.º in supp.º quod deficeret absolute possibilitas omnium creaturarum possibilium, intrinsice deficeret ex parte Dei potentia causativa ipsa rum, cum nulla potentia causativa contineat effectum omnino impossibilem, eo quod possibilis continentia illius in causa redderet.

Huic arg.to cui prævalit imittit nostra s.ª contendunt contrarij occurrere varijs solutionibus. 1.º Resp. g.d et si omnes creaturæ quæ de facto sunt subiicibi biles causalitati D.e omnipotentiæ simpliciter implicarent, et redderent absolute impos sibiles, in eo eventu nullatenus desperet in Deo destructio omnipotentiæ, q.ª ut Deus dicat omnipotens, sufficit ut quantum est ex se, sit potens producere quidquid non repugnat, aut contradictionem non involuit, quo propter si tolleretur absoluta possibilitas om nium creaturarum Deus permaneret omnipotens, quatenus ex se posset illas producere, si fuissent possibiles.

Unde omnipotentia Dei non exigit absolutam possibilitatem creaturarum sed tantummodo posse illas producere, si fuissent possibiles, aut sub conditione,

quod

quod non repugnent, quod ab aliquibus contrariorum explicat asserendo, quod Deus est absolute omnipotens, supposita impossibilitate creaturarum, q.a posset conditionate ipsas producere, nimirum si non repugnarent.

Quamvis haec solutio sit celebris inter Recentiores Jesuitas existimantes per illam totaliter enervari vim nostri arg.ti potest tamen facillime confutari nedum ex nostris principiis, verum etiam ex doctrina, cui communiter adhaerent. Unde 1.o rejicit praedicta solutio, q.a sublata possibilitate absoluta creaturarum possibilium, nullatenus posset Deus vere, et realiter potens dici illas causare, ac producere: g.o etc.a pr. ang. nam ut Deus sit potens absolute, et realiter ad producendum aliquid non sufficit, ut conditionate possit illud producere, nimirum sub conditione, si non repugnaret: g.o exclusa possibilitate absoluta creaturarum, nullatenus Deus esset potens vere et realiter illas producere. pr. ang; nam Deus de facto non est vere, et realiter potens producere alterum Deum, et tamen conditionate posset plures Deos producere, si pluralitas Deorum non repugnaret: g.o ut realiter, et absolute possit producere non sufficit conditionata potestas asserta ab adversariis, nimirum q.d possit, si terminus productionis non repugnaret, alioquin absolute verificaret, Deum esse vere, et realiter potentem ad peccandum, q.a si peccatum non repugnaret D.E. rectitudini, Deus posset causare illud.

2.o rejicit; nam ex eo q.d posset conditionate producere creaturas impossibiles, nimirum ex eo q.d si sub conditione non repugnarent, non infert, dari in ipso p.am productivam ipsarum, sed solum quamdam p.am conditionalem, sed p.a conditionalis dependens a positione conditionis impossibilis, vere, et realiter non est p.a positive, sed tantum improprie, et nominaliter: g.o ex negatione possibilitatis absolutae creaturarum possibilium sequitur in Deo negatio absoluta p.ae productivae creaturarum, et idcirco omnipotentia D.a necess.o connectit cum possibilitate absoluta creaturarum, quatenus distincta a possibilitate conditionata. maior est certa, et minor p.r 1.o q.a conditionalis nihil ponit in esse 2.um positionem absolutam et positivam, ni purificata conditione. g.o p.a conditionata, quae dicit, convenire alicui principio dependenter a positione conditionis impossibilis non est vere, et positive p.a. = 2.o pr. eadem minor, nam si potentia conditionata dependens a conditione impossibili esset vere, et positive p.a respectu effectus, quem conditionate respicit, posset absolute verificari Deum modo habere p.am causativam alterius Dei, aut hominem habere potentiam ad volandum, cum certum sit Deum habere conditionate p.am ad producendus

Cendum alterum Deum, nimirum sub conditione, quod non repugnaret, et hominem posse conditionate volare, nimirum si haberet alas; ergo potentia, quae asserit, aliquod potentiarum conditionate causare aliquid, non est vere et positive potentia causativa.

3º. rejicit; nam quemadmodum possibilitas absoluta creaturarum est aliquid absolutum distinctum à Deo, ita conditionata possibilitas, cum utraque possibilitas distinguatur à potentia productiva ipsius Dei ut per se patet, sed non obstante omnimoda independentia Dei à quocumque obiecto creato, et creabili, eius omnipotentia necessario connectitur cum conditionata possibilitate creaturarum: ergo non obstat perfectioni, et Dei omnipotentiae independentiae, quod necessario connectatur cum possibilitate absoluta creaturarum: minor probatur nam quemadmodum potentia absoluta potens aliquid causare connotat possibilitatem effectus causabilis absolute ab ipsa, ita potentia conditionate potens causare connotat conditionate possibilitatem sui effectus; sed potentia absolute potens causare necessario connectitur cum possibilitate absoluta sui termini, eatenus enim modo Deus non est, nec dicitur absolute potens causare chymeram, quatenus haec absolute repugnat, seu caret absoluta possibilitate: ergo omnipotentia Dei, non obstante eius independentia à creaturis, necessario connectitur saltim cum possibilitate conditionata ipsarum; et idcirco Adversarij velint, nollint, tenentur concedere omnipotentiam Dei necessario connecti cum aliquo possibili distincto à Deo; et idcirco falso affirmant, causam increatam 2.am rationem causae esse omnino absolutam à quacumque connexione cum suo effectu.

Alij Recentiores fatentur, excitatam solutionem esse omnino deijciendam, unde dicunt quod deficiente possibilitate creaturarum possibilium, Deus non denominaret omnipotens, quia ex defectu huiusmodi denominationis sequeretur Deo deficere aliquam perfectionem intrinsecam, aut virtutem, et idcirco omnipotentia quoad perfectionem intrinsecam nullatenus exigit possibilitatem creaturarum, cum huiusmodi denominatio non sit omnino intrinseca Deo, sed partialiter constituatur per aliquid extrinsecum, nimirum per possibilitatem creaturarum.

Sed haec solutio, licet videatur aliquantulum probabilior praecedenti solutione, ceterum nullatenus satisfacit nostro fundamento. Et sic V. rejicit, quia sicut Deus denominatur intellectivus potentia intellectiva, qua omnia intelligibilia potest intelligere, ita denominatur omnipotens à potentia, qua potest omnia possibilia causare; sed Deum esse intellectivum est denominatio intrinseca adaequate, et idcirco si Deo deficeret haec denominatio, aliqua perfectio intrinseca

illi deficeret: g.° Deum esse omnipotentem est adequate intrinseca denominatio respectu Dei: g.° si deficiente possibilitate creaturum, deficeret denominatio omnipotentis in Deo, deficeret etiam aliqua perfectio intrinseca.

2.° rejicit; nam quem ad modum potentia activa, qua Deus, aut aliud principium causativum denominat potens facere, aut causare connotat factibile, aut causabile, ita actio, qua denominat faciens, aut agens actualiter connotat factum; sed nullum principium denominat agens per formam ab ipso actualiter effectus sed praecise per actionem praecedentem igitur per modum causalitatis activus: g.° similiter et si Deus denominetur potens causare creaturas omnipotentia, quae necess.° connotet earum possibilitatem; non tamen hinc sequitur, eiusmodi denominationem esse aliquo modo extrinsecam, et consequenter si deficiente possibilitate creaturum, deficeret Deo denominatio omnipotentis; hinc deducitur in Deo defectus perfectionis necessariae, et intrinsecae, ac proinde omnipotentia qua ad suam perfectionem intrinsecam necess.° connectitur cum possibilitate creaturum.

Ultimo tandem probatur nostra conclusio ex doctrina communiter concessa à contrarijs, qui asserunt, omnipotentiam Dei esse medium, in quo necess.° cognoscuntur creaturae possibiles; sed medium, aut principium movens necess.° ad cognitionem alterius necess.° connectitur cum illo: g.° omnipotentia Dei necess.° movet ad cognitionem effectuum possibilium, necessum est ut concedatur, illam esse necess.° connexam cum eorum possibilitate. minor constat, nam eatenus quaevis relatio necessario terminat ad cognitionem sui termini correlativi, quatenus cum illo connectitur connexione necessaria, aut essentiali, et id circo nullatenus movet ad cognitionem alterius extremi extranei, quod habet entitatem absolutam à connexione, seu exigentia huiusmodi extremi extranei: g.° omne medium, aut principium necess.° movens ad alterius cognitionem, debet esse connexum cum illo connexione necessaria. =

Solvuntur fundamenta contrariorum.

Ad 1.um fundamentum contrariorum, cui tamquam Achylli nituntur Adversarij ad asserendum omnipotentiam Dei esse absolutam à connexione cum creaturis possibilibus facile respondetur ex dictis dicendo g.° et si omnip.a Dei sit adequate perfectio intrinseca Dei non hinc deducitur, illam non exigere possibilitatem suorum effectuum exigentia necessaria

conne

connexionis necessariæ, nam ut supra diximus, potest aliquid ratione eminentiæ con-
necti cum altero, quin ab illo dependeat dependentia causali, quæ sola dicitur
dependentia stricte accepta arguens in extremo dependenti; qui enim ambi-
git Patrem Æternum esse necess.° connexum cum filio, quin ex hujusmodi co-
nexione sequat Personam Patris dependere a filio dependentia stricte
sumpta; ac proinde ex connexione omnipotentiæ cum creaturis possibilibus nul-
latenus deducit, illam ab ipsis dependere, cum hujusmodi tantum ar-
guat Deum esse adeo perfectum, ut ejus summa perfectio necess.° exigat præ-
continentiam causalem possibilium creaturarum, seu ejus bonitatem non esse sterilem, sed necess.°
communicabilem ad extra, quæ communicabilitas nequiret subsistere deficiente possibilitate
aut non repugnantia creaturarum, cum nulla causa possit suam similitudinem commu-
nicare rei omnino impossibili. — Nec obstat instantia adducta de mat.ª, et forma, q.
non ideo potius mat.ª dependet a forma, q.ª exigit illam ut causam, sed q.ª exigit illam ut
causam a qua sumit speciem et perfectionem: Omnipotentia autem D.ⁱ n. exigit possibilita-
tem creaturarum ut ab ipsis perficiat, sed potius ut illas perficiat, et causet, et idcirco nulla-
tenus dependet ab illis.

Ad 2.ᵘᵐ fundam.ᵗᵘᵐ resp. neg. ass., ad p.ᵐ resp. quod deficiente possibilita-
te omnium creaturarum ex parte Dei omnino deficeret virtus causativa qua Deus constituit
continens causalit., aut eminentialit. effectus ab ipso causabiles, et idcirco absolute
deficeret Deo perfectio intrinseca, cum potentia activa sit perfectio intrinseca Dei ut docet D.
Thom. q. 31. de potentia art. 1. in corpore, ac proinde omnimoda impossibilitas creaturarum
necess.° argueret ex parte Dei defectum intrinsecum perfectionis D.ᵉ nimirum om-
nipotentiæ. — Nec urget contra hanc doctrinam instantia adducta de Chymera, ex
cujus absoluta impossibilitate non sequitur in Deo defectus intrinsecus alicujus virtutis, aut
perfectionis intrinsecæ, quia ex particulari impossibilitate chymeræ, s. alterius obti
impossibilis, n. sequit absolute et simplicit. Deum carere potestate causativa, sed
solummodo infert potentiam causativam Dei non posse se extendere, aut ter-
minare ad chymeram, q.ª hæc caret ratione terminativa ipsius, nimirum possibilita-
te, et idcirco modo dicit Deum non posse producere chymeram ob præcisam
repugnantiam, aut impossibilitatem ipsius chymeræ, et non propter defectum alicujus
perfectionis intrinsecæ; si autem omnia entia, quæ de facto subjiciunt causalitati D.ᵉ
omnipotentiæ essent absolute impossibilia, sequeretur non solum potentiam causativam Dei
non posse trahi ~~ad~~ ad hoc, s. illud solum particulare, verum etiam ejusmodi potentiam
nullatenus esse potentiam realit., et positive causativam, cum nullum prorsum

possit

possit esse, aut dici absolute causativum, quin illi correspondeat huius capabilis absolute, quo circa et si modo ex impossibilitate particulari chymerae non sequatur in Deo intrinsecus defectus perfectionis intrinsecae, tamen deficiente universaliter possibilitate omnium creaturarum sequeretur absolute in Deo absoluta carentia potentiae activae, sicut modo in homine non sequitur defectus intrinsecus potentiae visivae ex hoc quod huiusmodi potentia non possit extendi ad hoc, vel illud obiectum invisibile, et tamen si absolute deficeret visibilitas omnium obiectorum visibilium, scilicet si absolute, et universaliter nihil esset visibile, nec sequeretur, hominem nullatenus posse videre, aut illum omnino carere potentia visiva.

Sed contra replicatur: et si deficiente possibilitate omnium creaturarum possibilium Deus nequeat denominari absolute potens producere creaturas, non tamen hinc deducitur Deo deesse aliquam perfectionem intrinsecam: ergo ruit doctrina. Probatur consequentia; nam et si deficiente existentia omnium creaturarum existentium Deus non denominaretur actualiter conservans, aut producens creaturas non hinc infertur Deo deficere aliquam perfectionem, aut virtutem intrinsecam: ergo similiter. Antecedens est certum et consequentia probatur quia non magis identificatur Deo potentia, qua producere potest creaturas possibiles, quam actio, qua conservat, aut producit creaturas existentes, cum iuxta sententiam communem Deus non agat ad extra per actionem distinctam à sua entitate; sed deficiente existentia creaturarum, quae actualiter conservantur, seu producuntur à Deo solummodo deficeret ipsi denominatio, quae denominat conservans, aut producens creaturas absque aliquo defectu intrinsecae perfectionis: ergo exclusa possibilitate creaturarum possibilium solummodo deficeret Deo denominatio potentis producere absque defectu alicuius perfectionis Divinae aut virtutis internae.

Vrget magis: nam Deum esse absolute potentem producere creaturas possibiles non est denominatio pure intra Dei, sed quaedam denominatio extra: sed ex defectu denominationis extrinsecae nullatenus infertur in Deo defectus alicuius perfectionis intrinsecae: ergo quamvis quatenus sublata absoluta possibilitate creaturarum possibilium Deus denominaretur, scilicet non denominaretur absolute potens illas producere non hinc sequeretur ex parte Dei defectus alicuius perfectionis intrinsecae, et idcirco virtus Divina quoad suam perfectionem intrinsecam non connectitur necessario cum possibilitate creaturarum. Minor patet; nam eatenus deficiente denominatione qua Deus denominatur cognitus, aut amatus à creaturis non sequeretur Deo deficere aliquam perfectionem intrinsecam, quatenus esse cognitum, aut amatum respectu Dei est denominatio extrinseca nullatenus proveniens ab aliqua

perfectione

perfectione intra Dei. Et maior q̃ nam ipsa possibilitas obtiva creaturarum saltim partialiter concurrit ad praestandum Deo formalem denominationem, qua denominatur potens illas producere; sicut enim Deus dicit quasi impotens ad producendam chymeram ob impossibilitatem obtivam ipsius; ita dicitur potens producere effectum possibilem propter possibilitatem eiusmodi effectus; sed ad formalem denominationem qua Deus dicit aliquomodo impotens producere chymeram, formaliter aut constitutive concurrit obtiva impossibilitas, aut repugnantia chymerae: ergo similiter ad formalem denominationem, qua Deus denominatur potens producere creaturas constitutive, et formaliter concurrit earum obtiva possibilitas, et idcirco eiusmodi denominatio respectu Dei habet rationem denominationis extrinsecae, qua deficiente, nullatenus deficeret Deo aliqua perfectio intrinseca.

Ad hanc obiectionem resp. concedendo antecedens; et neg. consequentiam, et reddendo disparitatem, quia et si actio, qua Deus denominatur libere conservans, aut producens creaturas actu existentes quoad entitatem non distinguatur ab ipso Deo; caeterum quoad denominationem exigit actualem rationem ad terminum contingentem, aut mutabilem, cuiusmodi est natura existens creata, et idcirco deficiente existentia creaturarum existentium deficeret Deo denominatio, qua denominatur libere conservans, aut producens creaturas quin ullatenus deperiret ex parte Dei aliqua perfectio intrinseca; ex quo constat disparitas, nam potentia qua Deus denominatur absolute potens producere creaturas possibiles nedum quoad entitatem, verum etiam quoad denominationem est absolute, et simpliciter perfectio necessaria, cum non importet nec in recto, nec in obliquo aliquid contingens, quapropter si Deo deficeret haec denominatio, simpliciter deesset illi perfectio necessaria et conveniens cuiusmodi est virtus causalis, quae eminenter continens effectus creabiles: haec solutio fundatur in doctrina D. Thomae q. 2. de Verit. art. 3. ad 11. ubi aperte tradidit disparitatem nuper adductam asserendo quod Deo nihil intrinsecum deperiret, si eius creaturae ponantur non esse actualiter, deperiret tamen perfectioni Dei si a Deo auferat potestas producendi creaturas, quae quidem absolute deficeret ipsi si nulla creatura esset possibilis: quo circa quamvis denominatio actualiter producentis creaturas existentes possit deficere Deo absque defectu alicuius perfectionis intrinsecae non hinc colligitur denominationem potentis producere posse illi deficere sine destructione perfectionis intrinsecae. Legat D. Thomas loco supra allegato ubi nostram doctrinam confirmat egregio exemplo. =

Ad

Ad urgentiam resp. neg. maiorem, ad cuius probationem resp. quod, et si denominatio, qua Deus denominatur absolute potens producere creaturas, de connotato exigat aliquid extrum, nimirum possibilitatem obiectivam creaturum, caeterum forma praestans huiusmodi denominationem formaliter, nullatenus est illa extrinseca possibilitas, sed virtus Dei praecontinens eminentialiter effectus causabiles, aut possibiles, quae communiter vocatur a theologis creaturarum esse. Unde si Deo deficeret denominatio omnipotentis, absolute illi deficeret aliqua perfectio intra, nimirum potentia activa, ratione cuius denominatur potens producere creaturas; quocirca si Deus necessario connotat possibilitatem creaturum, ut denominatur omnipotens, hinc sequitur perfectionem intrinsecam intra necessario competentem Deo esse necessario connexam creaturis possibilibus. — Nec obstat instantia adducta de denominatione qua Deus denominatur quasi impotens producere chymeram ob praecisam impossibilitatem ipsius. — Ad quam resp. quod denominatio de qua Deus dicitur impotens respectu chymerae aut alterius rei ipsi repugnantis non est denominatio positive proveniens ab aliqua perfectione positiva ipsius Dei sicut denominatio omnipotentis, sed quaedam denominatio negativa, nimirum conveniens Deo, quatenus eius activitas, aut potentia causativa nequit extendi ad huiusmodi rerum ob praecisam eius repugnantiam, aut impossibilitatem, ipsa praeterea quamvis concedatur, denominationem illam, qua denominatur Deus impotens ad producendam chymeram esse pure extrinsecam, aut illam praecise provenire ab impossibilitate extrinseca rei, non hinc potest rationaliter deduci, denominationem, qua Deus denominatur absolute potens causare creaturas possibiles esse extrinsecam. — Ex quibus colligitur quod quamvis Deus sit potens intrinsece producere creaturas, et idcirco denominatio qua Deus denominatur potens sit formaliter intrinseca proveniens a perfectione intrinseca Dei, caeterum necessario concedendum est, eiusmodi denominationem necessario exigere connotatus extrinsecus, nimirum possibilitatem extrinsecam creaturum, non tanquam forma a qua proveniat denominatio omnipotentis, sed solum tanquam connotatum ipsi connexum; sicut enim forma denominans hominem potentem videre lapidem non est obiectum obiicibile visui, sed potentia visiva intra inhaerens homini; ita proportionabiliter loquendo forma constituens Deum potentem causare creaturas possibiles non est possibilitas obiectiva creaturae, sed virtus Dei eminentialiter, et causative continens eiusmodi effectum, et idcirco necessario cum earum possibilitate connexa. =

Ad 3um fundamentum resp. concedendo ant., et neg. consequentiam, ad probationem neg. ant., cum certum sit, et omnino indubitatum, principium 2um re esse magis necessarium, quam CC. ex ipso deducta necess. quia ex hoc inferatur primum esse absolutum à connexione necessario cum CC. quapropter ex maiori necessitate causae increatae respectu creaturarum possibilium nullo modo potest deduci illam n. esse connexam connexione necess. cum earum possibilitate; sicut enim iuxta Adversariorum sententiam n. obstante maiori necessitate D. essentiae respectu creaturarum possibilium, illa cum his connectit in esse cognoscibilis, cum esse D. necess. moveat aut determinet D.um intellectum ad cognitionem necess.am possibilium, ita non poterit obstare maiori necessitati D. omnipotentiae necess.a connexio in esse causae cum possibilitate suorum effectuum, nam eodem modo quo verificatur, esse magis necessarium, Deum esse, quam creaturas esse possibiles, ita verificari debet cognitionem D.am respectu Deitatis esse magis necess.am quam eius tractio ad creaturas possibiles, et nihilominus cognitio, qua Deus se ipsum comprehendit necess. necess. exigit trahi ad creaturas: ergo magis necess.um, quamvis non dependeat à minus necess. potest cum illo necess. connecti. =

Ad 4um confirmationem resp. concedendo maiorem, et negando minorem ad cuius probationem distinguo ant.; extrema inter se connexa connexione mutua sunt aequalis necessitatis, si sint extrema eiusdem ordinis concedo ant. si diversi ordinis nego maiorem, quia etsi multoties verificetur aequalis necessitas inter extrema mutua connexione connexa, quando huiusmodi extrema sunt eiusdem ordinis propter eorum omnimodam convenientiam in perfectione essentiali, aut propter mutuam independentiam unius ab altero 2um rationem causae, et effectus, ut patet in instantia adducta de Personis D.is quae sunt aequalis necessitatis in essendo, non praecise propter earum mutuam connexionem, sed quia aeque convenit utrique eadem natura cum exclusione causalis dependentiae unius personae ab altera; caeterum universaliter non verificatur, quod extrema connexa mutuo sint aequalis necessitatis, et praecipue si sint diversi ordinis, ut accidit, cum intercedit mutua connexio inter extrema inaequalia, et diversi ordinis, quorum unum subordinatur alteri subordinatione essentialis dependentiae, ut patet in primo necess. connexo cum CC. quod quidem magis necess.um est, iuxta illud commune proloquium Philosophorum: propter quod unumquodque tale, et illud magis; ex quo constat, omnipotentiam etiam si magis necess. sit

posse

posse connecti necess. cum creaturis possibilibus propter essentialem dependentiam earum ab ipso sicut causa cum priori, quin ex hoc inferat creaturas possibiles esse eiusdem necessitatis cum omnipotentia, sicut non infert ex mutua connexione prioris et causae.

Sed obijcies, quod causa ideo dicit minus necessario quam prius, cui subordinatur, quia eiusmodi connexio fundatur in dependentia necessaria: si enim causa non dependeret a principio, nullatenus diceret minus necessarium respectu illius, ut per se patet, sed illud esse possibile, quod ab aeterno convenit creaturis possibilibus non dependet causaliter a Deo: ergo propter dependentiam non est concedendum, esse creaturam possibilem esse minus necessarium quam esse causae increatae, supposita utriusque mutua connexione. Minor probatur 1º. nam prius non dependet a posteriori dependentia stricta, aut causali, cum quaevis causa antecedat suum effectum saltim prioritate naturae; sed prius intelligitur, creaturas esse possibiles, quam Deum esse absolute potentem ad producendum illas, cum haec causalis sit vera: ideo Deus potest producere hominem, aut Angelum, quia homo 2ºme est possibilis, seu eius habens non repugnantiam: sicut vice versa: ideo Deus non potest producere Chymeram, quia haec ex se est aliquid impossibile, et repugnans: ergo esse possibile creaturis non dependet causaliter ab omnipotentia Dei.

2º probatur eadem minor: nihil potest dependere a Deo causalitate vera, et reali, quin terminet causalitatem Divinae omnipotentiae, sed creaturae possibiles nullatenus terminant causalitatem Divinae omnipotentiae, cum Deus non operetur ad extra actione necessaria sed libera, et contra si esse possibile creaturis est aliquid necessarium nequit subijci ut effectus Divinae causalitatis, alioquin Deus causaret aliquid necessario ad extra quod repugnat iuxta communem, et unanimem consensum theologorum, qui affirmant, causalitatem Divinam libere transire ad quemcumque effectum ad extra.

Ad obiectionem respondeo concedendo maiorem, et negando minorem, ad cuius 1am probationem concessa maiori nego minorem: cum enim possibilitas creaturae non consistat in aliquo esse existentiali physico, quod creaturis ex se conveniat, sed solummodo importat esse potentiale essentialiter dependens ab omnipotentia Divina et quamdam non repugnantiam ad esse non a se, sed ab alio; hinc sequitur, causam increatam esse priorem in essendo respectu huiusmodi possibilitatis, unde per illam propositionem causalem, quae asserit, Deum esse potentem ad producendum hominem, quia homo est 2ºme possibilis, non denotatur, possibilitatem obiectivam creaturae esse causam in essendo respectu Divinae omnipotentiae

ut

ut contendit arguentum, sed tantummodo designat, ejusmodi possibilitatem esse causam in cognoscendo, seu medium ex quo necess. infert cognitio potentiæ D.æ quia repugnat quod aliquod ens sit possibile, quin contineat causatiue in pote activa 1.e causæ, quapropter quamvis ppt mutuam connexionem necess.am qua ad invicem connectunt causa increato, et creaturæ possibiles, mutua illatione inferat ex esse posse esse suorum effectus, et vice versa ex possibilitate ejusmodi effectus esse D.æ omnipotentiæ, ceterum cum arguit ab esse possibili creaturarum ad esse D.æ omnipotentiæ proceditur a causa in cognoscendo ad causam in essendo, seu ab effectu dependibili ad prius independens in essendo, quando autem vice versa ex omnipotentia deducit, creaturas esse possibiles, procedit argumentiue à causa in essendo ad effectum subiicibilem ejus causalitati, quapropter vere, et rigorosè loquendo hæc propositio creaturæ sunt possibiles quia causatiue continent in potentia D.a est vera causalitas designans causam in essendo, cui essentialiter subordinatur possibilitas creaturarum. et altera propositio qua asserit, ideo Deum esse potentem producere creaturas possibiles, quia ipsæ 2.um se sunt possibiles, tantummodo dicit causalitate logica, nimirum quatenus designat rationem obiectiuam, ex qua necess.o et infalibiliter infert Deum esse potentem ad causandum, quæ propterea logice dicitur causa in cognoscendo, licet in essendo habeat rationem effectus, nec est verum possibilitatem creaturæ possibilis esse rationem à priori D.æ omnipotentiæ, sicut impossibilitas chymeræ est ratio à priori ad denegandum Deo potentiam effectivam ipsius, quia ut supra edocuimus, Deus ex se, et ab intrinseco est potens, n. autem dicitur non potens, aut quasi impotens ad producendum suum impossibilem ratione alicujus defectus intrinsece alicujus causantis impossibilitatem obtinam rei 2.um se repugnantis, sed sola, et adequata ratio denominationis negatiuæ qua Deus denominatur non potens producere suum impossibilem est præcisa repugnantia, aut impossibilitas obtina ipsius.

Ad 2.am p. minoris distinguo minorem; nihil potest causari à Deo, quin terminet causalitatem D.æ omnipotentiæ tratione potentiali concedo maiorem, actuali, et exercita nego maiorem, et eodem modo distinguo minor, et nego consequentiam; nam et si causalitas D.æ omnipotentiæ non tendet actualiter ad creaturas relictas in statu puræ possibilitatis, potentialiter tamen est trahibilis ad illas, cum earum possibilitas consistat in potentia logica, aut non repugnantia ad existendum existentia causabili à potentia activa Dei, et consequenter sicut creaturæ actu existentes in existendo dependent ab omnipotentia actualiter operante, ita creaturæ possibiles dependent ab eadem omnipotentia, ut præcontinentis potentialiter actiue earum esse, seu tanquam à prio, cujus virtute indigent ut reducantur ad actum.

2.o

2.° potest responderi, q̄ licet esse possibile creaturum, quod ab eterno illis competit non dependeat à Deo effective, et idcirco non terminet liberam, et effectivam productionem, dependet tamen idealiter a 1.a causa, nam eatenus quaevis esse creabilis habet coherentiam praedicatorum essentialium, in qua fundat eius possibilitas, quatenus conformatur ideae, qua D.s omnipotens dirigit ad operandum, et cont. licet illud esse non dependeat effective à potentia D. dependet tamen in genere causae exemplaris, seu idealis, in qua esse, et dependentia fundat connexio essentialis, et necess.a ipsarum creaturum possibilium cum esse 1.ae causae.

Sed ut penitus evanescat vis propositi arg.ti potest aliter responderi arg.to praeali disting.do duplicem necessitatem, aliam possitivam, quae consistit in perfectione possitiva fundante negationem cuiusvis potentiae tam phisicae quam logicae ad non existendum et haec solummodo competit Deo, cum Deus ita à se, et ex se existat, ut omnino illi repugnet non existere: aliam, quae dicit necessitas negativa, aut logica, quae tantum consistit in immutabili connexione praedicatorum essentialium, cum esse hominis omnino repugnet alia combinatio praedicatorum essentialium, per quam necessitatem nullatenus tollitur potentia ad non esse existentiale; ac proinde quamvis concedat, creaturas possibiles esse eiusdem necessitatis logicae, aut obtinere cum omnipotentia D.a propter earum connexiones cum ipsa; non hinc deducit, illas esse absolute, et simpliciter equalis necessitatis cum esse Dei, cum esse Dei sit necess.um tam phisice, quam logice; esse v.o creaturae tantummodo sit necess.um logice, et non phisice.

Ad 2.am conf.m resp.r concessa maiori disting.do minorem: sed intrinseca perfectio D.i intellectus non connectit necess.o cum veritate obtinere creaturae possibilium connexione immata concedo minorem, mediata nego minorem, et contram, nam quemadmodum de facto perfectio intra D.e omnipotentiae necess. exigit eminentaliter causative continere effectus ab ipsa producibiles; ita perfectio intra D.i intellectus necess.o exigit mediante connexione D.e omnipotentiae trahi ad creaturas in ipsa causaliter contentas, cum nequeat aliqua causa comprehensive cognosci, quin explicite in illa cognoscantur eius effectus, quapropter argumentive sequeret intrinsecus defectus in intellectu D.o si eius cognitio non traheret ad esse creaturum possibilium, cum ex hoc sequeret, D.am cognitionem ergo omnipotentiam non esse comprehensivam, ac proinde quamvis D.s intellectus non connectat necess.o cum intelligibilitate obtinere creaturae connexione immata, cum eius immatum obtm sit esse intelligibile ipsius Dei, tamen intellectus D.s debet connexione mediata connecti cum possibilibus mediante, sc.lt, connexione cum omnipotentia necess.o cum illis connexa.

Ad

Ad ultimam Conf.m resp. disting.do maiorem; si causa increata conne
deret necess.o cum creaturis possibilibus, requireret cognosci quidditatiue, quin simul cogno
cerent eiusmodi creaturae 2.um rationem communem possibilis concedo maiorem. 2.um ra.o
nesa particulares, specie distinctiuas eiusmodi creaturum nego maiorem, et eodem mo
do disting. minor, et nego consequentiam, quamuis enim quidditatiue possit cognosci D.s omni
pot. absque explicita cognitione omnium creaturum, quae in ipsa causatiue continentur, nu
llo tamen pacto potest quidditatiue attingi quin cognoscat possibilitas creaturum in commu
ni 2.um quam omnes creaturae possibiles particulares sunt attingibiles causatiue à causa
increata; nec requirit ad cognitionem quidditatiuam alicuius pot. quod expli
cite attingant omnes ter.i materialit. subiecti eius causalitati, sed sufficit, ut conno
tatiue cognoscat ratio formalis communis, ratione cuius attingit reliqua, nam ut
quiditatiue cognoscat pot. vissiua non exigit ut cum ipsa cognoscant omnes, et
singuli colores 2.um suas rationes frales, quamuis huiusmodi pot. vissiua 2.um se sit
vissiua omnium colorum, sed sufficit, ut cognoscat ratio fralis vissibilius, in qua con
veniunt omnes colores, ratione cuius specificant potam vissiuam; cum igit. ter.us fralis
connexionis necessariae omnipot. D.e non sit aliqua creo particularis 2.um suam partic
ularem diffram, sed ratio communis entitatis possibilis, in qua conueniunt omnes creaturae
subiicibiles omnipot. D.e hinc sequit, ad cognitionem quidditatiuam D.e omnipot. sufficere
quod cognoscat eius connexio cum ratione communi possibilis, quamuis ad comprehen
siuam cognitionem ipsius exigat necess.o connexio explicita omnium possibilium
2.um suas diffras specificas, et particulares ut communit. docet 1. p. q. 14. et q. 25.
ex quo colligitur connexio necess.a D.e omnipot. cum collectione omnium possibili
um, si enim absolueret ab huiusmodi connexione posset comprehensiue cognos
ci, quin ullatenus necess.o traret intellectum ad cognitionem huiusmodi possi
bilium.

Ex dictis colligit. 1.o connexionem necess.am cum effectu possibili esse communem cui=
cumque causae nam quemadmodum prium effectiue causatiuam exigit effectum ab ipso effe
ctibilem, ita causa malis exigit formam ab ipsa receptibilem possibilit., et causa fralis subiectum
informabile, et sic discurrendo de reliquis speciebus causarum particularium, acproinde si
cut nequit subsistere ratio causae, quin illi correspondeat effectus sub ratione effectibilis, ita nequit da
ri subiectum potens causare malit., cui non correspondeat forma possibilit. receptibilis in eius pot.
receptiua, nec similit. potest dari forma potens fralit. causare, quin illi correspondeat sub
tum possibilit. subiicibile eius informationi, et cons.t non solum causa effectiua connectitur
necess.o cum possibilitate suorum effectuum verum etiam reliquae causae. 2.o

2°. colligit, quamlibet causam conn̄itare, ... connecti necess.° cum suo effectu non solum in actu 1°. considerata verum etiam in actu 2°. cum tamen hoc discrimine, quod causa in actu 1°. considerata debeat correspondere effectus solummodo ut possibilis, in actu vero 2°. debeat correspondere effectus actualis, seu sub existentia positus ut patet ex dictis in probat.e Cl.i

3°. colligit quod quamvis causa necess.° connectat cum possibilitate sui effectus, nulla tamen causa 2.um rationem, et reduplicationem causae dependet a suo effectu sed potius vice versa, nam causa 2.um fsalem reduplicationem causae communicat esse effectui, et idcirco nequit ab illo dependere prout habet rationem causae, et sic dant plures causae creatae, quae non solum comparant suis effectibus, ut causae, verum etiam ut effectus in alio genere, quae quidem dependent a suis effectibus prout huiusmodi effectus exercent rationem causae respectu illarum, ut patet in materia, quae et si sit causa formae ab ipsa tamen dependet, non prout causa, sed quatenus est effectus illius in alio genere causae, cum materia, et forma sibi invicem sint causae in diverso genere; et idem constat in potentiis proxime operativis, quae effective causant suos effectus, a quibus causant in genere causae finalis, cum finis, ad quem per se ordinat potentia operativa sit actus illi correspondens, quapropter et si causa reduplicative sumpta non dependeat a suo effectu, tamen specificative accepta potest dependere si sit causa causabilis a suo effectu in alio genere.

Insuper colligit, connexionem causae cum suo effectu non esse relationem transcendentalem, nam ordo transcendentalis consistit in habitudine dependentiae essalis, cum illud dicat transcendentaliter referri ad aliud, cuius entitas dependet ab ipso; sed causa 2.um rationem essalem causae est independens a suo effectu imo ipsa est terminus dependentiae ipsius effectus, et cont. illa connexio necess. qua causa connectit cum suo effectu non potest esse transcendentalis ordo.

Ultimo infert, esse possibile effectus nullatenus esse praecisam denominationem extrinsecam provenientem a p.oa activa ipsius causae, et idcirco esse possibile creaturam non est denominatio extrinseca proveniens ab omnip.oa, qua Deus potest illas producere, sed est aliquid obiectivum omnino distinctum ab ipsa, ipsique correspondens ut ratio fsalis terminandi eius causalitatem; nam quemadmodum omnip.oa Dei est productiva entis possibilis, ita intellectus D.ni est intellectivus cuiuscumque intelligibilis; sed res obiicibiles intellectui D.o non constituunt intelligibiles fsalr per p.oam intellectivam, sed per praecisam intelligibilitatem, aut veritatem

obiectivam

obiectivam illarum: quod similiter res factibiles à Deo non constituunt absolute possibiles per eius omnipotentiam, sed per possibilitatem obiectivam correspondentem eiusmodi omnipotentiæ.

Confirmatur hoc; nam ratio formalis constituens rem absolute possibilem est illud ratione cuius res constituitur obiicibilis Deo omnipotenti aut potentiæ terminativæ causalitatis illius, cum rem esse absolute possibilem nil aliud sit, quam illam esse subiicibilem suæ causæ, sed res non constituitur subiicibilis causalitati Dei per omnipotentiam qua Deus potest illam producere: quod possibilitas effectus non est denominatio extrinseca illi proveniens ratione omnipotentiæ, sed est aliquid omnino distinctum ab ipsa. Minor constat; nam res constituitur obiicibilis causalitati omnipotentiæ Dei ratione non repugnantiæ ad existendum, ideo enim homo est ens obiicibile causalitati Dei et vice versa Chymera incapax, quia homo ex se non repugnat, et Chymera è contrario dicit repugnantiam ut egregie docet D. Thomas in disputatione q. 2. de potentia art. 3. in corpore; sicut res dicuntur absolute, et simpliciter impossibiles propter discoherentiam terminorum, ratione cuius nequeunt terminare causalitatem Dei omnipotentis ita res constituuntur absolute possibiles ratione coherentiæ prædicatorum essentialium in qua fundatur eorum non repugnantia ad existendum. Ex quo patet, plusquam falsum esse, possibilitatem creaturarum possibilium præcise consistere in Dei omnipotentia. Et hæc de hac questione. =

Utrum sint relationes [illegible]

Suppono ut tanquam certum de fide in Deo dari relationes reales, quae sufficienter pluribus conciliis [illegible] D. Tho. 1a p. q. 28 art. 1. Pater in art. 1o: Deus non dicitur nisi a paternitate et filius a filiatione: si igitur paternitas et filiatio non sunt in Deo realiter, sequitur quod Deus non sit realiter Pater aut Filius, quod sonat intelligentiae trinitatis quod est haeresis Sabelliana.

Dices: deficit haec ratio: Deus dicitur realiter Dominus et tamen relatio dominii non est realiter in Deo: similiter Christus dicitur Filius Beatae Virginis, et tamen filiatio in Christo non est nisi relatio rationis, ut docet D. Tho. 3 p. q. 35 art. 5: ergo etsi relatio paternitatis non realis sit rationis tantum, denominaret realiter Patrem. — Resp. ideo denominatio a nomine relativo tunc est realis quando fundamentum est reale a quo tunc provenit denominatio etiamsi relatio sit rationis; unde licet relatio dominii in Deo et filiationis in Christo sit rationis, quia tamen fundamentum earum est reale, nempe creaturarum productio et Beatae Virginis generatio, Deus dicitur realiter Dominus et Christus realiter Filius Virginis Beatae; sed in Patre divino si paternitas non esset realis non daret reale fundamentum, quia paternitatem divinam generatio fundat, quae requirit realem distinctionem geniti a generante: cum ergo distinctio in divinis sumatur a relationibus, si istae non essent reales, nec distinctio realis inter personas divinas esse non posset; ac proinde nec realis generatio unius ab altera, quae fundat paternitatem: ergo sublata realitate relationis reale fundamentum non manet a quo possit denominari realiter Pater.

2o probatur, quia hic Sanctus D. in corpore articuli sic ab eo proponit: cum aliquid procedit a principio eiusdem naturae necesse est quod ambo, scilicet procedens et id a quo procedit, in eodem ordine conveniant, et sic oportet quod habeant reales respectus ad invicem; cum igitur processiones in divinis sint in identitate naturae, necesse est quod relationes quae sumuntur secundum processiones divinas sint relationes reales.

Tertio quia Personae divinae realiter distinguuntur, sed haec distinctio non potest esse per aliquid absolutum, quia per perfectiones absolutas toti trinitati conveniunt: ergo necessario desumi debet ab aliqua relatione reali, et sic necesse est quod ponantur in Deo aliquae relationes reales. — Confirmatur haec ratio: tamen

Personae

Personæ divinæ summa unit. ac simplicit. gaudeant, minima omnium oppositionum debent inter se opponi, ac distingui: sed oppositio relativa omnium minima est: nam illa, quæ contradictorie, aut contrarie opponuntur aut privative, sese mutuo excludunt et ab eodem subiecto expellunt; quæ autem relativa opposit. gaudent tantum absque quod sese excludant, aut expellant, quin potius ita se mutuo informant ac ponunt quod uno destructo non possit aliud subsistere: ergo in Trinit. mysterio poni debent relationes reales, quibus divinæ personæ inter se relative opponantur et realit. distinguantur.

Suppono 2.º relationem reales habere realitatem non solum ex eo, quod desumitur a fundamento, sed etiam ex suo conceptu ad: probo hanc suppositionem: 1.º conceptus ad prædicamentalis vere dictat ens reale, et accidens reale, nam sit speciale genus entis, et accidentis realis: ergo vere importat realitatem: præterea: ens reale transcendit ultimas differentias relationis: ergo ad quod est modus entis realis vere per transcendentiam importat realitatem.

Dices: ad posse sumi dupliciter: 1.º per modum ultimæ quidditatis sive quæ constituat, et distinguat subiectum in esse relati, et sic vere est realitatem importare; imo et formaliter significat; 2.º ad modum relationis, quæ tantum explicat ad terminum, et isto modo relatio non importat realitatem = sed contra est quia licet ad relative sumptum non explicet realitatem, quia solum explicat respectum purum ad terminum, tamen licet sit nullo modo explicat per ordinem ad subiectum, includit tamen implicite realitatem, si ad prædicamentale sit; nam isti duo conceptus inadæquati relationis, nempe in et ad se ad invicem transcendunt, et includunt: ergo dum conceptus relationis explicat in, implicite claudit ad, et dum explicat ad implicite claudit in: ergo etiam dum per modum relationis ad prædicamentale explicat importat realitatem.

Sed dices: relatio creata sive ultima ratio relationis non dicit ordinem ad subiectum sed ad terminum: ergo sive ultima ratio relationis non dicit aliquid reale: probo consequentiam: nihil reale est in relat. creato, quod non habeat veram rationem inhærentis et accidentis: ergo si relatio sive ultima sui ratio inhæret sive illa non erit ens reale: nam est D. Thom. 1.ª p. q. 28 art. 2 ubi dicit: relatio in eo quod inhæret habet convenire cum omnibus aliis accidentibus, sed sive ratio ultima differentialis non habet convenire, sed potius debet distingui a cæteris accidentibus: ergo sive ultima sui ratio non inhæret, neque respicit subiectum, nec terminum;

Confirmatur hoc: relationi sive ratio ad neque debet quod sit subiecto, neque debet quod sit accidens; ergo neque debet realitatem: consequentia est bona, et antecedens probatur

n non debet quod sit subiecto quo hoc est addere, et relatio est ad aliud, in qua differt accidens, quod accidens respicit subiectum et relatio respicit terminum. 3° sic. Si esse ad ut distinguit ab in [illegible] esset aliqua realitas specialis per eam [illegible] impedimentum, ne fieret in subiecto, adveniente fundamento et termino; consequens est falsum, ergo. 3°. Cuilibet entitati debet esse sibi proportionata; ergo si ad ut tale dicit entitatem, esse sibi proportionata; hoc autem nequit esse alia, nisi relativa; ergo existit relatio per esse relativum: et sic in Deo, in quo dantur plures relationes, dabuntur plures esse, quod videtur falsum, quia cum in Deo tantum detur unica natura, nequit dari nisi unica existentia.

Huic obiectioni satisfit distinguendo antecedens: relatio secundum ultimum sui rationem non dicit, id est non explicat ordinem ad subiectum, est verum: non dicit, idest non importat implicite, est falsum: ad probationem desumptam ex D. Tho. dico relationem convenire cum aliis accidentibus in eo quod secundum rationem accidentis non solum dicit habitudinem ad subiectum, sed etiam explicatam, differt tamen ab illis in eo quod illa secundum peculiarem rationem non solum includunt habitudinem ad subiectum, sed etiam illam explicant; relatio vero, si eam sibi propriam includit, verum non explicat, sed tantum implicat respectum ad terminum.

Ad 2um consequentiam dico, quod si in relatione attendamus id quod tantum explicat, inquantum est illi non debet modum subiecti, nec modum accidentis; verum si attendamus id quod implicat illud explicitum, sic relatio creata debet modum accidentis, et increata modum subiecti. Et ad 3um consequentiam nego antecedens; non enim omnia, quae distinguuntur, possunt aliis positis non poni, et illis manentibus non conservari, si adsit intrinseca, et veluti formalis connexio inter illa; et quia inter relationem, fundamentum et terminum adest intrinseca, et formalis connexio, fit inde quod etsi relatio ut talis realitate gaudeat, positis fundamento, et termino necessario resultat, et illis conservatis debet necessario conservari: exemplum verum per intellectionem productam realiter importat distinctionem ab intellectu, et tamen positio intellectu quo verum connecto de facto est non potest non poni verum, et intellectu in esse permanente non potest non permanere verum: ergo de 1° ad ultimum relatio secundum ultimum sui rationem quae est ad realiter [illegible].

Suppono 3° tanquam fidei certum, relationes quae in creaturis sunt accidentia inhaerentia subiecto, in Deo, ut sic loquar, substantificari: tum quia cum Deus sit actus purus et immutabilis, est incapax omnis formae accidentalis: tum etiam quia relationes in Deo sunt constitutivae personarum

Dissionary distinctis, relatio Dni rao sua subsito realit idemptificato
tum etiã ~~[illegible]~~ exigit summo, et in circumscriptio Dni esse immensitas, Deus
enim excelsitatem ultimo vero est ut dicit Nazianzenus orat. de
natabi Dni tanquam infinitum quoddam esse pelagus: videmus enim hanc
esse oceani proprietatem, ut omnibus fluviis, rivulorum et fontium aquas
in ipsum perenni ~~[illegible]~~ cursu fluentes in se ipsis transformet; itemque
eius amplissimus sinus subeunt pereant omnium fluminum tituli, nomen
et qualitates, et una sit maris aqua; similiter omnia, quae in creaturis
proprios et innatos habent defectus, ubi immensum hoc divinitatis pelagus
intrant, propriis statim liberata semper imperfectionibus in una, et simplicissi-
ma Dei mutant ratione, ita ut sicut docet Gregorius: apud Deum labentia
stent, mutabilia immutabiliter adsequantur, temporalia aeternitate, et ipsa
accidentia substant.

Suppono 1o tanquam de fide certum relationes et essen-
tiam Dei non distingui realiter entitative. Unde erravit Gilbertus Porretanus
referente D. Thom. 1a p. q. 28 art. 2 et q. 39 art. 1. D. Bonav. in 1o
dist. 13 art. 1, et frequenter id communiter theologi, et Vasquez disp.
120 cap. 1. asserentes Gilbertum solum distinctionem realem inter relationes et essentiam posu-
isse: sententia tamen Gilberti damnata est in Concilio Remensi sub Eugenio 3o
ubi fuit definitum tres Personas divinas esse unam essentiam Dei, et relationes ipsas
esse Deum, quod in sententia Gilberti verificari non potest: et in Concilio Lateranensi
definitur in divinis non esse quaternitatem rerum; esset autem in divinis quaternitas, si
relationes entitative realiter ab essentia differrent: in darent hic Deum absolutum realiter
realis entitative distinctum a tribus Personis inter se, et ab hoc Deo realiter dis-
tinctis: nam Concilio Florentino sess. 18 habetur: ne ipsam eandem substantiam
re non autem ratione solo ab hypostasibus et Personis differre credere videamur
facit etiam in favorem huius nostri asserti Magnus Parens Aug. 7 de Trinit.
cap. 6 ibi: non est aliud Deo esse et Personam esse sed omnino idem

Quod ipsum ratio theologica suadet plane
quia in divinis, ut inquit Boetius, omnia sunt unum ubi non obviat relatio-
nis oppositio; sed inter divinam essentiam et relationes non intercedit relationis op-
positio: cum nec essentia ad relationes, nec relationes ad essentiam referantur
ergo relationes et essentia sunt omnino idem entitative. Tum etiam: nam ens
infinitum simpliciter in lineo entis omnes realitates sibi realiter possibiles
idemptificat; sed essentia divina est ens simpliciter infinitum, et relationes

ei

ei impossibiles non sunt, neque enim sunt ab illo producti, neque causati: igitur divinitas sibi realiter identificat relationem divinam.

3° non aliàs Deitas aeterna non esset quid simplex sed compositum ex variis realitatibus; consequens est absurdum ut definit in cap. damnamus de summa trinitate: ergo et sequela: ibi est realis compositio et non simplicitas ubi est multiplicitas rerum in eodem supposito distincte existentium; sed Deitas aeterna constaret essentia et relationibus inter se realiter distinctis: ergo non esset simplex sed realiter compositum. 4°: hoc ipsum convincit ex ipso D. Thom. in arg.to sed contra. omnis res, quae non est divinum esse est creatura; sed relatio divina competit Deo: ergo si non est divinum esse erit creatura.

Unde Concilium Rhemense contra Gilbertum definiens sic ait art. 3. credimus nullas omnino res sive relationes sive proprietates, sive singularitates, sive unitates dicantur adesse Deo quae sint ab aeterno et non sint Deus; cui sententiae ipse compatris (inquit D. Bernardus serm. 80. in Cant.) Gilbertus humiliter acquiescens, tam ipse quam caetero digna reprehensione inventa proprio ore damnavit.

Sed iam videamus id in quo Gilbertus suum errorem fundabat: etenim volebat fugere errorem Arrii et Sabellii: Arrius enim cum multiplicitate personarum multiplicabat essentiam; Sabellius autem cum singularitate essentiae restringebat numerum personarum; ut ergo Gilbertus unam poneret essentiam, et tres personas, quo se duplici errori relato opponebat, posuit tres relationes extrinsecus assistere ipsi Deo; ne si idem dicerent cum Deo cogeretur vel per Dei singularitatem restringere numerum personarum vel per numerum personarum multiplicare ipsam Deitatem: convincebatur enim hoc syllogismo: quae sunt idem uni tertio sunt idem inter se; sed relationes sunt idem cum tertio nempe hoc Deo: ergo sunt idem inter se: si ergo tres personae identificantur cum hoc Deo, ratione dicendum erit vel esse tres Deos per numerum personarum vel esse unam personam per singularitatem Deitatis.

Caeterum hoc argumentum non habet tantum robur quod cogat nos errare in fide: etenim sic in eo liceat illud solvere: quae sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se, si illa sint absoluta et tertium est absolutum concedo maiorem; si illa sint relativa et 3um scilicet absolutum nego maiorem et concessa minori nego consequentiam: itaque quia illa maior syllogismi adducti non est vera, quia tertium est absolutum et ea quae cum illo identificantur sunt relativa; et tunc cum illa relativa non opponantur tertio absoluto non habent cur distingui ab illo; et cum realiter opponantur inter se, habent inter se realiter distingui

et

et pluri ficari et oppositos respectus, quos in suis conceptis terminus importantur ut pt. tr. motu quo non multiplicato plura sunt actio et passio, quae cum illo identificantur: et si oppositiones enim oppositi relative inter se gauderent sicut Deus Personae possent multiplicari realiter ratione entis, tamen est transcendentalis inclusa, non multiplicato manente. Unde l. adnuitur identitatem realem inter relationem divinam et essentiam non oppositum est periculo cum Arrio dividere essentiam vel cum Sabellio in singularitatem redigere Personas.

Ex quam doctrina explicari liceat verba Theodoreti, et Hylarii Arelatensis, quae in sui favore adducebat Helvetius: etenim Theodoretus dicebat sic, qui enim naturam et Personam idem esse intelligit, aut in divisionem Arrii incidet, aut in confusionem Sabellii: Hylarius autem dicebat, non est idem natura, quod res naturae: haec autem vero sunt. Si sic intelligant, qui enim naturam et Personam idem esse intelligit sic, quod non distinguit illo genere absoluti et relativi, aut in divisionem Arrii incidet, aut in confusionem Sabellii: cum ergo fides distinguat inter illa tanquam inter absolutum, et relativum, ex hoc quod asserat, realiter esse idem non incidit vel in divisionem Arrii vel in confusionem Sabellii: Hylarius etiam sic debet intelligi: non est idem natura et res naturae sic, quod non differant genere absoluti et relativi.

His igitur suppositis in hac celebri quaestione referuntur Theologorum sententiae: 1a sententia est Durandi in 1o dist. 33 q. 1 asserentis relationes divinas distinguit ab essentia distinctione modali, hoc est non tanquam res et res, sed tanquam res et modus: = 2a sententia est Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti in 1o dist. 2 q. 7 et dist. 8 q. 4 et pluribus aliis in locis, in quibus inter relationes et essentiam ponit distinctionem quandoque quandoque formalem, aut ex natura rei, et quam dicit praecedere intellectum omni modo.

3a et vero sententia refutavit essentiam et relationes nullo genere actualis distinctionis ante operationem intellectus compaudere, sed realiter habet identificari cum illis, et solum virtualiter, et ratione ratiocinatae ab illis distinguitur: hanc tenent omnes Thomistae, imo et omnes fere Theologi exceptis Scoti discipulis, qui subtilis Magistri vestigiis inhaerentes distinctionem formalem actualem seu praecedentem omnem mentis operationem inter Deum essentiam, et relationes et attributa referunt.

Sit ergo 1a conclusio contra impugnatam sententiam Durandi: inter relationes et essentiam non datur distinctio realis modalis: probatur 1o. quia si essentia et relatio aliquo modo realiter distinguuntur erit necesse dicere quod aliquo modo realiter non

sunt

sunt idem; sed hoc non potest dici: ergo neque dici poterit quod aliquomodo re-
aliter distinguuntur: loco est evidens: maior certissima et minor probatur. non in decreto flo-
rentino supra adducto habetur: ut ipsa substantia re, non autem ratione solo ab hypo-
stasibus et Personis differre credere videatur: ex quibus sic argumentor: quae
solo ratione distinguuntur: solo ratione non sunt idem; at quae aliquo modo realiter
distinguuntur plus quam solo ratione non sunt idem: ergo divina essentia et relatio
iuxta Durandum aliquo modo realiter non sunt idem, iuxta ipsum plus quam ratione
non sunt idem: ergo sententia Durandi est contra Concilii doctrinam.

2o Patres non admittunt in Deo
subiectivam quaternitatem, esto admittant quatuor relationes terminative quatuor; sed si
relationes aliquo modo realiter non sunt essentia dici debet admitti quaternitas
subiectiva: ergo: probatur minor. Hic Deus absolutus aliquo modo realiter distinguitur
subiective a tribus relationibus: ergo datur in Deo quaternitas, idest 4or res
realiter distinctae aliquo modo inter se.

Sed dices in favorem Durandi: Patres negare tantum
quaternitatem rerum, quae sunt Personae, non vero rerum realiter distinctarum: etenim ibi damnatur
illa solo quaternitas quam dabat Abbas Ioachin, et imponebat Magistro
Sententiarum: haec autem erat solo quaternitas Personarum, non vero rerum realiter disti-
nctarum = sed contra non falsum est Abbatem Ioachim imposuisse Magistro quater-
nitatem Personarum: tum quod ut constat ex contextu non damnatur solo quaternitas
Personarum: habetur enim sic: quaedam summa res est Pater, filius, et Spiritus sanctus
non quaternitas, quod quaelibet ~~illa~~ trium Personarum est illa summa res, videlicet
substantia, essentia, seu natura divina quibus ut apparet non dicit non quaternitas
Personarum, sed dicit absolute non quaternitas ut damnentur sive illi qui
ponerent sive 4or Personas, sive illi qui ponerent 4or entitates, sive 4or
modos realiter inter se distinctos.

Nec valet, si 2o dices quaternitatem proprie donare quod
simpliciter realiter distinctio non vero eorum quae solum sunt quid realiter distinguuntur
quali distinctione ponit Durandus inter essentiam et relationes: ergo non potest dici
quod ex eius sententia sequatur dari quaternitatem in divinis = non, inquam valet: nam
ideo esse divinam et relationes non distinguerentur realiter simpliciter quod relationes
divinae comparantur essentia ut quasi modi et non ut verae res, sicut sentit Durandus
at hoc est falsissimum: ergo: probatur minor. relationes divinae sunt substantiae, et
ut quasi subsistentes: insuper sunt ipsae Personae: ergo comparantur ad naturam
non ut modi incompleti, sed ut verae res: ergo si vere realiter a natura distinguantur

simpliciter

simpliciter et non secundum quid distinguuntur.

Deinde in divinis datur absoluta et simpliciter Tri-
nitas: ergo si ponatur ex alia parte hic Deus absolutus realiter distinctus a Tri-
nitate, consequenter dabitur quaternitas. Probatur consequentia quia dum ternario advenit unitas
realiter distincta fit quaternarius: ergo si Trinitati superaddatur unitas
realiter distincta fiet quaternitas. Deinde Patres negant quaternitatem, quia
quia tres Personae sunt unus Deus; ergo si ponant quod realiter distinguatur
ab hoc uno Deo erit admittenda quaternitas.

Ulterius impugno praedictam sententiam Dur-
andi, etenim in Deo nulla potest poni finitas, nec limitatio, ac per consequens nec
potest poni inter divina realis distinctio orta ex reali limitatione: ergo si ponitur
inter divina distinctio debet poni ratione relativae oppositionis; quia ex hoc du-
plici capite potest distinctio inter aliqua oriri; sed inter essentiam et relationes nulla
datur relativa oppositio: ergo inter illa nulla dabitur realis distinctio. Ulterius
essentia et relatio vere uniuntur in Persona Patris: ergo si alia realiter di-
stinguuntur inter se, vere Persona Patris erit composita ex essentia et relatione Pa-
ternitatis: hoc autem dici non potest: ergo neque dici potest Paternitatem et
essentiam realiter inter se distingui.

Si dices quod modus non facit compositionem cum re cuius
est modus; unde cum relatio divina sit modus essentiae divinae non facit compo-
sitionem cum illa. Contra primo quia relatio et natura realiter uniuntur in Patre, et
non uniuntur per identitatem: ergo per compositionem. Probatur consequentia quia compositio nihil
aliud est quam distinctorum unio. Secundo sequitur ex hac solutione An-
gelum esse simpliciter in linea subsistentiae: contra communem sententiam theologorum.
Ergo: probatur sequela. Angelus secundum hanc solutionem non est compositus ex natura et subsistentia,
et alias est expers compositionis ex materia et forma: ergo erit simplex omnino in
linea subsistentiae. Tertio Christus est Persona composita ex subsistentia Verbi, et huma-
na natura: ut docet D. Thomas 3 p. q. 2 art. 4 quem communiter sequuntur theologi, et
consentit ipse Durandus in 3 dist. 6 q. 3 et tamen haec natura humana
in ipsa subsistentia Verbi, nec subsistentia intrinseca naturae humanae, cum ex utro-
que imperfectio maxima in Verbo inferatur scilicet mutatio Verbi: ergo quod
personalitas divina sit modus naturae non intrinsecus non impedit quin ex natura
et personalitate resultet realis compositio si semel asseratur realiter modaliter
inter se distingui.

Obiicit Durandus primo: ea aliquo modo realiter inter se distin-
guuntur

distinguunt; quae aliquo modo non sunt idem realiter inter se; sed esse et Paternitas aliquo modo non sunt idem realiter inter se: ergo aliquo modo realiter inter se distinguunt: pro minor: aliquid omnino realiter est esse divinum quod aliquo modo realiter non est divina Paternitas: ergo esse et Paternitas aliquo modo realiter non sunt idem inter se. Conseq. est bona, et ant. prob. esse divinum omnino realiter est filiatio: sed Paternitas divina aliquo modo realiter non est filiatio, quia filiatio et Paternitas realiter inter se distinguuntur: igitur esse divinum aliquid est omnino realiter quod aliquo modo realiter non est Paternitas.

Huic arg.o quod videre non facile est, ut clariorem solutionem adhibeam, nego minorem, ad probationem nego ant.; ad probationem distinguo minorem: sed Paternitas divina aliquo modo realiter non est filiatio ratione essentiae divinae nego minorem; comparative ad filiationem concedo minorem; et distinguo conseq.: quod non est Paternitas ratione essentiae nego conseq.; quod non est Paternitas ratione comparationis ad filiationem concedo conseq.: itaque cum Paternitas divina non opponatur realiter cum esse divino est ipsum esse divinum, et ratione essentiae est omne id, seu realiter idem cum omnibus cum quo est idem realiter ipsum esse divinum, hoc autem est realiter tota Trinitas, et sic Paternitas ratione essentiae divinae realiter est tota Trinitas: unde realiter nihil est esse divinum quod realiter ratione essentiae non sit Paternitas divina.

Sed instabis: esse divinum omnibus modis est ipsa filiatio divina sic quod ex nullo capite habeat non esse idem cum illa; at Paternitas licet ratione essentiae divinae sit filiatio divina, tamen ex alio capite realiter distinguitur ab illa: ergo iam esse divinum est omnibus modis realiter aliquid quod ex omni capite realiter non sit Paternitas divina = Ad hoc distinguo ant.: tamen ex alio capite realiter distinguitur ab illa, ab illa prout immediate respicitur: concedo ant., et ab illa identice, et ratione essentiae divinae nego ant.: et eodem modo distinguo conseq.: itaque etiam Paternitas divina prout immediate refertur ad filiationem realiter non sit filiatio, tamen nihil est in filiatione quod ratione essentiae divinae non sit Paternitas, et sic non sequitur quod Paternitas et filiatio non sint omnino idem realiter.

Obiicit 2o Durandus: esse divinum realiter est in supposito Patris, filiatio autem divina non est in supposito Patris: ergo realiter filiatio et esse divinum non sunt omnino realiter idem: conseq. videtur bona, et ant. quoad 1am partem verissimum; et quoad 2am prob.: si filiatio esset realiter in supposito Patris inde sequeretur quod sicut Pater est Deus a Deitate existente realiter in illo, ita esset realiter filius a filiatione realiter existente in supposito Patris, at hoc non potest dici ergo nec dici potest quod filiatio sit realiter in Patre.

Ad hoc distinguo

Ad hoc distinguendo: quod filiatio autem non est in Patre ut explicat oppositum cum Patre secundum aliquam rationem eius quod est. Cum essentia vero neque aliquid et cognitio filiatio namque quia est ad Patrem immediate non est formaliter Patre; sed dum filiatio est idem cum natura divina ratione identitatis realis omnimodae, quam habet cum illo, est in Patre quia sic enim non opponitur Patri, sicut nec ipsa essentia divina ratione cuius est in Patre.

Sit 2º dicendum. pro impugnatione Scoti: inter relationem et essentiam non adest distinctio aliqua actualis ante opus intellectus, quae sit formalis, sive ex natura rei: haec dicitur est expresso D. Thom. 1º p. q. 28 art. 2. et de potentia art. 2. et in 1º dist. 33 q. 1 art. 1. Quodlib. 6. art. 1. et ducitur ex Concilio Lateranensi, ut habetur in cap. damnamus ubi dicit; sed quod est Pater est Filius et Spiritus Sanctus idem omnino: quod verum omnino nequit exacte intelligi praecise si formalis ante opus intellectus relationem distinguere ab essentia; et in Concilio Florentino sess. 2 quod dicit: ne identitatem, distinctionem quae divinae saluti distribuere, ac ipsam eandem utrique re, non autem sola ratione ab hys ponere, qui hys seu Personis differre, crederentur videamur: ergo Personae divinae relationes re sed tantum ratione ante opus intellectus distinguuntur ab essentia divina.

Sed dicunt Scotistae nomine distinctionis rationis intelligi a Concilio eam, quam intellectus efformat, non eam quae reperitur inter quidditates formaliter distinctas: unde ratio ibi accipitur pro quidditate ex natura rei, non pro ente rationis, quod intellectus efformat. Contra sic: haec interpretatio vana redditur ex ipso text. Concilii in sess. 18. paulo post initium, ubi habet: divinae substantiae et Personae re quidem sunt idem, sunt autem modo intentionis ut differre videntur. et sess. 19 sola ratione, ac intelligentia differre creduntur: ergo Concilium nomine distinctionis rationis non accipit distinctionem, quae est inter duas res, hoc est, quidditates, sed accipit eam quam intellectus noster, quam nos dicimus, efformat. Alii Scotistae respondent: Concilium ibi non procedere definitive, sed solum disputative. Sed hoc etiam similiter dici probat modus loquendi Concilii sola ratione et intelligentia differre creduntur: ex quibus sic: Personae sola ratione, et intelligentia, differre creduntur: ergo indicat Concilium quod relatio, et essentia sola ratione ac intelligentia distinguuntur.

Ratio est. dicendum: inter essentiam et relationem ante opus intellectus non datur distinctio realis: ergo ante opus intellectus non datur inter illa distinctio actualis

aliqua

ang est Scoto, quae non antec. sicut Quaratus hanc distinctionem appellavit realem, sed dicit mediam inter realem et rationis, nempe formalem, seu ex natura rei; Contra autem est quia omne ens in actu independens a ratione considerante est ens reale ergo si haec distinctio ante opus intellectus existens in actu erit ens reale: sed si non sit ens reale non erit ens actu habens esse independens a ratione; explico hoc: illa distinctio ante opus intellectus habet esse extra causas, seu existens habet in esse extra causas ab intellectu considerante; si hoc secundum erit ens rationis, si primum erit ens reale: neque enim datur quae aliquid inventum est extra causas existens rerum sine existentia reali et sine existentia rationis.

Sed dicunt Scotistae quod si ens accipiatur pro eo quod est, id est quod nihil habet esse, nisi vel reale, vel rationis, sic non datur medium; aut accipiatur pro quidditate, seu natura solitaria, distinctio autem quae habet inter essentiam et relationes non est inter rem et rem, sed inter formalitatem et formalitatem ejusdem rei, unde erit media inter realem et rationis. = Contra omne ens quod est in actu existens sive sit res, sive formalitas est ens reale ergo si haec distinctio actualis formalitatis actu existit, erit ens reale actu; sed si non est ens reale, non erit actu existens; probo antecedens omne ens divinum actu existens sive sit res sive formalitas actu existit ex se ipso Dei; ergo erit ens reale simpliciter.

Secundo probo et impugno doctrinam Scoti: Divinitas est ens summe simplex, et nullo modo compositum, sed hoc ipso quod inter essentiam et relationes ponatur hujusmodi actualis distinctio ante opus intellectus non erit summe simplex, et nullo modo compositum; ergo non est ponenda realis actualis distinctio: major patet. Scotistae et probatur minor probo: hoc ipso quod admittatur realis actualis distinctio debet admitti actualis compositio ante opus intellectus ergo non erit divinitas ens simplex et summe simplex: probo antecedens compositio est distinctorum unio: sed in Patre datur vere unio inter essentiam et Paternitatem: ergo si haec ante opus intellectus actualiter distinguuntur dabitur distinctorum unio, et per consequens Pater vere componetur ex essentia et Paternitate.

Respondent Scotistae non quamcumque unionem distinctorum esse compositionem, sed solum illam, in qua distincta se habent invicem per modum potentiae et actus; cum quia essentia et Paternitas inter se non sic comparentur, non sequitur quod unio earum in Patre sit compositio. = Sed contra quia non omnis compositio fit ex partibus unitis per modum potentiae et actus; ergo nullo est solutio. probo antecedens 1o. quia conti-

nuum

numerus componitur ex varijs partibus quantitatis, et tamen istae partes non uniunt ut potentia et actus: ergo: 2°: extrema quae secundum Concilium et PP. est persona composita ex tum extremo, quae uniunt in illo non comparantur ut potentia et actus ergo. 3° instatur: esse et Paternitas ex quibus Pater coalescit, vel uniunt per se in Patre, vel per accidens, si hoc 2um, Pater erit acervus formalitatis; si 1um faciunt unum per se: ergo uniunt per modum potentiae et actus. praeterea esse actualiter distincto a relatione nequit de ipso formaliter actualiter dare totum id quod formaliter tribuunt esse et relatio: ergo esse formaliter actualiter erit perfectibile per relationem, et sic erit ut potentia ad relatum: ergo dabitur in Deo potentia et actus; ac per compositio.

Praeterea: tum Concilium et PP. asserunt Deum esse summe simplicem, debemus nam fateri de illo illam summam simplicitatem, quam possumus indicamus; id summa simplicitas per denegationem formalis relationis cum esse indicat possumus; igitur haec debet Deo dedi: haec excludit etiam distinctionem actualem quamvis formalitatum ante opus intellectus; ergo maior est certa: et minor probatur: quia sicut Deus est summe infinitus in lineo entis realis, habemus quod divinitas sic sit summa res, quod non sit distinctio realis inter esse et relationem: ergo quia Divinitas est infinita in linea quidditatis et formalitatis debemus dicere sic esse unum formaliter, quod non sit distinctio formalis actualis inter esse et relationem.

Id dicitur esse non est infinita simpliciter in ratione quidditatis et rationis formalis, sed solum esse infinitum in ratione quidditatis realis id est intra lineam naturae per se subsistentis, et sic nequit formaliter identificari cum ratione formali relationis. Id dicitur est ut infinitas quae convenit naturae Dei in ratione entis realis non solum est infinita intra ordinem rei, quae extoriae, sed etiam est infinitas comprehendens totum ordinem realitatis divinae: ergo infinitas formalis quae illi convenit non restringitur intra lineam naturae subsistentis, sed etiam intra lineam divinae formalitatis. Sane, vellem scire quare infinitas, et illimitatio applicata realitati facit in Deo unam etiam simplicissimam entitatem realem et applicata eodem infinitas sicut naturae, et formalitati non faciet in Deo unam simplicissimam sicut naturae, et formalitatis: praeterea dicitur cum Scoto rationem huius causam esse, quod realitas convenit ab ipsa actu essendi realiter, cum quae in Deo dentur tantum unico, datur tantum unicus modus essendi realiter et sic datur est unico simplicissimo res tantum: ratio autem et quidditas, et ratio formalis desumuntur ex praedicatis quidditativis, quae nobis innotescunt per definitionem eorum; cum quae autem

ergo

inter dent distinctas diffinitiones de formalitatibus divinis, dent similiter praeterea quae alium ~~imperfectum~~ oppositas de eadem formalitate nequeunt verificari hinc fit, quod dent in Deo varias quidditates et rationes formales. haec autem est causa potissima ratio Scoti est.

Ad 2um illa obstat: et in 1o non bene assignat Scotus unitatis rei realitatem per hoc omnia divina unico indivisibili actu actuent: etenim in nobis materia, et forma unico actu actuant, nempe actu composito, et tamen materia et forma diversas realitates sunt: ergo: item super compositum divinum constat ex rebus diversis, et tamen unico actu actuant omnia quae compositum continet: ergo falsum est dicere in Deo esse unicam realitatem, quia unico actu omnia divina actuant.

Deinde impugno: non inquiro cur infinitas et illimitatio applicata realitati distinguit divinitatem in esse unius solius ~~formalitatis~~ realitatis; et applicata formalitati non distinguit unam formalitatem, quae infinita quae si diffiniatur sicuti est in se unicam tantum definitionem deffiniatur? cum quaestio non satis fit per eo, quae respondet Scotus: non thomistae cum D. Tho. sicut divinitati unam tantum dant essentiam, ita illi unam tantum assignant definitionem, si id quod est in se divinitatis diffiniatur, et solum assignant varias diffinitiones rebus divinis, tamen quod inadaequate et imperfecte a nobis pro hoc statu concipiunt et exprimunt nominibus tantum inadaequate divinitatem significantibus ut colligi potest ex his, quae [illegible] 1a parte q. 28 art. 2 ad 2. loquitur: in Deo autem non est alia res quam una et eadem, quae non perfecte exprimitur relationis nomine, quasi sub significatione eius nostra apprehensio; dictum est enim supra cum de divinis rebus ageretur quod plus continet in perfectione divina esse, quam aliquo nomine significari possit, unde non sequitur quod in Deo praeter relationem sit aliquid aliud in re sed sit solum consideratum nostra ratione.

Praeterea quod de divinis varias assignamus definitiones non probat ante opus intellectus dari plures formalitates, quae ante opus [illegible] plures, [illegible] plures, non de definitionibus non sunt de rebus ut [illegible] definimus enim, et nominamus divina, sicut ea concipimus, quod autem in nostro [illegible] imperfectionis nequit unico conceptu divina adaequate apprehendere varios de divinis conceptus facit varia nomina divinis imponunt, et varias de divinis [illegible] intellectus definitiones efformat. unde ex multis pluribus definitionibus non infertur ante opus intellectus multiplex formalitas in divinis.

3o quod dicit formalitates esse in Deo [illegible] ex divino habitu

quam

quae sit divino formaliter realitatis in creaturis; sed quod realitas in Deo formaliter divina est non datur ante opus intellectus nisi una omnino, et simplex realitas: ergo quod esse in Deo est divina formaliter realitas ante opus intellectus tantum erit una: probo maiorem huius discursus: nam formalitas esse in Deo est formaliter eius: ergo vel divinum vel creatum. Dices huic rationi praedicatum divinitatis applicatum realitati facere quod realitas in Deo sit una omnino simplex; quod realitas ex se et natura sua non limitatur: applicatum autem esse non reddit esse omnino unum quod esse ex ipsa rei natura limitatur etiam in Deo: in iustitia enim ex se ita est iustitia, quod non sit formaliter misericordia, cum enim alia sint praedicata iustitiae, et alia praedicata misericordiae, ex hoc quod est iustitia divina tantum infero quod habeat intra omnem rationem de linea iustitiae, non vero fieri potest quod habeat sit misericordia, quod ad praedicata misericordiae pervenire non valet. Sed contra est: in creatis res non solum sunt limitatae quoad esse, sed etiam quoad entitatem et realitatem et tamen realitas quod divina sit exuitur ab omni limitatione quod non admittunt in Deo ante opus intellectus duas realitates actu distinctas: ergo pariter esse quod divinum sit exuitur ab omni limitatione quod ante opus intellectus non dentur in Deo duo esse, quae sint actu distincta.

Sit 3° dico per nostra dici in relationem, et esse adesse distinctionem rationis ratiocinatae cum fundamento in re; pro cuius intelligentia adverto quod licet Deus sit summe simplex formaliter, est tamen multiplex virtualiter, quod omnes perfectiones quae in creaturis inveniuntur dispersae ob earum limitationem, in Deo intime unitae adunatae ob sui infinitatem: ex quo sequitur quod cum intellectus noster pro hoc statu Deum non cognoscat adaequate, et sicuti est in se, sed tantum illum cognoscat connotative ad perfectiones creaturarum; nam illum ut multiplicem cognoscit, non quod assignet signata Dei esse multiplicia, sed quod diversos conceptus formando de Deo in Dei notitiam venit; ex quo etiam sequitur quod vario nomine ei imponat; et sic appellat eum sapientem, iustum, bonum cum tamen ista tria in Deo non sint realiter talia, sed eminenter continens ista talia, cum quae in creaturis non distinguatur a relationibus alio nomine utitur ad exprimenda relativa Dei, et alio nomine utitur ad exprimendum Dei naturam absolutam praebente ad hoc fundamentum eminentia divinitatis, quae cum plura diversa contineat, multiplex est virtualiter. Hoc ergo suppositio.

Probatur nostra conclusio: nam intellectus noster distinctum definit definitionem divinae naturae ab ea, quam definit divinae relationis. De illa enim dicit, quod sit absoluta, de relatione quod sit ad aliud: intelligit Deum intelligendo distincta, imo opposita praedicata ipso tribuit: nimirum quod natura divina Pater Filio communicet, non vero idem concedat esse Paternitatem: ergo cum hoc sit multiplicitas Deus

intelligendo

intelligendi Deum nos ab eminentiali continentia plurium perfectionum
Deo convenientium, inter rationes et relationes distinctionem actualem ratio facit cum fundam
ento in re, quae dicitur distinctio rationis ratiocinatae.

Nego ad tribuendum Deo oppositum praedicatum suffi-
cere unum modum imperfectum concipiendi; cum quia hic solum inferat distinctionem rationis ratio-
cinantis, hoc sufficit ad omnia praedicata; probatur assumptum. Nam de Deo affirmamus
hanc propositionem Deus generat, et de Deitate dicimus Deitas non generat, quae praedicata opposita
sunt; et tamen Deus et Deitas solum differunt distinctione rationis ratiocinantis, quae in solo
modo imperfecto intelligendi Deum fundatur: ergo ad assignandum Deo opposita praedicata
non requiritur distinctio rationis ratiocinatae, sed rationis ratiocinantis.

Sed dico quod non licet ad attribuendum
Deo opposita praedicata, quorum oppositio solum nascitur ex diverso modo intelligendi
quo noster intellectus Deum intelligit sufficiat distinctio rationis ratiocinantis; ad attribuen-
dum tamen Deo opposita praedicata, quorum oppositio fundatur in oppositis perfectionibus
solo distinctio rationis ratiocinantis non sufficit; sed quod esse divinum sit tantum ad se
et Paternitas sit ad aliud, quod Paternitas esse communicet filio et non communicet Pater-
nitatem, sunt praedicata quorum oppositio originatur ex oppositis perfectionibus, nem-
pe in absoluto et relativo: ergo ad illa attribuenda Deo non sufficiet distinctio rationis
ratiocinantis, sed requiritur distinctio rationis ratiocinatae.

Illustratur haec: ratio est quia affirmatur
de Deo quod generet, et negetur de Deitate quod generet, ea tamen est quod cum profero
Deus, significo Deum in concreto, cui positive convenit in aliquo suo supposito gen-
erare; cum autem dico Deitas, significo ipsum Deum in abstracto, cui repug-
nat generare, eo quod generare tantum convenit habenti Deitatem: Deitas autem
tantum dicitur Deitatem habere: scimus enim ex creatis quod actiones tantum
sunt suppositorum, et non formarum; unde oppositio quae invenitur inter haec praedicata gene-
rare et non generare tantum fundatur in distincto modo intelligendi Deum, nempe
scilicet per modum concreti, vel per modum abstracti, et sic distinctio quae invenitur
inter Deum et Deitatem solum est nostro modo intelligendi diverso. Secus quod non
dicatur ad se, et non ad aliud; et Paternitas dicatur ad aliud et non ad se; quod divina esse
communicet filio, et non Paternitas, quod hoc oritur quod ratio sit absolutum Dei, et Paternitas relativum;
ergo attributio horum praedicatorum inter se habentium oppositionem requirit distinctionem rationis
ratiocinatae fundatam in eminentiali continentia diversarum perfectionum.

arguitur 1°

arguit 1° in favor Sent. Nom. quia in concilio florentino definit. Patrem quicquid est dedisse filio praeter Paternitatem seu esse Patrem; et in lateranen. definit Trinitatem non esse substantiam indistinctam esse, et solum multiplicari Personale distinctum: ita definit essentiam non generantem nec genitam esse: sed ad verificandas istas locutiones non sufficit distinctio per nostrum conceptum: ergo requirit quod inter essentiam et relationem mediet ante opus intellectus aliqua distinctio actualis: probo minorem: quia istae locutiones a parte rei sunt verae: ergo requirunt aliquam distinctionem a parte rei ratione cuius verificentur.

Confirmatur hoc ipsum authoritate Parentis Aug. quia l. 5. de Trinit. cap. 6 ait relationem non praedicari de Deo secundum substantiam neque secundum accidens, sed ut ad aliquid et ibidem sic esse ad aliud est, tamen esse non est et 7. de Trinit. dicit: quod aliud sit quod substantia dicatur ad aliud: et ibidem eo filius quo verbum, eo verbum quo filius non autem eo verbum quo sapientia quia verbum non ad se dicitur sapientia autem ad se dicitur: et ibidem non aliud est Deo esse et subsistere sed aliud est Deo esse et aliud esse Patrem. ex quibus tale fit argumentum. ante opus intellectus verificari debet quod essentia divina ad aliud non est, et quod relatio ad aliud est, non vero quod sapientia ad aliud sit, et sic de alijs: ergo ante opus intellectus debet inter essentiam et relationem dari actualis distinctio.

Pro solutione huius argumenti et aliorum quae multiplicari solent: adverti quod divinitas per hoc nomen esse, relatio non significatur adaequate, et ut in se ipsa est; sed tantum inadaequate et imperfecte prout a nostro concipitur; si enim divinitas adaequate significaretur significaretur per nomen explicans quandam formalitatem quae formaliter esset essentia et formaliter esset relatio. significaretur enim aliquod ens quod formaliter explicaret tam absolutum quam relativum: unde verificaretur de illo formaliter quod esset ad se, et quod esset ad aliud; ad se ratione absoluti, ad aliud ratione relativi, quod non contingit, dum utimur hoc nomine esse, quo tantum significatur absolutum et dum utimur nomine relatio, quo tantum significatur relativum quod patet ex doctrina S. Thomae supra adducta ex art. 2. 13 p.tis q.e 28: unde cum ego profero essentia divina ad se est tantum loquor de illa divinitate prout a me concipitur inadaequate et imperfecte, et sic tantum loquor de illa prout habet conceptum meum distinctum ab eo conceptu quem formo de ipsa divinitate dum tamen profero relatio ad aliud est, unde in his locutionibus semper involvit distinctionem quam intellectus noster facit inter essentiam et relationem

Ex his ad argumentum factum nego minorem: ad probationem nego antecedens: involvit enim in illis divinitas imperfecte concepta, et inadaequate significata, quod tantum

per

per nostros decepti imperfectos sit: etenim a parte rei divinitas est adse, et est ad aliud; est verum est sapientia, Pater filius et Spiritus Sanctus, ob suam enim eminentiam adunat in se ea, quae contradicere videntur: quae doctrina est expressa D. Thomae q. praeder nostr art. 2. ad 3. ibi: in ipsa enim perfectione divini esse continetur et verum intellectualis videns, et prius verum, sic et quaecumque quae ad eius perfectionem pertinent. Super quem Caietanus perspicue apparet hic quod nullo est dicto, facili actu includuntur et proprietates personales et attributa et reliqua, quae in Deo formaliter salvant, ipsa enim perfectio divini esse, si sibi se definiret, haec omnia in se clauderet.

Verum quod dicitur formalitas non est relativa ratione absoluti, neque est absoluta ratione relativo, sed ob eminentiam suae divinitatis est absoluta et relativa. Et inde quod ut explicat tantum ut absoluta repugnant illi quae sunt relativa, et ut explicant ut relativa repugnant illi quae [illegible] dicuntur de absolutis: cum quae, cum dico esse [illegible] tantum explico divinitatem ex quo est absoluta, et cum dico relatio dicitur tantum explicem divinitatem ex quo est relativa, fit inde quod quae dicuntur de esse dicitur repugnent his, quae dicuntur de relatione dicitur et e contra: per quae patet ad authoritates ex Aug. adductas, loquuntur de essentia et relationibus, quae his nominibus inadequate divinitatem explicant: in sua loquutione semper involvit hoc modum decipiendi imperfecte cognoscentium divina, at perfectum eorum actualiter distinguens.

Dices Patre aeternum ab aeterno ante omnem actum imperfecte dicitur recipientem vere cognoscere se filio communicare essentiam et non communicare illi esse Patrem: ergo ante omnem actum imperfecte comprehendentem istas duas praedicationes sunt verae esse communicare filio, Paternitatem non communicari filio: Resolvo dico quod ante omnem actum non dari in Deo esse, et Paternitatem quae his nominibus partiale et divisim significant, sed dari tantum unum hoc divinitatis, quae est eminenter formaliter absoluta, et formaliter relativa: hanc autem perfectissime cognoscens Pater, cognoscit se filio communicare essentiam suam ex quo est absoluta non vero ex quo est relativa; ut cum sit communicationis et non communicationis deinde actum non imperfecte percipiens divinitatem, id quod cognoscit communicari filio, distinguit ab eo quod non communicat, et id significat nomine essentiae et 2um significat nomine relationis: unde

in forma ad instantiam nego ante ... verum ab aeterno videre Pater se communicare filio essentiam, et non communicare Paternitatem quae his nominibus actualiter partitae significantur praedicta duo, sed ut dixi, videt se communicare filio suam divinitatem ex quo eminenter formaliter absoluta est, non vero ex quo relativa est: quo modo autem ista duo

possint

plurimae sive mutari convenire ante opus intrinsecum; sive actuali distinctione inter absoluta, et relativa videbis in solutione sequentium argumentorum.

Contra arguitur implicat quod eadem indivisibilis formalitas ante opus intrinsecum communicet, et non communicet: ergo communicatio divina ab aeterno, communicatur filio, et Paternitas non communicatur, essentia divina et Paternitas divina non sunt eadem formalitas ante opus intrinsecum: probatur antecedens: eidem formalitati ratione realiter eidem nequeunt convenire praedicata inter se realiter opposita; sed communicari ante opus intrinsecum realiter communicari filio, et Paternitati ante opus intrinsecum realiter non communicari sunt praedicata realiter opposita: igitur nequeunt eidem formalitati ratione realiter eidem ante opus intrinsecum convenire: ergo essentia, et Paternitas ante opus intrinsecum non sunt actualiter idem ergo saltem distinguuntur formaliter.

Ad hoc argumentum nego antecedens; ad probationem distinguo maiorem: si talis formalitas ratione realiter actualiter una sit multiplex virtualiter nego maiorem: si non gaudeat multiplicitate virtuali concedo maiorem: et nego consequentiam: itaque cum divinitas ob suam eminentiam sit quoad absoluta una, et quoad relativa multiplex, necesse est fateri secundum fidem: quod talis divinitas ex quo est absoluta sit trina, et ex quo est relativa sit unicuique Personae in particulari, ita quod non sit alterius: quo modo autem hoc valeat habere praedicata, diximus ad hoc nequaquam; unde distinctio actualis ante opus intrinsecum inter absoluta, et relativa, sed sufficere distinctionem virtualem inter illa repertam.

Sed instatur: actu communicari absoluta, et non communicari relativa sunt praedicata non solum virtualiter opposita, sed sunt actualiter ante opus intrinsecum opposita; ergo sunt actu distincta ergo conveniunt non solum virtualiter sed etiam actualiter distinctis: probatur hoc ultimum consequens: non effectus formalis intrinseci nihil aliud sunt, quam ipsae formae intrinsece communicatae: igitur si effectus formales communicationis, et non communicationis sunt ante opus intrinsecum actu distincti: absoluta et relativa, a quibus formaliter proveniunt erunt actu inter se distincta ante opus intrinsecum. = ad hoc nego antecedens: ut enim talia praedicata haberent actualem oppositionem oporteret quod convenirent divinitati ratione eiusdem virtualitatis: cum quod aliud conveniat divinitati ex quo absoluta est, et aliud conveniat divinitati ex quo actu est relativa, actu nullam habent inter se oppositionem.

Sed instatur: ante opus intrinsecum filius accipit naturam a Patre, et non accipit Paternitatem: ergo naturae de facto convenit aliquod praedicatum quod de facto non convenit Paternitati: ergo natura et Paternitas ante opus intrinsecum actualiter distinguuntur. probatur hoc

ultimum

ultimo arg. : quando duo, quorum unum habet aliquod praedicatum quo aliud de facto caret eo non dicit ipsum praedicatum illud praedicatum ergo ratione illius ea distinguuntur. — ad hoc distinguo ant. ; et non accidit sit divinitas ratione oppositionis qua habet filiatio cum paternitate concedo ant. ; ratione distinctionis, quam adest inter naturam et paternitatem nego ant. : et distinguo cons. : ergo natura de facto convenit aliquod praedicatum quod non convenit paternitati, respective ad filiationem concedo cons. ; respective ad naturam nego cons.

Instabis : respective ad filiationem habet natura aliquod praedicatum quod paternitas non habet respective ad ipsam filiationem : igitur respective ad ipsam filiationem eo distinguuntur paternitas et natura inter se. — ad hoc nego cons. : quod non habere idem praedicatum respective ad eundem terminum non infert absolute carere tali praedicato ; sed tantum infert ea non habere illud ex illo capite : stat autem bene cum hoc quod ex aliis capitibus idem praedicatum habeat ; et sic stat eo non distinguuntur penes aliquod praedicatum quod habeat unum et non habeat aliud : et ita contingit in praesenti : nam divinitas habet esse absolutum et relativum ; quod est absolutum habet communicari filio : ex quo autem est relativum relatum paternitatis habet incommunicabilitatem cum filio : unde utrumque praedicatum habet, sed habet ex diverso capite : nam cum absolutum et relativum in divinitate distinguantur virtualiter, non est necesse, quod omne praedicatum quod habet, habeat, scilicet ex quo est absolutum, et ex quo est relativum ; sed sufficit illi habere praedicatum relativum, ex quo est relativa, et absolutum ex quo est absoluta ; cum ergo communicare divinitatem filio conveniat ei ex quo est absoluta ; et paternitatem non communicari filio conveniat eidem divinitati ex quo est relativa paternitatis ; sit inde quod licet in ordine ad filium natura et paternitati non conveniat praedicatum communicationis, tamen inter se non distinguuntur ; quia licet paternitati ut separatum cum filio communicari filio non conveniat, tamen ex quo paternitas realiter est ipsa natura, et est realiter omnino absoluta, hoc ei convenit filio communicari.

Si instas : sequitur ex hoc quod natura divina sit realiter incommunicabilis filio : et paternitas sit realiter communicabilis filio. consequens non videtur posse admitti : ergo. probatur sequela : per nos natura realiter est paternitas : ergo praedicata propria paternitatis realiter conveniunt naturae : sed esse incommunicabile filio est proprium praedicatum paternitatis : ergo realiter conveniet naturae : ergo natura erit realiter communicabilis filio : similiter paternitas realiter est natura : ergo conveniunt ei realiter praedicata naturae ; at natura est communicabilis filio : ergo paternitas erit realiter communicabilis filio.

Ad hoc distinguo maj. : in sensu identico concedo

concedo maiorem in sensu formali nego maiorem: et distinguo minorem: licet non possit admitti in sensu identistico nego minorem; in sensu formali concedo minorem; ergo: itaque istae duae propositiones natura est realiter communicabilis, Paternitas est realiter incommunicabilis duos sensus admittunt alium formalem, qui petit praedicatum distinctum a natura ut distinguitur virtualiter a Paternitate . . Paternitatis ut virtualiter distinguitur a natura, et in isto sensu tales propositiones non sunt verae: alium materialem vere identisticum: nam quae haec propositio natura realiter est incom= municabilis hunc sensum facit, natura realiter est res incommunicabilis, et haec Pater= nitas realiter est incommunicabilis, facit sensum, ~~Paternitas est res realiter incommunicabilis~~ filio. Paternitas realiter est res quae est communicabilis filio, qui sensus verissimi sunt; unde nullum sequitur absurdum ex hoc quod tales propositiones in hoc sensu concedantur; unde istae sunt verae. natura est realiter incommunicabilis, natura est realiter communicabilis 1° in sensu identistico et materiali, 2° in sensu formali; et idem dico de istis Paternitas est realiter communicabilis Paternitas est realiter incommunicabilis 1° in sensu identistico. 2° in sensu formali

Arguitur 3° contra distinctionem virtualem: omnium

in nobis quae ostendit Deus distinctionem per intelligentiam [illegible], haec omnia [illegible], [illegible], [illegible] intelligibilibus et [illegible] . illa differunt distinctione rationis ratiocinantis, et [illegible] modum intelligendi, et tamen haec distinctio praesupponit in Deo continentiam eminentialem perfectionum quae in nobis realiter distinguuntur: ergo si attributio [illegible], [illegible] supponit fundari in eminentiali continentia distinctarum perfectionum supponat eminentem [illegible] continentiam plurium quae in nobis realiter distinguuntur, tamen ex eo inferri debet requiri ad illa distinctionem rationis ratiocinatae, sed sufficere distinctionem rationis ratiocinantis:

Ad hoc dico: quod sententiae dictae sententia proveniunt [illegible] enumeratae solum distinctionem rationis ratiocinantis, quod deserviunt illa omnia [illegible] ex suis rationibus formalibus sed solum ex limitatione creaturae: cum enim spectent ad unam indivisibilem lineam, nempe ad lineam intelligendi, et haec linea, quod perfe- ctissimo distinctionem non admittat; ideo in uno solo obiectivo conceptu [illegible], illo- rum virtualiter adunat, et sic inter illa solum distinctionem rationis ex nostro modo intelli- gendi agnoscunt: relatio autem et natura, cum ex suis rationibus formalibus, et formalibus conceptibus ad distinctam lineam spectent, nempe ad absolutum et relativum ex suis formalibus conceptibus distinguuntur, et non solum ex limitatione creaturarum: unde necessarium est pro- [illegible] in Deo quod virtualiter distinguantur: cumque distinctio quae fundatur super conceptum obiectivum virtualiter distinctum distinctio virtualis sive rationis ratiocinatae sit, fit inde quod distinctio, quae inter naturam Dei et relationes [illegible] versatur distinctio rationis ratiocinatae sit.

4° arguitur contra eandem distinctionem

[illegible]

eius et Paternitas non distinguntur in Deo virtualiter: igitur nec illo non adest distinctio rationis ratiocinatae: hoc patet et ars. patet: Deo debemus attribuere simplicitatem ita perfectam quod perfectior illa excogitari non possit; sed si admittamus esse et relationes virtualiter distingui non damus Deo simplicitatem ita perfectam quod perfectior simplicitas excogitari non possit. ergo. probatur minor. nam quid perficitur in simplicitate est, quod ita est simplex quod non solum caret multiplicitate formali, sed etiam virtuali: ergo dum asserimus in Deo esse et Paternitatem virtualiter distingui non damus Deo simplicitatem ita perfectam quod maior illa excogitari non possit. 11

Confirmatur: hoc tota ratio quia propterea formae et perfectiones in creaturis distinguuntur quia earum limitatio et finitas: ergo ascendendo ad formas quae essentialiter illimitatae et infinitae sunt debemus dicere quod praefatae formae omnibus modis sit una et simplex. 1. et 2. hoc patet: nam ideo ponitur in sensibus species multae; quod in Deo una sola virtualiter sit intellectus, intellectio species impressa etc.: quia haec in creaturis ex sola limitatione distinguuntur ergo. ars autem probatur: non formae et perfectiones non solum quod limitatae et finitae sunt, differunt; sed etiam ex suis rationibus formalibus diversitate gaudent: ergo ubicumque inveniantur sive in ente finito, sive in ente infinito pluralitatem fidelem habebunt; ergo recurrendum erit ad sententiam Scoti ponentis in Deo plures formalitates ante omnem opus intellectus quod a nobis non admittitur.

Ad hoc argumentum nego ars; ad probationem distinguo maiorem ita perfectam quod perfectior illa, aliter nequeat intelligi stando in solis terminis simplicitatis nego maiorem secretive ad simplicitatem ... concedo maiorem: et distinguo minorem. ex terminis simplicitatis tantum concedo minorem. simplicitatis ... nego minorem. et nego consequentiam: itaque Deo non debemus dare maximam quod sic simplicitatis haec eius Deo repugnat, nam eo ipso quod Deum faciamus sic simplicem, quod non propriae ... in se varias rerum perfectiones hoc ipso erit Deus factus a nobis, non autem verus Deus; est ergo necesse Deo tribuere eam simplicitatem multiplicio ... nentem, et ex hoc virtuali distinctione gaudentem.

Ad confirmationem distinguo maiorem. est limitatio et finitas solum materialis nego ars; materialis et formalis concedo ars, et distinguo consequens: omnibus modis sit una et simplex cum praeeminentia plurium perfectionum concedo consequentiam, sine tali praeeminentia nego consequentiam et aliquid, quae inde infert. ad exemplum quod admittit, dico quod in illo sensu illa plura, quae spectant ad singula intelligibilia solum distinguuntur in creaturis ex hoc quod creatae sunt, quae limitatio materialis

dio est, non vero distinguuntur ex limite, quia iam conveniat ex suis rationibus formalibus unde in Deo perfectionum eorum non facit distinctionem virtualem: nam autem et relatio cum dividatur in formalitates per absolutas et relativas non tamen distinguuntur quia creaturae sunt, sed distinguuntur suis rationibus formalibus, in omni enim ente distinctio distinctae definiunt: unde ascendendo ad Deum eminenter illo perfectionem in unitate formalitatis divinae ratio debemus ponere distinctionem virtualitatis per quam explicamus quod licet Deus formaliter summe simplex sit, formaliter tamen perfectiones illas, quae suis rationibus formalibus plura sunt.

Sequitur ergo hinc fieri quod si absolutum et relativum suis rationibus formalibus actu distinguuntur quod ubicumque inveniantur suis rationibus formalibus actu debent distingui, et sic in Deo actuali distinctione gaudent, sicut dicit Scotus; non inquam valet, quia actualis distinctio perfectiotatis formalitatis oritur, quod in inferioribus fit, suis rationibus formalibus limitatis inveniuntur: unde ascendendo ad Deum cum divinitas supremi et infiniti ordinis est, non oportet quod ibi actu plures sint, sed sufficit quod virtualiter sint plures per quod adstruitur distinctio virtualis.

Percelebris Disputatio

Per quid Personæ Divinæ constituantur, et distinguantur?

In hac re ipsa celeberrima quæstione tot sunt Theologorum sententiæ, quot capita, et ne multitudo fastidium generet, celebriores tantum referam. 1a negat Personas Divinas aliquo [illegible] constitui aut distingui, sed distinguunt se ipsis, nullo autem distinguuntur. hanc tenuit Gregorius Arim. in 1o dist. 26, et 27. q. 1a [illegible] Præpositivus relatus a D. Tho. in præsenti q. 40 art. 2, et [illegible] q. 32. art. 2. = 2a Sententia docet Personas Divinas distingui proprietatibus absolutis. pro qua Scotus in 1o dist. 26 q. 1a [illegible] opinio refert [illegible] et Ruffinum, illas quæ probabiliter [illegible], cui adhæsit Thomas [illegible] in præsenti, disp. 2a q. 1 [illegible] 16, ubi oppositam sententiam, quod per modum proprietatum vel absolutarum, sed per relationes Divinas Personas distingui probabiliorem appellat; [illegible] tamen esse omnino tenendam, quia a 1o dicto [illegible] [illegible] solum ipsa probabilior erit [illegible] probabilis, ac per [illegible] [illegible] defendi. ex quo ulterius sequitur sententiam oppositam esse omnino, non est, necessario tenendam.

3a Sententia docet non absolutis proprietatibus, [illegible] Personas Divinas constitui, non sub respectu habitudinis vel relationis, sed sub ratione originis. hanc tribuit Bonaventuræ in 1o dist. 26. art. unic. q. 3. ubi quamvis non de constitutione, sed de distinctione Personarum loquatur, [illegible] de 1a distinctione [illegible], [illegible] distinctionem neque relationibus negare; primam autem distinctionem [illegible] constitutivus [illegible] pro hac opinione [illegible] fundamento refert, in solutione tamen ad 1um [illegible] videtur innuere. [illegible] originis [illegible] ad Patrem, tanquam ad [illegible], et [illegible] Pater in ratione hypostasis constitutus supponere. [illegible] manifeste [illegible] [illegible] in ratione hypostasis constitutum supponere [illegible] [illegible]; et hoc [illegible] fuit [illegible] ut [illegible] Personas proprietatibus absolutis distinctas Scotus Bonaventuræ attribuerit et [illegible] absque illo fundamento [illegible] Personarum [illegible] [illegible] [illegible] Patres doctos [illegible] ex Bonaventura [illegible] solutionem ad 1um aliqualiter videtur innuere.

4a Sententia defendit Personas Divinas tam originibus, quam relationibus constitui, et distingui. hanc tenet Durandus in 1o dist. 26 q. 1 n. 18. [illegible] n. 19 fateatur [illegible] quod Personæ Divinæ constituantur per relationes, quam per origines. Durandum sequuntur Molina in præsenti q. 40. art. 2o disp. 2o memb. 3. et Valentia q. 14 [illegible] 2. quibus [illegible] Zuniga disp. [illegible] memb. [illegible] ubi docet constitutionem reali[illegible] distinctionem per origines, nec etiam per relationes [illegible] constitutio in Divinis Personis [illegible] constitutionem autem [illegible] proprietatum quæ per origines et relationes [illegible]; quod origo et relatio differunt [illegible] nec [illegible], et [illegible] quæ Divinæ Personæ constituuntur [illegible] distinctionem ac [illegible] alius constitutionis modum, quæ [illegible] ratione Divinæ [illegible] [illegible] qualiter a nobis Divina Persona [illegible] per speciem Personæ creatæ et ad instar illius, nec originibus, nec relationibus, sed propriis Personalitatibus Personas Divinas constitui.

Ultima et vera sententia docet Personas constitui, distinguique relativis proprietatibus, [illegible] Magister in 1o dist. 26, ubi Alb. Mag. art. 2o, Ægid. q. art. 1 et 2o [illegible] q. unic. art. 1 et 4o. eandem sententiam sequuntur D. Tho. in 1o dist. 26 q. 1 art. 2. q. 2o art. 2o, et dist. 27 q. 1o art. 1. 2. et 3. q. 8 de pot. art. 3 et 4, et q. 9o art. 4. 4. contra gentes cap. [illegible] ibidem Ferrar. in hac 1a parte q. 29. art. 4. in præsenti q. 40 per 4or art. ubi Caietanus, Bañes, [illegible], et Albel[illegible]. Nazarius [illegible] unico. [illegible] Araujo, art. 2. dub. 1 et 2. Rmus Mr. Ioannes a S. Tho. disp. 16 art. 1o Patres Salmanticenses disp. 18. dub. 2. 3 et 4. tenent etiam ex Patribus Societatis Suarez lib. 7o de Trinit. per plura cap. [illegible] cap. 7. Vasquez disp. 158, et 159. Granad. tract. 12 disp. 3a sec. 2o usque ad 63 et frequenter alii recentiores [illegible] Fami.

eand

eandem ut probabiliorem sequuntur Scotus et Theologi nostri Imo singuli ubi sup. Sicut autem omnes alleg. authores in subito consenserint, videntur tum videntur in eo explicandi et defendendi in hac re relationis Personas Divinas distinguere, quorum ostendi .. secundum in quaestione contra dictabit. ... sententiae explicatione sit

L. 3. dant in Divinis Personis proprietates aliquas reales quibus distinguuntur et distinguuntur inter se. in D. Tho. loco ubi sup. relatis et in praesenti ... art. 2. quae tenuerunt omnes Theologi in eo ... certitudinis ut ... contra Gregorium et ... Suarez lib. 7 de Trinit. cap. 3. et Vasquez disput. 58 cap. 2 censuerit temerarium. ... art. 2 in 1. ... Durandus erroneam ... in praesenti ... art. 6. dub. 2 ... Molina art. 1 disp. 1 aut erroneam aut errori proximam

Et suadet 1. ex Concilio Lateran. cap. Firmiter de summa Trin. illis verbis. haec Sancta Trinitas, secundum com. esse individua, et secundum proprietates personales discreta. et in 6. Synodo Constantinop. ... Sophronii Patriarchae, et act. 13. approbatur, in qua dicit Personas Divinas haec ... quae unamquamque figurant Personam. et in Concilio Florent. Ioannes Theologus ex Latinis dicit, Personas ex subo proprietatibus quae distinguuntur, et sess. 19 dicit Personas per suas proprietates differre, ac distinctivas ... et distinctivas sunt, quae distinctivam aliquo ... ut ex dicendis constabit: ergo dantur in Personis Divinis proprietates reales, quibus distinguuntur, et inter se distinguuntur, unde in praefatione quae ... in festo SS. Trinit. sic dicit, in Personis proprietas, in essentia unitas, et in Maiestate adoretur aequalitas.

Nec sufficit respondere in praefatis testimoniis sumi ... pro concreto ... proprietas pro Persona, ut idem sit Personas proprietatibus figurari, aut distingui, ac Personas se ipsis distinctas, distingui, seu figurari; nam quod Personae proprietatibus distincti ... abstracto pro concreto, ut idem sit quod Persona ... Personis ... improprissimo loquendi. Nihil est in praesenti quod urgeat ad impropriis loquutionibus confugere ... ex rigore et ... nullus inveniens sequitur: ergo non est standum ... interpretationi = Testimonia ... Conciliorum accipi debent ... Scholasticorum sententiis, alias nihil firmum erit; Scholasticorum ... accipi ... testimonio allegato ... loquutione rigurosis et propriis ergo sic sunt accipienda.

2. ... quae non se totis differunt, aliquo sui, aliquo sui distinguuntur, sed Personae Divinae differunt se totis aliquo sui: ergo aliquo sui distinguuntur, et consequenter dantur proprietates reales distinguentes Personas Divinas. Maior. ... distinctivus ... Minor autem probatur Personae Divinae non differunt inter se per esse, seu naturam Divinam, et alias inter se distinguuntur: ergo non distinguuntur se totis, sed aliquo sui. Maior probatur. si Personae Divinae distinguerentur per esse seu naturam Divinam distinguuntur ... in esse et natura Divina ... terminus ... distinctionem ... distinguunt per esse. ... relationes distinguuntur ... distinguunt in illis, et consequenter ... per esse, ... in esse differunt; sed non distinguuntur realiter in esse et natura ... esse et natura sit ... realiter in tribus Personis: ergo non distinguuntur realiter per esse Divinum.

3. denique probatur ... magis ... si ... aliquam ... Personas Divinas non distinguerent, et distinguerent aliquo sui, sed se ipsis, maxime quod in illis proprietates relativae ... sunt realiter, et realiter idem; sed hoc est nullum; ergo distinguuntur et distinguuntur non se totis, sed aliquo sui. ... teneri maior ... Minor autem ostenditur 1. non obstante ... identitate reali ... Pater esse Pater, quod Deus loquendo in sensu reali ut expresse docet Augus. lib. 7 de Trinit. cap. ... ergo praedicta identitas non obstabit ut non se totis sed aliquo sui distinguuntur et distinguantur. = 2. ... distinctio sequitur ut verificetur esse Patris ... et convenire filio et non ... filio, nec convenire Paternitatem, quia ad hoc quod Paternitate et non essentia distinguatur et distinguatur; sed ... non obstante idem ... reali ... Paternitatem et essentiam: ergo etiam ... non obstante praedicta identitate.

denique probatur ut enim Personas Divinas non se totis, sed aliquo sui distinguuntur, et distinguatur sufficit distinctio virtualis et ... rationis ... praedicato in Persona ... sed ... praedicato invenit: ergo non obstat realis ... praedicatorum ... ut Persona Divina non se totis, sed aliquo sui distinguatur et distinguatur. Maior ostenditur 1. ... illa distinctio sufficit ut verificent ... contradictoria ... entitate realiter, ergo sufficit ut uno et alio distinguatur et distinguatur. = 2. ... distinctio virtualis quae ... Divinum, et voluntatem versat, sufficit, ... verius ... et non

per

Per voluntatem, et eadem ipsius Sancti per voluntatem, etiam per intellectum procedat, et sicut Deus intellectu intelligat, et non voluntate, et eadem voluntate, et non intellectu procedit amat: ergo eadem distinctio sufficit ut Persona Divina uno, et non altero praedicato constituatur, et distinguatur.

Secundo obiicies: id debet potest constituere seipsum si sequi de constitutione loquamur ut alibi est satis notum; sed quod est intrinsecum in ipsa Persona Divina est ipsa Persona Divina cum sit adeo simplex, ut omnis expers reflexionis, aut entitatis realiter ab illa distinctae: ergo nihil personae Divinae intrinsecum est, cum distinctionis realis non dantur in Divinis personis perfectam illam constituentis. = 2do. Paternitas est non est minus simplex quam Pater, sed Paternitas quae simplex nullo a se distincto constituitur: ergo Pater nullo a se distincto constituitur. Quamvis plures objectiones. Paternitas ut idem quod Pater, sed Pater non constituit se ipsum: ergo nec Paternitas ipsum constituit. = 3o. non constituens causat constitutum per ipsum; sed Pater est omnino nullo potest causari, aliis Deus esset, de cuius ratione est quod sit ens, et omnino sit incausabile: ergo Pater nullo a se distincto potest constitui.

Haec tria argumenta eadem solutione solvuntur. ad 1um. distinguo maiorem, idem uno modo identitatis concedo maiorem: idem realiter formaliter cum distinctione virtuali aut rationis nego maiorem, et subdistinctam minorem nego consequentiam; nam Paternitas licet sit idem cum Patre identitate realiter formali distinguitur tamen virtualiter ab illo, et distinctione rationis ratiocinatae. Pater namque importat paternitatem, et essentiam, et ideo virtualiter, et distinctione rationis ratiocinatae distinguitur Paternitas, et vere eadem distinctione a Patre distinguitur distinctione includentis ab incluso. Et in creatis quod creata personalitas realiter distinguitur a natura, realiter etiam distinguitur a Persona quae ex natura et personalitate subsistit. ut autem Paternitas Patrem constituat, sufficit ab illo virtualiter, et ratione distinguatur ut supra saepius arguebamus.

Ad 2um Respondeo concedo maiorem de simplicitate reali, nego minorem; paternitas namque ut talis non constituitur aliquo ab illo distincto quod simplex realiter est, idest non constat ex formalitatibus virtualiter distinctis, ergo per modum formae significat = ad objectionem distinguo maiorem: idem reali identitate concedo maiorem; virtuali et per rationem nego maiorem, et concedo minorem nego consequentiam; sicut de paternitate afferre constituerem diceret de Patre sufficit virtualiter, vel ratione distingui ut argumentis ostendebamus. = ad 3um distinguo maiorem constituens per compositionem concedo maiorem per identitatem et simplicitatem nego maiorem, et concedo minorem, sed nego consequentiam, distinguo etiam distinctione maiorem, illud quae concedo de distinctione per compositionem nego autem de distinctione per identitatem, et simplicitatem.

Contra hanc doctrinam, quae communis est apud Theologos argumentari possumus 1o. paternitas namque includit in suo conceptu essentiam et naturam Divinam non solum per modum entis transcendentis, sed etiam per modum naturae ut verius docent, et ostendunt Thomistae: ergo importat totum quod Pater, et consequenter non distinguitur ab illo distinctione virtuali, aut rationis includentis ab incluso = Respondeo distinguendo antecedens importat naturam Divinam constitutive, et explicite, nego antecedens; implicite, et per realem transcendentiam ipsius, et naturam Divinam concedo antecedens, et nego consequentiam Pater constitutive, et explicite importat naturam Divinam, quae cum subsistit speciali subesse in natura Divina, ac proinde distinguitur virtualiter a Paternitate quae illam solum implicite, et per transcendentiam importat non autem constitutive.

Secundo Pater non in recto, sed in obliquo solum importat naturam Divinam; sed etiam Paternitas quae personalitas est illam importat explicite in obliquo: ergo in nullo distinguuntur Pater et paternitas quoad importare naturam Divinam. Probatur minor. Paternitas quae personalitas est illa quo Pater in natura Divina subsistit: sed in hac ratione naturam Divinam explicite in obliquo importat: ergo Paternitas in obliquo explicite naturam Divinam importat. = Respondeo concessa maiori, et minori negatur consequentia. nam Pater importat naturam Divinam indirecte, et in obliquo intrinsecum, tanquam aliquid ex quo illius paternitatem constat. Paternitas autem sub conceptu personalitatis illam importat in obliquo extrinsece et tanquam si esset terminus habitudinis, non autem constitutive: ac proinde quamvis a Patre et paternitate explicite in obliquo importetur, dabitur tamen distinctio virtualis Paternitatis a Patre includentis, et inclusi.

Arguitur 3o contra eandem doctrinam; nam si talis sequitur Patrem esse compositum compositione reali virtuali et compositione rationis formali, consequens est falsum, alias summe simplex non esset, ergo et illud ex quo sequitur. Probatur sequela hypothesi nihil aliud est quam distinctorum unio: ergo sicut unio distinctorum realiter unita est compositio realis entitativa, et unio distinctorum realiter formaliter distinctione est compositio realis formalis, ita unio

distinctorum

distinctorum distinctione virtuali reali, et formali per rationem, erit oppositio realis virtualis, et formalis per rationem ... virtualis traditus in Patre per virtualis suo formalitatum virtualiter realiter distinctarum, et formaliter per rationem ergo ... distinctus oppositione reali virtuali, et formali per rationem =

Huic argumento respondere solet 1°. concedendo sequelam, nec inconveniens reputant huius solutionis auctores admittere in Personis divinis oppositionem realem virtualem et per rationem formalem, hocque imponere ... summae eminentiae ob quam ... entitatis realiter distinctae in ... ... fundamentum nostri ... ut una alteri ... oppositionem rationis formalis ... virtualis distinctio et formalis per rationem inter perfectionem et formalitatem divinam ob eandem ... nullam ponit imperfectionem in Deo.

2° ab alijs negatur sequela, ... autem negatur oppositionem ... virtualem realem, et formalem per rationem ... ab his ... redditur. Albertinus Collorario ... ad aliquid dubit. ... ... quod nempe repugnat ... decipere Deum ut dependentem ... ... quod ... ... sequitur ... virtualis realis nec formalis per rationem

Quae doctrina vera ... non ... Albertini. ... quod in Deo datur virtualis ... attributum ... attributa virtualiter ... ... quod in Deo datur virtualis ... actus eius vitalis virtualiter ... volitio ... actus vitalis ... virtualis ... ... virtualis ... ... virtualiter ... nihil aliud ... ... quae ... ... realis actualis ... ... realiter ... ... perfectionem Divinam. volitio ... ad naturam Divinam ... realiter ab illo distinguerentur, realiter ab illo ... et sic de alijs attributis in quo nullus elucet ... ergo non repugnat perfectionibus Divinis virtualiter ... ... repugnat ... per ... formaliter ... volitionem ut egredientem a Deo, per rationem ... et hoc absque imperfectione, ... volitionem ... formali reali ... virtualem in formali ... per rationem ... non repugnat personam Divinam esse oppositam ... ...

Placet autem 2ae solutionis doctrina ... rationem ... nempe ad oppositionem ... ... explicite ... ... Divinam ... ... attributis ... ... distinguo ... ... distinctionem per rationem ... ... et si implicite includuntur ... ... et sub eadem distinctione ... ... et nam Divina ... ... explicante.

... ... 1° ex Personalitate et natura Divina ... ... per simplicitatem rationis ergo per oppositionem ... ... simplicitas non solum excludit oppositionem, ... distinctionem ... sed inter personalitatem et naturam Divinam distinctio virtualis realis, et formalis per rationem ... ... per simplicitatem virtualem realem ... formalis per rationem = 2° ... ... distinctionem ... personalitatis ... Divina, quamvis ... ... explicant, ... quo ... rationem explicitam ergo ex illis resultabit oppositio ... ...

Respondeo ad 1m ... ... distinguo maiorem ... distinctionis ... explicitis, ...

implicita

simpliciter negamus, et habendo distinctionem minorem nego cons.; ad id autem distinctionis traditis est; quia simplicitas et summa actualitas huius [illegible] mitant; unde illa solum extremorum distinctio obstare potest simplicitati, quae potest summae actualitati obesse, distinctio autem divinarum formalitatum quoad nos [illegible], [illegible] mutua inclusione implicita [illegible] nullo illarum [illegible] primae actualitati, et sic non [illegible] inducendam compositionem, et tollendam simplicitatem adaequatam per nos talis simplicitas.

Ad 23. sane quidem negaretur cons., id facilius [illegible] concedendo cons.; hic autem compositio nos est [illegible] quod adhuc in linea perfectionum [illegible] quae non [illegible] D. Tho. in Deo, id solum compositionem per nos talem simplicitati, quae vocatur compositio Metaphysicorum, [illegible] positive fundat. nec aliquo modo compositio nos obstat summae simplicitati reali et [illegible] per nos, non remanet simplex simplicitate nos simpliciter per exclusionem compositionis nos, quae talis simpliciter est.

Ab his autem simpliciter includant distinguentes virtualiter [illegible] adhuc in talibus personalitatibus, et natura Divina, quam [illegible] includant, resultabit [illegible] persona Divina compositio et formaliter per nos; ergo quamvis se mutuo simpliciter compositione virtuali reali, et [illegible] per nos simpliciter [illegible] [illegible] videtur [illegible] vel [illegible] cur distinctio non laedat a [illegible] talis simpliciter per [illegible] [illegible] distinctionis extremorum distinctorum et compositio virtualis, aut formalis per nos talis sit, tum [illegible] [illegible] componentium actuali implicite inclusione = Resp. neg. cons. [illegible] in [illegible] sensu [illegible] ad compositionem, quae ad distinctionem requiritur, et inter alia petitur ad compositionem quomodo integralem, ut sit, quod unum ex componentibus comparet ut in pot., et alterum tanquam actus [illegible] quidem [illegible] distinctionem aliquorum natura [illegible]; eo autem ipso quod unum actu implicite alterius actualitatem, et perfectionem includat, quamvis illam non explicet, non potest [illegible] esse in pot. [illegible] illius simpliciter [illegible] non potest ex extremis hac distinctione gaudentibus compositio virtualis et formalis per nos [illegible], quae sit simpliciter talis.

3o. Contra eandem [illegible] arguitur: ille [illegible] sequitur Persona Divina esse [illegible] realiter virtualiter [illegible] et per nos formaliter, [illegible] falsum videtur; ergo et illud ex quo sequitur. Falsitas [illegible] [illegible] quod realis virtualis dependentia, et formalis per nos [illegible] imperfectio magna videtur, et [illegible] [illegible] a persona Divina, quae summe perfecta est. [illegible] persona Diva non potest [illegible] [illegible] Deus omnino independens, et ut talis ratio recipit [illegible] persona Diva non potest [illegible] [illegible] virtualiter realiter et per nos formaliter non [illegible] minus [illegible] dependens [illegible], et in re inde pendens, quae esse dependens per nos, et [illegible]. [illegible] non [illegible] tho. [illegible] [illegible] si ab illo distinguatur; [illegible] constitutivum personae Divinae [illegible] realiter non distinguatur ab illo, distinguitur realiter virtualiter et formaliter per nos; ergo [illegible] realiter actualiter, realiter virtualiter, et formaliter per nos = [illegible] constitutivum personae ab illa distingueret distinctione reali entitativa, [illegible] distinctione reali formali, illa [illegible] realiter entitative [illegible] formaliter [illegible] distinguitur a persona [illegible] distinctione reali virtuali [illegible] formali per nos; ergo [illegible] persona Diva virtualiter realiter et formaliter per nos.

Huic argumento Resp. posset ex doctrina Albertini [illegible] supra neg. sequela, eo quod solum [illegible] per compositionem dependentia [illegible]; persona autem Diva non est ~~[illegible]~~ [illegible] per compositionem [illegible] [illegible] in hanc solutionem petit manifeste princ. [illegible] non esse composita virtuali reali compositione, nec formali per nos [illegible] non potest dependere, et [illegible] et [illegible] non dependet, nec [illegible] quod compositionem [illegible] = 2o. Resp. posset neg. sequela, eo quod personalitas [illegible] persona Diva per [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] distinguitur. = Verum haec solutio ex dictis [illegible] [illegible], identitas namque solum potest excludere [illegible] in [illegible] quae identitas est, [illegible] identitas personalitatis cum persona Diva solum est realis formalis, non autem realis virtualis, nec formalis per nos; ergo solum excludit [illegible] realem formalem [illegible] [illegible] in persona [illegible], non autem [illegible] realem virtualem, et formalem per nos.

Et augetur difficultas [illegible] doctrina tradita pro solvendis argumentis Gregorii [illegible] inter [illegible] et [illegible] aliquam distinctionem requirit, et tamen identitas [illegible] cum persona

[illegible]

quia solum est realis formalis; non autem realis virtualis, nec formalis per rationem non tollit, quin oppositum distinctiat personas virtualiter realiter, et per rationem formaliter, bene autem quia constituat illas [illegible] intellectu realiter constitutive aut realiter formaliter; neque enim quamvis identitas proprietatis cum persona, quae realis formalis est, inferat, quod illa non careat [illegible] reali formali; non tamen tollet quod personas constitutas non [illegible] careat caritate reali formali, aut formali per rationem.

quare his solutionibus omissis ad argumentum respondetur concedendo sequelam et negando minorem ad probationem minoris [illegible] nego antecedens, si namque virtualis distinctio [illegible] attributorum divinorum, et virtualis [illegible] volitionis a voluntate Dei nullam [illegible] imperfectionem, ita virtualis dependentia [illegible] carentia imperfectionem non dicit, et idem est in carentia virtualiter, et taliter separari [illegible] a quo [illegible] virtualiter careret, ac si realiter ab illo distingueretur, careret realiter ab illo, in quo nulla imperfectio relucet. = [illegible] 23 [illegible] dicat de ratione Dei solum esse a nullo dependere per dependentiam realem formalem, quod autem a nullo dependeat dependentia reali virtuali, aut formali per rationem solum est de [illegible] naturae Divinae, quae [illegible] perfectio, quae [illegible] [illegible] nec realis formalis, nec realis virtualis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personam [illegible] virtualiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperfectio [illegible] excludit [illegible] virtualiter aut formaliter per rationem.

Ultima obiectio diluitur, et explicatur an distinctio Personarum Divinarum sit realis.

Denique [illegible] ex doctrina tradita sequitur [illegible] constitutione reali Personarum Divinarum a nullo [illegible] [illegible] falsum videtur; ergo et tradita doctrina falsitatem [illegible] [illegible] proprietates constituentes [illegible] [illegible] realiter constituunt Personas [illegible] ergo quod eo modo [illegible] quo [illegible] realiter distinguuntur [illegible] realiter constituunt [illegible] denique quod tamen eo modo [illegible] Personae Divinae [illegible] absolute distinctae [illegible] [illegible] quod solum virtualiter aut ratione aliquo distinctum, non dicit absolute distinctum, [illegible] absolute [illegible] sit virtualiter aut ratione; sed oppositum distinctione virtuali, aut distinctione rationis non absolute [illegible] cum his additamentis dicit oppositum esse, ergo quod solum habet aut virtualiter ab alio distinctum non dicit absolute [illegible] additamento ab illo distinguitur ergo Personae reali distinctione [illegible] proprietatibus distinctae [illegible] sequela [illegible] [illegible] solventis [illegible] asserentes distinctionem [illegible] distincto [illegible] debet distingui; [illegible] proprietas distinguitur realiter formaliter [illegible] solum realiter virtualiter, et per rationem formaliter: ergo [illegible] illa distinctione reali formali, [illegible] virtuali aut formali per rationem.

[illegible] Albertinus [illegible] [illegible] quod [illegible] parte rei [illegible] in Patre, non [illegible] autem solum requirit dependentiam in [illegible], et [illegible] quod [illegible] parte rei [illegible] Paternitas vel Pater [illegible] cum filio in esse, et differt in proprietate, [illegible] distinguitur, [illegible] a parte rei autem non [illegible] virtualiter, [illegible] formaliter [illegible] Pater paternitate, quamvis [illegible] illo a parte rei non [illegible] formalis distinctio, sed tantum virtualis =

haec tamen doctrina non placet nec solutio [illegible] D. Tho. [illegible] dist. 26 [illegible] [illegible] ad 4. quod ita [illegible]: simplicissimo seipsis distinguuntur, sed Personae Divinae sunt simplicissimae ergo seipsis distinguuntur: ergo videtur quod non distinguantur [illegible] relationibus, [illegible] argumento sic [illegible] [illegible] dicendum quod [illegible] Personae Divinae seipsis distinguuntur in quantum Personae [illegible] relationes [illegible] sicut Persona [illegible] significantur [illegible] relatio, [illegible] seipsis non distinguuntur sed relationibus; sicut Deus seipso est Deus, quamvis [illegible] sit Deus quod ipse est sua Deitas: ergo [illegible] D. Thom. [illegible] distinctione Personarum Divinarum per a parte rei formaliter [illegible] [illegible] [illegible] Personas non distinguuntur aliquo sui, sed seipsis.

[illegible] de [illegible] Divino [illegible] hoc nomine esse, qualiter importat ut distinctum a relatione aliquid posse formaliter negari [illegible] de illo, quod de paternitate [illegible] si autem loquamur de [illegible] quae a parte rei est nihil potest formaliter negari de illo, quod de paternitate affirmatur formaliter: ergo si distinctio realis Personarum Patris formaliter affirmatur [illegible] a parte rei de paternitate, [illegible]

[illegible]

a parte rei formaliter debet negari de essentia, per ea quae a parte rei invenit. Probatur, quia inter essentiam et Paternitatem non datur a parte rei formalis realis distinctio; sed si aliquod praedicatum formaliter diceretur de Paternitate ut est a parte rei, et non affirmaretur de essentia, ut a parte rei, esset inter illas a parte rei realis distinctio: ergo quidquid de Paternitate affirmatur praeter negationes de essentia, ut a parte rei existit. Probatur minor: non convenit uni et alteri distinguendo, quo negatur de illo; sed si praedicatum aliquod reale affirmaretur de Paternitate realiter, negaretur de essentia ut est a parte rei, Paternitas ut tali praedicato constituta negaretur de essentia; ergo a parte rei realiter negaret Paternitas de essentia divina; et locum alterum a parte rei realiter differt ab illa.

Denique [illegible] solutio tradita procedit de constitutione Personae Divinae per omnimodam identitatem, constitutione personae Divinae ad modum oppositionis; sed haec non constituit aliquo modo [illegible], distinguit realis distinctio formalis, sed realis virtualis, et formalis per nos: ergo in nullo sensu potest solutio subsistere. Minor probatur, quia constituens non est se ipso adaequate, et aliquo modo aliqua ratione constituentem distinguit, et ex his emanat [illegible]: ergo loquendo de constitutione Personae per omnimodam identitatem non est vera quod constituat aliquo modo, sed quia [illegible] Respondetur cum Cajetanus in praesenti art. 2 et Ferrara [illegible] cap. 26 [illegible] hac constitutione loquendo vero [illegible] Praepositivi et Gregorii — de [illegible] a parte rei, quod non constituens admodum oppositionis petit constituto distingui: ergo solum virtualiter realiter, et formaliter per nos, et constituto distinguit quamvis, quamvis constituens sit reale, constituto realis formalis [illegible], sed realis virtualis et formalis per nos [illegible] ac proinde proprietas personalis solum virtualiter realiter, et formaliter per nos et Personae constituto [illegible] distincta solum virtualiter realiter, et per nos formaliter constituit Personas Divinas.

Et [illegible] constituto ad modum oppositionis [illegible] distinctio inter constituens et constitutum, quae ratione [illegible] distinctionis inter radicans et radicatum; [illegible] quamvis natura Divina et attributa sint aliquid reale formaliter, quae tamen non realiter formaliter distinguuntur, sed solum realiter virtualiter, et per nos formaliter, [illegible] esse respective attributorum non est [illegible] realis formalis, sed realis virtualis et per nos formalis: ergo [illegible] quamvis proprietas personae Divinae constituens sit realis formalis, quae tamen non distinguitur a Persona constituta distinctione reali formali, sed reali virtuali, et formali per nos, [illegible] constituit [illegible] in suo genere personae Divinae constitutione reali formali, sed reali virtuali, et formali per nos.

Neque [illegible] Albertini, [illegible] ad modum oppositionis non sufficit convenire et distinguere, sed requiritur convenire in uno et non in alio, [illegible] distinguitur per unum et non per aliud; [illegible] in essentia ut a parte rei [illegible] Pater cum filio, [illegible] solum in illo convenit, sed etiam in Paternitate sumpta prout est a parte rei; [illegible] Paternitas a parte rei sit essentia Divina Pater conveniens cum filio in essentia [illegible] convenit cum illo in paternitate, etiam filiatione sumpta prout a parte rei, et idem de distinctione est dicendum, [illegible] Pater distinguitur a filio non solum per Paternitatem, sed etiam per essentiam sumptam prout a parte rei; cum enim distinguitur per paternitatem, et essentia prout in re sit Paternitas, etiam distinguitur Pater a filio per essentiam, [illegible] distinguatur per illam ut significatur hoc nomine essentia quod ut [illegible] distinctio essentiae a paternitate et ipso a parte rei non datur formaliter constitutio personae Divinae per modum oppositionis, et distinctionis constituentis a constituto, quod requirebatur ut a parte rei esset personae constitutio formaliter [illegible], et non [illegible]

[illegible] distinctio virtualis essentiae a Paternitate sufficit ut realiter dicatur essentia filio, et non dicatur realiter Paternitas: ergo pariter distinctio virtualis sufficiet, ut Paternitas realiter formaliter constituat et distinguat Patrem a filio et ab essentia Divina. — Respondetur distinguendo antecedens pro secunda parte, et non dicatur illi Paternitas sumpta prout a parte rei [illegible]: ut significatur nomine Paternitatis [illegible] importatur [illegible] quo dicatur filio, quod dicatur essentia distincte [illegible] et nego consequentiam. Non paternitas sumpta prout a parte rei [illegible] dicatur filio, quod dicatur illi essentia, quae a parte rei est idem paternitati, solum autem negatur de filio Paternitas ut hoc nomine significatur quod hoc nomine importatur distinctio paternitatis ab essentia.

Instabis distinctio virtualis essentiae a paternitate sufficit ut verificetur realiter formaliter dicari essentiam, non paternitatem ut hoc nomine significatur: ergo pariter sufficiet ut Paternitas constituat realiter formaliter Patrem et [illegible] essentia ut significatur hoc nomine quod solum videtur intendisse Albertinus.

Respondetur [illegible] negando consequentiam, quod constitutio [illegible] per omnimodam identitatem [illegible]

Identitatis, vel per modum oppositionis. Si 1o modo sunt et non dat distinctio [illegible] per alterum, tamquam
aut 2o modo non potest esse realis formalis, aut entitativa absque distinctione reali formali entitativa, duo
formalis, ergo est, non est virtualis [illegible] quae in Divinis reperitur. Sufficit ad [illegible] status 2o dicto [illegible] quae
alia sunt [illegible] et non [illegible], non tamen sufficit [illegible] ergo et [illegible] ex reali oppositione
Personarum in Divinis [illegible] realis [illegible] distinctione [illegible] per omnimodam identitatem
id per oppositionem [illegible] ad modum oppositionis distinctionis [illegible] ergo est distinctio unde si [illegible] realiter formaliter, realiter
[illegible] distinctio [illegible] quod ipsa virtualis non sufficit ut [illegible] in [illegible], et [illegible] arguit [illegible]
[illegible] Divina radicare attributa absque reali formali distinctione, [illegible] nullus [illegible].

alii per [illegible] nullo modo Personae Divinae distinctae [illegible]
tione reali formali, id est reali virtuali, et formali per [illegible] distinctionis [illegible] non solum significat [illegible] alii [illegible]
[illegible] distinctionem, [illegible] et [illegible] distinctionis [illegible] distinctio realis [illegible]
realis [illegible] debet esse realis; [illegible] realis in [illegible] personis [illegible] realis esset deberet [illegible]
[illegible] formalis distinctio inter distinctionis [illegible] distinctio [illegible] personis nullomodo realis est. [illegible] Vasquez
[illegible] 98 [illegible] 2. num. 8.

[illegible] solutionem [illegible] Theol. [illegible] disp. 20
[illegible] dari aliquem modum distinctionis in Personis Divinis [illegible] quod distinctionem seipsis. [illegible]
in presenti [illegible] 40 art. 2. ad 2. [illegible] debebat, simpliciter [illegible] seipsis distinguuntur. Personae Divinae sunt [illegible]
[illegible] ergo seipsis distinguuntur. [illegible] respondet, [illegible] Personae sunt ipsae relatio-
nes subsistentes, unde non repugnat simplicitati Divinae, [illegible] Personarum quod relationibus distinguuntur, in quo
[illegible] expresse [illegible] Personas Divinas [illegible] distinctionem [illegible] personas [illegible] relationibus, [illegible]
vero [illegible] de distinctione virtuali aut [illegible] de hac distinctione Personarum virtualis, et
[illegible] relatione distinguuntur [illegible] intelligendum [illegible] distinctione reali.

Unde [illegible] solutionibus omissis [illegible] capreolo
in 1o dist. 26 [illegible] 2. [illegible] in presenti art. [illegible] quod [illegible] 26 [illegible]
[illegible] duplicem esse modum distinctionis 1us per omnimodam identitatis, et per oppositionis
ad modum oppositionis. [illegible] requirit distinctio distinctivis [illegible] distinctio, [illegible] distinctio quale
[illegible] sed [illegible] est Pat. [illegible] 23 requirit distinctio distinctivis [illegible] distincta, [illegible] quam
[illegible] distinctionis [illegible] unde in Personis Divinis [illegible] distinguuntur distinctione reali
formali, id est reali virtuali [illegible] per [illegible] modum [illegible] reali formali, id est reali
virtuali, et formali per [illegible]. [illegible] reali distinctione distinctionis Personae Divinae relationibus, et de [illegible]
[illegible] personae sunt relationes subsistentes, et relatio subsistens est Persona. Unde [illegible] allegati [illegible]
[illegible] locuti [illegible] de distinctione Personarum Divinarum [illegible] distinctionis [illegible]
[illegible] et Gregorii [illegible] distinctionem Personarum aliquo [illegible] seipsis [illegible] arguit quo
[illegible] Vasquez [illegible] de distinctione ad modum oppositionis, [illegible] de distinctione
per omnimodam identitatis [illegible] distinctionis ad distinctionis, id est omnimodam identitatis
[illegible] distinctionis omnino [illegible] esse, nec [illegible] de quo Theologi [illegible] Gregorio, et [illegible]
[illegible] distinctio ad modum oppositionis.

[illegible] doctrina in [illegible] distinctio [illegible] realis
per omnimodam identitatis [illegible] distinctione reali formali per [illegible] oppositionis [illegible]
oppositionis [illegible] distinctione [illegible] distinctionis [illegible]
[illegible] non ad realis distinctionis [illegible] realitatis distinctionis requirit realis distinctio
[illegible] distinctio, [illegible] distinctionis sint realis non distinguuntur distinctione reali formali
Personis distinctis, id est distinctione reali formali [illegible] formali; [illegible] distinctione realis formali, id est realis [illegible]
realis, et per [illegible] formalis. [illegible] non valet, [illegible] realitas distinctionis [illegible] realis, ergo realiter
[illegible] natura Divina absoluta radicari [illegible] realis, ergo realiter attributa radicari.

ad 23 distinguo maius: eo modo distinguunt, quo distinguunt distinctione separata [illegible] extremo distincto, concedo maius; distinctione separata ab extremo a quo est distincta nego maius; et sub eadem distinctione minoris nego consequentiam. Et distinctio unius personae ab alia sit realis, et ideo personae realiter distinguuntur [illegible] dic ant. [illegible] exercitio distinctionis separatae ad personas, quae distinguuntur per proprietates, [illegible] est reale formaliter [illegible] reale virtualiter et formale per [illegible]; eo quod proprietates faciens distinctionem [illegible] distinguitur realiter a persona quae distinguuntur qualitas autem constitutionis [illegible] ex qualitate distinctionis separatae ab extremo a [illegible] distinguit, [illegible] separatae ab extremo quod distinguit.

§ 2us

reijcit 2a sententia

[illegible] Personae Divinae [illegible] nec distinguunt proprietatibus relativis, ut [illegible] auctores [illegible] sepata [illegible] [illegible] gradu certitudinis ut [illegible] aliqui [illegible] haereticus, alij temerariam et periculosam in fide, [illegible] Molina, et [illegible] Araujo ubi supra, et Reda controversia 23 art. 2. alij haeretica quoad Personarum [illegible], de quo expresse loquuntur [illegible] ad illarum constitutionem [illegible] [illegible] M. Bañes in praesenti q. 40 art. 2. dub. 1. [illegible] q. 40 [illegible] [illegible] illius [illegible] quod Personae Divinae proprietatibus absolutis distinguuntur [illegible] sit [illegible] [illegible] absolutis [illegible] ac [illegible] alij illius [illegible] [illegible] [illegible] Suarez loco ubi sup.

Suadetur 1o 1o. proprietates constituentes Personas sunt illae quae in scriptura explicantur; sed proprietates in scriptura explicatae sunt relativae; Personae namque solis relativis nominibus in scripturis nobis traduntur: ergo Personae Divinae [illegible] constituuntur, nec distinguuntur proprietatibus absolutis, sed relativis. Maior tenet, minor certa, [illegible] ex Mathei ult. cap. illis verbis Baptizantes eos in nomine Patris et Filij et Spiritus Sancti et 1a Ioann. ult. [illegible], qui [illegible] in caelo Pater, Verbum et Spiritus Sanctus; ex quibus testimonijs tale argumentum conficit: proprietates Personarum relativis [illegible] explicatae sunt relativae; sed nomina quibus in scriptura explicantur proprietates Personales, et Personas constituunt, sunt relativa nomina; ergo proprietates in scriptura explicatae sunt relativae.

Ob. Confirmatur 1o. Si Personae constituerentur proprietatibus absolutis, aliquando in scriptura ut sic constitutas haberemus; sed nullibi in scriptura nominibus explicantibus proprietates absolutas exprimuntur Personae Divinae; ergo proprietatibus absolutis constituuntur. Confirmatur et explicatur 2o. Si namque proprietates absolutae constituerent, et [illegible] Personas Divinas [illegible] nobis explicarent nobis, exprimentibus proprietates absolutas; quas exprimentibus proprietates relativas: [illegible] [illegible] explicantur: ergo [illegible] [illegible] in Personis Divinis proprietates absolutae quibus constituantur, et inde distinguantur maxime [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] explicatae [illegible] [illegible] [illegible] deficit in creaturis quae [illegible] [illegible]; sed [illegible] deficit Personas creatas constitutas et distinctas proprietatibus absolutis et relativis: ergo si essent in [illegible] proprietates absolutae distinguentes constituentes [illegible] Personas, [illegible] nobis explicarent Divinas Personas nominibus exprimentibus proprietates absolutas, quae relativas.

2o. [illegible] ex Concilio Florentino sess. 8. § Primo [illegible] ubi Ioann. Theol. ex Latinis sic ait: [illegible] Personae ex suis proprietatibus quae subsistit, ubi proprietates nomine relationis intelligere constat ex illis verbis: [illegible] [illegible] Personas [illegible], proprietates [illegible] nequaquam [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] credit evertere: ergo Personae Divinae relationibus constituuntur [illegible] Personae Divinae [illegible] proprietatibus quae subsistere idem est atque [illegible] et proprietate constitui. Confirmatur [illegible] verbis Bessarion Patriarcharum orat. pro unione cap. 6. [illegible] [illegible] idest [illegible] reali relationis et originis sic ait: ideo nemo ne quidem modo distinguuntur Divinae Personae [illegible] et [illegible] modo intelligendi per relationem, per quam [illegible] constituuntur Personae Divinae: quae nihil clarius [illegible] [illegible] imo [illegible] 2o. et [illegible] [illegible] [illegible] Ioann. Theol. [illegible] Bessarion Patriarcharum [illegible] expresso [illegible] [illegible]

fuerunt

fuerunt à Concilio approbatae maximam gaudent authoritatem, ita ut absque ingenti necessitate illis dissentire non liceat.

Denique suadetur 3°: unica tum distinctiva divinarum Personarum, natura debet esse illarum constitutiva; sed sola relatio Personas divinas distinguit: ergo illas relatio constituit. Major tenet, nam distat unumquodque per ea, quae constituunt et constitui; unumquodque namque eo quo in suo esse constituit, ab alio distinguitur, ut in sequentibus amplius constabit: ergo quod unice personas divinas distinguit natura illas constituit: Confirmatur ex D. Tho. q. 29 art. 4. et q. 9 de pot. art. etiam 4. Persona divina est distincta subsistens in natura, ergo quod unice distinguit Personas divinas non potest non constituere. quod quidem in distinctione est positum esse Personae [illegible] — denique ex definitione Personae tradita a Boethio, admissa quoque a D. Tho. q. 29, et q. de pot. et a Theologis comm. ut Persona est realis naturae individuae substantia: id est incommunicabilis substantia, quod quae esse Personae consistit in hoc quod est subsistere incommunicabiliter in natura reali, sed quod est alteri incommunicabile, ipsa tamen subsistentia [illegible] ergo quod Personam in ratione Personae constituit, illam non distinguit, et vicit quod est unica divinae Personae distinctivum debet esse constitutivum.

Minor autem ostenditur 1°. ex Concilio Tolet. 11 in confessione fidei cap. 1. ubi de Personis divinis loquendo sic ait: hoc solo numerum insinuant quod ad invicem sunt, et in hoc numero carent quod ad se sunt: sed idem est numerari, ac distingui Personas: ergo solo distinguunt realiter Personas divinas per id per quod sunt ad invicem, id est per quod ad invicem referuntur: et tamen solum per relationes realiter distinguuntur, cum solum per illas ad invicem sint, se referant = 2° ex Concilio Florent. sess. 18. ubi Joannes Theologus non repugnantibus, sed potius tacite approbante Concilio sic ait: sola relatio apud omnes tam Graecos quam Latinos Doctores divinas personas multiplicat et paucis interpositis addit: sed dixit: si quidem est relatio alterius, hujusmodi personas multiplicat, ita ut non alia ratione quam relationis Pater à Filio seu una Persona ab alia distinguitur: ergo sola relatio multiplicat, et distinguit realiter divinas Personas = 3° quod non distinguere Personas idem est quod illas multiplicare; sed relatio in divinis multiplicat Trinitatem, ut docuerunt Boetius relatus a D. Tho. in praesenti art. 2° in arg. sed contra, Anselmus de incarnat. Verbi cap. 3. Cyrillus lib. 3. Thesauri cap. 1. Aug. lib. 5. de trinit. cap. 5. et lib. 7 cap. ult. Ambr. lib. 1. de fide ad Gratianum cap. 1. Hieronymus in expositione Symboli ad Damasum, aliique plures quos sequuntur Scholastici cum D. Tho. in 1. dist. 26 q. 2 art. 2. ad Annibaldum eadem dist. q. art. et dist. 27 q. 1 art. 1. 2. et 3. q. 8 de pot. art. 3 et q. 9 art. 4. quodlib. 4 c. Gentes cap. 26, et in praesenti articulo ex quo et alijs Patribus praedictis Concilio praxis ornare fuit ac, [illegible] ergo sola relatio realiter personas divinas distinguit.

Denique suadetur ratione: etenim divina infinitas petit ut quaevis divina perfectio sibi realiter identificet omne id cui quod non opponitur relative, ut vitetur discurrendo per omnes: ergo solo relativa oppositio potest causare in Deo inducere distinctionem; explicatur et urgetur: Deus, misereri, ordio, et justitia, voluntas, et intellectus, natura, et attributa divina, per se et illius ex se non distinguuntur in Deo realiter quia non referuntur relative realiter ad invicem: ergo solum per se referri, potest in Deo realem distinctionem inducere. Sed sic ut urget 2° non relatio divina non refert realiter ab esse ut docet Gilbertus definitum Remensi; quod Paternitas non realiter ad filium referat, ad essentiam refert neque illa ad filium refertur, spiratio etiam activa, Paternitas, et filiatio realiter non distinguuntur quod Pater et Filius referatur ad Spiritum Sanctum non tamen ad Paternitatem, et filiationem refert: ergo etiam adest realis distinctio in divinis inter extrema, quae relative se habent, et ad invicem dicuntur; et tamen sola relatio, ut habens relative se habere realem distinctionem constituit, unde Boetius in lib. de Trinit. sic habet: quoniam nulla relatio ad se ipsam referri potest, idcirco facta est trinitatis numerositas in eo quod est praedicatio relationis, sed servata est unitas in eo quod est indifferentia substantiae, operationis, unitio eius, quae sibi se sic praedicatur ita igitur substantia continet unitatem, relatio multiplicat trinitatem; atque adeo sola sigillatim proferuntur atque separatim, quae relationis sunt.

§ 3.

§ 3us

Tribus argumentis contrariorum occurritur. =

1o Arg. 1m arg. Personae divinae constituuntur per subsistentiam incommunicabilem, ut constat ex illis definitione, qua dicitur Persona est rationalis naturae individua substantia, id est incommunicabilis subsistentia; ... hoc aliquid absolutum in Deo: ergo ... relationes autem in divinis ... constituunt hypostases, et sic faciunt ea subsistentia, hoc tamen faciunt in quantum ... relationes sunt ... habent; ... relativum et absolutum ... subsistentia est aliquid absolutum in Deo.

2o arg. ex eodem D. Tho. q. 29. citato art. 4 ad 3 arguitur ... proprietates personales ... sunt ... subsistentes ... Paternitas ... ergo subsistentia in Deo est aliquid absolutum.

3o arg. ex Aug. lib. 7o de Trinit. cap. 4 ad finem illis verbis: ... Deo esse, aliud subsistere, sed aliud ... esse aliud Patrem aut Dominum esse: relative ergo subsistit ... relativum erit ... ergo ... Aug. subsistentiam relativam ... in Deo non in relatione, sed in absoluto ...

Huic ... negant subsistentiam relativam in Deo, et solum subsistentiam absolutam fatentur, occurrunt ... ratione ... personae ... incommunicabilitatis ... subsistentiae ... absoluto sit ... Personae ... in Deo ... absoluta ... relativa subsistentia ... D. Thoma, ... impugnatione ... aliter ... occurrendum argumentis.

R. igitur ... negando minorem ... aliquid absolutum tantum nego minorem; ut aliquid absolutum, et aliquid relativum ... diversas subsistentias ... Patres ... Salmanticenses tract. de Trinit. disp. 18 dub. 2 § ... respondent relationes divinas constituere hypostases subsistentes in quantum ... hypostases ... constituere hypostases subsistentes, sed ... explicant ... quam solutionem sumpserunt ex Caietano in praesenti q. 29 art. 4 § ad evidentiam.

Caeterum contra hanc solutionem obstat D. Tho. in solut. ad 3 in 2o ... relativa constituunt ... nostri divina, et omnes ... per hoc quod divinae esse, et per se subsistit, et proprietates personales ... in creaturis autem non ita, sed proprietates ... subsistere ... ab aliis distingui ... in quantum ... radice subsistendi ... proprietatibus ... hoc ... proprietas Personalis in Angelis ... radicaliter ... subsistat ... ergo ... explicatio ... Angelica ... = 2o ... D. Tho. relationes ... distinguere suppositum, ... subsistentiam constituere in quantum sunt ... in quantum ... constituere et distinguere, ... radicaliter ab ... constituunt suppositum ... radicaliter ... ergo ... in quantum non ... formaliter.

si dicas: relationes habere radicaliter ab esse quod constituant suppositalitatem, non autem habere ab illo quod constituant absolute. Sed ex eo relationes desumptas in divinis constitutas, non tamen habent ex eo desumptam relationem absolute aliquo distinctione distinguere, abstrahendo a distinctione substantiali et accidentali; ita habent ex illo eo desumpta constituere in abstracto esse abstrahente ab esse substantiali et accidentali: ergo si distinguunt suppositaliter, habent eodem modo ab esse, quo ab illo habent constituere hypostasim subsistentem, relationes restat Personas inter distinguere, et constituere quoad hoc quod relationes illud ab esse habere.

Unde hac solutione in sua probabilitate relicta, dicitur [illegible] subsistentia in perseitate existendi consistere; haec autem perseitas dupliciter sumi potest. 1° pro perseitate excludente dependentiam ab altero ut sustentante; 2° pro perseitate excludente communicabilitatem alteri ut supposito; unde subsistentia dupliciter etiam accipitur: 1° pro perseitate existendi perseitate excludente dependentiam: 2° pro perseitate existendi excludente communicabilitatem alteri tanquam supposito: sumpta 1° modo absolute dicitur in divinis, et non relative: sumpta 2° modo dicitur relative et non absolute: quando ergo docet D. Thomas relationes constituere hypostasim subsistentem, in quibus sunt expositionis loquitur de subsistentia in 2° acceptione, et sic certum est competere rationi sui ipsius modum subsistendi, nec illum aliunde habere, sed ratione esse absoluti, quod implicite includunt: non autem negat quod relationes ratione illius quod addunt ad esse praestent subsistere in 1° acceptione, et [illegible] subsistentia sic accepta Personalitas Divina consistit. et exinde ad 2um mihi probationem dictam solutio.

ad § 3 dicas Suarez [illegible] loqui de subsistentia sumpta pro perseitate independentiae, quo ratione dicitur absolute, et non relative, non autem de subsistentia sumpta pro perseitate existendi perseitate incommunicabilitatis. quod si alicubi loquendo de ipsa asseruerit dici absolute, et non relative in Deo, explicandum est etiam de absoluto ex parte modi significandi, et in ratione obiecti significati non autem de absoluto ex parte obiecti in esse rei, et etiam ex dictis disp. 81 § 1 n. 23 quoniam in fabrorum sententia ad ultimum primo distinguo maiorem: subsistentia sumpta pro perseitate existendi perseitate independentiae sustentantis, concedo maiorem; sumpta pro perseitate incommunicabilitatis, nego maiorem, et consequentiam mihi distinguo: loquendo in priori subsistentiae acceptione concedo consequentiam; in 2° nego consequentiam.

2° arguitur: Personalitas in Deo constituitur per aliquid absolutum: sed Personae idem est quod supposita rationalis naturae, ut docet D. Thomas q. 29. art. 2: ergo Personae in Deo constituuntur per aliquid absolutum: illata tenent minor tradita a D. Thoma, nec ab aliquo Thomista negari, maior autem ostenditur 1°. omne namque pertinens ad perfectionem est Deo concedendum; sed esse suppositi absolute pertinet ad perfectionem, ut constat in subsistente perse in natura substantiali quod perfectior est quam subiectum perfectiori accidente quod perse subsistit: ergo suppositum constitutum per aliquid absolutum est in Deo constituendum. = 2° ideo non suppositum idem est quod perse subsistens in natura substantiali, ut docet D. Thomas supra q. 29. art. 2 in corpore, suppositum, res naturae, subsistentia, et hypostasis idem significant; sed in Deo datur subsistens constitutum subsistentia absoluta in veriori Thomistarum sententia: ergo datur suppositum constitutum per aliquid absolutum.

3°. subsistentia excludens communicabilitatem alteri ut subsistente realiter distincto, sufficiens est suppositum constituere: sed in Deo datur subsistentia ista communicabilitatem excludens. Personae namque quibus communicatur Divinitas non sunt realiter ab illa distinctae: ergo datur absoluta suppositalitas, et consequenter datur suppositum absolute constitutum. = 4°. non dedi debet Deo quod Pagani, et Gentiles naturaliter intellexerunt, sed omnes philosophi naturaliter intellexerunt in Deo suppositum constitutum per aliquid absolutum: ergo est Deo dedendum suppositum constitutum per aliquid absolutum. = 5° probatur etenim ratio naturalis assequitur in Deo rationem suppositi; sed suppositum relativum naturalis ratio non assequitur: ergo est admittendum in Deo suppositum absolutum. 6°. si namque non esset constituendum in Deo maxime quod sequeretur suppositorum quaternitas; at hoc inconveniens non sequitur, non suppositum absolutum non distinguitur realiter a tribus ~~[illegible]~~ Personis Divinis quod tamen necessarium erat ut essent 4or supposita, ergo idem quod prius. denique: non actiones sunt suppositorum ut omnes philosophi docent: sed velle, intelligere, et creare convenit Deo per prius ad omnes relationes cum sint actiones soli

Trinitati

Trinitati &c. ergo prudent. ad unum relationem intelligit. supposit. in Deo, ac proinde constituit per aliquid absolutum.

Resp. neg. mai. ad 1um prob. dissentiam neg. min. ; si in supposito importat perfectio, quae expte. nec. quae de connotat importat, & etiam expte. subiect. sumpte per seitate excludent dependentiam a b altero ut sustentante, transmitto tamen b[illegible] ; si sit ultimo ad suppositum, si in subiecto sumpto per seitate excludente incommunicabilitate alteri personae, nego [illegible] et in hoc sensu perfectio non explicat, quae in Deo est aliquid absolutum, et aliquid relativum, eo quod omne absolutum in Deo communicabile est ut magis trahitur ex [illegible] substantia = ad 2um distinguo maiorem, et explico. D. Tho. suppositum idem est quod per se subsistens in natura substantiali subiecto tali independentiae, nego maiorem ; subiecto incommunicabilitatis concedo maiorem, et sub. distinguo, dissentiam et [illegible] nego cons. ; in subiecto absoluto quae in Deo verior fatetur, communicabilis est tribus Personis divinis, [illegible] insufficiens ad constituendum suppositum, et quidem eodem argum. [illegible] quod proprie esse non solum suppositum, sed etiam Personam divinam. Persona supra subsistentiam addit subiectum in natura intellectuali, quae [illegible] ad relationem salvatur, et [illegible] facere ostendit [illegible] in Deo tria supposita, inferret in Deo etiam tres Personas.

Ad 3um nego maiorem utcumque [illegible] D. Tho. q. 8. de pot. art. 3 ad 7. de ratione hypostasis duo sunt. 1um quod sit individua [illegible]. 2um quod sit distincta ab omni alia hypostasi et quae [illegible] ubi contingit in eadem invenire plures hypostases, qualiter invenitur in Deo, ac proinde de ratione suppositi quod [illegible] atque hypostasis est incommunicabilitas non solum supposita qualiter a subsistentia distincta, sed etiam distinctio [illegible] formaliter alias divinae Personae fateri hanc incommunicabilitatem non esse [illegible] Personae ac proinde dari in Deo non solum suppositum, sed etiam Personam realiter tribus supposita et Persona [illegible] explicant incommunicabilitatis per se [illegible] quae de [illegible] importante nempe [illegible] connotat naturam substantialem Persona [illegible] intellectualem = ad 4um distinguo maiorem [illegible] intellexerunt Gentiles Philosophi naturali, [illegible] lumine rationis naturalis concedo maiorem ; naturalis viribus propriis nego maiorem, et sub eadem distinctione minoris nego cons. ; [illegible] naturalis non dictat suppositum absolutum in Deo, alias illud negare esset contra [illegible] naturalis, [illegible] extendit ad intelligendum verum, et intelligendum falsum, unde quamvis Philosophi Gentiles viribus naturae intellexerint suppositum absolutum in Deo, illud tamen naturalis [illegible] non dictat ex quo non sequitur esse in Deo constituendum [illegible] naturalis non inclinet in falsum, potest tamen in falsum assentiri : [illegible] esset [illegible] in Deo [illegible] Personarum [illegible] Pagani, et Gentiles propriis naturae viribus intellexerunt.

Ad 5um [illegible] D. Tho. distinguo solut. dissentiam maiorem et minorem neg. cons. ; [illegible] non [illegible] naturaliter assequitur rationem Personae in Deo, sed non cognita Persona relativa ergo assequitur Personam absolutam quae [illegible] in Deo est [illegible] et utriusque ratio non potest lumine naturali manuducti ex creaturis assequi aliquam rem, quin perveniat in cognitionem rei [illegible] [illegible] in creaturis [illegible] = ad 6um dissentiam maiorem nego minorem ; [illegible] ut iam ostendimus de ratione suppositi est incommunicabilitas alteri supposito, [illegible] sit [illegible] ut in ipso quod admittat suppositum absolutum nequeat esse commune tribus Personis, sive suppositis divinis, ac proinde debeat realiter ab illis distingui ; ex quo ulterius sequitur suppositum [illegible] ad ultimam [illegible] doctrina illa [illegible] accipere [illegible] subsistentiae sive communicabilis sive incommunicabilis [illegible] dictat in [illegible], quae a corpore separata ut quod operatur actiones intelligendi et volendi, et tamen non est suppositum nec Persona, et adhuc separata sit communicabilis [illegible] tamen subsistens est ut ergo [illegible] quod operetur ut quod sufficit quod sit subsistens tametsi non sit suppositum, ac proinde ex eo quod Deus [illegible] absolute [illegible] intelligeret et crearet, non sequitur esse suppositum, tantum esse subsistens in subiecto absoluto [illegible] sententiam dedimus.

3° arguit. requirit rei constit. Pers. re Personae, ... Personae vero divinae in ordine relatione

in modo, aut perfectione absoluta esse tenet, in inter relationis et modi perfectionis vel absoluta, nec in modo

ac ratione, sed Personae divinae relationem constituit, ... [illegible] per aliquod absolutum: minor autem ostenditur

quia relatio autem non potest dare esse ad se, sed ad aliud, ... sit ad aliud: hoc est, subsistere est ad se non

... subsistit ad alterum ut docet Aug. 7 de Trinit. cap. 4. ergo relatio non potest dare alicui quod subsistat

et consequenter nequit constituere Personam, quae est subsistens in natura rationali. = 2° quia relatio nullum (?) dat nisi in

ordine ad suum correlativum, sed Personae ... in ordine ad correlativum; alias Persona esset Persona Personae, vel

Pater Persona Filii, sicut est Pater Filii contra docet Aug. loco supra allegato: ergo relatio nequit constituere Personam. 3°

quia si relatio constitueret Personam unire ... resultaret Persona; sed non potest relatio esse

... unire, aliquid relatum constituere; ... sicut videtur illi ... habeat suum effectum formalem: formalis effectus

relationis est referri: ergo nequit relatio constituere Personam: 4° quia ex relatione et essentia nequit ... unum

per se tale resultare, ... Persona divina est aliquid per se unum: ergo ... non potest ex essentia et relatione.

Resp. neg. ant. ... 13 ... distinguo ... maior ... Aug.

subsistere absolute ... maior; subsistere relative subdistinguo ... esse ... rei significatae

in esse obiecti significati, et ex parte modi significandi ... in esse rei ... et ... in

relatione requirat dare esse ... absolutum in esse rei non tamen requirat relationem dare esse ad se aut

absolutum ex parte modi significandi, et in ratione obiecti significati ... subsistere absolute sit et significat

ad se in esse rei; subsistere relative in quo Personae ... divinae ... esse ... in esse

rei, ... ex parte ... significandi et in ratione obiecti significati ... [illegible]

... a relatione praestari, imo ... relatione praestat ... tradit ...

... ex his ... distinguo maior ... esse ...

ordinem ... correlativum ex parte modi significandi et in ratione obiecti significati ... connexive formaliter ...

... in esse rei subdistinguo maior; connexive formaliter ... maior; formaliter tamen nego maior

et sub eadem distinctione, ... nego ... quod ... relatio ... in esse rei ...

ordinem ad correlativum connexive formaliter ... significat ... ad aliud ... subsistere quod

quidem connexive est ad aliud, subsistit enim ... ad aliud, et ad ... referat, ... sub

hoc ... exprimit ... et ... et hoc subsistere in esse relativum

... explicet ... ad ... illo connectat, in esse rei obiecti significati et absolutum

... sub hoc ... constituit Persona ... non ... Pater Persona Filii ... Pater Filii; ... ad hoc

... in ratione Personae constitueret per relativum ut ... esse rei ... ex parte modi sig-

nificandi ... in ratione obiecti significati, quae ... per ... dicit ... formalis ...

Ad 3. ... sequelam ... ordine virtualis ... qualitatis ...

distinguit ... quae ... unio ... illi ...

... relatione ... distinguat ... non ... relati

... ad hoc deberet ... ad quod refert, reali distinctione distingui ... relati

... autem ... distinguo ... esse maior de relatione quae est accidens realiter a subiecto ...

... de relatione subsistenti, qualis est divina relatio, unde ... maior neg. ... relationis in Deo pertinens ad ... sicut ... formalis ... esse indistincta; atque adeo ex illis

... esse potest unum per se resultare.

... ex relatione realiter a subiecto distincta et subiecto nequit unum per se re-

sultare per realem compositionem: ergo ex relatione et esse virtuali distinctione distinctis ... unum per se resul-

tare virtuali ... compositione = Resp. neg. cons. ... ex duobus ... per se petit

quod in eodem individuo esse conveniant, unde ... et relationes in eodem esse conveniant, ...

... ut ex illis unum per se constituat virtualis ... relatio autem creata non tradit ad esse

... ab ... in ... ex illis unum per se non resultat ... doctrina

... Castrovili lib. 2. sent. disp. 26 ... art. 2 ... 2° loco obiectum ... in 3. disp. 8 ...

art. ... et 3 ... illius ... illud quod advenit ... accidentalit

advenit nisi trahat in communionem illius esse effectus. Sic in resurrectione corporis advenit alia pro
existentia non tamen accidentalis, quod idem esse assumit, ut sic corpus habeat esse vitale [illegible] autem sic
de albedine, quod aliud est esse albi, aliud esse hujus cui advenit albedo.

Si dicas ex relatione et substantia existentibus per existentias realiter aut
formaliter distinctas resultat unum per se reali aut formali compositione: ergo ex relatione et essentia existentibus
per existentias virtualiter distinctas unum per se quod resultat virtuali distinctione: sed probabilis plurium theolo
gorum sententia asserentium relationes et essentiam in Deo existentiis virtualiter distinctis existere: ergo existentia nequit unum
unum per se constituat virtuali constitutione et consequenter personam divinam quae est unum per se nequit relatione constitui.
Respondeo solutionem esse quod prior Pater Suarez et discipulorum ejus pendere ex quod ex duobus entibus proprio
esse gaudentibus non possit unum per se resultare. ex quo inferunt nec humanitatem in Christo proprio
habere esse, nec materiam nec formam in compositis substantialibus partialibus esse habere, quod alias ex humanitate et
Verbo non resultaret unum per se, nec ex materia et forma unum per se resultaret; qui vero oppositum adhaerent
sententiae aliis poterunt gravitati [illegible] occurrere, aliud quem statuere discrimen, nimirum relationem creatam
et subjectum pertinere ad praedicamentum diversum: secus autem divina essentia et divina relationes, quae spectant ad
[illegible], et ideo ex relatione et essentia posse unum per se virtualiter constitui, secus autem de subjecto et rela-
tione creato.

§ 4us

Occurrit 4° argumento et explicatur an filius in ratione personae relatione constituatur.

4° arguitur: relatio filiationis non constituit filium in ratione personae: ergo persona filii constituitur per
aliquod absolutum et consequenter idem erit de aliis personis dicendum. Consequentia constat ex [illegible] colligitur [illegible] consti-
tuens aliquod assignabile inter personas et alias Trinitatis quoad hoc quod est constitui per absolutum
vel relativum. [illegible] ut docet D. Thomas q. 8 de potentia, art. 3. [illegible] hypostasim ejusdem naturae est eadem
constitutionis. [illegible] autem ostendit [illegible] illud aliquid quod producto tribuitur non potest illum constituere, alias ipso
se ipso oriretur; sed relatio oritur in producto. hoc enim [illegible] inter actionem et relationem vertitur quod simpli-
citer in praedicamentis, quod actio est causativo termini, relatio autem oritur [illegible]: ergo relatio nequit terminum
constituere, et consequenter filiatio, quae relatio est, non constituit 2am Trinitatis personam terminum generationis, sed
illam in ratione termini constitutam supponit, et ad illam consequitur. ex quo ulterius fit, nec illam constituere posse in
ratione personae in signo priori quo intelligitur terminus generationis in divinis personae.

2° probatur [illegible] philosophorum [illegible] relatio non per se acquiritur
sed ex aliquo absoluto subjecto [illegible] acquisito resultat: ergo relatio Verbi absolutum [illegible] acquisitum suppo-
nit in filio; sed hoc absolutum non est essentia divina quia haec non generatur, nec producitur [illegible]: ergo aliquod absolu-
tum productum ad filiationem in Verbo supponit; et consequenter ad illam supponit constitutam personam: [illegible] non
[illegible] absolutum ut posse [illegible] realiter [illegible] distinctum et alias in natura divina est subsistens, sed subsis-
tens distinctum et natura divina persona: ergo illud absolutum productum est divina persona. 4° probatur: [illegible] fu-
ndatur supponere genitum, non potest genitum constituere in ratione personae, alias idem supra se fundaret. sed ex
philosopho [illegible] Metaph. text. 20. filiatio fundatur supponere genitum: ergo non potest genitum constituere in ra-
tione personae.

5° probatur ex D. Thoma q. 8. de potentia art. 3. neque origo neque relatio [illegible] in origine
personam filii constituit, quod relatio [illegible] in origine, sicut et ipsa origo, [illegible] significat hoc aliquid sub
sistens in natura divina [illegible] tendens. verba sunt D. Thomae [illegible] relatio impo-
rtata in origine non est relatio a filiatione distincta, [illegible] filiatio illam [illegible] in Deo [illegible] re-
lationes reales quas 4 [illegible] sententia; sed relatio importata in origine non constituit personam filii ex
D. Thoma verbis nuper allegatis: ergo filiatio non constituit filium in ratione personae. = denique probatur: non
filius constituitur in ratione personae genitae, per quod trahit relationem patris, [illegible] trahat illam per filiationem

oppos.

id per aliquid absolutum, ergo non per filiationem id per aliquid absolutum distinctum in solo Persona. mar,
Istat: tum quod trat relationem Patris realiter a Patre distinctam, cum relatio nequeat trahi esse nisi per aliud, eo
quod tamen subsistit in natura divina: ergo per id quod trat distinctum tum sibi Personam divinam quae nihil est aliud quam
subsistens in natura divina. Minor autem probatur: relatio creata trahit ad aliquid absolutum, quod licet a Thomistis negetur
est tamen extra scholam Thomistarum satis et inste probabile: ergo eadem probabilitate est dicendum relationem divinam
trahi ad absolutum, et consequenter relatio Paternitatis ad aliquid absolutum trahitur in Filio.

+ distinctum

Ad 2um negatur antecedens, ad probationem autem et reliqua quae varie occurrunt
ab authoribus nostris sententiae: 1o solutio est relationem praedicamentalem sive positio etc, praeterea non acquiri
nec motum nec actionem trahere per se; secus autem relationem transcendentalem, haec namque potest posse
1o trahere actionem, et consequenter non sufficit positio etc resultare, nec consequitur ad aliquid praeacquisitum; relatio
autem divina non praedicamentalis, sed transcendentalis relatio: quam solutionem consequenter impugnabimus.

2o solutio fatetur filiationem relationem divinam praedicamentalem esse fateatur, asserit tamen
in Filio esse alias relationes transcendentales quae per se filiationi sunt. Licet autem 1o distinctionem illam obtineat
de quibus in principio, tamen nempe ad distinctionem tamen consequi, non per se acquiri, nec actionem trahere, et
consequenter nequeat Filium distinguere in ratione Personae. 2o tamen conditiones illas non petit, ac proinde Filium in
ratione Personae distinguit, quam solutionem consequenter impugnabimus.

3o solutio est relationem in genere accidentis existentem gaudere
illis conditionibus, ac proinde non posse tamen distinguere in ratione Personae, filiationem distinctam supponere, filiatio
autem divina non est relatio in genere accidentis existens sed substantialis et subsistens, ac proinde non petit ex
praeacquisito acquiri, sed tamen positio consequi, nec supponere genitum esse fundari, sed de expressione
et relationis deesse posse filiationem Filii in ratione Personae distinguere et sic fateri illud per
rationem. quam solutionem in sequentibus examinabimus in simile de Paternitate supra.

Aliorum solutio est duplicem esse relationem in Filio, unam
quae refertur ad Patrem ut generabilis ad principium potentiae generandi; aliam quae refertur ad ipsum ut relatio
geniti ad generantem. hanc 2am dicunt suppeditare distinctionem relationis praedicamentalis unde non
dicitur, nec per se trahit actionem, sed tamen distinctionem supponit et illam sequitur et supponere genitum esse fundari
1am autem imitari conditiones relationis transcendentalis, ac proinde non consequi ad tamen ... nec
supponere genitum esse fundari, illam ... distinguit, per se 1o trahere actionem generativam, et Filium in
ratione Personae distinguit.

Haec namque solutio displicet 1. quia nova et nostra modo inaudita; 2o quia multipli-
cat relationes reales supra illas quas licet in Deo, cum communis Theologorum sententia solas 4or relationes reales recog-
noscat in Deo. Per hanc autem solutionem octo relationes reales distinguuntur in Deo, nimirum relatio
potentiae generandi, relatio actualis generantis; relatio geniti, et relatio generabilis in Filio: tum
supponere relatio potentiae spirare, et relatio actualis spirantis in Patre et Filio, ac denique relatio spi-
rabilis, et relatio actualis spirati in Spiritu Sancto. 3o quia sequitur per se relationes generabi-
lis et potentiae proxime generare ... esse alias relationes ab illis distinctas nimirum potentiae
etiam generare radicaliter, et idem ex parte Filii in ratione generationis: ex quo ulterius fit esse in
Deo distinguenda ... relationes reales, distinguendas relationes spirationis radicaliter in Patre, et
Filio, et spirabilis radicaliter in Spiritu Sancto. consequens autem est falsum: ergo et solutio tradita. probatur
sequela, quia aliud est actu generare in Patre, et aliud actu generari in Filio, et posse proxime
generare et posse proxime generari; tamen per hanc solutionem relatio geniti in Filio distincta
a relatione generabilis proxime et in Patre relatio actualis generantis distincta a rela-
tione potentiae proxime generandi; sed eadem est ... distinctio posse proxime generare a posse generare

radicaliter

dius ex esse rei, q. nempe relatio praedicamentalis petit terminum ad rem actu existentem, ipso autem generativo Pa-
tris et rei generativo radicaliter respicient Filium, quatenus actu existentem, sicut potest, ut totus fundare ne-
quiunt relationem praedicamentalem distinctam Paternitate, quae supra genuisse fundat. = Resp.ᵒ 1.ᵒ: non in
creaturis omnis relatio transcendentalis fundat praedicamentalem in ordine ad suum terminum, requiritur ut existat, et
tamen non omnis relatio praedicamentalis creaturae petit terminum actu existentem, ut dictum est manifestum, ergo ipso
generativo Patris ut potest Filium respiciat ut illius existentiam non petat, non probat quod non valeat fundari relationem
praedicamentalem terminatam ad Filium ut generandum, supposito quod existat.

Resp.ᵒ 2.ᵒ: ipso generativo Patris taliter respicit Filium, quod petit
existentiam eius, illius existens, et casu non est incapax fundare relationem praedicamentalem ad Filium, quia ostendit eo
non quod ipsum eo modo petit terminum quo petit terminum productivum; ipso generativo Patris est virtus, quae ab
actuali generatione distinguatur, illa petit existentiam ut actu existentem, ergo etiam petit actualiter existentiam Filii.
2.ᵒ non ipso generativo Patris respicit Filium ut generandum generalitate et possibilitate Divinae Personae possibilitas
Divina ex possibilitate creaturae distinctae, quae existit, eius actualitate, ergo ipso generativo Patris re-
spicit Filium ut existentem actualiter, et continue existentiam petit actualem eius in illo.

3.ᵒ respicit ipso namque Theologi ex scriptis colligunt Personas
Divinas distingui per modum absolutum, et per relationem, quae cum illo non possunt tradunt nobis relationibus Patris
et Filii; et hoc arguunt quod nos non distinguimus Patrem per relationem illam transcendentalem a Paternitate
distinctam, sed potius distinguitur per aliquid absolutum, ergo secundum arguitur esse in Patre et eandem
Patris non relatione transcendentali a Paternitate distincta, et Paternitate distincta ipso magis Patrem
magis significat relationem transcendentalem, quae significaret modum absolutum in Deo repertum; deinde
colligunt Theologi Patrem distingui absolute, et nomen Patris, quo Persona Patris nobis in scriptis ex-
plicatur illum modum significat, et relationem Paternitatis: ergo eodem modo debet inferri distingui relatione
transcendentali.

4.ᵒ: inde namque probant Theologi Personas Divinas relationibus distingui, et non modis
absolutis, quod ex hoc axiomate: in Divinis omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio; sed hoc axioma
ab omnibus intelligitur de opposito relativo transcendentali, et tamen de praedicamentali; ergo hoc fundamentum
quod esse insufficiens, quo admisso totum robur nostrae sententiae infirmatur et ostendit nullam Personam in
relatione transcendentali distinctionem, in quo ipsa possibile difficultas ostendit. 1.ᵒ non axioma
illud semper dicitur de opposito relativo, quod requirit praedicamentum relationis; et oppositio relativo transcen-
dentali non requirit unum praedicamentum, et alius praedicamentum et etiam transcendentalis ...
... relatio accidentis genera..., ergo non potest intelligi de opposito relativo transcendentali
... de opposito praedicamentali relativo.

2.ᵒ: non illa, quae in creaturis opponuntur solum relative trans-
cendentaliter, translata in Deum non retinent realem oppositionem, ut distat dicitur actio et passio, ipso et obiectum,
in modo et proprietatibus, haec enim dum opponuntur in creaturis relative transcendentaliter, actio
namque et passio referuntur transcendentaliter, et sic ipso ad obiectum et denique proprietates ad naturam
praedicamentaliter transcendentaliter, et tamen quod non distinguntur per respectum praedicamentalem realem, actio
et passio in Deo non opponuntur realiter transcendentaliter, nec ipso et obiectum, nec proprietates et natura
Divina; ergo quod duobus relativa praedicamentalis est potens in Deo realiter multiplicare, et solum
ista praedicamentalis relatio erit potens distinguere Personas Divinas. = 3.ᵒ non axioma illud ab omnibus in-
telligitur de relativa oppositione per relationem quae distinguit est relatio, unde omnes inferunt Personas absolute in-
telligi per relationes, et ut author, quasi in ipsis namque fatetur relatio transcendentalis, relatio
haec relatio: ergo non intelligitur de opposito relativo transcendentali, sed praedicamentali.

=

Et ex his ultimo rejicitur modus iste dicendi: sequitur namque ex illo esse dicendum absolutum Personas divinas distingui per modum absolutum; contra adversarios communi modo loquendi, et sentiendi Theologorum: ergo et sententia quae hoc supponit. Probatur sequela; quia relatio transcendentalis non est relatio absolute, sed aliquid absolutum: ergo si Personae divinae, ut ponitur, aliquo distinguuntur relatione pro mentali, sed transcendentali absolute dicitur dicendum Personas divinas distingui non per aliquid relativum sed absolutum. Antecedens ostenditur 1° ex Authore quem impugnamus: ipse namque dum relatio, cap. numero expresse docet relationes transcendentales simpliciter relationes esse: ergo simpliciter sunt aliquid absolutum; non enim datur medium in eo quod simpliciter est aliquid in esse relativum simpliciter, vel absolutum simpliciter. 2° quia habitus et potentia distinguuntur per transcendentales ordines ad objecta, et tamen absolute et simpliciter sunt accidentia absoluta et non relativa: ergo relatio transcendentalis non est absolute et simpliciter relatio, sed aliquid absolutum.

Et urgeo ad hominem praefatum authorem, qui loco nuper allegato fatetur non esse admittendas in Deo plures relationes reales praedicamentales quam 4 quas communiter Theologi admittunt, quia ... in Deo ... qui assereret esse plures ultra 4or, quia relatio praedicamentalis est absolute et simpliciter relatio, et tamen aliqua eo quod hic Doctor ... plures relationes transcendentales admittit, quia relatio transcendentalis non est absolute et simpliciter relatio, quod est contra communem Theologorum sententiam, imo contra Theologos ... docent Personas divinas relationibus distingui: ergo negans distinctionem relationibus praedicamentalibus, et docens relationes distinguentes Personas esse transcendentales, se opponit contra Theologorum sententiam ... asserentium Personas divinas relationibus distingui.

Haec motiva ... quibus ad relationes ... in Deo ... admittendas ... alicuius ponderis sunt. Arguunt 1° ... generandi, seu modo generativo distinguitur per respectum ad genitum; sed respectus iste praedicamentalis non est ... ut ... ; velut ... : ergo distinguitur respectu transcendentali, quod ut docet D. Thomas ... q. 28 art. 3: cui tribuit aliquid ... tribuit etiam quod est de ratione illius; sed in Deo sunt productiones reales ad intra: ergo sunt in Deo relationes transcendentales: nam de ratione productionis in abstrahendo a creato et increato est respectus transcendentalis ad terminum, et de ratione Paternitatis sic abstrahentis est respectus praedicamentalis; venit namque imperfectionem dicit. 3° quia generatio divina convenit cum humana nominibus quibus Paternitas divina cum Paternitate humana; sed Paternitas divina participat rationem respectus praedicamentalis inclusi in Paternitate humana: ergo generatio divina participat rationem respectus transcendentalis inclusi in generatione humana.

Denique, quamvis non essent in Deo Paternitas et Filiatio, sed sola generatio activa et passiva, adhuc essent respectus reales producentis ad productum, et producti ad producentem; sed generatio creata etiam Paternitate praecisa, ... subsequuta, est realis respectus; sed in tali casu ... essent respectus praedicamentales: ergo essent transcendentales, et consequenter ... modo huiusmodi respectus admittendi. 4° ... generatio divina ... originis et productionis dicit respectum ad genitum: ... in ... non ... sed ... hac expressione non est respectus praedicamentalis, alias ... relationes Paternitatis, cum in Patre nulla detur praedicamentalis relatio distincta a Paternitate: ergo ... est transcendentalis relatio.

Haec tamen nihil urgent. Ad 1m Respondeo ex Doctrina D. Tho. in 1. dist. 23 q. 1. art. 3 in ... negando maiorem, nam ... in Deo significat aliquid absolutum ex parte rei significatae, et solum

relativum

Paternitas enim Divina sic spirat ad filium, ut illius respiciat ut genitus, sic enim est praedicamentalis, dicens eandem … relatio.

Hic tamen modus dicendi non placet, ut reiicit Vazq. et Max. in eo disp. 27 … Pater semper est … genuit filium, ergo Paternitas sub aliquo genere … ante … generationem supponit … Paternitas Divina aliquod … supponit relationem fundat, … sic … illius … aliquis, et praesertim in persona … disp. 4 in corp. et solut. ad 1 et 2. ubi … Paternitatis … generationem supponere, supponi … ad illud sub … per … et … hypostatis: ergo Paternitas … D. Thom. sub alia ratione constituit Personam … sub alia … supponit.

3° … si … Pater per impossibile … Trinitatis Persono … Patris, … est absurdum: ergo et illud ex quo sequitur … constat … D. Aug. lib. 5. de trinit. cap. 6 in principio. ubi ait, quod si filium non genuisset non … ingenii; quod si filium non genuisset non … Paternitas … implicat … Patris non habentis filium; non Pater est filii Pater, et … non solum esset … per impossibile … dicendum non Paternitas Divina non fundari in generatione, nec illam supponit sub aliquo … ad illam … supponit … in quantum … non … est … ablato … per impossibile ablato … per impossibile ablato … manens … ex doctrina traditis … filio per impossibile ablato … persona ingenita adhuc remanet … Patris in ratione Patris.

Quam amplius urget, quod namque absoluto in Deo sunt persona notionalibus proprietatibusque relativis, … per impossibile … absoluto manerent: ergo si Paternitas est prius generatione filii, hac per impossibile ablata Paternitas Divina maneret … in ratione Patris distincta perseveraret, … urget 2°. id namque … per impossibile ablato, quod hoc non … intelligitur; id eo ipso quod Paternitas … generationem filii, generationem … intelligit; ergo eo ipso est … manserit Paternitas per impossibile ablata generatione.

4° reiicit. non Paternitas Divina non est transcendentalis sed praedicamentalis relatio: ergo … tradita … nullo fundamento … praedicamentalis nulla in Deo … includit imperfectionem; et … in Deo. id est Paternitas praedicamentalis relatio … in Deo praedicamentalis relatio: ergo Paternitas Divina est relatio praedicamentalis. 2° non relatio praedicamentalis, ut dicebamus supra, in respectu dependentis … distinguere … a supposito reali … Paternitas Divina non ut respectus dependentis … filio … non est transcendentalis sed praedicamentalis relatio. 3° non … Paternitas Divina absolute relatio … relatio transcendentalis … absolute relatio, sed aliquid absolutum: ergo Paternitas Divina non est relatio transcendentalis sed praedicamentalis.

4° denique non si Paternitati Divinae … simplicitatis non … praedicamento, non esset in illo, quia in praedicamento relationis … absolute … relata praedicamentalis et non transcendentalis. Praeterea si esset in illo praedicamento esset in praedicamento absoluto, sed hoc … est: ergo esset in praedicamento relationis … constat, quod … nullum praedicamentum absolutum et relativum: ergo si non esset in praedicamento relationis esset … in praedicamento absoluto, … autem … quod … adhuc non esset … in praedicamento absoluto … Paternitas Divina non posset … absoluto, alias … Persona Divina modo absoluto

cum relationes constituunt, ut communiter Theologi docent: ergo si illa Paternitas actum generationis [illegible] non [illegible] Sacramento relationis absoluto.

Haec motiva recensentur aliquibus [illegible] ad 1m. dico eiusmodi magis relatam Sacramentalem creatam [illegible] magis [illegible] nego magis: et [illegible] nego [illegible]; nec Paternitas Divina [illegible] sacramentali quod sit in Sacramento. [illegible] quod in [illegible] illa relatione esset, sine esse actus puri magis [illegible] esse [illegible] de hoc [illegible] exclusionem dependentiae in relatione illius respicientem [illegible] magis [illegible] exclusionem [illegible] dependentiae [illegible] relatione non [illegible] nego esse [illegible] filius, et [illegible] illius generantis; hic tamen principiatio absque dependentia [illegible] extrahit Paternitatem a ratione relationis sacramentalis, quod [illegible] oportebat [illegible] in ratione transcendentalis [illegible] non [illegible] [illegible] magis puritate excludente dependentiam [illegible] respectu relationis [illegible] magis excludente productionem sine causalitate et dependentia [illegible] magis, et sub [illegible] nego [illegible] quae [illegible] ex [illegible].

Si dicas: puritas respiciendi in relatione creata [illegible] dependentiam [illegible] productionem comparative ad ipsam relationem: ergo pariter in Divina relatione utrumque debet excludere ut sit Sacramentalis. [illegible] puritatem [illegible] Divina [illegible] Sacramentalis [illegible] in Sacramento [illegible] imitatur relationem sacramentalem creatam in puritate respiciendi [illegible] creato excludat [illegible] productionem [illegible] Divina [illegible] imitabitur puritatem respiciendi [illegible] in relatione creata [illegible] Sacramentalis [illegible] denique in quantum [illegible] respicit [illegible] imitatur relationem transcendentalem creatam; [illegible] in creaturis per relationem transcendentalem respicit: ergo [illegible] imitatur relationem sacramentalem creatam [illegible] sacramentalis, sed transcendentalis erit relatio.

Et confirmabis: [illegible] Paternitas Divina est relatio sacramentalis [illegible] respicit ad instar Paternitatis creatae, respiciendo filium [illegible] et per [illegible] illius [illegible] in quo respicit, per [illegible] generationem filii ut [illegible] ad instar generationis creatae [illegible] generatione creata [illegible] respicit transcendentaliter [illegible] transcendentalis relatio [illegible].

Dico [illegible] ad 1m. [illegible] puritatem [illegible] [illegible] in creatis productio absque dependentia [illegible] et ideo exclusio [illegible] dependentiae exclusio [illegible] respicitur [illegible] puritatem [illegible] absque dependentia [illegible] quamvis Divina relatio [illegible] puritate excludente dependentiam non excludit productionem. Ad 2m. [illegible] in Divinis absque [illegible] Personae dependentia sit [illegible] tollit, quominus relatio illius ut [illegible] respiciens in puritate imitetur relationem sacramentalem creatam. Ad 3m. nego [illegible] quod non respicit [illegible] ut dependentem [illegible] absque [illegible] cuius [illegible] relatione reali transcendentali creata [illegible] transcendentalis creatae [illegible] ad [illegible] productum [illegible] [illegible] respicit ut [illegible] dependentem. Unde [illegible] quod creaturarum [illegible] nec respicit illum respectu transcendentali [illegible] illius reali [illegible] Paternitas autem Divina nullatenus [illegible] producto dependet nec specificative nec [illegible] finaliter, et ideo non imitatur relationem transcendentalem creatam quamvis illum ut productum respiciat.

Ad confirmationem nego [illegible] magis [illegible] Personalitas Divina ad instar

Personalitatis

Personalitatis creatae et per illius speciem desipiat a nobis, et Personalitas creata sit absoluta dicendum fore Personalitatem Divinam esse in esse rei aliquid absolutum, quod tot theologi tenent ad veritatem ratio autem cur Paternitas Divina dicat a nobis relationem praedicamentalem, est quia convenit ex relatione praedicamentali creata, fuco per quod transcendentali distinguit in repraesentando tres ut plures tres quilibet excludente dependentiam tria ab ipso, et quod Paternitas quae generatio est, sicut per modum notationis supplet generationem Divinam non convenit generatione creata, dependentia a tribus ab ipso in genere causae ipsi tamen sicut ipsius a tro in genere causae specificantis et finalizantis; sic convenit quamvis ad istas generationes creatas, et per illius speciem desipiat a nobis transcendentalis sit relatio. Adde tamen quod sic dicebamus disputatione 81 de Persona Divina quod neque desinit in esse rei aliquo finaliter relativo absoluto tamen in esse obiective significati: tamen prout in ratione generantis dicere aliquid in esse rei relativo praedicamentali; in ratione tamen obiective significati transcendentali relativo ob rationes ibi traditas quas facile possunt hic applicari.

4º modus dicendi et si fateatur Paternitatem Divinam praedicamentalem et non transcendentalem generationis esse quod tamen substantialis est non esset supra generationem fundari praescindi eam ad generationem intelligit etiam sub expresso decreto, et minime referendi, et tamen quasi sic Personam Patris constituit. Unde sic Paternitas creata generationem supponit, tamen hoc quod Paternitas est quod creata, et accidentalis. Pro hoc dicendi modo refert sapientissimus Herrera in manuscriptis ad hunc articulum.

Cuius doctrina videtur fundamentum habere in D. Thoma in praesenti quaestione 40 articulo 2º ad quintum quod relatio praesupponit distinctionem suppositorum quod est accidens; sed subsistens sit, non praesupponere sed inferre distinctionem suppositorum: ergo Divina Paternitas quod subsistens et substantialis est sub expresso relationis decreto Personam Patris distinguit constituit quae ac per idem fundatur supra generationem, quod ad illam praesupponit. Et in 1. distinctione 27 articulo 3. in corpore quaestionis dicto concludit. Dico ergo sicut quod ipsa relatio potest tripliciter considerari, vel ut relatio absoluta et ex hoc non habet quod praecedat operationem [illegible] quod sequatur. Tertio secundo relatio Divina, quae distinguens Personam, et est ipsa Persona subsistens. Et sic praecedit tamen intellectu operationem, tertio ipsa operatio Personalis et sic tamen [illegible] tamen et simul. Quibus verbis satis videtur innuere D. Thomas quod Paternitas Divina quamvis sub expresso relationis subsequatur generationem quod tamen Divina substantialis et subsistens est generationem non supponit.

Sed neque placet modus iste dicendi, tum quia ut ex M. dicebamus Pater semper dicit quod genuit filium, ergo Divina Paternitas sub aliquo saltem ratione generationem supponit, et super illam fundatur. 2º D. Thomas in quaestione 40 articulo 4 in corpore et in solutione argumentorum distinguit in Patre rationem relationis, et rationem hypostaticae subsistentis, et tamen sub priori dicit generationem supponere, et super illam fundari, sub altera vero generationem praecedere, et Personam constituere, quod etiam docuerat supra quaestione 29 articulo [illegible] et quaestione [illegible] articulo 4 in corpore et quaestione 20 articulo 3 in corpore et in solutione ad 3. Ergo asserens Paternitatem sub expresso relationis decreto ad generationem supponi minime D. Thomae dicit; nec verius prout [illegible] in solutione totalis substantialis, satis enim distinguit inter Paternitatem creatam et Divinam distinguit in hoc, quod creata sub omni decreto generationem supponit, altera vero solum sub uno decreto generationem supponit, et sub alio ad illam supponit.

3º tandem erit solutio ex his, quae in solutione obiectionum [illegible] si Paternitas adaequate sumpta [illegible] generationis praecederet sequeretur fore Patrem dari per ipsum non fore filium [illegible] quod filius [illegible] [illegible] solutio [illegible] denique [illegible] Paternitatis sub [illegible] referentis [illegible] generationis in [illegible] activae [illegible] [illegible] quod Paternitas sub [illegible] generationis praecedat: ergo sub [illegible] decreto

generationem [illegible]

generationis subsequit. Mar. Expressio D. Tho. 2. de Pot. art. 5. [illegible] in 1.p. q. 27. a.
4. art. 3. et in Sententiis d. 4. q. 1. art. 4. et dicit, in Paternitate sub [illegible] relationis [illegible]
generatio [illegible] sunt [illegible] ergo servans per hoc aliquis [illegible] inter [illegible]
D. Thom. [illegible] q. alius hic esse [illegible] Pater [illegible] filium sub [illegible] Paternitatis, consideratione
[illegible] Mo. [illegible] [illegible] toto [illegible] Paternitas [illegible] referens [illegible]
relationem [illegible] praecedit [illegible] subsistentias sub expressa relationis [illegible] ad instar Paternitatis [illegible]
[illegible] per [illegible] illius; [illegible] Paternitas [illegible] consideratio [illegible] generationem supponit
[illegible] relatione Paternitatis [illegible] realiter supponit generationem [illegible] [illegible]
Paternitas sub [illegible] expresso referentis illius [illegible] supponit [illegible] [illegible] ad illud.

Si igitur [illegible] esse [illegible] Paternitas [illegible] ratione
[illegible] accidens [illegible] [illegible] accidens, [illegible] subsistens, et ideo non petit generationem [illegible]
[illegible] ex hoc solum colligit supponere generationem [illegible] accidentalis [illegible] supponere
generationem [illegible] ad [illegible] ex hoc [illegible] Paternitas [illegible] sub
[illegible] subsistentis non supponat generationem; [illegible] supponat [illegible] sub [illegible]
[illegible] qualiter subsistens [illegible] [illegible].

[illegible] modus dicendi, et [illegible] difficultatis posita distinctione
in relatione actus [illegible] referre [illegible] actuale exercitium, [illegible] dat esse relativum, et [illegible]
esse relativum. [illegible] distinctione [illegible] Paternitatem [illegible] dat esse relativum [illegible] supponere
generationem, nec [illegible] fundari [illegible] generationem [illegible] Personam [illegible]
[illegible] esse relativum actualiter, posterius esse generationem activam [illegible] fundari, ac [illegible]
Personam [illegible] constituere, et [illegible] hoc sensu explicat doctrinam D. Thom. de relatione per modum [illegible]
[illegible], et per modum relationis [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
Caietanus de relatione exercita et signata.

[illegible] doctrina [illegible] recentiores opponunt [illegible]
communicari et [illegible] subsistentia [illegible] tribuat [illegible] effectum [illegible] effectus relationis [illegible]
actu referre: ergo eo ipso [illegible] et intelligat [illegible] intelligit actu referens [illegible]
[illegible] prius ad generationem [illegible] actuale intelligit [illegible] Personas [illegible]
[illegible] intelligat actu referens Patrem ad filium. [illegible] obiectio [illegible]
[illegible] existens debeat omnis effectus subiecto capaci [illegible]
[illegible] effectus [illegible] effectus [illegible] subiecto [illegible]
[illegible] in gratia habituali, quae [illegible] ad actum charitatis [illegible] ad gratiam [illegible]
[illegible] subiecto sufficienter [illegible] [illegible] pro parte
[illegible] signo [illegible] dispositionem. [illegible] gradum
corporeitatis [illegible] [illegible] vivendi, [illegible] ergo [illegible] Pa-
ternitas habeat pro effectu [illegible] effectu [illegible] referre actu Patrem ad filium, [illegible] prius ad actum
generationis intelligat Patri [illegible] sequitur pro [illegible] relativum actu.

[illegible] relationis
[illegible] in actu 1o. referre, [illegible] referre in exercitio et in actu 2o.; sic esse unionis [illegible] in unibi-
litate, [illegible] in actu unire [illegible]; et esse actionis [illegible] in actu [illegible] in actuali exercitio
[illegible], ergo Paternitas [illegible] Personam [illegible] constituere [illegible] Personam [illegible]
[illegible] referendi.

[illegible] Paternitas ut actu referens in actuali generatione fundat, ut referens
in actu 1o. fundabitur [illegible] generat [illegible], sic [illegible] actu 1o. et 2o. [illegible] proportionem

proportionis

opportunè servabuntur, at ipso ... ...rativa Patris, ut modo intelligi, eodem ... quo loquimur dis-
tinctione ipsa derivatur ... in esse Personae distincte supponit. Et nam ... ...
operari, ita prius ... ... paternitas ... ... actu primo referendi
... ... Personae Patris ... ... Personae distinctive. ... ideo ut non
referens ... distinguit Patrem in esse Personae, quia ut sic supponit ... ... generationem, et
hac supponit Personam: ergo si ut referens in actu primo supponit ... ... generandi, ...
... Personae; Paternitas ut referens in actu primo non distinguit Patris Personam, ... supponit.

6º ... ... argumenti solutio est Cajetani in praesenti
... ... ultimo difficultas ubi ... Paternitate sub expresso ... Patri-
tatis et relationis significari ... ut ... ... Paternitas, ...
relatio ... ut exercite generationem subsequitur, ut ... ante ... generationem, et ... Per-
sonam.

Si opponas ... Paternitas in quantum relatio generationem ... praecedit D. Tho. art. 4. ...
... sequitur ... Paternitas ut relatio in doctrina et sensu D. Tho. non dicit ... relationem ... ...
... relationem ut exercentem actum relationis, ... Paternitas ut relatio ... ...
... praecedit ut exercens actum referendi, ... hypostatice ... ... ideo in ... dicit
non praecedere Paternitatem ut relationem, ... per modum ... hypostatice. Si opponas 2º Paternitas ut
distinctiva Personarum ... Patrem a Filio absolute, ... relative; ... ... exercet actum refe-
rendi relative ... ... R. Cajetanus Paternitatem ... ... distinguere relative hypo-
statice non autem relative exercite, ... referendi, ...
... hypostatice distinguendi.

Si opponas 3º ... ... Paternitatem intelligi convenientem Patri sub expressa
... Paternitatis, ... intelligatur illi ... ... effectus formalis; ... ...
... ... sub expresso relationis ... ... referre ... ... intell-
igitur Paternitas ... Patri ... ad generationem sub ... relationis ... ... intel-
ligatur pro illo priori ... ... R. Cajetanus ... ... effectum
Paternitatis sub expresso ... ... referre, ... hypostatice ... unde
... ... pro priori ad generationem intelligatur Patri ... ... priori illo ... refe-
rre, ... illo priori ... ... Personam ... ... posteriori ad genera-
tionem exercite referat ... ... quae paulo ante dicebamus.

3º quia doctrina ... obstare videtur, ... in Paternitate
distinguit duplex ... duplexque effectus ... ... effectus formalis; alter ... Personam
... exercite referendi, ... in ipsa Paternitate duplex ... ...
... alter ... ... et alter ... ... videtur Cajetanus admittere ... ...
... ... effectus formalis alterum ...
et alterum ... ... effectus ... ... praecipitare
... ... relationem ut effectum primarium et ... ... primario
ad relationem ... ... ergo ... ...
inadaequato ... Paternitatis ... illo inadaequato ... hypostatice ... ...
et ... ... si haec in doctrina Cajetani admittatur ... ... illo
quae ... sequentibus ...

7º alii respondent relationem distinguere hypostasim ... Personas ...

...

quae subsistentia sunt subiecta absoluta esse, qua implicite includuntur, et inde deduximus ut subsistentia et subiecta absoluta constituantur in ratione Personae, et ... sic non ... antecedat origines sub ... explicite, et ... relationis ... Personae ... supponit, ... sententia Capreolus et Ferrariensis ... in hac sententia ... Durandus doctrina Angelici ... distinguentes in relatione ... relationis, ... sub ... ut Personae, sub ... relationis originis supponere ... Personam ... Durandi ... mente Angelici ... nec ... hoc modo ... allegat Ferrariensis et Capreolus ... dubitatur. ... Ferrariensis ... relationes ... subsistentiae ... esse ... subsistentia absoluta Personalitatis ... subiecta absoluta ... Personalitates, unde ... constituere ... subsistentiae ... esse absolutae ... colligere relationis ... esse constituere ...

Cuius ... praefata sententia sit ... Thomistis ... quia ... Persona divina ... subsistentia incommunicabilis in natura divina ... D. Thomas ... subsistens ... in natura divina ergo ratione illius relationis ... Personae ... illius reddunt incommunicabilis et distinctas, sed hoc non ... esse ... subiecta absoluta ... illius quod addunt ad perfectionem absolutam divinam: ergo non constituunt Personas ... nec ... subiecta absoluta ... illius quod addunt ad perfectionem absolutam divinam ... in divinis Personis ... esse ... incommunicabilitatis, ut ... esse, quae subiecta absoluta sunt ... realiter in tribus Personis divinis: ergo nec esse ... subiecta absoluta possunt esse ... incommunicabilitatis et ... realis ... ad ...

Dices quod ... subiecta absoluta ... absoluta ... incommunicabilitatis ... in relatione inclusa et illa modificata ... incommunicabilitatis praestare ... generatio ... modificat ... subiecta ... incommunicabilis ... absoluta ... distinguendi personam, sed relativa ... potest ergo subiecta absoluta ... relationes ... constituunt Personas ... modificata ... communicabile ... modificata potest esse ... formalis incommunicabilitatis; sed subiecta absoluta est ... communicabilis: ergo esse modificata relationibus, et in illis inclusa ... formalis incommunicabilitatis ... ratione ... esse relationum modificata esse ... relatione modificativa ... esse ... formalis

Et ... roborat ... esse ... absoluta ... relatione modificata esse ... formalis ... subiecta est ... communicabilis: ergo ... relationi et quatenus in ... inclusa esse ... formalis incommunicabilitatis ... exemplum ... generativa ... aliquid oppositum ... generativa ... et ... aliqua ... Personis divinis ... generativa ... soli Patri ... generativa ... esse ... formalis ... Personis ... generantem et genitum ... communicabilitatis ... oppositum ... formalis ... generativa ...

reddi [illegible]: ergo distinctio [illegible] relatio potentiae generandi [illegible] distinguitur a relatione potentiae [illegible] generare [illegible] in filio, quomodo [illegible], ac proinde erit [illegible] relationum realium in Deo.

3º: relatio geniti [illegible] [illegible] sacramentaliter in Deo [illegible] sacramentum relationis, [illegible] respicit [illegible] [illegible], [illegible] ut effectum; [illegible] relatio generabilis [illegible] [illegible] in filio respectu Patris [illegible] respicit illum ut [illegible] [illegible], [illegible] potentiam generare [illegible] [illegible] qualitate: ergo si admittatur [illegible] [illegible] sacramentaliter [illegible] [illegible] relatio geniti [illegible] distinguit filium in ratione Personae, [illegible] sic distinctum supponit, et ad illum [illegible] [illegible] consequitur [illegible] sacramentaliter: [illegible] relatio generabilis [illegible] [illegible], [illegible] distinctum supponit et ad illum consequitur [illegible] relationem actu geniti in Verbo consequi generationem, [illegible] Personam [illegible] distinctam, [illegible] aliunde possit colligi [illegible] relatio geniti [illegible], ad [illegible] [illegible], et per [illegible] [illegible] relatio geniti [illegible] [illegible], [illegible] passivam generationem; [illegible] relatio generabilis [illegible] in filio [illegible] distincta a relatione geniti [illegible] [illegible] per [illegible] relationem generabilis in creaturis [illegible] [illegible] passivam generabilitatem fundatur [illegible] ad illam consequuntur [illegible] distinguentium, [illegible] supponentium; ergo [illegible] admittatur [illegible] relatio in [illegible] [illegible] erit insufficiens ad distinguendum filium in ratione Personae, [illegible] relatio actualiter geniti.

6º: [illegible] Personae [illegible] distinctae per relationem [illegible] colligitur, [illegible] in scriptura designantur nominibus relativis, videlicet, Pater et Filius et Spiritus Sanctus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fundamentum [illegible] filius [illegible] distinctum relatione generabilis, [illegible] relatione actualiter geniti [illegible] asserendum [illegible] fundamentum illud [illegible] [illegible] [illegible] firmando, [illegible] [illegible] relatione generabilis, [illegible] relatione actu geniti [illegible] [illegible]; fundamentum illud [illegible] [illegible] per filiationem, [illegible] relatio generabilis [illegible] filiatio, [illegible] vero relatio actu geniti a Patre [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] relatione generabilis, [illegible] relatione actu geniti = denique [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] in [illegible] relatio generabilis distinguitur a relatione actualiter geniti ergo si relatio geniti [illegible] distinguit filium in ratione Personae, nulla relatio illum in ratione Personae distinguit, [illegible] in filio [illegible] [illegible] obiectivo ut generetur, [illegible] [illegible] obiectiva ad essendum [illegible] [illegible] [illegible] filio [illegible] esse actualiter genitum; [illegible] relatio generabilis [illegible] distinguitur a relatione actualiter geniti [illegible] [illegible] obiectiva ut generetur fundatur: ergo [illegible] distinguitur a relatione [illegible] geniti in filio [illegible].

[illegible] opponitur: [illegible] in Patre [illegible] relatio potentiae generare distincta a relatione actualiter generantis: ergo [illegible] correspondet in filio relatio generabilis distincta a relatione actu geniti, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relatio [illegible] in [illegible] [illegible] relatio [illegible] relatio in [illegible] respondent; ac proinde [illegible] in Patre duplex relatio assignatur, [illegible] potentiae generare [illegible] alia actu generantis; duplex etiam erit distinguenda in filio, [illegible] actualiter geniti, et alia potentiae generari, aut [illegible] generationem, [illegible] [illegible] [illegible] in creaturis [illegible] relationem actualiter generantis, [illegible] [illegible] qui genuit filium, [illegible] alia potentiae generare; ergo etiam in Deo; = 2º: relatio multiplicatur ad multiplicationem fundamenti; [illegible] posse generare distinctum [illegible] ab actuali generatione: ergo relatio [illegible] posse generare fundatur distinguitur [illegible] a relatione fundata in actuali generatione.

[illegible] [illegible] ad 13 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentiae: 1º [illegible]: in creaturis [illegible] obiectiva ut aliquis generetur distinguitur [illegible] generationem [illegible] [illegible], et [illegible] relatio fundata [illegible] [illegible] distincta [illegible] a relatione fundata in generatione actuali, [illegible] genitum esse; in filio [illegible] obiectiva ad essendum [illegible] generationem distinguitur ab actu generari, et genitum esse; ac per [illegible] [illegible] duplex distincta relatio, quarum una in posse generari, [illegible] alia [illegible] actu generari, aut genitum esse fundet.

[illegible]

[illegible] discriminis [illegible] placet, [illegible] in filio D[illegible] posse generari sit essentialiter cum
actu generari connexum distinguitur tamen virtualiter ab illo: ergo ratione huius distinctionis reperitur in filio
[illegible] in ordine [illegible] relationis: [illegible] potentia generativa in Patre distinguitur ab actuali
generatione: cum [illegible] plures volunt potentia generativa [illegible] aliquid absolutum, [illegible] generatio
[illegible] in relatione consistit: cum etiam [illegible] utraque in absoluto consistat [illegible] potentia tamen generativa [illegible] Patrem [illegible] paternitate actuali, [illegible] generatio [illegible] actualis, etiam
Paternitate [illegible] autem ab [illegible] virtualiter distinguitur, [illegible] unanimiter [illegible]
[illegible] Filij potentia ut generet distincta [illegible] ab actuali passiva generatione, [illegible]
[illegible] paritate rationis: cum etiam [illegible] potentia generativa et actuali generatione distinctis [illegible] debent
assignari, quae [illegible] esse nequeunt nisi potentia passiva generationis, et actualis passiva generatio.
Unde haec ratio [illegible] omissa aliorum [illegible] est, nempe potentia
[illegible] creaturae [illegible] constituit generabilis [illegible] esse essentialiter cum generari aut genito esse connexum
et ideo fundat relationem, qua [illegible] refertur ad generantem ut generabilis ad potentem generare; [illegible]
[illegible] ab illo, [illegible] refertur ad [illegible], ut genitum ad generantem, [illegible] qui genuit, generabilitas autem
in Filio est essentialiter connexa cum actuali esse genito, et ut referatur ad [illegible] relatione generabilis generabilitate essentialiter connexa cum actuali esse genito non requirit distinctam relationem ab illa, qua [illegible]
genitus refertur ad ipsum. et ex his ad 23 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et eadem relatio [illegible]
[illegible] in esse genito, et esse generabili fundari [illegible] generabilitas cum generatione actuali essentialiter
connexa, qualiter in Filio [illegible] contingit.
[illegible] igitur his solutionibus; ad 13 [illegible] [illegible]
[illegible] de relatione, quae [illegible] accidens, [illegible] de relatione quae [illegible] tamen si
[illegible] in [illegible] referentis intelligatur [illegible] sub ratione tamen subsistentis et [illegible] hypostatice non [illegible]
[illegible] actionis [illegible] Filiatio autem [illegible] accidentaliter, [illegible] subsistens et
substantialis, [illegible] quamvis sub expresso conceptu referentis non [illegible] intelligatur [illegible] assertionis [illegible]
[illegible] sub ratione tamen subsistentis, et [illegible] hypostatice non [illegible] Filius [illegible]
[illegible] simplicis [illegible] simpliciter [illegible] relationem, quae [illegible] accidens; [illegible]
[illegible] [illegible] aliquo [illegible] in illo sub quo [illegible]
et ex his ad 13 [illegible] explicando [illegible] relatione quae
est accidens, ad quam nec actio nec motus potest terminari, [illegible] consequenter [illegible] actionis quae [illegible] fundamentum
[illegible] autem de relatione substantiali, quae [illegible] dicebamus, tamen si sub expresso referentis [illegible] non [illegible]
[illegible] actione [illegible] tamen subsistentis et [illegible] hypostatice [illegible] potest [illegible] actio [illegible]
[illegible] Filiatio substantialis et [illegible] per se [illegible] actionis generativae, non quidem in abstracto, [illegible] in directo
[illegible] Filius ut relationem [illegible] in ratione [illegible] ut quod [illegible] generationis. Ex
quibus ad 3 [illegible] et 43 [illegible] [illegible] solutio [illegible] Filiatio [illegible] sub expresso [illegible]
referentis non acquirat per se et [illegible] genitum esse fundet, ac proinde sub hoc munere Filius [illegible]
in ratione [illegible] sub ratione tamen subsistentis et [illegible] hypostatice, [illegible]
[illegible] esse non fundat, [illegible] generationis [illegible] quomodo autem [illegible]
et eadem [illegible] [illegible] Paternitate [illegible]
Ad [illegible] et distinguo [illegible] explico.
[illegible] relatio [illegible] in origine [illegible] [illegible] in origine [illegible]
[illegible] in filiatione, Paternitate, et [illegible] [illegible] in [illegible] eadem relatio [illegible] quae in
origine includitur, et quae [illegible] relationis [illegible] significat, [illegible] quae in origine includitur, [illegible]
autem [illegible] relativo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] addi
[illegible] nisi ut [illegible] inferat, quae [illegible] in diversis locis D. Thomas [illegible]
[illegible] in uno tamen et eodem loco [illegible] [illegible] tribuere [illegible]
expresse docet [illegible] Personae Filij [illegible] impossibile est igitur dicere quod hypostasis Filij
constituat suam nativitatem nisi in [illegible] intelligitur quod nativitate [illegible] aliquid personaliter

constituit

ipsa autem relatio adaequate [illegible] nativitatis [illegible] est filiatio; oportet ergo quod filiatio sit [illegible] [illegible] et distinguens hypostasim filii, post quem verum [illegible] [illegible] sequuntur, quae in [illegible] ad [illegible]: neque ergo [illegible] [illegible] relatione constituere filium in ratione Personae non quibus [illegible] originem [illegible] [illegible] tal, nec quatenus in origine includit, sed ut significatur nomine filiationis seu filii, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inferius examinabitur.

Ad ultimam autem [illegible] [illegible] [illegible] nego minorem; ad illius [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]: [illegible] idem probabile relationem in creatis trahi ad aliquid absolutum, quod in creatis relatio, et absolutum [illegible] [illegible] distinguuntur, quae [illegible] [illegible] rationem [illegible] exigit; non autem est probabile quod relatio in Divinis [illegible] [illegible] perfectio ne [illegible] absoluto realiter distinguatur, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad rationem relationis [illegible] [illegible] salvandam: sit ergo quod nequeat esse probabilis [illegible] relationis [illegible] ad aliquid absolutum.

§ 9.

Ultimum argumentum proponitur, et examinantur duo modi [illegible]

Denique arguitur Paternitas non constituit Patrem in ratione Personae: ergo nulla relatio in Divinis Personas constituit in ratione Personae, ac [illegible] Personae [illegible] [illegible] per aliquid absolutum: [illegible] [illegible] evidenter colligitur, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] art. 3. [illegible] hypostasis [illegible] [illegible] est eadem [illegible] [illegible] [illegible]: ergo si [illegible] absolute et per relationem constituitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Personis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suppositum [illegible] Persona [illegible] [illegible] [illegible] constitutivum per proprium actionem, [illegible] [illegible] vel ad proprium actionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Paternitatem per proprium actionem; Paternitas namque [illegible] generationem fundat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proprio [illegible] [illegible] ergo Paternitas non constituit Patrem in ratione Personae. = 2°. Pater namque [illegible] [illegible] ad generationem [illegible] constitutus in ratione Personae, [illegible] [illegible] prius sit quam [illegible]: sed Paternitas non convenit Patri [illegible] priori ad generationem, sed subsequenter ad illam, ut docet [illegible] 5. Met. tex. 20: ergo Paternitas non constituit in ratione Personae.

3°. [illegible] si Pater Paternitate constitueretur in ratione Personae sequeretur futurum esse Patrem quantumvis non generaret, [illegible] absurdum est [illegible] [illegible]: ergo [illegible] [illegible]. [illegible] sequela: si constitueret Paternitate Persona esset Pater [illegible] [illegible] ad generationem, [illegible] praecedens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ratione Personae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], Paternitas, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constitutivum, [illegible] [illegible] prius [illegible] esset, [illegible] posteriori per [illegible] [illegible]: ergo si Pater constitueretur Paternitate in ratione Personae, sequeretur fore Patrem quantumvis per impossibile non generaret. = 4°: quod sequitur ad aliquid non constituit [illegible] [illegible] Patris constitutum in ratione Personae [illegible] [illegible] [illegible] in ratione Personae constituere; sed Paternitas subsequitur ad generationem [illegible] fundet [illegible] [illegible] [illegible] generatio autem non constituit [illegible] [illegible] supponit Patrem in ratione Personae: ergo Paternitas non constituit [illegible] [illegible] [illegible] Patrem in ratione Personae.

5°. [illegible] sequeretur filium non habere esse per generationem: [illegible] est haereticum: ergo [illegible] [illegible] [illegible] sequela [illegible]: [illegible] relatio immutabilis, aut Paternitas [illegible] exercere [illegible] actum [illegible] circum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo si haec relatio convenit Patri [illegible] ad generationem, quo [illegible] [illegible] constituat requiritur [illegible] [illegible] [illegible] generationem exercere [illegible] [illegible] [illegible] exercitium [illegible] relationis [illegible] esse, nec intelligi [illegible] existente, [illegible] [illegible] filio: ergo filius [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] generatione, [illegible] [illegible] ab illo. = [illegible] [illegible] explicat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] quocunque signo intelligit Paternitatem aut Pater, intelligit etiam et filium, [illegible] relativa sunt [illegible] [illegible]; [illegible] si Paternitas constituit Patrem [illegible] esse Personae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad generationem; [illegible] Pater in ratione Personae generationem praecedat: ergo intelligetur filius existere [illegible] priori ad generationem, [illegible] [illegible] [illegible] ab illo; non quod generationem [illegible] [illegible] a generatione independenter.

Hoc argumentum est cui [illegible] [illegible] [illegible] fidit, [illegible] ob sui difficultatem in variis

[illegible]

dicendi modus diuisset auctores nostre sententie. 1us est quem tenet Vasquez disp. 159 cap. 5
et sequentibus, ubi post impugnatam hinc inde variam Theologorum sententiam, fatetur illo principio Pa-
trem non distingui in esse Personae tantum sequi, quem viatores formamus, Patrem in esse Personae ante generatio-
nem deiformiter, per Paternitatem quae est formaliter relatio, verum genuisse fundamentaliter antequam
[illegible] Personam non absolutam, sed relatione distingui docet. [illegible] distinctivum esse priorato
et innascibilitatis, quae est negatione explicatur, non tamen in negatione, sed in aliquo positivo consistit, non
absoluto, sed relativo, non quidem relatione reali, sed relatione rationis [illegible], inquit, cap. 7 num.
32 relationem innascibilitatis et formaliter primi esse relationem rationis ut Pater distinguatur in esse Per-
sonae; nam cum distinctio ista non realis entitative nec realis formaliter sit, sed distinctio rationis, ex parte nostra
intellectus non obstat intelligi fieri per relationem rationis, quod iterum repetit cap. 10 in summario art. 3.

Haec tamen doctrina non placet. Nam distinctio Personarum divinarum est
realis, sed relatio [illegible] rationis, realis cum distinctionem inesse et distinctum distinctum reale. Sed
distinctio haec per rationem [illegible] realis, sed [illegible], atque distinctio realis est, ergo quamvis distinctio solum
[illegible] ratione, debet tamen esse realis. Non [illegible] reali nequit sed aliquid rationis distinguere; [illegible]
[illegible] innascibilitas et formaliter primi realis, sed rationis, ergo per illam nequit Pater divinus distingui in
esse Personae, alias Pater non esset Persona non [illegible] aliquid verum, reale, distinctum, etc., quod absurdum
est asserere.

Si forte dicat doctrina [illegible] non sic esse intelligenda ut relatio rationis innascibilitatis et for-
malis primi in suo esse formali Personam Patris distinguat, [illegible] fundamento, [illegible]
[illegible] relationis est reale, ut [illegible] aliquo reali, quamvis solo ratione [illegible] constituit Personam
Patris in [illegible] obstat, nam tunc relatio rationis, sed illius fundamentum Personam Patris distinguit, non
[illegible] arguit [illegible], sed in suo [illegible] [illegible] [illegible] quamvis est aliquid reale, et nihil reale
absolutum erit reale relativum: ergo [illegible] Paternitatem [illegible] ipsa Paternitate, non
[illegible] [illegible]: ergo asserendum est [illegible], et [illegible] solvendum, quod in [illegible] [illegible]
relationem Paternitatis.

2us modus dicendi [illegible] rationis meditatur [illegible], objective [illegible]
[illegible], sed Paternitas, quae est formaliter relatio [illegible] genuisse fundatur, [illegible] ge-
nerationem, quae est relatio [illegible] ad filium ut genitum [illegible] genitus est, [illegible]
[illegible], quae est relatio [illegible] ad filium ut [illegible] generabilitas [illegible] primi, et [illegible]
[illegible], quae est etiam relatio [illegible] Patris ad filium, et [illegible] Sanctum ut
[illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] quod [illegible] filii et mediante illo [illegible] Sanctum
ad modum, quo non [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] intellectionem et volitionem [illegible], sed [illegible]
[illegible] ad intellectionem et [illegible] ad volitionem, quae quidem relationes, omnes [illegible] esse in formaliter
relationes, loquendo in creaturis [illegible], omnes sunt formaliter, sed solo Paternitas;
Qua doctrina [illegible] supposita, [illegible] huius solutionis [illegible] dicen-
di auctoritate Patris non distingui in esse Personae per Paternitatem quod argumentum [illegible] convincit
nec per relationem transcendentalem [illegible] [illegible], nec [illegible] [illegible] generare, sed per re-
lationem radicalem et formaliter primi [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] esse in [illegible] trinita-
tis [illegible] [illegible] 2o et 3o in quibus distinguitur filiatione et spiratione passiva, quae sunt
formaliter relationes. [illegible] trac. 5 de trinit. disp. 4 cap. [illegible], qui referens
Bonaventuram in 1. dist. 27 in 2 part. art. 1. q. 2. Henriquez [illegible] [illegible]
art. 58. q. 4. Alexand. in 1 q. 48 memb. 4 art. 3. Ruiz disp. 90. solut. 1. et
disp. 91 sect. 2, ut quod [illegible] est D. Thom. ut quod [illegible] Paternitatem [illegible] hypostasim

distinctivae

distinguere 3 Personas, et antecedere actum generationis, per modum autem relationis ad generationem subsequi, et Personas distinctas supponentes: quo hanc etiam possunt omnes Thomistae [illegible] gaudere [illegible] in doctrina illa D. Tho. deviavit; tum vno modo explicatur.

Hic tamen modus dicendi multis distat D. Thomae doctrinae ad veritatem. 1°, in eo quod diverso modo sentit loquendo de distinctione 3 Personarum et aliarum in Trinitate, cuius contrarium expresse sentit D. Tho. [illegible] 8 de Pot. art. 3. ubi postquam docuerat filium originem, id est filiationem Personaliter distinguere, sic infert: et ideo dicimus hypostasim eiusdem naturae esse eandem distinctionem, et constitutionem, ideo etiam oportet ex parte Patris intelligere, quod hypostasis Patris constituatur, et distinguatur ipsa Paternitate, non autem generatione, neque relatione includi: quibus in verbis multa [illegible] Angelicus Doctor [illegible] authoris doctrinae adversatur; 1°: non docet [illegible] hypostasim naturae Divinae esse eandem rem distinctionis, et constitutionis, cuius contrarium ab isto authore docet; 2°: non docet D. Tho. Patrem Paternitate distingui, quod non potest in sensu identico accipi, nam quod in sensu identico etiam Divinitate, et spiratione activa distinguitur, idque, alia ratio identificato cum illis: aliud id asserere est frivolum esset. et [illegible] contrarium, non etiam, ut [illegible] distinctum hypostasi Patris Paternitate, et hypostasim filii distinguit filiatione, filius autem filiatione formaliter distinguitur. Denique: non in sensu identico etiam distinguit Patrem generatione activa, negat autem D. Tho. hypostasim Patris distingui generatione activa, et docet distingui Paternitate, relatione [illegible] de Paternitate in sensu formali. Sed [illegible] doctrina [illegible] authoris solum potest salvari Patrem distingui Paternitate in sensu identico, id est alia ratio identificato Paternitate realiter; [illegible] relatione formaliter [illegible] sive [illegible] sive, et virtualiter a Paternitate distinguatur, [illegible] docet Personam Patris [illegible] ergo [illegible] authoris doctrina Angelico Doctori adversatur.

[illegible] etiam repugnat in eo quod docet, potentiam generativam esse formale [illegible] [illegible] relatione reali transcendentali distinctum, cuius contrarium expresse docet D. Tho. in 1. dist. 3. q. 1. art. 3. in fine illis verbis: invenimus enim in Divinis quatuor modos significandi: aliquid enim significant absolutum per modum absoluti, ut Deus; aliquid relationem per modum relationis, ut Pater; aliquid absolutum per modum relationis, ut [illegible] generandi; aliquid relatum per modum absoluti, ut Persona. Sentit ergo D. Tho. potentiam generativam non relatione sed absolute distingui, ac [illegible] sensu [illegible] authoris oppositum [illegible] illius [illegible] adversari.

Denique 3° D. Tho. docet, principium radicale generandi in Divinis relatione transcendentali distingui, cuius oppositum expresse docet ab Angelico Doctore in [illegible] 1 p. q. 42 art. 5. in corp. ad [illegible] quod [illegible] similitudine generanti in [illegible] agendi, filius autem in Divinis non assimilatur Patri [illegible] relatione praedicamentali, aut transcendentali, quae [illegible] [illegible] genitum, et generabilem, et in natura Divina; et [illegible] principium quo radicale generandi non dicitur in relatione, sive transcendentali sive praedicamentali.

Deinde fallitur quod praedictus Author docet, nempe in praedicamento relationis inveniri relationes praedicamentales, et relationes transcendentales. [illegible] quod praedicamentalis relatio in creaturis [illegible], quod spectat ad praedicamentum relationis: ergo si in hoc praedicamento [illegible] relationes transcendentales [illegible], etiam praedicamentales [illegible], quod praedicamentum relationis non transcendit omnia genera, id est ab illis dividitur, ut genus generalissimum in [illegible] Metaphysicam [illegible]; relatio autem transcendentalis per omnia genera [illegible] res in illis invenire, [illegible] accidens [illegible] sub [illegible] transcendentalis [illegible] in genere [illegible] [illegible] in praedicamento relationis, [illegible] accidentis [illegible] praedicamento accidentis, [illegible] in praedicamento relationis distingui, [illegible] fallitur, et [illegible] [illegible] dicebamus, omne accidens [illegible] refert relatione transcendentali, accidens

[illegible]

etiam ut sic, quia ordinis ad subiectum distinguitur a subiecto et in esse dependet: ergo si ordo transcendentalis creatus est in praedicamento relationis, omne genus accidentium, et accidens illud [illegible] spectat ad praedicamentum relationis.

Quidquid sit de hoc in relatione transcendentali creata, quod ad Metaphysicam spectat, non reperiri in Deo relationem transcendentalem probatur: nam relatio transcendentalis est relatio dependentiae effectus a causa; at in Deo una Persona non dependet ab alia, nec ab illa causatur, quamvis procedat ab illa; Pater autem nec causat, nec producit; ergo non datur in Deo transcendentalis relatio. Minor [illegible] certa; maior autem probatur: nam relatio transcendentalis distinguitur a relatione praedicamentali quae in connexione non consistit, et a nobis aliter explicari non potest, nisi ad modum relationis, ut in omni genere rerum solet contingere; at nisi relatio transcendentalis in dependentia consistat, non est per quid distinguatur a relatione praedicamentali, sive reali connexione: ergo transcendentalis relatio consistit in dependentia.

Deinde hic modus dicendi reiicitur 1°: nam si daretur in Patre relatio transcendentalis producentis, producere proxime, et radicalis prius, etiam in Filio constituendo esset relatio transcendentalis, aliter producti, producibilis proxime, et producibilis radicaliter; at in Filio istae relationes non dantur: ergo nec in Patre constituendae sunt. Minor constat ex doctrina authoris primi asserentis Filium filiatione, quae est praedicamentalis relatio, constitui in esse Personae; at si huiusmodi relationes transcendentales reperirentur in Filio, non filiatione, quae est praedicamentalis, sed ratione transcendentali radicaliter generabilis constitueretur in esse Personae cum distinctiva realiter; quod ex in illa intelligitur cum fundamento in re ipsa talis ante foret relatio radicaliter producibilis, cum hae relationes proxime producibilis et actu producti prior, ac inde Filius in esse Personae constitueretur: ergo relatio haec transcendentalis, vel cum aliis non reperiuntur in Filio.

Sequela probatur 1°: nam si circa relationes illas constituimus in Patre quae inveniuntur in illo et actu generante, et potentia proxima generandi, et prius radicali Personarum producentium; sed [illegible] reperiuntur in Filio actu generatio, esse generabilem proxime, et esse radicaliter generabilem; ergo si dantur in Patre tres relationes transcendentales generantis, nempe actualiter, potentiae proxime generare, et prius radicaliter, dantur etiam in Filio tres illis correspondentes, scilicet actu geniti, generationis passivae, proxime generabilis, et generabilis radicaliter. — 2° nam ideo in sententia authoris relationes potentiae proxime generantis, actualiter generantis, et prius radicalis sunt transcendentales, non praedicamentales, quia trahunt ad Filium non ut purum terminum, sed ut producendum seu producibilem; sed Filius ut actu genitus, vel proxime generabilis respicit Patrem ut producentem, et ut potentem producere, et concipi non est prius terminus in quibus authoris primi: ergo si illae relationes sunt transcendentales in Patre, etiam erunt non praedicamentales, sed transcendentales in Filio.

2° reiicitur: nam si illae tres relationes reperiuntur in Patre erunt in ipso admittendae tres praedicamentales virtualiter distinctae; at hoc expresse dictus author negat: ergo etiam transcendentales tenetur negare. Sequela probatur 1°: quoniam quando datur in Patre ratio generantis actu, quae in sententia authoris est relatio transcendentalis, datur etiam relatio praedicamentalis supra actualem generationem fundata; ergo si propter relationem transcendentalem generantis datur relatio transcendentalis potentiae proxime generare, et radicaliter prius, erunt constituendae in ipso relationes praedicamentales huic triplici relationi respondentes, et [illegible] fundatae. — 2° probatur: quoniam in creaturis [illegible] illas relationes transcendentales distinctas realiter fundant tres praedicamentales cum eadem distinctione; ergo si dantur in Deo tres relationes transcendentales virtualiter distinctae, tres praedicamentales cum simili distinctione fundabuntur. — Denique probatur sequela: quia semel dato in Patre relatione transcendentali potentiae proxime generare, nulla est ratio assignabilis cur in illo fundetur relatio praedicamentalis a relatione actu generantis virtualiter distincta: ergo admissis tribus illis relationibus transcendentalibus, necessario admittere debent tres respectus praedicamentales

dicy

relativi ex modo significandi, qui a nobis ad modum relationis accipitur quoad doctrinam et intelligendo de potentia generandi in recto, non de denotatione relationis realis importatae non transcendentalis, sed praedicamentalis; potentia enim generandi est in recto quid in Patre, sive Paternitate denotato. Addit de hoc respectu de denotatione ingrediente potentiam generativam productionis [illegible] [illegible], sicut Paternitas ut [illegible] potentia generativa respicere filium ut potentia positate Divina ac proinde necessario cum eo actualiter [illegible] ut [illegible] existentis. respicit etiam filium ut [illegible] [illegible] [illegible] excludente dependentiam et causalitatem non autem realem productionis passivae. Secundo autem [illegible] sufficiens ad hoc respectum praedicamentalis, quam [illegible] productio passiva sine dependentia reali non sufficit ad respectum relationis transcendentalis ut [illegible] videbamus supra, et ideo illius exclusio non facit a praedicamentali relatione.

Ad 3 dictis mari, et mi, neg. cons., quia non [illegible] [illegible] [illegible] non de ratione operationis abstrahentis a creato et increato non respectus transcendentalis transcendentalis et praedicamentalis. Ipse de conceptu operationis increatae quod nec a [illegible], nec a alio dependeat ille de conceptu operationis creatae dependentis ab utroque, a principio ut efficiente et [illegible], a fine ut finalizante, et ut fine [illegible] [illegible]. = ad 3 3 neg. mar. non Paternitas Divina [illegible] [illegible] et in ratione Paternitatis, et in qualitate respectus, utrumque namque [illegible] praedicamentalis generatio autem Divina etiam [illegible] in ratione generationis, [illegible], non tamen in qualitate respectus. Creato namque [illegible] respectum qui transcendentalis est Divina autem respectum absque dependentia, qui non est transcendentalis, sed praedicamentalis; et quidem eodem argumento probaretur Personalitatem Divinam distingui per absolutum sic arguendo: non minus [illegible] Personalitas Divina a Personalitate creata, quam Paternitas Divina a creata Paternitate; sed Paternitas Divina [illegible] participat respectum praedicamentalem [illegible] in [illegible] creato: ergo Personalitas Divina [illegible] [illegible] absolutum illud in Personalitate creata: [illegible] mar. [illegible] arguendi est falsa, quod [illegible] Personalitas Divina in ratione Personalitatis conveniat non conveniat in absoluto. ita [illegible] argumenti est falsa et [illegible].

Ad ultimum neg. mar.; ablato namque ab Deo relatione [illegible] non est in ipso realis Personarum [illegible], et tamen nec realis productio formalis sed ad summum virtualis sed [illegible] est [illegible] Divina non reali formali, sed tamen virtualis [illegible] [illegible]; et [illegible] [illegible] [illegible] relativo praedicamentalis non est [illegible].

Si dicas conceptum realis [illegible] [illegible] [illegible] conceptum relationis; ideo non dependet a posteriori: ergo ablato per impossibile a Deo conceptu relationis remanere realis productio. Resp. [illegible] mar. [illegible] prior relatione sub munere referentis dicendo mar.; sub munere [illegible] [illegible] neg. mar.; et dicta mi. neg. cons. = Si dicas: ergo saltem daretur in Deo realis productio, quamvis non esset in ipso relatio sub munere respicientis. Resp. neg. cons., non relatio sub munere hoc a posteriori productionis. = Resp. neg. cons.; nam [illegible] dicat minus, illud ut expressum esse [illegible] productionis posterius; quod tamen ut implicatum in munere subsistentis relativi [illegible], [illegible] munus hoc ut implicatum [illegible] [illegible] ut in alio posteriori explicato; sic locum ut relativo munere ablato, nequeat esse in Deo realis productio.

Ad 3 rationem dicta mari distinguo mi. non [illegible] respectum praedicamentalis sub munere adaequato respectus praedicamentalis Divini dicendo mi.; sub inadaequato munere neg. mi. et cons. nec sequitur generationem Paternitatis exprimere, quod Paternitas exprimit munus

respiciendi

respiciendi filium ut filium: generatio autem non respicit munus hoc, nec illud exprimit, sed respiciendi filium ut genitum, quod quidem munus diversum quam Paternitatis divinae: et Paternitas sub munere suae hypostasis subsistentis non est aliquid absolutum sed respectivum; non tamen est Paternitas sub munere referentis, quia hoc munus non exprimit, sed exigit, et involvit.

Doctrina huius solutionis pendet in sensu asserente generationem in recto consistere in relativo, non in sensu quem veteres indicavimus supra. Unde quod illa generatio in recto consistit in absoluto, et in obliquo importat relationem, [illegible] asserendo esse aliquid absolutum expressum in obliquo significari, et solum ex modo significandi relationem, ut ex D. Thoma de processione generativa dicebamus supra.

Sed adhuc contra hanc solutionem instabis: generatio exprimit munus respiciendi [~~respicit~~] sed exprimit [~~respicit~~] munus respiciendi praedicamentaliter: ergo respicit munus respiciendi transcendentaliter. Maior ditam videtur, nam non potest generatio per explicari distincte sine termino genito, ac per consequens explicat respectum ad illum: Minor autem probatur 1o quia respectus praedicamentalis est ad terminum ut ad purum terminum; respectus autem in generatione expressus habet puritatem et gaudet; sed illum ut genitum respicit: ergo non respicit munus respiciendi praedicamentaliter. 2o Si exprimeret munus respiciendi praedicamentaliter, exprimeret munus Paternitatis: hoc non exprimit: ergo etc. Ad quod patet, quia sequitur exprimere munus respiciendi praedicamentaliter, sed non munus respiciendi praedicamentaliter genitum: ergo ipse [illegible], at non filiationis nec spirationis activae aut passivae: ergo exprimeret munus Paternitatis.

Respondetur potest 1o negando maiorem; sed exprimit connexionem cum genito, quod sufficit ut sine illo nequeat intelligi: et oppositio sine relatione intelligi nequit [illegible] respectum non dicat, sed connexionem sine respiciendi. = 2o respondendo sensu maioris negando minorem ad 1um probandum puritatem petitam in relatione praedicamentali solum excludere dependentiam vel causalitatem; non vero productum sine causalitate et dependentia; filius autem divinus etsi genitus sit, non tamen a Patre dependet, et ideo generatio respicit sufficienter puritate, ut non transcendentaliter, sed praedicamentaliter respiciat. = ad 2um dicitur Paternitatem divinam triplex munus exercere aliquo modo virtualiter ac quasi; dicitur virtualiter inadaequate aut eminentialiter, aut ex modo significandi nempe suae hypostasis subsistentis respicientis filium ut genitum, et respiciendi filium ut filium et tum quodvis horum a filiatione et spiratione distinguit: generatio ergo exprimit paternitatem non sub munere respiciendi filium ut filium, sed [~~sub~~] munere illum respiciendi ut genitum.

Examinantur alii modi dicendi.

2o solutio et modus dicendi est, Paternitatem, quae in relatione praedicamentali consistit, generationem praecedere, super illam fundari, atque inde Personam constituere: Paternitas autem divina est praedicamentalis, sed transcendentalis relatio, ut ideo non est forma generationis, nec super illam fundatur, sed generationem praecedit, et Personam Patris in ratione [illegible] constituit. Quod autem Paternitas divina non sit praedicamentalis, sed transcendentalis relatio probant auctores huius solutionis 1o quia relatio praedicamentalis est relativum distinctum in praedicamento; Paternitas autem divina non est accidens, sed substantia, ut bene non est relatio praedicamentalis, sed transcendentalis = 2o non relatio praedicamentalis est cuius totum suum esse est ad aliud se habere, sed ad aliud respicere, sed non totum esse Paternitatis divinae in respiciendo consistit, cum esse filium divinum: ergo non est relatio praedicamentalis. = 3o relatio praedicamentalis respicit terminum ut purum terminum;

Paternitas

An Verbum Dm. assumere potuerit humanam naturaz personatam, retenta sua personalitate?

Ad dist. em. M. 5, 6. et 7. lib. 3.

Supposita Litera Magistri incipie: sed antequam stadio 6 rcomis Consitnar &c. et dividet Lectio. =

Et ut operi mandemus, quod lingua pepigi: suppono 1o. humanitatem de facto, sua retenta personalitate, assumptam non fuisse, alias in Xpto essent duæ personæ de facto, humana scilt, et Da. quod fidei orthodoxæ repugnat. = 2o. extra dubium est, personalitatem ipsam assumi non posse ad subsistendum per Dam. subsistentiam: tum qa. subistia. est terminus ultimus in linea, et ratione subsistendi, tractio autem ultima ulterior tractio repugnat. - tum etiam qa. n. stat personalitatem assumi, et non assumi personas ad subsistendum, cum persona sit rationalis naturæ individua substa. ; idest incommunicabilis, qd. de incommunicabilitate alteri ut supposito accipiendum esse constat, cum per 10 non possit communicari naq., ut patet in persona Verbi, quæ de facto fuit communicata, et unita humanitati, g.o personalitas assumptibilis non est.

3o. suppono, quod extra controversiam est, posse naturas conjunctas propriæ personalitati assumi, si per assumptionem ipsa personalitas expellat, sive destruatur, non enim maior potest esse repugnantia, quod natura propria personalitate illi conjuncta privet, quam quod sine illa producat resultantia subsistentiæ propriæ per alienam impedita.

4o. apud omnes est certum, naturam ut affectam personalitate propria non posse per alienam trahi, nec per Dam. subsistam. subsistere, quod patet; naam nanque, ut affectam propria personalitate per alienam trahi, idem est, quod personam ipsam alienæ subsistæ. subsistere; sed hoc implicat: g.o etiam implicat naam reduplicatam propria personalitate per alienam subsistentiam subsistere. His g.o præmissis.

Difficultas præsens consistit; an scilt, naa creata subsistens in propria persona, et propria personalitate retenta, possit, non ut per propriam subsistentiam subsistens, sed 2um. se, et 2um. suam entitatem uniri personæ Dæ. et talis persona humana per Dam. subsistan. subsistere, eo modo, quo si eadem humanitas, quæ nunc assumpta est à verbo, conservata hac unione, assumeret à Patre, et sicut natura Da. cum per æternam generationem communicat filio, in illo trat propria filij personalitate non admittendo personalitatem Patris =

Qua in re duplex versat. opp.o sent.a V. docet, Personas humanas, seu humanitatem retento sua p.sonalitate posse assumi a V.o D.o. ita Martinus Perez tract. de incarnat.e disp. 9. sect. 9. Hurtado, Bernal, Bacconus Naclantus, et alij. = Negativam V.o sent.am quod scilicet, non posset, etiam de posse absoluto, natura creata retinendo propriam personalitatem uniri per sonae D.ae nec per illius subsist.tam subsistere docent communit. theologi non solum recentiores, sed etiam antiqui, quamvis in assignanda ratione huius implicationis, seu impossibilitatis non conveniant. Unde pro veritate dispicienda exit 2a pars huius relectionis in qua aliorum rones examinabo, nec non semitam, quam peragam, earum confutatione corrupcet amplius, atque dilucide ab scopis avertet.

Hanc 2.am II. amplectens sentem assero non posse etiam de posse absoluto personam humanam, seu creatam naturam propria personalitate retenta uniri personae D.ae nec per illius subsistentiam subsistere. = Hanc g.o impossibilitatem Scotistae in hunc modum probant. q.a repugnat naturam una p.sonalit.e tractam trahi per aliam, eo quod idem effectus nequit a duplici adequata causa protrahi, ex quo inferunt non posse unam, et eandem naturam creatam subsistere in tribus subsistentijs Divinis. = Sed haec ex principio ita communi nobis placere nequit, q.a frequens est theologorum sententia asserens unam eandem naam creatam posse tribus Divinis subsistentijs trahi absq. eo quod ex hoc sequat, unum num.o effectum a pluribus causis adequatis simul dependeat. g.o q.d naa creata propria p.sonalitate retenta, nequeat per D.am subsistere non est probandum ex repugnatia plurius personalitatum simul eandem trahentium naturam. =

2.o p.r ab alijs ex definit.e supp.i l. personae, de cuius conceptu est q.d sit alteri supp.o incommunicabilis; sed si naa creata, propria p.sonalitate retenta assumeret a D.o supp.o illi communicaret. g.o implicat, naam creatam retinendo propriam p.sonalitatem assumi a persona D.a g.o et implicat per D.am subsist.tam subsistere.

Haec tamen ratio non urget, partim tamen ad illam facile occurri asserendo de rone personae non esse, q.d naa ex qua componit, non communicet alteri supp.o l. personae, sed quod persona ipsa ex naa et personalitate composito non communicet alteri composito, nec possit illi communicari. ex quo tantum sequit personam creatam non posse assumi a persona D.a quod contrarij authores fatent, non autem quod natura propria subsistentia subsistens, et per illam trahens non possit a D.o supposito assumi in quo nostra controversia consistit.

Quia

Quę doct.ª constat clarè in nāa Dª quę personata personalitate Patris, trabilis manet personalitate filij, et in nāa creata subsistente personalitate filij, quę adhuc manet trabilis personalitate Patris, ex quibus aperte constat de xōne personę non esse, quod illius nāa alij supp.º incommunicabilis sit, sed tantum quod ipsa persona alij supposito communicari non possit, quod quidem Patris personę convenit def.º et ratio personę, et tamen Patris natura actu communis est filio, personę etiam constitutę ex personalitate Verbi et humanitate convenit def.º personę, et tamen nāa humana personalitate filij trata potest Patri communicari, et per eius subsist.ᵗᵃᵐ subsistere. — Posset quidem hęc xāo substineri, si aliunde probet non posse assumi nāam ppria personalitate retenta, quin personalitas ipsa assumat.

Alit alij pbant CC.ᵐ et quę ratio frequens implicationis, nam subsistere in se et existere in alio sunt modi essalit oppositi; sed nāa ppriam subsistentiam subsistit in se, et per alienam subsistit in alio; g.º essalit repugnat, et sic implicat nāam ppria personalitate retenta per alienam trari, et existentes in pprio supposito simul in alio existere: maiorem pbant. 1.º inhęrere subto, et existere per se sunt modi essalit repugnantes, cum unus in negatione alterius consistat, unde implicatorium est, accidens inhęrere subto, et existere per se: g.º parit subsistere in se et existere in alio supp.º repugnantiam essalem important. = 2.º probat maiorem; nam aliquid per se existere est existere separatum à subto, et supp.º alieno; sed in hoc, q.ᵈ est existere separatum à subto, et à supp.º alieno, et existere in subto, et supp.º alio nō essalis repugnantia invenit.ʳ g.º subsistere in se et existere in alio sunt modi repugnantes essalit. Hac xōne utunt Suarez, Vazquez, Granadus, Beccanus, Hurtado, alijque Recentiores societatis, omnibus alijs rejectis; illa etiam utunt ex Thomistis Nazarius, Araujus, et Cipullus. =

Et si contra illam objiciat, q.ᵈ subsistere in se duos suo conceptu importat, unum positivum, sclt, connali subtā trari, et alterum negativum, sclt, n. esse in alieno supp.º nec ab illo dependere, sed hoc 2.ᵘᵐ xōne cuius subsistere in se repugnat cum existere in alio non est essale subsist.ᵗᵉ pprię, per quam connaliter subsistit nāa creata: g.º non est repugnantia essalis in eo, quod natura creata per ppriam subsist.ᵗᵃᵐ et per alienam simul subsistat, consequentia cum maiori tenet, minor autem pb.ᵗ negatio existendi in alio est effectus 2.ᵘˢ subsist.ᵗᵉ pprię, cum subsist.ᵗᵃ in aliquo positivo consistat, non potest negatio esse effectus 1.ᵘˢ illius; sed effectus 2.ᵘˢ n. est essalis formę

nec

nec ab illa inseparabilis de potentia absoluta quod praedicta negatio non convenit essentialiter subsistentiae propriae, qua natura creata subsistit connaturaliter, et consequenter poterit illa retenta, per aliam trahi.

Respondere potest 1º ex eo quod non esse in alio in negatione consistat, et subsistentia sit aliquid positivum non colligi esse effectum 2ium illius, potest tamen esse modus essentialis effectus primarii; constat hoc in divisione, et distinctione ab alio, quae in negatione identitatis consistit, et tamen non est effectus 2ius unitatis, sed modus essentialis illius, quamvis unitas in forma positiva consistat, unum enim est indivisum in se, et divisum ab alio, et utrumque convenit unitati essentialiter, non ergo ex hoc quod non esse in alio in negatione consistat, et subsistentia in aliquo positivo ratio illatione saltem formali colligit, negationem praedictam esse effectum 2ium subsistentiae.

2º respondent istius rationis Authores, non semper effectum 2ium qui in negatione consistat, esse a forma separabilem; exclusio namque unius formae substantialis est effectus 2ius alterius, et in communi Thomistarum sententia est ab illa inseparabilis de potentia absoluta; destructio etiam odii est effectus 2ius amoris, et tamen implicat non sequi ad ipsum; destructio itidem peccati, seu non esse illius est effectus 2ius gratiae, et tamen essentialiter consequitur gratiam, in veriori, et frequentiori sententia; ergo licet non esse in alio supposito, subjecto sit effectus 2ius personalitatis propriae ut convenientis naturae potest cum illa essentialiter connecti, ac per consequens implicare, naturam per se subsistentem propria personalitate, illa retenta, existere in alieno supposito et per illius subsistentiam trahi.

Quod si illis opponatur, tunc solum effectum 2ium negativum cum forma connecti essentialiter, quando effectus formae 1ius sine illa nequit subsistere, ut in exemplis adductis contingere probant illorum Authores; at non est unde efficaciter probet, in praesenti ita probet, quod nempe effectui positivo 1ario quem personalitas praestat naturae essentialiter repugnet subsistere sine negatione existendi in alio supposito quae est effectus 2ius illius; ergo sine fundamento adstruitur essentialis connexio huiuscemodi negationis cum personalitate propria.

Respondent aliqui illorum, hoc ex communi assertione constare, omnes enim antiqui Authores ita intellexerunt hoc, quod est per se subsistere, ut essentialiter dicat negationem existendi in alio. = 2º respondent alii, hoc constare ex ipsis terminis, nam per se subsistere dicit esse separatum ab alio, et consequenter negationem existendi in alio. = 3º Alii respondent, id est ita asserendum esse, quia personalitas ipsa essentialiter est alii incommunicabilis, et essentialiter excludit a se hoc, quod est existere in alio supposito; ergo praestat eundem effectum naturae nempe esse in se essentialiter repugnantis cum existentia in alio, et essentialiter inferens negationem existendi in alio. –

Hae

Hae tamen solutiones plene non satisfaciunt, n. 1a quae authoritati innititur, non rationi, cum tamen in praesenti implicationis ratio petatur. — Nec 2a nam quod ex terminis constat, illis explicatis, omnibus est manifestum; sed Authores oppositam tenentes secundam terminis explicatis negant separationem ab alio essentialem esse naturae tractae per propriam subsistentiam ergo huiusmodi separatio non est ex terminis nota. — Denique 3a solutio reijcitur, nam personalitati non solum est essentialis incommunicabilitas supposito extraneo, sed etiam alteri supposito eiusdem naturae, et tamen naturae non praestat, quod sit incommunicabilis alteri supposito proprio, et si hanc incommunicabilitatem praebeat personae a se constitutae: ergo quod sit incommunicabilis supposito alieno non probat naturam a se tractam hac incommunicabilitate essentiali gaudere, sed solum quod personae, quam constituit, conveniat; maior cum contra tenet, minor autem constat in natura divina quae tracta personalitate Patris maneat trahibilis personalitate filij, et spiritus Sancti: ergo personalitas non praestat naturae quod sit incommunicabilis alteri supposito proprio; sed solum hoc praestat personae a se constitutae.

Denique contra hanc eamdem rationem objicio; etenim natura creata propria personalitate retenta non solum non potest subsistere in alieno supposito sed nec etiam in alio eiusdem naturae, et hoc de potentia absoluta, et tamen per nullam ex his subsistentijs subsisteret in alieno supposito sed per utramque in se: ergo repugnantia trahentis per duas personalitates in natura creata non est petenda adequate ex opposito praedicto eorum modorum, scilicet, existendi in alio, et per se. Minor cum contra tenet, maior autem quam negat Suarez, concedunt Vazquez, et scotistae praedicta ratione utentes, et ex dicendis constabit.

Denique reijcitur haec ratio etenim natura creata per propriam personalitatem non subsistit per se ut quod, sed tantum ut quo, quatenus propriam personalitatem radicat propriam constituentem personam; sed in hoc, quod est naturam ut quo per propriam satisfactionem subsistere, et existere in alieno supposito nulla implicatio invenitur in sententia Authorum praedicta ratione utentium, cum rationem Caietani reijciant, quae in hac repugnantia innititur: ergo ex hoc, quod natura creata per se per propriam subsistentiam existat, male infertur repugnantia essentialis existendi in alieno supposito propria personalitate retenta; illatio cum minori tenet, maior autem constat 1° ex D. Thoma 3. p. q. 17. art. 2°. ubi docet existentiam esse actum proprium suppositi quod non aliter potest veritatem habere, nisi quia solum suppositum immediate existit, ut quod, ex quo infert D. Thomas in Christo unam tantum existentiam quia licet duplex in illo reperiatur natura est tantum unum suppositum, sed quod non existit ut quod, non potest ut quod per se existere: ergo natura in proprio supposito non existit per se ut quod, sed tantum ut quo.

2.º p. maior; nam subsistere per esse ut quod incommunicabilis est per sona; sed nāa in pprio suppº non est persona; hęc enim ppº est falsa: humanitas est per sona, et hęc Divinitas est persona, solum in sensu identico est, qa nempe nāa Da. identi ficat cum Divinis p̄sonalitatibus: g. nāa per ppriam p̄sonalitatem non subsistit per se ut quod sed tantum ut quo.

Deniq.3 p. maior. nāa Da. non subsistit per subsistas p̄sonales ut quod sed tantum ut quo, et tamen subsiste p̄sonales sunt ppriæ Dæ nāæ: g. nāa creata p̄so nalitate pprio non subsistit ut quod, sed ut quo. consa tenet a paritate rōnis, minor est certa, et maior ostendit. 1º. id quod per subsistam personalem Dam subsistit, ut quod est incommunicabile alteri personę Dæ cum esse p̄sonalit subsistere, et esse incoicabile idem sint, sed nāa Da. non est incoicabilis alijs p̄onis Dis: g. non subsistit ut quod personalibus subsistentijs. = 2º. nam quod subsistit incoicabilit ut quod per subsistam personalem Patris, generat ut quod, et quod existit personalit p̄sonalitate filij ut quod, ut quod generat sed nāa Da. in Patre non est ut quod generans, sed tantum ut quo, nec in filio ut quod gene rat, sed tantum ut quo: g. non subsistit per subsistas personales ut quod, sed tantum ut quo, et cont nāa creata ppriam p̄sonalitatem non ut quod, sed tantum ut quo subsis tit, quod ideo verum est, qa ppriam p̄sonalitatem radicat.

His g.º rōnibus expulsis, quę duplici rōne nāa p. CC.º quarum 1.º est Caetani, quę sic format: nāa creata cum ppria p̄sonalitate adequat intensive, et extensive; sed id, quod cum aliquo tō sic adęquat, implicat, trahi per aliud: g. im plicat, nāam creatam, ppria p̄sonalitate retentam, per aliam trahi, minor cum consa tenet, maiorem autem pbat Caietanus ex diferenti modo, quo nāa comparat cum pro= ppria p̄sonalitate, et cum aliena, cum ad ppriam sic comparat, quod ppriam perso nam constituat, secus autem alienam, non enim illam constituit, sed ad eius esse tra hit, ut docet D. Thom. 3. p. q. 2. art. 1. et q. 3. art. 1. ad 1.um g.º cum ppria p̄sonalitate adę quat intensive, et extensive, et cont non potest subsistere in ppria persona simul in alio subsistere.

Sed hęc rāo non levem patit difficultatem, et ut magis patefiat, contra illam objicio; nāa creata non constituit ppriam p̄sonam formalit per seipsam, sed originative, et radicalit, quatenus radicat modum personalitatis constituentis ppriam personam formalit; sed ex hoc, quod hoc modo ppriam p̄sonam constituat, non sequit adequari cum ppria p̄sonalitate intensive, et extensive: g.º prędicta rōne non ęfficacit, nāam creatam ppria p̄sonalitate retentam non posse deo absoluta subsistere in alieno supposito, et trahi per illius subsistam consa liquet, maior etiam non potest negari à Caietano, ut enim ipse docet. 3. p. q. 4. art. 2. p̄sonalitas est modus realit à nāa distinctus;

sed

sed personalitas est forma constituens personam formaliter: ergo natura per se ipsam non constituit propriam personam formaliter, sed catenus solum illam potest constituere, quatenus se ipsa radicat modum personalitatis personam formaliter constituentem. Minor autem probatur: ex eo, quod natura creata propriam personam constituat radicando propriam personalitatem solum sequitur vim radicativam naturae cum propria personalitate adaequari, non autem quod natura ipsa ratione potentiae obedientialis nequeat trahi per aliam: ergo ex eo quod personam propriam praedicto modo constituat, non sequitur, cum propria personalitate adaequari intensive, et extensive.

Sed maior huius argumenti est falsa, et probatur: nam eo ipso quod natura creata propriam personam constituat radicando a se et in se propriam personalitatem, non potest natura assumi non assumpta personalitate, et quin persona propria assumatur; sed hoc implicat: ergo probatur maior. Natura namque radicat personalitatem ut modum in illa receptum: ergo non stat, assumi naturam non assumpta personalitate, et consequenter persona constituta per illam; sed eo ipso quod natura nequeat assumi non assumpta personalitate propria, natura adaequatur cum illa intensive, et extensive: ergo eo ipso quod natura praedicto modo constituat propriam personam, sequitur intensiva, et extensiva adaequatio naturae cum propria personalitate.

Sed contra hoc stat difficile argumentum: quia stat, propriam personalitatem esse modum intrinsece afficientem ~~[illegible]~~ naturam, et naturam assumi ab alieno supposito, non assumpta propria personalitate, nec persona constituta per ipsam: ergo ex eo, quod natura creata constituat propriam personam radicando personalitatem in se ut modum illam afficientem intrinsece, non sequitur adaequatio intensiva, et extensiva cum propria personalitate. Consequentia tenet, antecedens vero probatur: etenim natura divina constituit ~~naturam~~ Patris personam radicando paternitatem ut modum, aut quasi modum illam trahentem intrinsece, et tamen natura divina trahi potest per subsistentiam filii non tracta per illam paternitate: ergo poterit, quamvis personalitas creata sit modus intrinsece propriam naturam modificans potest natura assumi ab alieno supposito, et ab illo trahi non assumpta, nec ab illo tracta personalitate propria.

2º probatur idem argumentum, nam licet personalitas Verbi non sit modus intrinsece informans, unionem, qua humanitas Verbo unitur est modus intrinsece illam afficiens, et tamen potest deposita a Verbo humanitas assumi a Patre, et uniri cum illius subsistentia retenta praedicta unione, qua a Verbo unitur, quin talis unio assumatur, et quin per unionem supervenientem uniatur: ergo quamvis personalitas propria sit modus intrinsece afficiens naturam, poterit, illa retenta, assumi natura a supposito alieno, non assumpta personalitate.

Denique nam praesentia localis, qua corpus Christi fit praesens ~~speciebus~~ loco sibi connaturali est modus corpus intrinsece ~~corpus~~ afficiens, et tamen hoc non obstante corpus Christi fit praesens speciebus sacramentalibus, quin praedicta praesentia localis connaturalis modificet praesentiam sacramentalem: ergo.

Sed hoc argumentum non enervat vim rationis Caietani, unde contra primam antecedentis probationem facit rationis disparitas, nam quod natura divina communicet filio, et per filiationem trahatur non

Commu

Communicato paternitate, nec per filiationem trato, provenit ex eo quod paternitas et filiatio opponunt relative inter se, non autem cum esse D.o et ideo D.m esse potest cum utraque identificari, quin in illas identitas inferat; sed personalitas creata est modus intrinsecus afficiens naam, et alias nulli alteri opponit relative; g.o non potest naa creata alicui convenire prone, aut per illam trahi, quin eidem p.onalitas ppria conveniat, et ab illa terminetur.

Et quidem non posse ab uno ad aliud efficax sumi arg.tum probo clare; nam paternitas non solum intra trat D.am naturam, sed etiam identificat cum illa, quin ex hoc inferat, quod si D.m esse communicat filio, debeat eidem communicari Paternitas, et tamen fere omnes Theologi docent, quod si Personalitas creata identificaret cum ppria naa, n. posset naa assumi, quin assumeret p.onalitas, et persona creata: g.o ex eo, quod communicet naa D.a n. communicata paternitate, et si illam intra terminet, male infert, posse assumi naam creatam, non assumpta p.onalitate ppria illam intra trante, et modificante intrinse. = Immo ex hoc efficax arg.tum pro doctrina Caietani desumit; si personalitas Patris non esset relative opposita filio, non posset naa Patris filio communicari, et per filiationes trahi non communicata filio paternitate, et per filiationem trata: sed p.onalitas ppria naae creatae nulli alteri opponit relative, g.o n. stat communicari, s. assumi naam creatam, non communicatas et assumpta illius p.onalitate.

Nec evadit difficultas; si dicas, personalitatem creatam distingui realit. à natura et ideo quamvis non opponat cum aliquo relative, potest communicari alicui supp.o s. prone quin ei communicet ppria p.onalitas, paternitas autem est idem realit cum naa D.a et idcirco nisi opponeret relative filio non posset illi communicari Patris natura non communicata eidem paternitate. = Non inquam valet hoc effugium argumenti efficaciam evacuat, quia quod in creatis praestat realis aliquorum dist.o praestat in Divinis dist.o virtualis, ut communit docet à Thomistis, et tamen virtualis dist.o paternitatis ab esse non sufficit, ut naa communicet, non communicata paternitate filio, nisi relativa opp.o intercedat, alias possent D.e prone proprietatibus absolutis constitui, et distingui, quod communi adversat Theologorum sent.e g.o realis modalis dist.o personalitatis creatae à ppria naa non sufficit, ut naa communicet alteri supposito, s. personae, aut ab illa assumat non communicata, nec assumpta ppria p.onalitate.

Sed dices: ideo paternitas nisi relative opponat filio, n. potest filio non communicari, communicata naa, q. in Deo sola relativa opp.o potest distinctionem realem, et realem incompatibilitatem inducere iuxta illud commune axioma: in Divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis opp.o: at inter p.onalitatem

creatam

Creatam, et D.am pronam realis dist.o et opp.o inuenit absque relativa opp.e q. potest nat.a creata a D.a prona assumi, et illi Communicari, non Communicata, nec assumpta p.sonalitate. = Et Conf.r ideo natura D.i Patris Communicat filio non Communicata eidem paternitate, q.a paternitas et filiatio opponunt, et realiter distinguuntur inter se: non autem opponunt Cum nat.a, nec ab illa realiter distinguuntur, sed personalitas Creata est incommunicabilis persone D.e nat.a autem non est incommunicabilis illi, nec inassumptibilis a persona D.a de se: q.o potest nat.a creata assumi a supposito D.o non assumpta personalitate. 5

Nec hoc obstat, q. realis opp.o interveniens int. p.sonalitatem Creatam, et p.sonam D.am Communicat nat.e trans.s per personalitatem: q.a sicut ipsa personalitas est inassumptibilis, nat.a per illam trata inassumptibilis reddit, quod patet, nam ut recte inferret, posse Communicari alteri p.sone nat.am, et ab illa assumi non Communicata, nec assumpta p.pria p.sonalitate, opportebat, q.d p.sonalitas p.pria non p.stituet natur.a a se trata oppositionem Cum p.sona assumente, et intrabilitates per illas, cuius oppositionem inquit Caietanus, Contingit eo, quod p.sonalitas p.pria ut pars modus in p.pria natura receptus, et ab illa dimanans est ita Cum natura trata Connexus, ut nequeat natura assumi a non assumente modum et p.priam p.sonalitatem: q.o p.sonalitas p.pria incoicabilitates aliquam omni alteri p.sone p.stat nat.e a se trata in sensu Composito sue trationis. = Ex quibus Confirmatio reddit Confutata, q.d licet natura Creata sit retrabilis a supposito D.o et illi Communicabilis, non tamen est assumptibilis existens sub p.pria personalitate, q.a sic sumpta nequit assumi, non assumpta eius p.sonalitate, sed hec est inassumptibilis ab extraneo supposito: q.o etiam natura inassumptibilis reddit.

Et quidem Cons.o facta instat in hunc modum, q. Paternitas opponit filiationi relative; si eius autem esse quamvis paternitas identificet essentie, potest hec Communicari, non Communicata paternitate; sed personalitas Creata ex suo Conceptu est inassumptibilis; si eius autem natura Creata: q.o quamvis personalitas Creata identificet nat.e poterit hec assumi a supposito extraneo personalitate n. assumpta. Sicut g.o ista Cons.a non tenet, q.a eo ipso quod p.sonalitas sit Cum natura realiter identificata, illam reddit inassumptibilem, quamvis ex Conceptu natura non repugnet illi assumi, ita in M.e Caietani non tenet, q.d licet natura ex suo Conceptu assumptibilis sit, possit que assumi p.sonalitate dextracta, p.sonalitas illam reddit inassumptibilem in sensu Composito sui, hoc est, nisi dextrahat p.existens, impediat que a supp.o extraneo eius trante, et supponitante naturam.

Nec 2.am antis p.balis p.bem. euanescit ratio hec Caietani; nam Casu in quo natura Creata tribus uniret p.sonis, s. simul, s. diuisiue non essent tres uniones admittende, sed unico modo unionis Cum omnibus uniret, et hec unio traret ab illis non tamen uniret p. superuenientem unionem, q.a talis unio non datur: g.o nil Conuincit p.dicta p.batio. =

Et

Et dato pro aliquorum Doctorum probabilem, tres esse distinctas uniones, ad huius ta-
men non convincit, quia unio humanitatis ad Verbum convenit humanitati per respectum ad personalitatem Verbi, quae relative opponitur personalitati Patris; ergo quamvis subtrahere non opponatur unioni eiusdem humanitatis cum Patre, nec cum ipso Patre, opponitur illi trahi relative, scilicet, ratione termini ad quem trahit. patet contra; ergo sicut illius tamen est inassumptibilis a supposito trahente naturam tractam ab ipso, ita unio est ab eodem supposito intrabilis, et inassumptibilis assumpta, et tracta natura tunc sit; sed personalitas propria est modus intrinsece afficiens naturam non tralit, nec trahitur oppositum relative supposito extraneo: ergo natura assumpta a supposito extraneo personalitas propria naturae debet assumi.

Denique nec 3a probatio praeiacentis obstat; nam ut docet D. Thomas in 3. dist. 5. q. 1. art. 3. in corpore, de ratione personae est quod sit subsistens distinctum omnia comprehendens, quae in re sunt, natura autem solum comprehendit praedicata essentialia. Ex quo infert, quod si aliquid sit extra illud quod comprehendit persona, hoc enim est unitum rei, nisi forte secundum similitudinem, seu in genere, seu in specie, seu in accidente, cum persona omnia terminet mediate, seu immediate, quae in se comprehendit, sequitur esse de ratione personae trahere omnia, quae re vera conveniunt naturae, ac proinde non potest non trahere personalitatem propriam naturae creatae, si illam terminet propria personalitate retenta, cum haec non secundum similitudinem, sed re vera conveniat naturae, ceterum de ratione praesentiae sacramentalis huiusmodi conditio non est, quod nempe omnia rei convenientia comprehendat, et omnia praesentia sacramentaliter reddat; ergo potest non modificare, nec praesentem reddere praesentiam localem, quamvis re vera corpori Christi conveniat, illamque modaliter intrinsece afficiat. Haec dicta sufficiant pro defensione rationis Caietani, quam obiectionibus factis absque dubio difficilis reddit.

Facilius tamen nostra Conclusio potest probari alia implicationis ratione quod enim dependet ab alio dependentia stricta, et causali non potest a pluribus ut plures sunt dependere adaequate in nullo genere causae; sed natura in existendo dependet a subsistentia dependentia stricta, et causali; quia quod existit aliquo posito, et quovis alio secluso, tunc dat dependentiam adaequate ab illo: ergo non potest pluribus subsistentiis distinctis adaequate trahi; sed per propriam subsistentiam trahit adaequate, et illius dependentia in existendo adaequate per propriam existentiam explet: ergo propria subsistentia retenta, et per illam tracta non potest etiam dependentia absoluta per alienam creatam, seu increatam subsistentiam trahi, et consequenter implicat quod retenta personalitate propria assumatur ab extraneo supposito et in illo subsistat.

Quae-

Que ratio in D. nãa comparata cum tribus subsistentijs relativis non militat non enim ab illis in existendo dependet cum pro priori ad relationes supponat perfectissime existens, sed tantum ab illis accipit incommunicabilitatem personalem constituendo tres personas. — Nec etiam militat in nãa creata, ut non possit simul trahi à tribus D.D. Personis, et in illis subsistere, nam D.ae personalitates considerari possunt 2.r 1.o ut praestans perseitatem incommunicabilitatis, et ut sic nãa creata non dependet ab illis dependentia causali, sed solum formali, quo genere dependendi, stat, et unum, et idem à pluribus dependere adequate intensive cum in adequatione extensiua. = 2.o ut praestans perseitatem independentiae, et ut sic non sunt plures, sed unum, hoc enim habent ratione subsistentiae absolutae, quam implicitè includunt non tamen illam multiplicant, Unde ex hoc quod nãa creata subsistens in persona filij simul traheret per subsistentiam Patris, non dependeret adequate à pluribus ut plura sunt, sed à pluribus ut unus, in quo nulla implicatio invenit, Ceterum subsist.a propria nãe creatae à qualibet subsist.e s. creata, s. Divina in proprietate dependentiae disting. et alias exhaurit depend.em propriae naturae et ideo simul ab alia dependere non potest, q. ex hoc fieret, dependere à pluribus ut plura sunt, et causantia per distinctas virtutes depend.e adequata causali, quod implicat.

3.o prob.r CC.o alia implicationis ratione; eatenus namque potest subsist.a Divina trahere naam creatam, quatenus q.a eminent continet subsist.am illi connaturalem potest loco illius subrogare, eiusque effectum supplere; sed stante personalitate proprio actu trahente naam, implicat subrogatio illius, et quod ab alio eius effectus suppleatur: ergo implicat, naam creatam, propria personalitate retenta, per D.am trahi, et cont.t implicat ad D.am assumi subsist.am maior constat, q. essentia, et naa creata adequate specificant à propria existentia, et subsistentia, et ideo non possunt existere, s. subsistere, nisi per propriam subsist.am et exist.am s. per D.am; que propter eminentiales continentiam potest supplere effectum subsistentiae, et existentiae creatae: minor etiam constat, nam unum loco alterius subrogari, et effectum illius supplere, essentialiter importat absentiam illius vice, cuius subrogat, et cuius effectum supplet: ergo propria personalitate actu trahente naam implicat subrogatio loco illius, et quod ab alio effectus eius suppleat.

Tandem authorit.e desumpta ex 5.a synodo generali Col. 8. can. 5. prob.r nra CC.o ibi enim haec habent verba: Siquis non confiteat Dei Verbum carni q.m subsist.am unitum, et propter hoc unam eius subsist.am seu unam personam anath.a sit.

Ex

ex quibus in hunc modum arguo causalis propositio ad sui veritatem requirit quod sit bona consequentia, sed quia Dei Verbum est humanitati unitum secundum subsistentiam iuxta Concilium est in Christo una tantum persona, et unica subsistentia. ergo ex mente Concilii bona est ista consequentia: humanitas fuit unita Verbo secundum hypostasim: ergo in Christo non est duplex hypostasis, seu persona.

Nec sufficit respondere, rationes, quibus Concilium ad definiendum movet, non esse de fide, atque adeo et si de fide sit, in Christo esse tantum unam personam, quod directe à Concilio definitur, non colligitur, rationem, qua ad id movet esse efficacem, ac proinde non infertur, quod illatio facta sit bona. = Non inquam sufficit, nam licet rationes à Conciliis factae non censeantur esse de fide, sunt tamen ingentis authoritatis: ergo licet de fide non sit, implicare, quod natura creata propria personalitate retenta, trahatur per secundam ... erit tamen Patrum, et Conciliorum approbata sententia, quamvis non ut veritas fidei sit tamen sententia, quae nobis sufficit, non enim intendimus nostram ...am esse de fide.

2.º ab aliis respondetur: ut consequentia à Conciliis facta sit bona, sufficere, quod personalitas propria, et aliena pugnent ex natura rei, sicut absentia panis in sacramento Eucharistiae à Conciliis, et Patribus recte colligitur ex praesentia corporis Christi sub speciebus sacramentalibus, quamvis corpus Christi, et substantia panis non repugnent repugnantia essentiali sed tantum connaturali. = Sed contra hanc solutionem obiicio: nam etiam est naturaliter impossibilis existentia naturae creatae sine propria subsistentia: ergo si existentia personalitatis creatae cum secunda actu trahente naturam non pugnat essentialiter, sed tantum connaturaliter, non est cur inferat extractione humanitatis per secundam subsistentiam negatio propriae personalitatis cum illo.

Respondebis, quod licet negatio propriae personalitatis in natura creata sit naturaliter impossibilis supposita tractione per secundam subsistentiam consequenter naturaliter, et quia tractio per secundam supponit, recte à Patribus negatio propriae personalitatis colligitur. = Sed in contrarium obstat, nam licet negatio propriae personalitatis in natura creata extractione per secundam subsistentiam sequatur connaturaliter, non tamen ad illam consequitur consequutione essentiali, sed cum existentia utriusque rationis, quamvis naturaliter sit impossibilis, non tamen repugnat repugnantia essentiali: ergo non est cur negatio propriae personalitatis inferat, et existentiam neget.

Sed dices in coexistentia propriae personalitatis cum secunda actu trahente naturam creatam duplex intervenire miraculum, nempe quod natura creata per secundam subsistentiam subsistat, et quod subsistat simul per propriam personalitatem, in tractione autem per secundam subsistentiam et negatione personalitatis propriae unum tantum miraculum intervenit, et quia miracula sine necessitate multiplicanda non sunt, quod recte colligatur extractione per secundam subsistentiam negatio propriae personalitatis in humanitate, et utriusque personalitatis coexistentia negetur.

Sed

Sed contra nam miraculum separabile ab alio est miraculum distinctum ab illo; sed neg. ppriæ subsist. in nâa creata, miraculum est, et ut contrarij fatent, est separabilis p dicta neg. à tratione p Dam psonalitatem de pôa absoluta: g. est miraculum distinctum à miraculo trationis, et cont. duplex intercedit miraculum. — Dices: esse duplex miraculum veluti entitative, nontamen fralit. eo q. 2um est cum 1. connexum saltem ex nâa reî; at v. in coexist. vtriusq. psonalitatis duplex miraculum inconnexum, et cont. fralit. distum interuenit, et q. miracula multiplicanda non sunt, l. saltem minori miraculo est standum, nisi oppositum reue let, fit ut coexist. recte neget. et neg. ppriæ psonalitatis, ex tratione per Dam bene inferat.

Sed contra obstat, nam licet connexione attenta, maius miraculum sit coexist. ppriæ psonalitatis, quam tratio per Dam et negatio ppriæ psonalitatis, inspecta vero capacitate humanitatis, maius miraculum est neg. ppriæ psonalitatis composita cum tratione per Dam quam vtriusque coexist. g. non est cur inferat negatio et coexist. neget; imo est cur coexist. vniu psonalitatis destruat; Deus namq. in mysterio incarnationis maxime pfectioni humanitatis consuluit: cuius g. nam tratio per subsist.am ppriam est naa connalis, imo ut plures non improbabilit. do cent, in illam naam inclinat, eam que appetit appetitu nali innato per modum de siderij, adhuc supposita tratione Dæ psonalitatis; neg. autem ppriæ psonalitatis non est connalis naa, sed illam respicit rone poæ obedientialis: g. attenta capacitate naa, maius miraculum est tratio per Dam subsist.am et negatio ppriæ personalitatis, quam vtriusq. coexist. quidquid sit, l. connexio, l. inconnexio inspiciatur.

Ex his discrimen apparet inter nostrum casum, et exemplum absentiæ panis, adhuc dato quod Xpti corpus ut tránsi conuersionem panis in ipsum, n. habeat cum substantia panis incompatibilitatem essalem, sed tantum connalem, cum enim ex una parte connalis repugnantia supponat, et ex aliqua n. sit aliqua conferentia, ut panis substantia perseueret, non enim panis perfectioni fuit adeo consultum in sacrament. eucharistiæ, fit coeus quod illius absentia ex præsentia corporis Xpti recte inferat; in mysterio autem incarnationis, quod maxime Deus attendit, fuit pfectio et illius exornatio, et cum ipsa nalit. propria psonalitate perficiat, fit consequens, ut si illius coexist.a cum Dâ non repugnet essalit., sed tantum connalit., neg. ppriæ personalitatis ex tratione per Dam solide non colligit.

Arguitis.

Argumentis in Contrarium occurritur.

1.° arg. quamvis implicet quod nãa D.ª reduplicative ut subsistens subsist.º Patris trat per subsist.am filij, quod autem ipsa trata psonalitate Patris, per psonalitatem filij trat, non implicat, sed de facto contingit: g.° parit. — Conf.: nãa trata ut subsistens per psonalitatem filij reduplicative implicat, ut trat subsist.º Patris, non tamen implicat, quod retenta psonalitate filij, trat simul per Patris psonalitatem: g.° idem quod prius. =

Sed discriminis rõnem iam vidimus inter pbandam, et defendendam rõnem Caietani, ibi enim diximus, quod ppria psonalitas trat naturam creatam adequate extensive, et intensive, cum qua adequatione implicat, per aliam subsist.am trahi, nullo autem psona D.ª cum nãa ppria, l. extranea adequat extensive, eo quod in omnibus unica ratio subsistendi invenit, sumpta subsist.º pro perseitate independentis.

2.° arg. authorit. Damasceni Lib. quomodo ad imaginem Dei facti sumus. Ubi rõnem cur Verbum D.um voluntatem humanam, non v.° psonam assumpsit, esse dicit, ne nãa humana voluntas, que nãa attribuit, voluntate eas que hypostasim attingit à D.ª voluntatis prescriptione discederet Dei sponte pareret in omnibus. Ex quibus tale format argum.tum Damascenus docet, ideo Verbum assumpsisse nãam humanam non autem hypostasim hominis, ne fieret assumptio, cum qua staret peccabilitas: g.° supponit, assumptionem hypostasis esse pobilem. = Respondeo neg.do contias, potuit enim Damascenus talem coniunctionem negare, nempe physicam coniunctio ad hominis hypostasim ob rõnem assignatam, nempe ut peccabilitas vitaret, n. supponendo talem coniunctionem fuisse pobilem, sed abstrahendo ab hac q.e an sit pobilis, l. non?

3.° arg. psonalitas ppria, et D.ª non opponunt virtualit contradictorie in ordine ad nãam creatam: g.° possunt de pot.e absoluta illam simul terminare. p.° ans; op.° virtualis contradictorio debet esse de eodem subto 2.um eandem rõnem; sed psonalitas D.ª et ppria nãe create, licet comparent ad eandem nãam, non tamen 2.um eandem rõnem: g.° in eius oratione non opponunt virtualit contradictorie, minor constat, q.a psonalitas D.ª trat nãam humanam secundum potam obedientialem; ppria autem psonalitas rõne pot naturalis, que pot rõne saltem distinguunt. maior autem p.r contradictionam q. virtualis consistit in inclusione contradictionis fralis; sed ad talem contradictionem requirit, quod sit affirmatio et negatio eiusdem p̃dti de eodem subto 2.um eandem rõnem. Unde ista distinctio rõnis, quae inter essam D.am et psonam invenit, sufficit, ut de essentia

neg.

neget quod de pona affirmat, et è contra, quin ex hoc inferat contra ipsas positiones contradictorias, quod duæ contradictoriæ simul verificent. ergo ad contradictorium virtualem se requirit quod extrema opposita virtualiter contradictorie respiciant, idem subiectum secundum eamdem rationem. 8

Respondeo negando antecedens, ad istius probationem distinguo maiorem; de eodem subiecto quoad conceptum maiorem, de eodem subiecto quo et secundum rationem nego maiorem, nam licet potentia realis, et obedientialis non sint, quæ ut quod terminant per subsistentiam propriam, et aliam, sed natura et hæc est eadem, fit ut inter personalitatem Divinam et creatam, ut simul terminantes naturam contradictio virtualis intercedat, sicut ergo natura ipsa est, quæ sanctificat per unionem hypostaticam, et quæ peccati macula fœdat, quamvis ad unionem comparet ratione potentiæ obedientialis, et ad peccatum ratione naturalis capacitatis, datur sufficiens subiecti identitas ut inter unionem hypostaticam, et peccatum habituale virtualis intercedat contradictio. = Nec probatio maioris urget contra hanc doctrinam, nam distinctio rationis, quæ inter essentiam, et relationes versat, est inter subiecta, quæ, et de quibus verificant affirmatio, et negatio, videlicet, essentia communicat filio; Paternitas non communicatur, Paternitas est distincta realiter à filiatione, essentia non est distincta realiter à filiatione, quando autem distinctio quamvis sit solius rationis est inter subiecta, de quibus ut quod contradictoria dicunt, fatemur cum D. Tho. contradictionem fateor, aut virtualem cessare.

4º arguitur potest persona creata propria existentia privari, et uniri cum Divina existentia ergo poterit etiam assumi ad subsistendum subsistentia Divina antecedens patet, nam creata personalitas est prior existentia creata ut tenet frequens Thomistarum schola ergo natura terminata propria personalitate potest de potentia absoluta terminari per Divinam existentiam. Consequentia autem probatur tum à paritate rationis tum etiam quia ut docet D. Thomas 3 part. q. 17. art. 2. subsistentia constituit subiectum existentiæ ergo non potest Divina existentia uniri absque propria subsistentia Divina eidem extremo unita. = Tum 3º. nam persona creata tunc non existeret per se, cum existeret per existentiam extraneam: ergo existeret in Divino supposito, et consequenter esset unita subsistentiæ Divinæ. = Tum denique nam omnis unio substantialis cum Deo est in natura, vel in persona; sed unio personæ creatæ cum Divina existentia non esset unio in natura: ergo esset unio in persona, et consequenter uniret cum subsistentia Divina.

Respondeo concesso antecedente, negando consequentiam, et ad 1am probationem nego paritatem, rationis autem discrimen ex proxime dicendis constabit. Ad 2am explico et distinguo antecedens subiectum connaturale concedo antecedens, essentiale nego antecedens et consequentiam, solum enim sequitur, quod ut unio existentiæ Divinæ cum natura creata fiat modo connaturali intra ordinem hypostaticæ unionis supernaturalis, debere unionem subsistentiæ Divinæ perire, non autem ut absolute fiat,

nam licet doctrina illa D. Thom. non obstante, potest D.ª existent.ª uniri cum nat.ª creata absque eo q.d D.ª subsist.ª tret, ut docet Vincentius relectione de gratia Xpti q. 5. C.C.e 3. pagina 460. ita etiam potest exist.ª D.ª uniri cum nat.ª creata, et si propria subsist.ª creata supponat, de quo absolute.

Ad 3.am Contig. p.m nego ant. cum enim per seitas à personalitate tribuat, quamvis exist.a sit aliena, dummodo subsist.ª, aut personalitas propria sit denominatio per se existentis resultat, non per se existentis per exist.tam propriam sed alienam. — Ad Ultimam nego maiorem, nam licet omne quod uni tur substaliter cum Deo, debeat uniri, l. grato communi, l. grato proprio, et personali, cum medium inter huiusmodi grata non detur, non autem omnis unio substalis cum Deo debet esse in nat.a, hoc est ita ut una nat.a resultet, l. in persona, id est, q.d ex tali unione resultet una persona, cum possit resultare unum existens unitate per se entis participialit sumpti, ut proxime dicebamus. — Nec seq. ex nostra d.e posse personam creatam à Deo hypostatice assumi; ad assumptionem enim requirit, quod nat.a assumpta in concreto, de assumente praedicetur, ad quod unio cum D.ª exist.a non sufficit, sed necessario requirit unio cum subsist.a D.a

Sed unica tantum obiectio contra hanc doctrinam superest, non enim stat, ut contra Durandum fatent. communit. theologi, humanitatem uniri cum hoc Deo ut communi tribus personis, quin saltem ex coerent. cum ipsis personis uniat, et de illis praedicet. g. parit non stat unio immata cum exist.a D.a absque unione saltem mata cum D.a subsist.a ac proinde si persona creata potest cum Dei exist.a uniri, poterit cum Dei subsist.a. p. V. Coa non enim alia rone unio immata cum hoc Deo stare nequit absq. mata unione cum personis Divinis, nisi q.a hic Deus est identificatus cum illis; sed exist.a D.a est idem cum subsist.e g. n. stat unio immata cum exist.a D.a absque unione saltem mata cum D.a subsist.e

Respondeo concesso ant. distinguo coens, unione mata mali concedo coam, frali nego contiam, ut enim unio mata fralis colligeret, opporteret, ut ex unione immata cum exist.e D.a resultaret unio cum D.a subsist.e ut praebente extremo unito suum effectum fralem illud constituendo subsistens, huiusmodi autem unio cum D.a subsist.e non infert ex immata unione cum exist.e D.a eo quod in persona creata est capacitas ut effectum, l. quasi effectum D.e existe recipiat, q.a per suam personalitatem non est ultimo completa in ordine ad existendum, non autem est capax effectus, l. quasi effectus D.e subsiste propter oppositam causam, nempe q.a in ordine ad subsistendum ultimo completa supponit. = Ad p.m contig. quatenus solutioni traditae obesse potest, dicatur, causalem in maiori assignatam adaequatam non esse, sed insuper q.a in natura huic Deo immate unita est capacitas, nedum ut tret absoluta subsist.e sed etiam per relativas, quibus constituunt personae, cuius oppositum in nrõ casu contingit.

Sed

Sed dices: seq. ex hac doctrina posse naam creatam propria exista existentem assumi à subsistea Da et per illam traxi. Coerq est falsum in doctrina D. Thg: q.p. sequella; ideo naa creata per propriam subsistam completa potest uniri cum existea Da q. in ordine ad existendum supponit incompleta, sed etiam completa per existentiam supponit incompleta in ordine ad subsistendum: q. existens per existam creatam poterit uniri cum existea Divina. 9 255

Respondeo neg. dco sequelam, ad pm distinguo cujalem maiorem, q. incompleta supponit, et capax ut impleat per existam Dam concedo maiorem, praecise q. supponit incompleta in ordine ad existendum nego maiorem, et sub eadem dist. maiorem nego coam ut dicit in tractatu de personis subsistea non est modus existam praesupponens, et actuans sed potius ad existam supponit, et per illam actuat, constituit que subiectum proxime subsceptivum existe. Unde si naa creata per propriam existam existens assumeret à subsistentia Da deberet per illam constitui subsceptiva propriae existae, et subsista Da deberet actuari, et traxi per existam creatam, quod implicat, et ideo naa creata existens propria existea quamvis sine propria subsistea supponat incompleta, propria tamen existea retenta non est capax ut compleat per subsistam Dam q. ut sic compleret, deberet subsista Da constituere illam subsceptivam propriae existae, et actuari per existam creatam, quod illius perfectioni repugnat. Quod autem pona creata per existentiam Dam actuetur et compleat, nullam imperfectionem infert in D. existea. Et ideo propria subsistea et personalitate subsistens est incompleta in ordine ad existendum, et completibilis per existam Dam

Et ex his potest maiori claritate ad pm sequellae aliter maior distingui, q.a in ordine ad existendum supponit incompleta incompletione auferibili per existam Dam concedo maiorem, ob incompletionem praecise nego maiorem, et distinguo minorem naa existens per existam creatam supponitur incompleta in ordine ad subsistendum incompletione auferibili per Dam subsistam nego minorem, incompletione per illam non auferibili concedo minorem, et nego coam; Ratio autem huius distinctionis constat ex dictis, q. nempe incompletio ponae creatae in ordine ad existendum aufert per hoc quod actuet, et compleat per Dam existam in quo nulla implicatio invenit, q.a ex illo nulla in Da existea colligit imperfectio; incompletio autem creatae naae propria existea existentis non autem propria personalitate petit tolli per subsistam, quae actuetur per illius existam quod imperfectionem Da subsistae repugnantem importat, et ideo dicta incompletio implicat, quod auferat per subsistam Dam=

Sed

Sed adhuc instabis; ex eo q. nāo creato subsistens subsistᵈᵃ Dᵃ. propria existᵃ. existat, non seq.ʳ existᵗᵃᵐ creatam actuare subsistᵗᵃᵐ quam Dᵃᵐ. illamque trahe, et complere; q.ᵒ potest existens propria existᵃ. unire cum subsistᵗᵉ Dᵃ. pᵃ ... ; ut enim fert commune Dᵒᵐ humanitas trato per subsistᵗᵃᵐ personalem Verbi potest de potentia absoluta trahi per subsistᵗᵃᵐ Patris; quin hęc terminet, l. compleat Verbi personalitatem trahentem humanitatem: q.ᵒ parit Nāo creat Dᵃ. subsistᵗᵉ. subsistens compleri, et trahi poterit per existᵗᵃᵐ creatam, quin Dᵃ. subsistᵗᵃ actuet, aut terminetur per illam.

Respondendo disparitatem; nam personalitas Verbi trahens humanitatem non complet illam in ordine ad subsistendum personalitate Patris, nec capacem huius trahionis constituit, nec in hoc illius effectus consistit, et ideo potest humanitas trato per subsistᵗᵃᵐ personalem Verbi trahi per subsistᵗᵃᵐ personalem Patris, quin hęc trahet proprietatem personalem filij trahentem humanitatem; cęterum subsistᵗᵃ. D.ᵃ ut comple et naturam creatam propria existᵗ. gaudentem, debet illam complere, ut per talem existᵗᵃᵐ existat, illamque capacem constituere huiusmodi existᵉ, cum quo non stat quod per illam non trahet, compleat, et actuet, et huius ratio est, nam in Dᵒ. Thomistarum primarius subsistᵗᵉ effectus est naturam complere in ordine ad existendum, cum ergo nāo creato existens propria existᵗ. non possit simul existere per Dᵃᵐ. fit certus quod per Dᵃᵐ. subsistᵃᵐ non possit compleri ad existendum existᵗᵉ Dᵃ. ac proinde quod compleri debeat ad existendum per existᵗᵃᵐ creatam. Ex quo ulterius seq.ʳ quod subsistᵗᵃ D.ᵃ debeat per creatam existᵗᵃᵐ actuari, trahi, et compleri, et per illam reddi existens, quod omnino implicatorium censetur. Et hęc de hac quęstione.

Praelectio de constitutivo Divinarum Personarum

Iam iam tempus fore ... ante expostulat, ut ad eius enucleationem et identificationem [illegible] deveniamus, et ut in eo, omni possibili (Deo favente) claritate procedam, meam [illegible], ut moris est, in tres partes divi dam, in quarum 1.ª aliquas notabiliores, quae ad eius plenam intelligentiam [illegible] requirunt, praeponam, et diversas Theologorum placita referam: in 2.ª vero sententiam meam [illegible] aperiam: in 3.ª denique, si facultas aderit, pro mea sententia [illegible] opponam illis quae [illegible] tentabo quibus, Deo auxiliante, [illegible] finis huic hic finiet et actus.

Ad illam in particulari deveniens, a 1.ª illius parte [illegible], suppono 1.º [illegible] aliud [illegible] [illegible] 13 huius [illegible] [illegible] 1.º rei convenit, et [illegible] illa ab aliis distinguitur: 13 huius [illegible] partes probo 1.º ex Christ. [illegible] cap. [illegible] asserente esse quod [illegible] 1.º de re dicitur: 2.º ratione constat, [illegible] facultas constituendi [illegible] est [illegible] aliorum praedicatorum ipsi rei convenientium, quare radix et basis [illegible] [illegible] radix omnium [illegible] hominis convenientium; ergo [illegible] facultas alicuius constitutivum est, quod 1.º rei est conveniens.

2.º etiam patet: quod Deus commune [illegible] est constitutivum et distinctivum, unumquodque enim in suo esse constituit, ab omni alio distinguit. 2.º suppono necesse esse aliquid esse [illegible] quo Personae divinae distinguantur: quod ostendo ex [illegible] 1.ª p. q. 40 art. 2.º in corpore [illegible] qui sic se habet: [illegible] ubicumque pluribus invenit aliquid commune, oportet quaerere aliquid distinctivum: sed tres Personae conveniunt in essentiae unitate: ergo [illegible] est aliquid quo distinguantur ut sint plures.

3.º suppono dari in divinis Personis proprietates aliquas reales, quibus Personae constituuntur et inter se distinguuntur: haec suppositio patet ex quam plurimis Conciliorum auctoritatibus, praesertim ex Lateranensi sub [illegible] firmiter [illegible] ubi dicit sanctissima Trinitas secundum communem essentiam est individua, secundum vero proprietates personales discreta: item in Concilio [illegible] asserit: Personas divinas personas proprietates [illegible]: ergo ex memoratis [illegible] asserta colligitur dari in Deo proprietates personales quibus Personae [illegible]

[illegible] aliquo [illegible] bene
[illegible] et quod [illegible] qui constituant [illegible] Personae
[illegible] non differunt se totis [illegible] ergo in illis dantur aliquae proprietates quae
[illegible] constituunt et distinguunt. Major probatur minor [illegible] si Personae Divinae se totis diff
erent, distinguerentur per essentiam, at convenit in essentia, quia non possunt dici unum esse
et non unum [illegible] sit eadem in omnibus tribus personis realiter: ergo per
[illegible] se totis non differunt

2° probo eandem minorem: si non aliqua res Personae Divinae consti
tuerent, nec distinguerent aliquo sui, sed se totis differrent maxime quia illis proprietatibus
[illegible] sunt realiter et formaliter [illegible] nulla est; ergo non se
totis, sed aliquo sui distinguunt et constituunt. Major est [illegible] et probatur minor.
ut Personae Divinae non se totis, sed aliquo sui constituantur et distinguantur sufficit distin
ctio virtualis et rationis [illegible] sunt [illegible] repertae, sed haec distinctio in
illo [illegible] invenitur; ergo non obstat formalis realis [illegible] simplicitas ut Personae
Divinae non se totis, sed aliquo sui constituantur et distinguantur. Minor constat ex communi Theologorum
[illegible] distinctio [illegible] Deo. Major autem ostenditur in hunc modum
illo distinctio sufficit ut de eadem entitate verificentur praedicata contradictoria: ergo sufficit
sufficit ut uno praedicato et non alio constituantur et distinguantur.

2° distinctio virtualis (sufficit) quae [illegible]
et [illegible] sufficit ad verificandum de Deo [illegible] et non
[illegible] et [illegible] voluntate et non [illegible] formaliter [illegible] ergo eadem
[illegible] sufficit ut personae [illegible] uno et non altero praedicato constituantur et distinguantur
[illegible] hoc non [illegible] distinctio requiritur ad hoc ut [illegible] Paternitate et non essentia
constituatur et distinguatur, quia ut verificetur esse Patris communicari Filio et non [illegible]
nitatem; [illegible] vero constat ex innumeris Angelici Doctoris autho
ritatibus: ergo [illegible] salvabitur hac simplicitate non obstante: ergo debent
admitti in Deo proprietates personales quibus Personae constituantur et distinguantur

[illegible] non possunt constituere et distin
[illegible] est in Personis Divinis realiter cum [illegible] ergo nulla proprietas
[illegible] proprietas in Personis Divinis per quas constituantur et distinguantur: = [illegible]
non [illegible] omni modo identitatis non possunt constituere [illegible] non [illegible] iden
tum distinctio virtualis et quamvis Personae Divinae sint idem realiter gaudent distinctione
virtuali in perfectionibus repertis in illis: ergo [illegible] non debent
[illegible] Divinis Personis; major [illegible] ex duplici distinctione quae datur in rebus
una [illegible] et alia [illegible] simplicitatis: ut videre est in homine
qui physice constat ex corpore et anima et metaphysice ex genere et differentia: et in
ente quod sub hac [illegible] ac verius perfectiones [illegible] realiter indistinctas
distinctio: atqui ad [illegible] requiritur distinctio realis vel rationis, quae fit per
per modum excludentis et exclusi, ad aliquid non sufficit distinctio virtualis, seu rationis

rationis ratione per modum expliciti et impliciti, sive includentis et inclusi: unde cum hoc 2° modo Paternitas à Patre distinguatur, Pater enim explicite et directe importat naturam divinam quam Pater ultra implicite et per realem transcendentiam includit) Pater in ratione Personae per Paternitatem distinguitur.

Dices: distinctum dependet et causatur à distinguente si darentur in divinis Personis proprietates aliquae reales quibus distinguerentur Personae divinae dependerent possent et causari, quod implicat, ergo non dantur in Deo huiusmodi proprietates = respondeo: distinguendo minorem dependere possent et causari dependentia reali formali aut reali virtuali concedo minorem; dependentia reali formali semper nego explico hoc: De ratione Dei solum est à nullo dependere per dependentiam realem formalem quod autem à nullo dependeat per dependentiam realem virtualem, nec formalem per rationem solum est de conceptu naturae divinae prout ab atributis distinctis; cum enim illo sit 1° per fectio quae cum fundamento fit ratione dicit in ratione Dei nec realiter formaliter, nec realiter virtualiter nec formaliter per rationem potest aliam perfectionem supponere, et tunc non potest ullo ex his modis causari: aliae autem perfectiones in Deo sicut illa virtualiter supponunt, et virtualiter ab illo emanant, ita virtualiter causantur.

Ultimo suppono, ut Personae distinctionem melius explicet. Persona divina non esse tres reales entitates omnes divinas Personis. quod patet ex ratione Personae est esse ultimo totam et incommunicabilem, ex illius definitione tradita a Boetio lib. de duabus naturis et communiter recepta in scholis recepta, est rationalis naturae individua substantia: ergo non stat Personam divinam esse realiter communicabilem omnibus tribus Personis, ac proinde per evidentem consequentiam infertur eorum distinctivis debere esse rationem aliquam ultimo totam et nullatenus aliis communicabilem.

His ergo breviter praenotatis in hac difficillima et plausibili difficultate Theologi Scholastici in quinque plures sententias ex diametro fere opponentes dividuntur quarum 1° asserit Personas divinas distingui proprietatibus absolutis; ita Subtilis Doctor in 1°. dist. 26 q. 1° § opinio refert Bonaventuram et Pippo, illamque probabilem tenet cui adhaesit Theodoricus Smising = 2° dicit non absolutis proprietatibus, sed relationibus Personas divinas distingui non sub ratione habitudinis et relationis sed sub ratione originis hoc tribuit Bonaventurae in 1° dist. 26 art. unico q. 3°. ubi quamvis non de distinctione sed de distinctione Personarum loquatur, quia tamen de 1° distinctione dixerit, cum 2° distinctione negat relationibus negare. In efficax distinctivum etiam est distinctivum ideo hanc opinionem cum fundamento refert.

3° defendit Personas divinas tam originibus quam relationibus distingui et distinguere, hanc tenet Durand. in 1°. dist. 26 q. 1°. n. 18, etsi n. 19 fateatur potius dici quod Personae divinae distinguuntur per relationes

quq per originem. Durandus sequuntur Pat. Molina et Pat. Valentia q. 19 punct. 2. quibus adhuc Pat. Zuñiga disp. 15 n. 5 ubi docet distinctionem reali non distingui originibus nec relationibus, quod talis distinctio in divinis Personis non datur, distinctione virtuali et ratione praecisiva quoque per originem et relationem distingui, quod origo et relatio non differunt virtualiter, nec ratione praecisive, et eventu quoque divinae Personae distinguuntur utraque distinctione: at de tertio alio distinctionis modo, quae vocat rationis ratiocinatae utrique mutuo exigitur, qualiter duae Personae a nobis concipiuntur per species personae creatae et ad instar illius nec originibus, nec relationibus, sed propriis Personalitatibus divinae Personae distingui.

Ultimo et vero sententia docet Personas divinas distingui quae relativis proprietatibus, ita docet scholastici cum M. in 1° dist. 5 26. ubi Albertus Magnus art. 2. Capreolus q. 1. art. 1. et 2. Aegidius q. unico art. 1. eandem sententiam sequuntur ex Divus Thomas in 1° dist. 26. q. 1. art. 2. q. 2. art. 2. q. dist. 27 q. 1. art. 2. in Ambol. q. dist. 26. q. 2. art. 2. et dist. 27 q. 1. art. 1. 2. et 3. et 4° de potentia cap. 26. ibidem pariter 1° p. q. 27 art. 4. et q. 40. per quatuor articulos ubi Cajetanus Bañez Sumel, et Albelda. Ill.mus Araujo art. 2. Reverendissimus M. Joannes a S.to Thoma. disp. 16 art. 1. Patres Salmanticenses disp. 18 dub. 2. 3. et 4. tenent etiam ex Patribus societatis eximius Suarez lib. 7 de trinit. per plura capita praecipue cap. 7. Pat. Vasquez disp. 154, Granados et alii frequenter ex eadem familia, eam ut probabiliorem Seg. Scotus et Theodorus ... ubi supra: licet autem omnes allegati authores in sententia conveniant, valde tamen dissident in modo illam defensandi, et explicandi sub qua ratione relationes divinas Personas distinguant, quorum residium ultimo et ... defensando ... apparebit

Sit ergo 1° meo ...: Personae divinae non distinguuntur nec differunt ... absolutis: ita omnes Theologi ... ... et ... ...: in proprietates distinguentes Personas divinas sunt illae quae in Scriptura explicantur, sed proprietates in Scriptura explicatae sunt relativae: ... nunquam ... relativis nominibus ... in Scriptura traduntur: ergo personae divinae non distinguuntur nec distinguuntur proprietatibus absolutis; Maior ... ... et min. probatur ex illis verbis Math. 28. baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti: ex quibus verbis ... ... proprietates explicatae nominibus relativis sunt relativae: sed nominibus in Scriptura explicantur proprietates Personales et persone distinctae relative: ergo proprietates personales in Scriptura explicatae sunt relativae, et non absolutae

2°

2° probat: quia proprietas distinctiva Patris debet ipsum distinguere realiter a Filio: ergo debet esse respectiva ad Filium: at vero nequit esse tam absoluta quod abstrahat ab omni respectu, et relatione: cons. patet, quia huius connexio cum ratione dicit essentialem relationem ad illum: ant. ostendo, nam persona Patris dicit realem connexionem cum filio, quia realiter existere nequit sine illo; sed haec realis connexio nequit esse ratione divinae naturae: ergo debet esse ratione proprietatis personalis cum aliud non sit in persona Patris ultra naturam, et proprietatem personalem: min. probatur quia Pater ratione naturae divinae non est realiter connexus cum filio, sed realiter identificatur cum illo, ergo solum ratione proprietatis personalis realiter cum filio connectitur ergo haec est constitutiva Personae.

3° quia per id Personae debent ultimo et in particulari constitui per quod multiplicantur; sed per solas relationes et non per absolutas proprietates multiplicantur: ergo per solas relationes et non per absolutas proprietates debent ultimo et in particulari constitui: mai. est certa, nam ultimum constitutivum Personarum eas distinguit et consequenter multiplicat. min. probat ex concilio Florent. sec. 18. Sola relatio apud omnes Graecos et Latinos DD. divinarum processionum Personas multiplicat. et paulo post, si quidem igitur relationes huiusmodi Personas multiplicant, ita ut non alia ratione quam ea vi relationis Pater a Filio, ac una Persona ab alia differat.

4. quia est unicum divinarum Personarum distinctivum debet esse illarum constitutivum; sed sola relatio divinas Personas distinguit: ergo et illas constituit: mai. patet ex com. doctrina philosoph. qui docent unumquodque distingui ab aliis per id per quod in suo esse constituitur (sic quod homo per rationalitatem in esse hominis constituitur per illud a ceteris rebus distinguitur) et per idem ipsum esse constitutivum et distinctivum et rebus; min. autem breviter suadetur divina infinitas petit quod quaevis duo per se, aut formaliter realiter sibi identificetur omne id cum quo non opponitur relative; ideo enim misericordia et iustitia, voluntas et intellectus, natura, et attributa, potentia et operatio non distinguuntur realiter in Deo quia non referuntur reali relatione; item relatio dicitur non differt realiter ab esse quia ad illud non refertur; ipsa vero activa a Paternitate et filiatione realiter non distinguitur, quia [illegible] spiratio Patris et filii ad [illegible] [illegible] non [illegible] Paternitatem et filiationem refert: ergo sola relatio [illegible] realis [illegible] in Deo inducere distinctionem; et licet sola relatio potest realiter distinguere Personas divinas.

Confirmatur ab eo quia distinctio inducit, a quo venit in incommunicabilitas, sed in hac absoluta a sola relatione provenit, cum omnes formalitates et perfectiones absolutae trium personarum communes sint; ergo et personalis distinctio

dicis

Dices ex Nom: subex° in Deo est quid absolutum: ergo persona in Deo per proprietatem absolutam constituitur. maior probatur et minor probatur videtur Aug. 7. de Trinit. cap. 4 dicente, omnis res ad se ipsa subsistit, quanto magis Deus sed quod est ad se et non ad aliud est absolutum: ergo subsistentia in Deo est quid absolutum: 2° probo eandem minorem ex D. Tho. q. 3 de pot. art. 5 ad 13 ubi docet, divinas personas habere ab essentia quod subsistant; sed quod personis divinis convenit ratione essentiae absolutum est: ergo.: 3° subex° ex proprio conceptu explicat perfectionem; sed relatio in Deo perfectionem non explicat: ergo subex° in Deo non in relatione sed in aliquo absoluto consistit. = R. distinguendo maiorem Persona constituitur per subex° ut dicit per seitatem independentiae ab alio ut a sustentante: nego maiorem: ut dicit per se independentem incommunicabilitatem alteri tanquam supposito concedo maiorem et similiter distinguo minorem. ad textus 1um et 2um probationis. D. Aug. et D. Tho. locis allegatis loquuntur de subex° in 1° et non in 2° acceptione: ad 3um probationem eodem modo respondendum est ex quo patet solutio.

Persona est idem quod suppositum rationale nam ut docet D. Tho. 1a p. q. 29 art. 2. sed in Deo suppositum constituitur per aliquid absolutum: ergo et persona: minor probatur: illud absolutum est quod Deo convenit prius ad relationes Deo convenientes: ergo absolutum est: minor probatur actiones enim sunt suppositorum ut ex Arist. constat docent philosophi sed velle intelligere et creare conveniunt Deo prius ad relationes cum sint actiones toti Trinitati communes: ergo prius ad omnes relationes intelligitur esse suppositum in Deo = R. Concesso maiori neganda minor ad quam probationem dicitur quod actiones sunt suppositorum aut plenum suppositum pro re subsistenti sive communicabili sive incommunicabilis sit, ut constat in anima rationali, quae separata a corpore operatur ut quod eliciendo intellectionem et volitionem cum tamen sit communicabilis corpori, ut ergo aliquid operetur ut quod sufficit quod sit subsistens, licet non sit suppositum, et proinde ex eo quod Deus ex prius invicem relationibus intelligatur velle, et creet, non sequitur esse suppositum, sed solum subsistentem subex° absoluta.

Ante dices: si relatio constitueret personam unitiva esset ut ex illo et esse resultaret Persona; sed non potest relatio divina esse unitiva, alias illa constitueret relatam, cum omnis forma substantiae unita illi praebeat omnem suum effectum formalem, formalis autem cuiusvis relationis sit referre: ergo relatio divina nequit constituere personam. = Nego quod etiam si relatio uniatur unione virtuali et per identitatem cum essentia divina adhuc non constitueret relatam, quia forma unita subiecto non praebet illi omnem effectum quem continet sed dumtaxat illum cuius subiectum est capax: cum autem essentia divina capax sit ut per relationem constituatur terminata non tamen ut per illam constituatur relata quia ad hoc requireretur quod distingueretur realiter a termino ad quem refertur, et essentia a nulla ex divinis personis realiter distincte distinguitur, ideo relatio 1um praestat illi, non 2um.

ultimo

Devictis iam argumentis quibus contra sententiam Doctoris subtilis Scoti breviter attingimus receptissimae opinioni, celebrioriq[ue] placito Theologorum constituentis proprietates relativas pro constitutivo divinarum Personarum: sane quidem ut pote ex mente sacrorum conciliorum edita, et ex sanctorum PP. oraculis promulgata: Concilium Toletanum 11. sess. 2a. in confess. fidei sic fatur loquendo de divinis Personis: In hoc solo numerum insinuant quod ad invicem sunt, et in hoc solum numero carent quod ad se sunt: et Concilium Florentinum in sess. 18. ubi Ioannes Theologus sic arguit: ipsa substantia eam personis communicat: proprietates vero nequaquam communicabiles sunt, quod quidem ex relationis vi dicitur evenire: ex qua auctoritate sic arguo: quod incommunicabiles Personas constituit, et distinguit; sed quod proprietates Personales incommunicabiles sint tantum oritur ex vi relationis; ergo constitutivum et distinctivum oriri debet ex vi relationis.

Sancti Patres hoc idem proclamant; nam Boetius adductus a D. Tho. 1a p. q. art. 2. dicit, quod sola relatio multiplicat Trinitatem Personarum: Anselmus: in divinis omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio. Cyrillus Alexandrinus lib. 3. Thesauri cap. 3. sic habet: cum simplex natura Deitatis sit, nunquam in plures Personas distingueretur, nisi quandam inveniret differentiam, non secundum essentiam, sed secundum relationem.

Angelicus Magister in 1. dist. 26. q. 2a. art. 2. id ipsum hac ratione demonstrat: omnis distinctio, vel divisio est per quantitatem vel per formam, secundum Philosophum 5 Metaph.: sed quantitas vel materia in divinis distinctionem non est quia ibi non est quantitas vel materia. Omnis autem distinctionis formalis principium est aliqua oppositio, ut largo modo oppositio sumatur, secundum quod etiam perfectum, et imperfectum opponuntur, in quantum in uno est privatio, vel negatio alterius: in omnibus autem oppositionibus alterum est ut perfectum, alterum ut imperfectum praeter relationem: quod patet per se in affirmatione, et negatione, privatione, et habitu: patet etiam in contrarietate: quia secundum Philosophum 1. Physic. unum per alterum contrariorum est sicut nobilius, et alterum sicut vilius, et sicut privatio ut album et nigrum: et ideo nulla talis distinctio potest esse in divinis ubi est omnimoda perfectio. In relativis autem neutrum est sicut privatio alterius, vel defectum aliquem importans: cuius ea est ratio: quia in relativis non est oppositio secundum id quod relativum in aliquo est, sed secundum id quod ad aliud dicitur: unde quamvis relatio habeat annexam negationem alterius relationis in eodem supposito, non tamen ista negatio importat aliquem defectum; quia defectus non est nisi secundum aliquid quod in aliquo natum est esse: unde cum id quod habet oppositio relativorum secundum rationem oppositionis non ponat aliquid, sed ad aliquid non dicit imperfectionem vel defectum; et ideo sola talis oppositio competit distinctioni Personarum. haec D. Tho.

ex

Ex huius ratione, et supra dictis authoritatibus constat quam stabile sit fundamentum authoris pro hac sententia pugnantis; sed licet in eo omnes conveniant diversimode tamen discurrunt circa eius explicationem, quorum praecipuos dicto singularibus dictis patefient, et impugnare conabor ut meris Angelici mei Praeceptoris de distinctione per conceptum in ut forma hypostatica clarius appareat.

Sit ergo dictum: Personae Divinae non distinguuntur per originem: est 3o D. Bonavent. loc. cit. et Ricardo a S. Vict. lib. 4. de trinit. cap. 15: potiores quae ros dubitant parat modernis Thomistis agit 11o ex quodam testimonio D. Thom. 1o p. q. 40 art. 2. ubi habet: inveniuntur autem in Personis divinis duo: sed quae differunt scilicet origo et relatio, quae quidem quantum ad rem non differunt, differunt tamen secundum modum significandi: nam origo significatur per modum actus ut generatio: relatio vero per modum formae ut paternitas. quibus dato intelligi quod relatio duo munia habet, et munus originis, et munus referendi unum ad alterum, in quo 2o explicat differentiam essentialis relationis: 11o vero 1o quam non de praesenti, asserit Personas distinctas per relationes sub conceptu originis, non vero sub conceptu formae hypostaticae.

3o quam sic insurgo et probo prima dicti: nam origo vel accipitur active vel passive: sed quomodocumque accipiatur non est distinctiva Personarum ergo Personae divinae non distinguuntur per originem. probo minorem: pro 1a parte si accipitur active intelligitur ut egrediens a Persona producente: ergo supponit Personam in suo esse distinctam: pro 2a parte probo minorem: si accipiatur passive intelligitur ut via ad personam producendam: ergo origo nequit Personam distinguere probo consequentiam: quod intelligitur ut via ad Personam nequit intelligi ut aliquid Personae: ergo nequit intelligi ut distinguens Personas: ergo Personae per originem non distinguuntur.

Sed dices: etiam si origo intelligatur ut egrediens a Persona producente potest Personam distinguere: ergo cum sit quaestionis relatio nis, per ipsas distinguuntur Personae Divinae. probatur antecedens: est probabilissima 11a quorum Thomistarum cum Angelico Mro 1a parte q. 28 art. 4. asserens naturam divinam distingui essentialiter sua intellectione essentiali; sed intellectio Dei essentialis intelligitur ut egrediens a Deo intelligente: ergo etiam si origo intelligatur ut egrediens a Persona intelligitur etiam Personas distinguere.

Huic solutioni viam praebere conantur authores huius 11e, et 1o eximius Suarez de trinit. cap. 6. ait: intelligere essentiale distinguere esse Dei non ut intelligitur ut via, et egressus a Deo intelligente; sed tantum sub ratione perfectissimi gradus: = sed 3o illam insto: nam non est maior ratio ob quam in intelligere, quod actio essentialis est duas formalitates distinguamus, alteram viae et fluxus, et alteram perfectissimi gradus, et dicamus quod sub 1a non distinguere Deum, bene vero per 2a: et similiter in origine non distinguamus, alias duas formalitates alteram viae et fluxus, et alteram hypostaticae formae, et dicamus originem non distinguere Personas per 1am, bene vero per 2am: ergo solutio est nulla: pro

ari

ans: sed Div. Tho. non est aliqua fmalita Divina, quae subsistens non sit, si ab
soluta subsistentia absoluta, si relativa, subsistit relative: ergo in origine
Divina debent cognosci duae rationes, altera viae et fluxus, et altera formae hyposta
ticae: ergo possumus dicere originem distinguere Personas non sub munere fluxus, et
viae, sed sub munere formae hypostaticae:

Confirmatur: quod actus intellectionis essentialis est perfectissimus actu
alitas distinguimus in illo duo conceptus, alter perfectissimi gradus, alter viae, et fluxus:
per 1um assignat distinctivum, et non per 2um: ergo quod origo est forma hypos
tatica etiam possumus dicere quod sub munere fluxus et viae non distinguit Personam
bene vero sub munere formae hypostaticae.

Dices non esse eandem rationem de actu intellectionis essentiali, et de
actu notionali originis: nam actus essentialis non est productio, sed perfectissima com
plexio, et sic non habet veram rationem viae, licet a nobis sic concipiatur: origo autem cum
vero productio sit, veram rationem viae habere debet, et tamen sit incapax ut in
eo assignet illud duplex formalitas, per quarum unam personam distinguat in esse
et per alteram in actu 2o operantis personae distinguat. = Sed contra: esto intellectio
essentialis non sit productio, est vero actio: ergo est verus egressus ab intelligente, et
tamen distinguit intelligentes in esse essentiali: ergo etsi origo productio sit poterit
ex parte qua subsistens est distinguere Personas in esse Personae: et ex parte
qua productio est distinguere Personas operantes in esse actualiter operantis: prologus
influxus in essendo ita repugnat actioni productivae, quam actioni non productivae
dummodo vera actio ab agente sit: ergo.

Doctissimi Patres Salmanticenses tom. 1o in 1am
partem disp. 18. dub. 3. respondent obiectioni dicendo: intelligere essentiale non dicere
ex parte rei concepte esse viale, et existens quasi in fluxu, licet quod a nobis
intelligitur denotative ad modum intelligere quod in fluxu et esse viali consistit
concipiatur ut in fluxu et esse viali: origo autem quod vero productio est ex
parte rei concepte viam et fluxum, quo Personam distinguit in esse producentis
dicere, et sic originem non posse Personas distinguere.

Sed contra hoc facit: non visibile apparet, quod intel
ligere ex parte rei concepte non importet fluxum activum et viam: ergo responsio
nulla: probo ant. Deus enim et est perfectissimus Deus, et perfectissime agens per intellectum
et voluntatem: ergo sicut ex parte rei concepte ponimus formam qua vere distinguatur
in linea essendi: ita ex parte rei concepte debemus ponere formam in illo
qua vere distinguatur in linea agendi per intellectum: ergo et debemus ponere actio
nem in illo, quae sit vera actio: ergo et quae sit fluxus et via, licet non ad modum
productum, ad modum contemplatum. = 2o Deus non est beatus in linea essendi, sed in linea
operandi: ergo cum sit vere beatus debemus ponere veram actionem, quo beetur: hic est
intellectio sui: ergo intellectio sui ex parte rei concepte vera operatio est: ergo et verus fluxus.

difficultate huius argumenti graues Thomistae pressi deserunt sic
de distinctione relationum divinarum per intuitionem admittentes radicale intelligere: sed quod plo-
ne sibi sit est nostris temporibus, quamvis ei non assentiar, placet pro viribus sol-
vere paritatem: et pro nunc nego, quod in nullo sensu intelligere per modum actionis pro
nit Dei distinctivum essentiale, quod secundum modum actionis dicit egressum ab intelligente et
sic supponit intelligentem in suo esse distinctum. Dicunt ergo authores huius sol.
quod intelligere per modum actus 2i. est ultima actualitas omnium, quae spectant
ad genus intelligibile, ideo est quid actualissimum et perfectissimum et sic in illo
intelligere distinguunt rationem perfectissimi et actualissimi seq. et asserunt Deum
per intelligere sub hac consideratione distinctum; et modum actionis seu egressum
esse tantum attributum Dei. Ad rationem vero negi in primis non est dubium quod relatio
Personam distituat: sed quod in relatione secundum divum Tho. est duplex consideratio altera re-
lationis ut origo altera relationis ut [illegible], de meo defendit sub
ratione originis Personam non distituere, quod significat ut egrediens: et vero quo
argumentum intellectio ut actio et ut egressum ab intelligente non distituit ~~Personam~~ omnium
esse intelligentis: ergo ut origo et ut productio significata relatio nullo modo
Personam praedicamentum distituet.

Instas: origini ut origo est correspondet sua subsis-
tentia distincta ab ea quae correspondet relationi ut relatio est: ergo origo sub
munere subsistentis poterit Personam distituere: probatur: quod secundum d. Tho. omnia
quae sunt in Deo debent esse subsistentia; ergo cum origo sit formalitas divina
debet subsistere, et per hanc subsistentiam Personam distituere. — Respondeo neg.
ante loquendo de subsistentia relativa: haec autem soli correspondet relatio-
ni secundum munus relationis ut sic est; origo autem ut origo non significat ut pro
esse fixum et permanens habens, et sic illi ut tali nequit ratio subsistentiae relativae
correspondere. — Ad probationem dico quod illi debere correspondere subsistentiam
sub eo munere, sub quo ut sic habet esse fixum significat; ut origo autem
relatio non significat ut habens esse fixum, sed ut via, et sic relationi ut origo
est non correspondet specialis subsistentia.

Denique dices ostendo: ratio distituens Personam debet
significari ut intrinseca Personae distinctae; sed relatio ut origo non significat ut
intrinseca Personae distituendae: igitur relatio ut origo non distituit Personam: pro-
no minor: relatio ut origo significat ut egrediens a Persona, et residens in
Persona: ergo si significat ut intrinseca Personae.

Sed dices: relatio ut relatio non significatur ut
inhaerens, sed ut ad aliud; et tamen distituit Personam ut relatio: ergo esto rela-
tio ut origo non significet ut inhaerens, sed ut ab alio est poterit Personam
distituere. Sed contra est: non esto relatio ut origo et ut relatio sint intrinsecae
Personae et illi inhaereant, relatio ut origo Personam nequit distituere: ergo. pro-
bans

ans: etiã si relatio ut origo significet ut inhaerens ut pote actio immanens, ũ tamen significat ut inhaerens inhaerentiã formã; sed haec requirit ad constitutum Personae: ergo relatio ut origo etiã si sit intrinseca ñ constituit Personam. Mai. patet quia esse originis est esse viale, et fluxile: min. autem probatur: esse Personae est esse fixum, et permanens: ergo esse formalitatis constituentis debet significare ut formã habentis esse fixum et permanens; sed hoc ñ habet relatio ut origo, sed ut forma hypostatica, ergo relatio ut origo etiã si sit intrinseca quã actio immanens ñ constituit Personam, quia ñ significat ut quid intrinsecum fixum et ratum: sic D. Tho. 1a p. q. 33. art. 2. ad 2. denominatio rei debet fieri maxime a perfectione, et fine, generatio autem significat ut in fieri, sed Paternitas significat complementum generationis, et ideo potius est nomen divinae Personae Pater quam generans: quibus verbis constat: quod dato quod generatio sive active, sive passive inhaereat, et ut inhaerens significet, tamen quia significat ut via, et productio pote tendens ad terminum producendum ñ potest denominationem formae constituentis Personam dare: sicut albefactio passive sumpta licet significet ut inhaerens parieti, ñ tamen parietem album denominat, sed haec denominatio tantum oritur ab albedine, ad quam producendam albefactio ordinat.

Sit 2a sententia: Pater in esse Personae ñ constituitur per relationem radicalem et formalem principii Personarum producentium: est sed Patris Mar cum tract. 5 de trinit. disp. 4. cap. 8. ubi refert Bonavent. in 1. dist. 27 in 2a p. art. 1. q. 2a. Henricum 2a p. summae. Alexandrum in 1o q. 48. quod ziy disp. 90 solut. 1a et seq. p. q. 3. sec. 2a. et quod magis est D. Tho. eo quod asserit Paternitatem ut formam hypostaticam constituere 13 Personam, et antecedere actum generationis; per modum autem relationis ad generationem subsequi, et per consequens constitutam supponere, quo iure omnes Thomistas posset pro se allegare cum in doctrina D. Thomae omnes conveniant.

Auctores huius sententiae quadruplicem rem meditantur in Patre obiective praecisive distinctam: scilicet Paternitatem, quae est praedicamentalis relatio supra genuisse fundata: actualem generationem quae est relatio transcendentalis ad filium ut genitum, sive ut qui genitus est, & potentiam activam proxime quae est relatio transcendentalis ad filium ut proxime generabilem: et radicale principium et formale duarum Personarum, quae est etiam relatio transcendens aliis terminis pro filio et spiritu sancto ut producibilibus radicaliter, et quo s ordine quodam: 1o filium, et mediante filio Spiritum Sanctum: quo explicant supposit.

Contra 1o arguitur: si daretur in Patre relatio transcendentalis producentis productivum proxime, et radicaliter principii: etiam in filio constituendo esset transcendentalis relatio actualiter producti, producibilis proxime et producibilis radicaliter: at in filio istae relationes ñ dantur: ergo neque in Patre

consti

distinguendo tenet ut per hoc in esse Personae distinguatur. Mirum dicat ex Doctrina Authoris huius opinionis asserentis Filium filiatione quae est praedicamentalis relatio constitui in esse Personae: at si huiusmodi relationes transcendentales reperirentur in Filio non relatione quae est praedicamentalis relatio, sed relatione transcendentali radicaliter generabilis constitueretur in ratione Personae: cum constitutivum rei sit quod primo in illo intelligitur cum fundamento in re ipsa; talis autem foret relatio radicaliter generabilis; cum haec relationes proxime producibilis et actu producti praecedat, ac proinde filius in ratione Personae constitueret: ergo relatio ista transcendentalis, et consequenter aliae non reperiuntur in Filio.

Sequela vero probatur non ideo relationes illae constituuntur in Patre quia inveniuntur in illo et actu generare, et potentia proxime generandi, et potentia radicale Personarum procedentium: sed etiam in Filio reperiuntur actu generari, esse generabilis proxime, et radicaliter generabilis esse: ergo si in Patre dantur tres hae relationes transcendentales, in Filio debent dari aliae tres correspondentes. = 2° non si illae tres relationes reperiuntur in Patre, erunt in ipso admittendae tres praedicamentales virtualiter distinctae; at hoc expresse ab ipso authore negatur: ergo etiam transcendentales tenetur negare: Sequela probatur 1° quia quamquam dato in Patre ratione generantis actu, quae in sententia ipsius dubitatis est relatio transcendentalis, datur etiam relatio praedicamentalis super actualem generationem fundata: ergo si praeter istam dantur aliae transcendentales relationes potentiae proxime et radicaliter generare erunt constituendae aliae praedicamentales correspondentes huic duplici relationi: 2° probatur sequela quia semel concesso in Patre relatione transcendentali potentiae proxime generare in illo est ratio assignabilis cur in illo non fundet relatio praedicamentalis a relatione actu generantis virtualiter distincta: ergo admissis illis tribus relationibus transcendentalibus varie admitti debent tres respectus praedicamentales.

Dices rationem esse: quia nempe relatio praedicamentalis petit dari ad terminum actu existentem: potentia autem generativa Patris, et vis productiva radicaliter non respiciunt filium quatenus actu existentem, sed ut possibilem, et ideo fundare nequeunt relationem praedicamentalem distinctam a paternitate, quae super genuisse fundatur. = Sed hoc 1°: non in creaturis omnis relatio transcendentalis fundat praedicamentalem in ordine ad suum terminum, supposito quod existat, et tamen non omnis relatio praedicamentalis creata petit terminum actu existentem ut omnibus est manifestum ergo quod potentia generativa Patris ut possibilem filium respiciat, et illius existentiam non petat non probat quod nequeat fundare relationem praedicamentalem saltem ad filium ut generabilem supposito quod existat.

Dices 2° non potentia generativa Patris respicit filium realiter, quod petit realiter existentiam illius: ergo ex ista capacitate non est incapax fundare relationem praedicamentalem ad filium: probatur antecedens: non quaevis potentia eo modo petit terminum quo petit actum

prim

productivus tri: sed potentia generativa Patris et si virtualiter ab actuali generatione distinguatur, illa petit essentialiter ut actu existentem: ergo etiam petit essentialiter existentiam filij.
Dices: non potentia generativa Patris respicit filium ut generabilem, seu generabilitate et possibilitate divina: sed possibilitas divina, ut a possibilitate creata distincta essentialiter connectitur cum actuali existentia: ergo potentia generativa Patris respicit filium ut cum actuali existentia essentialiter connexum, et consequenter essentialiter petit actualem existentiam in illo.

2º probatur dictum: inde namque probant Theologi Personas divinas relationibus constitui, et non modis absolutis: quod ex hoc axiomate in divinis omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio: sed hoc axioma non potest intelligi de oppositione relativa transcendentali, sed tantum de praedicamentali: ergo vel fatendum est argumentum esse inefficax, quo admisso totum robur nostri sententiae infirmatur: vel dicendum nullam Personam divinam relatione transcendentali constitui. Minor in qua est difficultas probatur 1º. quia axioma illud semper intelligitur de oppositione relativa, quae est proprio praedicamento relationis: sed oppositio relativa transcendentalis non est propria huius praedicamenti, sed omnis aliis generibus, et eo ipso transcendentalis relatio divagatur per alia accidentis genera: ergo non potest intelligi de oppositione relativa transcendentali, sed necessario est accipiendum de oppositione relativa praedicamentali.

2º: quia illa quae in creatis opponuntur solum relatione transcendentaliter translata ad Deum non retinent realem oppositionem ut constat in actione, et passione, potentia, et obiecto, in natura et proprietatibus, haec enim omnia in creaturis opponuntur transcendentaliter relative; actio namque ad passionem transcendentaliter refertur, et sic de aliis: et tamen quia non constituuntur per respectum relationis praedicamentalis, actio et passio in Deo non opponuntur realiter transcendentaliter, nec potentia cum obiecto, nec proprietates cum natura divina: ergo quia sola oppositio relativa praedicamentalis est potens in Deo realiter multiplicare: et consequenter sola praedicamentalis relatio erit potens Personas constituere.

Ultimo probatur dictum: quia ex hac sententia sequitur absolute esse dicendum Personas divinas constitui per modos absolutos: consequens adversatur communi modo loquendi, et sentiendi Theologorum: ergo. Probatur sequela relatio transcendentalis non est relatio absolute, sed aliquid absolutum: ergo si Personae divinae vel omnes vel aliqua constituuntur relatione non praedicamentali, sed transcendentali absolute erit dicendum Personas divinas constitui non per aliquid relativum sed per aliquid absolutum: consequentia constat: quia habitus, et potentia constituuntur per transcendentalem ordinem ad obiectum, et tamen absolute, et simpliciter sunt accidentia absoluta, et non relativa: ergo relatio transcendentalis non est absolute et simpliciter relatio sed quid absolutum.

Nec motiva in oppositum urgent: argumentum enim 1º: principium proximum generantis, seu potentia generativa constituitur per respectum ad genitum

sed

sed respectus iste praedicamentalis non est, cum non respiciat terminum ut actu existentem, sed ut possibilem, nec ut positum terminum, sed ut producibilem: ergo distinctus respectu transcendentali. = 2° quia ut docet D. Thom. 1a p. q. 28 art. 3 cum tribuunt aliquid proprie, tribuunt etiam quod est de ratione illius; sed in Deo sunt productiones reales ad intra: ergo sunt in Deo relationes transcendentales. Nam de ratione productionis abstrahentis a creato et increato est respectus transcendentalis ad terminum; sed de conceptu Paternitatis sic abstrahentis est respectus praedicamentalis, neutrum namque imperfectionem dicit.

Haec tamen nihil urgent; ex doctrina D. Thom. respondeo ad 1um negando maiorem. Nam potentia generandi in Deo significat aliquid absolutum ex parte rei significatae, et solum relativum ex modo significandi, quia a nobis ad modum relationis concipitur: quae doctrina est intelligenda de potentia generandi in recto. Nam de connotato relationis realis importat non transcendentalem sed praedicamentalem; potentia enim generandi est includens ipsum in Patre, seu Paternitate connotato: quod si de hoc respectu probationem minoris procedunt, dico Paternitatem ut complentem potentiam generativam respicere Filium ut possibilem potentialiter divino, ac proinde ut tale cum ipso actuali nexum ut actu existentem: respicit etiam Filium ut purum terminum puritate excludente dependentiam et causalitatem, non autem realem productionem passivam. Tum autem puritas est sufficiens ad rationem respectus transcendentalis, sive praedicamentalis, quia realis productio passiva sive dependentia non sufficit ad rationem relationis transcendentalis, et ideo illius exclusio non petit a praedicamentali relatione.

Ad 2um dico maiorem et minorem, et nego consequentiam. Nam de ratione operationis abstrahentis a creato, et increato non est respectus transcendentalis, sed vel praedicamentalis vel transcendentalis: ille de conceptu operationis divinae, quae non a termino, nec obiecto dependet, iste de conceptu operationis creatae ab utroque dependentis, a principio, ut ab efficiente, et specificante, a termino ut finalizante, et ut fine specificante.

Ultimo opponunt: quando non essent in Deo Paternitas et filiatio, sed solum generatio activa et passiva adhuc essent respectus reales producentis ad productum et producti ad producentem: sicut generatio creata etiam Paternitate praecisa, tum sub hoc puncto est realis respectivus: sed in tali casu non essent respectus praedicamentales: ergo essent transcendentales.

Praeterea generatio divina sub expressione conceptus originis et productionis dicit respectum ad genitum, cum non possit intelligi non connotato termino: sed sub hac consideratione non est respectus praedicamentalis, alias exprimeret rationem Paternitatis cum in Patre nulla detur praedicamentalis relatio distincta a Paternitate: ergo ut sic est transcendentalis relatio.

Ad arg. 3. Respondeo: ablato a Deo relativo opposite non est in ipso realis Personarum distinctio, et consequenter nec realis productio formalis sed ad summum virtualis: sicut unitio a natura divina non realis formalis, sed tantum

virtualis

virtuali egressu oritur, et similiter volito et caetero atributo non realiter formaliter, sed virtu-
aliter Filij dimanant a natura Dei, quod inter illo reali oppositio relationis non est

Si dicas quod conceptus productionis est prior conceptu relatio-
nis; ergo ablato per impossibile conceptu relationis remaneret alter. respondeo est prior
conceptu relationis sub munere referentis est verum: sub munere formae hypostaticae est
falsum

Ad confirmatam Resp. concesso maiori distinguo minorem: non est respectus pra-
mentalis sub munere adaequato respectus pramentalis divini concedo minorem: sub inade-
quato munere nego minorem: et consequentiam: nec sequitur generationem Paternitatem exprimere, quod Pater-
nitas exprimit munus respiciendi filium ut filium: generatio vero non exprimit munus
hoc, nec respicit filium ut filium, sed ut genitum, quod quidem munus est inadaequatum Pater-
nitatis. Dices: sed Paternitas sub munere formae hypostaticae non est aliquid absolutum sed re-
lativum, sed tamen est Paternitas sub munere referentis. quod hoc munus non exprimit, sed
exigit et involvit.

Si instas: generatio exprimit munus respiciendi, sed non respicit munus
respiciendi pramentaliter: ergo transcendentaliter: maior constat non enim potest genera-
tio [?] proexplicito concipi sine termino genito: minor autem probatur: respectus pramentalis
est ad terminum ut ad purum terminum: respectus autem in generatione expressus hac puritate
non gaudet, sed illum ut genitum respicit: ergo non respicit munus respiciendi pramen-
taliter. 2° non si explicaret munus respiciendi pramentaliter exprimeret munus
Paternitatis: hoc non exprimit ergo. Probo sequelam: exprimeret munus respi-
ciendi pramentaliter: non pramentaliter generice: ergo specifice alicuius: at non
filiationis nec spirationis activae aut passivae: ergo exprimeret munus Paternitatis.

Resp. 1° neg. maiorem quod relatio non exprimit munus
respiciendi, sed exprimit connexionem cum genito, quod sufficit ut sine illo nequeat intel-
ligi; sicut suppositum sine potentiis intelligi nequit quamvis respectus non dicat
sed connexionem tantum cum illis, connexio autem explicata in generatione est relatio
quae implicat munus respiciendi. 2° Resp. neg. minorem ad probationem dico puritatem re-
spectus in termino a relatione pramentali solum excludere dependentiam aut causalitatem;
[illegible] productum sine dependentia aut causalitate. filius autem divinus licet genitus sit non tamen
a Patre dependet: et ideo generatio respicit sufficienti puritate ut non transcend-
entaliter, sed pramentaliter respiciat. Ad 2 sequelam dico Paternitatem duplex
munus exercere absque distinctione virtuali adaequata, sed tantum virtuali inade-
quata seu eminentiali, aut ex modo significandi, nempe formae hypostaticae
subsistentis, respicientis filium ut genitum; et respicientis filium ut filium: et sub quorum
horum a filiatione et spiratione distinguitur: generatio ergo respicit Paternitatem non sub
munere respiciendi filium ut filium; sed sub munere illum respiciendi ut genitum.

celebr[?]

Celebris est auctio Cayetani in explicando conceptu relationis; asserit enim quod relatio potest considerari ut exercita, et ut concepta, considerata relatione ut concepta intelligit constitutivum Personae Patris, quod ut sic generationem praecedit, non vero considerata ut exercita; ita communiter Cayetani in 1 p. q. 40 ar. 4. Adversus quem explicationem sit 3° dico: Persona Divina nequit constitui per relationem ut conceptam: hanc dico probo 1°. non relatio ut exercita iuxta doctrinam Cayetani non constituit Personam: ergo neque ut concepta: probo cons: implicat intelligere relationem vel eam concipere ut alicui communicatam, et non intelligere illam tribuere subiecto, cui communicat in exercitio eorum quae competunt relationi ut relatio est, sed in relatione ut concepta ingreditur quod propositionem est relationis ut relatio est quod est eius exercitium: ergo si ut exercita non constituit, neque ut concepta potest constituere Personam: probo maiorem: relatio sicut quaelibet alia forma subiecto cui caeteri effectum formalis illius se ipsam in exercitio communicat: ergo subiecto in exercitio tribuit id quod habet in se ipsa: sed in se ipsa habet referre subiectum actu ad terminum: ergo concepta ut unita subiecto in exercitio non potest non concipi ut in exercitio referens subiectum ad terminum.

2° probo dico. non per relationem ut conceptam datur intelligi relatio ut relatio est, vel relatio ut forma hypostatica, sed licet non constituit eam in hac sententia et 2° considerata recte veritatem non explicat; ergo relatio ut concepta in eo quod explicat Cayetanus non est constitutivum Personae: probo maiorem quoad 2am partem: non relatio ut concepta ex terminis est quid commune ad relationem concipiendam ut relatio, et ad relationem conceptam ut forma hypostatica: ergo per illos conceptus dictos non explicat proprium conceptum obiectivum quo relatio Personam constituat: quod debebat dicere quod relatio concepta ut forma hypostatica Personam constituit.

3° probo dico, et sententiam Cayetani impugno specialiter in eo quod affirmat quod relatio ut concepta non requirit fundamentum; bene vero ut exercita non relatio ut concepta et ut exercita solum differunt penes hoc, quod ut exercita non possidet munus obiectivum nisi inceptum imperfectum, bene vero ut concepta, dicit enim ut sic esse actu obiectum non inceptum: ergo sicut exercita requirit fundamentum ut exercitum ut concepta requiret fundamentum ut conceptum: explicatur hoc: nos concipimus divinam relationem connotative ad relationem creatam, sed relationes creatas non intelligimus convenire suis subiectis nisi prius intelligamus et concipiamus fundamenta, quibus mediis subiectis suis in exercitio conveniunt: ergo similiter relationem divinam ut relationem ~~in exercitio~~ non concipimus subiecto divino convenire, quin prius concipiamus ei convenire fundamentum ad illam.

Pater Torres explicans sententiam Cayetani distinguit relationem in relationem per modum actus primi et in relationem per modum referentis in exercitio vel Patrem ad Filium: asserit quod per relationem Paternitatis primo modo conceptam constitui personam Patris, antecedere quod prius sic generationem per actum in exercitio et veluti in actu 2° referentem se qui ad generatum, et non constituere Personam Patris.

Pro.

S nec hec explicatio placet; et facit 3º illa: 1ª: n relatio consistit
essentialiter in hoc q. est esse ad aliud, sicut esse visionis consistit in hoc q. est videre
sed in visione non possumus distinguere visionem per modum actus 1i. et 2i.: ergo ne
que in relatione debemus hanc considerationem formare. probo 2am: relatio
actualis consistit in actuali ordine unius ad alterum; sed inintelligibile est ali=
quem habere actualiter ordinem ad alterum, et actualiter non referri ad illum: ergo non est
intelligibile relationem tantum dare subiecto aptitudinem referibilitatis per modum
actus 1i. in quo ponit distinctio contraria:

confirmatur: sicut albedo de ipsa facit album, sic rela
tio de ipsa intransitive actu refert; sed non distinguimus albedinem ut facientem
album per modum actus 1i. et per modum actus 2i.: ergo neque distinguenda debemus
relationem ut facientem relatum per modum actus 1i. et 2i.: probo maiorem: sicut esse
actu album correspondet albedini ut forme, ita et relationi actu referre, quia relatio
neque est principium activum, nec passivum, neque materiale exercitii referendi: ergo illi
convenit intransitive ut forme relativae est.

Dices cum Mº Torres posse concipi relationem
ut rationem referendi, et non ut actu referentem; sicut logici dicunt de relatione
q. est generalissimum praedicamenti relationis, quae concipitur ut ratio referendi et non ut
actu referens. = Sed contra est: n generalissimum praedicamenti relationis non importat
relationem ut actu constituentem relatum; sed tantum dicit id quo subiectum potest actu
referri, quia non significat relationem in concreto, sed tantum in abstracto: at qui nos
loquimur de relatione ut actu in exercitio subiecto suo communicata, et signi
ficata in concreto, et de illo dicimus non posse communicari subiecto per modum actus
1i. sed debere illi natura communicari ut referens illud in actu 2º: ergo obiectio
non urget, quid enim refert relationem ut sic concipi tantum considerari ut genus ad suas
species, si actu non significat ut in subiecto: immo ex hoc exemplo sumo argu
mentum contra hunc modum dicendi.

Relatio ut sic diffinitur per hoc q. est esse rationem referendi
actu subiectum, quod afficit, non per hoc q. sit ratio, quo subiectum relatione affectum possit referri
ergo effectus formalis relationis est actu referre, non vero constituere subiectum referibile per
modum actus 1i.: probatur consequentia: n q. albedo est id quo subiectum habens illam est actu album
nequit intelligi q. albedo constituat subiectum q. afficit, in esse albi per modum actus
1i.: ergo q. relatio est id quo subiectum habens illam actu refertur non poterit intelligi, q. re
latio actu communicetur subiecto, et non actu referat illud = confirmatur: sicut relatio ut sic
actu non refert, ita nec generalissimum qualitatis actu qualificat subiectum; et tamen ex hoc
non licet inferre q. qualitas subiecto collocata constituat subiectum quale per modum actus 1i.
et non actu quale: ergo similiter ex hoc q. relatio ut sic actu non referat, quia actu in subiecto
non intelligitur, non licebit inferre, q. actu subiecto collocata, actu non referat subiectum.

Sit ultima dictio: Personae divinae constituuntur, et inter se distinguuntur relationibus sub conceptu formae hypostaticae et perse subsistentis: sic Ang. Doct. q. 40 de ... art. 3 in corp. quem sequuntur omnes Thomistae: illa probatur 1° ex eodem Ang. M. 1a p. q. 40 art. 2 in corp. de personali proprietate Patris sic dicente: proprietas Personalis Patris potest dupliciter considerari, uno modo ut est relatio, et sic iterum secundum intellectum praesupponit actum notionalem; quia relatio in quantum huiusmodi fundatur super actum: alio modo secundum quod est constitutiva Personae, et sic oportet quod praeintelligatur relatio actui notionali; sicut Persona agens praeintelligitur actioni: et solut. ad 1um amplius mentem resolutam explanavit dicens: ad 1um dicendum quod Ph. M. dicit quod id quod generat est Pater, accipiendo nomen Patris secundum quod designat relationem tantum, non autem secundum quod designat Personam subsistentem.

Ex quibus tale efformo argumentum in favorem mentis dictae: secundum D. Tho. in relatione Patris duplex conceptus invenitur; alius relationis, alius constitutivus Personae: sed hic duplex conceptus est idem cum conceptu referentis, et per se subsistentis, seu formae hypostaticae conceptus: ergo iuxta D. Tho. Pater non constituitur per Paternitatem ut relatio est, id est ut exprimit referendi conceptum, sed constituitur per formam subsistentis conceptum. Consequentia tenet. Maior est D. Tho: minor probatur: in relatione creata solum datur duplex conceptus in et ad seu inhaerendi, et referendi; sed in divina relatione conceptus inhaerentiae non est, cum non sit accidens, de cuius ratione est inhaerere; ergo loco huius est subsistendi conceptus: ac proinde duplex relationis conceptus scilicet relationis, et constitutivus Personae est idem in divina relatione cum duplici illo conceptu scilicet referendi, et subsistendi hypostatice, et cum ratione 1a non constituat relatio divina Personam; ratione 2a debet illam constituere.

2° probatur ratione: nam Persona divina est distinctum subsistens in natura divina ut docet D. Tho. 1a p. q. 29; ergo Persona divina constituitur per aliquid illam reddens subsistentem, et distinctam ab omni alio; tunc sic sed solum relatio illam reddit distinctam cum in divinis omnia sint unum ubi non obviat relationis oppositio: et perse subsistentem constituat relatio solum sub conceptu formae hypostaticae: ergo relatio sub conceptu formae hypostaticae formaliter Personam divinam constituit, et non sub conceptu referentis.

Tertium probatur ostendendo Personam divinam iuxta definitionem Boetii esse rationalis naturae individuam substantiam, et incommunicabilem subsistentiam: sed sub conceptu formae hypostaticae relatio illam constituit substantiam individuam et subsistentem incommunicabilem, cum natura divina ut sic tracta sit communicabilis aliis: ergo relatio sub conceptu formae hypostaticae et perse subsistentis Personam constituit.

Dices

Dices verum esse Personas divinas per incommunicabilitatem constitui, non tamen quod per relationes sub conceptu formali hypostatico constituantur: quod ut non eius Personae constituantur incommunicabiles per relationes sub conceptu referentis, cum sub hoc conceptu constituat Personam incommunicabilem aliis: Pater nanque sub expresso conceptu ad non convenit cum Filio, sed ab illo discriminatur et distinguitur, licet velut oppositi incommunicabiles.

Sed haec duo non minuunt vim argumenti facti et sic circa illa reiicio 1.. non esse formalis alterius vel constitutivo esse quod 1 ipsi convenit; sicut esse constitutivo nec dicens non est quaecunque esse intrinsecum, sed revertori ss. Thomistarum intrinsecalitas radicalis, quia 1. illi est conveniens: ergo licet incommunicabilitas sit de ratione Personae non quaecunque incommunicabilitas sed incommunicabilitas 1. illa in ratione Personae constituit; tunc sic sed haec incommunicabilitas 1 illa in ratione Personae constituit a conceptu formali hypostatico convenit eo non a referentis conceptu cum prius intelligatur in quam concipitur ad in relatione: ergo relatio sub 1. et non sub 2. conceptu Personas divinas constituit.

2.° eandem solutionem impugno: relatio spirationis incommunicabilitatem praestat, et tamen non constituit divinas Personas, quia licet incommunicabilitatem communicet, non 13 [illegible] tribuit, aliis supponentibus: ergo pariter relatio sub conceptu referentis praestet incommunicabilitatem, quia tamen haec incommunicabilitas non 1 sed 2 est alii 13 supponens non constituit Personas divinas formaliter in ratione Personae.

18 Authoritates ad stabiliendã soluis doctrinam ordinatã, soluois, inquã, argutoy ad futuri Istuqz destruendã respientẽ. 271

Primo est D. Thõ 1 p q 18 art 16. dicentis quod mala licet á Deo n sint operabilia tamen sub cognitione practica ipsius cadunt, sicut et bona inquantũ permittit, l impedit, l ordinat ea; sicut ę gritudines cadunt sub scia practica Medici, inquantũ per artẽ sua curat eas:

2º é D. Aug. 3º dicentis Deũ permittere infantes in peccato originali decedere, qa prescivit ipsos futuros iniquos, meruerent inquientis lib 1º de anima, et eius origine cap 12. Ipsa eximunitis prescia omnino, si quos prescivit, n erit, quomodo enĩ dicitr presciri futurũ, quos n é futurũ.

3º é D. Thõ 1 p q 14 art 13 in corp ubi ait. Alio modo potest considerari contingens, ut é in sua causa, et sic consideratũ ut futurũ, ut contingens n dũ determinatũ ad unũ, qa causa contingens se habet ad opposita, et sic contingens n subditr ullũ certitudini alicui cognitioni. Unde quicumq cognitu effectũ contingentẽ tantũ, n habet de eo, nisi conjecturalẽ cognitiõ. Deus autẽ cognoscit omnia contingentia, n solũ prout sunt in suis causis; sed etiã prout unumquodque eorũ é actu in se ipso. Et unde manifestũ é, quod contingentia, etinfabilites a Deo cognoscuntr, inquantũ subduntr divino conspectui sedũ suã presentialitatẽ; et tamen sunt futura contingentia suis causis comparata. in causa sua

4a. sit D. Thom q. 11 art. 7 in corp. ubi inquit de resurrectione Lazari. Quod aliquis respiciens ad causas inferiores dicere poterat, Lazarus non resurget; respiciens vero ad causam supremam Deum poterat dicere Lazarus resurget: et utrumque horum Deus vult. s. quod aliquid quando sit futurum secundum causam inferiorem quod tamen futurum non sit secundum causam superiorem; vel et converso. Sic est dicendum quod Deus vult.

5a. sit D. Thom q. 2 de verit. art. 12 in corp. et solue ad 7 dicentis, quando causa dicitur hoc est futurum, vel fuit futurum, assignatur ordo qui est in causis illius rei ad productionem eius.

Sexta est eiusdem D. Thom q. 16 de malo art. 7
cognosce futura in causa sua, nihil aliud est quam cognoscere praesentem inclinationem causae ad effectum

Septima Philosophi 2 de generatione cap. 62 loquens de futuro per ordinem ad causas creatas docet futurum quis incedere non incedet

8a. [illegible] ... veritatem ... praesentia ... Dei ... [illegible] ... quod ad eventum respicit, qui futurus est: ordo enim eius [illegible] ... praesentia. Sic illa propositio, quae ordinem respicit ... dicitur ... praesentia, ... quae est ... eventum; et si eventus in re futura non sit praesens, ordo tamen ad eventum praesens est, ... res ... futura.

272

3a D. Th. authoritas q. 46 art 1o ad 10 obiicit Cartes. etiam creat semper fuerunt causa ... qd antequam mundus eet, possibile fuit ... esse, si quidem Deus pro parte, quae eterna ... est Dei, et etiam Dei quod dicit aliquid absolute possibile ... ex sola habitudine ... quae sibi non repugnant ... quae doctrina adhibenda ... exposita.

1a authoritas D. Th. q. 12 art 1o ad 8 obi. art ad 8 dicendum quod prophetia Dominus ... ad ordinem causarum quae directe respicit sic ... omni Deitatem, absolute enim est ita ordinatus ... esse in actis, ut hoc continet; si a, referatur ad eventum ... quae indirecte respicit sic intelligenda est ... Dei causa.

11a D. Th. authoritas q. 12 de veritate ... art ad 10. dicendum quod prophetia illa ... 30 fuit Deus Dominus. Et quamvis non eet ... explicite ... est tamen illa denunciatio ... ita divina intelligenda ... tali ordine rerum ... manente.

Quaeres, cur a causa non existente ... pure possibili proveniat denunciatio ... futurus effectus proveniet? Resp. ... esse in actu ... Praeterea ... futurus effectus proveniat ... quod realiter existens futurum ... in sensu ... existens proveniat ... causa existens ... futuro ... proveniat ... ...

ea, quae inter se connectuntur, eadem cognitione debent cognosci; sed omnia possi-
bilia non cognitis possibilibus, quae inter se non connectuntur; [illegible] est certa: unde patet. Bea-
tus videt visione beatifica omnia possibilia; sed eadem visione non attingit possibilia
in particulari, quae cognoscit.

9 dob
16
144.
7 [illegible] 16
9 [illegible]

Jesus, Maria et Joseph.
in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

An divinae perfectionis divinae sit participatio
divinae Maternitatis B. V. Mariae.

Supponimus ex fide B. Virginem genuisse Verbum divinum [illegible] et [illegible] quod inquirimus in praesentiarum est, an illud [illegible] constitutum est in [illegible] potentiae generare [illegible] sit [illegible] participatio potentiae generativae Patris aeterni [illegible] ad cujus [illegible] ut cedat in aliquam [illegible] Dei, et [illegible] gloriae.

[illegible] quod praedicatum aliquod [illegible] dici divinum [illegible] per [illegible] et [illegible] per participationem [illegible] divinum per essentiam [illegible] per communicationem, et [illegible] hoc divinitatis [illegible] divinum [illegible] Deus, [illegible] esse [illegible] per communicationem, si [illegible] est [illegible] divinitas [illegible] per participationem; [illegible] divini [illegible] per participationem est ens creatum, participatum tamen [illegible] divinum aut per communicationem non est ens creatum, [illegible] ens increatum per esse, et [illegible] non per essentiam, [illegible] per communicationem creaturae, ut humanitas Christi [illegible] divina communicatione divinitatis, et deificata [illegible] aut per communicationem [illegible] per esse [illegible] est [illegible] divinum per esse [illegible] divinitatis, [illegible] ut [illegible] divinum per participationem [illegible] est divina participatio.

[illegible]

[illegible]: quod omne ens supernaturale est expressio [illegible] formalis participatio [illegible] intelligendi [illegible] et supernaturalia sunt participatio [illegible] supernaturalia [illegible] propinquiora sunt expressiones [illegible] participationes; [illegible] non solum [illegible] efficientis [illegible].

+
Jesus, Maria, et Joseph
in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti

pertinet ad exemplarem, et specificativam, et ideo nec extra
...um pertinent ad extra in creaturis eorum, sed solum
per participationem earum similitudine saltem analogica, sicut non vniuersaliter quae
pertinent ad intra per essentialem perfectionem diuinae
Verbi quod natura diuina ad intra constituit Deum sanctum per esse,
et radicat intellectum, et voluntatem; idem quod habitualis ...
participat ... constituit ad extra ...
... sed participatam, et radicat ... in via, ... lumen ...
... in patria, quae pertinent ad intellectum; et charitatem, quae per-
tinent ad voluntatem; et sicuti ... intellectus et voluntas diuinae
constituunt Deum ad intra proxime potentem intelligere ... per
esse, ... gloriae, et charitas constituunt hominem ad extra
... proxime potentem cognoscere et amare
Deum per participationem, itaut semper verificetur, quod gratia
creata supernaturalis sicut ... modo possibili analogice per par-
ticipationem ad extra, quod gratia diuina ... participatiue, sicut ad
intra per esse.

Suppono B. Virginem ad esse sanctissimi filii
genitricem indigentem eleuatione intrinseca per aliquam qualitatem
supernaturalem, ...; et hanc esse
aliam particularem, quae communiter solent asseri in ... suis
tribus justificatis, ... charitatis ... de
... q. 31. art. 4. ... dubio visione
beatifica et vnione hypostatica enumerat dona Matris
Dei B.mae Virginis, et illud vocat infinitum, et miraculorum ...

D. Thomas q. 31 art. 5 in corp. et ideo ad supplem. motus generans Xti pertinet qd activum principium in generatione illa fregit virtus suplis Divina. sed ad maiorem motus generans eius pertinet qd eius mater &c.

Idem 32 art. 4. sic habetur in corp. referens aliorum modos explandi concursum B. Virg. in generatione filij ait: dicunt qd Sp. sanctus supernaturaliter ei tribuit virtutem activam in conceptione corporis Xti, quam aliae mulieres habent per semen virilem; sed hoc non potest stare. et postquam rationes dedit impugnativas, ait: qa igitur Beata Virgo non hoc accepit, ut esset pater Xti sed mater, consequens e, qd non acceperit potentiam activam in conceptione Xti: et post pauca; ex quo sequitur huiusmodi potentiam activam sibi frustra fuisse collatam &c. sed si fundalis dignitas Maternitatis esset formalis participatio potentiae generativae Patris, Beata Virgo accepisset potentiam activam in conceptione Xti; ergo non e fundalis dignitas Maternitatis formalis participatio potentiae generativae Patris: probatur; potentia generativa Patris e potentia activa, sed formalis participatio alicuius gratiae habet idipsum modo positive per participationem, ut ex eo qd gratia divina, a qua participatur, habet activam rationem, ut ex eo qd participatio formalis participabit, &c; ergo si fundalis dignitas Maternitatis esset formalis participatio potentiae generativae Patris, Beata Virgo accepisset potentiam activam in conceptione filij: bene pt; qa gratia divina activa tribuit sanctificationem, eradicationem peccatorum excludendas, gratia habitualis, quae e illius formalis participatio, tribuit ad extra et hos sanctificationem participatos eradicat fides et lumen, licet quae pertinent ad intellectum, et charitatis, quae pertinet ad voluntatem; ergo.

1^a instabitur: licet quae defenditis Xtus Dns etiam secundum humanitatem morale potentiam non tamen fuisse instrumentalem physicam huiusmodi: Xtus ante incarnationem possibilitatem tamen fuisse instrumentalem physicam contra; sed standum dimensione, sic arguitur: eadem e entitas physica Xtus Dnus contra, sed eadem entitas ... physice quae proponit eadem entitas, ergo Xtus Dns qui causa moralis, et instrumentalis physice, possibilitas ... in instrumentalis physica ante incarnationem fuit causa moralis ...., possibilitas non e instrumentalis physica ante incarnationem.

2^a ad versum &c.

q̃ Dotor remite a Vm la
question q̃ a Vm se me
manda en que le sirva
e no aver la lleva do ayer fue
olvidar le e a mi hermano
no el muchacho e dexo de
cuidado de [illegible]
De Vm siervo fr [illegible]

99 Supposito sit alia qualitas, quae elevata fuit B. Virgo [illegible]
Maria ad generandum Deum, et hominem est aeternalis partici-
patio per generationem Dei, et consequenter naturae divinae per [illegible] divi-
fecundae in Patre, tam ad producendum, et generandum [illegible]
[illegible] authoritatibus, ratione et paritate; innumerae sunt [illegible]
[illegible] Sanctorum [illegible] tantum adducam [illegible] qui scholastico
stilo sunt usi. in [illegible] ex verbis Angeli [illegible] Spiritus S.
superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi. quae verba
explicans Beatus Albertus Magnus sic inquit: virtus Altissimi
obumbrabit tibi; hoc est, quando [illegible] ipse producet imaginem [illegible]
resultantem; per quam potestatem [illegible] fecunditatem divinam, et [illegible] Patri
[illegible] generationi [illegible], ut incorrupta [illegible] virtus altissimi obum-
[illegible], et sicut [illegible] radius. [illegible] et [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] Magnus [illegible] aut imaginem
[illegible] ad [illegible] generationis umbram [illegible] et [illegible]
[illegible] generationis [illegible] participet [illegible] sicut [illegible]
et [illegible] potentiae generationis [illegible] sicut
gine, sicut est in Patre [illegible] incorrupta [illegible] dixit: [illegible]
[illegible], et sicut [illegible] radius [illegible] qui [illegible]
mundana illa [illegible] virtus umbram suam produxit in Virgine, [illegible]
et [illegible] divinae; quae umbra, et [illegible] gigantis
[illegible] Patre [illegible] in cap. 11. [illegible] ad [illegible] Gigantis, cuius caput
[illegible] in speculo; [illegible] imaginari volumus inquit. Gigantis, cuius [illegible]
pertingat ad [illegible], cuius pedes descendant ad inferos, et cuius [illegible]
[illegible] extendantur ad [illegible], et ad [illegible]; [illegible] in umbra speculo
[illegible] apparebit Gigas; sic inquit Magnus
[illegible] repraesentata [illegible] Virgini [illegible] in spe-
[illegible] Majestas [illegible] invisibilis [illegible]
[illegible] repulsit, et umbram [illegible] vocat
[illegible] divinitatis [illegible] et [illegible] ostendens.
[illegible] Exemplum [illegible] generationis Dei
vocat imaginem, vocat umbram, vocat [illegible]

Jesus Maria et Joseph

Filius exemplum et imago, verbum, et expressio similitudinis alicuius prodi
divini est esse expressum, et ita participans illius prod. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~. q. [illegible] D. Albert. Magni [illegible]
Deipara est fratris participatio per generationem [illegible] etiam D. casus

discipulo, neque M. A. [illegible] q. 18 art. 1. verum sic
inquit: Verbum absque ulla corruptione cordis sive intus suscipit,
Deceptio quin immo corruptio Verbi perficit, Verbi corruptionem non
patitur, quia ergo caro Virginis fuit a Verbo Dei assumpta, ut
esset caro Dei, conveniens fuit, ut ipsa sine corruptione
Matris Deiparae, esse prodicat [illegible] generationem temporalem Verbi
in natura humana a B.ma Virgine [illegible] generationem, sive ex
mente D., et assimilat ~~[illegible]~~ generatio humana [illegible]
proprietates, et conditiones generationis divinae in [illegible] intus
generat Verbum ad intra, et generat sine corruptione [illegible]
ita B.ma V. generat ad extra Verbum divinum in natura humana, et
generat sine laesione suae integritatis; [illegible] maxime [illegible]
similis virginea intus [illegible] est esse prod. et expressio [illegible] divinae
modi fecunditatis; [illegible] ratio desumpta ex [illegible] prepositione

in [illegible]; sed est, quod [illegible] est fratris participatio ali-
cuius prodi divini. [illegible] fecunditas B.mae Virginis Mariae ad
generandum [illegible] est aliquid supernaturale [illegible] ex [illegible] duabus
[illegible] esse fratris, et expressa
participatio alicuius prodi divini; [illegible] nisi per gene-
rationem divini, et natura divina [illegible] in [illegible] ad generandum
[illegible] divini, et [illegible] participationem; Mai. et min.
[illegible] q. huius est fratris et expressa participatio; [illegible] admittunt [illegible]
[illegible] apponunt [illegible] et [illegible] Theologi admittunt [illegible], et
[illegible] et maior. et min. subsumpta [illegible] conclusio, et
Deceptio [illegible] esse participatio fratris alicuius prodi divini; cuiusque
nisi fecunditatis [illegible] intus, nec voluntatis, nec [illegible]
[illegible] attributi [illegible] sic. [illegible] misericordia, [illegible]
Et [illegible] ad generandum [illegible] neque potest esse participatio naturae divinae [illegible]
et [illegible] sub [illegible] participatio [illegible]
[illegible] esse participatio naturae divinae [illegible] fecunditas [illegible] Patre,
et illius fecunditatis. [illegible], quae [illegible] in linea fecunditatis
generationis

Jesus, Maria et Joseph.
in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti

ad extra debet esse participatio perfectionis divinae, quod sit deducta formaliter
ab ipsa generatione ad intra, ubi ipsa est etiam in Deo, quod tamen est
expressa, et formalis participatio.

Dico primo contra aliquos: quod si virtus generativa maxime
divina Dei omnipotentis non esset participata per generationem Dei maxime
quod impossibile esset talis participatio; probatur, et nulla alia ratio potest
assignari, et est potissima; probatur primo quia illae perfectiones divinae sunt im-
participabiles a creaturis, quae in suo conceptu abstractissimo,
et formalissimo explicant infinitatem, et ex terminis pugnant, et dicunt
formaliter conceptum creaturae, qualia sunt ratio entis a se, independentis, ratio
actus purissimi, ratio aeterni, immensi, omnipotentis etc. quia ergo non
participari, nec communicari possunt ad extra; et illae perfectiones
divinae sunt participabiles a creaturis, quae licet in suo conceptu
implicite, et formaliter includant infinitatem, illam tamen non explicant,
sicut visio clara, et intuitiva Dei ut talis, amor Dei super omnia
etc. quae licet in Deo sint perfectiones infinitae, quia tamen non explicant infinitatem
nec aliquid repugnans conceptui creaturae, participantur a visione beatifica
et charactere; generatio in Deo licet sit ingenita et actus
purissimus, et habeat infinitatem, non tamen illam explicat, sed implicat, sicut
ceterae perfectiones quae participantur; ergo est participabilis, ut Deus, quod sicut
in ceteris perfectionibus non obstat ut participentur, ratio infinitatis implicite in
clusa, ita nec in hac obstabit.

Dico secundo contra aliquos: quod illud, quod deficit
ut communicetur creaturae non habet directe repugnantiam ex esse creato; probatur
quod Maria communicatur de facto illa foecunditas ad generandum,
et sit Mater substantialiter Dei, et hominis, sicut vera et propria genuit Deum, et
non habet substantialiter Deus, et hominis, sicut vera et propria genuit Deum, et
posse generare Deum verificatur, et reperitur in Deo Patre, et reperitur
etiam in Beatissima Virgine, licet diversimode, in Deo Patre perfectione divina
et ut generans in natura divina, in Sacra Virgine ad generandum Deum
in natura humana, secundum divinam analogice possibili creaturae, et omni
enti creato etiam supernaturali. Probatur secundo. ... quia inter creaturas

Jesus, Maria, et Joseph

creatus est in linea intellectiva, et ex se est impotens ad ascendendum ut est in se, [illegible] ut constituatur potens, indiget gratia intellectiva supernaturali participante lineam intellectivam divinam, sc. lumine gloriae, quod est participatio intellectus divini; et sicut voluntas creata potens velle Deum supra omnia indiget gratia eiusdem lineae volitivae, et participante lineam volitivam divinam, sc. charitate; et ut homo constituatur sanctus indiget gratia participante lineam sanctitatis divinae, sc. gratia habituali; ita etiam ut potentia generativa B. Mae. Virginis, quae destituta erat ex se est impotens ad generandum Deum, indiget [illegible] gratia [illegible] elevante, et participante lineam generativam divinam, qualitate generativa, et participante lineam intellectivam, et voluntas per qualitates [illegible] lineae generativae divinae, quae in divinis non est alia linea generativa divina, [illegible] in B. V. [illegible] participat.

[illegible] approbata ratione; et reddit rationem: quod veratiue loquendo omnia perfecta supernaturalia elevant potentias physicae virtutis; quales sunt intellectiva, volitiva, et generativa, et lineas extra [illegible] propriam, et speciei [illegible], et lineas extra [illegible], alias [illegible] de eas extra [illegible]; quod est impossibile [illegible]; quia [illegible] extra suas [illegible]; quod est impossibile omnino, quia non [illegible] et consequenter, neque [illegible] perficiat, idest, supponit in natura [illegible] virtutis superioris ordinis essentiae ad aliud, vires, et virtutes eiusdem lineae [illegible] voluntatis ad intelligendum, neque intellectus non est de se virtus ad volendum. [illegible] Et per additamentum [illegible] Virginis, tribuit vires in propria linea [illegible] ordinis; ita [illegible] virtutis [illegible] eiusdem lineae [illegible] Mariae, [illegible] elevari intra lineam potentiae generativae B. Virginis [illegible] additamentum [illegible] virtutis generativae [illegible] et superioris ordinis, sc. supernaturalis, et [illegible] participatio [illegible] Maternitatis B. Mae. Virginis supernaturalis [illegible] divinae, [illegible] et [illegible]

Virginis Mariae. [illegible] supp. de fide [illegible] Maternitatis B. Mae. Virgine, insuper asserit non violasse, neque destruxisse virginitatem in B. Virgine, imo potius illam perfecisse, et [illegible] non destruxisse, imo [illegible] [illegible] fuisse virginitatem per Maternitatem. [illegible] existimamus

[illegible] Mariae [illegible]

[illegible] B. Albert. Magn. et Scot. ; in q. q. expresse asserunt q. B. V. Maria accepit fecunditatem [illegible], et fecunditatem virginis; et in hoc plenius [illegible], et addebat fecunditatem [illegible] virginis ex fecunditate [illegible] q. dicit [illegible] est intus virgo, ut [illegible] q. sine ulla laesione, et violatione sui est generativus, q. a [illegible], et a [illegible] esse fecundat, et n. accepit [illegible]

B. V. accepit fecunditatem cuius genii et [illegible] B. V. per se accepit fecunditatem virginis; [illegible] virginitatem [illegible] destructam. [illegible] virginitatem fecunditatis superabundantia [illegible], quae destructa [illegible] sermone 15 de temp. dicentis [illegible] Laurentii [illegible]. [illegible] decorauit, et virgini creauit in eius partu integritatis [illegible], quae [illegible] et lucidius [illegible] amplificata [illegible] nisi superabundantia [illegible] et amplificari virginitatem [illegible] B. Virginis [illegible] virginitatem superaverit [illegible] destructa virginitatis fecunditate virginis; et [illegible] amplificata [illegible] [illegible] auctoritate.

[illegible] 36. Et ex[illegible] in eo sensu, in quo asserunt [illegible] [illegible] non solum non destruere [illegible] affirmant [illegible] dona [illegible] et adornare, et in quo [illegible] [illegible] fecunditatem [illegible] non destruere [illegible] virginitatem [illegible] ille participat [illegible], quae destruit virginitatem [illegible] contingit, q. [illegible] in virgine [illegible] non destruente [illegible] perficiente [illegible] libere [illegible] operatur, et [illegible] [illegible] pariter [illegible] [illegible] ut maneus [illegible] non destruente [illegible] virginis [illegible] [illegible] B. Virgine [illegible] [illegible] ut est [illegible] [illegible] virgini ad [illegible] non destruat [illegible] [illegible] virtute [illegible] manens Virgo virginea [illegible] ad generandum [illegible] puritate.

Jesus, Maria, Joseph

Ho [illegible] primum ... et aliqui [illegible] praecedentis; ideo quia [illegible] est perfectio [illegible] radicalis vitae [illegible] ad intelligendum, et ad amandum; et lumen gloriae [illegible] intrinsece vitale ad intelligendum, et charitas [illegible] ad amandum, [illegible] vires ~~[illegible]~~ supernaturales vitales, et ideo illas supereminent; [illegible] ~~[illegible]~~ parte

supernaturalis [illegible] debent [illegible] participas [illegible] in perfectionibus divinis [illegible] participabile in perfectionibus divinis [illegible] supernaturaliter participatur; cumque in natura divina reperiatur [illegible] supernaturaliter, utrumque [illegible] vitalitas radicalis; ideo gratia quae est eius participatio, utrumque participat, et utrumque [illegible] subiecto [illegible] et [illegible]

in intellectu et voluntate divina reperitur [illegible] supernaturaliter [illegible] lumen gloriae vitalitatis proximae, idem eius [illegible] participatio, [illegible] et utrumque [illegible]

et charitas utrumque participant [illegible] et [illegible] in [illegible] subiecto [illegible] intra [illegible] voluntatis [illegible] Patris virginitas, [illegible] non [illegible] requirit fecunditas ad generandum [illegible] Patris fecunditatis

[illegible] maternitatis [illegible] quae est participatio Patris [illegible] et [illegible] supernaturalis utrumque participat [illegible] et fecunditatis, et virginitatis [illegible] virginitatis [illegible] [illegible] virginitatis supernaturalis, et [illegible] fecunditas in mente [illegible] sit virginea, et [illegible] certissime, et [illegible] ex [illegible] testimoniis.

quae est in mente [illegible]

augebit et perficiat

Solvunt Argumenta.

[illegible]: per generativa Patris [illegible] est incommunicabilis; [illegible] maternitatis [illegible] Virginis [illegible] non potest esse Patris participatio per generativa [illegible] quia [illegible] incommunicabilis [illegible] communicaret etiam [illegible] communicaret filio natura divina, communicaret etiam illi posse generare, [illegible] communicat; [illegible] filius posset generare alium filium, [illegible] per generativa est incommunicabilis [illegible] generativa [illegible] est incommunicabilis ad intra [illegible] ad extra [illegible] est incommunicabilis communicatio [illegible] per [illegible] alicuius [illegible] n. [illegible]

[illegible] est incommunicabilis ad extra

communicabilis ad intra, [illegible] est incommunicabilis

Jesus, Maria et Joseph.

[illegible] ; [illegible] Deo, [illegible] alium creare [illegible] pon[illegible] gene[illegible] [illegible] filio divino ad intra, et [illegible] [illegible] communicat [illegible] ad extra [illegible] plurima [illegible] perfectiones [illegible] creare [illegible] Deo, [illegible] in Deo esset imperfectiones [illegible] in humana [illegible] perfectio [illegible] generare [illegible] excellentissima [illegible] in filio, [illegible] in Spiritu [illegible] generativa [illegible] esset maxime imperfectio [illegible] quare [illegible] ad extra [illegible] incommunicabiles ad intra; [illegible] ad extra [illegible] relativa [illegible] communicabiles in divinis [illegible] oppositione relativa [illegible] in divinis [illegible] dispositio, [illegible] creare [illegible] ad intra [illegible] divinis [illegible] creat ad intra [illegible] generativa [illegible] ad extra [illegible] incommunicabilis [illegible] ad intra; [illegible] ad extra.

[illegible] generativa [illegible] communicare [illegible] divinis [illegible] participatio [illegible] communicabiles [illegible] divinis [illegible] participatio [illegible] intellectus [illegible] divini [illegible] intelligere, et [illegible] in [illegible]

habitus et participatio [illegible] divina [illegible] sanctificantis [illegible] communicat creare [illegible] divinis [illegible] est [illegible]

non potest praecipere communicari ex sorte aliqua perfectio aliqua, praeterquam alicui creatae alicuius participantis ratione talis effectus per se talem, et simi[liter] dispositio generativa [illegible] per ipsum non potest communicari, neque potest partici[pari]. [illegible] quia requirit[ur] aptitudinem ad recipiendum, quod sint aliquae perfectiones divinae, quae licet possint ad extra participari per aliquas perfectiones creatas, non tamen possunt ad extra per se ipsa communicari; et huius generis sunt omnes perfectiones divinae quae important rationem operativi, et vitalis, ut posse intelligere, velle, gene[rare], [illegible] ut communicentur personae, deberent uniri per modum formae constituentis unius alicuius naturae ex subiecto creato, ex [illegible]

physica — constitutae in ratione eius operativi; itemque autem, et constitutionis ex subiecto est imperfectio repugnans Deo; et ideo possunt parti[cipari] per aliquas perfectiones creatas a se distinctas, [illegible] formae, non tamen possunt per se ipsas communicari; et harum sunt aliae perfectiones divinae, quae possunt [illegible], et participari; quae [illegible] in communicatione [illegible] requirit in formatione physica, neque aliqua imperfectio; et ideo [illegible] requirit [illegible] sanctitatem, quae [illegible] huius subiecti sancti requirit vi[ri] subiecto per modum formae dantis rationem adoperandi, [illegible] illud [illegible] divinae distinctionis, aliquo sufficit informatio [illegible] [illegible], ut possit [illegible] posset participari, non tamen potest per se ipsum communicari, quia ad hoc requireret imperfectionem informantis.

[illegible] dignitas Maternalis [illegible] esset fructus, et expressa participatio paternae foecunditatis, esset participatio perfectionis naturae divinae, [illegible] non divina sed quo generans [illegible] implicat esse [illegible] participans naturae divinae [illegible] divinae [illegible] ratione formalis naturae participat aequivalenter; quia sub ratione naturae non potest formaliter participari [illegible], et non [illegible]; ad eius participationem Maternitatis [illegible] sub ratione naturae [illegible] absolute [illegible] participans aequivalenter sub ratione [illegible] in [illegible] [illegible] potest participari Maternitate, adaequate [illegible], inadaequate [illegible] quod [illegible] divinae [illegible] ratione inadaequata, et sub uno participat aequivalenter, et sub altero ratione Maternitatis;

Jesu, Maria, Joseph [illegible]
in nomine Patris et filii, et Spiritus Sancti.

Natura divina in Patre potest dividi [illegible] secundum quod est principium intellectionis, et volitionis divinae, [illegible] in utroque [illegible] divinae [illegible] personis, et [illegible] participat [illegible] et [illegible] secundum quod in Patre est principium generandi [illegible], et [illegible] [illegible] inadequato participat [illegible] [illegible] naturalis: sicut in [illegible] probabilissima [illegible] intelligendi [illegible] per [illegible] intellectus [illegible] [illegible] inadequati, et [illegible] diversa [illegible] distinguuntur, [illegible] participat [illegible] actualis intellectionis. [illegible] natura potest [illegible]

Ad [illegible] participare naturam divinam sub [illegible] inadequato [illegible] [illegible] est generans, [illegible] nullus [illegible] natura divina [illegible] divinus in natura divina, [illegible] pater qui generans persona divina in natura divina [illegible] pater qui generans [illegible] [illegible] Virginis Mariae [illegible] [illegible] divinus in natura divina [illegible] humana [illegible] participat naturam divinam [illegible] natura divina [illegible] humana [illegible] [illegible] participat [illegible] [illegible] inadequati [illegible] [illegible] inadequati [illegible] in [illegible] generandi [illegible] participat [illegible] [illegible] inadequati [illegible] inadequati [illegible] [illegible] Virgine [illegible] [illegible] participat [illegible] sui excellentia, et [illegible] participat [illegible] [illegible] divinis [illegible] perfectio quae [illegible] [illegible] participatio [illegible] naturae, et [illegible] participabile, [illegible] divina [illegible] [illegible] quae potest participari, et [illegible] divinae in natura [illegible] ad generandum [illegible] participat. [illegible] [illegible] ad dominium [illegible] participat [illegible] eiusdem naturae, [illegible]

Jesus, Maria, et Joseph

[illegible] dicit [illegible], non participant secundum [illegible] natiuitatis; nam [illegible] erat Mater [illegible] adaequata, [illegible] quod generatio est origo viuentis a viuente in similitudinem naturae; unde requiritur [illegible]

quod generans assimilet sibi genitum, et quod communicet eandem naturam, quae est in generante, et non sufficit, quod communicet aliam naturam, quae est in alio, quod hoc generatio [illegible], et [illegible]; unde sicut [illegible] aeternus ut sit vere generans filium, communicat illi naturam diuinam, quae est in seipso, [illegible] Mariae ut sit Mater vere [illegible] [illegible] requiritur, quod communicet ipsi naturam diuinam quae est in [illegible], [illegible] humanam, quae est in [illegible] [illegible] communicat naturam diuinam [illegible] [illegible] Virginis, [illegible] filius [illegible] in natura diuina, [illegible] in natura humana; unde eadem diuina persona [illegible] generationis aeternae et temporalis, [illegible] diuinam naturam, quae est in [illegible] accipiendo humanam naturam, quae est in Matre [illegible]

[illegible] quod [illegible] generationis [illegible] in [illegible] non participat adaequate [illegible] naturam diuinam [illegible] sub ratione principii generationis [illegible] [illegible] [illegible] aliquibus principiis [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]; quod [illegible] [illegible] diuinus sit in natura, quae est [illegible] [illegible] sit natura humana [illegible], et [illegible] participat [illegible] natura diuina [illegible] Matris; et [illegible] [illegible] principii generandi [illegible] in natura diuina, et [illegible] non participat, nec est participabilis [illegible] [illegible] non participat [illegible]

[illegible], non potest esse [illegible], et [illegible] participatio [illegible] [illegible] de qua loquimur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible] participatio [illegible] est natura diuina [illegible] participat [illegible] [illegible] communicandam naturam diuinam, non participat [illegible]

Jesus, Maria, Joseph
In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti

[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]; ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] sit [illegible] [illegible]; sit analogice [illegible]; [illegible] [illegible] divi
[illegible] [illegible] supernatur[alis] sit [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est solum analogica, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtutis supernaturalis generativae [illegible]
[illegible] generativae [illegible] et [illegible] communicat personam divinam naturae divinae, [illegible]
Virginis [illegible] [illegible] communicavit eidem divinae personae naturam humanam; [illegible] in [illegible]
[illegible] communicavit [illegible] et in [illegible] quo, sc. naturae,
sc. divinae personae [illegible] [illegible] eandem [illegible] personam [illegible] [illegible]
analogice; quatenus [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] virtutis supernaturalis [illegible] Virginis [illegible] distinguit [illegible]
[illegible] virtutis supernaturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturae humanae [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible] generandi
[illegible] [illegible] [illegible] personam humanam, et [illegible] [illegible] [illegible] personam
[illegible] [illegible] humanae [illegible], et [illegible] non, quatenus [illegible] [illegible] supernaturalis [illegible]
divinae; [illegible] modo supernaturali [illegible] virtutis [illegible] [illegible]
Virginis. [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible], per generativam [illegible]
[illegible] est participatio [illegible] generativae [illegible] [illegible] [illegible] participat
est [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] generativa
[illegible] [illegible] [illegible] participationem [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] virginea
[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] est [illegible] a [illegible] virginea
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] participata [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] virginea per participationem [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] paterna, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] paterna, [illegible] [illegible] [illegible] participat
[illegible], ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per generationem aeternam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per generationem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Virginis est [illegible] [illegible]
virtutis generativae supernaturalis

Jesus, Maria [illegible] Joseph

[illegible] in nos [illegible], et affinitas [illegible]

Pos quaerimus [illegible] ultimus, quod requirit [illegible], et omnia quae [illegible] requirunt in [illegible] aliquod quod [illegible] requirit in [illegible]; et [illegible] ut sit [illegible], et [illegible] participare per generationem [illegible] participans [illegible]; aliquis nullus [illegible] supernaturale, quod [illegible] participans [illegible] divinam [illegible], et [illegible] divini [illegible] nullus participat [illegible] divinus [illegible], et [illegible] excellentius [illegible].

[illegible] aut disparitas; quoniam [illegible] dicere [illegible] participat fecunditatis virginis [illegible] et [illegible] participabat eius fecunditas [illegible] quae perfectiones divinae participant [illegible] virginem [illegible] perfectiones [illegible] et admirans in qua [illegible], quae possunt [illegible] participare; [illegible] requirit capacitas [illegible] participante [illegible] divina requirit [illegible] virginem, [illegible] participans; in [illegible] virginem [illegible] supplementum [illegible] capacitas [illegible] ad [illegible] virginis [illegible], et virginis [illegible] ad [illegible] sit [illegible] ad generandum [illegible] participare, et participavit [illegible] virginis [illegible] participare, nec participavit [illegible].

[illegible] dicunt, et [illegible]: [illegible] qualitas [illegible] sit spiritualis, [illegible] corporea, [illegible] recipiatur in [illegible] in corpore [illegible] sit activa, [illegible] passiva [illegible] sit sanctitas [illegible] [illegible] qualitas supernaturalis generativa, altera per modum [illegible] generativa, altera per modum [illegible] participantis [illegible] generationi divinae [illegible] qualitas, quae [illegible] divina [illegible] in [illegible] generationis [illegible] animae [illegible] vitalis [illegible] in [illegible] est intellectiva [illegible] intellectus ad intelligendum vegetativa, quae [illegible] ad generandum [illegible] qualitas generativa [illegible] ad generandum, et [illegible] proxima [illegible] supernaturalis, [illegible] qualitas [illegible] proxima [illegible]

Jesus Maria Joseph
in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti

[illegible] supernaturale; unde qualitas elevans animam est gratia spiritualis,
et vitalis corporea, sicut est anima vegetativa, cujus [illegible]
qualitas [illegible] quae [illegible] et [illegible] corporea; [illegible]
[illegible] supernatura, quae sint [illegible] corporea, [illegible]
in gloria corporis Christi Domini; [illegible] dotes [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] Domino, et [illegible] corpore
[illegible] et [illegible] supernaturale. [illegible]
ad [illegible] et [illegible] opposito [illegible]
[illegible] [illegible] anima [illegible] [illegible]
et [illegible] an [illegible] Deus [illegible]
[illegible] Christi Domini, nos [illegible] ut a veritate [illegible]
et [illegible] adorationi hujus [illegible] Christi in [illegible]
de participatione [illegible] per [illegible] [illegible] assumptae
et [illegible] et in [illegible] [illegible]
[illegible] sine [illegible] [illegible] semper, et [illegible]
[illegible] illud [illegible] quo [illegible] et [illegible]
se [illegible] fuit [illegible] participando [illegible] et
in [illegible] [illegible] participandi; [illegible]
[illegible] et [illegible] et manet [illegible]
[illegible] exit [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Christi Domini, [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] per [illegible] ea parte, quae [illegible] ea parte, quae
[illegible] [illegible]
et [illegible]. Ad [illegible] de sanctitate positiva
[illegible] dotes [illegible] divinis
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] amicabilis; [illegible] divina, [illegible] participatio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sanctitatis [illegible] ad sanctitatem [illegible]
~~[illegible]~~

Jesus, Maria, Joseph

Ut denominetur subjectum dotis habens divinam dilectionem, in utroque sensu amicabilem, et cum amicitia sit amor mutuus, sequitur quod constituat subjectum diligibile a Deo, et potens radicaliter ipsum redamare, et idem capax radicaliter videndi, et amandi Deum, quod supponit Beatissima Virgo in ordine Maternitatis, quae ipsa habilis, et mater est; quia dona Maternitatis participant radicaliter divinam [illegible] utriusque videndi, et amandi Deum, sicut patri [illegible] [illegible] acquirit [illegible] [illegible] utriusque generandi Deum, et [illegible] [illegible] Beatae Virginis potentia redamandi Deum, sicut [illegible] [illegible] potentia generandi [illegible] Sanctitas simul [illegible] et [illegible] Maternitas [illegible] divinam dilectionem utroque [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Beatae Virginis Sanctificatione et [illegible] [illegible] [illegible] Beatae Virginis Mariae.

119 ... 623

endisiendo la distinción de gracia intrinsece et extrinsece
assi Car la doctrina de Quadam nam inter aliquos bene ...
... fuerunt pro ... sed fuerunt merchori ...
... plurima de et ratio ...
in sententia Contraria ...
me merchori nec ... orationes.

endisiendo ... Car la doctrina ... Car...
que Cass assi Car la doctrina ...
... sed ... ad amarissim ...
... in sententia ...
... y luego desir que ... sententia nuestra et quam ...

... ratio
endisiendo ... de la gracia ... puede Condusir
a la ... que ...
... quam ... et rationes ... Condusir ad ...
extrinsece et ... Condusir ...
... la doctrina de Santo tomas ...
... las ... de la ...
luego alo de ... penitencia endisiendo que a desir ...
la ... de pecado ...
... pecado ...
endisiendo que fuera amor la sententia de la penitencia de la ...
... de pecado ... sententia Con
... ex ... sententia et ... contraria ...

en endisiendo ... amor ... omnia ... sunt ...
... sententia ... sunt necessaria ...
... amor ... desir ...

qd. quia ex intentiõe nullificandi amota Causa Causae, Cuj enim intentiõ per Casu non nullificatur

qd sunt Causae bilia ab intendente finis Causae per Casus Scon-
currendo de dun Connexio necessaria Consideratur per nullifi Na-
turae nd 3 bystlati bi. ... habet bene intentiõ et
extrauas ... ut dicimus in materia de intentiõ dei sua finis
determinat 1.o ... et ferat determinationem

2° Cujusnam perfectionis divinæ sit participatio donum Maternitatis B.mæ Virg. Mariæ?

Supposito de fide B.mam Virginem Mariam genuisse Verbum divinum Deum, et hoc, quod inquirimus in præsentiarum est, an illud prædicatum, per quod constituta est in actu 1° potens generare, sit formalis participatio perfectionis generantis Patris æterni, vel alterius prædicati divini? ad quam resolvendam ut cedat in aliqualem Dei, et B.mæ Virg. gloriam. Suppono 1° quod prædicatum aliquod potest dici divinum 3.^r s. divinum per essentiam, per denominationem, et per participationem; divinum per essentiam est Deus, qui ex se, et a se habet divinitatem, vel potius est ipsa divinitas: divinum per denominationem, si proprie sumatur, non est omnino idem, ac divinum per participationem; quia divinum per participationem est ens creatum participatum tamen a divino: divinum, autem, per denominationem non est ens creatum, sed ipsum ens increatum per essentiam, et a se, conveniens non per essentiam et a se, sed per denominationem creatam, ut humanitas Xti Di dicitur divinizata, et deificata ab ipsa natura divina communicata, quæ Deo convenit per essentiam, humanitati autem per denominationem. Maternitas, vero non est aliquid divinum per essentiam, ut est certum, nec per denominationem ipsius divinitatis, sicut humanitas Xti Di; ut etiam est certum; restat indagandum an sit aliquid divinum per participationem, et cujusnam prædicati divini sit participatio. 2° suppono, quod omne ens supernaturale est expressa, et formalis participatio alicujus prædicati divini: quod ita est intelligendum, quod licet omnia entia creata naturalia, et supernaturalia sint participata a Deo; entia tamen supernaturalia utpote propinquissima

Deo sunt expressi, et tales participae, et ad illum comparantur nō solum ut ad cām efficientem, sed etiam ut ad exemplarem, et perfectam, et ideo omnia entia supnlia praestant ad extra creatis eosdem, l. similes effectus per participationem similitudine saltem analogica, licet nō univoca, quos praestant ad intra per essentiam perfectiones divinas: Quia quia natura divina ad intra constituit sanctum per essentiam, et radicat intellectum et voluntatem, ideo gratia habitualis, quae participat naturam sub conceptu naturae constituit ad extra hominem sanctum per participationem, et radicat, l. fidem in via, l. lumen gloriae in patria, quae pertinent ad intellectum, et charitatem quae pertinet ad voluntatem. Et similiter quia intellectus et voluntas divina constituunt Deum ad intra potentem intelligere, et amare seipsum per essentiam, ita lumen gloriae, et charitas constituunt hominem ad extra potentem cognoscere, et amare Deum per participationem, ita ut semper verificetur, quod gratia creata supnlis habeat ipsum modum de possibili analogico per participationem ad extra, quod gratia divina, a quo participatur, habet ad intra per essentiam. 3º suppono Beatam Virginem ad sui Sanctissimi filii generationem indiguisse elevari intra per aliquam qualitatem supnlem, et hanc esse aliquid praeter ea, quae communiter solent reperiri in hominibus iustificatis, ut gratia habitualis, fides, spes, et charitas &c. quod patet ex D. Thoma 1 p q 25 art 6 ad 3 ubi cum visione beatifica et unione hypostatica enumerat dignitatem Maternitatis Beatae Virginis et illud vocat infinitum, dicens: *Humanitas Christi ex hoc, quod est unita Deo, et beatitudo creata ex hoc quod est fruitio Dei, et Beata Virgo ex hoc quod est Mater Dei habent quandam dignitatem infinitam, et ex hac parte non potest aliquid fieri melius eis.* Ex quibus deducitur quod dignitas Maternitatis adminus est participatio entitatis supnlis, eo quod equiparat D. Thomas in infinitate ergo, quod saltem participatur entitas supnlis retinet. Quibus suppositis sit 1º qualitas, qua fuit elevata Beata Virgo Maria ad ge-

285

generandi Dei, et hoc e. talis participatio virtutis generativae Patris, et Mater nostra divina prout foecunda in Patre aeterno ad producendum, et generandum filium divinum: probatur authoritatibus, ratione, et paritate: innumera sunt testimonia SS. PP. sed tantum adducam PP. qui scholastico stilo sunt usi. In 1.o loco probo ex verbis Angeli Lucae 1.o spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus altissimi obumbrabit tibi; quae verba explicans B. Albertus Magnus sic inquit, virtus altissimi obumbrabit tibi, hoc e. quamdam sui in te producet imaginem ex se resultantem, per quam poteris in tantum foecunditatem divinae, et coelestis generationis similem, ut in conceptu producas prolem, sicut Pater filium, et sicut sydus radium. Ubi per ly virtus altissimi obumbrabit duo intelligi asserit Mag.r Parens, et quod B.ma Virgo accepit ad Xti generationem umbram, similitudinem, imitationem, et ultima virtutis, l. potentiae generativae Patris: et ulterius addit, quod participat ita imitative, et aemulative potentiam generativam Patris, quod participat foecunditatem virgineam, sicut e in Patre, ut in conceptu produceat prolem, sicut Pater filium, et sicut sydus radium. Clarius ibidem dixit; superabundans illa Patris virtus umbram suam produxit in Virgine, qua conceptum et prolem formaret divinam; quam umbram et similitudinem derivatam et participatam a Patre in eam ... explicat ad similitudinem gigantis visi in speculo, si imaginari velimus, inquit, gigantem, cuius caput pertingat ad coelum, cuius pedes descendant ad inferos, et cuius brachia extendantur ad orbem et ad occasum, tunc in umbra, in speculo repraesentatur ... perebit. Gigas, sic inquit Mag. Albertus, Maiestas Dei infinita in puritate Virg.s tanquam in speculo sibi obiecto refulserit, et umbram in ea suae similitudinis relinquit, quae Dei ...

diuinum perfecit: quid clarius, et elegantius?

Ibidem etiam vocat Maternitatem gloriosissimum exemplum æternæ fœcunditatis ostendens; vocat imaginem, vocat umbram, vocat expressam similitudinem paternæ generationis Patris; sed esse exemplum, esse imaginem, umbram, et expressam similitudinem alicuius perfectionis diuinæ est esse expressam, et formalem participationem illius perfectionis; ergo iuxta eundem B. Alb. Mag. dignitas Beatæ Deiparæ est formalis participatio paternæ generationis Patris.

Probatur etiam Ochamo ex suo discipulo nostro quem Magister noster Doctore S. pag. 28 art. 1.º in corpus inquiente, Verbum a, absque omni corruptione cordis, (id est intus) concipitur, quinimo cordis corruptio perficit Verbi conceptionem perfectam. Quia ergo caro sic fuit a Verbo Dei assumpta, ut esset caro Verbi Dei, conveniens fuit, quod etiam ipsa sine corruptione matris conciperetur. Ecce parificat Doctor noster generationem temporalem Verbi in natura humana à Beatissima Virgine cum generatione æterna ex natura et mente Patris; et asserit generationem humanam retinere proprietatem, et conditionem generationis diuinæ in hoc, quod sicut intus Patris generat Verbum ad intra, et generat sine corruptione sui ipsius, ita Beatissima Virgo generauit extra Verbum diuinum in natura humana, et generat sine lesione suæ integritatis: sed hæc maxima similitudo cum fœcunditate virginea intus Patris est esse formalem, et expressam participationem huiusmodi fœcunditatis.

Probatur 2.º ratione desumpta ex 2.ª supra prejacta in notabilibus; 1.ª est, quod omne simplex est formalis participatio alicuius perfectionis diuinæ: 2.ª est quod facultas Beatissimæ Virginis Mariæ ad generandum Christum Deum est aliquid simplex; nunc ergo, ex his duobus propositis ut expressis infero; quod debet esse formalis, et expressa participatio alicuius perfectionis diuinæ; sed nullius alterius nisi potentiæ generatiuæ Patris diuini, et naturæ diuinæ prout fœcundæ in Patre ad generandum Verbum, quod huius est formalis, et expressa participatio; maior enim sic communiter supponunt ex dictis, et fere ab omnibus Theologis admittitur

admittiot; cōa infferēt vaepg, etmag; etiā sub sumpta pbr; q.ᵃ concesso debere ēē partiȷpaoȷ ȷrals aliuius prati diui; cuiuncy, nisi foecunditatis, quę ē in Patrē; nō intellus, nec voluntatis, nec alterius attributi, ṽ; sapienthę, misericordię, æternitatis &ª. hęc enj etc. tera, quid ad generaoȷ? neque pr̃ēē partiȷpao vag diuę prætera. etabluȷ sumpsȷ, q.ᵃ sub hac consideraē partiȷpabr c̄ grad. hituali; q.º debet ēē partiȷpao vag diuę prout foecunditȷ in Patre, etillius foecunditatis; ptcoa; q.ᵃ pratȷ qd ē de linea foecunditatis geneug ad extra debet ēē mero partiȷpao preti diui, qd sit deli- nea foecunditatis geneug adintra, hoc solȷ ē in Patre; ȷ º huius ē expressa, et frali partiȷpao. Q.º ybi Dº xee; q.ᵃ si virtus ge- nerativa Bªȷ Virḡ nō eet partiȷpao prȷ geneug Patris, maxi- me, q.ᵃ impoblis eet talis partiȷpao, hęc etenim alia reo potest afferri; sed ē poblis; q.º pbo brj; illa prata diuā sit impartibilia à creatis, quę in suo conceptu abstractissimo, et fralimo explant in- finitaȷ, et extrīs pugnant, et destruunt conceptȷ creatȷ, qualis ē ratio entis à se, ratio actu purissimi, rao æterni, immensi, om- nipotentis &ª. q.ᵃ hęc nec partiȷpari, nec communicari possunt ad extra; et illa prata diuā sit partiȷpabilia à creatis, quę licet in suo conceptu implite, et fundaliter includant infinitaȷ, illȷ tamen nō explant, sicut visio clara et intuitiua Dei vtā in se, amor Dei sup omnia &ª. quę licet in Deo sint prata infinita, q.ᵃ tament nō explant infinitaȷ, nec aliquid repugnan rōpni creatȷ, parti- ciȷpandr à visione beata, et à charitate; tunc sic; sed pra genera- tiuā Dei licet reipsa sit actu purissimus, et haet infinitaȷ, nō tamen illȷ explat, sed implet, sicut cętera prata diuā, quę partiȷpandr; ȷ º ē partiȷpabilis; ptcoa; q.ᵃ sicut in cęteris pratis nō obstat, vt partiȷpendr, rao infinitatis implite inclusȷ, ita nec in hoc obsta- bit. Q.º pbo brj à posteriori, qd de facto communicabr creatȷ, nō haet direcȷ repugnȷ cū ēē creato; sed Bªȷ Virḡ, illiusȷ de facto ē communicata illa foecunditas ad generandū subs̄teri Deȷ

et hos, ita vt vere, et proprie generauerit Deum et hom, et sit Mater substantialis illius; quae distinguuntur Deus et creatura: sed hoc gradum generare, et posse generare Deum verificatur, et reperitur in Patre aeterno, et reperitur de facto etiam in B.ma Virg., licet diversimode, in Patre aeterno per perfectionem, et vt generante in natura diuina, in sacra Deipara ad generandum Deum in natura humana, servata conuenientia analoga potentiae creatae, et omnipotenti creatoris etiam supplicatae.

Vltimo probo D.rum a paritatibus, quae inter creatu

294

Singularia omnimodam quamvis non,
aliquam adhuc utilitem inclue a
repentur hoc in Vone ab curatis
Composita per N. Ioanne de Acorso et Doria.
Hecque author offert, et consecrat Deo
omnipoti, Beate que Marie Virgini.

Onobalisturie anno Domini 1674

VI Epistolę authoris aliqbs eius Amicis.

Cicero libro 7 epis. 31

Mihi accepta epistola tua maximo exarsi gaudio, quia ex illa perspexi, quod semper studui, et me a te plurimi fieri, et te intelligere, quę mihi charus esses. A communiore in hispali homine venienti numeri a te enumerati fuerunt suscepti, quibus ullo modo fides a te contentas emere in ppũ tempore praesenti; et huius rão est, quia ut non euadant ab fide, sicut alię Ciuvantelleo, quęsiturus hominę eandẽ valleperitię; et in tempore futuro sunt tibi mittendę. et de hoc satis. Amicitia maxima mi teaz intercedens demeretur me scribere, quod sequitur, nempe, quod nomina sine errore ullo scribantur, quia ex eo stultiarus literarũ cognoscitur. tum etiã: quod nullus solęcismus inveniatur; et hoc mihi scriptę iracundiã tibi non moveat, seu stomachũ. quia fit ob certatã causã, scilicet, amicitię maxime magnę, et non aliã. et ut venias incognitionẽ nostrę amicitię, ad te loquor Ovidii versibus elegia 3.

Accipe per longos tibi, qui deserviat annos.

Accipe, qui pura norit amare fide.

Versibus meis tibi etiã loquor.

Accipe duntaxat tibi famulantis amici,

~~Stoclafij Gonrado~~ omnibus obsequiũ.

Vale Amicissime mihi. Orobalisturię quarto non. Iunii anno 1634.

22

Amor quo prosemper exardeo de salutis
tuae rumore nimis sollicitus me calamum tra-
ctare literasque mittere iussit. Haec namque ut
saliant a cordis praesentes amici [illegible] no-
ne saliant salutis praestantis meae [illegible]
impense quod sint tibi felices [illegible] auxilium
praestent [illegible] semper [illegible] ut te sem-
per utens vita pluribus sim felix.

Pro [illegible] quem mihi misisti gratias
quam magnas [illegible] quam [illegible]
pro munere [illegible] debitor [illegible]
valde [illegible] sed [illegible]
[illegible] nunc superest [illegible]
[illegible] debeo [illegible] me [illegible]
[illegible] tibi Domino mitto. [illegible]
Domine [illegible] ut valeas [illegible]
[illegible] die vigesima quarta [illegible]
1693 [illegible] ex humili servi

[illegible signature]

Domini

23

Amigo [illegible] mi falvebedad [illegible]
[illegible] pareciendo [illegible] el [illegible]
[illegible] de Vm menos [illegible]
[illegible] con [illegible] salud [illegible] Vm tenga [illegible]
[illegible] no escrebi [illegible] y [illegible]
suyo
socio [illegible] con [illegible]

Amigo y [illegible] mio la brebedad de la carta de Vm me haze mas breve
Crebir. y asi digo que [illegible] quando [illegible]
halle [illegible] con mui buena [illegible] de la [illegible] de su negocio. Doy
gracias [illegible] siempre [illegible] Vm. En
al sombrero que Vm remitio, sera para mi [illegible] alegria el g
avia sido a gusto de Vm. y cierto que me acuerdo mucho de Vm. por aquel
que principalmente se llegan [illegible] de [illegible]
[illegible] mas [illegible] Vm [illegible] que se [illegible]
[illegible] agradable, Dios te guarde, [illegible]

O [illegible]
[illegible] in accipiendo fuerit, itaque [illegible] mihi futurum [illegible] per quam [illegible]
gratulatio [illegible], cum in [illegible] meum venisset, [illegible], quod mihi [illegible]
[illegible] in optima salute, [illegible] optimum negotio
sentis. [illegible] Deo gracias [illegible], semper [illegible] obtemperans [illegible]
quod [illegible] contentus est [illegible] omnibus [illegible] hispalium [illegible] des libras admi[illegible]
de omni mea corde [illegible] certifico [illegible] esse, [illegible] est, quia [illegible]
[illegible] dicit, ne [illegible] memoriam accipere, eorum [illegible]
qui ad sapientiam proxime accedunt. [illegible]
[illegible] amicis [illegible] auscultans [illegible]
[illegible] gratissime. Vale
[illegible] Magister, quinto [illegible] kalendas [illegible]

Servus [illegible]

J. Joannes de [illegible]

24

295

Quamvis ex literarum iocis sacrarum
in cognitione pervenianus omnibus
mortem competere, et nullius misereri,
nunc adhuc lactione stantes nos tenent
quantes (si plorantes) ex vita transeuntibus;
hac tenebant; et quamvis quomodo ali-
quos parente edevere quia tempus jam memo-
dari illius qui meus fraternus san-
guinis vinculo nectit, aut melius dicam
nexit, non cadit mihi, qui
nobis delectationes perque magnas
tradebat. et omnibus his fratribus
qui ex terris erat acceptissimo!
Sed aute sublevatio nobis est aliqua
cognitione scimus mortem sanctorum preciosam
Psalmus corum summo esse Deo, ut ait David,
115 Preciosa in conspectu Domini mors sancto-
rum eius. quibus admissis numero
et Angelorum. quomodo semper
opto, valeas, sexto Calendas septembris
mo Calisturie.

25

Cum mihi puer praeteritis diebus
detulisset epistolam, quae tuae summae
eloquentiae studium demonstrabatur,
atque in nos maxime benevolentiae
[corde] cuius plurimi duco; Iter in hortos
me ~~[illegible]~~ directe occupavit, ut
cuius literas mihi omnino ignorarem
iucundas. Docti quae omnibus con
ducibilibus responsione largiri non
potui. Ex hac autem tuae
tabella mihi specialiter ita recepta
maiorem, quam ex alia delectationem
suscepi, ut literae modo lepebantur
clariori, sed aliquo ponere
authoritates sigillo, ut augescens ex authoritate ignorem remaneam
soli contendo. et alia occupatitius
non scribo ~~[illegible]~~ latere. Vale
tuae personae
[illegible]issimus, et obsequentissimus
Servus Nobilis Ioannes
de Acosto

Ad [belo]quos diversorum Musarum, quae composui.

Doctrina [illegible] Magistri [illegible] 1o
quae maris, cuius terrae omnibus in [illegible].
Et causa de hac a te contendo, Sapiens, id,
quod semper mittas literas, quando Pater,
Voluntas tibi esset dicendi mihi Servus.
Accipe has literas missas ad famulum.

Doctrina tua, doctissime
Pater data in oris

26 — Dominguez 298

S.r mío, Comunmente se afferma, que los adagios vul-
gares son luzes, altos pequeños y aunque sea V.ra el comun
sentir quisiera se falsificara este axioma que sepe facit
casus aliquando invenit, solo porque hubiera a dicha de servir
a Vmd. ~~en todo tiempo que esto que tanto deseo~~. &a.

Consigo las quatro sillas
su valor quatrocientos R.s y de porte los guantes, que costa-
ron juntos con el vuelo 16 R.s y medio, y con el porte de las
sillas queda la cantidad ajustada. La prisa conque escrivo
a Vmd es grande, y asi no me dilygo a ser mas largo. guarde
Dios a Vmd. a quien suplico prosiga en ocuparme en quanto
se le ofreciere, pues sabe quan efectuoso lo ponere en execucion.

S.r mio Si Balthasar no me animiera de la culpa,
que me presumo, Vmd me hacera puesto (pues parece
omission, quando no aun contrado (la escritura de
encabezamiento) fuera inexcusable la ofensa. Pero
este Author in leg si cum Qui ait, vercellie, que al S.r en
tiempo de la enfermedad detenido obligacion a deshacer su
Salario S. Tancredum y otros Hablando la dificultad
si Deus tempore infirmitatis temeatir famulo qui locauerat ope-
ras suas de salario &c. resuelven que no, y dan la razon cum
tempori ingerenda eius qui locauit operas, liberat dominus a
praestatione mercedis. Lo mismo en lo mio me ha sucedido,
Joan Guijarro ha estado achacoso
en este negocio, porque
todo este tiempo, y como era necesario, que firmase la escritura
fue preciso la dilacion. Yo me huviera alegrado sumamente
que la brevedad en remitirla huviera correspondi-
do a lo ya el buen deseo que tengo de servir a Vmd. a quien
guarde Dios S.r m.s años. No olvidandose de mandarme &.
tiene servidor y quisiera de su salud Vmd, que
su magestad con todas felicidades prospera por su siglos

27 S.r mio, Ciceron en el decimo tercio de sus familiares declara lo que estima en su afecto mui granado dize á Caio Menio su Amigo, si quid tu me rogares, mihi hi certe gratissimu feceris: y hablando de futuro affirma le seria mui grata la peticion de su Amigo Menio, sin duda se reconocia obligado 470 471

472½

S.r mio Ciceron en el 13 de sus familiares reconocia, que el que desea cumplir con el precepto dela Obligasion nada mas agradable le parecia que la peticion, o ruego del Amigo y assi escriviendo á Caio Menio prorrumpe en estas palabras, si quid tu me rogares, mihi certe gratissimu feceris. y gozando ya dela posesion de tal favor, ó mandato de Vmd dire con mui licito titulo tu me rogas, mejor, porcipis, mihi certe gratissimu facis. Y sirviendose Vmd de ocuparme en lo que gustare auisandome siempre de su salud, que nro S. prospere por mui dilatados siglos, recevirá un agasajo para mi mui grato. ___

Embio á Vmd las 14 b.s de tafetan, que cada una costo 30 R.s y asi importa 420 R.s que juntos con 43½ del tafetan senzillo, (y) ruedo, y ocho R.s que di á su Sobrino de Vmd y S.r mio ajusta la cantidad recevida 471 R.s ½

ocasione quanto ... ellas ...

che ... un mulo de Pino ...

que no me a sido posible ... hallar ...

mito con el Portador ... mis ... en plata ...

si se ofreze algo mas me avisara V.m. mandandome mucho

cosas de su gusto ... nuestro ... felices noticias ...

salud ... prospere por largos ... años

Gibraltar 1 mayo de 1668 años

B. L. M. de V.m.

su m[ayo]r amigo i afecto serv[ido]r

Fran[cis]co ...

S. D. Joan andrea de ...

300

Amigo i S.r mio recivi la de v.m. i no hallo razones con que
exagerar lo agradecido i reconocido que estoi a los favores
que de v.m. tan sin servirle en nada recivo. ael silencio
i ofresco solo una buena voluntad que hallara v.m. siempre
pronta a la obediencia de sus ordenes =

Recivi la encomienda que vino mui de mi gusto como despues
fue por mano de v.m. por lo que doi a v.m. las gracias, i como
e experimentado de la merced que me hace no dudo nuevamente
favorecer suplicando a v.m. me haga gracia de com[...]

308

29

S.r mio. Ciceron de sus familiares en la decima tercia epistola [illegible] pronuncia las siguientes: si quid tu me rogares, mihi certissime gratissimum feceris.

S.r mio. Ciceron en el decimo tercio de sus familiares epistola segunda affirma lo que experimentaua, pues dize a Cesar Memio: si quid tu me rogares, mihi certe gratissimum feceris. Y [illegible] a Cesar: si quid tu [illegible] &c.
S.r [illegible] hablando de futuro dize [illegible] seria muy [illegible] [illegible] y el [illegible] de su amigo [illegible] Memio sin duda [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mandato dize [illegible] tu [illegible] [illegible] mihi certe [illegible] facis.

S.r mio a cuyo [illegible] V.m. no a[illegible] servicio mandar [illegible] me emplee mi afecto y voluntad en [illegible] que [illegible] [illegible] en esta [illegible], no puedo dexar de suplicar y dar mal [illegible] a V.m. en la ocasion presente por el buen gusto que V.m. tiene [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] para una sotana [illegible] [illegible] para [illegible] que segun [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] en el [illegible] corresponde a la cantidad de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

30

312

Fran.^cus Cortero. i ... quodcumque majores acces-
sisse, seu magnifice palatii agrevei
multi ac diu secum ipsi meditantes, cum
aliis sua communicant concilia, variis
denique picturis simul atque alumbris
studiunt. Desiderans aute ... nostrum
opusculum tua voluntate ...
aliquibus ... ornamentis, variis
que ornamentis ...
... industria, sed ... ingenii ...
...
Respexi maxima cum ... epis-
tola, cum aute illa ...
hoc verbum tua, eximii ...
ornandae ... divini decorandae
laudibus. Atque de illa, quod
Moises dixit. Vidit Deus cuncta,
quae fecerat, et erant valde bona.
Doctrina vero, atque eloquentia
tua quae summa cum laude colui ...
... tua epistola invenio ... adhuc
... quod melius scribas,
ut tua valde majore eloquentia ...
intellectu, ... semper ... idoneus ...
mihi ... epistolis legendis. Vale

Domine B. M. Dire ... mi amicissime. ... quarto idus Junii
Blas. — ...
Servus tuus, ...
tus ... Joan
...

38

31

Subtilitatis causa, acutissime eruditionis, atque hec tabularum maxime dispositionis mihi mediocriter intelligenti Clericus, Monachus, et omnibus non mediocriter, sed ex omnimodas intelligentibus confectione illas ut legant necesse est.
Pictura sub vna, aut pluribus figuris aliquid significans ex doctissimo Ioanne Owen collecta hoc ~~agillimis~~ verbis assignat agillimis metris.

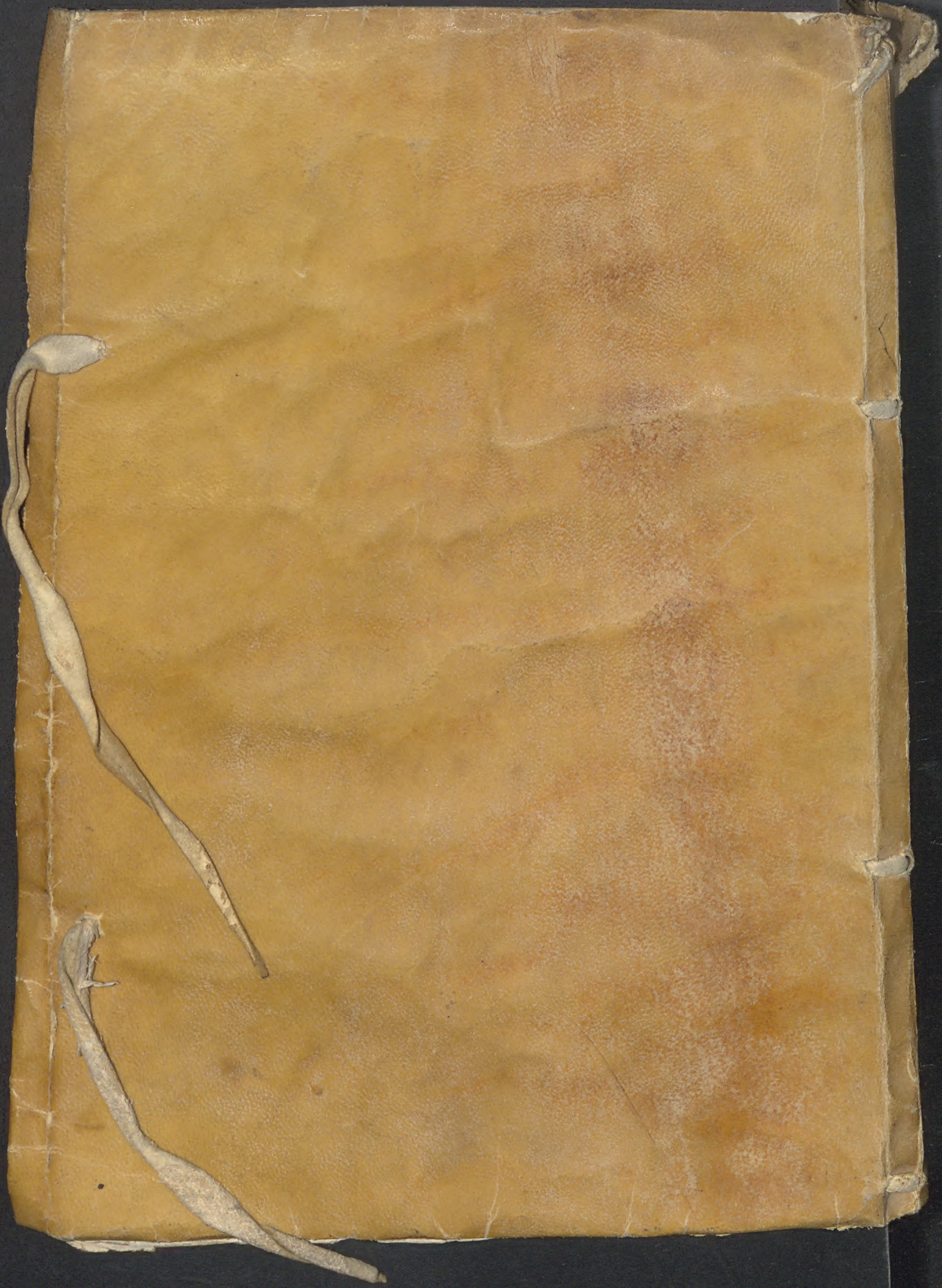
Ioannes Owen lib. 10.

Clerice legito hec, Laice legito ista libenter,
Crede mihi inuenies hic quod vterque velles.
cuius magnus tuis literis, atque eloquentie conuenit vnae? ——— ———
Atque optime tibi conuenit ... affinis sit nostro acerum, ~~Homeri~~ ...
Non vni dat cuncta Deus, formosus vt idem sit simul et prudens, ac multa laude disertus.
Vale amici veri, atque inuestigate tibi deseruientis voluptas, atque diciplina.

P. G. Blas mi amicissime chare.

Semper, atque magis tuus studiens
Fr. Ioannes de Arois &c.

Cuaquaverses, l. verb. adb. loci, por qualquiera parte, por todas partes

Diversorum